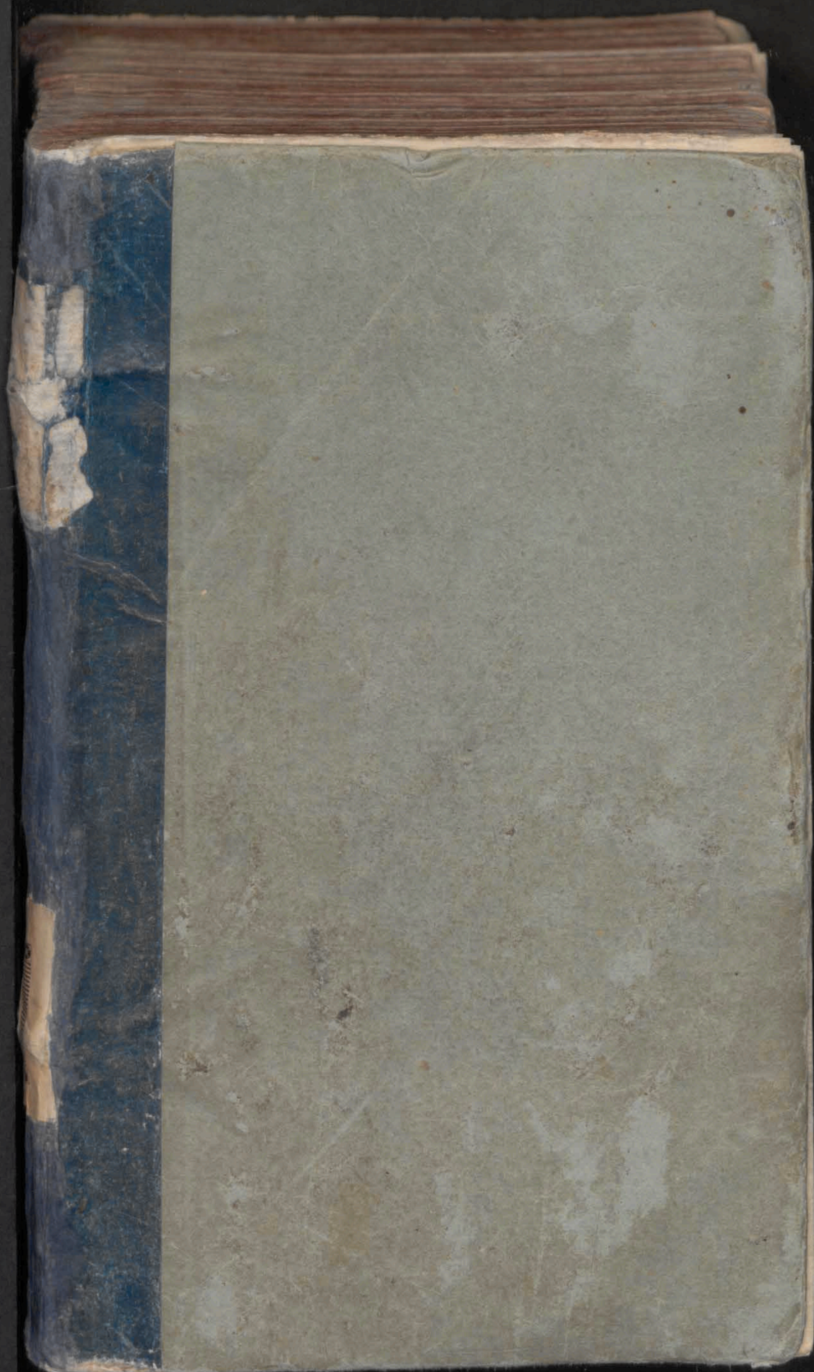

Collegii Soc^tis Iesv Monachii
1658

COMPENDIVM
seu
BREVIARIVM ABSOLVTISSIMVM
omnium
MEDITATIONVM
DE PRAECIPVIS FIDEI
NOSTRÆ MYSTERIIS
Vitæ ac Passionis D.N. IESV
CHRISTI; ET B.V. MARIÆ etc.
Ex maiori operè Meditationum
R.P. LVD. DE PONTE *Hispani Soci-
etatis* IESV *Theologi, collectum per quen-
dam Eiusdem Societatis Sacerdotem in
Austriaca Provincia; seruato ordine ac
numero Meditationum quæ in VI. Eius-
dem R.P. partibus continentur.*
*Addito indice triplici, 1. Meditationum cuiusq.
partis. 2. Evangeliorum Dominicalium, tam
secundum ordinem Romanæ, quam Gallica-
næ Ecclesiæ. 3. Evangeliorum pro præcipuis
quibusq. festis diebus, et per quadrages.*

COLONIÆ
APVD
Ioannem
Kinckium
*sub
Monocerote*
A° MDCXXIX

Permissu superiorum et cum grat. privil. sac. Cæs. Maiest.

Kopia front. z egz. opisanego
przez VD17 (12:104715K)

COMPENDIVM
seu
BREVIARIVM ABSOLVTISSIMVM OMNIVM MEDITATIONVM

R. P. LVDOVICI DE PONTE Societatis IESV, *Vallis-oletani.*

ILLVSTRISSIMO
AC REVERENDISSIMO
DOMINO.

D. IOANNI BERNARDO Schenck

à Schweinßbergh / ECCLEsiæ Fuldensis Abbati,

S. Rom. Imperij Principi,

DIVÆ AVGVSTÆ
ARCHICANCELLARIO, PER
Germaniam Galliamque Primati,
Administratori Hirschfeldensi &c.

DOMINO SVO CLEmentißimo
D. C. Q.
Ioannes Kinckius

Vanta nunc illo tam turbido sæculo, Illustrissime, Reuerendißimeq; Princeps, multorum tamen in Ecclesia Catholica pietas sit & studium pietatis, vel ex illa cognoscere licet

adeò frequentatâ editione piiſsimorum ſcriptorum R. P. Ludouici de Ponte, optimi illius in ludo Myſticæ Theologiæ, nec ob hoc ipſum vlli non noti Magiſtri. Cuius piarum Meditationum Epitomen ſeu Compendium elaborauit aliquis ſanctæ IESV Societatis æquè Presbiter, quò occupatioribus, aut multa legendi indiligentioribus ad manum eſſet libellus, ex quo facilè breuiterq; ad exercitium pietatis atque profectum, ſic vtilium, quaſi ſuccus omnis ipſaq; medulla exprimeretur. Eundem & ego nunc iure quodam meo (cùm hactenus ipſa transferri in Latinum opera curarim, meiſq; typis euulgari) ex officina itidem mea denuò prodeuntem iubeo adire pro me Illuſtriſsimam Tuam, Reuerendiſsimamque Celſ. ab illiuſq; pia manu & magno Nomine gratiorem venire Germaniæ oculis, & tantò magis commendabilem. Quis enim non amet cupiatque librum illo ſalutifero. T. in limine prænotatum? Nomine, inquam, Illuſtriſsime Princeps, TVO, cuius omnes ſacris Auſpiciis gauiſi, & in immenſum ſpes ſuas

exten-

tenderũt, non Fuldenses modò, peculiare Tuum ouile, ob vitæ præsertim integritatem in fide & Religione zelum; amoremq́ in subditos paternum, & morum, qui temporum iniquitate non optimi irrepsère, reformandorum studium: sed etiam nunc Hirschfeldenses, & quidquid in Germania bonarum mentium est, & exspectantium redemptionem Israel. O quàm benè cum Regnis agitur, imis, summis, sacris, profanis, vbi Rectores & sapiunt, & vtuntur auidè, fruunturq́ sapientibus! Multitudo enim sapientum (*inquit Sapiens*) sanitas orbis terrarum. *Prosperet, qui dedit illud in Manu TVA Sacrum Regnum, vt olim ipsum, auctâ primùm satis Virtutibus TVIS inclytæ pristinæque Familiæ, quam sanè vehementer illustras, gloriâ: Ecclesiæ quoque totius & imperij communi bono procurato plenus dierum & boni meriti in manũ euocantis ad mercedem ac præmium Dei reponas.*

Euge, Præsul illustriss. & hæc vota mea, indicemque votorum ac testem libellum accipe animo, quo offeruntur;

& officinam Kinckÿ patere radiolo aliquo ab illâ Nominis inclyti TVI luce sibi deciso fulgere tantisper ac gloriari.

Coloniæ ipso SS. Patriarchæ Benedicti die. Anno salutis.

M. DC. XXIX.

APPROBATIO.

EGo Gregorius Rumer Societatis Iesv per Prouinciam Austriæ Præpositus Prouincialis, ex commissione R. P. N. Mutij Vitellesci Præpositi Generalis, facultatem concedo, vt Compendium Meditationum P. Ludouici de Ponte, à quodam Patre è Societate nostrâ recèns factum, & eiusdem Societatis grauium doctorumque virorum iudicio approbatum, typis mandetur. In quorum fidem has literas manu nostra subscriptas & sigillo nostro munitas dedimus, Græcij. 5. Augusti. 1622.

Gregorius Rumer.

Ioann. Kinckius Bibliopola

LECTORI BENEVOLO S.

QVINQVENNIVM iam *est, cùm typis meis expressum dedi Compendium Meditationum diuinarum celeberrimi illius* Do*ctoris, ac cõsummatissimi rerum spiritualium Magistri R.P. Ludouici de* Pon*te, cuius laudem satis indicant tot præclara monimenta, quæ hactenus ex officina mea prodierunt: qualia inter alia,* Dux spiritualis. De perfectione Christiana Tomi IV. Sermones in cantica canticorum. Vitæ P. Balthasaris Aluarez lib. 10.
Piarũ Medit. partes sex, iã aliquoties editæ.

Ac R. *quidem Pater Nicolaus de Arnaya Hispanus, cùm postremũ hoc opus non parum contraheret, aliud sibi propositum habuit, nempè vt Meditationes illas in quatuor hebdomades distributas ad ipsa S. Patris IGNATII exercitia accommodaret. Itaque & non pauca quæ in P. Ludouico de Ponte non habebantur, & in-*

& introductionibus ferè omnibus omißis, dictas Meditationes ad quatuor hebdomadarum præscriptum (vt suo proposito deseruire quàm optimè videbantur) digeßit, mutato interim auctoris ordine, adeò, vt Meditationes quasdã de SS. Eucharistia, ac de B. Virgine eiusque virtutibus, loco suo, quem ab auctore primò acceperant, dimouerit, in propositum illud suum scilicet collimando, vt omnia ad quadripartitam ipsorum exercitiorum in hebdomadas distributionem referret; cæteris in alium locum, provt ipsi magis conuenire videbantur, reiectis.

Hæc cùm alii non pauci, viri sanè pii ac Meditationum R.P. Ludouici de Ponte amantißimi hoc quinquennio perspexissent, sæpius optarunt aliquem ex eadem Societate hanc sibi operam deposcere, vt absolutum aliquod omnium Meditationum (seruato eodem ordine ac numero) compendium concinnaret; donec tandem hoc anno inuentus est quispiam in prouincia Austriaca, qui hanc spartam pro multorum votis sibi exornandam eße iudicaret. Nam vt S.P. Ignatius annotatione secunda (ex 2. in Exercit. libro præscriptis) prudenter aduertit: Homini meditaturo expedit, vt director, qui illum exercet, succinctè ac breuiter materiam proponat, eamq; paucis explicet: vt is, inquit, qui meditaturus est accepto veritatis hi-

storicæ

ſtoricæ fundamento diſcurrat poſtea, & ratiocinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, vt dum aliquid inuenerit, quod elucidationẽ, vel apprehenſionem hiſtoriæ aliquantò maiorem præbeat, ſiue ex diſcurſu proprio ſiue ex diuina mentis illuſtratione guſtum delectabiliorem, & vberiorem fructum percipiat, quàm ſi res ipſa ei ab altero diffuſiùs narrata, & declarata eſſet. Non enim abundantia ſcientiæ, ſed ſenſus, & guſtus rerum interior, deſiderium animæ explere ſolet.

Adq; hunc finem Compendium hocce deſeruiet: nempè pro directione eorum, qui de his ipſis fidei noſtræ ac Saluatoris myſteriis meditari volent. Cæteris qui in hoc exercitationis genere parum verſati ſunt, deſeruire poterunt maiores illi Tomi, in quibus ſine vlla vlteriori meditatione cibum quaſi iam coctum ac præparatum inuenient, vt ſolus maſticandi ac in ſuum ſuccum ac ſanguinem conuertendi labor atq; exigua admodum moleſtia relinquatur.

Tu verò beneuole Lector, qui ad meditationis ſuccum per te exprimendum aſpiras, hac directione, quæ tua cauſſa ſuſcepta eſt, vtere fruere ad perfectionem animæ maiorem conſequendam.

Coloniæ ex officina noſtra Anno ſalutis. M. DC. XXIII.

INDEX MEDITATIONVM IN HOC COMPENDIO.

INTRODVCTIO TOTIVS operis sequentia habet capita.

I. Pars Meditationum.

De pertinentibus ad purgandam animam à peccatis.

II. Pars Meditationum.

III. Pars Meditationum

De vita Christi à Baptismo ad Passionem.

IV. Pars Meditationum.

De Passione D.N. Iesu Christi.

V. Pars Meditationum.

De Resurrectione & sequentibus mysterijs.

7. Eun-

VI Pars

VI. Pars Meditationum,

De Perfectionibus diuinis.

Summa Omnium Meditationum in hoc Libri Opusculo 258.

INTRODVCTIO AD MEDITANDVM.

CAPVT I.

Quid sit Oratio mentalis.

RATIO mentalis est exercitatio internarum animæ rationalis potentiarum, nempe Memoriæ, Intellectus, & Voluntatis, circa Deum, & mysteria potissimum fidei, cum collocutione interna & familiari ad Deum. Vnde quatuor habet partes. Quid sit?

Prima est, exercitatio memoriæ: qua Dei præsentia adducitur ante oculos; & mysterium illud, circa quod meditandum est, per puncta distinctum memoratur; & intellectui proponitur, cum fide viua ac feruenti ipsius mysterij: sine qua languebit meditatio, nec intelligetur, quod frigide creditur, iuxta illud: *Nisi credideritis non intelligetis.* Partes Meditat. 1. *Isa. 7. 9.*

Secunda est ratiocinatio Intellectus circa propositam materiam: tū, vt eam intimè per- 2.

cipiat; tum, vt eliciat documenta virtutum: quæ voluntati amplectenda proponat.

3. Tertia eſt concitatio voluntatis, vt res fert conſiderata, eliciendo varios actus & affectus: vel erga Deum, amoris, fiduciæ, gratitudinis; vel erga ſeipſum, odij, compunctionis, deſiderij meliorum, & ſimiles. Qui eſt finis meditationis.

4. Quarta eſt petitio eorum, quæ meditando, intelleximus nobis expedire, cum fiduciali colloquio, vel ad vnam ſpeciatim ex diuinis perſonis, pro re nata, & affectu; vel vniuersè ad omnes. In petendo autem proferemus rationes, cur exaudiendi ſimus: quæ potiſsimũ

1. Ratio. ſunt tres. 1. Ex parte Dei, quia bonus, quia ipſe amat nos; quia vult à ſe peti; quia ſic glorificabitur; & tandem per ſingulas ipſius perfectiones nominatim expreſſas, poteſt fieri obſecratio. 2. Ex parte Christi, obtendendo il-

2. lius merita vniuersè: tum ſigillatim ſingula eius myſteria, & actiones, paſsionesque: denique per ipſius virtutes, quibus placuit Patri, eundem Patrem obſecrando. Modò ipſum filium rogando per amorem, quo nos amplexus eſt; per officium, quod gerit Mediatoris; per magnitudinem pretij, quo nos redemit. Et ipſum quoque Spiritum ſanctum compellando, pro eo amore, quo Christum proſequitur, eiusque merita: in quem ſine menſura effuſus eſt. 3. Ex parte noſtra,

3. prætenſa neceſsitate & miſeria maxima. In iniquitatibus concepti ſumus: intus vrgemur

à con-

à concupiſcentijs: foris impetimur à dæmonibus,& à mundi illecebris prouocamur. Perſequitur diabolus in nobis imaginem Dei: vt vel eo nomine debeat nos Deus ab iniuria vindicare. Licebit hic particulares neceſsitates, ac proprias ſingillatim commemorare,ad diuinam miſericordiam magis permouendam. Aliquando etiam viri perfecti obtendere poſſunt obſequia, vt Ezechias: *Memento Domine quod ambulauerim coram te in veritate.* Et *4.Reg.20.3.* Chriſtus ipſe: *Ego te clarificaui ſuper terram,* *Ioan. 17. 4.* *& nunc clarifica me tu Pater.*

Atque modus iſte orandi traditur ab Apoſtolo: *In omni oratione & obſecratione cũ gratiarũ actione petitiones veſtræ innoteſcãt apud* *Philip. 4.6.* *Deum.* Nec iſtæ obſecrationes tã adhibentur ad perſuadendũ Deo, qui ipſe vrget & præcipit, vt petamus; quàm ad excitandum in nobis feruorem deuotionis, & impetrandi fiduciam: quò mereamur exaudiri. Conſentit prædictis illa Auguſtini ſententia: *Meditatio* *Lib.de Spiritu & Ani. c.70.* *parit ſcientiã; ſcientia compunctionem; cõpunctio deuotionem; deuotio verò perficit orationẽ.* Etenim per meditationẽ homo in Dei, & ſuiipſius cognitionem venit; Hinc compungitur, & erubeſcit de propria vilitate; Compunctus,in Dei miſericordia & bonitate conquieſcit dulciter. Huc prouectus,miſcet colloquia cum Deo; neceſsitates exponens ſuas,fidenterque poſtulans auxilium opportunum.

CAPVT II.

De modo colloquiorum.

Finis colloquij duplex.

IN colloquijs potissimum consistit oratio: quorum finis est duplex: alter confessio laudis diuinæ; alter imploratio gratiæ. Ad priorem pertinent quatuor affectus à Paulo recensiti. *Implemini Spiritu sancto, loquentes vobismetipsis in psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus: cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino, gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi, Deo & Patri.*

Primus finis
Eph. 5. 9.

Primus affectus: *In psalmis.* Hic est amor in Deum cũ deliberata voluntate non discedendi minimũ ab illius mandatis. Hoc est psalterium decem chordarum: quod in oratione pulsatur, quando anima concipit alia atque alia desideria perficiendæ diuinæ voluntatis

Secundus affectus: *in hymnis.* Hic est admiratio & prædicatio diuinarum perfectionum in se, & operum mirabilium extra se: propter quæ Seraphim atque Cherubim incessabili voce proclamant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus:* Adde tu: Bonus, misericors, sapiens, omnipotens; & si quid aliud voles. Dicito illi cum senioribus: *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem & Diuinitatem, & sapientiam & fortitudinem, & honorem & gloriam & benedictionem in sæcula sæculorum, Amen.*

Isa. 6. 3.
Apoc. 5. 12.

Et

Et quia maior est omni laude: inuita omnes etiam inanimes creaturas, ad eum laudandum, vt fecerunt tres pueri in fornace; & totus ipse in laudes effundere cum Dauide, dicens: *Benedic anima mea Dominum. & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius.* *Psal. 102. 1*

Tertius affectus: *in canticis spiritualibus.* Hic est gaudium & exultatio de diuino bono in se; & quod glorificatur à sanctis in cœlo & in terra; illic per possessionem plenam, istic per spem. Vnde dicunt: *Alleluia, quoniam regnauit Dominus Deus noster omnipotens, gaudeamus & exultemus, & demus gloriam ei.* *Apoc. 19. 6.*

Quartus affectus gratitudinis, *agendo gratias* pro beneficijs acceptis: nec non pro collatis in alios etiam, siue homines siue Angelos; quin in ipsa inanimata: quæ per se nequeunt gratias agere, & in ipsos dæmones, qui nolunt: quia sunt obstinati in malo.

Alter finis colloquiorum est, *petitio gratiæ* In petendo autem variè affici possumus: vel spiritu filiali erga Patrem: quâ ratione iussit nos orare: *Pater noster, qui es in cœlis*, vel, vt mendicus à prædiuite subsidium petit: nam *Diues est in omnes, qui inuocant illum*: vel, vt æger medico infirmitatem suam exponit: vel vt discipulus à Magistro edoceri cupit: vel, si eò fiducia surgat, tanquam sponsa cum dilecto suo colloquatur. Sed in his omnibus Spiritus sanctus est præcipuus director; qui & *postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*, *Secundus finis.* *Rom. 10. 12*

suum affectum inspirans, qui est maxime opportunus. quare Bernardus rectè dicit: *deuotionem esse linguam animæ; & qui illam tenent, optimè loqui & conuersari posse cum Verbo æterno.* Licet etiam colloqui nobiscum ipsis arguendo, increpando, excitando, vt sæpè in psalmis: *Quare tristis es anima mea? spera in Deo. Nonne Deo subiecta erit anima mea?* Surgam, & ibo ad Patrem meum. Sanctos etiam alloquemur, tum gratulando ipsis bona sua, tum nobis similia postulando.

Rom. 8. 26. *Serm. 45. cant.* *Psal. 41. 6.* *Psal. 61. 2.*

CAPVT III.

De excellentia Orationis.

Virtutes Orat.

PRAESTANTIA apparet; quod in ea exerceantur tam sublimes actus, vt in præcedentibus capitibus ostensum est. Quare Chrysostomus eam comparat Reginæ cum amplissimo comitatu. Aliæ enim virtutes præcedunt, quibus præparatur anima orationi: Fides, humilitas, reuerentia, intentio pura; aliæ comitantur: Charitas, Religio, deuotio, intellectus, sapientia, aliaque dona Spiritûs sancti; aliæ sequuntur; ardentia desideria, & exercitiá virtutum, obedientiæ, patientiæ, temperantiæ, & reliquarum.

Oratio facit similes Angelis Seraphinis, per ardentem amorem; Cherubinis, per scientiæ plenitudinem; Thronis, per altissimam in Deo quietem; Dominationibus, per dominium appetitûs proprij; Potestatibus, per im-

perium in dæmones; Virtutibus, per admirabilium operationem; Archangelis, per fortitudinem in arduis; Angelis, per obedientiæ promptitudinem; denique, omnibus Spiritibus cælestibus, per sanctitatem & sapientiam.

In oratione non ipse homo tantum cũ Deo loquitur: sed vicissim Deus cum homine; *Locutio* autem *Verbi*, (vt ait Bernardus) *est infusio doni*. Inde *lætitia spiritus inenarrabilis*; *pax exuperans omnem sensum*; Quare *audiam, quid loquatur in me Deus, quoniam loquetur pacem in plebem suam. & super sanctos suos. & in eos, qui conuertuntur ad cor.* Fructus. *Serm.* 45. 1. *Pet.* 1. 8. *Phil.* 4. 7. *Psal.* 84. 9.

Oratio est connexa cum omnibus virtutibus, vt Cassianus docet: quod oratio perfecta, sine istis esse non valeat; neque istæ absque oratione acquiri vel conseruari possint, ex quo necessitas orationis commendatur. Oratio est finis omnium virtutum: quia per orationem inhæretur Deo, vnione intima: quò refertur, quicquid boni in vita agitur. Ibi Deus reddit centuplum pro ijs, quæ ipsius causâ contempsimus, vel tolerauimus: & arrham præbet vitæ æternæ. *Colla.* 9. c. 2. *Clym. gradu* 28.

CAPVT IV.

De Materia Meditationis.

MATERIA, est vniuersè, quidquid diuinitus reuelatum est. Potest autem distingui iuxta conditionẽ meditantium tri- Materia.

pliciter. Nam aliqui, peccatores sunt; sed cupiunt resipiscere; vel, si peccatum reliquerunt: adhuc subiacent vitæ prioris passionibus, quas mortificare desiderant. Vnde Purgatiuam adhuc viam ingrediuntur. Alij, his superatis difficultatibus, profectui virtutum, & ampliori lumini cœlestium acquirendo intendunt: quæ est Via Illuminatiua. Alij denique progressi sunt ad familiarem & intimam cum Deo vnionem: quæ dicitur Via Vnitiua.

1. Viæ Purgatiuæ conuenit meditatio circa ipsa peccata: vt cognoscatur eorum multitudo & grauitas; tum dolor concipiatur admissorum, atque horror peccandi. Ad quem finem iuuant, quæ timorem incutiunt, qui est initium sapientiæ: qualia sunt Nouissima nostra, mors, iudicium, & infernus; de quibus, vt de alijs, ad ritè confitendum, & ad iustificationis gratiam percipiendam, agitur in prima parte Meditationum. Id vbi incipiens peregit; quò etiam à reliquijs peccatorum purgetur: incumbet in meditationem mysteriorum vitæ Christi Domini, & maximè eius infantiæ; (de qua est secunda pars Meditationum) studens euadere quasimodogenitus infans.

2. Viæ Illuminatiuæ, quæ est iam purgatorũ, & in virtute proficientium, conuenit Meditatio gestorum Christi per tempus suæ prædicationis, nec non passionis obitæ. Nam proficimus agendo, & patiendo: vtriusque docu-

menta præbuit Chriſtus eximia in vita & morte ſua, cuius conuerſatio fuit, vt Auguſt. ait, *mira facere, & mala pati.* de his tractatur in III. & IV. parte Meditationum. *In Pſal. 49. 3.*

Viæ Vnitiuæ conuenit meditatio, tũ Chriſti humanitatis iam reſuſcitatæ & glorificatæ, tum Diuinitatis in Trinitate perſonarum, diuinarumque perfectionum, quæ tractantur in V. & VI. parte. *Montes excelſi ceruis, petra refugium herinaceis.* Alta Diuinitatis iuga petunt agiles & expediti ab omni terreno affectu: imperfectis autẽ petra eſt refugium. *Petra autem erat Chriſtus*, eiuſque humanitas. *Pſal 107.18. Caſſian. Coll 10. c. 10.*

Iſtæ ſex partes meditationum ſunt inſtar ſex alarum Seraphim, quibus ad Deum attollimur, indeq; purgati, illuminati, atque conſummati, regredimur ad perficiendos alios: quia non debemus profectu proprio eſſe contenti, niſi & alios iuuemus. Deinde ita ex his meditationibus aliæ alijs conueniunt: vt quiuis exercere ſe poſsit aliquando in omnibus: tametſi non eodem modo, nam Perfectus, ex quibuſcunque colliget fructum vnionis; Incipiens autem ſeu Proficiens, pro ſua neceſsitate, iuuari poterit ex qualibet etiam meditatione. Sed & Imperfectus poteſt aliquando aſſurgere ad actus vnionis; vt & Perfectus timore concuti, ob admiſſa peccata. Et eſt varietas ingeniorum: vt quidam à ſupplicijs minus percellantur, ad deteſtanda peccata; magis autem ex conſideratione diuini amoris. Ordinariè autem, viâ incedendum eſt

euiuſque gradus propria,& meditationes adhibendæ accommodatæ.

CAPVT V.

De ingreſſu ad orandum.

Eccleſ. 19.
Mater. præparata.

ANTE *orationem præpara animam tuam, & noli eſſe quaſi homo qui tentat Deum.* Huc pertinet præparatio certæ materiæ, & digeſtio in puncta: alioqui anima euagabitur per varia ſine fructu. Licet autem ſequi impulſum Spiritus ſancti,ſi quando trahit aliò à materia propoſita: dum non leuiter fiat.

Dei præſentia.

Primùm igitur cogitabimus Deum præſentem: qui cùm ſit vbique non acceditur ad illum paſsibus corporis,ſed fide viua præſentiæ ipſius. Variè autem cogitari poteſt præſens, vel tanquam mare immenſum me circumuallans, & continens; vel tanquam intra me exiſtens per eſſentiam,præſentiam & potentiam. Et hoc eſt quod ipſe Dominus iuſsit: *Cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio, ora Patrem tuum.* (Matt. 6. 6.) Pete ſecretum cordis,& occlude oſtia ſenſuum tuorũ. Quod ſi in hac repræſentatione præſentiæ Dei, ſentiat ſe homo affici ſingulariter, morari in ea licebit; ordinariè autem non,niſi ad ſe ſiſtendum mente coram Deo; à cuius conſpectu in reliquo etiam orationis decurſu non eſt diſcedendum, vt monet Dauid: *Meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper,* (Pſal. 18. 15.) ſed præcipuè in collo-

colloquijs : quando *effundo orationem meam in conspectu eius, & tribulationem meam ante ipsum pronuntio.* Psal. 141. 3.

Secundò exhibenda est profunda reuerentia Deo præsenti; tum gestu corporis, tum animi sensu, semel, iterum ac tertiò flexo poplite venerabimur illam Maiestatem, tanto maiori iure, quàm id præstatur Regibus terrenis: dein etiam procidemus ad terram exemplo Christi, qui *preces supplicationesq; cum clamore valido, & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reuerentia.* Reuerentia. Hebr. 5. 7.

Post hæc in loco orationi designato genua flectam, & cruce me signabo, præmittens illud: *Per signum crucis de inimicis nostris libera nos Deus noster*; ne ab illis impediar in orando. tum inuocabo SS. Trinitatem: *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, in cuius virtute instituo, orationem auspicari. Sunt qui præmittant etiam Confessionem generalem: Quia *iustus in principio orationis accusator est sui.* Et sunt qui ab actione gratiarum ordiantur, vt S. Basilius monet. In quo sequi licet propriam deuotionem: sed illud tamen ab omnibus seruandum, vt aliqua breui precatione dirigatur præsens opus ad gloriam Dei, & postuletur gratia rectè perficiendi. Oratio præparat. Prou. 18 17.

CAPVT VI.

De difficultate meditandi, & de distractionibus.

Difficultas Meditat.

MEDITATIO, quæ est operatio mentis, & discusio propositæ materiæ, magnam habet difficultatem, vt absque euagatione fiat: de quo etiam Sancti queruntur. *Cogitationes meæ*, inquit Iob, *dißipatæ sunt*, torquetur cor meum; & Dauid: *Cor meum dereliquit me*. Prouenit autē ex diuersis causis. Vel à dæmone satagente impedire fructum orationis, vel ex conditione phantasiæ per se vagæ, & volubilis; vel ab affectibus immortificatis, mentem ad se rapientibus; vel à curis sollicitantibus animam, atq; pungentibus; vel à remisioue & ignauia; vel denique à defectu discursus.

Iob 17. 11.
Psal. 39. 13.

Vniuersè oportet rem meditandam, probè concipere: deinde circa illā expendere causas, effectus, circumstantias. Velut in mysterio Incarnationis, primò rem ipsam, prout fides docet, menti distinctè obijciam; deinde considerabo causam motiuam tanti operis; quæ fuit bonitas & misericordia Dei, nō merita hominum; tum finem, ostensionem diuinæ bonitatis, & reparationem generis humani; postmodum fructus, iustificationem, resurrectionem, & glorificationem nostram; item damna alioqui obuentura: deniq; circumstantias loci, temporis, & modi; & qua-

lem

lem carnem & animam assumpserit. Cæterùm in singulis punctis immorandũ est, quoad fructus elicitur: nec ad alia properandum. &, quia, cùm à Spiritu sancto peculiariter impellimur, succedunt omnia: oportet etiam, quando extraordinario illo ductu destituimur: per ordinarium gratiæ auxilium, quod non negatur volenti, adniti, quantum possumus. qui conatus, vt minus habeat internæ consolationis: fortè plus meriti, ob maius nostrum studium, & conflictûs difficultatem. Aderit Christus *laborantibus in remigando*, & tranquillum faciet. *Matt.* 14. 32

Aduersus euagationes & ariditatem Spiritûs iuuant ista. 1. Humilitas, ex cognitione propriæ infirmitatis; & confusione, quòd ita cum Deo versemur. 2. Constantia propositi non admittendi vllam cogitationem alienam, conatusque repellendi; exemplo Abrahæ, *qui à Sacrificio abigere volucres* perseuerauit, donec ecstasi correptus, meruit de maximis diuinitus edoceri. 3. Oratio, quâ petatur à Deo remedium. *Cor meum dereliquit me: complaceat tibi Domine vt eripias me*. Et: *Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me Domine, defecit spiritus meus*. 4. Fiducia, quòd Deus aderit conantibus, cùm ipse iubeat orare. Dicam: *Declinate à me maligni, & scrutabor mandata Dei mei*. Et:

Remedia. 1. 2. *Gen.* 15. 11. *Psal.* 39. 13 142. 7. *Ps.* 118. 115.

Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Deum, qui fecit nos. *Psal.* 95. 6

CA-

CAPVT VII.

De quibuſdam extrinſecis adiumentis, ad meditandum.

Adminicula Medit.

I. Imaginatio.

ETSI Meditatio eſt opus intellectus; iuuatur tamen ab imaginatione, lingua, & ſenſibus. I. Phantaſia, etſi alioqui impedit, cùm vaga eſt: tamen confert vis illius ad repræſentandum intus rem per imagines, vt quaſi præſens cernatur. Quare id erit faciendum in exordio meditationis, pro qualitate rei meditandæ. Vt ſi de inferno, cogitetur locus tanquam carcer, obſcurus, arctus, profundus, horridus, igniuomus, quo detineantur damnati. Si de Chriſti Natiuitate, ſpecus ventis peruia, in qua iaceat Saluator. Verùm, qui difficulter efformant haſce imagines corporeas, potius abſtineant: ne caput lædant; qui verò facilè, & vehementer concipiunt, caueant tum à læſione capitis, tum ab eluſione diabolica: qua fit, vt phantaſma pro re accipiatur, & putetur diuina oſtenſio: quæ eſt imaginationis propriæ figmentum.

II. Lingua.

II. Iuuat lingua, ſiue oratio vocalis, ipſam meditationem, præcipuè in ariditate & diſtractionibus, nam excitatur ad attentionem anima, & ad torporem excutiendum. Fit autem dupliciter; vel cùm mens ex affectu prorumpit in verba, minimè præmeditata, aut compoſita; vel cùm aptam aliquam precationem ab alio compoſitam in eum finem excitandi ſe ipſam, aſſumit.

III. Quo-

III. Quod ad ſenſus externos attinet, quidam ſunt collectiores, vitatis omnibus obiectis, occluſiſque ſenſibus; alij autem aſpectu cœli, aut piæ imaginis, vel etiam conuentu pio permouentur, ex motibus cæteris, vt tunſione pectoris, geniculatione frequenti, proſtratione corporis, expanſione brachiorum, ſtatione; alij aliter afficiuntur: vitanda autem in publico, quæ inſolita ſunt. III. Senſus.

CAPVT VIII.

De examine faciendo ſuper Meditatione.

CONFERT multum ad fructum, vt ſuper meditatione iam peracta inſtituatur examen. Id quod circa alias quoque orationes vocales, præſertim longiores facere, operæpretium erit. Quid examinandũ.

I. Examinabo acceſſum ad meditandum: an præparata ſufficienter materia; an præſentia Dei ante oculos ſtudioſè poſita; an opus illud pura intentione in Deum direxerim, & obtulerim, gratiâ dignè perficiendi poſtulata. Quod minus præſtiterim, dolebo, cum propoſito emendationis. I.

II. Examinabo progreſſum orationis: diſtractuſné atque aridus, an collectus & deuotus fuerim; an multus in diſcurſibus, & parum affectibus intentus; an bona deſideria ac propoſita in poſterum conceperim; & qua re- II.

uerentia in colloquijs cum Deo me habuerim. Si quid benè gestum; Deo referam acceptum, gratiasque agam: quod minus: eius causam inuestigabo, ad remouendum.

III. III. Examinanda sunt ipsa lumina in meditatione percepta, & affectus spirituales: dispiciendo, quò ducant animam, & quales in ea pariant effectus: vt discamus varios spiritus discernere.

IV. IV. Dispiciendum; quâ ratione exequi valeamus, atque in praxim quàm primum deducere, quæ intelleximus, nobis esse facienda; nam arbor infructuosa excindetur: *Iustus autem erit sicut lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo.* (Psal 13.) Cæterum fructus meditationis esse debent: (Fructus Medit.) reformatio morum, vitatio culparum etiam leuium; declinatio occasionum mali, & quarumuis imperfectionum; refrænatio passionum; victoria difficultatum in exercitio virtutum; superatio tentationum; studium laborandi ac patiendi; in ijs, quæ sunt proprij status, & vocationis accurata exercitatio: denique imitatio Christi, in charitate, humilitate, patientia, obedientia, crucis amore, mortificatione, cæterisq; virtutibus; ac præsertim, qua quisque maximè indigere se sentit.

CAPVT IX.

De variis orandi modis.

QVAE est hominis infirmitas, vt spiritualium rerum tædium facilè concipiat, ad illud vitandum excogitati sunt à viris sanctis diuersi modi orandi. Tres B. P. noster Ignatius quàm accommodatissimos tradit.

I. Modus est, quo decalogi præcepta, aut vitia capitalia, aut internæ animæ potentiæ, ipsique sensus exteriores pro materia meditandi assumuntur. Qui modus conuenit viæ purgatiuæ; ac de illo agetur in 1. parte meditationum, vbi propriæ de ijs capitibus considerationes proponentur. I.

II. Modus, cùm Psalmi alicuius versiculus, aut alia Scripturæ sententia, aut etiam hymni ecclesiastici pars ad meditandum proponitur; eliciendo ex ea spiritũ fructumque latentem Itaque singula verba pensitanda sunt: &, quò spectent, considerandum. Nam, si Deus in proposita sententia loquatur homini, aut docet, aut præcipit, aut corripit, aut terret; vel contrà, erigit, solatur, allicit: & pro affectu flectendus est animus, Deoq; subijciendus. Si autem homo loquatur Deo, vt passim in psalmis; aut laudat, & gratias agit; aut petit peccatorum veniam, vel liberationem à malis, aliave beneficia, induendus porrò est ille affectus, quem verba præ se ferunt; vel eiusmodi sententia debet assumi, quæ II.

conueniat affectui, quẽ volumus in nobis excitare. Conuenit iste modus viæ Illuminatiuæ, qua scrutatur mysteria diuinorum eloquiorum, ad proficiendum in spiritu. Praxis tradetur in 2. & 3. parte Meditationum, circa orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, & alias Christi Domini sententias, quæ in primis efficaces sunt. Nam *labia eius lilia stillantia myrrham primam.* & ipse de se: *Verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.* quod Petrus agnouit, cùm dixit: *Verba vitæ æternæ habes.*

Cant. 5. 13.

Ioan. 6. 69.

III.

III. Modus constat varijs affectibus per interualla respirationum, non enim hæretur diutius in verbo aut parte aliqua sententiæ, nisi quantum inter vnam & alteram respirationem intercedit, veluti carpendo cursim ex propositis fructum, & alium post alium affectum concipiendo, & quasi iacula in cœlum iaciendo, quod exprimere videtur Dauid illis verbis: *Os meum aperui, & attraxi Spiritum: quia mandata tua desiderabam:* quasi ad singulas attractiones funderet orationem. Conuenit hic modus Viam ingressis Vnitiuam.

Psal. 118. 131

CAPVT X.

De supplendo labore meditandi.

Diuersitas Meditat.

TRIPLICITER se habẽt homines in meditando; quidã plus ratiocinationi dant, minus affectui; alij plus affectui, sed cũ ratiocina-

cinatione; alij simplici intuitu rei in affectus assurgunt: quæ est contemplatio. Verũ ad hanc ferè non perueniunt, nisi qui in meditando & inquirẽdo, se diu exercuerunt. Velut cũ puella nubere volens, de sponsi conditione multa exquirit; sed omnibus compertis, ad solã illius mentionem, aut subitũ conspectum, tota exhilarescit; nequicquã expendens singula, ob quæ est sibi amabilis; sed ex præconcepta cognitione subitò exardescens. Ita, qui diu multumq; per meditationis studium in Christi Domini gesta, inquisierunt; & deprehenderunt, qualis, quantusque sit, tandem absq; alio discursu, ad quamuis occasionem, in eum rapiuntur, atq; ita de alijs meditationis argumẽtis. Quia tamen in nobis faciliùs delentur spiritualium rerum imagines, oportet etiam, exercitatos viros renouare subinde ipsas meditationes, quibus foueatur ac confirmetur notitia illa habituata, lumenque rerum diuinarum. Simile.

Cæterum solet Deus quosdam etiam minus in meditando antea versatos præuenire in benedictionibus suis, & speciali lumine perfusos subitò illustrare; atque ob oculos intuendum ponere, vnde in varios affectus incalescant. Idcirco, qui debilitate capitis, aut alio impedimento prohibentur meditationi intendere, hanc rationem poterunt seruare: vt proposita sibi aliqua certa materia, cœleste lumen implorent, quod suppleat conatum laboremq; meditandi: præsertim, quia ex præterito vsu accedit semper aliquod iuuamen; Dei bonitas.

cùm non planè sint res ignotæ, & nunquã antea perpensæ. Aderit Deus, qui non deserit in se confidentes. Triplex autẽ notitia vniuersè spectatur; suiipsius, Christi Domini; Dei ac eius perfectionum & operum: quæ notitiæ ita sunt connexæ inter se, vt ex alia in aliam facillimè gradus fiat inter meditandum: & habent singulæ proprios quosdam affectus.

CAPVT XI.

De extraordinarijs orandi modis.

ORATIONIS donũ à Spiritu sancto est, illic promissum: *Effundam super domũ* Zach.12.10 *Dauid & super habitatores Ierusalem Spiritum* Rom. 8. 2. *gratiæ & precum*: nam, *nescimus, quid oremus sicut oportet.* Non tamen vno modo Spiritus sanctus docet orare: vt valde sit reprahensibile, quòd quis velit, omnes alios tenere eum modum, quem ipse probat, ac sequitur: cùm *Spiritus sit vnus & multiplex.* Sap. 7. 22.

Porrò generatim modi orandi sunt duo: alter ordinarius, de quo hactenus dictum est; alter verò extraordinarius: isque multiplex. Sed hunc nec postulare, nec expetere quidem licet; quòd id sit præsumptionis, & periculo illusionis expositum, *transfigurante se diabolo in Angelum lucis*: oblatum autem à Deo sub- 2 Cor. 11. 14 missè & cautè oportet admittere; seruatis documentis, quæ in 3. p. medit. 19. traduntur, & p 5. vbi de apparitionibus Christi: iuuat tamen, quædam non ignorare, ad hunc modum pertinentia.

Est igi-

Est igitur sciendum, quòd quemadmodum in parte animæ sensitiua habemus quinque sensus exteriores, quibus res sensibiles & delectabiles percipimus: ita proportione quadam in parte rationali sunt actus illis similes, quibus inuisibilia Dei & delectabilia percipiuntur; vnde existit cognitio quædam experimentalis diuinorum: quæ tantò præstat notitiæ, ratiocinationibus comparatæ, quantò degustatio mellis antecellit omnem de ea re discursum. Hinc existit mystica Theologia, quæ est sapientia, siue sapida scientia Dei, de qua Dionysius, & alij Patres, & nominatim Bonau. de 7. itineribus æternitatis, in 6. itinere. Sed in huiusmodi, vt Bernardus ait, *non capit intelligentia, nisi quantum experientia attingit.*

Primus modus communicationis est, velut aspectui obijciendo aliquod mysterium in tã claro lumine, vt videre homo sibi videatur ipsam rem: quamuis ea visio non excludat fidem. Hanc notitiam comitatur Iubilus, qui est gaudium velut exilientis animæ præ lætitia, ob tam eximiam charitatem, quale apud Iob: *Deprecabitur Deum, & placabilis ei erit, & videbit faciem eius in iubilo.* Ad quod inuitamur à Deo ipso: *Vacate & videte; quoniam ego sum Deus.* Sed vacare oportet à terrenis. Tales illustrationes immittere solet Deus seruis suis, sed tanquam fulgurationes transeuntes; vt subitò cernant quasi oculis mysterium quodpiam, aut fidei verita-

I. Visio.

Iob 33. 20

Psal. 45. 11.

tem : ex quo mirifici in anima affectus relinquuntur, quin ipsi peccatores nõnunquã similiter illustrantur, vt perspiciant vel peccati malitiam, vel quid aliud, vnde penitus immutentur. de quo in p. 5. de conuersione Pauli.

II. Auditus. Secundus modus per internum auditum: quando Deus ita se interiùs communicat, vt quædam spiritualia verba formet, quibus doceat animam; vel voluntatem suam circa rem aliquam disertè intimet. Vbi non res ipsa cernitur, vt in primo modo, sed percipitur, quid Deus velit, ad cuius vocem diffluit in affectus sponsa: *Anima mea liquefacta est, vbi dilectus locutus est.* (Cant. 5. 6.) Huic internæ locutioni similes sunt inspirationes internæ: quæ communiter iustis, ac ipsis peccatorib. immittuntur: quæ sunt voces Dei, sed nõ illo modo expressę. Ambos modos per visum & auditum insinuat Iob: *Auditu auris audiui; nunc autẽ oculus meus videt te.* (Iob 42. 5.) Sed præstat visus, vt habens plus claritatis: quia res ipsa cernitur, nõ edicitur solũ. Ergo *audiam, quid loquatur in me Dominus.* (Psal. 84. 9.)

III. Odoratus. Tertius modus per internum olfactum, quo persentitur quædam rerum diuinarum quasi fragrantia, valdè reficiens confortansq; animam; atq; in earum prosequutionem inflammans, vt dicat: *Curremus in odorem vnguentorum tuorum.* (Cant. 1. 4.) & Bonau. de Ioanne Apostolo refert, orare solito: *Odor tuus, Domine, excitauit in nobis concupiscentias æternas.* Sicut canis, vestigia ferę odoratus, non desistit ijs insistere, donec reperiat: ita anima suauitate æternorũ

intimè

intimè delinita, ad ea se extendit; nihil morata, quidquid est extra illa. Solent, qui ad Religionem vocantur, aliquid de hoc odore percipere: quando per difficultates quascunque, à proposito nequeunt retardari.

Quartus modus per internũ gustatum, quo fiunt homini Deus & diuina supra mel & fauum: contraq; planè desipiunt omnia mundana: & solet is sapor etiam in sensum redundare, vt Dauidi contingebat: *Cor meum & caro mea exaltauerunt in Deum viuum.* Per hunc saporem fit nobis suaue iugũ Domini, & exercitatio virtutũ alioqui difficilium *O Domine quàm magna est multitudo dulcedinis tuæ, quã abscondisti timentibus te!* quasi dicat: magna & multa est dulcedo; quippe vnaquæq; virtus suam habet propriam, & eam magnã, vnde existat feruor operandi. Verũ etsi non datur cuiuis ille sublimis gustus: aliquid tamen de illo cõmunicatur iustis ordinariè; & ipsis peccatoribus, vt ablactentur à sensuũ voluptatib. sed illis in primis datur, qui Christi amore, se penitus abdicarunt omnibus desiderabilibus. IV. Gustus. *Psal. 83.3.* *Psal. 30.20*

Quintus modus per spiritualem tactũ, quo Deus velut tenetur arcto cõplexu: *Tenui eum nec dimittam.* quin & osculum expetitur: *Osculetur me osculo oris sui.* & vicissim, Deus, subiecta capiti leua, *dextera sua amplexatur* spõsam. Hæc est quædam adhæsio, de qua scriptũ est: *Qui adhæret Domino vnus spiritus est*: vt absit hinc omnis carnalis cogitatio. Hi sunt spirituales quasi sensus; quos Deus tribuit, vt V. Tactus. *Cant. 3.4.* *1. Cor. 6, 17.* Custodia sensuum.

placet. Nos interea mortificemus sensus nostros exteriores, vt participare possimus de interioribus, nam teste Gregorio: *Vbi externus sensus clauditur, mox internus aperitur*. Contrà verò teste Augustino: *Internus sensus dormit, si suis externus voluptatibus se tradit.*

CAPVT XII.

De præscribendo Meditationi tempore.

Orationis tempus duplex.

ORATIONIS duplex tempus esse potest; vnum quotidianum & statum, alterum extraordinarium, cùm ad vnã vel plures hebdomadas, cæteris curis sepositis, homo se tradit diuinorũ commentationi, quod ob plures
1. causas suscipi potest. I. Ad seriam conuersionem, per accuratam & generalẽ confessionẽ.
2. II. Ad comparandum mysticæ huius Theologiæ vsum per plures hebdomadas, sub aliquo spirituali duce.
3. III. Ad consulendũ Deum de vitæ statu; vel etiã de negotio aliquo graui suscipiendo.
4. IV. Quamuis alioqui vir in hoc genere exercitatus, cùm sentit se languere: ad
5. excitandum spiritum. V. Quando etiam nihil horum subsit, ad fruendum Deo per otium.

Ordinariũ tempus.

Ordinarium & quotidianũ tempus non potest omnibus idem præscribi. vtile foret mane aut vesperi horam vnã ponere, exemplo Christi, cũ obiecit Apostolis: *Non potuistis vna hora vigilare mecũ?* (Mat. 26. 40.) Si minus liceat horã dare, saltẽ mediam, aut quartã partẽ, & in festis amplius aliquid. Sed quod constitutũ semel fuerit, vel ex obligatione Instituti, vel ex deuotione,

debet

debet inuiolabiliter obſeruari: alioqui ſemel aut iterum omittendo, fit, vt penitus negligatur. In quo imitabimur Danielem: qui nec metu mortis intermiſit ternum quotidie precationis tempus; vnde meruit à leonibus illæſus ſeruari. Ita nos ob conſuetum orationis tempus non patiemur iacturam aut damnum in cæteris negotijs: ob quæ alioqui ſolemus à conſuetis exercitijs auocari. *Dan. 6. 10.*

Iuuant orationem frequentata per diem ad Deum ſuſpiria; quas iaculatorias vocant orationes, quibus deuotio in meditatione concepta fouetur: & qui illi non vacant, per ea ſupplent illius vices, & fructum. Et eſt eò facilis, quòd breuis; & poteſt affectuoſius fundi; neq; enim Deus in multiloquio exaudit: & ita etiam impletur Chriſti præceptum: *Oportet ſemper orare, & nunquam deficere*: & illud; *Reliquiæ cogitationum diem feſtum agent tibi*. nam iſtæ orationes ſunt veluti reliquiæ ex meditatione præcedenti, quas S. Chryſoſtomus vult minimum ad horas ſingulas frequentari: vt ſint quaſi quoddam ſpirituale horologium: & frequentabantur olim, teſte Caſsiano, à ſanctis Aegypti incolis inter labores manuum aſſiduè, cum ingenti fructu: qui poteſt ex contrario æſtimari. Nam ſi quis tam eſſet impius, vt per momenta in Deum contumelias iaceret: quantum is ſibi malorum cumularet: tantundem vir pius meritorum, per religioſos affectus identidem expreſſos, ſibi proculdubio conquiret. Iaculatoriæ preces

CAPVT XIIII.

De vsu sequentium Meditationum.

Vsus Med. seq.

I. VARIVS vsus potest esse sequentium meditationum. I. vt seruiant lectioni spirituali, in qua Deus velut loquitur legenti ea, quæ scripta sunt; intus mentem de ijs illuminans; affectumque mouens, quare debent attentè legi, neque cursim, sed cum meditatione quadam, & petita gratia cum fructu legendi, *Loquere Domine, quia audit seruus tuus.*
II. II. vt præbeant materiam meditationis. iuuat enim ad colligendam mentem, quando super punctis meditationis aliquid prælectum est: & possunt inde colligi certa puncta meditanda, quot sufficiant. affectus autem, petitiones, & colloquia non sunt conceptis verbis ex libro sumenda, sed suggerente spiritu formanda, & fundenda.
III. III. vt Patres spirituales inde suos filios instituant, & informent in ratione meditandi, suppeditatis punctis meditandi, pro capacitate & necessitate cuiusque; quin & ad exhortandum & exstimulandum ad perfectionem pro ratione status, conferre possunt. Ob quos fines in meditationibus afferuntur multa ex sacris literis & Patribus; & habent, in quo exercere se possunt, incipientes, proficientes, atque ipsi perfecti.

Introductio ad I. partem Meditationum.

MEDITATIO, vt ait S. Bernardus, facit

cit ad puritatem cordis: & quod S. Petrus inquit, *Fide purificans corda eorum*, tunc præcipuè contingit, si mysteria fidei accurata consideratione expendantur: cumque omnia iuuent, potissimum illa, quæ viæ purgatiuæ conueniunt. Huc spectant triplicis generis actus. I. cognitio sui, & contemptus: vnde existit virtus humilitatis. Porrò hæc est duplex: vna eorum, qui nunquam animam lethali culpa fœdarunt: qui nihilominus humiliari debent ex consideratione sui nihili, quod ex se sunt, tam quoad naturam, quàm quoad gratiam, quò faciunt meditationes 6. partis. Altera est eorum, qui aliquando se inquinarunt: isti autem humiliari debent suarum intuitu miseriarum, & his conueniunt meditationes I. partis II. genus actuum, est illorum, qui ad iustificationem disponunt, vt sunt timor diuinæ iustitiæ, spes misericordiæ, dolor de peccatis, confessio, satisfactio. III. genus actuum, quibus remanentes ex peccato mali habitus, & inordinatæ passiones mortificantur: nam æquum est, quod possit Apostolus: vt *sicut exhibuistis membra vestra seruire iniustitiæ ad iniquitatem: ita nunc exhibeatis, seruire iustitiæ in sanctificationem*. Et *sicut portauimus imaginem Adæ terreni, ita portemus & cælestis*. Imo qui feruentiores sunt, non debent esse contenti illa paritate, quam per indulgentiam permittit Apostolus, sed potius obaudire debent prophetæ consulenti: *sicu fuit sensus vester, vt erraretis à Deo: decies tantū* ite-

Actor. 15. 9.

I. Humilitas duplex.

II. Disposit. Iustificat.

III. Passion mortificationis.

Rom. 6. 19.
1. *Cor.* 15. 49.

B *arac.* 4. 28

iterum conuertentes requiretis eum. Cæterùm conuenit, etiam iustos, qui longius progreſsi ſunt in via ſpirituali, aliquando ſe referre ad meditationes purgatiuæ, ſiquidem monemur:

Eccli. 5. 5. c. 18. 22. Apoc. 22. 11.

De propitiato peccato noli eſſe ſine metu;
Et, ne verearis vſque ad mortem
iuſtificari; Et, *qui iuſtus*
eſt, iuſtificetur
adhuc.

PRIMA PARS MEDITATIONVM.

DE PERTINENTIBVS AD purgandam animam à peccatis.

MEDITATIO PRIMA & FVNDAMENTVM RELIQVARVM.

De vltimo fine Hominis.

RAELVDIVM I. Pro loci compositione, cogitabo Deum quasi mare immensum, ex quo manant veluti riui creaturæ omnes, atque ad eundem reuertuntur.

PRAELVDIVM II. Petam lumen cognoscendi penitus finem meum, atq; ad eum actiones vitæ meæ deuiantes dirigendi; illud vsurpans; *Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.* *Psal. 42.3.*

PVNCTVM I.

Quis sit finis Hominis.

I. VIDELICET, vt Deum laudet ac reuereatur; eique seruiens, tandem saluus

Rom.6.23. uus fiat, quod ait Apostolus: *Habetis fructum vestrum in sanctificationem: finem verò vitam æternam.* Quasi dicat: finis proximus pro hac vita, est sanctitas actionum; vltimus autem, fælicitas æterna. Circa quod expendam, quòd non sum creatus ad indulgendum cupiditatibus; vel ad ambiendum honores, vel opes cumulandas quod plerique tamen faciunt; sed ad cultum deferendum Deo debitum, eiusq; mandatis ac voluntati seruiendum: quod perpauci seriò præstant.

Finis primus hominis

Vltimus.

II. Quod spectat ad futuram vitam; cùm humana conditio nihil tale postularet; bonitate sua Deus destinauit hominem, vt Deum clarè in se ipso videret, eoque frueretur, summo bono: quod est, simillimum fieri Deo: qui eò beatissimus est, quòd se ipsum videt, & amat. *Scimus*, (inquit S. Ioannes) *quoniam, cùm apparuerit, similes ei erimus: quoniam videbimus eum, sicuti est!* O finem altissimum? & tenebatur alioqui homo, absque tali mercede Deo suo omne obsequium præstare. Præstabo igitur tanto studiosiùs. Sed prô, quàm aliter meam hactenus vitam impendi! Dimitte, Domine, dimitte, *vt plangam paululum* hanc supinam in tanto negotio negligentiam, *antequam vadam in terram tenebrosam & opertam mortis caligine.* Dimitte, Domine, dimitte propter temetipsum!

1. Ioan.3.2.

Iob.10.21.

Damnatio.

III. Quem non permouet tam excellentis finis amor, deterreant mala, quæ deficientem à fine suo consequuntur. Et quid est in hac vi-

ta boni, quod vicissim tantam sarciat iacturam? nam, *quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, anima verò suæ detrimentum patiatur?* Ergo age, anima mea; illuc contende, propter quod condita es: illum satage comprehendere, qui est omne bonum; & extra quem nullum est verum bonum: is est centrum tuum, in quo solo potes adipisci requiem. *Fecisti enim nos ad te, Deus; & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.*

Matt. 16. 26

S. August. l. 1. conf. cap. 1

PVNCTVM II.

Quis sit finis aliarum rerum.

VT iuuent hominem, ad finem suum consequendum, tam in hac vita, quàm in altera sicut ait Dauid: *dedit illis regiones gentium, & labores populorum possederunt, vt custodiant iustificationes eius, & legem eius requirant.* circa quæ tria consideranda veniunt.

Psal. 104. 4.

I. Munificentia Dei erga hominem, in cuius vsum tot, tamque varia condidit; non ad necessitatem modò vitæ, verùm etiam ad oblectationem. quare, quod ipsis creaturis Deus dedit; mihi præcipuè dedit; propter quem illæ sunt. *Benedicite* ergo *omnia opera Domini Domino.* perque singula discurrendo, per cælos, elementa, plantas, aliaque pro singulis gratias agam.

Liberalitas Dei.

II. Quòd, cùm ipsæ creaturæ obsequium suum tam fidele mihi præstent; contrà, ego eis abutar: siquidem non vtor, vt medijs, ad finem meum consequendum; sed tanquam in fine

Creaturæ obsequiũ.

pro-

proprio, in illis acquiesco. quæ est inordinatio maxima: idque facit omnis peccans, vel ipsa naturali creaturarum inclinatione reclamante: quæ proinde liberari à seruitute ista cupiunt, quam seruiunt peccatoribus siqué possent, subducerent se à sensibus eorum, ne illos oblectarent; quando in Dei offensam cedit: vereque ipsi peccatores digni essent tali subtractione; nisi ratio diuinæ prouidentiæ eam vetaret, quæ *solem oriri facit super iustos & iniustos; & pluit super bonos & malos*. Deflebo meam & similium ingratitudinem, in tanto abusu donorum Dei, & mediorum consequendi finis.

Notitia Dei ex creaturis:

III Seruiunt etiam creaturæ ad finem hominis; quia ex ipsis creator illarum cognosci potest, & amari: & inuitant quodammodo ipsæmet hominem ad diuinas perfectiones contemplandas, quæ in eis sunt adumbratæ. Nam *inuisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna eius quoque virtus & diuinitas*.

Rom. 1.20.

Vsus rectus.

PVNCTVM III.

1. EX duobus punctis præcedentibus, tanquam ex præmissis certis & necessarijs, colligitur illa conclusio, & vitæ regula; oportere hominem indifferentem esse circa vsum omnium creaturarum; vt vel vtatur, vel abstineat; vel hoc aut illo modo vtatur, prout ad finem suum vltimum conducet Quæ indifferentia est apex perfectionis, & origo

origo omnium bonarum actionum, contraque est peccatorum omnium radicitus extirpatio.

II. Hinc aggrediar perscrutari cor meum circa affectiones rerum creatarum; diuitiarum, honorum, voluptatum, cognatorum & amicorum; aliorumque omnium, quæ suspecta esse possunt: & sicubi hæret affectus, enitar euellere, meque in indifferentia vera constituere, in manus Dei proijciendo; qui maximè illis prouidet, qui se totos ipsi committunt: sicut etiam promittit: *Quærite primùm Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis.* Mortificatio. Matt. 6. 33

III. Et quia huc assurgere non est virium hominis; auxilium diuinum suppliciter implorabo. *De his punctis plura in sexta parte.*

PVNCTVM IV.

ALTERA Conclusio ex ijsdem principijs sequitur: quòd peccatum super omnia mala detestandum sit: quippe quod solum priuat hominem suo fine, eique directè aduersatur, præsertim mortale quare in scriptura dicitur Deus *factis* malis *abnegari*; *venter esse Deus*; & *pecunia idolum*; quia Deus honore finis vltimi priuatur, peccando; isque in creaturam transfertur, quæ Deo præfertur. Detestatio peccati. Titi 1. 16. Philip. 3. 19. Ephes. 5. 5.

MEDITATIO II.

De triplici peccato, Angeli, Adæ, & particulari quocunque.

AESTIMATVR grauitas peccati in hac meditatione ab exemplis, quæ meritò formidare debemus; atque ex eis cognoſcere imbecillitatem noſtram, ne fidamus nobis ipſis.

Pro introductione huius & ſequentium meditationum cogitabo, Deum pro tribunali ſedentem, aſpectu formidoloſo: à facie cuius fluuius igneus rapiduſque egreditur, ad hauriendos peccatores; me verò multorum criminum reum, cathenis vinctum coram illo aſsiſtere, ſententiam promeritam exceptu rum.

PVNCTVM I.

Lapſus Luciferi, & ſequacium Angelorum.

Ezech. 28, 13

I. Angelorũ dignitates.

I. ANGELVS qualis fuerit creatus. *Tu ſignaculum ſimilitudinis, plenus ſapientia, & perfectus decore, in delitijs Paradiſi fuiſti; omnis lapis precioſus operimentum tuum.* Hi lapides fuerunt, I. quòd purus ſpiritus ſine vlla corporis admixtione. II. quòd immortalis, & nec poſſet mori. III. quòd intelligens, & mira ingenij ſubtilitate ornatus. IV. quòd li-

ber, ac Dominus suarum actionum. V. quòd sapiens, omni scientia præditus rerum creatarum VI. quòd potens super omnes creaturas. V I. quòd sanctus à donis gratiæ. VIII. quòd incola cœli Empyrei IX. quòd capax videndi Deum in semetipso; &, cum spe certa id assequendi, modò perstitisset.

II. Quòd ingratus ex ijs ipsis donis accepit ruinæ occasionem, inquit scriptura: *Eleuatum est cor tuum in decore tuo.* II. Ingratitudo.

III. Quòd in momento deturbatus est: *Videbam Satanam tanquam fulgur de cœlo cadentem*: nec vllus ei relictus pœnitentiæ locus, idque ad nostram instructionem; vt monet S. Petrus, *Si enim Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in Tartarum tradidit cruciandos, quanto magis nos?* III. Vltio. 2 Petri 2.4

IV. Applicabo hæc tria ad me, æstimans bona accepta; ingratitudinem à me redditam abusumque donorum; at promeritum iudicium: tantò magis, quòd non vnum, vt Angelus, sed plurima peccaui; non cogitatione tantùm, vt ille: sed verbo & opere; nec in vno genere, vt ille, superbiæ: sed in multis; &, quod maximum est, contra sanguinem Christi, in quo redemptus & sanctificatus sum, cùm non item Angelus. Concutiar debito timore à periculo, in quo versatus fui; mirabor patientiam & longanimitatem Dei, & meum iudicem deprecabor. IV. Antithesis.

PVNCTVM II.

I. Peccatum Adæ: in quo similiter tria considerabo.

1. Dona Adç.

I. QVALIS creatus sit, videlicet ad imaginem & similitudinem ipsiusmet Dei: II gratiâ donatus: qua erat filius Dei adoptione III cum iustitia originali: qua appetitus plenè rationi subiectus erat. IV. immortalis, vt posset non mori, si vellet; & immunis ab ærumnis & miserijs, quas nunc patimur. V Dominus creaturarum factus, & indita illarum cognitione imbutus, vt omnibus nomina imponeret. VI. in loco deliciarum constitutus; transferendus aliquando in cœlum cum glorificato corpore ad visionem Dei.

2. Ingratitudo. Genes 3 4.

II Quàm ingratus extiterit, nam Eua acquieuit serpenti pollicenti: *Nequaquam moriemini sed eritis sicuti dij, scientes bonum & malum* Adam etiam, quem saltem oportebat sapere, indulsit mulieri, vt gustaret de fructu contra præceptum Dei.

3. Vltio Dei.

III. Quæ sit pœna consecuta I spoliati sunt gratia adoptionis II. exuti iustitia Originali rebellante appetitu. III necessitati moriendi facti sunt obnoxij: & tot tantisque miserijs, quas posteri etiam magno sanè suo damno experiuntur: qui etiam nascimur filij iræ; quia in Adamo peccauimus. Atque ex eo peccato tanquam origine pullularunt plurima alia,

quotquot ab hominibus perpetrantur. IV. denique genus humanum factum est reum æternæ damnationis, actumq; in exilium, vt in sudore vultus sui pane suo vescatur, vitamque sustentet: terra etiam ipsa propter hominem à Deo maledictioni deuota.

IV. Expendam, quòd ego similiter Diaboli tentationibus circumueniri me quàm sæpissime passus sim; carne, vt altera Eua, spiritum pelliciente; quodque per superbiam, Dei similitudinem affectauerim, arrogans mihi non mea, sed Dei; & tandem, quòd pro vna Adæ inobedientia, ego innumerabiles admiserim. — 4. Antithesis.

V. Quòd Adam diuturnam valde pœnitentiam egit, toto vitæ tempore, quam extraxit ad nongentos annos. *Et eduxit illum*, vt ait Sapiens, *à delicto suo*. cuius exemplo seriam agam pœnitentiam, Deo supplicans, vt nunc feriat, vrat & secet: modò in æternum parcat. — 5. Pœnæ grauitas. *Sapien.* 10. 2

PVNCTVM III.

Circa peccatum quodcunque lethale.

I. COGITATIONE in infernum descendens, ibi contemplabor complures, qui ob vnum aliquod peccatum mortale sempiternas pœnas luūt, alij ob aliud; & ex ijs aliqui, qui vixerunt aliquando piè & sanctè, sed per remissionem, in peccatum lapsi, in eo mori permissi sunt, iusto Dei iudicio: atque ita delinquentes in vno, *facti sunt omnium rei*, — 1. Pæna vnius peccati. *Iac.* 2: 10.

sicut ait S Iacobus, hoc est perinde æternæ damnationi addicti, etsi non pari pœnæ.

2. Antithesi

II Considerabo quòd idem mihi contingere potuerit, qui sæpe sæpius peccaui, & infernum in singulis promerui: quod autem secus euenerit, non vllis meritis meis, sed bonitati singulari Dei erga me adscribam, simul gratias agens, & constituens firmiter, non abuti amplius Dei patientia, & commissa per debitam pœnitentiam expiare

3. Præseruatio quid. Psal. 85.

III. Expendam, quòd præseruatum esse à damnatione, cùm illam meritò poteram incurrere, perinde est, atque ex ipso inferno fuisse ereptum: vt dicere possim: *Confitebor tibi Domine; quia misericordia tua magna est super me. & eruisti animam meam ex inferno inferiori.* Iam, si quis inde ereptus fuisset, locusque pœnitentiæ ipsi datus, qualem & quantam libentissimè perageret? quàm se gratum exhiberet? faciam ergo idipsum.

PVNCTVM IV.

Luca 23 31.

1. Passio Christi pro peccatis.

I. AESTIMANDA est grauitas peccati, præcipuè ab exemplo Christi, quod efficacius multò est tribus reliquis. Nam, *si in viridi ligno talia fiunt*, & filius Dei tanta debuit pati pro expiandis peccatis alienis; *in arido quid fiet?* quantum suppliciorum reseruatur ipsi peccatori? 2. Itaque repræsentabo mihi Christum per omnes passionis suæ partes, pro me exsoluentem; variosque affectus excitabo in me, modò timoris à tanta seueri-

2

tate iudicij; modò compunctionis, quòd causa extiterim; modò vindictæ de me ipso; sed & certos Christi cruciatus certis peccatorum generibus applicabo, tanquam pro illis inflictos, vti fel & acetum pro gula; coronam spineam pro superbia; flagella pro carnis indulgentia; atque ita de alijs Et tandem Christo supplex petam, mihi efficaciter applicari fructum ipsius passionis: & pro eo gratias agam.

MEDITATIO III.

De grauitate peccatorum ex multitudine, & pugnantia cum ratione.

Pvnctvm I.

I. Mvltitvdo colligenda est ex decursis omnibus vitæ partibus & officijs. atque fieri debet cum sensu animi, qualis Ezechiæ Regis. *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.* Ac præter mihi cognita, ne dubitem, restare cōplura ignota, pro quibus orat Dauid: *ab occultis meis munda me Domine.* II. Fugiunt autem nos vel per obliuionem; vel ob subtilitatem, vt interni motus superbiæ, sinistræ intentiones, omissiones; vel ex ignorantia, & circumuentione inimici per speciem boni operis. III. Ex vtrisq; notis & ignotis colligam immen-

Isai. 38. 15.
Psal. 18. 13.

sum numerum, vt dicere possim cum Dauide,
Psal. 39. 13. *Super capillos capitis mei multiplicatæ sunt iniquitates meæ*; & cum Manasse: *Super arenam maris*. Vnde laudabo patientiam Dei, qui non vnam aut alteram à me iniuriam (quod ipsum apud homines vix toleratur) sed innumerabiles sustinuerit.

2. Paral. in fine.

PVNCTVM II.

Grauitas peccatorũ,

I. AESTIMABO iam ex multitudine grauitatem meorum peccatorum; nam si quotuis lethale est instar lapidis molaris, quo deprimimur in profundum abyssi: quam deprimment tot, talesque lapides? Nectitur ex tot peccatis velut catena ferrea, ad infernum vsque pertingens, quâ peccator constrictus, illuc pertrahitur, quemadmodum Lucifer cum suis à cœlo ipso detractus est *rudentibus inferni*, vt ait S. Petrus. II. Sunt etiam instar crudelium ferarum, quæ animam circumstant ad laniandum, ac deuorandum. *Aperuerunt super me os suum, sicut leo rapiens & rugiens* III. sicut denique debitum illud decem millium talentorum, cui soluendo nemo est, quamuis omnia eius diuendantur. IV. Et augetur malum, quòd in eadem peccata sæpissime relapsus sum, sicut canis ad vomitum reuersus; & sicut sus lota ad volutabrum luti Sed adhuc semel *Domine patientiam habe in me, & omnia reddam tibi* per gratiam tuam.

Luc. 17. 2.

2. Petri 2. 4.

Psal. 21. 14.

Recidiua.

Mat. 18. 26.

PVN-

PVNCTVM III.

1. ET cùm homo ad imaginẽ & similitudinem Dei factus sit, per peccatũ iumentis insipientibus comparatur, & eis similis efficitur. Si minus quoad substantiam animæ, certè quoad vitam & operationes, nam operari est viuere. 2. Deinde assiduitate peccandi habitus contrahit bestiales, quibus quasi in naturam versis, continentur agitatur ad malum. 3. & postremò quid deformius, quàm rationem ancillari sensui? spiritum carni? quin homo fit seruus diaboli & peccati; à quo enim quis superatus est, eius & seruus est. Et *omnis qui facit peccatum, seruus est peccati.* Certè & diabolus & peccatum plus valent in animam peccantis.

Peccatum contra rationem.

2. Pet. 2. 18. Ioan. 8. 34.

MEDITATIO IV.

De grauitate peccati ex vilitate hominis.

PVNCTVM I.

Quid sit homo secundùm corpus.

EX limo terræ: fœnum & flos agri, vapor ad modicum parens; vmbra fugiens, *qui breui viuens tempore, repletur multis miserijs,* & innumeris necessitatibus est obnoxius: & hic eum, à quo solo iuuari potest, tam audacter offendit? & eum, *qui perdere potest in gehennam?*

Vilitas corporis. Iob 14. 1.

PVNCTVM II.

Quid sit homo quoad animam.

Psal. 38.6. Vilitas animæ.

1. EX nihilo creatus, *substantia mea tanquam nihilum ante te*; & in nihilum recideret, nisi à Deo conseruaretur; & sine quo nihil potest agere. 2. Deinde in peccatis secundùm animam conceptus est, & immoderatis pasionibus agitatur intus; foris autem ab inuisibilibus inimicis incessanter appetitur; vnde pasim peccatis inuoluitur: vt melius foret, si natus non esset. 3. Et tandem, vt ait S. Augustinus, nullum est peccatum, quod vnquam fecerit homo, quod non posit facere alter homo; ita ex se miser est, & totus quasi vlcus, vnde sanies fluit, nisi sanetur à gratia. Et hic irritabit illum, à quo solo è tantis malis vindicari potest?

Soliloq. c. 5.

PVNCTVM III.

Quàm sit exile bonum, quod homo quisque habet.

1. PRIMVM comparatione aliorũ omnium hominum: plura enim in alijs sunt, quibus carent singuli. 2. Deinde quid sit præ omnibus hominibus & angelis. 3. Et tandem quid respectu Dei, nam *omnes omnino gentes quasi non sint, sic sunt coram eo*; & *quasi nihilum & inane reputatæ sunt ei*; & *tanquam momentum stateræ, sic est ante te orbis terrarum, & tanquam gutta roris antelucani, quæ descendit in terram.* Quid sunt stellæ in præ-

Isa. 40. 17. Sap. 11. 23.

ſentia Solis? nec apparent quidem. Quid bona omnia creata in vnum hominem congeſta, ſiue corporis ſiue animi? nihil. *Nemo bonus, niſi ſolus Deus.* Et tantillus non veretur liberrimè hunc offendere? hunc irritare? propterea *in fauilla & cinere agam pœnitentiam.* Luc. 18. 19. Iob. 42. 6.

MEDITATIO V.

De grauitate peccati ex Dei offenſi excellentia.

PVNCTVM I.

Perpendam Diuinas perfectiones, ex quibus potiſsimùm aggrauatur peccatum.

I. EST bonitas: ob quam Deus eſt dignus infinito amore, quali ſe ipſe amat: & beati clarè eum videntes, toto corde in eum feruntur, nec poſſunt non ita ferri; tanta eſt illius amabilitas. & hunc ego flocci habui? 1. Bonitas.

II. Immenſitas, quâ replet omnia, notitiaque infinita. Itaque in ſinu quaſi Dei exiſtens, non tantùm in conſpectu, non dubitaui ea patrare, quæ ſereniſsimi eius oculi execrantur. *Oculi enim eius mundi ſunt, nec vident malum, nec reſpicere ad iniquitatem* ſine horrore *poſſunt.* 2. Immenſitas. Abac. 1. 13.

III. Omnipotentia, qua rebus omnibus dat eſſe, & operari: vt ipſæmet actiones malæ, quà ſunt aliquæ res, exerceri ſine illo nequeant; concurrit autem pro bonitate ſua vt naturæ curſum teneat, & libertatem hu- 3. Omnipotentia.

manam seruet. Igitur cooperatione Diuina ego abutor, & eam seruire facio meæ cupiditati.

PVNCTVM II.

Ex beneficiis acceptis à liberali Dei manu aggrauatur peccatum.

Beneficia. 1. I. IPSE creauit, conseruat & gubernat. *Hiccine reddis Domino popule stulte & insipiens? nunquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te & fecit & creauit te? Deum qui te genuit dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui?* En, quot verbis similibus inculcat, vt indignitatem offensæ apprehendam. (Deut. 32. 6.)

2. 2. Redemit. & quonam modo, & quanti? ipse Pater, Pastor, Medicus, Magister, & Saluator meus & hunc, peccans, iterum crucifixi, & *ostentui habui.* (Hebr. 6. 6.)

3. 3. Sanctificauit. Huc spectant Sacramenta, idcirco instituta, præsertim Baptismus, Eucharistia, Pœnitentia; nec non sancti Spiritus internæ inspirationes & auxilia, milleque media diuinitus oblata; & ipse tandem sanctificationis finis; promissa Resurrectio, & gloria. quæ cùm ita sint: quidni dicam maiori iure cum Ioseph, quando pelliciebatur ad peccatum; *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum?* (Gen. 39. 9.) Et illud Saulis ad Dauid: *Iustior tu es quàm ego* (Deus meus) *tu enim tribuisti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala.* (1. Reg. 24. 18)

PVNCTVM III.

Propter quid offenderim Deum.

PROPTER leuissimam rem, siue voluptatem, siue lucrum, siue auram popularem; tales mihi deos fabricans, & Barabbam Christo præponens. *Obstupescite cæli & portæ eius desolamini vehementer propter duo mala, quæ fecit populus meus: dereliquit me venam aquarum viuentium, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Peius hoc, quàm quòd Esau *primogenita sua vendiderit pro lentis edulio*: quæ ille recuperare amplius non potuit: At, quæ est bonitas & misericordia Dei, mihi licet, gratiâ ipsius. *Ierem. 2.12.* *Gen. 25. 33.*

PVNCTVM IV.

STVPOR & exclamatio: quî me tam ingratum terra sustinuerit! neque *armauerit Deus creaturas ad vltionem inimici*, quin seruire eas mihi fecerit, solem, Astra, elementa, plantas, animalia, & ipsos Angelos. *Sap. 5. 18.*

MEDITATIO VI.

De grauitate peccati ex pœnis.

PVNCTVM I.

EX pœnis temporalibus, quæ infligi à Deo solent in bonis, tum externis, tum corporis, & in vita ipsa; certè tria illa Fames, Bellum, Pestilentia, quorum data est optio Dauidi, à peccatis venire solent.

PVNCTVM II.

I. Peccatum pœna malus.

PECCATVM est malum tantò maius illis omnibus pœnis, vt simul omnes non sufficiant soluendo debito pro vno peccato mortali.

1. I RATIO: Quia istæ pœnæ priuant hominem bono aliquo creato & finito: culpa autem bono infinito Et sicut Deus absolutè solus est bonus, ita illud absolutè est malum, quod priuat Deo: reliqua secundùm quid mala. Quare bene Eleazarus olim respondit: *Præmitti se malle in infernum, quàm præuaricari legem Dei.*

2. Machab. cap. 6. 23.

2. 2. RATIO: Hinc fit etiam, quòd Deus, cùm reliqua mala inferre valeat (nam non est malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit) culpæ tamen auctor esse non potest Item, cùm filius Dei ad omnia alia se dimiserit mala: peccatum, vel minimum non potuit admittere.

Amos 3. 6.

3. 3. RATIO. Quòd mala cætera adhibentur à Deo in medicinam peccati: nemo autem sapiens medicus intulerit maius malum ad curandum minus; certè Christus ideo tot illa & tanta perpessus est, vt medicinam faceret peccato.

PVNCTVM III.

II. Maius æterna.

EX comparatione æternæ pœnæ: Nam mala omnia præsentis vitæ nec computantur in partem supplicij culpæ debiti; sed

de integro punitur peccator in inferno, quamuis summa in hac vita fuerit passus. Id autem iustè fit: nam, cùm peccatum sit infinitum à maiestate infinita Dei offensi; debet quoque pœna esse infinita: talis est inferni: eò quòd priuat Deo. *Sed quia hæc amantibus duntaxat pœna est, non contemnentibus*, vt ait Augustinus: ideò istis decreta est pœna sensûs inferni; præ qua præsentes videri vmbra debent. *Augustinus in Psal. 49.*

PVNCTVM IV.

TANDEM, vel ipsæ inferni pœnæ simul omnes non æquant peccati malitiam: vt si optio detur vel illas subeundi, vel peccatum admittendi; prius omnino præoptari debeat. Sed hæc collatio non est necessaria, quando dari nequit casus, vbi alterutrum sit necessariò eligendum. III. Peccatum peius inferno.

DE NOVISSIMIS.

MEDITATIO VII.

De proprietatibus Mortis.

PVNCTVM I.

1. QVOD sit certa & ineuitabilis; & ita quidem, vt Deus præfiniuerit diem & horam, quæ præteriri non poterit. Proinde conuenit, vt omnem vitam ponam in seruitio Dei, à quo per momenta pendet. 2. Porrò 1. Mors certa. 2.

Deus

Deus aliquãdo prorogat vltra naturales cau-
4.Reg.20.6. sas, vel ad preces, vt Ezechiæ; & ijs, qui su-
scitantur à mortuis; vel ob alia consilia suæ
prouidentiæ. Aliquando etiam minuit, vel
Sap. 4. 11. *ne malitia mutet intellectum*; vel contrà, in
Psal. 54. pœnam. *Viri sanguinum non dimidiabunt di-
es suos* Et pro expiando peccato in hac vita;
vt ille Propheta, qui quòd cibum sumpsisset
3.Reg. 13.24 contra prohibitionem, ab alio circumuentus,
occubuit à leone.

PVNCTVM II.

1. Vigilantia. 1. QVOD dies, locus, & modus latent. hoc tamen homo scit, quòd veniet, vti fur. Atque id ita ordinauit Deus, vt aduigilare-
Mat. 24. 42 mus semper, vt ipse monet Christus: *Vigilate: quia nescitis diem neque horam*; Et, *estote parati: quia, qua hora non putatis, filius homi-*
Matth. 5. *nis veniet*. Quam rem pluribus parabolis in-
2. Cautela. culcauit, vt de decem Virginibus. 2. Recolam igitur casus auditos, aut visos, & qui quotidiè eueniunt improuisi; & per eos admoneri me intelligam, cui perinde posint contingere. 3. Cogitabo etiam: quouis mortali peccato me reddi dignum tali animaduersione. Nam Christus de quibusdam ruina oppressis pronunciauit: *Putatis, quòd præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt: non, dico vobis: sed nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis*: quasi dicat: non grauissima tantùm peccata merentur talem animaduersionem; sed quæcunque, nisi pœni-

tentiâ expientur. Et ausim, vel ad horam in peccato permanere? quis me securum reddit, cũ Christum sciam comminari omnibus? ergo homo *miserere animæ tuæ placens Deo.* Eccl. 30. 24.

PVNCTVM III.

1. QVOD semel tantummodo mori datur: *Statutum est omnibus hominibus semel mori*; proinde, si semel malè: caret remedio in omnem æternitatem: Vti contrà, absque periculo iacturæ est mors semel obita in gratia Dei. *Vbi ceciderit lignum siue ad Austrum, siue ad Aquilonem, ibi erit.* 2. Hinc obstupescã, quî fiat, vt homo ista pro certissimis habens ex fide Diuina, tam incurius viuat suæ salutis. 3. Deinde excitabo meipsum ad curam maiorem, & feruorem; suppliciter orans, ne ad Aquilonem mihi cadere contingat. Discutiam quoque, quid hoc momento foret mecum, si mors obreperet?

Mors irreparabilis. Hebr. 9. 27. Eccl. 11. 3.

MEDITATIO VIII.

Ea quæ angunt Moribundum, vel sunt præterita, vel præsentia, vel futura.

PVNCTVM I.

1. PRAETERITA in primis sunt peccata, quæ tunc vno agmine obsidebunt animam ac importunè se ingerent; vt impleatur illud; *Circumdederunt me dolores mortis, &*

1. Memoria præteritorum.

Psal. 17 5. *torrentes iniquitatis conturbauerunt me, dolores inferni circumdederunt me, praeoccupauerunt me laquei mortis* Quare *de propitiato peccato noli esse sine metu.* 2. Deinde occurret animo iactura facta temporis in rebus inutilibus, & vanis, pro quibus poteram multa mihi merita cumulare. 4 Neglectus etiam mediorum, quibus iuuari potui, præsertim Sacramentorum. 3 Tunc proposita concipiam benè agendi; quando copia agendi non dabitur; & illa fortè inutilia, quòd ex torta necessitate, ac minimè sincera. Vt quondam Antiochi Regis; de quo Scriptura: *Orabat scelestus hic Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus.* 5. Itaque hora illa reuelabit fraudes, quibus nunc circumuenimur à mundo & diabolo; & ostendet serò vanitatem esse, quæ modò suscipimus. 6. Proinde disce nunc sapere, & *non defrauderis à die bono, & particula bonæ diei non te prætereat,* quò minus in bono semper proficias.

Eccl. 5. 5.
2.
3.
4.
1. Mach. 6. 8
5.
6.
Eccl. 14. 14.

PVNCTVM II.

Relictio præsentium.
1.
Eccl. 41. 1
Iob 20 13.
2.

1. PRAESENTIA quoque affligent: quando non deseritur sine dolore, quod cum amore possidetur, sunt autem triplicia. 1. Bona externa. *O mors quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis!* & eò magis, si cum peccato fuerint acquisita. in quos dicetur: *Panis eius in vtero eius vertetur in fel diuitias, quas deuorauit, euomet.* 2. Personæ coniunctæ & charæ, à quibus diuelle-

uellemur; *ſiccine ſeparat amara mors*? Voſne etiam relinquendi? 3. Corpus ipſum, diutina atque arcta ſocietate cum anima coniunctum; & cum corpore, ſimul omnium, quibuſcum corpore fruimur, æterna iactura facienda eſt. II. Inquiram in me, an horum aliquid inordinatè diligam; & nunc potius iſtis moriar; quàm, cùm deſerenda ſunt. III. Expendendum etiam, quàm ſit abſurdum, ob ea, quæ mox amittenda ſunt, æternam vitam in diſcrimen vocare. 1.Reg.15.32. 3. 2. 3.

PVNCTVM III.

DENIQVE affliget timor futurorum; vt cùm quis iam iam exſpectat definitiuam ſententiam, in qua agitur de opibus, honore, & vita; nec ſatis ei conſtat de euentu. Hic etiam agitur de bonis & vita æterna, & ſententia erit irreuocabilis: & tam incerta, vt nec iuſtus ſciat, *vtrum amore vel odio dignus ſit*; & quamuis *nihil* ſibi *conſcius*: *non tamen in hoc iuſtificatus ſit*. 2. Accedet tentator, calcaneo maximè inſidians, illudque ingerens: *ſi iuſtus vix ſaluabitur, impius & peccator vbi parebunt?* qui & aliјs mille modis turbare phantaſiam, & illudere homini poteſt, & ſolet. Nunc diſpiciam: quid tunc maximè terrere me poſsit; & occurram: & pro felici morte crucifixum deprecabor.

Futurorum timor. 1. Eccl.9.1. 1 Cor.4.4. 2.

MEDITATIO IX.

De particulari Iudicio statim à morte.

PVNCTVM I.

I. Iudicio Assistentes. 1. I. QVAE personæ interueniunt. 1. Anima iudicanda, exuta corpore, & ijs, quæ corpus comitantur, perinde Rustici, ac Regis; & quæ animam sequuntur: scientiæ, nihil conferent, nisi tantū bona opera. 2. Cin- 2. gent latera Angelus custos & malus, diuerso affectu, prout erit diuersa conditio animæ: nam bonæ applaudet bonus, malus mœrebit; è contra, si mala sit. 3. Asidebit iudex Deus, 3. inuisibilis quidem, sed certis signis suam præsentiam manifestans: infinitè sapiens, iustus, potens: à quo non appellatur: & in oculis ponentur omnia, quando libri aperientur nostrarum actionum, vt non sit tergiuersationi locus.

II. Timor. II. Cogitabo me assistere; atque, vt salutarem timorem concipiam, videre Iudicem ipsum irato vultu; & accusatorem diabolum gestientem; ac in me impletum illud: *Diabolus stet à dextris eius: cùm iudicatur, exeat condemnatus.* (Psal. 108. 6.) contrà verò, vt spem excitem, aspiciam beneuolum Iudicem & Angelum custodem arridentem mihi, atque abigentem à me dæmonem, illis verbis: *increpet in te Dominus, Sathan, qui elegit hunc; numquid non iste torris est erutus de igne?* (Zach. 3. 2.)

PVNCTVM II.

1. TEMPVS & locus Iudicij huius. Tempus est momentum illud, quo anima solvitur à corpore: in eo accusatio, sententia, & executio perficiuntur. O momentum, æternitatis principium, siue gloriæ, siue pœnæ 1.
2. Locus est ille ipse, vbi homo moritur. 3 2.
Quid si hoc momentum, quid si hic locus decernet? Vxor Lot, vbi se conuertit retro, ibi iudicium tulit. 3. Gen. 19. 26

PVNCTVM III.

I. ORDO Iudicialis. Accusatores erunt tres: 1. Diabolus, qui per excellentiam dicitur *Accusator fratrum*; accusabit de ijs, quæ ipsius instinctu peccaui: & cùm interna nostra non perspiciat, affirmabit plura ex coniectura vel etiam malitia. 2. Erit conscientia, mille testes; hic omnia patebunt, vnde animam exstimulet, de qua illud est: ***Cùm vadis cum aduersario tuo ad principem in via, da operam liberari ab illo, ne fortè trahat te ad iudicem; & iudex tradat te exactori, & hic mittat te in carcerem.*** Aduersarius est conscientia, à qua in via liberatur, qui in hac vita eluit peccata. 3. Quodammodo erit ipse Angelus custos, cuius posthabui monita, & officijs ingratus fui. I. Accusatores. 1. *Apoc.* 12. 10. 2. Luc. 12. 58. 3.

II. Examen erit 1. accuratissimum, vsque ad verbum otiosum, nec de commissis tantùm, sed etiam de omissis, ac de medijs non adhibitis, de neglectis inspirationibus, de be- II. Examinis conditiones.

neficijs posthabitis, tam communibus, quàm priuatis; ac de ipsis circumstantijs bonorum

Psal.74.3. operum: quò pertinet illud: *Ego iustitias iudicabo.* 2. Fiet hoc examen in tanta luce, vt anima conspiciat omnia mala sua, & grauitatem illorum æstimabit; & quæ pro peccatis non habuit, aut non aduertit, vel oblita est, repræsentabuntur ei omnia: sicut dicit Do-

Sophon.1.12 minus: *In tempore illo scrutabor Hierusalem in lucernis*, abditos quoque angulos: nec Babylonē tantū, sed & Hierusalem, iustos ipsos.

Psal.142.2. Heu *non intres in iudicium cum seruo tuo Domine, quia nō iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.* 3. At vicissim Deus bona opera iustorū etiam minuta, vsque ad calicem aquæ frigidę, producet & repræsentabit animæ, ad ipsius

Apoc.14.13. mirificam consolationem. *Opera enim illorum sequuntur illos.*

PVNCTVM IV.

Priuatur bonis.

EXAMINE facto, anima primùm exspoliabitur donis, quę residuæ erunt; ad eum modū, quo degradatur sacerdos, sacræq; vestes detrahuntur, ad insignem ignominiam, tanquam indigna munere, ac dignitate sacerdotali, vt ita tradatur in manus iudicis secularis, morte mulctandus. 2. Donum fidei ab eo aufertur: quòd non studuerit vitam agere fidei suæ conformem. 3. Deinde spei donum, quòd media neglexerit, per quæ debuerat ad speratum bonum aspirare. 4. Præterea spoliabitur gratijs gratis datis, si quas habuit,

propter

propter bonum aliorum: quòd vel ijs non vsus bene sit ad finem, propter quē datæ erant; vel quòd alijs intendens, seipsum neglexerit: quod est inordinatum. 5 Ipsæ etiam virtutes morales acquisitæ in eo deficient. 6. Scientiæ etiam erunt ad maiorem cruciatum: quòd scientiam salutis postposuerit illis. 7 Vnicus manebit character Baptismatis; & si quem alium accepit; vt appareat, à qua conditione exciderit: illudaturque illi ab infidelibus, eo nomine, quod, cùm posuerit tanti ædificij fundamentum non valuerit consummare. Igitur in talem complebitur illud Ezechielis: *Denudabunt te vestimentis tuis, & tollent vasa gloriæ tuæ & dimittent te nudam, & ignominiâ plenam.* Eze. 23.26.

PVNCTVM V.

SENTENTIA Christi in peccatricem animam: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & Angelis eius.* Matt. 25 41 Sententia Impij. Quo ipso momento destituetur Diuinâ protectione; qua etiam peccatores illuc vsque prosequitur Deus; & ab angelo custode deseretur, illud vsurpante; *Curauimus Babylonem, & non est sanata: derelinquamus eam,* Ierem. 51.9. vtique in manus sæuissimi leonis, qui cum tripudio è lectulo delicato & corona amicorum, in puncto ad inferna deportabit. Quid tam subita & tam dispar conditio, rerumque omnium permutatio in infelici anima efficiet?. ô iuste Iudex, *cùm veneris iudicare, noli me condemnare.*

PVNCTVM VI.

Iusti. SENTENTIA pro anima iusta: *Venite benedicti Patris mei, percipite Regnum, quod* Matt. 25. 34 *vobis præparatum est ab origine mundi.* Et: *Eu-* Matt. 25. 21 *ge serue bone & fidelis intra in gaudium Domini tui.* Suscipiet eum Angelus custos, ac pluribus comitantibus deducet in cœlum, (nisi fuerit purganda) in illo autem primo ingressu, & quasi occursu torrentis voluptatis, quomodo afficietur! ô verè preciosa mors sanctorum in conspectu Dei; mors autem peccatorum pessima. Petam illam mihi: & quoniam in illo iudicio non est locus patrocinijs, nunc purissimam DEI MATREM feruenter compellabo: MARIA mater gratiæ, MATER misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.

MEDITATIO X.

De corpore animâ destituto.

Hæc meditatio est imago mortis spiritualis, qua homo passionibus suis moritur, quæ propterea mortificatio dicitur.

PVNCTVM I.

I. Corpus mortuum. I. QVALE remanet corpus? 1. Destitutũ motu membrorum, & vsu omnium sensuum, nec illorum obiectis afficitur. 2 Pal- 2. lidum, deforme, & fœtidum redditur, & mox in corruptionẽ vergit; estq; horrori, quod vi-

uũ delectabat. 3. proinde solitarium relinquitur cadauer, & quam primum efferri curatur.

II. Dum viuo, mortuum imitabor in his tribus. 1. in sensuum mortificatione, etiam à licitis non necessarijs; & quasi carerem sensibus, non afficiar. 2. non considerando, quòd res sunt; sed quòd erunt postmodum squalidæ & tetræ *omnis enim caro fœnum, & gloria eius quasi flos agri.* 3. nihil curando, quòd relinquar, & me vitent alij, vt cadauer, quod de se Dauid: *qui videbant me, foras fugerunt: obliuioni datus sum tanquam mortuus à corde; factus sum tanquam vas perditum, quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu.* hoc est, crucifixum esse mundo: vt pro mortuo me habeat, & tractet; & mihi mundum: vt id perferam, quasi insensibilis factus, ad mundi vexationem.

II. Mori in vita. 1. 2. *Isai. 40. 7.* 3. *Psal. 30. 12.*

PVNCTVM II.

I. VESTIS, lectus, & habitudo defuncti corporis: pro veste linteum, quo inuoluitur; vel si quid preciosum additur, mox sepeliendo detrahitur. pro lecto humus; *& subter illud sternetur linea, & operimentum eius erunt vermes;* pro habitatione erit fossa septempedalis ac si qua moles superstruatur, quid ea confert exanimi? pudeat mollitiei, & superfluitatis dum viuo, circa eiusmodi.

I. *Isai. 14. 11.*

II. Imitabitur Religiosus conditionem cadaueris. 1. in studio paupertatis, vt vilissima quoque in vestibus, lecto, & habitatione præ-

II. Religiosus.

 optet;

optet;neque moueatur quomodocunque circa ista habeatur.

2. 2. in studio castitatis: vt sicut per mortem fit diuortium perpetuum, ab omnibus oblectamentis & curis mundi:ita ego per votum castitatis penitus ijsdem moriar.

3. 3. in studio obedientiæ. vt instar cadaueris, me versari sinam sine contradictione.

PVNCTVM III.

I. Iter ad sepulchrum.

1. I. ELATIO ad sepulchrũ 1. in feretro, alienis humeris, per plateas effertur exanimis, qui paulò antè obibat omnia alacer. quare nunc è cubiculo, è domo egrediens per compita incedens, memorabo diem illum, cùm tantò aliter agetur mecum.

2 2. effertur cum comitatu; alijs cantu, alijs fletu prosequentibus, vel honoris ergo; sed ea quid prosunt exangui? imo damnato cedunt ad cruciatum.

3. 3 Infertur in sepulchrum, cooperitur humo, lapide clauditur, mox à vermibus depascendus, sempiternaque memoria delendus, vel si etiam honorificè celebratur, id animæ quantum confert, præsertim æternis ignibus addictæ? vnde bene quidam dicebat: *ô Aristoteles laudaru vbi non es, cruciaris vbi es.*

II. Documenta.

II. Ergo discam, vanos honores pro nihilo habere. me ipsum vili pendere, neminem aspernari; quando omnes futuri sumus mox per mortem æquales. Dicam autem animæ meæ: vide, quam foues & ornas, cui seruis: carni putidissimæ; quin pro ancilla eam habeto, & seruire tibi facito. Nec istum sepulturæ ho-

norem polliceri tibi potes; cùm posſit contingere, quod regi Ioacim, *qui ſepultura aſini ſepelitur, putrefactus & proiectus extra portas Ieruſalem.* quod & Iezabeli factum; tuque forſitan promeritus es ob tua peccata. Ierem. 22. 19. 4. Reg. 9. 35.

MEDITATIO XI.

Super illa verba: Memento homo, quia puluis es, & in puluerem reuerteris.

PVNCTVM I.

Homo ex puluere.

CVR homo ex puluere factus, cùm potuiſſes ex nihilo corpus creari; ſicut & anima. 1. ad humiliandum ipſum ex intuitu originis. 2. vt Dei benignitatem, potentiamque amaret; qui ex puluere per inſpirationem animæ feciſſet ipſum ad imaginem ſuam; *quid ſuperbis terra & cinis?* & ex donis Dei cur extolleris? Adam oblitus originis ſuæ, affectauit eſſe ſicut Deus. Eccli. 10. 9.

PVNCTVM II.

In puluerem regreſſus.

CVR homo damnatus? vt in puluerem redeat. 1. vt intelligatur malitia peccati, quæ promeruit: tam nobile opus in puluerem redigi? cùm alioqui non fuiſſet interiturum, ſi non peccaſſet. 2. vt qui ex vilitate principij, vnde plaſmatus eſt; non ſe continuit in humilitate; humiliaretur ex fine; quem habiturus eſt redactus in puluerem. 3. vt recordatione pulueris extremi, terrenas comprimat af-

fectiones; & commissorum agat pœnitētiam, vt suadet Propheta: *In domo pulueris puluere vos conspergite* hoc est, qui domos luteas habitatis, in suum principium resoluendas, puluere vos conspergite; ritu pœnitentium.

Mich. 1. 10.

PVNCTVM III.

Puluis es.

CVR dicat, memento, quia puluis es; non autem, fueris? Nempe, quia de facto est, sicut de terra constans, ita ad terrena procliuis; & instabilis vt puluis, quem proijcit ventus à facie terræ, tum in consilijs & bene cœptis: tum ob vitæ mortalis casus, & incertitudinem. Optimum esto consilium, vt quoties aliquod apparens bonum meos percellit sensus: mihi obijciam statim; at qui hoc totum puluis est, & ego ipse puluis sum, postmodum exsufflandus.

PVNCTVM IV.

OMNIA mihi occinunt sententiam istam at præcipuè Caluariæ & ossa defunctorum inter quæ versans & illud audire mihi videar: *Memor esto iudicij mei, sic enim erit & tuum mihi heri, & tibi hodie*; pro hodierno haberi debet, quod vita mortali clauditur; quia breuis & incerta est.

Eccli 38. 23.

MEDITATIO XII.

De obliuione mortis, ex parabola diuitis auari Lucæ. 12.

PVNCTVM I.

TRIPLEX fallacia ex obliuione mortis exemplo huius diuitis. 1. pollicetur sibi longam vitam, cùm dies illa esset postrema. tales reprehendit Iacobus Apostolus, quòd audeant dicere, faciam cras hoc vel illud; *qui ignoras quid erit incrastino, quæ enim est vita tua? vapor est ad modicum parens; pro eo quod dicere deberes si vixero, si Dominus voluerit.* 2. quòd promittat sibi quietam bonorum vsuram, vnde ait: *anima, habes multa bona reposita in multos annos, requiesce, comede, bibe epulare:* cùm alioqui bona hęc auferri possint: ac si maneant, continget tibi illud; *cunctis diebus vitæ suæ comedit in tenebris, & in curis multis & in ærumna atque tristitia.* 3. supina negligentia salutis animæ bonorumque æternorum.

Mortis obliuio fallax.
1.
Iac. 4 13.
2.
Eccles. 5. 16.
3.

PVNCTVM II.

DAMNA huius obliuionis. 1. quòd serò agnoscat errorem suum, quando remedium non subest; vt stulti illi in libro sapientiæ, *semet propterea insensatos confitentur.* quare & huic diuiti dicitur: *stulte.* 2 quòd noctu abripiantur è vita: *Hac nocte* scilicet in ipsis tenebris peccati, vt ab interioribus transeant ad exteriores & æternas. Auerte à me Domine,

Mala ex obliuione I.
Sap. 5 4.

Domine, dicito mihi priùs; *Diſpone domui tuæ,*
Iſaiæ 38.1. *quia morieris*; da tempus pœnitentiæ. Etſi illud optimum, vt quotidie id mihi intimari putem, & ita ſemper ſim paratus. 3 quòd ægrè & inuiti moriuntur, quare dicit: *Animam tuam repetent à te*, mali ſcilicet dæmones. Iu-
Pſal. 141.8. ſtis autem in deſiderio eſt: *Educ de cuſtodia animam meam ad confitendum tibi.*

PVNCTVM III.

QVæ autem paraſti, cuius erunt? hoc poſtremum obliuionis damnum: quod quaſi ſemper victuri non proſpiciunt in poſterum. Tua certè non erunt, quia diuiti dicitur, qui,
Pſal. 48. 18. *cùm interierit non ſumet omnia, neque deſcendet cum eo gloria eius.* Non ſic iuſtis, non ſic; quorum opes ſunt opera bona, quæ ſequuntur
Pſal. 118.94 ipſos. Interrogabo etiam te: & hæc anima cuius erit? *Quam dabit impius redemptionem pro anima ſua*: quominus in poteſtatem Diaboli veniat? dicam Deo: tuus ſum ego, ſaluum me fac.

PVNCTVM IV.

Exemplum OBLIVIOSI conditio repræſentatur in Balthaſare Rege Babylonis, cui operam danti comeſſationibus, viſa eſt manus ſcribens in pariete: *Mane, Thecel, Phares. numerauit Deus Regnum tuum*, & compleuit illud.
Dani. 5.26. *Appenſus es in ſtatera, & inuentus es minus habens. Diuiſum eſt regnum tuum, & datum eſt Medis & Perſis*: ita Daniele interpretante, &

te, & eadem nocte id totum subsecutum est. & quadrat in illum diuitem ac similes. *Mane, numerauit* : Stulte hac nocte repetent animam tuam à te. *Thecel, appensus es*, vtique minus habens inuentus es; qui idcirco vocatur stultus. *Phares, diuisum est*; & hæc, quæ parasti cuius erunt? auferentur videlicet à te, & dabuntur ei, quem ignoras.

DE IVDICIO VNIuersali.

MEDITATIO XIII.

De signis præcedentibus iudicium.

Pro Dominica 1. aduentus.

PVNCTVM I.

CAVSAE vniuersalis Iudicij 1. vt sententia lata in particulari iudicio, eiusque æquitas innotescat toti mundo: atque vt suppleatur quod defuit. nam de corpore ibi nihil fuit decretum; & contingit damnati hominis corpus in honore esse, beati autem ignominiosè haberi; debet autem participare gloriæ aut poenæ, prout in hac vita seruiuit iustitiæ, aut iniquitati. 2 vt iustis honor coram omnibus habeatur, qui in hac vita fuerunt contemptui. Ac inprimis, vt iustificetur Deus in iudicijs suis, qui iustos premi nunc, malos autem exaltari permisit: quod sapientissimè fuisse dispositum, dies illa manifestabit. propterea, *nolite ante tempus iudicare*. 3 vt mali & impij videant gloriam Christi, præsertim ij

Causæ iudicij. 1.

2.

1 Cor. 4. 5.

3.

qui viderunt humiliatum; ideoque iudicium in valle Iosaphat constituetur circa Ierusalem & montem Oliuarum, vbi crucifixus Dominus fuit, & ascendit in cœlum, vt ibidem illum videant descendentem cum potestate magna & maiestate, sicut prædixerunt Angeli: *quemadmodum vidistis eum ascendentem* Actu. 1. 11 *in cœlum, ita veniet*. Ergo *lætentur cœli, & ex-* Psa. 95 9. 7 *ultet terra: quoniam venit iudicare terram in æquitate, & populos in veritate sua.*

PVNCTVM II.

Signa 1. SIGNA præcedentia. 1. erunt plurima, *Om-* Sapie. 5 18 *nem enim creaturam armabit Deus ad vltionem, & pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos.* & meritò; quia omnibus 2. abusi sunt peccatores 2. erunt terribilia. *Sol* Mat. 24. 29. *obscurabitur, & luna non dabit lumen suum, sed conuertetur in sanguinem. Stellæ cadent de cœlo. & virtutes cœlorum mouebuntur, erunt terræ motus terroresque de cœlo*: mare mugiet, & arescent homines præ timore & expectatione impendentium. Nam obscuratio solis portendet æternas tenebras; suffusa luna sanguine, irã iudicis implacabilem; cadentes stellæ, præcipitationes in abyssum, etiam hominum aliquando clarorum; fremitus maris apertique terræ hiatus, & omnium confusio elementorum, imaginem referet furentium Dæmoniorum in capita hominum, & infernale chaos repræsentabit: in quo *nullus ordo, sed* Iob 10. 22. *sempiternus horror inhabitat.* Arescat autem

impius

impius præ timore, exſiccante oſſa ſpiritu triſti ex conſcientia factorum; at electi cum timore ſimul fiduciam habebunt; memores Chriſti verborum. *his fieri incipientibus, reſpicite & leuate capita veſtra, quia appropinquat redemptio veſtra.* Luc. 21. 28.

PVNCTVM III.

CONFLAGRATIO Mundi, de qua S. Petrus; *Adueniet dies Domini ſicut fur, in quo cœli magno impetu tranſient, elementa verò calore ſoluentur, terra autem, & quæ in ipſa ſunt, opera exurentur;* nempè plantæ, animantes, homines ipſi reſidui; & quicquid ad vſum & luxum humana fecit induſtria; palatia, moles, vrbes, amœnitates omnes: nam, vt ait Iohel; *ante faciem eius ignis vorans & poſt eum flamma exurens, quaſi hortus voluptatis terra coram eo, & poſt eum ſolitudo deſerti, neque eſt qui effugiat eum.* Ignis iſte cruciabit malos: iuſti autem per illum purgabuntur. Permanebit autem vſque ad finem iudicij, etiam reſurrectione facta; & in corpora damnatorum ſæuiet, etiam ante ſententiam, &, eâ pronuntiatâ, tanquam fluuius rapidus trahet eos ſecum in tartara. At verò iuſtorum reſuſcitatorum corpora non poterit lædere, Deo intercidente flammas ignis: vt ea verba Baſilius interpretatur. Tunc implebitur: *Ecce dies venit ſuccenſa quaſi caminus; & erunt omnes ſuperbi, & facientes impietatem, ſtipula: &*

2 Pet. 3. 10
Ignis finis mundi.
Ioel. 2. 3
Malis crudelis.
in Pſal. 28.
Mala. 4. 1.

inflammabit eos dies veniens, quæ non derelinquet eis radicem & germen. Et orietur vobis timentibus nomen meum sol iustitiæ, & sanitas in pennis eius: & egrediemini, & salietis sicut vituli de armento: & calcabitis impios, cùm fuerint cinis sub planta pedum vestrorum.

PVNCTVM IV.

Mat.24.36. Dies incerta.

DE *die illa & hora* (quâ euenient ista) *nemo scit, neque angeli cœlorum, neque filius hominis, nisi solus Pater*; & non solùm non potest à longe prænosci hora illa, sed nec iam instans præsentietur; ac ita, incautos, & nihil minus cogitantes, imo nuptijs & commessationibus operam dantes, ex improuiso corripiet ignis ille; quemadmodum diluuium in diebus Noë inopinantes obruit, & flamma cœlitus Sodomitas absumpsit quibus exemplis Dominus est vsus, ad improuisam sui aduentus, & conflagrationis mundi quasi irruptionem indicandam.

MEDITATIO XIV.

De resurrectione corporum, & de præcedentibus sententiam.

PVNCTVM I.

Resurrectio. *Mat.24.31*

RESVRGENT mortui, *mittet Angelos suos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos eius à quatuor ventis à sum-*

summis cœlorum vsque ad terminos eorum In momento & in ictu oculi, in nouissima tuba (canet enim tubâ) mortui resurgent incorrupti, quoniam ipse Dominus in iussu & in voce Archangeli, & in tuba Dei descendet de cœlo, & mortui qui in Christo sunt resurgent primi; & dabit mare mortuos qui in ipso erunt; & mors & infernus dederunt mortuos suos; & iudicatum est de singulis secundùm opera ipsorum. Ad hanc citationem comparebunt magni & parui; & corporibus momento reformatis, animæ è cœlo & inferis reuocatæ, vt priùs vnientur. O vocem potentem, malisque terribilem, quam vt tunc lætus excipiam, audiam modò illam: *Surge qui dormis, & illuminabit te Christus.*

1. Cor. 15. 52. 1. Thess. 4. 15. Apoc. 20. 13. Ephes. 5. 14.

II. Porrò corporum erit diuersitas, nam *omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.* Mali sortientur immortalia quidem, sed patibilia & fœda; quæ subire animæ exhorrescent. Ibi se mutuo insectabuntur anima & corpus: illa quòd ob corporis rebellionem in ea mala deuenerit; istud autem, quòd, cùm frænari corporis concupiscentiæ ab anima debuissent: contrà indulsit ei omnia; ex quo etiam crescet vtriusque tormentum. At iusti sortientur corpora impatibilia, & gloriosa: vnde sibi mutuo gratulabuntur anima & corpus de mortificata sensualitate.

1. Cor. 15. 51.

1. Corpora malorum.

2. Bonorum.

PVNCTVM II.

Iudicis gloria.

1\.

Philip. 2. 10.

ADVENTVS Iudicis. 1. gloria & maiestas eius erit præ sole & luna, & stellis, quam vel ipsi dæmones coacti venerabuntur, pro Deo ipsum agnoscentes, vt tunc vel maximè *omne genu ipsi flectatur, cœlestium, terrestrium & infernorum, & omnis lingua confiteatur quia Dominus* IESVS CHRISTVS *est in gloria Dei Patris*, vbi, iuxta promissum, *ponentur inimici eius scabellum pedum ipsius.*

2\. Comitatus.

Mat. 25, 31.

2\. Comitatus erit Angelorum omnium, vt ipsemet præmonuit: *Cum venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli cum eo*: qui, vt credi potest, lucidis, instar solis, vestientur corporibus, ad Regis sui magnificentiam corporeis oculis, etiam impiorum subijciendam.

3\. Crux

Mat 24. 30

3\. *Tunc apparebit signum filij hominis in cœlo; & tunc plangent omnes tribus terræ & videbunt Filium hominis venientem.* Plangent inimici crucis. Exultabunt, *qui carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs suis*

4\. Thronus

4\. Thronum iudici exhibebunt splendidissimæ nubes, è cuius vultu ac oculis micabunt radij placidissimi aduersus Iustos; in malos autem ira & indignatio, vt illius aspectum sustinere nequeant. Quin etiam vulnera ipsa amorem spirabunt, & accendent in pectoribus iustorum; confusionem autem & fletum mouebunt inexpertibus illorum fructus; & maximè Iudæis, qui illum pupugerunt.

6, B. Virgo.

5\. Sed & beatissimæ

Virgini MARIAE tanquam Regis Matri, ſuus thronus collocabitur, non ſecus ac Salomon matri ſuæ fieri voluit; non iam, vt deprecetur pœnas; ſed vt confundantur, qui in tempore vſi non fuerunt illius patrocinio, aut etiam iniurijs eam affecerunt; & vt quæ præ omnibus compaſſa eſt Chriſto patienti, præ omnibus conglorificetur iam regnanti. Circumponentur etiam ſedes Apoſtolis Domini, iuxta Magiſtri promiſſum: *Amen dico vobis, quòd vos qui ſecuti eſtis me, in regeneratione, cùm ſederit filius hominis in ſede Maieſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim iudicantes duodecim tribus Iſrael.* Apoſtoli. *Mat.* 19. 28

Pvnctvm III.

SEGREGATIO bonorum à malis. *Exibunt Angeli, & ſeparabunt malos de medio iuſtorum; ſicut Paſtor ſeparat oues ab hœdis, & ſtatuet quidem oues à dextris, hœdos autem à ſiniſtris.* In hac vita ſunt omnes permixti, & plerumque melior peiore loco, ſiue dignitate, ſiue opinione hominum, ſiue ſucceſsibus. Tunc mutabuntur vices, manebuntque perpetuæ: quo gaudio iuſtorum; & qua iniquorum confuſione? Iuuat nunc tenere nouiſsimum locum; vt dicatur tibi: *aſcende ſuperius;* non contrà, Ibi *aßiſtet Regina à dextris* Regis *in veſtitu deaurato.* Propterea neminem in hac vita contemne: quia fortè præcedet te illic.

Mat 13. 49. 25. 33.

Separatio

Pſal. 44. 10.

PVNCTVM IV.

1 Cor. 4.5.

1. Patebunt conſcientiæ.

I. APERTIO conſcientiarũ, de qua, Paulus: *Nolite ante tempus iudicare, quo aduſq; veniat Dominus, qui iudicabit abſcõdita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium, & tunc laus erit, vnicuique à Deo.* Conſcientiæ ſunt libri: qui aperientur tunc ad iudicandum, qui modò ſunt clauſi; tunc autem patebunt ſingulis omnes. Studioſè nunc occulto peccata; & grauiſsimè ferò propalari vel vni alteri; imò vix non ſubticeo in confeſsione, & quomodo ſuſtinebo coram Angelis, & hominibus cunctis planè nudari, & oſtentui haberi?

2. Opera bona.

II. Producentur etiam in lucem omnia bona iuſtorum vnde laudem referant: nec mala eorum tegentur: quæ tamen ipſis confuſioni non erunt, quando ab illis ſe expediuerunt per gratiam Dei. & cedet in confuſionem malorum, qui fortè minus peccauerunt; nec ſe tamen à peccatis per pœnitentiam exemerunt. Malis etiam ipſa bona patrata augebunt ignominiam, quòd à cœptis deſtiterunt.

PVNCTVM V.

Accuſatores.

1.

2. Oratione 1 De amore Dei & proximi.

ACCVSATIO reorum. 1. Diabolus accuſabit, & dicet ad Iudicem: ego hos non creaui, pro eis non ſum paſſus &c. & tamen mihi ſeruiuerunt, te neglecto. Ita S. Baſilius. 2. Chriſtus ipſe intra ipſorum conſci

entias repræsentando exprobrabit beneficia, tum communia tum priuata in singulos : & quid tandem facere potui, quod non fecerim? 3. Angeli custodes sua obijcient officia: & iusti quoque, qui nostræ saluti operam aliquam impenderunt: & denique ipsa nos accusabit vehementissimè conscientia.

MEDITATIO XV.

Sententia Iudicis pro bonis, & contra malos.

Pro Dominica 26. post Trin.

PVNCTVM I.

SENTENTIA pro iustis, blando vultu & voce sic alloquetur : *Venite benedicti Patris mei: poßidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.* Venite : vndenam ? qui aliquando vocati paruistis; & tollentes crucem secuti estis me. venite de Libano, quæ est Ecclesia, in qua regenerati, & aliti in cedros pulcherrimas excreuistis. venite de tribulatione magna, ablutis stolis vestris in sanguine meo. venite de cubilibus leonum, de montibus pardorum, de societate hominum crudelium, qui vos persecuti sunt, & afflixerunt. ô audiam primò vocantem; sequarq; , vt secundò audire merear in die illa inuitantem: *Benedicti Patris mei.* ô compellatio optatissima! quisnam eam promerebitur ? *innocens mani bus & mundo corde, hic accipiet benedictionem*

Sent. ad iustos. *Matt. 25.3.*

Psal. 33.

à Domino, & misericordiam à Deo salutari suo. BENEDICTI, non Abrahæ, Isaac aut Iacob, qui benedixerunt filijs suis; aut Moysis, qui populo benedixit; sed PATRIS MEI, paterno prorsus affectu, *qui benedixit vos in omni benedictione spirituali* per gratiam, nunc autem per gloriam; & est benedictio eius efficax, nec frustrari potest. *Possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.* quodnam regnum? quod solum est verè regnum; & per excellentiam tale. quomodo paratum? in misericordia & beneplacito diuino: idque *à constitutione mundi*, quando præparabat cœlos, sedem huius regni constituens Empyreum cœlum, & vobis paratum præ tot alijs. *Esuriui, enim, & dedistis mihi manducare, sitiui, & dedistis mihi bibere, &c.* admiratio capiet Iustos quòd ob tam exilia merita tribuat regnum, & quidem tale. & quòd tanti faciat opera misericordiæ; sibique exhibita imputet, quæ pauperibus, quos & fratres vocare non dedignatur: Verè igitur *beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur*

Ephes. 1. 3.

Opera misericordiæ.

Mat. 5. 7.

Cæterum, non illa tantùm in remunerationem adducet, sed omnia alia; & vnicuique speciatim illa, quibus excelluit, interiùs repræsentabit. Vt Martyri, quòd pro se vitam posuerit; Virgini, quòd se Deo immaculatam seruauerit; Religioso,

quòd,

quod, relictis omnibus, sibi fideliter adhæserit.

PVNCTVM II.

SENTENTIA in reprobos, formidabili vultu voceque pronunciata: *Discedite à me.* Hæc est pœna damni. Exclusio à Regno, à visione & fruitione Diuina, ab amore, ab omni fauore & beneficio, à cœlesti sede, à consortio beatorum, Angelorum, & hominum; *A me*, qui principium & finis omnium sum, Creator vester, Redemptor Deus. Qui ad id tantummodò in vobis ero; vt, quoniam sine me esse non potestis, non planè in nihilum redigamini, sed viuatis; vt nunquam miseri esse desinatis. *Maledicti*: per omnia maledicti, in corpore, anima, potentijs illius; in sensibus, in loco, in socijs, in rebus omnibus. non dicit: *Patris mei*; quia Deus mortem non fecit, nec maledictionis auctor est; sed eam sibi peccatores consciscunt. *Dilexit maledictionem, & venit ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.* Quæ rabies tunc damnatorum? Irrugijt Esau ob præreptam sibi à Iacob benedictionem: quantò magis isti ob superinductam sibi amplius æternam maledictionem? vnde etiam in maledicta prorumpent; in matrem, quæ genuit; in lac, quod suxerunt; in Deum ipsum iustum peccatorum vindicem. O IESV qui maledictum factus, vt nos à maledicto vindicares; ne, quæso te, illius infaustæ maledictionis pœnâ in-

In impios sententia. Pœna damni.

Maledictio.

Ps. 108. 18.

Galat. 3.

Pœna sensus.

curram *In ignem æternum*: hæc est pœna, quæ vocatur sensus; quia peccator non tantùm priuatur summo bono, sed etiam afficitur summo malo. Ergo ait: *Discedite in ignẽ æternum.* Non tantùm qui durabit in æternum; sed, qui etiam in æternum cruciabit. Non vos tantùm à meo conspectu, & bonis excludo, abijcioque; quod fortassis parui feceritis; si liceret, vt prius, vti creaturis, ad explendas cupiditates; sed omni ex illis consolatione exutos æternis cruciatibus addico. *Qui paratus est*: sicut Empyreum cœlum Iustis, ita infernalis ignis peccatoribus paratus est; cuius indicia præbent profundæ voragines, in varijs terræ locis euomentes ignem.

Isa. 30. 33.

Præparata est ab heri Tophet, à Rege præparata, profunda & dilatata, nutrimenta eius ignis & ligna multa, flatus Domini sicut torrens sulphuris succendens eam. Sic describitur infernus, qui Tophet dicitur à loco incendij, vbi cremabantur infantes idolo Moloch consecrati; quòd is locus imaginem repræsentet inferni; & est idem locus, qui gehenna dicitur, quo nomine Christus infernum expressit ab eadem similitudine. *Diabolo & Angelis eius*: vt quibus viuendo adhæsistis, eos habeatis supplicij socios & tortores; non ait; paratus vobis; sicut dixerat de *Regno*; quia quoad se voluit omnes saluos fieri, neminem ex proposito perire (quanquam & de Angelis idem est verum) sed significat, ignem illum ab initio in angelos præuaricatores excitatum fuisse; ho-

Dæmones socij.

ſe; homines verò ipſos, dum eos imitantur, ſibi quoque illum procuraſſe, communemque feciſſe. *Eſuriui enim; & non dediſtis mihi manducare; ſitiui, & non dediſtis bibere*, &c. minora obijcit, vt ex ijs iudicium fiat de maioribus. Nec illa parua cenſeri debent, quando ait, *quod vni ex his meis minimis non feciſtis, nec mihi feciſtis*: eſt autem proculdubio non paruum, Chriſto ipſi miſericordiam denegaſſe; quod fit, quando pauperi non præſtatur: quandoquidem conteſtatum reliquit; ſibi præſtari, aut negari, quod pauperi vel præſtatur, vel negatur. Nihilominus cætera quoque obijciet vnicuique ſigillatim, quorum erit reus. **Ratio.**

Opponent aliqui bona, quæ fecerunt, vt illi: Domine nonne in nomine tuo prophetauimus, dæmonia eiecimus, virtutes multas fecimus? quibus reſpondebit: *quia nunquam noui vos.* Quòd ſi hæc diuina dona non iuuabunt: quantò minùs ſcientiæ, aut dotes naturales? illa autem non proderunt: quia peccatis proprijs obſcurata ſunt. Et quia, dum alijs per ea proſumus, nobis per bona opera non conſulimus. Qualiter hanc ſententiam excipient reprobi? nam, ſi præ timore areſcebant ad ſigna tantùm Dominici aduentus, quid iam iras experti, quarum illa tantùm fuerant ſigna? **Donis abuſi.**

PVNCTVM III.

Executio. I. EXECVTIO sententię; & ibunt hi in supplicium æternum, Iusti autem in vitam æternam. Primùm damnati illo ipso momento, dehiscente terra, cum toto exercitu dæmonum haurientur: ac implebitur illa male-

Psal. 54. 16. dictio: *Veniat mors super illos, & descendant in infernum viuentes: ibi erit fletus & stridor dentium.*

Iustorum triumphus. II. De quorum casu iustoque iudicio laudabunt sancti Dominum, tanquam demerso Pharaone cum exercitibus suis, & dicent:

Exod. 15. 4. *Dextera Domini fecit virtutem, dextera Do*

Apoc. 15. 3. *mini percußit inimicum.* Et illud: *Magna & mirabilia sunt opera tua: iusta, & veræ sunt viæ tuæ.* Deinde ipsi cum Christo ascendent in cœlum, eo sensu lætitiæ, quem mortalis homo adhuc concipere nequit, concinentes illud:

Psal. 123. 6. *Benedictus Deus qui nō dedit nos in captionem dentibus eorum.*

MEDITATIO XVI.

De inferno, quid sit, & de loco, æternitate, socijs Tortoribus.

PVNCTVM I.

Definitio I. QVID sit Infernus. Est carcer perpetuus ac durissimus, omni genere incommodorum refertus, ijs coërcendis, qui cum peccati mortalis conscientia impœnitentes ex

hac vita discesserunt. Est status omnium bonorum vacuus; & contrà, omnium malorum aggregatione cumulatus. Nullum quippe illic bonum, vel ex ijs, propter quæ vita præsens modò à plerisque diligitur; nullum ibi deest malum, quod in hac vita toleratur. Quare discurre per singula; & cogita, hæc præ illis esse veluti picta; & præter talia, superesse peiora; qualia assequi non potes cogitando; quòd præsentibus sint dissimilia, & sine comparatione atrociora. Et ego defugiam modò modicum laborem, vt in illas non deueniam? Sed cumulum complet, quòd nō habeant finem; vt nec ipsa æternitas. Et postquam millia millium annorum effluxerint, semper quasi incipient. 2.

PVNCTVM II.

AETERNITAS hæc malorum prouenit ex his causis. 1. Quia damnati ipsi sunt immortales; non tantùm secundùm animam, sed etiam secundum corpus. In illis diebus *quærent homines mortem, & nō inuenient eam, & desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis*; Quod ipsum desiderium, cùm impleri non poterit, ipsos aget in rabiem. 2. Locus similiter est æternus, terræ centrum, nam terra in æternum stabit. 3. Ignis eius inextinguibilis, & æternus erit: Nam *flatus Domini sicut torrens sulphuris succendet eam.* hoc est, Deo ita volente, ac faciente, conseruabitur ignis, ac si fluuius sulphuris indeficiens suppeditaret ei ma-

Causæ æternitatis.

Apoc. 9. 6.

2.

3.

Isa. 30, 33.

teriam sine intermissione. Porrò ille ignis sic vret, vt non consumat, quæ incendit; & ita
4. nec ipse consumetur vrendo. 4. Vermis eorum non morietur. Hic nascetur ex conscientia peccati, tanquam putredine; quæ, cùm vigeat semper, & apprehendatur immobiliter: morsus quoque vermis perpetuus existet.
5. 5 Decretum Dei immutabile: In inferno nulla est redemptio, quò sanguis Christi non deriuatur.
6. 6. Culpa manet semper, ac proinde comes illius pœna: permanet autem culpa quia & impœnitentia. Quare cùm homo in peccato mori non refugit, hoc ipso eligit in eo perdurare in perpetuum.

PVNCTVM III.

Continua pœna.

CONTINVITAS pœnarum: vt nec intermissio fiat, nec variatio, cum aliquo leuamine. Documento sit diues Epulo, cui vel aquę gutta denegata est ad tantillum refrigerium: quin pœna ipsa ex accidenti augebitur, modò certè ex accessu plurium indies damnatorum: postea verò, cùm (vt est apud Iob) *ad calorem nimium transient ab aquis niuium*; & extremorum inter se acris pugna magis subiectum affliget. Præterea, nec ex habitu quodam patiendi minuetur doloris sensus; potiùs crescet, crescente ipsa impatientia doloris, furore ac rabie: nam *superbia illorum, qui te oderunt, ascendit semper.*

Iob 24. 19.

Impatientia.

Psal. 75. 23.

PVNCTVM IV.

LOCI ipsius peculiaris ærumna. 1. Nam subterraneus & tenebricosus erit præ AEgyptiacis tenebris: quo nullus radius penetrare poterit: & ipse ignis quoque nullam mittet lucem, Deo intercidente flammam ignis, id est, prohibente. Tametsi ea etiam esse poterit eius natura, vt non euaporet flammam, sed tetrum solummodo fumum, vt alicubi videmus ex spissa & pingui materia: vel, vt ne fumum quidem: quia ille ignis non resoluetur, vt communis noster. 2. Erit angustissimus præ infinita corporum multitudine, vt planè compacta sint futura atque compressa inter se. 3. Nulla adspirabit illuc aura, & ita vocatur à Ioanne *Stagnum ignis & sulphuris*: quò immersi delitescent. 4. Erit fœtidissimus, vel ex afflatu ipsorum corporum, & reliqua loci fœditate. Denique æternùm clausus; quòd si mòdò alicui exire datur, is sua tormenta circumfert; post iudicium verò nemini.

1. Infernus obscurus.
2. Angustus.
3. Calidissimus. *Apoc. 19. 20.*
4. Fœtidissimus.

PVNCTVM V.

TORMENTVM à socijs. Erunt ibi ex Angelis omnium ordinum; erunt ex omni statu & conditione hominum; & multi, qui nobis aliqua necessitudine fuerunt in vita coniuncti. Omne ibi discrimen dignitatum cessabit, omnis titulus: pares erunt omnes. Accedet odium mutuum implacabile, vt nemo

Confusio.
Odium.

mo alterum ferre posſit; & præ impatientia & rabie ſe mutuò conuiciabuntur, & impetent: atque id atrociùs, quò fuerant in vita coniunctiores, præſertim ſi in malo. Videlicet vti carbones accenſi, ſi cumulentur, ſe viciſſim magis accendunt: ita iſti infernales tiones, ob mali acerbitatem irritati, in ſemet iras exacuent, atque conuertent. Et erit illud eis intolerabile, quòd ſeparari nunquam poterunt; neque diuturnitate pacari animi, aut reconciliari voluntates valebunt.

PVNCTVM VI.

Tortoris. IMMANITAS tormentorum. 1. Ipſi ſe inuicem torquebunt, dicentes & facientes ſibi mutuo quàm peſſimè poterunt: vt in præcedenti puncto. 2. Dæmones in primis exagitabunt illos: & terrificis vmbris infeſtabunt 3. Vermis conſcientiæ, dum homo cernet, quemadmodum potuit iſta mala præcauere, gratiamque Dei neglexit: Mandaſti Domine; & ita fit, vt inordinatus animus ſibiipſi ſit pœna. 4. Manus Dei inuiſibilis ſuper illos aggrauata. Illo enim mandante, & vim ignis miniſtrante, excruciantur infelices. Vnde irâ in Deum exardeſcentes, blaſphemo ore illum proſcindent; extincturi, ſi poſſent. Quæ rabies adeò non leuat pœnam, vt multum adaugeat! Heu! *horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis.*

Margin: 1. 2. 3. 4. — *Hebr.* 10. 31.

MEDITATIO XVII.

De pœna sensus, & pœna damni.

Pvnctvm I.

IN omnibus sensibus torquebitur, *nam per quæ quis peccat, per hæc torquetur. Oculi* ab aspectu contubernalium, quos angue peius oderit; & à spectris horribilibus, & à patratorũ peccatorum formis inuisis. *Auditus* à blasphemiis, & maledictionibus; nec non ab inconditis vocibus, & eiulatibus; & quasi ferarum rugitu & vlulatu. *Odoratus* à mutuo corporum pædore, sulphure, & omni immunditia. *Gustatus* ab ingesto sapore hærente palatui, quouis absynthio & felle amariore, cum stomachi conuulsione & nausea; nec non à canina fame, & siti inextinguibili: vt apparet in Epulone. *Tactus* toto corpore diffusus ab acutissimis quibusque doloribus per omnia membra: quales ex notis morbis possumus coniectare. In eo autem sensu potissimùm punientur, quo maximè peccauerunt. Et operæpretium ducemus in hæc omnia mala incurrere, ob breuem & exiguam voluptatem?

Sap. 11.17. Sensuum pœna.

Pvnctvm II.

POENA ignis; cuius erunt proprietates: 1. Vt adhærescat damnato, & vbique eum circumferat. 2. Quòd, cùm sit idem, inæqualiter cruciet pro ratione meritorum; &

Ignis Inferni ad quid? 1. 2.

cam partem magis, qua homo peccauit : at temperante Deo illius vim & operationem.

3. 3. Quod exurit, non lucet; ac licèt, vt dicit Ma-
Mal. 4. 1. lachias, *erunt omnes peccatores stipula*, quòd statim eos flamma corripiet: non consumentur tamen, ne cruciari desinant. Audi homo, *quis*
Isa. 33. 14. *poterit habitare de vobis cum igne deuorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?*

PVNCTVM III.

1. POENA potentiarum internarum. *Phan-*
Sap. 17. 4. 9. *tasia* vexabitur tristibus imaginibus. Quale de AEgyptiis olim scribitur, quòd *personæ illis truces apparentes pauorem illis præstabant; & transitu animalium, & serpentum sibilatione commmoti tremebundi peribant.* Hinc appetitus sensitiuus per varias passiones distrahetur, & quasi lacerabitur, ab ira, tristitia, pauore, agonia, desperatione, inuidia, rabie.

2. *Memoria* iactabitur fluctibus cogitationum, tum rerum præteritarum, tum imminentium, quæ se importunè obiicient, ac ingerent; nec ex vlla re solatium poterit accipere; & ipsæ olim perceptæ voluptates tormento erunt.

3. *Intelligentia* turbata, & excœcata aberrabit in iudicando; & pœnas inflictas iniustitiæ Diuinæ adscribet.

4. *Voluntas* in malo indurata, & obstinata erit; vt Deum ipsum oderit, & amicos eius:

neque in vlla re miser homo implere voluntatem suam poterit, vnde aliquod leuamen accipiat.

PVNCTVM IV.

Restat poena damni: quæ ex quibusdam similibus, licèt infinitè distantibus æstimari potest. Veluti si quis excidat hæreditate amplissima; si copia maximarum delitiarum priuetur; si vita hac longè charissima per mortem exuatur intempestiuè; sed hæc vilia sunt, nec conferenda. Plus valet, quòd viri sancti, diuinitùs illustrati, vel ad cogitationem solam tantæ iacturæ deficiant animis. Porrò damnati, etsi non percipiant intimis sensibus magnitudinem iacturæ, quam faciunt; poterunt tamen ex malis, quæ perferunt & patiuntur, ex parte aliqua coniectare. Nam Deus, qui ita seuerè vindicat peccata, haud dubiè non est in remunerando minùs liberalis, quàm in puniendo iustus. Intuebuntur etiam aliquod gloriæ cœlestis specimen, ex aspectu Sanctorum in die iudicii, quodque illos in beatas cœli regiones subuectos cognoscent, ipsis ad tartara detrusis; neque tamen honesti amor, aut Dei, erit causa dolendi de amisso illo bono: sed quòd illius vsura à tot malis eos vindicasset, & magnâ proculdubio quiete beasset

Poena damni similitudine explicatur.

Cæterùm iactura illa erit tanta, quantum est bonum, videre Deum sicuti est; & frui possessione boni infiniti modo excellentissi-

Dolor dãnatorum.

mo: Item quanti eſt corpora immortalia & impatibilia geſtare, & potentias omnes animæ, tum externas, tum internas habere perfectas; & circa obiecta ipſis conuenientiſsima occupatas. Frui etiam loci pulchritudine incredibili, & ſocietate iucundiſsima hominum & Angelorum, abſque omni amaritudine, vel offenſione, atque id totum in æternum. Amen.

MODVS ORANDI PRO PVritate Conſcientiæ acquirenda.

IN Introductione Cap. 9. dictum eſt de tribus orandi modis, quorum vnus confert ad purgandam conſcientiam: verſatur autem circa ſeptem vitia Capitalia, Decalogi præcepta, tres animæ Potentias, & quinque Senſus exteriores. Subiicientur porrò de ſingulis partibus meditationes; ac primò de ſeptem vitijs, quæ ſunt aliorum vitiorum fontes, & in ſeptem capitibus Draconis ſignificantur: quin in ſeptem nationibus Terræ Palæſtinæ, quæ ſubigendæ fuerunt, vt Iudæi illam poſsiderent. Subegerunt autem paulatim, non primo ſtatim appulſu: quod ipſum nobis contingit. Nam licèt per contritionem & confeſsionem deleta ſit culpa, remanent prauæ conſuetudines, efferatæque paſsiones, ſenſim edomandæ. Sicut Moyſes Iſraeli dixit: *Ipſe Deus conſumet*
Deut. 7. 22 *nationes has in conſpectu tuo paulatim atque per partes: non poteris eas delere pariter.* Circa

singula peccata considerabuntur tria. 1. Quomodo peccatur, etiam venialiter. 2. Damna prouenientia, & pœnæ in hac & futura vita debitæ. 3. Præmium vincentis. Nota.

MEDITATIONES SVPER capitalia peccata.

MEDITATIO XVIII.

De Superbia.

PVNCTVM I.

Quid sit & quomodo peccetur?

EST appetitus excellentiæ inordinatus, de bonis siue corporis, siue animi. Habet quatuor actus. 1. Cùm tribuit sibi, quod est Dei, veluti dicens: *Quis noster Dominus est?* 2. Cùm à Deo recognoscit; sed tanquam debitum suis meritis, quod est gratiæ. 3. Cùm plura præsumit, quâm habeat. 4. Cùm in habitis se excellere putat alios; aut cupit certè, quòd sibi cedant.

Superbiæ Actus 1 *Isa.* 10. 13. 2 3. 4

Ex superbia multa oriuntur vitia. 1. Vana gloria: qua appetitur æstimari & laudari ab aliis. Huius actus sunt: gloriatio de bonis habitis, ac si ea non accepisset à Deo; vel de iis etiam, quæ non habet; vel etiam de malis. Deinde studium placendi hominibus propter laudem: denique inane gaudium, quòd placeat illis, & in æstimatione sit. Et est vana gloria detestabilior de bonis animi, præsertim Vitia.

2 virtutibus, quòd has corrumpat. II. Ex superbia oritur iactantia: cuius actus sunt, laudare seipsum; venditare, quæ non habet; aut
3. exaggerare, quæ habet; & inaniter propalare, quæ supprimenda forent. III. Ambitio honorum & dignitatum: quæ inordinata est, cùm appetit supra merita; aut medijs non conuenientibus; aut affectu nimio, quasi finem
4 constituendo. IV. Præsumptio: qua, laudis appetitu, maiora suis viribus præsumit, & audet.
5. V. Hypocrisis: simulando bonam intentionem: cùm sit vana; aut bona operando, causa
6. gloriæ. VI. Pertinacia: vbi par erat cedere alieno iudicio; vel cum tuetur suum, ne erraſſe
7. videatur. VII. Contemptus aliorum: non inferiorum tantùm, sed etiam Aequalium & Superiorum. Superbia enim ascendit semper, vnde existunt innumerabilia peccata: discordiæ, rixæ, maledicta, inobedientiæ, blasphemiæ. Circa hæc meditans, ingrediar in me ipsum;
I. Cor. 4.7. & recognoscam in singulis meos defectus, memet acriter reprehendens: Miser, *quid habes,*
Apoc. 3.17. *quod non accepisti? iam diues factus es; iam*
Eccl. 10.9. *saturatus es, iam solus regnas? Et nescis, quia*
C. 25.4. *tu es miser & miserabilis, & pauper, & cœcus & nudus? Quid superbis terra & cinis?* Pauperem *superbum odit Deus.*

PVNCTVM II.

Pœnæ Superbiæ. 1. DAMNA Superbiæ. Ea indicantur illis verbis: *Qui se exaltat humiliabitur.* Vbi

Mat. 2, 1 32.

triplex pœna significatur : 1.& quod spolietur bono habitu; 2. & quòd frustretur desiderato; 3 & quòd pro exaltatione subeat humiliationem. Sic Lucifer amisit gratiam & dona, quibus ornatus fuerat; non attigit, quò adspirauit; & pro excelso solio præcipitatus est in profundum luti. Quo exemplo Christus gloriantes discipulos repressit : *Videbam Sathanam sicut fulgur de cœlo cadentem.* Luc.10.18. Ita Adam, Nabuchodonosor, Herodes & alij.

Deinde superbos destituit Deus extraordinarijs auxilijs, & labi sinit etiam in fœda peccata, quæ est pœna maxima. 2. Derelictio iusta. De Anania & Saphyra affirmat Basilius, quòd affectantes gloriam ex venditis facultatibus, permittente Deo, partem sibi reseruauerint: vnde & laudem facti, & vitam ipsam perdiderunt. 3 Confusio. Denique consideranda est æterna confusio, quam subibunt elati, quando eis improperabitur à superbis dæmonibus: Isa.14.10. *Et tu vulneratus es sicut & nos? nostri similis factus es: detracta est ad inferos superbia tua. O trabs* Matt. 7.3. superbiæ in oculo, quæ non sinis videre; amoue, vt videam Iesu humillime.

PVNCTVM III.

MERCES humilium. *Qui se humiliat exaltabitur.* Matt.23.12. Primò educitur ex statu abiectionis, & miserijs; 2. deinde conseruata ipsi manent dona accepta: 3. demum ad ampliora euehitur. Merces humilium triplex. Peccator seipsum humilians, eruitur à peccatis, recipit amissam

gratiam, exaltatur ad dignitatem filii Dei. Sic publicanus descendit iustificatus coram Deo, præ superbo Pharisæo; & impius Achab, quia se humiliauit, auertit intentatum supplicium. Quòd si peccator humilis exaltatur: quomodò iustus humilitatis studiosus? augebitur haud dubiè copiosis gratiæ donis. Ergò, *quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam.* Sic Dei mater exaltata est propter humilitatem suam; quin ipse filius Dei. Nam generalis est regula absque exceptione: *Qui se humiliat, exaltabitur.*

Exempla.

Eccl. 3.20.

Matth. 23. 12.

Insurgam in meos circa hoc defectus, contrariisque actibus eos extirpare conabor, initio facto ab humiliatione in rebus externis, quæ facilior est. Nihil porrò (teste Bernardo) *faciliùs est volenti, quàm humiliare seipsum.* nam, si exaltare me velim, erunt, qui obsistant; si autem humiliare, nemo repugnabit. Est autem expedita ac vnica ratio vincendi superbiam, *humiliatio*: vt idem ait Bernardus.

2. Exploratio vitii.

Serm. 2. *quadrag.*

MEDITATIO XIX.

De vitio gulæ.

PVNCTVM I.

Gula peccatur.

EST cibi & potus inordinatus appetitus; peccatur autem quinque modis. 1. Si contra præceptum vescamur vetitis ab Ecclesia, vel ab instituto, vel ex voto. 2. Si imde-

1.

2.

moderatè in quantitate, cum graui valetudinis corporis incommodo, vel animæ periculo: aut bibas vſque ad iudicii turbationem, vel amiſsionem. 3. in qualitate, ſi exquiſitis & pretioſis ſupra ſtatum, gulæ cauſa. 4. in circumſtantijs, ſi tempore aut loco non conuenienti; aut ſæpius, quàm par eſt; aut contra regulam tui inſtituti. 5. in modo, ſi nimis auidè, & indecenter ingurgitando, quaſi in cibum abſorptus, vel ob ſolam oblectationem. De his examinabo meipſum, quòd vix abſque culpa veſcar: & proponam meliora.

3.
4.
5.

PVNCTVM II.

POEnæ in guloſos. Ipſa gula ſecum pœnam adfert. *Vigilia & cholera & tortura viro infrunito*: lęditur enim ſanitas & mors acceleratur. Et, *cui væ, cui rixæ, cui ſine cauſa vulnera: nonne his, qui morantur in vino, & ſtudent calicibus epotandis?* Et CHRISTVS monet: *Attendite vobis, ne fortè grauentur corda veſtra crapula & ebrietate, & ſuperueniat in vos repentina dies illa.* Ampliùs: ineptum reddit orationi, & indignum ſpiritualibus conſolationibus: quòd indulgeat carnalibus; facit inertem ad res magnas diuini obſequii, & qui à tam infirmo hoſte ſuperatur, quomodo vincet fortiores?

Pœnæ.
1.
Sibi ipſi.
Eccl. 31. 23.
Prou. 23. 29.
Luc. 21. 34.

Deinde conſiderandæ pœnæ à Deo inflictæ ob gulam. Primi parentes è Paradiſo pulſi fuerunt. Iudæis in deſerto carnes appetentibus, cùm haberent cœleſte Manna? *Ira Dei a-*

2.
Deus vltor.

Psal.77.31. *scendit super eos, & occidit pingues eorum, cùm adhuc esca eorum essent in ore ipsorum.* Aliàs occisa sunt viginti tria millia, quando *sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere*, videlicet in venerationem Idoli;

Exod.23 6.

3. Infernus.

quin Propheta *occisus est à leone*, quòd comedisset contra Dei mandatum. In altera etiam vita peculariter cruciabuntur. Vt ille *diues, qui epulabatur quotidie splendidè*, postea verò expetijt *vel guttam aquæ*, quæ ipsi est denegata.

Luc.16.2.4

Apoc.18.7.

Et contra Babylonem pronuntiatur. *Quantum glorificauit se, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum & luctum.* Heu nolim vt *Esau*, pro oblonio *vendere primogenita mea.*

Gen.25.33.

PVNCTVM III.

Bona temperantiæ

1 In corpore.

MERCES temperantiæ. Ipse sibi est merces, quando sanitatem tuetur, & vitam producit: animum autem aptat suis functionibus, & dominari facit appetitui, & capacem reddit cœlestium, & ad magna expeditum, vitia comprimit, mentem eleuat, virtutem largitur.

2. Anima.

Deinde remunerat abstinentiam Deus melioribus delitijs spiritus, vt fecit erga Danielem & socios. Moysem etiam & Eliam per ieiunium ad sui consortium assumpsit, & in Transfiguratione adhibuit testes. Post hanc verò vitam assidere facit mensæ suæ, & singulariter reficit abstinentes. O sim ex illis! *crucifigam* nunc *carnem meam cum vitiis & concupiscentiis*, vt illic epulari valeam. Per si-

Galat.5. 24.

tim,fel,& acetum illud tuum te obſecro, bone Ieſu,merear placare te cùm Niniuitis, & pro tot culpis ſatisfacere.

MEDITATIO XX.

De Luxuria,& bono caſtitatis.

PVNCTVM I.

QVID ſit. Eſt inordinatus appetitus delectationis carnalis. Peccatur, 1. cogitatione: cùm voluntas in rem cogitatam conſentit,vel deliberatè ſe oblectat ipſa cogitatione abſque propoſito perficiendi rem; quæ vocatur moroſa delectatio: vel,ſi minùs deliberatè oblectatur, ſaltem negligenter repellit cogitationem,aut eius cauſam. 2. peccatur verbo, aut aliquo ſenſuum exteriorum. Verbo proferendo inhoneſta; auditu, ſpontè præbendo aures talibus; viſu, cùm ſpectantur prouocantia, vel leguntur; odoratu & guſtatu, cùm inde pellicimur ad inhoneſta, tactu, cùm mollioribus quis vtitur, cùm irritamento libidinis; nam tactus alioqui corporum eſt conſummatio peccati, & pertinet ad opus. 3. peccatur opere conſummato; vel ſe polluendo,vel alteri commiſcendo: & hoc pro qualitate perſonæ eſt multiplex peccatum: ſi alter ſit voto caſtitatis obſtrictus, aut religioſus, aut coniugatus, aut ſi conſanguinei: extra etiam commiſtionem merus tactus ſuimet, vel

1 Luxuria fit cogitatione.

2. Verbo.

3. Opere.

alterius causa delectationis, est peccatum mortale

PVNCTVM II.

poenæ 1. Sibi ipsi. Prou.23.32.

POEnæ. 1. quæ ex ipso peccato nascuntur: nam *blandè ingreditur, sed in nouissimo mordebit vt coluber, & sicut regulus venenum diffundet.* morbi, infamia, depauperatio, mors, sunt luxuriæ fructus; & Paulus incestuosum

1.Cor.5.5.

tradidit Satanæ in interitum carnis; vt in corpore à dæmone cruciaretur.

2. Deus vltor.

2. Pœnæ à Deo inflictæ in hac vita. Diluuio obruit mundum; Sodomam incendit; ex Israelitis vna die viginti tria millia occidit; nepotem Iacob, ob fusum semen, morte percussit; filios Heli perire fecit in bello; Samson autem, ob mulierem, in seruitutem venit. quid Dauid, quid Salomon propterea passi sunt? Quòd si isti: quin tu times? 3. poenæ futu-

Sap.11.17.

ræ: *per quæ quis peccauit, in ijs accerbissimè*

3. Infernus.

cruciabitur. pro oblectatione cogitationum horrendis vexabitur imaginibus: sensus singuli proprio afficientur tormento: totus homo immersus stagno ignis & sulphuris pro

1.Cor 6. 18.

breui voluptate æternùm ardebit. *Ergo fugite fornicationem*, ait Paulus; fuga est præsens re-

Eph.5.3.

medium, vnde etiam ait: *Fornicatio nec nominetur in vobis.* ipsum nomen vsurpari non debet, ne rei imagine repræsentata polluat mentem.

PVN-

PVNCTVM III.

BONVM castitatis comparatur lilio, ob sex actus tanquam folia candidissima. 1. custodia visus & auditus; ne quid subeat in animum impuri: hi sunt custodes castitatis. 2. Trium aliorum sensuum, odoratus, gustatus, & tactus mortificatio; ne quem igniculum suppeditent. 3. sermonis, & motuum omnium corporis, gestuumque modestia virginalis; nec non ipsius vestitus moderatio, ac decens compositio; vt nihil insit solutum, ac leue. 4. circumspecta familiaritas & conuersatio cum hominibus; cauens, ne quid subrepat à puritate alienum. 5. prouida declinatio occasionum, tam internarum quàm externarum. Internæ sũt superbia; in quam Deus animaduertere solet permissione lapsus; vnde humilietur homo, & confundatur. Deinde ira, qua exardescit sanguis; tum otium, per quod diffluit mens, & totus homo. Externæ autem sunt variæ à loco, à tempore, à socijs: *Qui amat periculum, peribit in illo* 6. puritas cordis ab incursu malarum suggestionum, & corporis ab inuoluntarijs etiam motibus & illusionibus, tam per vigiliam, quàm per somnum, quantum homini possibile est.

Actus 6. Castitatis.
1
2
3
4
5
Eccl. 3,17.
6

PVNCTVM VI.

MVLTIPLEX fauor Dei erga castos. 1. fauor, præsidium Angelorum peculiare; nam hi delectantur sui similibus, liben- Fauor Angelorum.

ter.

terque illis assistunt: sic in fornace tribus pu-
eris adfuit Angelus, *& excußit flammam ig-
nis, & fecit medium fornacis quasi ventum ro
ris flantem.* Ita in ardore tentationis excuti-
Dan. 3.50. unt flammam, ne mentem subeat per consen-
sum; & rore cœlesti ardorem carnis restin-
guunt; atque in gratiarum actionem, pro vi-
2 ctoria, erumpere animam faciunt, vnà cum
Dei. tribus pueris in camino ignis. 2. fauor à pe-
*Cant.*2.16. culiari ipsiusmet Dei protectione: qui *pasci-
tur inter lilia.* Quare ingruenti tentationi ob-
Dan. 13.23. ijciam illud Susannæ: *Melius est mihi mori,
quàm peccare in cõspectu Domini.* 3. fauor, quòd
4 Nuptiarũ pro spretis nuptijs Deus sibi peculariter ani
cœlestiũ. mam despondet, iuxta promissum Christi;
*Luc.*18.29. *Qui vxorem reliquerit, centuplum accipiet in
hac vita*: non centum vxores, sed quod exce-
dit centuplo omnes coniugales voluptates:
4 Norunt casta pectora. 4. fauor, multiplicatio
Filiorum prolis: ne vel hic fructus desit proles sunt
Spiritua- multiplicia opera bona, quibus se exercet,
lium. qui diuisus non est per curas matrimoniales,
sed vni Deo intentus: item proles sunt homi-
nes, quos Deo lucrifacit; vt sit non solùm *fra-
*Mat.*12.50. ter, & soror,* verùm etiam *Mater* Christi, quod
Isaiæ 56.3. ipse Dominus asseruit. Quare *non dicat Eu-
nuchus: Ecce ego lignum aridum: quia hæc dicit
Dominus Eunuchis: dabo eis in domo mea locum
5 & nomen melius à filiis & filiabus: nomen
Extraor- sempiternum dabo eis, quod non peribit.* 5. fa-
dinaria. uor: quòd, quia supra hominem se per casti-
moniam attollunt; Deus extra ordinem ca-

stos

ſtos exaltat. Sic B. Mariam, vt fieret mater Dei; Ioannem, vt dilectus haberetur, & in ſinu recumberet, tum & ſublimes futurorum reuelationes acciperet. Elias, Eliſæus, Daniel, eiuſque ſocij mirificati ſunt ob meritum caſtitatis. 6. fauor; quòd *ſequuntur Agnum, quocunque ierit*, ſingulari ſocietate ei inhærentes. O, liceat mihi, Agne innocentiſsime, vnà tecum per iſta cœli ſpatia diſcurrendo modulari canticum nouum, quod incoinquinatæ ſolùm animæ cantare poſſunt. Sequuntur Agnum. *Apoc.* 14, 4.

Iſtæ ſex prærogatiuæ erunt mihi munimento aduerſus tentationes; meque obfirmabo, dicens cum S. Ioſeph: *Quomodo poſſum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum?* quin pallium, & adhuc facultates omnes, honorem, vitam ipſam poſthabebo, vt merear, vti, Ioſeph ad regnum Aegypti, ita ego adcomplexum cæleſtis ſponſi per ſtudium caſtitatis aliquando pertingere? *Gen.* 39. 9.

MEDITATIO XXI.

De Auaritia

PVNCTVM I.

Auaritia peccatur.

QVID ſit auaritia. 1. Eſt inordinata appetitio diuitiarum. Peccatur autem. 1. ſi aliena concupiſcat, contra præceptum decimum, vel etiam ſibi vſurpet, inuito domino, contra ſeptimum. 2. ſi malè vtatur proprijs, non impertiens 1 2

pertiens egentibus, quando ex iustitia, vel ex charitate misericordiaque tenetur. 3. si nimio studio feratur, vt propterea negligat alias obligationes, quibus tenetur: vel admittat aliqua alia peccata, vt sunt mendacia, periuria, fraudes, violentiæ. Nam *radix malorum omnium est cupiditas*, teste Paulo. 4. si voto paupertatis adstrictus, vsurpet sibi aliquid de communibus absque superioris licentia; vel, si alienet, dando; vel, donatum accipiat, sine eiusdem facultate, vel si concessis vtatur affectu inordinato tanquam propriis; vel si queratur & murmuret, cùm subtrahuntur. 5. Si quis opera virtutis exerceat præcipuo fine lucri; vel lucri causa omittat exercere. Auaritia vocatur à Paulo *Idolorum seruitus*, quia tanquam Deo cuidam seruitur cupiditati; & omnia eius causa fiunt: absit à me hæc impietas.

(Margin: 3. — 1. *Tim.* 6. 10. — 4 — 5 — *Ephes.* 5. 5. *Col.* 3. 5.)

PVNCTVM II.

Damna 3. 1. Sibi ipsi. POEnæ auari. 1. ipsa auaritia est auari vltor, miserrima seruitute illum premens, quam seruit in conquirendis tuendisque bonis. Item tanquam spinæ animam illius pungunt, tum curæ, tum remorsus conscientiæ: vt nec terrenis quietè fruatur, & cœlestia amittat: velut Iudas auarus, qui inter cœlum & terram medius crepuit. 2. solet etiam Deus in hac vita punire: vt Achan, quòd surripuisset de spoliis, iussu Dei lapidatus est. Nabal, quòd Dauidi tunc egenti denegasset subsidi-

(Margin: 2 Deus vltor.)

ùm,

um,Deo animaduertente, extinctus est. Iezabel ob adeptam vineam, Deo disponente, à canibus deuorata est. Ananias & Zaphira ob partem pretij defraudatam conciderunt repentè mortui. Giezi, ob accepta munera contra Elisæi mandatum, leprosus euasit, Iudas furari solitus de oblatis, & magistri venditor ex auaritia factus, suspendio voluntario interijt. Et ecce quomodo hæc pestis omne genus hominum corripit, à Regibus vsque ad Apostolum? 3. æterna subsequetur eos egestas, qualis illa epulonis: & memoria prioris a- 3.
bundantiæ excruciabit magis. Infernus.

Pvnctvm III.

Praemia virtutis oppositæ 1. duobus mo- Auaritia
dis auaritia vincitur; vel frænando inor- vincitur.
dinatum appetitū habendi, vel renunciando 1.
rebus habitis,& spiratis; quò sic appetitus ip- mortifica-
se ab animo radicitùs euellatur. Vterque tione.
modus potest intelligi per paupertatem spiritûs, cui promittitur regnum cœlorum: siue hoc sit vita æterna; siue (quod Paulus etiam vocat regnum cœlorum in hac vita) *Iustitia,* Rom. 14. 17.
pax, & gaudium in Spiritu sancto. Est autem iustitia meliorum diuitiarum copia, nempè bonorum operum. Pax autem est à molestarum curarum perturbatione quies, quales ingerit auaritia; denique gaudium spirituale à pacata conscientia. 2. Qui victa cupiditate di- 2.
stribuit sua liberaliter in pauperes, Deum Liberalita-
erga se liberalem experietur, tum in tempo- te.

ralibus, tum in spiritualibus bonis refundendis, sicut promisit: *Date & dabitur vobis; mensuram bonam & confertam, & coagitatam; & superfluentem dabunt in sinum vestrum.* Addit: *Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis.* quasi dicat: Si vestra creuerit liberalitas, etiam diuina erga vos. quibus suffragatur Sapiens: *Alij diuidunt propria & ditiores fiunt; alij repetunt non sua, & semper in egestate sunt. Anima, quæ benedicit, impinguabitur: & qui inebriat, ipse quoque inebriabitur.* 3. peculiare præmium ijs promittitur, qui facto omnia sua relinquunt, centuplum in hac vita, & postea æternum, cum prærogatiua confidendi ad iudicandum Tribus Israel. Tu qui propter nos egenus factus es, & in testimonium mori nudus voluisti, aufer à me omne caducum desiderium, vt tuæ opulentiæ particeps in cælo fiam.

Luc. 6. 38.

Prou. 11. 24.

3. Præmio cælesti.

Concipiendi sunt affectus in primo puncto indicati. 1. vt habitis contentus sim, quamuis modicis; neque appetam aliena. 2. vt ijsdem benè vtar, & liberaliter in pauperes. 3. vt sine affectu habita posideam, quasi non habens. 4. vt libenter etiam experiar defectum, causâ Christum imitandi. 5. seruiam Deo, non ob temporalia; sed quia dignus est, & vt assequar æterna.

Proposita quinque.

MEDITATIO XXII.
De Ira.
PVNCTVM I.

IRA est appetitus inordinatus vindictæ, cum accensione sanguinis circa cor. Peccatur 1 mente: si concipiat odium personæ offendentis: si vlcisci proponat: si saltem desideret ei quidpiam mali euenire: si gaudeat de malo eueniente, aut tristetur de illius bono. 2. Peccatur verbo: cùm ex affectu vindictæ prorumpitur in conuitia, aut detractionem, aut imprecationes malas, aut contentiones, rixasque verborum. 3. opere; cùm ex vindicta infertur aliquod damnum in corpore aut rebus, propria auctoritate; vel si à Magistratu flagitatur, id fit ex odio personæ, non sincero amore iustitiæ: vel si inexorabilis planè homo sit ad condonandum. Porrò ex ira existunt lites, factiones, bella.

1. Ira cogitationis.

2. Verbi.

3. Operis.

Iræ affinis est impatientia, quæ propriè non est appetitus vindictæ, sed immoderata tristitia ex incommodis occurrentibus, & conatus repellendi illa. Ex quo affectu nascuntur varia peccata. In Deum quidem, per modum querelæ, & aliquando cum expressa blasphemia: in alios autem, exhibendo se morosum & asperum, & inquietum contra bonum pacis: imò in ipsas bestias, præ impatientia, sæuiendo; aut in res etiam inanimatas inuolando. Præterea in seipsum insurgit; mortem optando, vitæ tædio, ex impatientia malorum; vel

4. Impatientia.

morſu aut ſimili impetu in ſemet irruendo

PVNCTVM II.

Pœnæ 1. Ipſa ira. POENAE. 1. ipſa ira eſt ſibi pœna; quia eſt velut phreneſis quædam, mentiſque inſania; imo quaſi malus dæmon, poſsidens hominem. Similia enim obſeſsis à Dæmone agit; deinde ſic turbat animam, vt incapacem reddat cœleſtium & inhabitantis ſpiritus ſancti, qui non requieſcit niſi ſuper quietum & humilem 2. Deus vlciſcitur vltores, iam à principio. Vltio dabitur ſeptuplum de Cain: de Lamech verò ſeptuagies ſepties. Sed illud præcipuum, quod Chriſtus pronuntiauit: *Ego autem dico vobis: quia omnis, qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio.* Antequam prodeat foras ira, iam apud Deum inſtituitur iudicium. *Qui autem dixerit fratri ſuo, Racha, reus erit concilio.* Si erumpat in ſignum, de ampliore pœna conſultatur. *Qui autem dixerit: Fatue; reus erit gehennæ ignis.* Hic iam hoc ipſo eſt reus æternæ damnationis, quando apertam contumeliam iacit. quid ſi peius aliquod inferat? Illic duplici torquebitur igne, iracundiæ & flammæ: nam eò quòd impatientiſsimè feret flammas, nec vitare poterit, rabie percitus augebit incredibiliter cruciatum. In quo differunt animæ iuſtæ purgatorij; quòd pœnas ferunt patienter, indeque referunt ſolatium ſuæ conſcientiæ.

2. Dus. Gen. 4. 24. Mat. 5. 23.

3. Infernus duplex.

Fuga. Hinc diſcam primò declinare omnem motũ iræ; qui ſuſpectus eſt, quando etiam ſumitur zelo iuſtitiæ, ne ſubſit appetitus propriæ vin-

dictæ.

Secundò: insurgentem initio opprimam, ne inualescat: nā *à scintilla vna augetur ignis*, vt Sapiens ait: nec est facile auctum extinguere. Obsta initio. *Eccl.* 11. 34.

PVNCTVM III.

BONVM compressæ ira, siue mansuetudinis & patientię, quibus frenatur. nam mansuetudo auersatur nocere cuipiam & comē se exhibet etiam inferentibus iniuriam, patientia sustinet mala illata: ne idcirco homo exorbitet aut indigni quid faciat. Patientię.

Fructus istarum virtutū sunt. 1. Pax cordis, quia *mansueti poßidebunt terram*: in potestate habebunt seipsos; & *in patiētia vestra poßidebitis animas vestras*. 2. māsuetudo reddit amabiles: *qui in mansuetudine opera sua perficit, super hominum gloriam diligetur*. 3. Patientia autem facit spectandos & admirabiles apud alios: *Melior est patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnatore vrbium*. 3. Faciunt Deo amabilem, & accessum ad Deum pandunt; exemplo Moysis, ob insignem mansuetudinem. Quare iubet Paulus: *Volo viros orare in omni loco, leuantes puras manus; sine ira & disceptatione*. 4. Tales habent spiritū Christi. Vnde discipulis cupientibus venire ignem de cœlo in Samaritanos, quòd non recepissent ipsos, Dominus ait: *Nescitis cuius spiritus estis*, meus certè non est vltionis spiritus, sed benedictionis. Vnde Petrus de illo: *Cùm malediceretur, non maledicebat; cùm pateretur, non comminabatur*.

Fructus. 1. *Mat.* 5. 4: *Luca* 21. 19 2. *Eccl.* 3. 19. 3. *Prou.* 16. 32. *1 Tim.* 2. 8. 4. *Lu.* 9. 55. 1. *Pet.* 2. 23.

MEDITATIO XXIII.

De Inuidia.

PVNCTVM I.

Inuidia ex superbia. INVIDIA est tristitia de bono proximi, qua nostrum excedit, vel obscurat. Oritur ex superbia, & comitem habet iram, & ita vtriusq; actus: veluti odium proximi, qua illius successus me obscurant; gaudere de proximi depressione, tristari de exaltatione, tristari de laude, minuere illam, detrahere.

Materia inuidiæ. Inuidia distingui potest iuxta genera rerum quasi obiecta inuidiæ 1. de bonis externis, aut

1. corporis: quòd præcellat diuitijs, dignitate, honore, gratia hominum, corporis dotibus. Et hæc est mũdana. 2. de bonis intellectualibus. 3.

2. 3. 4. de bonis virtutum 4 de ipsamet charitate & gratijs gratuitis: quod est peccatum in Spiritum sanctũ, quale fuit Luciferi, vt ideo struxerit homini insidias ad peccandũ. *Inuidiâ* e-

Sap. 2. 24. nim *diaboli mors introiuit in orbem terrarum.* quare inuidi illũ imitantur. prô res indigna!

PVNCTVM II.

Pœnæ Sibiipsi. 1. Prou. 14. 30. POENAE. 1. ab ipsamet inuidia; nã exsiccat ossa; & fouetur perinde bonis ac malis euẽtibus; & difficilè curatur: quia quòd vilis sit

2. animi, celatur. 2. ab exẽplis, Cain occidit fratrem, voluit occultare Deo crimen: desperauit de venia. Ioseph à fratribus per Inuidiã venditus euasit illorũ Dominus. Dathan & Abirõ in Moysẽm insurrexerunt: & absorpti sunt à terra. Saul in Dauidẽ insaniuit, & perijt: Iudæi

3. Infernus. Mesiã suum crucifixerunt, in caput suum. 3. In-

inferno crudeliter eos rodet gloria sanctorũ, præsertim ex collatione abiectionis propriæ, atq; miseriæ. Quare *Væ illis, qui in via Cain abierunt* : similiter fratres suos prosequentes. *Et errore Balaam, mercede effusi sunt*: malis consilijs eosdem subuertere studentes. *Et in contradictione curæ perierunt*, non ferentes sibi alios præferri. *Iudæ epist. v. 11.*

PVNCTVM III.

BONVM contrariæ virtutis, qua mortificatur inuidia. Ea est charitas, in tribus præsertim actibus. 1. insurgentes motus inuidiæ statim opprimit. 2. gaudet de bono proximi ac de proprio. 3. optat alios excellere omnibus bonis, nihil inde sibi decere putans. Charitatis 3. actus. 1. 2. 3.

Vrgemur ad hanc virtutem, quòd gloriam Dei & commune bonum oportet præferre proprio: quare si ita Deus disponit, vt alij excellant: excelsi animi est, gratum id habere. Proinde non vt Iosue feremus ægrè, quòd alij *prophetent*; sed cũ Moyse dicemus: *quis tribuat, vt omnis populus prophetet?* Nec inuidia tangemur, vt discipuli Ioannis, quòd Iesus baptizaret, & ad eum fierent concursus: sed respõdebimus cũ Ioanne: *Qui habet sponsam, spõsus est: amicus autem sponsi gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudiũ meum impletũ est; illũ oportet crescere, me autem minui* Deinde; si gaudeam de bono proximi, facio illud meũ; & demereor Deũ, vt me pluribus augeat. Si doleo de illius malo; Deus vicissim me à proprijs expediet. Præterea sic agendo, referã fructus Dei gloria. *Num. 11. 28* *Ioan. 3. 29.*

charitatis; *qui sunt pax, & gaudium in Spiritu*
Rom. 14. 17. *sancto*; & imitabor statũ Beatorum, vbi singuli sua conditione contenti, per vnionem charitatis cõmunicant in bonis omniũ; tanquam de proprijs exultando, gratiasq́; agendo. Itaq; *aemulemur omnes in bono*, contendentes ad sum-
Galat. 4. 18. mam virtutem, non studio vincendi, sed Deo placendi quàm maximè.

MEDITATIO XXIV.

De Acedia.

PVNCTVM I.

Acedia peccatur. ACEDIA est tristitia inordinata & tędiũ actuũ studiosorum & laudabilium. In
1. quo peccatur variè. 1. nimius timor difficulta-
2. tũ, quæ virtutem comitantur; vnde tædium. 2. pusillanimitas; vnde etiã occultantur talen-
3. ta nec exeruntur 3. languor in exequẽdis obligationibus, cum repugnantia; & ex necessi
4. tate magis, quã voluntate; & ob fines viles. 4 inconstantia in bonis actionibus; vel varian-
5. do ex tædio; vel non perducendo ad exitũ. 5. diffidentia superãdi difficultates, vsq; ad des-
6. perationem. 6. auersio ab ipsismet spiritualibus viris: quòd desipiant spiritualia, vel quòd
7. ab illis moneri odiosum. 7. otiositas & sommo-
8. lẽtia, maximè in spiritualibus. 8. Euagatio per varia, ad leuandum tædium; vel laxando frænũ cogitationibus quibuscunq; vel soluendo linguã, cæterosq́; sensus in omnia obuia; vel etiãde loco in locũ obeundo: vt nullibi nulla in
9. re consistere valeat. 9. Ex tota hac hominis habitudine siue dispositione oriũtur innumera-

biles culpæ omiſsionis, & negligentiæ infinitæ in omnibus actionibus debitis.

PVNCTVM II.

DAMNA Acediæ. Eſt valde periculoſa, & procliuis ad lapſum; arcet conſolationes diuinas; dat locum tentationibus dæmonis, *qui aſſumptis ſecum pluribus nequioribus, occupat domum illam* tanquam *vacantem.* *Multam quippe malitiam docuit otioſitas*, & de tali dicitur: *Per agrum hominis pigri tranſiui, & ecce totum repleuerant vrticæ, & operuerant ſuperficiem eius ſpinæ, & maceria lapidum destructa erat.* Horrida nimirùm fit anima, & peruia viatoribus, hoc eſt, dæmonibus. *Qui propter frigus arare noluit, mendicabit æſtate, & non dabitur illi. Qui ſectatur otium, replebitur egeſtate.* 2. Quin iuſti ipſi ab acedia patiuntur damna. Nam *maledictus homo, qui facit opus Domini fraudulenter*, ſiue negligenter; & tepidi reuomuntur à Domino; & onus Chriſti ſuaue, fit ipſis graue. *Pigrum deijcit timor*; remittit ſtudium, metu difficultatis. Et *deſideria occidunt pigrum, quia vult & non vult*: ſicque angitur ſine fructu.

Damna. 1.

Luc. 11. 26.

Eccl. 33. 29.

Prou. 24. 30

Prou. 20. 4.

c. 28. 19.

2. Iuſti.

Ierem. 48. 10

Apoc. 3. 16.

Prou. 18. 8.

c. 21. 25.

3. Sed & in altera vita, *qui talentum Domini ſui defodit, eijcitur in tenebras exteriores*; ſicut & Iudæi ignaui excluſi ſunt à terra promiſſionis, duobus exceptis impigris, qui ad pergendum cæteros hortati fuerant.

2.

Matth. 25. 28. & 30.

PVNCTVM III.

FRVCTVS ex victoria acediæ. 1. Fit labor leuis & fructuoſus, qui alioqui gra-

Bona fructus. 1.

uis, & inutilis est acedioso: & talibus dicetur: *Iugum meum suaue est, & onus leue.* Et hi vnâ horâ promerentur, quantum alij *toto die portantes pondus diei & æstus*; quia cum feruore laborant. 2. Singulariter placet Deo, quòd ei alacriter seruiatur. *Hilarem datorem diligit Deus*, sicut ipse impertit hilariter hominibus, quæcunque donat; & talium petitiones & desideria cordis exaudit: quin prægustare facit lætitiam, quâ in cœlo sancti obsequuntur Deo. O Deus, *redde mihi lætitiam salutaris tui, & Spiritu principali confirma me.* Fac, vt quemadmodum tu *exultasti vt gygas ad currendam viam* longè difficillimam; ita & ego *viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dilatasti cor meum.*

Matt. 11. 30. *Matt. 20. 12.* 2. *2. Cor. 9. 7.* *Psal. 50. 14.* *Psal. 18. 6.* *Psal. 118. 32.*

MEDITATIO XXV.

Super Decalogi Præcepta.

HABETVR Zachariæ Cap. 5. *Ego video volumen volans; longitudo eius viginti cubitorum, & latitudo eius decem cubitorum. Et dixit ad me: Hæc est maledictio, quæ egredietur super faciem omnis terræ: quia omnis fur, sicut ibi scriptum est, iudicabitur, & omnis iuratus ex hoc similiter iudicabitur. Educam illud* (scilicet volumen) *dicit Dominus, & veniet ad domum furis, & ad domum iurantis in nomine meo mendaciter, & commorabitur in medio domus eius, & consumet eam, & lin-*

Visio. *Zach. 5. 3.*

gua

gua eius vt lapides eius. Hactenus visio. Tale quid in meditatione hac ob oculos ponemus, librum, ex quo peccata mea contra Dei præcepta consignata sunt; simulque supplicia eis debita: quem iam iam super me aduenientem intuebor, ad perdendum me cum omnibus.

Præcepta considerari possunt dupliciter; & quà continent, quod est de necessitate salutis; & quà, quod est perfectionis, vel secundùm id, quod ad litteram vetant, aut præcipiunt: & secundùm spiritualem sensum, atque hic etiam in ipsis meditationibus indicatur. Sensus preceptorum.

PVNCTVM I.

Quomodo circa singula peccetur?

IN primo præcipitur *cultus Dei*. Quò pertinent virtutes, *Fidei, Spei, Charitatis*, & *Religionis*. contra quas peccatur contrarijs actibus. Peccata cõtra decem præcepta.

Contra I.

Contra *Fidem*, per idololatriam, aut infidelitatem aliam, & per solam dubitationem. 1.
Sed & est quoddam genus idololatriæ, pertinaciter suo iudicio adhærere. *Quasi peccatum enim ariolandi est, repugnare; & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere*. Et sunt, *quorum Deus venter est*; Et *auaritia est idolorum seruitus*: & *quidam dicunt se nosse Deum; factis autem negant*. 1. Reg. 15.23 Philip. 3 19. Coloss. 3.5. Tit. 2.16.

Contra *Spem* peccatur per diffidentiam obtinendi veniam, aut consequendi gloriam; 2.

vel contrà per præſumptionem ea aſſequendi, non adhibitis medijs neceſſarijs.

3. Contra *Charitatem*, cùm Deo præponitur creatura; & huius voluntas diuinæ præfertur. Vel, cùm tepidè amatur: & adeo non ex toto corde, mente, & viribus.

4. Denique contra *Religionem*, ſi debitus cultus negligatur.

Contra II. De Iuramento. In ſecundo præcepto prohibetur iuramentum; ſi abſit veritas, aut neceſsitas, aut reuerentia: quare peccatur, ſi aliter ſentiam, quā iurando affirmo; vel, ſi non intendam implere, quod promitto; vel, ſi non impleam iuratum, cùm eſt bonum. Si ſit malum, peccatur implendo, ſicut & iurando. Deinde, ſi neceſſitas abſit interponendi diuinam teſtificationem: quia tunc leuiter iuratur. Denique, ſi abſque reuerentia, quæ diuino Nomini ſumma debetur. Huc poteſt referri votum; præſertim iuratum. in quod peccatur, differendo executionem, aut negligenter exequendo.

Cōtra III. De Feſtis. In tertio præcipitur *Sanctificatio Feſtorum*: quæ perficitur, audiendo Miſſæ ſacrum, & vacando ab operibus ſeruilibus, aliaque agendo, quæ diuini ſunt cultus: peccatur autem contrà agendo.

Cōtra IV. De honore parentum. In quarto præcipitur *Honor parentum*: qui non conſiſtit in externa ſolùm reuerentia; ſed magis in obedientia præſtanda iuſsis illorum; & in ſubueniendo etiam neceſsitatibus corporalibus: Nec parentibus ſolùm carnalibus obſeruantia, obedientiaque debetur; ſed

alijs

alijs etiam superioribus, tam Spiritualibus, quàm Ciuilibus; quin omnes, vt suadet Apostolus, honorare se mutuò debent: *Superiores sibi inuicem arbitrantes.* Et tandem D. Petri consilio parendum est: *Subiecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum.* Philip. 2. 2. 1. Pet. 2. 13.

In quinto prohibetur *Homicidium.* Quò spectant, quæ de Ira dicta sunt, Meditatione 22 sed & spirituale committitur homicidium suiipsius, cùm peccando, vita gratiæ perditur; & Paulus monet: *Spiritum nolite extinguere*: id quod fit, diuinas inspirationes veluti suffocando. Christus etiam ipse crucifigitur: quando *qui semel illuminati sunt, & gustauerunt donum cæleste, prolabuntur, rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habentes.* quia faciunt id, propter quod oporteret Christum secundò mori, nisi prima mors, pro infinita sua virtute, ad omnia suffecisset. Præterea occiditur spiritualiter proximus: quando ei scandalum præbetur, & occasio peccandi; & cùm spiritualia ipsi auxilia non præbentur: sicut occidit pauperem, qui egenti non succurrit. Contra V. De homicid. 1. Thess. 5. 19 Hebr. 6. 6. Occisio spiritualis.

In sexto, *Non mœchaberis*, prohibetur Adulterium & omnis luxuria, de quo in Medit. 20. dictum est. Contra VI. De fornicatione.

Porrò spirituale adulterium committitur, quando adhæretur creaturæ, posthabito Deo, vero animarum sponso. Genus etiam adulterij est, quo opera bona verbaque diuina adulterantur, quando non diriguntur in finem

debi-

debitum. Obliuio etiam Dei per nimiam ad creata effusionem cordis, similis est adulterio, & quædam reiectio sponsi.

Cõtra VII. de furto. Furtum spirituale.

In septimo *Furtum vetatur*, de quo in Auaritia Medit. 21. Furtum autem spirituale est, cùm gloriam soli Deo debitam ex bonis omnibus mihi vendico; vel cùm tempus, Dei obsequio debitum, suffuror; vt inaniter consumam; vel, cùm pro iniuria Deo peccatis meis illata non satisfacio, vel, cùm pro acceptis beneficijs non reddo gratiam; vel, cùm voluntatem meam iam Deo dicatam subtraho, faciens pro libitu meo; vel, cùm vsurpo mihi iudicium de intentione factisq ue proximi: quæ ad diuinum spectant tribunal; vel, si cum principe latronum diabolo prædas agam de animabus: charitatem, aliasque virtutum opes diripiendo, vastando.

Cõtra VIII. De falso testimonio.

In octauo prohibetur *Falsum testimonium*, quò spectant peccata linguæ, quibus honor aut fama proximi læditur; de quibus Medit. 22. Item indicium temerarium huc refertur; & fictio, ad decipiendum proximum, per mendacium, hypocrisim, adulationem, & simulata officia.

Est etiam quoddam falsum testimonium in ipsum Deum: cùm de illius bonitate, iustitia, aut prouidentia non sentio, prout debeo; vel ita viuo, vt sim causa, cur nomen eius blasphemetur, aut lex eius minori sit in pretio. Denique Deo mentior, cùm non impleo vota, vel etiam proposita bona leuiter depono.

Nonum

Nonum & decimum præceptum in ſexto & ſeptimo continentur. Iſta perpendens dolore & pudore afficiar, quòd vel in vno peccans, *factus ſim omnium reus*: Et eſt quoduis peccatum mortale quædam Infidelitas, homicidium, adulterium, furtum, &c. vt expoſitum eſt. Quare in meipſum, vt talem. Sancto zelo inuehar, exprobrans mihi ipſi, quòd talis fuerim. *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non cuſtodierunt legem tuam.*

Iac. 2. 10.

Pſ. 118. 136.

PVNCTVM III.

POENAE in tranſgreſſores præceptorum. Moyſes multas & horribiles maledictiones in Dei nomine denuntiat: ſuprema illa erit grauiſsima, quam infliget Chriſtus: *Ite maledicti in ignem æternum.* At ſcio Domine, quòd mineris, vt parcas: Memento, quòd pro nobis *factus ſis* ipſe *maledictum, vt nos à maledicto liberares.*

Deut. 27. Maledicta.

Matt. 25. 41

Galat. 3. 13

Deinde decem plagæ AEgyptijs inflictæ cũ ſubmerſione in mare, repræſentant multiplicia flagella peccatorum, cum ſup ema tandem in tartara detruſione. Tales etiam illæ ſeptem plagæ, per Angelos immittendæ ante diem iudicij: quæ mortales reddent præ ſtupore attonitos. Præterea ſolent peculiaria peccata proprijs vindicari pœnis. *Vir multum iurans implebitur iniquitate, & non decedet à domo illius plaga.* Et, *Oculus, qui ſubſannat patrem, aut matrem effodiant illum corui de torrentibus, & comedant illum filij aquilæ.*

Decem plagæ AEgyptiorum.

Eccl. 23. 12.

Prou. 30. 17.

PVNCTVM III.

Benedi-ctiones. Deut. 28. 1.

PRAEMIA obseruatæ legis. Moyses vicissim in obseruatores legis multas confert benedictiones: temporales quidem pro conditione illius Testamenti, sed in quibus spirituales tantò ampliores indicentur pro filijs Noui Testamenti. Sed nec temporales istis negantur, quando Dominus filijs suis promisit: *& hæc omnia adijcientur vobis*, nam qui *aperit manum suam, & implet omne animal benedictione*, quantò magis filios?

Matt. 6. 33. Psal. 144. 16

Porrò spirituales benedictiones comprehenduntur illo triplici genere bonorum, *Honesto, Vtili, Delectabili*, de *Honesto* est illud: *Lex Domini immaculata, conuertens animas, sapientiam præstans paruulis.* De *Vtili*: *Longitudinem dierum, & annos vitæ, & pacem apponent tibi, si præcepta mea cor tuum custodiat.* De *Delectabili Iustitiæ Domini rectæ lætificantes corda.* De vtroque, nempe vtilitate & suauitate: *Iudicia Domini desiderabilia super aurum & lapidem pretiosum, & dulciora super mel & fauum.*

Psal. 18. 8. Prou. 3. 2. Prou. 3. Psal. 18. 9.

1. Affectus doloris.

Colligi possunt tres affectus. 1. Dolor ob tantum bonum legis à me neglectum: cùm transgressio cōtrà extiterit mihi triplici malo onerosa. Nam dehonestat hominem, multa affert secum damna, & aculeo suo mordet conscientiam. 2. Fiducia consequendi omnes illas benedictiones, quam ingenerat fidelis custodia mandatorum: iuxta illud: *Homo*

2. Fiduciæ. Eccl. 33. 3.

sensa-

sensatus credit legi, & lex illi fidelis. Credit legi, promissa obseruatori bona redditum iri confidens: neque fallit illum lex, sed præstat abundè. Igitur, ne dixeris cum impio: *Vanus est, qui seruit Deo; & quod emolumentum, quia custodiuimus præcepta eius? Quin conuertere ad Dominum, & videbis, quid sit inter iustum & impium, & inter seruientem Deo, & non seruientem ei.* 3. Studium legis: *Circumda eam gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui.* Tabulæ istæ sunt tres: memoria, à qua nunquam excidat; intellectus, qui assiduè de illa meditetur; voluntas, quæ ardeat illius desiderio. *Quomodo dilexi legem tuam Domine? tota die meditatio mea est.*

Eccl. 33. 3.

Mal. 3. 14. 18

3. Amor legis.

Prou. 3. 3.

Psal. 118. 97

MEDITATIO XXVI.

Circa quinque sensus exteriores.

PVNCTVM I.

QVOMODO circa eos peccauerim. 1. *Visu*, oblectando me sine discrimine, quorumuis aspectu, vanitatis aut curiositatis, aut etiam sensualitatis causâ; nec cauendo noxia. In modo etiam, sublimes, aut vagos oculos circumferendo: in quibus maximè enitet modestia. 2. *Auditu*, patulas præbendo aures quibusuis sermonibus otiosis, vanis, scurrilibus, & nominatim detractorijs: contrà verò, auersando pios sermones, monitaque salutaria.

1. Oculus.

2. Auditus.

De *odoratu, gustu & tactu* dictum est circa

peccata gulæ, & luxuriæ; ſicut & de peccatis linguæ in præcedentibus: quæ varia ſunt, in Deum, aut in proximum. *Lingua* enim, teſte Iacobo, *eſt vniuerſitas iniquitatis; & ignis inflammans rotam natiuitatis noſtræ*, hoc eſt, vniuerſam vitæ propriæ periodum. Sed & ex circumſtantijs peccatur linguâ: cùm verba à conditione ſtatûs abhorrent; vel loco, aut tempore indebito; vel contra peculiarem regulam ſilentij religioſi. Huc ſpectare poſſunt motus corporis, geſtuſque immodeſti, nam, teſte Sapiente, *Amictus corporis & riſus dentium, & ingreſſus hominis enunciant de illo.*

Iac. 3. 6.

Eccl. 19. 17.

PVNCTVM II.

Damna.

DAMNA ex incuſtodia ſenſuum. Nam, vt ait Propheta, *Aſcendit mors per feneſtras* noſtras. Et: *Oculus meus deprædatus eſt animam meam* Sic Eua decepta, Dina oppreſſa, Dauid expugnatus, & eſt *tanquam vrbs patens abſque murorum ambitu*, quæ facilè capitur. Deinde per ſenſus inuadunt animam mille rerum phantaſmata, quæ paſsiones appetitûs commouent, & quando non aliud, certè confundunt interiorem hominem, vt colligere ſe nequeat; & tandem exire foras, & euagari ipſum etiam cogunt. *Propter hoc probibiti ſunt cœli, ne darent rorem; & terra prohibita eſt, ne daret germen ſuum.* priuatur talis anima cœleſti influxu, redditurque infœcunda & ſterilis.

Ierem. 9. 21.
Thren. 3 51.
Prou. 25. 28.

Agg. 1. 10.
Num. 19. 15.

Aptè huic conuenit illud: *Vas quod non*

habuerit operculum, nec ligaturam desuper immundum erit.

Ergò audi consilium bonum: *Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire: & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis; & attende, ne fortè labaris in lingua, & cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi, & sit casus tuus insanabilis in mortem.* Eccl. 28. 28.

PVNCTVM III.

BONA ex sensuum custodia prouenientia 1. Dum occluduntur sensus vanitatibus, aperiuntur Deo, cui placet valde mortificatio illorum; fit enim anima *hortus conclusus* in quo libenter diuersatur sponsus; impletur Christi monitum: *Cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio ora Patrem tuum in abscondito.* 2. Qui sensibus rectè vtitur, & ex Dei voluntate, vicissim per eos haurit, quo iuuetur in spiritu, & in Deum attollatur. Mortificatio sensuū bona. 1. Matt. 6. 6. 2.

Porrò, sicut *fons de eodem foramine non manat dulcem & amaram aquam*: ita non conuenit, vt quibus sensibus benedicimus Deum, ijsdem abutamur ad illius offensam. 3. Modestia sensuum & exteriorum motuum ædificat mirum in modum intuentes; & ad videndum propiùs, quod intus est, allicit. *Modestia vestra*, inquit Paulus, *nota sit omnibus hominibus*: quippe ad exemplum conferens plurimum. motiuum autem addit: *Dominus enim propè est.* Sic vos gerite, vt qui in Dei præsentia versamini. 4. Propria cuique sensui Iac. 3. 11. 3. Phil. 4. 5. 4

reddetur merces post resurrectionem, tantò delectabilior præsenti iucunditate, vt operæ pretium sit, modò sensus mortificare, vt illic satientur.

MEDITATIO XXVII.

Circa internas animæ potentias.

PVNCTVM I.

Peccata Intellectus. PECCATA ex parte *Intellectus.* 1. *Ignorantia* eorum, quæ sunt creditu necessaria, vel quæ agi debent, tùm vniuersè ab omnibus, tùm ab vnoquoque speciatim, pro statu suo & officio. 2. *Inconsideratio* in agendo, non satis perpensa re. vnde multi existunt defectus. 3. *Temeritas* in iudicando proximum: in quo sum iniurius Deo, cuius parte mihi assumo, de occultis censendo: deinde etiam proximo, quem inconsultè damno; quin mihi ipse noceo: quia permittit Deus nos labi in ea, de quibus temerè alios iudicamus. 4. *Instabilitas* iudicij: qua fit, vt bona proposita facilè mutem; & quibusve apparentibus suggestionibus carnis, aut dæmonis, facilè abducar; & prout phantasia est vaga, ita etiam mens quouis feratur. 5. *Pertinacia* proprij iudicij, flecti nescia Hinc inobedientiæ, rebelliones, contentiones, elusiones, errores. *Præcipitabit me*, inquit Iob, *consilium meum.* (Iob 18. 7.) 6. *Prudentia* carnis: qua perspica-

ces

ces ſumus ad peruidenda, quæ carnalibus mundaniſque deſiderijs ſeruiunt. Vnde fraudes & doli excogitantur adhibenturq́; paſſim. Huic vitio adnexæ ſunt ſtultitia, ineptitudo, & tarditas circa diuina. Quàm enim ſunt perſpicaces ad terrena, tam ſunt hebetes ad cœleſtia. *Animalis enim homo non percipit ea, quæ ſunt ſpiritus Dei: ſtultitia enim eſt illi & non poteſt ea intelligere.* Et *quæcunque ignorat blaſphemat.* 7. *Curioſitas* ſciendi, quæ non expediunt; aut quæ ſupra captum; aut inutilia, & à ſtatu meo aliena, aut nimio cum affectu; aut ob finem vanum, vel etiam malum; aut per media illicita: quæ omnia prohibentur illâ ſententiâ: *Non plus ſapere quàm oportet ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem.*

1. *Cor.* 2. 14.

Iudas in epiſt. v. 10.

7.

Rom. 12. 3.

Iam cùm mens debeat eſſe lux actionum: *Si oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebroſum erit.* Et, *Si cæcus cæco ducatum præſtet, ambo in foueam cadunt.* Idcirco petam à Spiritu ſancto dona eius ſeptem aduerſus hæc totidem vitia, vt fiat intellectus meus ſicut argentum, *purgatum terræ, purgatum ſeptuplum.*

Matt. 6. 23.

c. 15. 14.

Oratio.

Pſal. 11. 2.

PVNCTVM II.

PECCATA propriæ *voluntatis.* Vocatur *propria*, & hoc ipſo praua: quia, cùm fuerit à Deo creata, vt diuinæ voluntati ſubiaceat: ita homo ſibi facit propriam, vt nullo reſpectu, vel Dei ipſius, feratur in res quaslibet, eò tantùm, quòd ſibi placent.

Voluntatis peccata.

Triplicia. Hinc oriuntur peccata omnia, quæ ad tria
1. capita poſſunt reuocari. 1. eſt *Inobedientia*,
legum omnium contemptrix; tùm diuinarum,
tùm humanarum, & Religioſi ſtatûs in
primis ruina: qui totus in propriæ voluntatis
2. tis abnegatione conſiſtit. 2. *Intentio praua*,
quâ etiam bonæ actiones, & alioqui Deo placituræ,
Iſa. 58. 3. redduntur vitioſæ. *Ecce in die ieiunij,*
3. *veſtri inuenitur voluntas veſtra.* 3. Quærere
tantū quæ SVA ſunt: vnde vſurpat ſibi quæuis,
nullo reſpectu, iuſti vel iniuſti. Rectè
Serm. de Reſur. igitur Bernardus dicit: *Ceſſet propria voluntas,
& non erit infernus.* Imò ipſamet in hac
vita eſt ſibi infernus: nam quæcunque nos affligunt,
eò cruciant, quia voluntati repugnant
noſtræ. Fiant igitur voluntaria per electionem,
& iam non infernus nobis erunt,
ſed ignis purgans peccata. Itaque Dominum
Ioan. 5. 3. meum imitabor dicentem: *Non quæro voluntatem
meam, ſed eius qui miſit me.* Et iterum:
Luc. 22. 42. *Non mea voluntas, ſed tua fiat.* Proinde,
non quæram amplius, *quæ mea ſunt; ſed
quæ Ieſu Chriſti,* & proximorum.

PVNCTVM III.

Imaginatio. DE potentijs internis materialibus. vna
eſt *Phantaſia*, quæ eſt inſtar cuiuſdam
aulæ, infinitis rerum omnis generis imaginibus
refertæ: quarum contemplatione ſeſe
oblectat ipſa phantaſia, modò in has, modò
in illas intenta: & trahit ſecum intellectum

rationalem, vt ijsdem intendat. ex quo peccata plurima omnis generis proueniunt.

Altera potentia est *appetitus sensitiuus*, quasi mare fluctibus vehementibus exagitatum: quia non aliud sunt passiones amoris, odij, desiderij, fugæ, iræ, quàm fluctus turbulentissimi. Ista sunt instrumenta, quibus dæmon vtitur ad nos pertrahendum in peccata. Ista bella manent spiritui: nam, *quod nolo malum, hoc ago*. Quin ipsæmet passiones inter se pugnantes animam distrahunt. Sæpè enim in aliud voluptas, in aliud ei contrarium ambitio trahit. *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* *O custos hominum, quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihimetipsi grauis?*

Appetitus sensitiuus.

Rom. 7. 15. 19.

versu 24. *Iob* 7. 20.

MEDITATIO XXVIII.

De quotidiano examine conscientiæ.

COMMENDATVR à SS. Patribus hoc exercitium, nam tenemur duplici debito erga Deum: altero gratiarum, ob beneficia quotidiè accepta; altero resipiscentiæ à culpis quotidianis, quibus Deum offendimus. Et conuenit à gratijs ordiri: vt prius reddamus Deo honorem, tùm faciliùs veniam impetremus.

PVNCTVM I.

I. Gratiarum actio.

COMMEMORATIO beneficiorum, tum communium, tum peculiarium, & illius diei nominatim, cum humili gratiarum actione: consideratâ simul excellentiâ donantis & profuso amore: ex parte verò accipientis, propriâ indignitate. Igitur gratias agam, quia me crearit, redemit suo sanguine, vocauit ad fidem & gratiam, sibiqúe me incorporare dignatus est; tum quia alit, vestit, conseruat, tueturque ab innumeris periculis corporis: multò autem magis, quòd ab animæ; & eam quotidianis inspirationibus ad bonum exsuscitat. Prouocabo Angelos & Sanctos ad laudandum Deum, gratiasque agendum.

PVNCTVM II.

Petitio gratiæ.

PETITIO gratiæ, ad cognoscenda diei deflenda peccata; quæ tripliciter est necessaria.
1. 1. Vt memoria iuuetur ad reminiscendum.
2. 2. Vt illustretur mens ad æstimandũ.
3. 3. Vt vrgeatur voluntas ad dignè detestandum. Hic est funiculus triplex, obliuio, ignoratio, torpor, quo teneri constrictus à diabolo homo solet, quò minùs se à peccatis expedire possit.

PVNCTVM III.

Examen.

EXAMEN & inquisitio commissorum. Vbi proponam mihi ante oculos Deum omnium inspectorem ac iudicem, qui *in lucernis scrutabitur Ierusalem*, vt dicit per Prophe-

Sophon. 1.12

tam.

tam; occultiſsima quæque vel etiam minutiſsima in lucem producturus; quin iuſtitias ipſas iudicaturus; operaque bona, quæ ſæpiùs malis circũſtantijs deprauantur. In conſpectu igitur huius inſpectoris ac iudicis mei inquirã in omnes cogitationes, verba & opera; nec modò commiſſa, ſed omiſsa, neglectaque diſpiciam; ac de occultis, à quibus mundari Dauid flagitat, ſollicitus ero: num aliquid admiſerim per ignorantiam aliquam culpabilem, aut illuſionem Diaboli, perſuaſus, bonum eſſe, quod ſecus erat: vt cùm iram pro zelo ſum interpretatus.

Materiam examinis præbebunt, quæ de 7. vitijs, & decalogi præceptis, ſenſibuſque & potentijs ſuprà ſunt explicata. In examinando, per ſpatia diei ordine diſcurram: ſique boni aliquid reperero à me factum, humiliter Deo referam acceptum: de malis autem confundar, *& confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino*: paratus etiam confiteri Sacerdoti; non excuſando aut minuendo, ſed potiùs exaggerando cum veritate, ad maiorem meam confuſionem.

Materia examinis.

Pſal. 31. 5.

Pvnctvm IV.

Dolor de admiſsis quàm maximus concipiendus, qui procedat ex vero amore Dei, qui tantæ eſt efficaciæ, vt deleat peccata etiam mortalia, & in gratia hominem conſtituat: ac, ſi contingat, ea nocte mori, etiam ſopitum, ſufficiat ad ſalutem. Ita cùm

Dolor.

Psal 31. 5. diceret Dauid: *Confitebor aduersum me iniustitiam meam,* subiecit statim: *Et tu remisisti impietatem peccati mei.* Et obiurgatus idem à Nathan Propheta de homicidio & adulterio, cùm pœnitens dixisset: *Peccaui Domino:* 2.Reg. 12. 13 adiecit Propheta, *Dominus quoque transtulit peccatum tuum.* Tanta est vis veræ contritionis, & tanti refert ita se reconciliare Deo ante cubitum, cum proposito in tempore confitendi, quod est necessarium. Iuuat ad excitandum hunc dolorem collatio primi & tertij puncti inter se; beneficiorum Dei, & redditarum à me offensarum. Item meditationes de peccatis, præsertim quinta suprà posita, & trigesima prima sequens.

Antithesis.

PVNCTVM V.

Propositũ.

FIRMVM propositum deinceps non peccandi concipiam. quod vt firmius sit, occasiones sigillatim vitare proponam, per quas labi solitus sum. & quia sine Deo nil possumus, hunc obnixè obsecro, per filij sui sanguinem pretiosum. concludam autem cum recitatione Dominicæ precationis, præsertim in tribus vltimis petitionibus immorando, & cum Deo colloquendo.

MEDITATIO XXIX.

De examine particulari circa speciale aliquod vitium.

COMMENDATVR à Casſiano Coll. 5. c. 14. & à B. Patre Ignatio modus traditur. Sic hoſtes faciliùs expugnantur, quando ſeiunctim inuadũtur, & ita egerunt filij Iſraël in expugnanda Palęſtina.

Porrò tria tempora huic exercitationi aſſignantur; matutinum, pomeridianum, veſpertinum, exemplo Dauidis: *Veſpere, & mane, & meridie narrabo, & exaudies vocem meam.* Quid narraret, niſi miſerias ſuas coram Deo effunderet? Daniel quoque *tribus diei temporibus flectebat genua ſua, & adorabat, confitebaturq; coram Deo ſuo.* Pſal. 54. 18. Dan. 6. 10.

PVNCTVM I.

MANE, vbi veſtes indui, hæc præſtabo. 1. Poſitis genibus gratias pro eius noctis quiete, & conſeruatione à peccatis agam, tum, breui reflexione facta, diſpiciam, ſi quid à veſpertino examine peccatum ſit, & deflebo. 2. Intentionem puram Deo offeram circa omnes eius diei actiones; cupiens, & petens acceptari à Deo in vnione Chriſti meritorum; vt illis coniunctæ, reddantur acceptæ in conſpectu Dei. 3. Proponam vitare omnem culpam; & ſpeciatim, quam expugnandam ſuſcepi. Hoc eſt videlicet, quod agebat Dauid: *In matutino interficiebam omnes peccatores* Pſal. 100. 8.

1. Mane examen.

2. Oblatio.

3. Propoſitũ.

terræ:

terræ: mane & in tempore peccata præuertere. quod propositum vt sit efficacius, iuuat ea breuiter præuidere ac recolere, in quibus pro ratione status, & conditione mea plus subest periculi; ad ea me præmuniendo certis rationibus, cum diuina ope. Illud etiam prouectioribus in spiritu potest conferre, vt molesta quædam, & ingrata sibi obijciant; ad eaque superanda, si contingant, seipsos animent, atque obfirment, quò paratiores sint ad euentus: imò optent sibi euenire, iuxta illud: *Proba me Domine, & tenta me, vre renes meos, & cor meum: quia misericordia tua ante oculos meos est*: quâ confisus, nihil metuo. Et si istud minùs mortificatis non est semper vsui, quia possent deterreri, & in contraria impelli.

Psal. 25. 2.

PVNCTVM II.

Examen meridianũ.

ALTERVM tempus est meridianum. Tunc, implorato lumine diuino, discutiam, an & quoties deliquerim in speciali vitio, quod persequor, ac pro numero & grauitate meipsum arguam inconstantiæ acriter post tam seria proposita; & inquiram de modo & occasione lapsuum, cum instauratione propositi.

Christus crucifixus.

Iuuabit ad se confirmandum, commemorare, Christum per id tempus cruci affixum fuisse, & perseuerasse constanter plures horas in acerbissimis doloribus: sub idē etiam tempus ascendisse in cœlum, laborum fructus

per-

perceptururn. Quâ vtrâque consideratione animari possum ad vincendum; dicamque Domino: *Indica mihi, vbi pascas, vbi cubes in meridie, ne vagari incipiam post vestigia gregum,* irrationalium videlicet cupiditatum. Cant. 1. 7.

PVNCTVM III.

TEMPVS tertium examinis particularis ante cubationem. Præstabo quæ in meridie; ac, si sæpiùs deliquissem, eò me acriùs obiurgabo, nõ despondebo tamen animo, quia *septies in die cadit iustus.* Verspertinum. Prou. 24. 16.

Similis collatio erratorum fiet inter diem & diem, & inter hebdomadas, vt constet fructus, & emendatio. Tandem proderit, quandocunque peccatur, tunsione pectoris, aut alio signo semet statim corripere; nam sic retinebitur meliùs numerus culparum, & cautior reddetur homo à lapsu, & fiet, quod illic dicitur: *Septies cadet iustus, & resurget,* quia statim se colliget & resipiscet. Collatio. Prou. 24. 16.

MEDITATIONES ANTE Confessionem Sacramentalem, & sacram Communionem.

QVONIAM ad parandam conscientiæ munditiam (quod in hac parte meditationum agitur) confert plurimum frequens vsus & pius istorum Sacramentorum, de ijs aliquas Meditationes visum est proponere.

MEDITATIO XXX.

De Sacramento Pœnitentiæ.

PVNCTVM I.

Pœnitentiæ excellentia. 1. QVOD eximium sit beneficium Dei, Sacramentum Pœnitentiæ. 1. Quia cùm solius Dei sit, peccata remittere, vt dicit ipse per Isaiam: *Ego sum, ego sum ipse, qui deleo* *Isa. 43. 25.* *iniquitates tuas propter me*; voluit tamen hanc potestatem cum hominibus communicare, perinde peccato obnoxijs & eiusdem Sacramenti ope indigentibus, vt peccatoribus animos adderet: quando ipsi Sacerdotes eadem laborant infirmitate, vnde compati possint. Contulit autem potestatem absque omni restrictione, aut exceptione vllius generis peccati, vel numeri culparum, si vel septuagies septies, quod est, vel si infinities homo peccauerit. Ex quo apparet bonitas Dei, quæ sic est prona & facilis ad ignoscendum, imò optat ignoscere.

2\. 2. Quòd Deus seuerissimum iudicium, quod post hanc vitam manet, commutauerit in hoc placidissimum Sacramentum Pœnitentiæ; modò vti velimus, iuxta Pauli sententiam: *Si nosmetipsos iudicaremus, non vtique* *1. Cor. 11. 31* *iudicaremur*, quia, vt alibi dicitur: *Non con-* *Nah. 1. 9.* *surget duplex tribulatio.* 3. *Hic est fons pa-* *Zach. 13. 1.* 3. *tens Domui Dauid, & habitantibus Ierusalem in ablutione peccatoris & menstruatæ.*

PVN-

PVNCTVM II.

QVOD actus confitendi sit præstantissimus ob adiunctas virtutes, quæ simul exercentur. 1. Est fides, quâ creditur, talem potestatem hominibus datam esse à Deo, & quasi claues Regni cælorum. 2. Spes, quâ contra vsum aliorum tribunalium, per confessionem facti speratur absolutio à reatu. 3. Charitas, ex qua procedit dolor peccatorum; & studium recuperandæ gratię, quâ inhæreamus Deo. 4. Humilitas, in aperiendo secreta cordis homini, ad sui confusionem: vt velit haberi pro eo quod est peccator. 5. Obedientia, in exequendo præcepto, quamuis difficili, cõfessionis: subijciendoque se homini, paratum ad facienda iniuncta. 6. Iustitia, quando ad satisfaciendum Deo pro offensis, personam sumit ipsemet accusatoris & testis, sententiæque executoris. 7. Fortitudo in superanda vehementi inclinatione, ad occultanda excusandaque peccata: quod fecit Adam in paradiso, & pro magno prædicat S. Iob: *Si abscondi quasi homo peccatum meum.* Imò, nonnunquã plus requiritur fortitudinis ad seipsum in hac re vincendum, quàm fuerat necessaria ad præcauendum peccatum.

Actus virtutum confessionis. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Iob 31. 33.

Hinc constat, humilem confessionem esse opus magni meriti, prædictosque actus magno feruore concipiendos esse: quò sit confessio fructuosior. *Puer ab Elisæo suscitatus oscitauit septies*: ita nos per hos septem actus,

Meritum confitendi.

4. Reg. 4. 35.

quasi totidem respirationes, recipimus vitam gratiæ. & æquum est, vt cùm in hoc Sacramento dimittantur peccata septem mortalia, & dona septem Spiritus sancti conferantur, vicissim Deo hosce actus totidem offeramus.

PVNCTVM III.

3. Fructus. FRVCTVS Sacramenti huius considerandi sunt, qui reduci possunt ad tres, de quibus dicitur: *Regnum Dei est iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto.* (Rom. 14. 17.)

1. Iustitia. 1 Est *Iustitia*, hoc est, gratia sanctificans animam, gratamque Deo faciens, & constituens filium Dei. Cui adnexa est charitas, cæteraque dona Spiritûs sancti, virtutesque infusæ. Quòd si iam iustificatus ad Sacramentum accedit, recipit augmentum gratiæ: nam *qui iustus est, iustificetur adhuc.* (Apoc. 22. 11.) 2. Est *Pax*; (2. par. 2. Pax.) vtique cum Deo, sed & ab alijs inimicis; quales sunt ipsa in primis peccata, deinde dæmones, & passiones propriæ. Primos hostes, hoc est, peccata, penitus delet. Secundos fugat: quippe non sustinent dæmones, manifestari medico morbos animæ. Tertios subigit Spiritui, sicut ait Sapiens: *Cùm placuerint Domino viæ hominũ, inimicos quoque eius conuertet ad pacem.* (Prou. 16. 7.) Nempè tentationes & internæ difficultates occultatæ non sinunt animam quiescere: expositæ autem Patri spirituali remittunt impugnationem. 3. *Gaudium* (3. Gaudiũ.) in Spiritu sanctō, depulsâ nube tristitiæ; ex

acu-

aculeo conſcientiæ, & ſerenitate reddita ex teſtimonio remiſsionis peccatorum, & meliore ſpe ſalutis: quod experiebatur David: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam & exultabunt oſſa humiliata.* Ipſa oſſa reuiuiſcunt, quæ exiccabit triſtitia. Pſal. 50. 10.

Ex horum conſideratione fructuum excitabo meipſum ad ſuperandas difficultates confeſsionis: tùm etiam ex eo, quòd Chriſtus tantò maiora præſtiterit, vt mihi veniam pararet peccatorum. Denique, quòd potuiſſet grauiora his mihi imponere, ad remiſsionem obtinendam, qui alioqui reus eram æternæ confuſionis quare in me quadrat illud ſerui dictum ad Naaman: *Pater, etſi rem grandem dixiſſet tibi Propheta, certè facere debueras: quantò magis, quia nunc dixit tibi, Laua re, & mundaberis?* 4. Reg. 5. 13. *Ergò pro anima tua non confundaris dicere verum: Eſt enim confuſio adducens peccatum, & eſt confuſio adducens gloriam & gratiam.* Eccl. 4. 24.

MEDITATIO XXXI.

Præparatio ad Confeſsionem.

ANTE iudicium Sacramentale inſtituam ego ipſe mecum iudicium de meipſo. Vbi *Ratio* ipſa ſit iudex decernens de grauitate culparum, & ſeueram indicens pœnam. *Conſcientia* accuſator accuratiſsimus nihil indiſcuſſum relinquens. *Timor* autem diuini iudicij quaſi lictor me ad quæuis pr- .actu Pœnitentis.

auertenda seueritate illius iudicij velut adstringens, paratumque exhibens. Denique *dolor* sit exactor pœnæ. Et est quod S Gregorius ait: *Conscientia accusat, ratio iudicat, timor ligat, dolor excruciat.* Porrò iudicium hoc priuatum peragam, supremum iudicem Deum ante oculos constituens, inspectorem totius meæ actionis: vt inde exstimuler ad seueriùs procedendum aduersum me, quod exoptabat S. Iob: *Quis tribuat, vt veniam vsque ad solium eius? ponam coram eo iudicium. & os meum replebo increpationibus.* Et Isaias: *Reduc me in memoriam, & iudicemur simul.*

Iob 2.3.4.35

Isa. 43. 26.

PVNCTVM I.

Sunt partes pænitentiæ.

QVOD Deus voluerit, vt actus hominis ipsius, essent pars Sacramenti pœnitentiæ, vt qui nostris actibus Deum offendimus, nostris quoque, diuina ope, factis impetraremus veniam: quare conuenit, vt quàm exactissimè perficiantur, sicut vniuersè monemur: *In omnibus operibus tuis præcellens esto.* Sunt porrò tres, *Contritio, Confessio, Satisfactio*: quæ respondent triplici generi culparum, cogitationis, oris, & operis. pro singulis speciatim implorabimus gratiam; pro contritione, à Spiritu sancto, qui est amor, ex quo debet manare contritio; à Filio, pro confessione; vt qui est sapientia, faciat me cognoscere exactè omnia, & integrè confiteri; à Patre pro satisfactione; vt cuius est potentia, conferat fortitudinem ad exequenda o-

Eccl. 33.

Contritio.

Confessio.

Satisfactio.

pera satisfactionis, fructusque faciendos pœnitentiæ.

PVNCTVM II.

REQVISITA ad prædictos actus. Ac primo, ad contritioné non sufficit dolor ex metu seruili supplicij, qui vocatur attritio; sed debet ex amore Dei super omnia proficisci: qui vocatur contritio. Est autem contritio mensura gratiæ in Sacramento conferendæ, vt pro magnitudine contritionis, detur gratia maior vel minor. Ex quo intelligitur, quanti referat, dolorem esse quàm maximum. Ad quem excitandum iuuant allata superius Meditat. V. quibus addi possunt ista. — Confusio qualis.

Similia.

1. Quòd si mater amarissimè flet super mortem vnigeniti, quomodo non ego super morte spirituali animæ meæ, vnicæ & dilectæ, quam ipse interemi, peccando? *Luctum,* inquit Ierem. *vnigeniti fac tibi, planctum amarum.* Et verò planctus super filio est inutilis: iste verò super animam, reddit illi vitam. Nec solùm flendum, quia mihi perijt anima: sed quia perijt Deo, cuius inprimis erat. Ergò, *Domine, erue à framea animam meam, & de manu canis vnicam meam.* — 1. Vt mater vnigenitū. *Ierem. 6. 26.* *Psal 21. 21.*

2. De Christi morte est apud Zachariam: *Plangent eum planctu quasi super vnigenitum.* Ego autem, peccando, præbui occasioné mortis eius: imò, *rursum mihimetipsi filium Dei* — 2. Vt Christi crucifixū. *Zach. 12.*

crucifixi, & ostentui habui: Et quibus non lachrymis tantum facinus expiabo?

3. Vt Sponsum amissum. 3. *Sponsa* mœret de amisso sponso, cum quo omnia amisit; & anima dolere satis vnquam poterit iacturam cælestis sponsi, omniumque, quæ sibi contulerat, charismatum? Viduata porrò caret etiam fructu prolis bonorum operum. quòd si istæ considerationes lachrymas amoris non eliciunt, accersantur aliæ, à seueritate diuini iudicij, & suppliciorum, quæ timoris lachrymas prouocent, vnde ad amorem fiat gradus.

PVNCTVM III.

Confessio 1. integra. REQVISITA ad Confessionem. 1. Propositum certum confitendi omnia, superata omni confusione. Nam, si pudore nunc vincaris, quomodo feres confusionem iudicij tremendi? &, cùm tua delicta perspecta sint Deo, vt quid refugis eadem ministro illius manifestare? præsertim, quòd manifestatio hæc est tibi ad vitam; non sicut illa *Achan*, (*Iosue 7. 25.*) cùm iussus est *confiteri furtum, & dare gloriam Deo*, ob quod lapidatus est: sed qualis fuit Dauidis apud Nathan, à quo retulit responsum: (*2. Reg. 12. 13*) Et *Dominus transtulit peccatum tuum* Quare expedit, vt confessio inchoëtur ab eo peccato, de quo mox erubescimus. nam velut *Goliat* prostrato, phalanges reliquæ facilè profligabuntur.

2. Candida. 2. Propositum, cum omni demissione confitendi, vt sit confessio clara & simplex, absq;

excuſatione ſui, vel accuſatione alterius: vt fecêre primi parentes: item abſque diminutione peccati, vel etiam exaggeratione, quæ obſtet veritati, in qua poteſt ſubeſſe ſuperbia per oſtentationem humilitatis.

3. Vt velit Confeſſarij monita patienter, libenterque audire, vt audiuit Dauid reprehenſionem Prophetæ: *Audi tacens, & pro reuerentia accedit tibi bona gratia.* 3. Humilis. *Eccl.* 22. 9.

Conferet ad hæc, intueri perſonam confeſſarij tanquam Dei ipſius; Deumque in illo interiùs, & exteriùs venerari: nam & ideò Sacerdos non vtitur verbis precatorijs in abſoluendo; ſed abſolutæ poteſtatis: *Ego te abſoluo.* O quanti iſtud ſalutis verbum comparari dignum eſt? & amittes tu ob leuiſsimum pudorem? Audi Sapientem: *Quàm bonum eſt correptum manifeſtare pœnitentiam! ſic enim effugies voluntarium peccatum.* Si manifeſtaueris: *Omnium iniquitatum tuarũ non recordabitur Dominus.* Sacerdos Dei Vicarius. *Eccl.* 20. 4. *Ezech.* 18. 22.

PVNCTVM IV.

CIRCA Satisfactionem. 1. Paratus ero præſtare omnia, quę mihi fuerint à Confeſſario iniuncta, vel ad medicinam peccato faciendam, vel ad ſatisfacieodum Deo pro iniuria, nam cùm gratis mihi remittatur pœna æterna culpæ mortali debita, inque temporariam commutetur, conuenit, vt hanc tota voluntate ſuſcipiam, ſicut Dauid: *Ego in flagella paratus ſum, & dolor meus in conſpectu meo* Satisfactio 1. Obediens. *Pſal.* 37. 18.

ſemper: quoniam iniquitatem meam annuntiabo, & cogitabo pro peccato meo.

2. Memoria paſsionis Chriſti. 2. Iuuerit memoria acerbiſsimæ pœnitentiæ, quam Chriſtus in paſsione ſua ſubiuit pro peccatis meis, ne pro magno mihi ſit, tantò minorem pro reatu me peragere. Purgatorij. Confert etiam, pœnas purgatorij cogitare: quæ cùm grauiſsimæ ſint, licet eas nunc redimere minori multò ſatisfactione. quin hæc ipſa ſatisfactio acceptatur à Deo ad nouum augmentum gratiæ & gloriæ: quod purgatorij cruciatibus non eſt conceſſum.

3. Propoſitũ emẽdandi. 3. Neceſſarium eſt, ſerium propoſitum non peccandi in poſterum: ſine quo eſt contritio ficta, confeſsio ſacrilega, & ſatisfactio inutilis, & abſolutio inanis ab effectu: quin nec venialis culpa abſque ſimili propoſito remitti poteſt. Quamobrem, vt monet Ieremias, *Ierem. 31. 21.* *Statue tibi ſpeculam*, (explora peccata tua) *pone tibi amaritudines* (amarè illa defle) *dirige cor tuum in viam rectam, in qua ambulaſti*: quod eſt, propone ex corde vitam tuam corrigere.

MEDITATIO XXXII.

Gratiarum actio pro beneficio abſolutionis.

Confeſsio laudis. DVPLEX eſt confeſsio: & peccatorum, & laudis diuinæ. conuenit autem, vt *Oſee 14, 2.* hæc illi ſuccedat, quod ſuadet Oſee: *Conuertere Iſrael ad Dominũ Deum tuum, quoniam*

corruiſti

corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba, & dicite ei: Omnem aufer iniquitatem & accipe bonum, & reddemus vitulos labiorum nostrorum. En humilis confessio peccati, cùm ait; *Omnem aufer iniquitatem*; propositum autem emendationis ibi: *Et accipe bonum*; deniq. gratiarum actio sunt *vituli labiorum*. De qua etiam Dauid: *Sacrificium laudis honorificabit me, & illic iter, quo ostendam illi salutare Dei*: nempe gratitudo, pro accepta gratia, est via ad perfectam salutem consequendam. Ideò Christo tantopere placuit Samaritanus ille; qui cum alijs nouem à lepra mundatus, redijt vnicus ad gratias agendas.

Vituli labiorum.

Gratitudo.

Opportunum fuerit, in Ecclesiam se recipere, & coram venerabili Sacramento opus hoc peragere gratiarum, memorando dulce illud verbum ac potens: *Absoluo te*: quod *auditui meo dedit gaudium, & exultare facit ossa humiliata.* Constant autem gratiæ tribus actibus: agnitione beneficij, laude auctoris, oblatione certi operis in illius obsequium.

Psal. 50. 10.

PVNCTVM I.

AGNITIO beneficiorum Dei in Sacramento pœnitentiæ præceptorum. 1. Quòd omnia peccata mihi condonauerit, etiam ea, quæ non fuerim confessus per obliuionem, aut ignorantiam inculpabilem. 2. Quòd animum pacauerit meum à passionibus internis agitatum. 3. Quòd à morte æterna, & ea, quam priuatio gratiæ, & amicitiæ diuinæ

Beneficia Confessionis.
1.
2.
3.

4. afferit, me vendicauerit. 4. Quòd in misericordia sua præuenerit me, vt ritè obirem Sacramentum; auxiliaque nunc offerat opportuna ad vincendas tentationes, permanendumque in gratia

5. 5. Quòd *repleuerit in bonis desiderium meum*, donans gratiam & charitatem, virtutesque reliquas infusas; aut

6. si aderant, nouis augens incrementis 6. Quòd renouauerit, vt aquilæ iuuentutem meam, depositis actibus veteris hominis, alacremque reddens ad opera virtutum, & viam mandatorum Dei nouo feruore decurrendam.

PVNCTVM II.

CONFESSIO laudis pro ijsdem beneficijs. Quadrat illud Canticum Dauidis:

Psal. 102. 1 *Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius* quod licebit percurrere. Orabo supplex, vt impleatur in

Isa. 40.31. me illud: *Qui sperant in Domino mutabunt fortitudinem; assument pennas sicut Aquilæ*, current, & non laborabunt; ambulabunt, & non deficient.

PVNCTVM III.

OBLATIO operis pro beneficijs. 1. Præcipuum est cautio à recidiuo: quod mo-

1. Recidiua cauenda. nuit Dominus: *Ecce sanus factus es, iam noli*

Ioan. 5. 14. *peccare, ne deterius tibi aliquid contingat*; ne, vt *canis reuertar ad vomitum*: aut locum dem

2. Pet. 2. 22. *septem alijs spiritibus nequioribus*: *& fiant no-*

Luc. 11. 26. *uissima priora prioribus* Et est signum non se-

riæ

riæ pœnitentiæ, mox secutus lapsus; & tali conuenit illud: *Qui baptizatur à mortuo, & iterum tangit eum, quid proficit lauatio illius? sic homo, qui ieiunat in peccatis suis, & iterum eadem faciens, quid proficit humiliando se? orationem illius quis exaudiet?* Nec ideò tamen animum despondebo, *nam septies in die cadit iustus, & resurgit.* Eccl. 24.30. Prou. 24.16.

2. Poenitentia non differe da.

2. Implebo statim iniunctam pœnitentiam, aut, si minùs licet totam; saltem eius partem, cum affectu obedientiæ, & cum feruore amoris, cupiens multò plura præstare; dicamque cum seruo illo debitore: *Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi.* Matt. 18.26.

3. S. Eucharistiæ sumptio.

3. Comparabo me ad sacram Eucharistiam percipiendam, quo opere non est aliud efficacius ad gratiam referendã. *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? calicem Salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo.* Psal. 115.12.

MEDITATIO XXXIII.

Præparatio ad sacram Communionem.

DE excellentia & fructu Sacramenti huius considerabitur in 4. parte; vbi de Institutione; & in 6. parte, inter beneficia. Nunc considerationes tantùm aliquæ proponuntur præparatoriæ ad Sumptum. *Dignitas visitantis, vilitas visitati, modus, finis.*

PVNCTVM I.

1. Excellentię Diuinitatis Christi.

DIGNITAS visitantis. Perfectiones diuinæ in Christo considerandæ sunt, & quà est in se infinitus, & quà extra se est principium, finisque omnium; & cùm tantus sit, non fuit ei satis induisse carnem nostram, nisi etiam singulis sese hominibus corporaliter communicaret, & in eis sedem thronumque collocaret, quò accederemus cum fiducia misericordiæ consequendæ, auxilijque opportuni.

2. Humanitatis.

Deinde consideretur idē Christus, quà homo. Is est, qui in vtero Virginis conceptus moratusque nouem mensibus, Tabernaculum suum innumeris & amplissimis ornauit donis. Qui, adhuc ex vtero, sanctificauit præcursorem, eiusque matrem Spiritu sancto repleuit: quidni ad me veniens, & in me existens, pariter faciat suæ gratiæ participem? Is iam natus, & in præsepio locatus, adoratores suos Pastores & Magos magnis impertijt bonis: & qui ipsum intra me venerabundus excipio, exosculor, indonatus relinquar? Iam natu grādis obibat regiones benefaciendo & sanando omnes, & ad me ingressus non similia præstabit? Caro illa tot cruciata supplicijs, & sanguis ille per tormenta effusus pro salute mea, in Sacramento sumpta, non operabuntur in me salutis effectum? Hic est, qui

Officia Christi.

spoliauit infernum, in cœlos ascendit, & sedet à dextris Dei, dans bona hominibus. Hic egit

mortalis *Magistrum*, *Medicum*, *Redemptorem*, *Pastorem*, & *Sacerdotem* pro me: haud dubiè talem se nunc quoque exhibebit animę meæ, quando tam benignè ad eam ingredi non dedignatur.

Ergò ad illius me pedes prouoluam cum *Magdalena*, lauans eos lachrymis contritionis; cum *Syrophœnissa tangam* fiducialiter *eius vestimenti fimbriam*, vt sanus fiam. Immittam in latus manusq; eius manum meam & digitos, exclamans cum Thoma, *Dominus meus, & Deus meus.* *Luc. 7.38.* Affectus. *Matt. 9.21* *Ioan. 20.2*

PVNCTVM II.

VILITAS visitati: Is est homo, ad quem diuertit Deus. O vile hospitium; nec vile tantùm, sed immundum & horridum. Lingua hominis, quâ primùm excipit Christum venientem, est vniuersitas iniquitatis; guttur, quo demittit, gurges, crapulæ, & sepulchrum patens, fœtorem omnem exhalans; pectus & interiora, quò inducitur, est sentina prauarum cogitationum & appetitionum. Vilitas hominis.

Talis est homo ex se, nisi tu, Domine, laueris illum, & ornaueris: & vel fuisse aliquando talem, sufficit, vt indignus reputetur fauore tam eximio visitationis tuæ: visitas tamen, & mansionem apud eum facis, & cænas cum illo. O, *inclina cœlos tuos & descende*: adduc tecum cælestium virtutum comitatum quo adornetur thalamus animæ meæ, *Psal. 143.*

Oratio. ad dignè te excipiendum. O *Spiritus* sancte, & Sanctificator, qui gloriosæ Virginis Matris Mariæ corpus & animam, vt dignum Filij Dei habitaculum effici mereretur, plenitudine gratiæ præparasti; da, vt qui eundem Dominum excepturus sum, si minùs pari, quod fieri nequit, puritate, saltem non indígnè suscipiam.

PVNCTVM III.

Modus. MODVS visitandi hominem. Suffecisset, si modò se in Sacramento præsentem exhibuisset aspiciendum & adorandum, vt olim serpentem æneum; vel summùm, si tangendum: vt virtus de illo exiens sanaret nos ab infirmitatibus animæ spiritualibus. At voluit intimè nobis copulari, Manducari vult. & in ipsa viscera peruadere; ideoque in cibum se tradidit. Et impletur hîc etiam illud: *Homo circumdabit virum*, complectitur Ierem. 31. enim Christum, perfectum Deum & hominem; non brachijs, sed intimis visceribus, quoad sacræ perdurant species diuini Sacramenti.

PVNCTVM IV.

Finis. FINIS visitandi hominem, nempe vt ei speciatim illa conferat, ob quæ mortalis olim venit in mundum. Itaque venit
1. 1. vt Saluator; quò pretium sui Sanguinis
2. mihi communicet. 2. vt Medicus, ad tol-

lendas ægritudines per opportuna pharmaca.
3. vt magister, ad instruendum & illuminandum. 4. vt Sacerdos; per hoc Sacramentum applicaturus mihi fructum sui cruenti sacrificij, 5. sicut nutrix, vt lactet me sua dulcedine, pacis osculum præbeat, sibique adstringat amplexu charitatis; impleaturq; illud sponsæ desiderium; *Osculetur me osculo oris sui* Sed & alia similia licet cogitare: quòd veniat vt pastor, me requirens; vt defensor, ad protegendum; vt ignis, ad purificandum & accendendum cor meum charitate.

3.
4.
5.
Cant 1.1.

Post hæc, vel potius inter hæc, dum singulas causas considero veniendi, vicissim necessitatem meam conferam: veluti, quàm indigeam Saluatore, medico, magistro, & reliquis? Hinc partim admirabor dignationem Dei, partim vota inflammata concipiam, fruendi tam multiplici bono. Admirabor: Nam quid opus erat ob eos fines sic se demittere? Elias & Elisæus super defuncti pueri membra seipsos contraxerunt; membra membris iungentes, vt illum ad vitam reuocarent. Sic se Dominus maiestatis in panis particulam restringit, vt vitam mihi reddat, & poterat id solo nutu facere. Quando autem venire ipse vult ad sanandum me, quî satis exardescam in illius desiderium? dicam; *Excita potentiam tuam, & veni, vt saluum me facias. Vtinam dirumperet cœlos, & descenderet: à facie tua montes diffluxerunt.* Elata corda amore liquescerent: *Rorate cœli desuper, & nubes pluant*

Propria egestas.

Oratio.

pluant iustum. Hisce & similibus sententijs me accendam cupiditate participandi diuina mysteria, & in ipso puncto maximè communionis; nam his cibus, quò prosit, quàm auidissimè capiendus est. Sed & contemplatione tãtæ puritatis & sanctitatis, ô velim purior esse astris, certè dabo operam, vt me à præcedenti communionem die ita mente & corpore custodiam, vt in nulla re vel leuissima delinquam: vt sicut à media nocte ieiunus esse ab omni cibo & potu debeo, ita sim à culpa ieiunus.

Puritas sumentis.

MEDITATIO XXXIV.

De spirituali Communione.

SERVIT hæc communio præparationi 1. ad communionem Sacramentalem: deinde audiendæ Missæ cum fructu, nam sicut Sacerdos celebrans offert sacrificium in gratiarum actionem pro acceptis beneficijs; & 3. ad propitiationem peccatorum pro viuis, & defunctis; & 4. ad impetranda noua dona, tũ sibi tum alijs, totique Ecclesiæ: ita audiens Missam, potest ad eosdem fines Deo offerre, quod ibi peragitur. Item; sicut celebrans consumit Sacramentaliter oblationem, ita audiens potest spiritualiter manducare, & participare de oblatis per actus internos fidei, spei, & charitatis, dicente Domino: *Ego sum panis vitæ, qui venit ad me, non esuriet; & qui credit in me, non sitiet in æternum.*

Cõmunio spiritalis ad quid?

Ioan. 6. 35

PVN-

PVNCTVM I.

EXERCENDA viua fides circa hoc Sacramentum: quæ quatuor nititur quaſi columnis. SAPIENTIA Dei: qua valet inuenire modos ineffabiles communicandi ſe mortalibus BONITATE; qua propendet ad ſe communicandum. OMNIPOTENTIA: qua poteſt, quidquid vult. denique VERITATE, quæ mentiri non poteſt: reuelauit autem nobis, in hoc Sacramento verè tradere ſe ipſum in cibum ac potum.

Actus fidei 4. columnæ. 1. 2. 3. 4.

His nixa fides, renuntianſque ſenſibus, firmiter credit, verè & realiter ſub illis ſpeciebus contineri Chriſtum Dominum, verum Deum & hominem, cum omni gloria, quam in cœlo habet: & ſicut ibi diuinitatis ſuæ conſpectu, & præſentia humanitatis ſatiat, beatque ſanctos: ita in iſto Sacramento replet bonis animas eſurientium. Expediens fuerit ad actuandum magis hanc fidem, percurrere perfectiones diuinas Chriſti ſigillatim, tum etiam humanas, & quæ egit tulitque propter nos: eliciendo actus fidei circa ſingulas, quòd hic lateat ille immenſus, omnipotens. &c. & ille pro me natus, paſſus, &c. & ille medicus magiſter, &c. qualia in præcedenti Medit fuerunt indicata.

Profitebor quoque, me ita certò credere ac ſi præſentem Chriſtum oculis cernerem; nec ſecus gaudere de hac latente ipſius præ- Profeſſio.

ſen-

sentia; proque ista dignatione æquè gratias agere.

PVNCTVM II.

Actus Spei.

EXCITANDA certa spes percipiendi fructus promissos participantibus hoc Sacramentum, si vel solo desiderio illud sumam, quales sunt: *Qui manducat hunc panem viuet in æternum*; Et, *qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in eo*; Et, *Sicut misit me Pater, & ego viuo propter Patrem: qui manducat me, viuet propter me*. Nam potentia Dei non est alligata Sacramentis: quin similes effectus conferre possit & velit, præsertim desiderantibus eos ardenter; cùm præcipuè non est opportunum, sumere ipsum Sacramentum, votoque saltem sumitur. Quare dicam cum Centurione: *Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea*; & cum pia muliere: *Si tetigero tantùm fimbriam vestimenti eius salua ero*.

Ioan. 6. 50 51. &c.

Centurio. Matt. 8. 8.

Luc. 8. 44.

Serpens.

Quòd si aspectus ænei serpentis sanabat saucios: quid ni aspectus fidei in Saluatorem mundi multò magis animam sanet? Si sola vmbra Petri curabat omnes: vtique & deuota memoria huius diuini Sacramenti, quæ plus est, quàm vmbra.

PVNCTVM III.

Charitatis actus.

EXERCENDI sunt actus charitatis, quibus vnimur Deo, & conueniunt huic ma-

ximè Sacramento quod est vnionis. Amabo igitur illas perfectiones Dei, quæ inprimis elucent in isto Sacramento bonitatem, charitatem, potentiam, liberalitatem; vicissim optans, me ipsi liberalem exhibere. Cupiam Deo inhærere perfectè, & sine intermissione, eiusque similitudinem viuam per virtutum actiones in me exprimere; ac potissimum per idem cum Deo velle & nolle. Velim ex animo, vt omnes Christum in hoc Sacramento agnoscant, & venerentur; atque diuitias in eo latentes participent, gratias agentes & benedicentes Deo pro tam eximio dono. Offeram me totum Deo, qui cùm in omnibus suis operibus mirabilis sit, in isto etiam summè amabilis. Proponam igitur amare illum ex toto corde, mente, anima, fortitudine, & viribus; tum quia per seipsum dignissimus est, & omni amore maior; tum ob tam eximia beneficia, quibus præuenit nos.

MEDITATIO XXXV.

Gratiarum actio post Communionem.

MAGNI refert, benè vti illo tempore, quo apud nos Christus demoratur post sumptam Eucharistiam: nam & tunc habet locum Christi ipsius dictum; *quamdiu sum in mundo, lux sum mundi* & illud Ecclesiastici consilium; *Non defrauderis à die bono,* Ioan. 9. 5. Eccl. 14. 14.

☉ *particula boni doni non te prætereat.*

PVNCTVM I.

Fides præsentiæ Christi. EXCITANDA primùm est fides ardentior præsentiæ Christi; & quòd ille talis, & tantus iam mihi adsit: quia verò Rex non venit absque comitatu, me circum Angelis vallatum intuebor, & perculsus tantæ Maiestatis reuerentia, confundar apud me ipsum, dicamque Domino cum S. Petro: *Exi à me, quia homo peccator sum*; vel cum Elizabetha; *vnde hoc mihi, vt veniat Dominus meus ad me?* & illud; *Quid est homo, quia memor es eius?* &, ô *Domine Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuum?* Atque isti humilitatis & reuerentiæ sunt affectus. Deinde excitabo affectus gratiarum, vel cū Seraphim & Cherubim *incessabili voce proclamans: Sanctus, Sanctus Sanctus Dominus Deus Sabaoth*, hoc est, exercituum siue virtutum. Vel cum pueris Hebræorum: *Hosanna filio Dauid; Benedictus qui venit in nomine Domini, Hosanna in altißimis.* Vel cum tribus pueris in fornace inuitabo omnes creaturas *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in secula.* Licebit etiam sigillatim inuitare ad laudandum Deum nouem choros Angelorum, tum singulos Sanctorum choros, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, Virginum, Viduarum, Sanctorumque omnium.

Marginal notes: *Luc. 5. 8.* — *c. 2. 3.* — *Psal 8. 5.* — *Psal. 8. 2.* — Affectus laudis. — *Isai. 6. 3.* — *Matt. 21. 9.* — *Dan. 3. 52.* — Inuitatio Sanctorū.

Animæ. Quin meas ipsas potentias animæ, internas

nas, externasque prouocabo ad glorificandum Deum. Vos oculi mei, quibus datum est cernere in hoc sacratissimo velamine Dominum Maiestatis; tu lingua, labia, palatum, pectus, quæ tactu illius sanctificamini; tu mens, voluntas, memoria, quas reficit hoc cæleste Manna; *& omnia, quæ intra me sunt, benedicite Domino, qui est laudabilis & gloriosus in sæcula.* *Psal. 102. 1. Dan. 3, 56.*

PVNCTVM II.

POST affectus submissionis & tantæ laudis, me conuertam ad hauriendum fructum ex Christi præsentia, ac primò per amorem arctè illum complectar cum sponsa: *Inueni, quem diligit anima mea; tenui eum, nec dimittam. Non mors, neque vita, neque creatura alia potest me separare à charitate Dei; quæ est in Christo Iesu Domino meo.* *1. Vnio cum Christo per amorem. Cant. 3. 4. Rom. 8. 38.*

Deinde *effundam in conspectu eius orationem meam, & tribulationem meam ante ipsum pronuntiabo*, sigillatim exponens necessitates meas spirituales, & vitia, à quibus maximè impugnor. & postulans ab eo remedium, qui medicus est; lumen à Magistro; auxilium à potente. & vt impleatur in me illud ad Zachæum: *Quia hodie huic Domui salus à Deo facta est.* Vrgebo autem instanter, ac velut Iacob cum eo luctans; *non dimittam, nisi benedixerit mihi.* *2. Miseriæ explicatio. Luc. 19. 9. Gen 32, 24.*

(?)

PVNCTVM III.

CONVENIT tanto hospiti munus aliquod offerre. Ille quidem dicit: *Sto ad ostium & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum.* Quare videtur cœnam expetere. Ille quidem sua secum infert fercula, quibus animam pascat, delitias spirituales: sed & pasci vult à nobis. Apponam ergò ipsi, quod futurum est ei gratissimum. in primis cor meum: quòd & petit; *Fili, præbe mihi cor tuum.* Imò Domine, libens offero; accipe; & quia tuum erit, fac, ne deinceps quidquam in illud subrepat, quod alienum sit à te. Sed & *corpus* meũ *offero, hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem:* cupiens *mortificationem* tuam, bone Iesu, *in corpore* meo *circumferre*, & ibi me præcipuè mortificare, vnde maximè impugnor.

Apoc. 3. 20.

Oblatio sui.

Pro. 23. 26.

Roma. 12. 1.

2. Cor. 4. 10.

Præter has spirituales dapes, è re fuerit, Christum ipsum in pauperibus pascere, si facultas subsit. Religiosus autem vota sua *paupertatis, castitatis, & obedientiæ* opportunè renouabit. Sed & aliquid peculiare offeram eo die perficiendum, quem in affectibus pietatis traducam, implens illud, *Fasciculus Myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur:* Et, *viuo ego, iam non ego: viuit verò in me Christus.* Et, *in fortitudine* cibi istius *ambulabo vsque ad montem Dei Horeb.* Orabo tãdem, vt postquam consumptis sacris specie-

Eleemosyna.

Cant. 1. 13.

Gala. 2. 20.

3 Reg. 19. 8.

bus

bus corporalem ſuam præſentiam ſubtraxerit, peculiari tamen protectione ſua non me vnquam deſtituat, aſsiduam mihi ſui ipſius memoriam iugiter ingerendo.

MEDITATIO XXXVI.

De Purgatorio.

SCOPVS huius Meditationis eſt excitare eos, qui in via purgatiua ſunt, ad opera ſatisfactoria pro peccatis ſuis ſuſcipienda, & viuat etiam, vt miſertus animarum purgatorij, eas ſuffragijs noſtris ſubleuare velimus

Scopus.

PVNCTVM I.

QVOD Deus conſtituerit, vt homo quicunq; mortalis peccati reus, etiam poſt deletam culpam, & æternam pœnam condonatam, debitor maneat ſubeundi aliquam ſatisfactionem temporariam: quam ſi in pręſenti vita non exſoluerit, perſoluat poſt mortem, priuſquam ad gloriam beatorum admittatur. Atque ad eam rem deſtinauit Deus locum in inferioribus terræ partibus, quò anima à proprio Angelo deducitur purganda. Circa hanc fidei veritatem ſuſpiciam primùm iuſtitiam Dei; qui, quamuis liberaliter remittit culpam pœnamque æternam; tamen non relinquit prorſus peccatum impunitum. Vnde etiam in ipſo Sacramento pœnitentiæ voluit ſatisfactionem aliquam iniungi à Sacerdote pro de-

Purgatoriũ ad quid.

Iuſtitia Dei.

licti modo. Verùm superexaltat misericordia iudicium; siquidem loco tantorum & sempiternorum suppliciorum, ad correctionem nostram, temporali contentus est animaduersione. Cooperabor igitur diuinæ iustitiæ; & libenter à me ipso pœnas exigam, quas ille constituit; parum putans, quod in hac vita perpetior, pro debitis in altera peccato meo æternis cruciatibus.

2. Puritas necessaria. Deinde expendam, quòd si minùs nunc exsoluero debitum istud, erit mihi luendū post mortem, quando diuina id iustitiâ postulat: & nemo, nisi planè omni debito solutus, atque purgatus in cœlum admittitur. Atque vtinam modò ita viuerem, vt nihil postea repurgandum superesset.

3. Venialia tollenda. Præterea considerabo, quòd non solùm reliquiæ peccatorum mortalium exsoluendæ sint, verùm etiam venialium; & quotidianarum culparum reatus, nisi pœnis voluntarijs in hac vita tollatur, erit in altera per ignem expiandus; sicut dicit Apostolus: *Et salui erūt, sic tamen quasi per ignem.* (1. Cor. 3. 15.) Ex qua re colligam, quantopere Deus omne peccatum detestetur, quandoneque iustos & amicos suos ob leues culpas ad conspectum suum admittit; sed in dirum carcerem priùs macerandos, expurgandosque detrudit.

PVNCTVM II.

Pœnæ damni causæ. QVOD in Purgatorio est pœna damni, dilatio nimirum Visionis beatificæ. Hāc animæ iustæ grauiter sentiunt, postquā à cor-

pore solutæ puriùs intelligunt, quantum sit illud bonum, quo adhuc carent. *Vnde spes, quæ differtur, affligit animam.* Deinde charitas in illis animabus est expeditior ab omni distra- Prou. 13. 12. 2.
ctione, quò feruntur in Deum intensiùs; sicq; est eis acerbior separatio à Dei visione. Quare intimis sensibus dicunt: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Tertiò anguntur ab Psal. 119 5. 3.
ignoratione temporis, in quod earum liberatio differenda sit, nam etsi diuinæ se committunt voluntati; dura tamen est eis incerta expectatio, præsertim dum considerant, olim se minùs fuisse sollicitas de videndo quàm primùm Deo; vt meritò nunc puniantur dilatione incerta, quandò maximè cuperent Deum videre. Postremò inde etiam cruciantur, 4.
quòd à Christi humanitatis conspectu, eiusque Matris, & à commercio reliquorum Sanctorum iucundissimo arceantur.

Pvnctvm III.

Qvod in Purgatorio sit pœna etiam sensus à vero igne, qualis est inferni, & adeò, quàm noster sit, acriori. agit autem cruciatque tanquam instrumentum diuinæ iustitiæ à Deo supra naturam motus, ad animas ipsas excruciandas; sicque *velut aurum & argentum percolandas*, expurgandasque, vt Malachias loquitur. Neq; ibi est quòd à sensu doloris animam auertat, ac distrahat; sicut in hac vita complura sunt. Quare illa pœna putatur grauior omni alia vitæ mortalis, etiã quo- Ignis Inferni & purgatorij. Mala 3. 8.

rumuis Martyrum, Christique ipsius. Ergo viuam, vt tali purgatione non sit opus.

1. Affectus timoris. Concipiam ex his tres affectus. Primus esto timoris diuinæ iustitiæ, quando sic animaduertit in amicos vel ob leues culpas quos alioqui amat, & à quibus amatur. Ita vt maiori terrori sit ista animaduersio, quâm damnatorum in inferno: quod illi capitales inimici sint, & irreconciliabiles, isti autem dilecti, & electi.

2. Satisfactio. Secundò eliciam propositum satisfaciendi potiùs in hac vita, vbi mitiori pœnâ licet debitum soluere. & vbi satisfactio ipsa simul valet ad meritum gratiæ & gloriæ, quod in Purgatorio non habet locum. Proinde rogabo Deum, vt, quòd minùs sponte mea præstitero, ipse tribulationibus immissis suppleat, quò futuras pœnas præuertam.

3. Venialium fuga. 1. Cor. 3. 12. Tertiò, exhorrescam etiam peccata venialia, quæ similiter in vita altera expiãtur. Proinde super fundamentum, quod est Christus, *superædificabo* non *lignum, & stipulas*, sed *aurum & argentum*, & *lapides pretiosos*: nam illa, vt ait Paulus, ignis exuret: *saluus* tamen fiet homo ædificans, *sed quasi per ignem.*

PVNCTVM IV.

1. Patientia animarum. EX parte animarum purgantium duo sunt consideranda. 1. quòd pœnas sustinent patienter, conformantes se diuinæ voluntati & iustitiæ, quam impleri in se gaudent. Ex quo discam aduersa patienter ferre, quæ mihi purgatorij ignis loco sunt, cùm alioqui mi-

nùs

nùs crucient, & conferant etiam ad meritū, & à Deo ob eum finem immittantur, vt per ea satisfaciam pro debitis peccatorum. Denique cùm omnia, quæ Dei sunt, amabilia iusto sint, pariter eius iustitia. 2. Quòd animæ purgantes vehementer expetunt subsidia viatorum per opera satisfactoria, aliaq; suffragia. Quòd si crudelis haberetur, qui proximum igne fortuito circumuentum cerneret, &, cùm posset, non eriperet, quomodo excusari poterit fidelis, qui, quoad potest, animabus defunctorum in tali necessitate non succurrit? Cogitabo, quid mihi tunc fieri vellem, illudque similiter alijs præstabo. Et reddit Deus vicem, quia *misericordes misericordiam consequentur*; excitaboque alios, qui mihi subsidium ferant, cùm illuc pertigero. Quin animæ ipsæ, à nobis adiutæ, cùm in conspectum Dei venerint, gratas se exhibebunt, pro nobis Deum obsecrando. Denique licèt opus satisfactorium, quod animabus applico, mihiipsi detraham, quoad effectum satisfactionis, ea tamē spiritualis eleemosyna meritum & charitatem auget, compensatque iacturam. *Sancta igitur & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur.*

2. Expetunt suffragia.

Matt. 5. 7.

Gratæ sunt erga nos.

2. Matt. 12. 12. 64.

INTRODVCTIO SECVNDÆ PARTIS.
DE EIVS SCOPO.

QVONIAM meditationes viæ ILLVMINATIVAE (vti vocant) tres partes continent, nempè INFANTIAM, PRAEDICATIONEM, & PASSIONEM seu mortem Saluatoris, per quas tenditur ad viam *vnitiuam*, quæ in duabus postremis partibus potissimùm à nobis tractatur, in prioribus illis scopus meditanti propositus esse debet perfecta Christi Domini *imitatio*. Nam sicut supremus ille Rex ac capitaneus noster *venit in hortum* Ecclesiæ militantis, hunc scilicet mundum, in quo *meteret Myrrham* molestiarum & calamitatum, quas ab *infantia* pertulit, *cũ aromatibus* odoriferarum virtutum; proponeret item doctrinam suam tanto cum affectu ac gustu, quasi *fauum mellis* comederet, donec tandem vino amoris inebriatus, nudus in ara crucis expiraret, tãto desiderio amarissimum alioqui passionis calicem exhauriens, quasi *lacte* temperatum *ebiberet*; ita & nos tanquam amici carissimi eniti debemus, vt tria & his similia in vita nostra exprimamus: Vt 1. *metamus myrrham* mortificationis cum *aromatibus* virtutum, quò passionibus inordinatis edomitis, puritatem

Cant. 5. 1.

eius repræsentemus. 2. Mox excellentem ac planè cælestem eius doctrinam ruminantes tanquam *fauum* dulcissimum *cum melle* virtutum eius heroicarum mistum comedamus. 3. Demum *vino* perfecti amoris inebriemur admisto consolationum lacte, vt affectibus terrenis exuti, vel in ipsa cruce (si Deo ita placuerit) mortem ipsam subire pro eius amore non reformidemus.

Cùm verò ordinatæ caritatis gradus tres reperiantur, videlicet *incboata, proficientu ac perfecta*; eodem modo in hac meditationum viæ illuminatiuæ diuisione tres sunt partes, INFANTIAE, PRAEDICATIONIS ac PASSIONIS CHRISTI, totidemque fines, ad quos illæ diriguntur; ea tamen ratione, vt eæ meditationes, quæ de *infantia* sunt, ad teneriorem quendam amorem, tanquam *Lac & Mel* diuinarum consolationum, animos (Tironum præcipuè) deducant, quò faciliùs deinde ad heroicarum eius virtutum imitationem excitentur. Neque in hoc triplici fine consistendum, sed conandum insuper, vt Christum verum DEVM ac hominem, certa atque integra cognitione intelligamus, infinitam *personæ* illius dignitatem, atque inæstimabiles diuitias & gratiæ Thesauros penetrantes. atque ex hac cognitione *ignis* ille amoris in *meditatione exardescit*, quò ad perfectam eius imitationem, velut inflammati rapiamur, donec in nobis fiat illud, quod S. Gregorius Nyssenus de quouis Christiano affirmandum dicebat, *Serm. de perf. form. hom. Christ.*

vt *Christianus* sit *alter Christus*, humilitate, patientia, reliquisque virtutibus, quibus illius in nobis formam imprimamus.

S. Ignat. in exerc. hebd. 2. & 3.

Quod vti melius assequamur, perpendendę nobis erunt, in hisce meditationibus præcipuè circumstantiæ. 1. *Personarum*, quæ in eo mysterio sunt, excellentia, & interiores affectus. 2. Earundem *verba* & modus proferendi. 3. Earum *opera*, actiones virtutesq;. 4. Earum *perpeßiones* ac tormenta, vt ex singulis fructum aliquem spiritalem ad nos deriuemus. horum omnium imitationem, aliosque pios affectus (de quibus initio primæ partis dictum) in nobis excitemus.

Et hęc omnia in quouis meditationum puncto seruanda erunt, sed præcipuè circumstantia personæ (v.c. Christi D. & B. Virginis) cōsideranda erit, vt illius amorem ac heroicas virtutes & intellectu capiamus, & vita ipsa imitemur. Quod vti melius assequi possimus, nō parum conferet prima meditatio, quę hic subijcietur de excellentia Regis nostri cœlestis, qui nobis ad imitandum proponitur.

FVN-

FVNDAMENTVM SECVNDÆ PARTIS MEDITATIONVM.

De Christo Rege inuitante ad sui imitationem.

PVNCTVM I.

QVòD Christus datus sit nobis in Regem, quod cōfitetur ipse Psalmo 2. *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion.* 1. Christus Rex. *Psal. 2. 6.*

I. Hoc Rege melior, aptiorq́; dari nequiuit. nam qui est homo, vnde compati possit sui similibus; & DEVS, vnde opitulari: & quod ait S. Leo, *nisi Deus verus esset, non adferret remedium*; & nisi *esset verus homo, non præberet exemplum.* *Serm. 1. de Nati.*

II. Deinde considerentur in Christo omnes Regiæ virtutes: *Sapientia*, qua nouit indigentiam nostram; *Omnipotentia* ad subleuandum; *Misericordia* ad miserendum; *Bonitas*, vt velit; *Prouidentia*, vt studeat nobis consulere; *Liberalitas & magnificentia*, qua opes omnes, ac semetipsum impertit; *Iustitia & prudentia* in gubernando; denique *æternitas*: Regnum enim eius Regnum æternum, quod non corrumpitur. 2. Regiæ virtutes.

III. Comparetur hic Rex cum terrenis Regibus. Hi tributa imponunt, ille aufert; 3. Antithesis. *Isa. 10.*

imò

imò exſoluit ex proprio ære ſuorum debita: Iſti ſuos exhauriunt, vt ipſi abundent: ille egenus factus eſt, vt illius inopiâ nos diuites eſſemus; Iſti in regendo à recto ſæpè deflectunt, ignorantia, paſsione, aut malitia; ille nunquam, quippe infinitè ſapiens, iuſtus & bonus; Iſti graues leges imponunt, quas ipſi non ſeruant; ille ſuaues, præitque exemplo: Iſtorum Regna quamuis aurea, argentea, ærea, aut ferrea, tandem comminuuntur, quia baſi nituntur fictili; illius non erit finis.

2. Cor. 8.

Matth. 15.

Dauid. 2.

4. Affectus.

IV. Hinc varij affectus concipiendi; veluti gratiarum actionis ad Patrem pro tam noſtrî amante, & abſolutiſsimo Rege; gaudij & gratulationis, quòd liceat tali Regi familiarem atque intimum effici: quod apud mortales Reges tanti fit; deſiderij ac ſtudij, omnia exantlandi tanti Regis gratiâ.

PVNCTVM II.

1. Chriſti officium.

QVEMADMODVM hic Rex ſuos ſubditos alloquatur, & inuitet. I. ait: Decretum ſibi eſſe, iuxta æterni Patris præceptum, Dæmoni, Mundo, & Carni, vitijſque omnibus bellum indicere; vt, ijs debellatis, cæleſtem Patris Regiam triumphator obtineat. Porrò, qui ſequi ſe velint in hac expeditione, conformari ipſos debere ſuo Duci, vt cum illo ſimiliter regnent, iuxta illud, *Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur; & vbi ego ſum, illic & miniſter meus erit.* II. Ad ſequendum alliciunt iſta. 1. Vocantis dignitas, & mille nomina,

Ioan. 12. 26.

2. Motiua Imitationis.

quibus obstrictus ei sum. 2. Iustitia causæ: vt hostes infensissimos profligemus, cuius rei vtilitas est potissimum mea. 3. Exemplum Ducis: qui vt præiret, è cœlo venit; quique maiori iure, quàm Gedeon, aut Abimelech, illud requirere à nobis potest: *quod me facere videritis, facite.* 4. Promissio certissima victoriæ & coronæ: si per nos non steterit. 5. Denique secutura inde gloria Dei Patris, & ipsius Christi. His tanquam *funiculis Adam, & vinculis charitatis trahis nos*, ô Rex: ô si obsequamur!

Iud. 7. 17. & 9. 48.

Ose. 11. 3.

Pvnctvm III.

Diuersitas sequentiū.

1. Qvòd pauci sequantur Christum. Omnes quidem (vt ait D. Bernardus) Christiani volunt peruenire ad Christum; sed pauci ipsius vestigia sequi; quibus iurauit Dominus: *quòd nemo virorum illorum, qui vocati sunt gustabunt cænam meam.* Et quia *vocaui & renuistis, ego quoque in interitu vestro ridebo.* II. Aliqui sequuntur, sed eminus, quo ad præcepta tantùm; vt ille adolescens, qui *tristis abijt*, cùm audiret à Domino: *Si vis perfectus esse, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo; & veni sequere me.* III. Alij per omnia Ducem suum sequuntur, posthabitis etiam concessis voluptatibus, diuitijs, honoribus, in voluntaria paupertate, castitate, & obedientia, qualem ille vitam amplexus est; quibus nunc *centuplum promittitur*, & in posterū *vita æterna*: quamuis non tam ob eximiam remunerationem;

1. *Bern. ser. 21 sup Cant.* *Luc 14 24.* *Prou. 1. 24.*

2. *Matt. 19. 21*

3. *Matt. 19. 29*

quàm

quàm ob immensum debitum, quo obstringimur, amandi hunc Regem, eique modis omnibus inseruiendi, id præstari conueniat; &
Eccl. 23.38. quia, vt ait Sapiens, *gloria magna est sequi Dominum*; eoque maior, quò propiùs sequimur, satagentes illud implere; *Perfecti estote, sicut Pater vester cælestis perfectus est*; & adeò, sicut Rex noster, quem Pater nobis ad imitandum proposuit. Qui autem specialiter ad hoc vocati non sunt, promptum nihilominùs animum, studiumque suum offerant; v-
Matt. 5.48. surpantes illud, *paratum cor meum Deus, para-*
Psal. 107.2. *tum cor meum.* IV. Sunt alij, quibus satis non est, ita Christum sequi, nisi alios quoque ad idem pelliciant, ac *conuocent*, vt est in Pro-
Prou. 9. 3. uerbijs, *Ad arcem* Christianæ perfectionis, quales sunt Religiosi illi, quorum est institutum Apostolorum instar non modò saluti & perfectioni propriæ, verùm etiam proximorum incumbere.

MEDITATIO I.

De Decreto Diuino Incarnationis VERBI, pro reparatione Hominis.

PVNCTVM I.

1. Decretum. QVòD Deus ab æternitate statuerit humanum genus in Adamo lapsum reparare, tum misericordiâ diuinâ tum, miseriâ nostrâ id flagitante.

I. Con-

I. Condiderat ad imaginem suam tum Angelos, tum homines; sed cùm ex illis plurimi peccassent, voluit in eis iustitiæ suæ seueritatem exercere; in his autem misericordiæ diuitias ostendere: Quod ex parte Dei suadebat ipsa misericordia, quia cùm in Angelis peccantibus exercuisset Iustitiæ seueritatem, decebat ipsum in homine saltem misericordiam exhibere: quæ maximè apparet in condonatione peccatorum, ne iustus tantùm, & rigidus, nulloque modo misericors haberetur.

I. Angelis iustus.

Hominibus misericors.

II. Ex parte verò hominis misericordiam Diuinam prouocabant duæ causæ. 1. Quòd aliena vnius culpa reliquos infecerat, & reos constituerat, absque propria singulorum voluntate: Et quòd non pauci, sed totum genus humanum interibat; mundusque istæ causâ hominis creatus frustrabatur penitus suo fine, dum nulli prorsus hominum ad salutem consequendam vsui erat futurus. Non conueniebat autem, vt Deus totum suum opus, omne scilicet genus hominum, interire sineret, prouidentiamque suam circa mundi conditionem proposito fine vniuersè fraudari. Quare ad misericordiam diuinam inflectendam nos etiam illa duo efficaciter allegare possumus; & quòd culpa aliena *in peccatis cõcepti*; & quòd *opus manuum Dei* simus. *Nihil* enim *odisti*, Deus, *eorum quæ fecisti*, *& operi manuum tuarum porriges dexteram* 2. Causa, quòd homo Diaboli fraude inductus est. Is

II. Causæ. 1. Aliena culpa.

Psal. 50. 6. *Psal.* 137. 8. *Sap.* 11. 25.

2. Serpentis tentatio.

enim, cùm in Deum nihil posset, à quo fuerat damnatus, iram suam in Dei imaginem conuertit. Quare hominis causam Deus vt suam suscepit, ne Malignus contra Deum gloriaretur, quasi in Deum egregiè vltus, dum ab eius obsequio hominem abalienasset; sicque statim Deus ipsi denuntiauit fore, vt qui mulierem deceperat, à muliere vinceretur:

Gen. 3. 15. *ipsa conteret caput tuum.* Et quia eodem liuore nunc etiam impetimur à dæmone, licebit

Psal. 37. 22. ad Deum similiter clamare: *Exurge Domine, iudica causam meam.*

PVNCTVM II.

QVÒD DEVS Pater, ad remedium peccati, ipsum Filium suum voluerit incarnari. I. Habuit alios modos: vel per mediam condonationem; vel si per modum satisfactionis, potuit creare hominem peccati expertem; vel per aliquem Angelorum salutem afferre: sed elegit, quod optimum: non enim alius reparator aptior, non medium efficacius, non Redemptio cop osior reperiri potuit: vt *vbi abundauit delictum, superabundaret & gratia.*

I. Optimum medium satisfactionis.

Rom. 5. 20.

II. Antithesis.

II. Confer culpam hominis cum remedio. Ille superbiuit, Diuinitatem, scientiamque Dei affectauit; *Eritis sicut Dij, scientes bonum & malum:* quo meruit cum tota stirpe deleri in perpetuum. Contrà verò Deus, in remedium abijcit sese: *Exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens, in similitudinem*

Gen. 3. 5.

Philip. 2. 6.

homi-

hominum factus: vt homo gloriâ & honore coronetur, imò fiat Deus, in Christo quidem per vnionem Personæ, in reliquis verò per gratiæ adoptionem. Prorumpam igitur in laudes tantæ bonitatis, Moysis verba vsurpans: *O Dominator Domine Deus misericors & clemens, patiens & multæ miserationis, ac verax; qui custodis misericordiam in millia; qui aufers iniquitatem & scelera, atque peccata, nullusq; apud te per se innocens est.* Venerabor tanti mysterij Maiestatem, facie pedibusque more Seraphin obuelatis, cumque ijsdem clamans: *Sanctus, Sanctus, Sanctus, plena est omnis terra gloria eius.* *Exod. 34. 6.*

III. Gratias agam pro tam stupenda adinuentione, qua, vilitatē assumens meam, suam impertijt celsitudinem. Discam meipsum abijcere propter eum, qui se ita abiecit propter me; & æmulabor charitatem, qua summum, quod potuit, fecit mea causa; & vicissim quicquid sum, & valeo, ipsi reddam, nec sic quidem satis meo debito facturus. Et postquam Deus me tanti fecit, cauebo ne degenerem. III. Gratiarum actio. *Leo Serm. 1. de Natiu.*

PVNCTVM III.

QVòd Deus isto facto omnes diuinas perfectiones insigniter expresserit. 1. Bonitatem infinitam, dum summè se homini communicauit vnione hypostatica, qua totum genus humanum fit Deo agnatum. 2. Charitatem, quia non potuit nobis maius bonum velle, neque magis illud velle: siquidem, vt illud Virtutes. 1. 2.

assequeremur, Filium suum vnigenitum dedit, quo vicissim facto voluit, nos vnum secum facere charitate.
3. 3. Misericordiam; qua vt subueniret nobis, miseriarum nostrarum capax fieri voluit, & particeps: vnde etiam *disceret compati infirmitatibus nostris, tentatus*
4. *per omnia absque peccato.* 4. Iustitiam, quam cùm negligi non oporteret, transtulit in se debita nostrorum peccatorum: in eo summè misericors, quòd per rigidam iustitiæ exhibitionem voluit nobis esse misericors, sibi rigidus.
5. 5 Sapientiam in concilianda iustitia, & misericordia; in copulandis rebus tam dissitis, Deo & homine; æterno & temporali; passi-
6. bili & impassibili. 6. Omnipotentiam, quia hoc est diuinorum operum maximum: VERBVM CARO FACTVM.
7. 7. Sanctitatem omnem atque virtutes, quarum viuum exemplar constituit in Christo, vt nos ad imitandum prouocaret.

MEDITATIO II.

De infinita Dei charitate, quæ elucet in mysterio Incarnationis; & de fine illius.

MATERIA huius Meditationis sumetur ex verbis Christi: *Sic* DEVS *di-*
Ioan. 3. 16. *lexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.*

PVNCTVM I.

QVIS dilexit, & quē? I. Deus dilexit, qui nullius indigēs extra se, nec amare opus habuit aliquid extra se, seipso infinitè beatus. amauit igitur me ex mera gratia. II. Dilexit autem mundum, hoc est, peccatores, contemptores ipsius Maiestatis. In hoc commendat charitatem suam; quòd cùm inimici essemus, ita dilexerit. III. Conferam, quam sint diuersa Dei & hominum studia: illius, in diligendo; hominum, in posthabendo illius præcepta, & tam eximiam charitatem. Applicabo hæc omnia ad me sigillatim. quòd ego sim ille, ita à Deo dilectus; & ille vicissim, ita in Deum ingratus.

I. Deus dilexit.

II. Mundum.

III. Antithesis.

PVNCTVM II.

QVANTVM dilexit. *Primò* ex dono intellige: vt Filium suum vnigenitum daret. Amor Dei erga creaturas non verbis constat, sed factis; & quò plus quemquam diligit, maiora ei præstat. Quando igitur summum quod habet, mundo donat, infinitè illum amat. Exaggeratur iste amor, si consideretur, in qualem tam eximium donum conferatur, in mundum ingratissimum; qui pro dono reddit Deo omne genus flagitij & offensæ. O, reddam ego meliorem vicem Deo meo, quidquid sum & valeo; idque *non verbo aut lingua, sed opere & veritate.*

Quanta dilectio.

Mundus ingratus.

Ioan. 3. 18.

PVNCTVM III.

Causæ dilectionis. Ioan. 3.16.

QVARE ita dilexit, vt incarnaretur Filius Dei? nempe, vt *omnis qui credit in eum, non pereat: sed habeat vitam æternam.* I. Vt liberemur ab interitu, hoc est, à peccato, quod est mors animæ, & à seruitute Diaboli, & à gehenna æterna. II. Vt vitam gratię & gloriæ adipiscamur. III. Nemo à participatione tanti fructus excluditur, ait enim: *Omnis qui credit*, vtique fide viua, *quæ per dilectionem operatur.* Hinc collige triplicē quasi finem Mysterij Incarnationis. 1. Vt patefaceret nobis Deus thesauros suæ bonitatis, potentiæ, aliarumque perfectionum, vt in prima meditatione huius Partis est ostensum. 2. Vt liberaremur ipsi à tantis malis. 3. Vt cū Deo æternum regnaremus. Hoc quasi triplici funiculo deuincit nos sibi Deus, vt ipsum toto corde redamemus, tum, quia ob infinitas suas perfectiones dignissimus est; tum, quia est salus, redemptio, beatitudo & corona nostra.

(Margin: 1. 2. 3. Ioan. 3. 16. Tres fines Incarnationis. 1. 2. 3.)

Pro Festo Concept. 8. Decem.

MEDITATIO III.

De electione Matris, ac eius Conceptione.

PVNCTVM I.

Cur Deus ex Matre.

VOLVIT habere Matrem, cùm potuisset corpus iam perfectum sibi assumere, vt dedit Adæ. causæ potuerunt esse istæ.

1. Vt vtrumq; sexum insigni honore afficeret: virum, ex sumptione naturæ; fæminam, ex ea carnē accipiens. videlicet propter omnes venit, & ita voluit etiam fæminam huic mysterio cooperari. 2. Vt, quia nobis (vt ait D. Bernardus) vnus vir, & mulier vna, vehementer nocuêre, per vnum nihilominùs virum, & mulierem vnam, omnia restaurentur. 3. Vt nobis loco Matris esset, & apud Filium aduocata. nam is etiam Deus est, & Iudex, & eatenus timendus. 4. Vt infans factus, & subditus Matri, subiectionis nobis præberet exemplum. 1. 2. 3. 4.

PVNCTVM II.

QVòD hanc inter mille elegerit, non ob eius propria merita; sed potiùs, quia in Matrem elegit, ideò in eam contulit tot illa, tantaque ornamenta, quibus digna Dei Mater efficeretur. Electio Matris gratuita.

Gratulabor ipsi, ac beatam dicam: quia fecit ei magna, qui potens est.

PVNCTVM III.

ELECTIO DEI Matris est planè singularis: vnde etiam dicitur Electa, vt Sol; quasi vnica inter creaturas, vti vnicus est in mundo Sol. quòd igitur vniuersè de electis dicitur, *elegit nos, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate*: id singulariter in Dei Matrem conuenit. 1. Electa est, vt esset Sancta, vt, quæ editura erat Sanctū Sanctorū, esset quoq; ipsa Sancta Sanctorū. II. E- Singularis. *Ephes.* 1. 4. Electa. I. Sancta.

II. Immacu-lata. lecta est, vt immaculata esset, & supra omnes pura; vt quemadmodum Christus, quà Deus, Patrem habet ipsum puritatis fontem; ita & III. In conspe-ctu Dei. quà homo, purissimâ haberet Matrem. III. Electa est, vt talis esset in conspectu Dei, nõ foris tantùm, & ad oculum: sed intenta semper, vt Deo placeret. Nec id solùm; sed etiam in conspectu incarnati VERBI, cui erat materna IV. In Charitate. obsequia exhibitura. IV. & postremò, Electa est in charitate, qua nimirum à sanctissima Trinitate supra omnes creaturas dilecta fuit. A Patre quidem, quòd Mater esset futura vnigeniti Filij sui; à Filio, quòd sua ipsius Mater; à Spiritu sancto, quòd ipse obumbraturus esset Matri Virgini, Dei Filium cõcipienti.

PVNCTVM IV.

Priuilegia conceptionis B. M. V. CONCEPTIO B. MARIAE. Quando venit plenitudo temporis, concepta est B. MARIA, qualem esse Matrem Dei decebat, & qualem potuit Sapientia Diuina sibi Matrem præparare, quatuor imprimis insignitã prærogatiuis. I. Concepta est absq; labe origina- I. Immaculata. li, quia id Filio Dei, ex ea nasciturο, debebatur. Nec ideo nõ est B. Virgo per Christum redempta: nam, cùm duo sint redemptionis bona, vel à peccato mundari, vel, ne illud incurras, præseruari: istud est pręcipuum, perfectissimaq; redemptio. Pręseruata autẽ est à peccato, dum felix illius anima præuenta est infusione Diuinæ gratiæ, & charitatis, ne ipsa corpori infusa, ex carne ab Adamo proseminata,

culpam originalem contraheret. II. Omnis mali fomitis & concupiſcentiæ expers fuit; quales primi parentes conditi ſunt, quòd poſterior Eua non debuerit eſſe inferior priore, cùm creata eſt; vt nec ſecundus Adam inferior extitit primo, ſed tantò ſuperior. Et præſeruatio ab Originali culpa hoc poſtulabat, vt rebellione carnis, pugnaque cum Spiritu careret; quantò hæc pugna præcipuus eſt effectus culpæ Originalis, à qua Dei Mater fuit exempta. III. Confirmata fuit in gratia, vt ab ea excidere nunquam poſſet per lethale peccatum; nec verò per veniale de charitatis feruore remittere. Quin ita in Deum ordinata fuit illius charitas, vt in actionibus ſuis omnibus id ſemper ageret, quod optimum, Deoque maximè gratum eſſe intelligeret: quæ eſt perfectio beatæ vitæ. IV. in ipſo conceptu tāta ei copia gratiæ habitualis, cæleſtiumque charíſmatum donata eſt, quanta nulli alij, etiam Angelorum, contigit; imò quam vel acceſsione inſignium meritorum nemo potuerit æquare. quòd ſi talis concepta eſt, quantum erit illud gratiæ, quod excellentiſsimis ſuis promeritis per omnem vitam accumulauit? quantum porrò gloriæ, tum gratiæ primùm infuſæ, tum reliquis vitæ meritis reſpondens? vtique immenſum gloriæ pondus ſortita eſt. Nec vanum eſt, quòd tantâ illam gratiâ præuentā dicimus, præ omnibus etiā cæleſtibus, quātò præ omnibus tantò differentius nomen hęreditauit, vt Mater Dei nominetur, & ſit.

II. Sine fomite.

III. Confirmata.

IV. Gloria pleniſsima.

MEDITATIO IV.

Pro festo Natiuit. 8. Sept.

De Natiuitate & Vita B Virginis vsque ad Annuntiationem.

PVNCTVM I.

Natiuitas B. V. gaudiosa.

NATIVITAS eius gaudium attulit vniuerso Mundo. ipsa Trinitas sanctissima gauisa est, quando illa nata erat, per quam exhibere Mundo gloriam suam, salutemq; nostram operari decreuerat. Ipsi Angeli in cælo, Patresque in lymbo, & in terra iusti credi possunt inusitato lætitiæ sensu fuisse à Deo perfusi, quamuis eius causa non esset omnibus perspecta. Nimirum vt aurora solet prænũtiata solis exhilarare animos, ita MARIAE ortus Mundum lætificauit. quòd si multi in Natiuitate Præcursoris gauisi sunt; quantò maior in Natiuitate Genitricis Dei fuit causa gaudendi! Porrò est quædam eius Natiuitas spiritualis, cùm peculiaris quædam deuotio erga Dei Matrem in corde nostro oritur, signum haud dubium appropinquantis ad nos Iustitiæ solis: adeò, vt B. Anselmus non dubitet affirmare, eam deuotionem, signum esse æternæ prædestinationis, ipsa Dei Matre impetrante nobis certa salutis media. O Virgo potentissima, *in electis tuis mitte radices.*

Eccli 24. 13.

PVNCTVM II.

NOMEN ei impoſitum MARIAE: Credibile eſt, diuino inſtinctu; nam & variæ eius nominis notiones aptè ſignificant huius puellæ excellentias. I. exponitur ſtella maris, & eſt MARIA fauſtum ſidus mare huius ſeculi nauigantibus. II. Mare amarum, eſt MARIA pelagus gratiarum, in quam omnes, tanquam in mare flumina, confluxerunt, quia & amaritudinibus redundauit, *cuius animam pertranſiuit gladius*. III. DOMINA & EXALTATA, vtiq; domina ſuarum appetitionum. Item Angelorum, quia ſuper omnes exaltata. imò ſi ita loqui fas eſt, etiam Dei ipſius, quando Chriſtus *ei ſubditus erat*. IV. ILLVSTRATA, ſiue ILLVSTRANS: nam & ſibi & alijs lumen accepit, quæ Apoſtolorum Magiſtra meruit appellari. ô Maria, *oleum effuſum nomen tuum*, illuminans, ſanans & exhilarans.

De nomine B. V. M.
I.
II.
Luc. 2. 35.
III.
Luc. 2. 51.
IV.
Cant. 1. 2.

PVNCTVM III.

TRIENNIS præſentatur in templo. I. voluit Deus, eam ab infantia ſibi dicari, & quaſi in domo Regia educari, quam filio ſuo deſtinauerat ſponſam; quam velut inuitans, ait: *Audi Filia & vide: obliuiſcere populum tuum & domum Patris tui: & concupiſcet Rex decorem tuum*: Obaudiuit Virgo ac libentiſſimè obſecuta eſt; tum parentum voluntati, quia, Deo inſpirante, illam præſentare Diuino ſer-

Præſentatio B. V. 21. Nouemb.
I.
Pſal. 44. 11.

no seruitio voluerunt; tum diuino instinctui, interiùs eam mouenti. nam & rationis vsum iam tunc habuisse (si non antea ex vtero Matris, sicut Ioannes) credendum est. Felices, quos Deus tempestiuè accipit à speculo malo

II. I. Consideranda pietas parentum Ioachimi & Annæ, qui, obsequentes diuinæ inspirationi, Filiam vnicam obtulerunt, vt Anna altera

1. *Reg*. 1. 28. Samuelem; postquam ablactatus fuisset. offeram & ego me, libertatē & amorem omnem.

III. II. Puellæ promptitudo & feruor. *Lætata*,

Psal. 121. 1 inquit, *sum in his, quæ dicta sunt mihi: in domū Domini ibimus*. Ingressa templum, alacriter gradus conscendit per hoc innuens, quanto feruore ad culmen perfectionis ferebatur; vt

Psal. 83. 6. ei optimè conueniat illud: *Beatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus Deorum in Sion*. Superatis gradibus, humi prosternitur, & ipsa semet penitus Deo offert, & consecrat; non ad tempus, vt aliæ Virgines solebant: sed in perpetuum. Ascendit oblatio in conspectu Dei, in odorem sua-

Gen. 8. 21. uitatis, *odoratusq́ue est Dominus odorem suauitatis: & ait*: *Veni sponsa mea*, ponam in te thronum meum, in te habitabo.

PVNCTVM IV.

Vita B. V. in templo. VITAE ratio in templo. I. Proficiebat ætate & spiritu, quasi lux splendens, &

I. Creuit. crescens vsque ad perfectam diem. 1. per singulas actiones augebatur charitate & gratia.

2 sin-

2 singulas faciebat omni contentione & studio posibili·3. discretè & constanter operabatur. 4.pios vbiq; affectus miscebat, & quasi condiebat quascunque actiones Quare admirati Angeli dixisse videntur, *quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens?* quæ non retrocedit, sed crescit semper; *pulchra, vt luna?* plena gratiæ; *Electa, vt sol?* non habens parem; *Terribilis, vt castrorum acies ordinata?* omnibus instructa virtutibus, sub regimine inuictæ charitatis? II. Consideranda sunt exercitia illius mentalia, quæ comparari possunt Scalæ Iacob gradus autē fuerūt: *Lectio, Meditatio, Oratio*, & *Contemplatio*. Lectioni Sacræ Scripturæ insistebat; lecta, meditādo ruminabat tū orationes feruentissimas ad Deū fundebat: & denique per contemplationem Deo inhærebat, liquidissimas hauriens voluptates. Sic ascendebat Beata illa anima; sed & descendebat ad opera manuum in vsus templi: inter ipsa autem opera à Deo nunquam recedens. Porrò Angeli etiam ipsi ascendebant & descendebant: quia solent sic occupatos sua visitatione consolari, ferreque in cœlum preces.

2. 3. 4. Cant. 6. 9. II. Exercitia mentalia B. V.

Pvnctvm V.

Virginitatem vouet, videlicet cupiens quàm maximè placere Deo, & tota ipsius esse; planè non cogitare, quæ Mundi sunt. *Hortus conclusus, soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus* conclusus & communitus

Vouet Virginitatē. Cant 4. 12.

nitus per votum, vt nulli pateat accessus, præterquam sponso? vnde illud: *quomodo fiet istud?* Luc. 1. 34.

PVNCTVM VI.

Desponsatur.

NIHILOMINVS desponsatur Viro, præscia diuinitus, voto suo id nihil obfuturum: voluit ita Deus. 1. vt mysterium celaretur diabolo; dum putaret; Mariam more aliarum concepisse. 2. ne haberetur adultera, cùm peperisset. 3. vt haberet vitæ solatium, & auxilium in educatione filij.

PVNCTVM VII.

I. Desideria incarnationis.

I. DESIDERIA incensa aduentûs Saluatoris. Solet Deus eximium aliquid collaturus, desiderium eius excitare, quo preparetur animus. II. Deinde charitas Virginis, qua ferebatur in Deum, accendebat desiderium videndi illum in terris conuersantem, vt in Canticis: *quis mihi det se fratrem meum, sequentem vbera Matris meæ,* (factum hominem) *vt inueniam te foris, & deosculer.* III. præterea vrgebat illam Zelus diuinæ gloriæ, à cuius notitia & obedientia totus mundus aberrabat, nec non cura salutis humanæ: vt proinde voces illas Patrum asiduè vsurparet: *Excita potentiam tuam & veni, vt saluos facias nos,* &c. *Et salutare tuum da nobis. Aperiatur terra, & germinet Saluatorem.*

Cant. 8. 1. III. Zelus. Psal. 79. 3. & 84. 8. Isaia. 45. 8.

MEDI-

MEDITATIO V.

De tempore exhibitæ Redemptionis.

PVNCTVM I.

CVM homo peccasset, & mortis sententiam Deus in illum ferret, misericordiæ recordatus, statim ei remedium promisit, per semen mulieris, quod est Christus. Magni interest, vt, qui lapsus est, continuò resipiscat: dum autem futurum Mediatorem Deus promittebat, ad pœnitentiam ex reconciliationem iam tunc inuitabat, nam in fide venturi iustificari statim potuerunt. Promissa redemptio.

PVNCTVM II.

QVAM opportunitatem Deus captat sui consilij exequendi. Attollam oculos in personas Diuinas decernentes, sicut olim: *faciamus hominem*: ita iam, subueniamus lapso. Dein, conuertam me ad homines in terra degentes, omni flagitiorum genere coopertos, cum summa veri Dei ignoratione: imò etiam sibi diuinitatem arrogantes, & ipsum quoque Dei populum, planè moribus corruptum, itaque affectum, vt non esset venientem Saluatorem recepturus; sed ei potiùs necem illaturus. Atque hoc mundi statu, vt veniat, decernitur; quasi captata occasione, vt per improbitatem sui populi neci datus, hanc ipsam verteret in remedium. quod & factum. Vide Opportuno tempore.

charitatem, non auersantis peccatores: vide misericordiam, tali modo subuenientis.

PVNCTVM III.

Causæ dilationis.

CVR non venerit ab initio. Duæ sunt causæ. 1. vt morbo inualescente, magis appareret necessitas remedij, ac medici virtus. 2. vt magis desideratus veniret, plurisque fieret beneficium. Gratulabor mihi, quòd me viuere contigerit, postquam exhibitus est, vt participare valeam copiosiùs de plenitudine illius.

Prò Annunc. B V. 25. Mart.

MEDITATIO VI.

De missione Gabrielis, & Salutatione Virginis.

PVNCTVM I.

S. Trinitatis legatio.

I. EXPEDITVR legatio ad Virginem. I. *Deus* mittit summa dignatio. *quid est homo, quòd memor es eius, aut filius hominis, quoniam visitas eum.* (Psal. 85.)

II. Mittitur *Angelus* Gabriel, cuius notio nominis est, *Fortitudo Dei*, quasi, quòd nunciaret, quamuis difficile, Dei virtute perficiendum foret: apud quem *non est impossibile omne verbum.* (Luc. 1. 37.)

III. Mittitur ad Virginem, non celebrem mundo, sed fabro desponsatam, in ciuitate ignobili.

IV. summa legationis, vt velit esse *Mater Dei.* Etsi Deus potest, quiduis iure suo à creatura requirere, vult ta-

men obſequium noſtrum eſſe voluntarium, quo ſit ſuauius: ſic neque per gratiam ad hominē venit, niſi volentem. V. Legationes Dei ad ſingulos hominum ſunt inſpirationes ſanctæ, quæ pro talibus reuerenter excipiendæ ſunt, & obſequenter. V.

PVNCTVM II.

Salvtatio Virginis. Gabriel in aſſumpto aëreo, corpore decorus & grauis, ſanctimoniam referens, ingreſſus conclaue, reuerenter Virginem ſalutat. Sic nuncij Euāgelici toto habitu corporis præſe ferant modeſtiam atque interiorem animi compoſitionem. I. Ave, pax tecum; ſecuram eſſe vult. ô Aue, quæ Euæ nomen commutaſti, illiuſque maledictionem in benedictionem. II. *gratia plena:* non compellat ex nomine, Maria; ſed nouum ei nomē imponit, *Gratia plena:* quo in primis gaudere debeat. *plena* vocatur per excellentiā: nam etſi alij quoque pleni dicti ſunt gratia, at hæc præ omnibus, quippe capacitas vaſis amplior, quantò Matris Dei dignitas antecelluit omnes alias. debuit enim accipere gratię tantū, vt digna fieret mater Dei. III. *Dominus tecum;* omni modo, quo eſt in iuſtis; ſed in te excellentius. tecū per gratiam & peculiarē prouidentiā; & mox etiā habitaturus corporaliter in vtero tuo. Abſtinuit à verbo, *eſt, fuit,* aut *erit:* quia ſine variatione ſemper tecū: *in æternum non commoueberis* IV. *Benedicta tu in mulieribus,* expers maledictionis illius: in dolore paries: ſiquidem abſque illecebra cōci-

Salutatio Angeli. I. Aue. II. Gratia plena. III. Dominus tecum. *Pſal.* 146. IV. Benedicta tu in mulieribus.

pies. item illius, quæ opprobrio erat in populo Iudaico, *sterilitatis*. nam virgo concipies. sed inde potissimum benedicta, quia in Filio tuo benedicentur omnes gentes, atque ita omnium benedictionum Mater existes. ô benedicam te in vita mea; & tu me benedictionum filij tui participem facito.

PVNCTVM III.

D.V. virtutes. QVOMODO Maria excipit salutationem.
1. 1. *castè*. sola, sine teste, ad viri affatum turbatur.
2. 2. *humiliter*, dum audit sua præconia, hæret.
3. 3. *prudenter* examinans; *qualis est ista salutatio*.
4. 4. *silenter*, verecunda tantùm vultus mutatione loquens.
Cant. 1. 10. *Pulchra sunt genæ tuæ sicuti turturis*, auis castæ & verecundæ. ô si Eua sic excepisset verba serpentis!

PVNCTVM IV.

Eusecois angeli. ANGELVS instat.
I. I. remouet timorem: *Ne timeas*: est proprium boni Angeli sedare turbatos animi motus, quod est necessarium ad diuina excipienda: quamuis ea Mariæ turbatio caruerit vitio. imò fuit laudabilis.
II. II. Fiduciæ causam indicat; *inuenisti enim gratiam apud Deum* ô securum mentis solatium! ab hoc fonte manant reliqua, quòd *gratia plena*; quòd *Dominus tecum*; quod *benedicta sis*. ô, inueniam gratiam apud filium tuum, Virgo Mater benedicta!

MEDITATIO VII.

Expositio nuntij ad Virginem.

PVNCTVM I.

NVNCIAT, quòd sit editura filium; & qualem eum, ac quantum. I *vocabis nomen eius Iesum*, quod Deus vocari iubet, id in re est; erit igitur Saluator. II. *hic erit magnus*, & Naturâ, quia Deus; & officio, quia Mediator Dei, & hominum; & donis, quia *vnxit eum Deus præ participibus suis*; itaque absolutè Magnus & excellenter. III. *Filius Altißimi*, nō vt alij iusti per adoptionem, sed naturalis. IV. *Dabit illi Dominus sedem Dauid*, thronum & Imperium in illo Dauidico significatum, non quale illud fuit, sed excellentius. V. *& regnabit in domo Iacob in æternum*, non in carnali domo Iacob, sed in spirituali, in Ecclesia credentium, idque *in æternum*. Qui igitur tantus est, ecce eum concipies, & paries: eousque se dimittet, vt concludatur in vtero tuo, & fiat infans. *Paruulus* quippe *natus est nobis, & Filius datus est nobis, & factus est principatus super humerum eius*. Hic lapillus excisus è monte sine manibus, implebit terram.

I. Qualem concipiet? *Luc.1.31.*
II.
III.
IV.
V.
Isai.9.6.

PVNCTVM II.

REPLICA Virginis: *quomodo fiet istud? quoniam virū non cognosco*. I. elucet eximius castitatis amor, quòd tanto promisso capitur;

Replica Virginis.
I. Castitas.

pitur; quin consultum vult suo pudori, & voto, atque nuntium examinat ex debito suo. Sic cautos pro castitate esse oportet; nec per speciem boni in pericula irruere. Didicerat ex Isaia, quòd Messiam Virgo conciperet: cùm ergo promitteretur ei Messias in filium, an modo id fiat à Propheta indicato, prudenter exquirit. II. Prudentia responsi. 1. non præceps, bis priùs interpellata, tandem loquitur. 2. parcum & necessarium, vt non potuerit esse magis. 3. Modestum ac humile; seruauit consilium Sapientis: *Adolescens, loquere in tua causa vix: si bis fueris interrogatus, habeat caput responsum tuum.*

II Prudentia.

Eccles. 32. 10

PVNCTVM III.

SATISFACTIO Angeli: quòd diuinitus patrandum sit. 1. *Spiritus Sanctus superueniet in te*; ita vt quæ antea plena es, superimplea t te magis ac magis gratiâ suâ, ad dignè concipiendum talem filium. 2. *Virtus Altißimi obumbrabit tibi*; vt absque concupiscentiæ æstu concipias, ipso operante, sine viro. 3 Id autem fiet, quia, *quod nascetur ex te sanctū vocabitur Filius Dei*. Sanctum nascetur, quia ex modo conceptus sui, non erit culpæ obnoxius, vt cæteri filij hominum. Debebatur Filio Dei, vt quando nasci homo dignabatur, ita conciperetur, vt ratione sui conceptus nō cōtraheret culpā: contraxisset autē, aut certè reus fuisset cōtrahendi, si ex viro conciperetur. Amolitur ergo Angelus huius rei suspicionem; aitq; san-

1. Opus Spiritus Sancti.

2.

3.

ctum

ctum nascíturum; non vt mater eius, quæ per præuentionem gratiæ præseruata est à culpa originali; sed planè *sanctum*, ac proinde absq; viri ope concipiendum. ô superueniat in me Spiritus sanctus, & etiam, atque etiam suâ gratiâ impleat: obumbret autem aduersus ardorem peruersarum cupiditatum, *in æstu vmbraculum*.

PVNCTVM IV.

ANGELVS fidem facit exemplo Elisabethæ. 1. inducit hoc exemplum, vt innotesceret Virgini: vnde non parum lætitiæ erat perceptura. 2. quia solet Deus fidem sibi habentibus signum aliquod exhibere ad fidei solatium; sicut in incredulos animaduertere: vt cùm Zachariam cæcitate percussit. 3. sed illud potissimum diuinis dictis assentiēdi fundamentum esse monet: *Quia non erit impossibile apud Deum omne verbum*. facere potest, quicquid dixerit. Discã ego, quòd sterilis parit Ioannem, id est, gratiam, contingere spiritualiter: quando peccator concipit, & parturit spiritum salutis, bonorumque operum. Virgo etiam parere potest, si filios Christo generet spirituales.

Exempla Angeli. 1. 2. 3.

MEDITATIO VIII.

De assensu Virginis.

PVNCTVM I.

RESIGNATIO Virginis; in qua elucet. 1. *fides* singularis, quòd Virgo esset cōceptura & paritura. 2. *humilitas* eximia, dũ se an-

Assentitur.

cillam dicit, quæ Mater Dei salutabat. r:3. *Obedientia*, ad omnem Dei voluntatem.

PVNCTVM II.

Ecce — EXPENDENDA sunt singula verba. *Ecce* vsurpari solet ad indicandū aliquid singulare. sic Gabriel dixerat: *Ecce cōcipies*; vicissim Virgo: *Ecce ancilla*, quasi dicat: immerita, & longè à tanta dignitate. Solent sancti, dum exaltantur, suum imperfectum ante oculos ponere; indeque humiliari. *Ancilla*, nomen

Ancilla Domini vnde. — est inter homines vile apud Deum autem honorificum. Ancilla fuit 1. quia Domini se to-

1. tam esse cognoscebat, tum iure creationis, tum, quia se illi mācipauerat, à cuius seruitio

2. nunquam discessit. 2. quia voluntatem Dei semper spectabat, non suam, quod est serui.

3. 3. quia non ob mercedem seruiebat, vt mercenarius, sed cogitabat, se teneri ad omnia, il-

Luc. 17. 18. lud implens: *cùm facietis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: quia serui inutiles sumus, quod*

4. *debuimus facere fecimus* 4. Nō sibi laborabat,

Cant. 7. 13. sed Domino, gloriam illius tantùm quærens, vt cùm sponsa dicit: *omnia poma, noua & vetera, dilecte mi, seruaui tibi*. 5. Non Domino so-

5. lùm, sed cæteris etiam domesticis seruiebat, more Ancillæ infra omnes abijciens sese; vt ei

1. Reg. 25. 41. conueniat istud Abigail ad Dauid: *Ecce famula tua sit in ancillam, vt lauet pedes seruorum Domini mei* sic affecta erat B. Maria Mater Dei; quæ inde etiam Ancillæ sorte glori-

Isai. 44. 1. abatur, quòd sciret filium suum à Prophetis

seruum nuncupatum Exultabo & ego tali nomine cum Dauide dicens: *O Domine, ego seruus tuus & filius ancillæ tuæ. Fiat mihi.* Humilis Obedientia & resignatio, ac si dicat: quamuis indignam me sentiam tanto munere, subijcio tamen me diuinæ voluntati. Et si quidem Deus consensum à me requirit pro sua bonitate, qui iure suo potest pro libitu disponere: permitto me ipsi. Et tandem opus hoc omnipotentiæ Dei est, qui dicendo *fiat*, creauit cælum & terram: dicat ille, & factum erit. Fortè etiam præuidens passiones filij & suas causa Filij, hoc verbo acceptauit omnes, seque obtulit paratam. *Secundum verbum tuum*; potest sic exponi, quasi Angelum alloquatur: secundum verbum, quòd dixisti. Potest & ad Deum referri, ad quem eleuata mente dicat: *secundum verbum tuum* prout disposuisti; quin secundum verbum tuum, qui est filius tuus, & vult fieri etiam seruus. Fiat igitur in me, quod ille vult. Sic ego me in manus Dei resignare discam.

Psal. 115. 16.

Fiat mihi

Secundum verbum tuum.

PVNCTVM III.

RECESSVS Angeli. I. Exultauit Angelus, tum de tam sublimi legatione à se obita, tũ de optato illius exitu. II. Mox se proripuit, & in cælum remeauit. ita nos obitis in mysterijs debemus ad Deum, & ad interiora nos referre. III. Reddita Deo ratione legationis, iterum se exhibet promptum ad alia obsequia, ita & nos, vno expleto ministerio, non dicemus: satis est; sed alacres erimus ad plura. Est id Sanctorum Angelorum,

I. Angelus lætus.

II. Redit.

III. Promptitudo.

Iob 8.35. vt significatur apud Iob: *Nunquid mittes fulgura, & ibunt; & reuertentia dicent: adsumus.* IV. Credibile est; quòd Angelus Gabriel apud Cælites deprædicauerit prudentiam, humilitatem, cæteramque sanctitatem Virginis MARIAE. Tu imitare.

IV. Laudes.

MEDITATIO IX.

Executio Incarnationis, & corporis assumpti qualitates.

PVNCTVM I.

QVOMODO ipsa Verbi Incarnatio peracta sit. In momento, quo B. Virgo consensit, sanctissima Trinitas operata est totum mysterium, formando corpus perfectum ex purissimo sanguine B. MARIAE, creandoque animam rationalem; vtrumque autem Personæ Verbi Diuini vniendo ita, vt eadem fieret persona DEI & hominis; atque ita vnus & idem esset DEVS & Homo. I. In hoc opere complacuit sibi Beatissima Trinitas, tanquam se in primis digno; singulæque Personæ Diuinæ peculiarem habuêre exultandi rationem. *Pater*, ob adimpletam promissionem suam: & quia in hunc hominem DEVM summo, præ omnibus simul creatis, amore ducebatur. *Filius*, ob arctissimum complexum assumptæ naturæ, in qua totum genus humanum cognatum sibi fecerat: quare incepit hominem amare, tanquam se. SPIRITVS SANCTVS, quòd opus id esset eximij amoris, & ita ipsi peculiariter attributũ; quodq; *super*

I. Lætatur SS. Trintas.

Isai. 2. 1.

Christū ipse *Spiritus* S. absq; mensura *requieuisset*. II. Exultauit ipsa Humanitas assumpta, circumspiciens, quò esset euecta. III. Tum Mater, in cuius Thalamo fuêre nuptiæ istæ admirabiles, Dei & hominis celebratæ. Nam & hoc credibile est, quòd hoc arcanum tunc ipsi fuerit reuelatum, vt penitus in illud introspiceret. ac si ad Elisabethæ gratulationem ita exultauit spiritus eius in Deo Salutari suo; quantò maiori sensu perfusa est, cùm intra viscera eius tota Trinitas illud perficeret? 2. Humanitas. 3. B. Virgo.

Est cur etiam exultemus nosipsi, propter quos id totum peractum est; quique in Christo euecti sumus ad quandam cum Deo cognationem: tantùm ne degeneres simus.

PVNCTVM II.

CVR mortale & patibile corpus acceperit? Etenim quòd esset DEVS. & quà homo, ab originali culpa immunis, debebatur ipsi immortalitas, & impatibilitas: cùm contraria sint pæna peccati. Item, quia secundum animam Beatus, & clara DEI visione fruens, debuit corpus habere gloriosum. voluit tamen ea assumere ad commendationem charitatis, & ad exemplum humilitatis; dum quasi culpæ reus, quæ non rapuit, exoluit. Contrà ego reus pænas debitas refugio. Christi corpus quale.

PVNCTVM III.

CVR corpus infantile accepit, & in vtero formari voluit, cùm potuisset aliunde Cur infans.

1. ccipere corpus perfectum? 1. Vt per omnia
ratribus assimilaretur, & teneriùs ad aman-
2. dum pelliceret nos infans DEVS. 2. Vt tan-
ta demissio nos permoueret. Cæli te non ca-
3. piunt, & clauderis in vtero Virginis? 3. Vt
ingrediens mundum, patientiæ & mortifica-
tionis daret documenta. Vt enim claudere-
tur vtero & inde aleretur, captusque sensibus
in abdito illo per nouem menses delitesceret;
& is quidem, qui iudicio integro rationis, in-
ternisque sensibus pollebat, mirum quantæ
vexationis fuerit?

MEDITATIO X.

De perfectionibus animæ Christi, & de affectibus illius in ipso Conceptu.

PVNCTVM I.

QVAE dona Christi animæ infusa in ipso conceptu. Quanta debebantur Filio Dei. Vnde à Ioanne dictum est: *Vidimus gloriam eius, gloriam quasi Vnigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis.* Et à Ioanne Baptista: *Non ad mensuram dat ei Deus Spiritum. Pater enim diligit Filium, & omnia dedit in manu eius.*

Ioan. 1. 14. *Ioan. 3. 34.* Gratiæ Christo datæ.

1. 1. Puritas sine macula: quippe erat Agnus
Dei, qui tollit peccata mundi: ideoque ipse
2. impeccabilis 2. Sanctitas in summo gradu
supra Angelos scilicet, non solùm fuit à cul-

pa remotissimus; sed interna etiam Sanctitate simillimus Deo. 3. Visio clara Dei, quæ est gratia consummata; & qui illam sequitur, amor, & fruitio gaudij ineffabilis: de quo intelligi potest illud: *Propterea vnxit te Deus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* 4. Omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei: vnde nouit omnia, non præsentia modò, sed præterita, ac futura. Quippe iudex omnium actionum constitutus. 5. Potestas miraculorum pro nutu voluntatis. 6. Potestas Excellentiæ in ipsa interiora cordium dimittendi peccata, flectendi corda, largiendi gratias spirituales, & Sacramenta constituendi. 7. Gratia capitis Ecclesiæ Militantis, & Triumphantis; atque huius tam Angelorum, quàm hominum: à quo proinde influxus in totum corpus manat; & est ipse prædestinatorum primus, *primogenitus in multis fratribus*, ad cuius exemplar cæteri prædestinantur, *conformes fieri imagini Filij Dei.* Hi sunt *septem oculi in lapide vno* apud Zachariam, & *Stellæ septem circa filium hominis* à Ioanne visæ.

(margin: 3. 4. 5. 6. 7. *Rom.* 8. 29. *Zach.* 3. 9. *Apoc.* 1. 16.)

Pvnctvm II.

4. Affectus Christi erga Deum.

Qvos in Deum affectus elicuerit Christus in momento conceptionis, quando visa Dei facie, clarè aspexit, quantis bonis præuentus fuisset? Quatuor velut flumina ex Paradiso ab illa anima beata magno impetu eruperunt; Amoris in tantã bonitatem; gratitudinis ac studij referendæ vicis; Humili-

tatis

tatis, recognoscendo, ex se, quà homo, non ea habere; sed gratuita esse dona Dei. Tandem obedientiæ promptæ & liberalis oblationis sui ad omnia pro Patris gloria. Afficiar ego similiter pro omnibus, quæ retribuit mihi.

PVNCTVM III.

Erga proximum.

1. Dolor de peccatis.

QVOS affectus erga proximum conceperit? 1. Tot tantisque sceleribus animaduersis, per quæ offendebatur in primis Deus, tùm peribant homines, deque illis diabolus triumphabat, inæstimabilem concepit dolorem; non obstante, quòd aliunde, ex visione clara Dei, immenso perfundebatur gaudio. quid ego pro meis, non vt Christus pro alienis, concipiam? vt autem ille ab initio sui conceptus; ita & ego statim ac lapsus sum, dolorem assumam & lamentum. 2. Intellecta tunc

2. Oblatio sui.

voluntate Patris, vt per ipsum tanto malo remedium afferretur; immensum amorem, quo prosequebatur Patrem, in ipsum etiam hominem conuertit; quem sic amari à Patre suo cernebat, & ex amore ardens concepit desiderium eundem redimendi, proque zelo diuinæ gloriæ gauisus est, datam sibi occasionem & facultatem vindicandi illam ab iniurijs peccatorum. Quare obtulit se, dicens: *Sacrificium & oblationem voluisti, corpus autem adoptasti mihi, ecce venio, vt faciam voluntatem tuam,*

Psal. 39. 7. Hebr. 10. 5.

DEVS.

PVNCTVM IV.

QVòD Christo à primo momento fuerint à Patre æterno proposita, & sigillatim repræsentata, quæcunque per omnem vitam pati eum & agere oportebat pro salute nostra; atque ea tunc tanquam Patris sui præceptum obsequentissimè acceptauit, vt & in decursu vitæ assiduè postea fecit, seipsum quotidiè immolans. Nec generatim tantùm, sed nominatim singulos, pro quibus illa acceptauit, ante oculos habuit, eisque speciatim applicuit laborum suorum fructum. quare Paulus ita loquitur, & ego quoque loquar; *qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.* Fui ego, fui in illius mente, in primo illo instanti suæ conceptionis, & me me respexit, & pro me obtulit sese iam tunc.

Pro omnibus in specie mortuus.

Galat. 2.

MEDITATIO XI.

De profectione Beatæ MARIAE ad Elisabetham.

PVNCTVM I.

QVòD Christus mox à conceptu properauit Præcursorem suum Ioannem sanctificare, sicque impulit Matrem, vt Elisabetham inuiseret. Iam tunc auspicatus est officium Saluatoris; & iam est de bono suorum sollicitus; & per hoc significat, quantum malum sit, diutiùs in peccato hærere.

In festo Visitationis 2. Iulij.
Christus festinat.

PVNCTVM II.

Præsens sanctificat Ioannem.

POTVIT absens sanctificare Ioannem Baptistam; sed maluit præsens, charitatis & humilitatis præbens exemplum, dum Maior adsit Minorem. Deinde, vt MARIA esset cooperatrix, & instrumentum primæ huius sanctificationis; futura aliquando Mediatrix peccatorum apud Filium. Demum quia Christus, quam animam ingreditur, vrget eam ad opera pietatis, atque à contemplatione ad actionem instigat, pro gloria Dei.

B. Virginis obedientia perfecta.

PVNCTVM III.

QVEMADMODVM Beata Virgo obediuit inspirationi diuinæ? non mandatum expectauit: sed nutum secuta est; non texuit moras, sed abijt cum festinatione; non mota intentione minus recta, vel curiositatis, vel explorãdi causa, an ita res haberet, quòd Elisabetha concepisset: sed vt Deum in illa glorificaret. Denique non est territa difficultate viæ, & insolito labore; nec dedignata est ipsa Mater iam Dei visere Matrẽ serui. Considera etiam modestiam in publico, non circumspiciens, sed afflans intuentibus sanctimoniam. Dignum *Salomonis ferculum*, quo Rex pacificus circumfertur.

Cant. 3. 9.

MEDI-

MEDITATIO XII.

De ipsa Visitatione Elisabethæ.

Pvnctvm I.

Maria præuenit salutando Elisabetham; ac ea mediante salutatione, Verbum Diuinum, in eius vtero inclusum, replet bonis Ioannem. Nam expiat illum à labe originali, donat gratiâ & sanctitate, vsum rationis tribuit; Prophetam facit, & mysterium edocet Incarnationis, gaudio exultare facit, & hæc in momento omnia. Nempe facilè est Deo *subitò honestare pauperem*; & illud quadrat: *Rex, qui sedet in solio iudicij, dißipat omne malum intuitu suo.* Christus in Mariae gremio. Hinc confidam median te eadem Matre Virgine, me quæuis obtenturum.

Ingressus B. V. ad Elisabethã felix Ioanni.

Eccl. 15. 23.

Prou. 20. 8.

Pvnctvm II.

Effectvs eiusdem salutationis in B. Elisabetha. 1. Quòd excitata est ad Dei Matrem prædicandam magna voce: *Benedicta tu in mulieribus*, (sicut Gabriel te compellauit) *& Benedictus fructus ventris tui.* Hoc plus dico, quàm Gabriel. nam à fructu tu benedicta, non ille ex te. Aduerte quòd Spiritus sanctus impellit ad Christi, & Mariæ glorificationem. 2. Inspirata est ei humilitas, agnitioque beneficij: *Vnde hoc mihi, vt veniat Mater Domini mei ad me?* ita solet Spiritus sanctus inter dona ipsa sensum humilita-

Elisabetha.
1.
Laus. B. V.

2.
Humilitas.

tis da-

tis dare, gratamque acceptorum recognitionem. nam sequitur: *Ecce enim vt facta est vox salutationis tuæ, exultauit infans oræ gaudio in vtero meo*. Taliter affici debemus, quando nos Deus visitat; & maximè in sacra communione. 3. Donum accepit Prophetiæ: nam confirmat animum Virginis per spiritum Propheticum, laudans illam, quòd crediderit; & prænuncians, perficienda omnia in ea, quæ ei dicta fuerant ab Angelo. Sic lumen, gratiasque à Deo acceptas oportet referre ad aliorum vtilitatem. 4. *Nomen nouum* MARIAE datum promulgat, compellans eam MATREM DEI.

3. Prophetia.

PVNCTVM III.

Canticum B. Virg.

MEDITATIO circa canticum B MARIAE. vbi considera, quòd laudata B. Virgo ab Elisabetha, non reddidit ei vicem more mundano; sed tota in Deum transfert. Ita auertendæ laudationes. Deinde, quàm parca alioqui verborũ, circa Deum liberalis, implens illud, *Benedicentes Deum exultate illum, quantum potestis, maior est enim omni laude.* nimirum ex abundantia cordis loquebatur. porro decem constat versiculis, quasi totidem cordis psalterium. *Magnificat anima mea Dominum.* Magnificè de Deo sentiens, & summa eius omnia ducens, & toto corde exaltans. Non in præterito aut futuro loquitur, sed in præsenti, Magnificat: quasi hoc sit ipsius perpetuum studium. *Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo*: docet nos, quali-

Eccle. 43. 33.

Quomodo gaudendũ.

ter gaudendum. 1. non in corporalibus, ſed in spiritualibus gaudere oportet. 2. Non tam in donis, quàm in largitore ipſo. 3. Etſi in Deo, tã-quam naturæ autore, magis tanquam in ſalutari & Redemptore. 4. Spiritus imprimis gaudeat, ſuperior animæ pars, etſi ſolet in corpus etiam redundare. *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* 5. in Deo & non in me ipſo, illi tribuendo omnia, non mihi. *anima mea exultabit in Domino, & delectabitur ſuper ſalutari ſuo. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ.* Recenſere incipit cauſas, ob quas Deum ſic magnificat, tres ſunt propriæ; ſeptẽ, cum alijs communes. Hæc igitur prima: *Quia reſpexit*, id eſt, benignè facere, *Humilitatem Ancillæ ſuæ*: paruitatem atque vilitatẽ, quo dicto non prædicat ſuam virtutem Humilitatis, ſed eam exercet agnoſcendo ſuum nihilum, & indignitatem, quantum ex ſe. ergo ait: quia benefecit immerenti: ſic ſancti ſunt affecti, & ita impetrant à Deo gratiam, qui *humilia reſpicit in cœlo & in terra.* & : *quoniam reſpexiſti humilitatem meam, ſaluaſti de neceſsitate animam meam. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* Hæc ſecunda cauſa glorificandi Deum; quanquam nõ tam, quòd ipſa prædicanda ſit beata, quàm quòd tantis eam Deus præuenit benedictionibus, vnde id ſecuturũ ſit: Magnificat Deum: tum etiam, quoniam ea prædicatio ceſſura ſit in emolumentum ipſorum, qui beatam eam dicent: in quibus vt ego ſim, Beatam te dico.

[Margin notes: 1. Quomodo gaudendũ. — 2. — 3. — 4. — *Pſalm.* 33. 3. — 5. — *Pſal.* 34. 9. — Cauſæ magnificandi. 1. — *Pſal.* 112. 6. — *Pſal.* 30. 8. — 2. Cauſa.]

Beata es, vt Elisabetha dixit: quia credidisti; Beata, vt pia illa Mater exclamauit: quia portasti vtero tuo Christum, & multò etiam magis: quia audisti, & custodisti mente Verbum Dei. In te omnes illæ octo benedictiones conueniunt excellenter, quas Filius tuus pronunciauit: Beati pauperes spiritu, mites, &c. *Quia fecit mihi magna, qui potens est, & sanctum nomen eius* Tertia causa magnificandi. magna fuerunt, quòd Virgo esset, & Mater; & quòd Mater Dei, tum cætera, quæ propterea ipsi diuinitus collata sunt, quæ simul omnia ante oculos habens, Magnificat Deum, quia fecit ei verè magna. Nec obstat humilitati, quòd se magnam à donis agnoscit, dum ea refert soli Deo accepta, quod & faciunt in cœlo Beati, gloriam dantes Deo. Porrò omnipotentiam & sanctitatem Dei laudat, vt etiam illi dicentes, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens:* ab omnipotentia quippe Dei veniunt talia opera, referuntur autem eò, vt Dei nomen sanctificetur, quod est omninò sanctũ, dignumque ab omnibus sanctificari. *Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.* Quarta causa iam communis cum alijs, à misericordia Dei in omnes diffusa, & in omnem posteritatem. Videlicet cogitabat, Verbum illud, hominem factum, quod vtero gestabat, per magnam Dei misericordiam esse datum ad salutem omnium gentium, pro quo beneficio, non quà suum tantùm, sed quà omnium magnificat authorem. Ita enim Iusti pro

3. Causa.

Apoc. 4. 8.

4. Causa.

alienis etiam gratias Deo agunt, non tantùm vt propria sunt. Illud etiam magnificat, quòd Dei Misericordia ita est profusa, vt quantumuis benefaciat, vlterius semper disponat benefacere, à progenie in progenies, quippe inexhausta. *Fecit potentiam in brachio suo.* Quinta causa ab operibus omnipotentiæ diuinæ, 5. Causa.
qualia Deus plurima patrauit ab initio Mundi, in creatione, conseruatione, & gubernatione illius, ac præsertim in prouidentia circa hominem, cuius causa operatus est tot magnalia in populo Hebræorum, & tandem iam mirabilium maximum, Incarnationem Verbi pro salute hominum. Quæ simul animo complectens Virgo prudentissima, Magnificat Dominum. *Dispersit superbos mente cordis sui.* 6.
Sexta causa laudis ab operibus Iustitiæ, quòd Causa.
superbum Luciferum exaltantem solium suum, quòd molitores Turris Babel, quòd Pharaonem, Nabuchodonosor, & alios passim elatos humiliare consueuit, amator ipse humilitatis, adeò, vt etiam exinaniuerit se ipsum & hac sua potissimum humilitate superbos depresserit. *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles, esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes.* Causa septima & octaua à 7.
Iustitia simul & misericordia, ex compara- Causa, &
tione diuersorum inter se, potentium & hu- 8.
milium, diuitum & esurientium: nam potentes deponit, exaltat humiles, esurientes replet, abundantes egere facit. Est & hoc iudicium Dei, magnificatione dignissimum, de

N 2 quo

Iob 40.8. quo tanquam suo opere gloriatur. *Disperge superbos, & confunde eos*, &c. *& ego confitebor, quod saluare te poßit dextera tua.* & alibi: *qui ponit humiles in sublimi, qui dißipat cogitationes malignorum.* Quia verò id maximè conuenit tempore Euangelij, inde Prophetissa nostra Magnificat Deum: *Suscepit Israel puerum suum recordatus misericordiæ suæ. Sicut locutus est ad Patres nostros, Abraham & semini eius in sæcula.* Nona & decima causa. Prima à prouidentia erga suos: nam etsi videtur aliquando eorum obliuisci, in tempore tamen semper adest. Secunda à fide promissorum, quam certò seruat. Vtrumque eluxit in Christi aduentu, qui etsi dilatus, cùm oportunum fuit, executus est, impletæ quoque sunt promissiones Abrahæ, cæterisque Patribus factæ.

Iob 5.11.

9. & 10. Causa.

PVNCTVM IV.

Ædificatio Mariæ.

QVOD B. Virgo manserit apud Elisabetham, quasi mésibus tribus. Vbi cogita, qualis inter ipsas conuersatio fuerit! quàm inflammata colloquia, & diuini sermones ab eis habiti fuerint! & quantum Elisabeth profecerit ex tam diuturno MARIAE consortio, quæ prima salutatione sic fuerat affecta! & quæ denique sanctitatis exempla, ac odorem Virgo Mater afflauerit toti domui, quantasq; benedictiones à Deo conciliauerit! nam si ob commorationem Arcæ Deus benedixit Obededon, vt Dauid eius æmulatione constitue-

Benedictio.

rit; *Ibo, & reducam Arcam cum benedictione in domum meam*: quantò Maria melior est illa Arca? Zachariæ tamen non est reddita loquela, quia impleri debuit Angeli prædictio, & oportuniùs erat ad gloriam Dei, vt in ipsa Natiuitate Ioannis id fieret. Discam non præfigere tempora, aut modum Deo, eique me committere. 2.Reg.6.12.

MEDITATIO XIII.

De Natiuitate Præcursoris.

Pvnctvm I.

Illivs Conceptio. 1. Ex sterilibus Parentibus, & iustis, qui filium à Deo impetrarunt: nam, quæ etiam Deus facere destinauit, exequitur per orationes. 2. Idem Gabriel Zachariæ de Ioanne nuntiauit, qui postea Mariae de Christo, par in Angelis promptitudo obsequendi: siue magna, siue minora imperentur. 3. Iubet Gabriel vocari: Ioannem, id est, gratiam, quòd gratia in ipso singulariter eluceret: qui sine meritis ad tantum officium esset electus, & esset etiam diuinæ in se habitantis gratiæ insignia documenta daturus, & præcipuè, quòd gratiæ Euangelij Præcursor veniret; nam *Lex vsque ad Ioannem*. 4. prædicit, magnum fore coram Domino, sanctitate, & officio. 5. speciatim victûs asperitatem commendat: *vinum & siceram non bibet*: tan-

In festo Natiuitatis Ioannis. 24. Iulij. Conceptionis Circumstantiæ. 1. 2. 3. Matt.11.13. 4. 5. Luc.1.15.

6. quam verus Nazaræus, Deo consecratus. 6. *&*
Spiritu sancto replebitur, adhuc ex vtero Matris
suæ, pro dignitate officij, & ex vtero vsque ad
7. finem talis erit. 7. *Præcedet in spiritu, & virtu*
te Eliæ. Zelus commendatur, *& conuertet*
multos filiorum Israel, parabitq́; Domino ple-
bem perfectam, ad recipiendum Euangelium.
Itaque erga Deum pius, erga se austerus, erga
proximum zelosus.

PVNCTVM II.

Prærogatiuæ.

1. 2. PRAEROGATIVAE Ioannis in vtero. 1. quòd primitiæ fuerit sanctificationis à Christo impertitæ, post Incarnationem, & adeò copiosissimè. 2. quòd acceptum semel vsum rationis tunc etiam conseruauerit. Vnde adhuc ex vtero per feruentes actus merita colligebat. 3. 3. quòd eius intuitu repleuit Deus eius Matrem spiritu Prophetico, ac donis.

PVNCTVM III.

In Natiuitate quæ accidêre. *Luc. 1. 1.*

NATIVITAS Ioannis. 1. Mater diuinitus edocta, vult vocari Ioannem. 2. Pater recipit loquelam & prophetat: Benedictus, &c. 3. Exultatio, vt prædictum fuerat: *multi in Natiuitate eius gaudebunt*, & admiratio; *quis putas Puer iste erit.* 4. quòd iam tunc *Manus Domini erat cum illo.* *Dominus ab vtero vocauit me, in vmbra manus suæ protexit me,* &c.

Isai. 49. 1.

ME-

MEDITATIO XIV.

De eo, quòd Ioseph voluit dimittere MARIAM Coniugem suam.

Pro Vigilia Natiuitatis.

PVNCTVM I.

SANCTITAS Iosephi; nempe pro munere, ad quod fuit electus. Superauit Patriarchas: Fide Abrahamum; tolerantiâ Iacob; castitate alterum Iosephum; consuetudine cũ Deo Moysen; charitate populi Samuelem; humilitate & mansuetudine Dauidem. Vt diuinis vacaret, voto se Castitatis obstrinxit, quã ita eximè consecutus est, vt ex consuetudine familiari Virginis nihil animus eius cõtraheret, imò ad amorem eius virtutis magis accenderet.

Sanctos Veteris Test. superat.

Votum Castitatis.

PVNCTVM II.

QVÒD DEVS non reuelauerat Iosepho mysterium sicut Elisabethæ, & Zachariæ, ad exercitationem virtutis tùm MARIAE, tùm Iosephi; dũ hic angitur de sponsæ lapsu, illa de infamia apud iustum. sic suos probat Deus. *Proba me Domine & tenta me.* Et debet cum gaudio suscipi, quando absque culpa nostra; & præsertim, quando potiùs propter virtutẽ tribulatio contingit, vt MARIAE.

Executio Ioseph & Mariç.

Psal. 25. 2.

PVNCTVM III.

Hinc quæ virtutes.

QVAE inde eluxerint virtutes Iosephi. Patientia, in dissimulando factũ, non exprobrando, nõ deferendo; Prudentia, dũ cogitat dimittere, cũ qua, vt adultera, nõ conueniebat habitare; nec id præcipitat, sed voluit animo. In MARIA elucet. 1. Humilitas, nihilominùs mysterium reticendo, nec apud Maritum vllam sui defensionem afferendo: non sic ego, qui effutio, si quid ad honorem facit; & mille texo excusationes in peccatis. 2. Confidentia in Diuina prouidentia, cui se per orationes commendabat.

PVNCTVM IV.

Reuelat Deus.

REVELATIO per Angelum: Nimirum humanis medijs deficientibus præstò sunt diuina. Expende gaudium & gratulationem vtriusque; nec non reuelationis ipsa verba. Exemit scrupulum: Ne timeas: sponsam purgat, ex Spiritu sancto est, Nutritium, & quasi Patrem Christi constituit, vocabis nomen eius IESVM.

PVNCTVM V.

ET accepit coniugem suam, introduxit in domum, nec tamen cognouit vsque ad partum, nec post, qualis deinceps inter eos conuictus?

(§)

MEDITATIO XV.

De expectatione Partus.

PVNCTVM I.

QVOMODO ipse Christus infans expetierit ardenti desiderio perficiendi salutem nostram, vt iam tunc diceret: *Baptismo habeo baptizari; & quomodo coarctor, donec perficiatur?* nihilominùs continuit sese per nouem menses, neque ad diem secum dispensauit, quòd ea inclusio pœna quædam esset, ad satisfaciendum pro nobis; quales occasiones non omittebat. Deinde, erat quasi quidam secessus, in quo opus suum Patri commendabat, antequam illud aggrederetur; sicut in deserto comparauit sese ad prædicandum, per dies quadraginta.

Luc. 12. 50. Nascendi desiderium Christi.

PVNCTVM II.

DESIDERIA B. MARIAE videndi, & fruendi aspectu filij, quem sciret Deum, & ex ipsa hominem. Item fouendi, seruiendi ipsi, maternaque obsequia exhibendi, pro eo, quod dignatus esset ipsam habere matrem. Quare dicebat: *Quis mihi det te filium meum, vt inueniam te foris & deosculer?* & tandem optabat eum prodire cõmunis salutis causa.

B. Virginis.

Cant. 8. 1.

Ego similiter in me desideria excitabo, vt Christus in me & alijs nascatur per gratiam, vtque illum omnes ament, eique seruiant. Item conceptos animo salutares affectus, vt

pariam, & in rem deducam, adnitar. quod nî fiat, velut fœtus, vltra tempus vtero inclusus, excruciat Matrem, ita cohibitæ inspirationes Diuinæ exulcerant mentem. *Desideria*, inquit Sapiens, *occidunt pigrum Vult* quippe, *& non vult*. Vnde monet Apostolus: *Spiritum nolite extinguere*. Huc referri possunt Antiphonæ Ecclesiæ: O Sapientia, & cætera.

Prou. 21. 25. — *1. Thess. 5. 19*

PVNCTVM III.

B. V. Certa de Virginitate. — *Isa. 7. 14.* — *Matt. 1. 23.* — *Luc. 1. 47.* — *Ioan. 1. 23.*

EXPECTABAT Diua partum, certa de integritate sua, siquidem integra conceperat, & habebat firmum Propheticum sermonem: *Ecce Virgo concipiet & pariet Filium, & vocabitur nomen eius Emanuel, quod est, nobiscum Deus*. Et se illam esse considerans, de qua prædictum erat: *Exultabat spiritus* eius *in Deo salutari* suo; dicebatque: ô tu, verè mihi Emanuel: nam & Gabriel ad me: *Dominus tecum*. Cæterùm non angebatur de futura partûs difficultate, doloribusque, vt cæteræ Matres, quando ipsa sine carnali voluptate conceperat: tantùm erat intenta præparandæ animæ affectibus pietatis ad vicinum partum, qualiter nos conuenit disponi ad Christum excipiendum, iuxta Præcursoris monitum: *Parate viam Domino*, intentionem dirigite, superbiam deprimite, asperitatem morum deponite.

MEDI-

MEDITATIO XVI.

Profectio Beatæ Virginis in Bethlehem ex Nazareth

PVNCTVM I.

QVòD Christus destinato consilio suum in mundum ingressum ita disposuit, vt esset illius modus nobis quidem ad exemplum quàm vtilissimus; ipsi verò ad ferendum permolestus & grauis. Vnde extra Nazareth nasci voluit, vt qualicunque domestica commoditate nascens priuaretur. I nunc, qui tam studiosè tuas commoditates consectaris. — Extra patriam nascitur.

PVNCTVM II.

OCCASIO profectionis extitit tributum à Cæsare indictum, & is quidem ambitione, ad ostentandum Imperium, & cupiditate auri ducebatur, in Edicto promulgando: Christus autem humilitatis & subiectionis exercendæ inde occasionem sumpsit, ad exemplum. Quid ni ego *subÿciam* me *omni humanæ creaturæ propter Deum*? — Occasio. — *1. Pet.* 2. 13.

PVNCTVM III.

RATIO itineris, singulari totius oris modestiâ procedebat Virgo, mente in illũ, quem gestabat, defixâ; tacitaque cum illo loquens, aut de illo cum Iosepho. non grauabat sacra sarcina gestantem, sed sublenabat; ac — Ratio itineris.

propinqua fruendi illo spes vires reficiebat, cùm alioqui sat prolixa & difficilis via, asperitasque hyemis teneram Virginem fatigarent.

PVNCTVM IV.

Ioan. 1.11. QVOD hospitio excluditur, *in propria venit, & sui eum non receperunt.* Iam tunc illud implebatur: *vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos: filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet.* quin vulpes, astuti, & cupidi homines à suis foueis Christum excludunt: Volucres autem superbi & nobiles à suis nidis, vt stabulum subire debeat, vbi *bos & asinus cognoscant possessorem suum*, mites ac humiles Repellitur, quia non agnoscitur. ô si cognouisses, & tu. quàm sæpè Domine repelleris à me? quoties pulsanti non aperio?

Lucæ 9.58

Isai. 1.3.

MEDITATIO XVII.

Natiuitas Christi.

In Natiuitatis festo.

PVNCTVM I.

Exultans prodit. QVOMODO, imminente nascendi tempore (quod nec præuenire, nec prorogare Christus voluit) *exultauit vt gigas ad currendam viam*; & illam quidem asperam, ac difficilem, ab ipso primo ortu ad exitum vsque à summo vsque ad summum, ab vtero ad crucem. Deinde, hospitium suum, vterũ Ma-

Psal. 18.6.

Dona pro hospitio.

tris,

tris, Rex tantus haud reliquit indonatum in egressu suo. quare tunc ineffabili luce ac lætitiâ Matris suæ animam perfudit. Cauit etiam illi ab omni incommodo, quòd alioqui in partu reliquæ mulieres perpetiuntur. nam & sine dolore enixa est, & claustro virginali nequaquam violato.

PVNCTVM II.

VIRGO præsentiens partum, secedit parumper, totaque in Deum absorpta, prestolatur Saluatorem Deique salutare, quò repentè edito, atque conspecto, quid illa senserit, nec cogitando assequi licet. Agnoscebat filium suum: sed & eundem Filium Dei, verùm Deum. illinc amor ipsam exstimulabat; hinc reuerentia retrahebat; vtroque autem attemperato, mixtoq; amore cum reuerentia; gaudio cum lachrymis infantem in vlnas accipit, suauiatur ac liquescit anima eius in complexu Nati. Deinde, pannis eum inuoluit, quos prouida parauerat; locatumque reuerenter in præsepio, prima adorat; Gratias agit, quòd venisset propter salutem hominum; quodque se dignatus fuisset honore Matris. vicissim ei offert, dicatque sua Matris obsequia affectu inenarrabili. simili eum sensu Sanctus Ioseph & adorat, & gratias agit pro nutritij sibi munere commisso, fidelemque suam operam promittit. Faciam & ego.

1. In Contemplatione parit.

2. Pannis inuoluit.

PVNCTVM III.

Infantis persona.

MIRA in hoc infante expendam; ac pręcipuè, quòd qui Deus est, & sedet super Cherubim, in humili præsepio iacet. Deinde, quomodo gratias agit Patri, cuius voluntate illic reclinatus est, offertque seipsum ad perficiendum opus Redemptionis. clamat etiam ad nos tacitus: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde*, &, *nisi efficiamini sicut paruuli*, &, *quicunque humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno cælorum*. Præterea quid agit infans: plorat & alia agit quæ talis. nam etsi perfecta vtebatur ratione, quæ tamen erant illius ætatis, naturam agere sinebat: quidquid autem ageret, Deo offerebat pro reconciliatione Mundi, infantiles lachrymas, vagitus, & omne tale. Postremò, quæ iam tunc patiebatur, æstimabo Aspero anni tempore, intempesta nocte, loco incommodissimo, in rerum omnium paupertate, & reiectus ab omnibus: nec ea patitur inuitus, aut necessitate; sed volens, certoque consilio. Pauper sum ego, & in laboribus à Iuuentute mea.

Verba. *Matt.* 11.29 *c.* 18.3.& 4

Actiones.

Passiones.

Psal. 87.16.

MEDITATIO XVIII.

Annuntiatio ad Pastores.

PVNCTVM I.

Angeli adorant.

QVOD Angeli, viso, Domino in præsepi, obstupuerũt, supplicesq; eũ de cœlo adora-

dorauerunt, iubente etiam Deo Patre. *& adorauerunt eum omnes Angeli eius.* Et cum absconditum mortalibus, obscurumque cernerent, gestiuerunt omnes venire in terras, atq; illius annuntiare Natiuitatem. sic ego accendar studio manifestandi Dei nomen hominibus, vt cognoscant in terra viam eius, in omnibus gentibus salutare eius. *Heb. 1. 6.*

Pvnctvm II.

Qvòd Pastoribus Christus annuntiatur 1. Non sapientibus circa Bethleem, quia superbi; non diuitibus, quia cupidi; non Nobilibus, quia delitijs dediti: sed humilibus, pauperibus, laboriosis, superque gregem vigilantibus: *Confiteor tibi Pater, quia reuelasti ea paruulis.* 2. Annuntiatur gaudium, cuius materia est: *quia natus est nobis Saluator.* non sibi nascitur, non Angelis; sed nobis, qui salute indigebamus. *Nobis natus, nobis datus, ex intacta Virgine* 3. Signa mirabilia indicantur, per quæ reperiatur, *Inuenietis infantem, pannis inuolutum positum in præsepio*, ergo signa sunt infantia, paupertas, & humilitas. ex his intelligam', an in me natus sit, si ea vigeant in corde meo.

Pastoribus euangelizatur. 1.

Matt. 11. 12. 2.

Luc. 2. 10.

3.

Pvnctvm III.

Angelorvm gratulatio & glorificatio. mittit Deus Angelos, vt sic humiliatum eius filium clarificent, quod Deus facere consueuit inter despectiones. Deinde, vt discamus, quid nos face-

Quare mittuntur Angeli.

re conueniat; quomodo glorificare, & gratias agere, quando propter nos ille Humiliatus est. *Gloria in excelsis Deo*: quippè non aliud Dei opus magis ad illius gloriam facit, quàm Incarnatio Verbi. Quòd si in cœlo propter illud glorificatur, vtique & in terra. Deus propter hoc debet glorificari. *quæ* ideo dicitur *plena gloriâ* Dei. ô impendã me totũ in illã. *Et in terra pax*: Multiplex pax, hominis cũ Deo, per remissioně peccatorũ: Hominis secum, per subiectionem carnis ad Spiritum; Hominum inter se, per concordiam voluntatum. *Orietur in diebus illius iustitia, & abundantia pacis. Hominibus bonæ voluntatis.* Iis nimirum, erga quos benigna est Dei voluntas, quæ est radix nostri omnis boni. sed & ijs, qui ipsi sunt bonæ voluntatis ordinatæ in Deum, subiectæque illius legi. Talibus promittitur pax; non autem ijs, qui boni sunt intellectus, aut alijs pollent talentis.

Isai. 6.3.

Psal. 75.7.

PVNCTVM IV.

RECEDVNT Angeli, & in transitu inuisunt præsepe, ibi canticum repetentes, quanta Mariæ exultatione!

MEDITATIO XIX.

Adoratio Pastorum.

PVNCTVM I.

Pastorum feruor.

PROFICISCVNTVR Pastores. Nõ posthabent

bent acceptum nuntium, vt quidam diuinas inspirationes; sed hortantur se mutuo ad inquirendum ostensum sibi bonum. Est quòd apud Ezechielem *Cherubim percutiebant* inter se *alas*, quasi gestientes, ad obsequium Deo præstandum. Deinde, etsi non fuerit eis mandatum, nutum tamen pro mandato habuerunt. Perfecta obedientia. Denique festinantes feruore magno ac desiderio. *Ezec. 1 & 3.*

Pvnctvm II.

Illustrati Pastores.

Reperivnt annuntiatum, & adorant. Credibile est, ad primum conspectum ex infantis ore promicuisse splendorem, simulque intus illuminatos fuisse pastores, vt illum Messiam & Deum esse cognoscerent. Deinde ad hanc illustrationem reuerentia tacti, simulque amore succensi, prosternunt corpora, adorant, gratias agunt, offerunt de sua paupertate, implentes illud: *non apparebis vacuus ante Dominum*. Tum ad matrem conuersi, quæ sanctitatem spirabat, eam reuerenter alloquuntur, gratulantur de tali prole, narrant quæ viderant, & audiuerant de puero hoc. *Deut. 16. 17.*

Pvnctvm III.

Recedunt.

Recedvnt ad propria, glorificantes & laudantes Deum in omnibus, quę audierant, & viderant, vel circa præsepe: nam viderant infantem admirabilem, & audiuerant ibi aliqua mirabilia de illo à Matre: vel quæ

audiuerant ab Angelo, & conferendo ea cum visis ad præsepe, laudabant Deum. Deinde hæc audita & visa narrabant alijs; & omnes, qui audiuerunt mirati sunt, tum apud præsepe narrabant, quò alij aliqui confluxerant, exciti aduentu Pastorum. tum obuijs, vt fit in rebus insolitis. Porrò cæteri mirabantur, MARIA autem conseruabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Quatuor genera hominũ. 1. quidã, etiã auditis, nihil mouebantur, alijs intenti. 2. Aliqui illac transeuntes, & introspicientes, nihil notantes singulare, præteribant. 3. alij fide viua accedentes, agnoscunt & adorant, fructumque referunt; sed recedunt ad sua. 4. alij inhærent, vt Maria & Ioseph, voluuntque assiduè, & inter se conferunt mysterium.

Quatuor genera hominum ad præsepe.

MEDITATIO XX.

Circumcisio Christi.

Pro festo circumcisionis. 1. Ian.

PVNCTVM I.

Obedientia

AESTIMANDA in Matre & sponso obedientia legis, ob quam subiecerunt Circũcisioni Filiũ, imò ipsimet circũciderunt, vel Maria, vel Ioseph. Itẽ affectus Matris in ipso actu: quã cõpatiebatur! quã blandè fouebat, quã deuota sanguinẽ excipiebat, quâ diligentiâ plagam curabat: quâ curâ primitias Sanguinis & præputium asseruabat eaque Patri æterno offerebat: vel sola ad redemptionem nostram abundè suffectura?

PVNCTVM II.

QVALIS in Circumciso infante affectus? 1. Obedientiæ erga legem durissimam, in qua poterat secum dispensare, vt Deus; aut quâ etiam non tenebatur, quippè ab originali culpa immunis, cuius erat testificatio ipsa Circumcisio quam suscipiendo, vniuersæ legis faciendæ debitor fiebat 2. Humilitatis, dum notam peccatoris accipit: nos autem, qui verè sumus peccatores, renuimus videri, aut dici. 3. Patientiæ in ferendo vulnere, ob tenellam complexionem, valde acri; & quia pollebat vsu rationis, non tantùm ictum sensit sed expectatio abscissionis, & aspectus cultri timorem & tristitiam naturaliter afferebat: quod in alijs non euenit infantibus. Porrò ita doluit, & plorauit, vt simul gauderet ob impletam in eo Patris voluntatem. 4. Charitatis tum erga Patrem, tum erga nos, quâ etiam omnem Sanguinem dare, innumerasque plagas accipere paratus fuit.

1. Christi obedientia.

2. Humilitas.

3. Patientia.

4. Charitas.

PVNCTVM III.

QVOD est quædã spiritualis circumcisio, quam Christus nos docet sua corporali; nẽpè superflua abijcere in vitæ cõmodis, & inordinatos affectus resecare. Hanc nostrã circumcisionẽ qui iuuant, eique cooperantur, amandi sunt; nẽpe qui vel incõmodo, vel iniuria aliqua nos afficiũt: vnde nimius nostri, & honoris proprij amor castigatur. Deinde considera, quòd Christus tripliciter Sanguinẽ fu-

Circumcisio spiritalis.

Sanguinem fudit ter.

dit. 1. In circumcisione à suis, debito & sancto
1. ministerio. 2. à se ipso in horto per vehemẽtem
2. cum imminente morte conflictationem ani-
3. mi spontè susceptam. 3. à Sathanæ ministris in
passione ipsa. Ita etiam circũcisio nostra par-
tim ab ijs, qui præsunt, perfici debet, ampu-
tando occasiones & mortificando subditorum
affectus. detrahendoque non necessaria: par-
tim à nobis ipsis per voluntarias mortificatio-
nes, partim ab aduersarijs & calumniatori-
bus. Offeram me ad omnem modum.

MEDITATIO XXI.

De impositione Nominis Iesu.

PVNCTVM I.

Iesu nomẽ NOMEN Christo imponitur à Deo, qui
solus potuit nominare ipsum, vti solus
nouerat finem & officium illius. nominauit
autem Iesum. hoc est, Saluatorem. quod no-
men si quidam alij acceperunt, vt in figura tã-
Christo an- tùm, & secundùm quid: Christus autem sim-
tonomasti- pliciter & excellenter multis modis. 1 quia
con. ab omni simpliciter malo nos liberat. 2. quia
sic liberat, vt simul introducat in omne genus
boni in hac vita & altera. 3. quia modo singu-
lari liberat, quòd sit Deus & homo; vnde fit,
vt, persoluto pretio, ad æqualitatem redimat,
Isai. 63. 1. non ex potentia tantùm, qui dicit: *Ego qui lo-*
Habac. 3. 18 *quor iustitiã, & propugnator sum ad saluandũ.*
B. V. no- Igitur, *in Domino gaudebo, & exultabo in Deo*
men indit. *Iesu meo.* Porrò B. Virgo Maria prima fuit, quę

infan-

infanti iam nato hoc nomen imponendum edixit, & prima illud pronuntiauit: Iesus est nomen eius; in pronuntiando autem tum ipsa præcipuè, tum Ioseph, & astantes mira perfusi sunt suauitate, tanquam ex effuso foras vnguento, quippè *oleum effusum nomen tuum*, ô Iesu: *ideo adolescentulæ dilexerunt te.* inprimis Mater, *cuius spiritus exultauit in Deo salutari suo.* In Deo Iesu suo: Impositum sibi nomen acceptauit infans, gratiasque agit Patri æterno pro nomine, & officio, ad exequendum illud paratissimus. Cant. 1. 3.

Pvnctvm II.

CVR nomen in Circumcisione imponitur. 1 ad clarificandum ipsum, vt quia tanquam esset peccator, circũcidebatur; ex nomine innotesceret, eum esse Saluatorem, qui tollit peccata mundi. 2. ad significandum, quòd Saluator veniret per Sanguinem, cuius modò quasi primitias offerret, daturus postea totum.

Pvnctvm III.

EXCELLENTIAE huius nominis: quod si nec nominari potest, *nisi in Spiritu sancto*, vt ait Apostolus, quis eius excellẽtias assequatur? 1. cõplectitur perfectiones diuinas, qui si Iesus est, vtiq; in facto bonus, Sanctus, sapiens omnipotẽs, misericors: sunt enim hęc necessaria ad saluandum: siquidem *factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio & redemptio.* 2. cõplectitur omnia dona gratię & virtutum, quia *de plenitudine eius* participare

1. Cor. 12. 3
Excellentię huius nominis.
1.
1. Cor. 1. 20.
2.

3. debent, qui saluantur 3. officia omnia illius, quòd sit Magister, Medicus, Pater, Iudex, Aduocatus, Pastor, Protector. Iesus meus & omnia.
4 nia. 4. est compendium aliorum nominũ apud Isaiam: *Vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius Deus, fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis.*
Isaiæ. 6 9. 5. 5 est mihi fons & origo bonorũ omnium. in hoc datur remissio peccatorum; orationes à Deo exaudiuntur, ægritudines spirituales curantur, tentationes vincuntur; dæmones profligantur, pericula auertuntur: est Lux & Dux, atque ad omnes virtutes stimulus.

Pro Epiphania D. 6 Ian.

MEDITATIO XXII.

Magorum profectio Hierosolymam.

PVNCTVM I.

APPARITIO stellæ: Voluit Deus, sicut in Iudæa pastoribus, ita etiam Gentibus manifestare ortum Saluatoris, atq; ad adorandum vocare, siquidem omniũ erat Saluator, tum Iudæorum, tum gentiliũ. illis autem per Angelum, his per nouam Stellam significauit, iuxta vaticinium Balaam. Multi etiã alij eandem stellam viderunt, & quem indicaret, coniecerunt, sed hi tantũ magi ad inquirendum permoti sunt. Sic plerique commodis temporalibus intenti, posthabent lucem diuinæ inspirationis, aiuntque illud: *Leo est in via. occidẽdus sum*, prætexẽtes excusationes,

Num 24. 17.
Soli tres Reges sequuntur.
Prou. 22. 13. c 26. 13.
Amos 5. 19.

sed *qui timet pruinam, irruet super eum nix*: & isti pro temporali incommodo incurrunt æternum. Singulare beneficium magis collatũ, vt præ tot alijs efficaciùs mouerentur, vt omnibus postpositis, quærerent Christum: quale Abrahæ: *egredere de terra tua*. Optem ita vocari: &, si vocatus sum, Mundumque reliqui, vt Christum inuenirem, gratias agam. Nam alioqui, *Multi sunt vocati, pauci verò electi*, ita vt obtemperent.

Iob 6, 16.

Gen. 12. 2.

Mat. 20. 16.

PVNCTVM II.

PROFECTIO Magorum. Dant se viæ: & ecce, vident stellam præire ducem, vt olim Hebræos antecedebat columna nubis per diem, ignis per noctem. nempè aggredientibus magno animo seruitium Dei adest gratia singularis ad prosequendum cœpta. Sequuntur stellæ ductum, in neutram partem declinando; & cum illa vel quiescendo, vel mouendo. ita ego ductum rectæ rationis, supernaturale item lumen, & illustrationes à Deo immissas, & denique superiorum, & spiritualis Patris directionem sequar, quasi totidem stellas, vel vnam potiùs ex pluribus coagmentatam. Appropinquantibus illis Hierosolymam subducitur aspectibus eorũ stella, ad fidei constantiæque probationem; ac licèt tristati fuerint, non tamen à cœpto destiterunt. Ita nos, cùm subtrahitur consolatio, non resiliemus. Conuerterunt autem se ad media ordinaria, quærendo ex alijs; sicuti

1. Stella duci.

2. Sequuntur.

3. Se abdit.

Cant. 3. 3. Sponsa: *Num, quem diligit anima mea, vidistis?* Adeundi Prælati, & qui nos iuuare queunt.

PVNCTVM III.

1. Fides. INTERROGANT audacter de Rege nato. 1. Elucet fides eximia. non quærunt: an sit natus, sed de loco tantùm, quasi de re nihil

2. Magnanimitas. dubitent. 2. Magnitudo animi. non verentur, in regia ciuitate, & aula ipsa alium Regem Iudæorum quærere, quàm qui præsidebat.

Turbatio. Qua tanta illorum confidentia turbatur Herodes, ipsi verò minimè. Cum Herode turbatur Ciuitas, quæ potiùs gaudere debebat, cùm ex Messiæ expectatione, veríque sui Regis tota penderet: sed fit, vt potentioribus consentiatur, etiam in malo.

PVNCTVM IV.

Herodes locum designat. HERODES inquirit ex Sacerdotibus. Elucet mira prouidentia Dei. 1. Quòd iniquum faciat cooperari suo consilio. Diligentiâ enim Herodis patefit locus Natiuitatis. 2. Quia per malos ministros & sacerdotes aperit sensum scripturarum pijs. *Labia enim*

Mala. 1. 7. *Sacerdotum custodiunt scientiam.* 3. Quòd scriptura sit lumen ad inueniendũ Christum, quæ cũ habetur, non est opus alia stella. *Scru-*

Ioan. 5. 30. *tamini scripturas, illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me.* 4. Iudicium Dei, quòd gentiles è longinquo cum labore veniunt adora-

tum;

tum; Iudæi autem, quibus promiſſus, & inter quos erat, non ſe loco mouent, ſcilicet *nemo poteſt venire ad me, niſi Pater meus traxerit eum.* *Ioan. 6. 44.*

MEDITATIO XXIII.

Inuentio & adoratio Regis Nati.

PVNCTVM I.

PROSEQVVNTVR Magi iter, & iterum vident ſtellam. Cùm primùm de loco Natiuitatis indicium acceperunt, relicto aulæ ſtrepitu, pergunt. nõ niſi ex neceſsitate, inter tales morari oportet viros Religioſos. Quin ipſe Rex Dauid à tumultu cupiebat liberari. *Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam?* Nota etiam bonitatem Dei, qui Magos iam ex indicio pergentes, voluit ſolari, reddita ſtella, vnde illi mirificè recreati ſunt. *Secundum multitudinem dolorum meorum, conſolationes tuæ lætificauerunt animã meam.* Ita Deus agit cum homine.

Deſere aulas.

Pſal. 54. 7.

Pſal. 93. 19.

PVNCTVM II.

APPVLSVS in Bethlehem, & ingreſſus in domum. 1. Stupent, cùm vident ſtellam ſuper caſam ſtare. ſed continuò illuſtrati ſunt, quòd Regnum eius non eſt, vt Mundi. 2. Inueniunt Puerum cum Maria Matre eius, ſic etiam paſtores. Non facilè diſiunguntur IESVS & MARIA, & debent in affectu

1. Stupor Regum.

2. Ieſus & Maria.

3. Illustrantur Reges. nostro coniungi. 3. Ad conspectum Infantis emicuit ex eius vultu radius, qui etiam mentes Magorum illuminauit, vt agnoscerent, illum esse verum DEVM, Regemque & Saluatorem. Vnde gaudio magno valde perfusi sunt, magis quàm ex reuisa stella. Et vti

Apoc. 2. 28. c. 22. 16. Psal. 16. 15. que erat Christus *stella matutina*. Quare impletum tunc in Magis illud: *Satiabor cùm apparuerit gloria tua.*

PVNCTVM III.

1. Reuerentia. Psal. 71. 9. MAGI adorant, & offerunt. 1. Procidunt ad terram totis corporibus, simulque animis demississimè prosternuntur, impleriq; cœpit: *Coram illo procident AEthiopes, & inimici eius terram lingent.*

2. Latria. 2. Fuit adoratio Latriæ, tanquam vero Deo exhibita, pro salute hominum facto homini: pro quo in genus humanum beneficio, proque singulari erga se Magi gratias ex intimo corde infanti egerunt, impleueruntque illud pro

Psal. 71. 11. sua parte, *& adorabunt eum omnes Reges terræ, & omnes gentes seruient ei.* O seruiant illi omnes, ac imprimis ego, & tandem fiat ei,

Isai. 45. 23. quod apud Isaiam: *Mihi curuabitur omne genu.*

3. Oblatio. 3. Promunt Aurum Regi, Thus Deo, Myrrham homini mortali: nec non interna; Aurum charitatis, Thus deuotionis, & Myrrham mortificationis. quæ & ego offeram ac, si Religiosus sum, trina vota. In Myrrha Castitatem, quâ caro à corruptione præseruatur: in Auro Paupertatem, quæ omnibus se

abdi-

abdicat Christi causa: in Thure Obedientiam, quæ est oblatio totius hominis in odorem suauissimum Deo. Nec bonus IESVS dimisit indonatos, aut se vinci liberalitate passus est. Reddidit vicissim Magis Aurum Sapientiæ, qua mysterium Incarnati VERBI perceperunt, Thus insignis deuotionis, internæque consolationis; Myrrham incorruptionis à peccatis, ne posthac laberentur lethaliter, quæ est confirmatio in gratia. ita piè credi potest.

PVNCTVM IV.

COLLOQVIA Magorum cum MARIA: narrabant de stella, de gestis Hierosolymis, circumspiciebant casam, præsepia, pannos, ipsam Matrem admirabantur. illa vicissim conseruabat omnia, conferens in corde suo; laudabat eorum fidem, confirmabat. Non adfuerat initio Ioseph, vt indicaretur, Infantem hunc non habere Patrem in terris, quà homo erat. superueniens autem Ioseph, quæ sensit? quæ dixit? Cùm pernoctassent ibi, admonentur in somnis, ne redirent ad Herodem, (quod ille petierat) ne ipsi & infans in periculum adducerentur. parent, & alia via reuertuntur, gratulantes sibi pro suscepto labore. Ita ijs contingit, qui constanter Christum quærunt.

MEDITATIO XXIV.

Pro festo Purificat. 2. Febr.

Purificatio Matris, & præsentatio Filij.

PVNCTVM I.

B. Virginis virtutes.

VIRGO implet legem Purificationis, quę iubebat: Mulierem, quæ peperisset Masculum, oblato sacrificio purificari in templo
1. post 40. dies. 1. Libenter se continuit per illos dies in illa casa, intenta alendo filio, &
2. defixa in contemplatione tantæ rei. 2. Enituit puritas, quòd, cùm purissima esset, ad-
3. huc voluit purificari. 3. Obedientia erga legem, à qua tamen erat exempta, quòd conce-
4. pisset, non excepto semine. 4. Humilitas, profitendo, se indigere purificatione, dum ritum
Leuit. 12. 2. 3. seruabat *offerendi columbum, aut turturem pro peccato*: sicut filius se peccatorem exhibuit,
5. admissa circumcisione. 5 Amor paupertatis, quia non agnum obtulit in holocaustum; sed pullum columbę, aut turturem, quod permittebatur pauperibus, & potuisset procurare Agnum ex oblatione Magorum; sed maluit ex
6. pauperibus esse. 6. Deuotio & reuerentia, qua munus suum obtulit Sacerdoti, petens pro se orari. Hæ sex Virtutes sunt instar sex
Cant. 2. 2. foliorum lilij candidissimi, *sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.*

PVNCTVM II.

LEX altera iubebat offerri Deo omne primogenitum, in memoriam liberationis

ex AEgypto, ab internecione primogenitorũ omnium, tam hominum, quàm pecudum. 1. Deuotè offert Patri æterno filium ipsius, & proprium oblationẽ significatam præteritis sæculis per tot illas primogenitorum oblationes, & optatissimam ipsi Patri æterno, multoque acceptiorem, quàm Abelis, Noë, Abrahæ, omnibusque Mosaicis sacrificijs: per quam petebat pia Mater toti Mundo salutem, & reconciliationem. 2. Infans quoque ipse offert sacrificium Patri: quandoquidem priores oblationes non auferebant peccata: at speciatim cogitabo, quòd pro me se obtulerit: ô offeram ego me ipsum.

1. Oblatio B. Virginis.

2. Ipsius Christi.

PVNCTVM III.

PRIMOGENITVS debebat redimi quinque siclis. 1. Redimitur à Deo Patre, cui fuerat oblatus. Non sibi retinet, testificans, quod vult, prorsus eum esse nostrum. 2. Redimit Virgo Mater, vt nutriat, non vt seruet sibi, sed Mundo 3. pretium, quinque sicli. non pluris hic, quàm alij primogeniti, redimitur. Ostendit Deus promptitudinem dandi eum nobis, vt noster sit: siquidem tam paruo redimi eum sinit. Quinque sicli possunt intelligi, mortificatio quinque sensuum, vel quinque virtutes, quæ ad Christum disponunt, recuperando cum Deo gratiam. Viua fides, Timor Dei, dolor de peccatis, fiducia de Misericordia Dei, ac stabile propositum emendationis

Redimitur 5. siclis.

Sicli quid?

4. Redimitur in eum finem, vt sub potestate hominum sit, & morti etiam pro ijs tradatur.

MEDITATIO XXV.

De Simeone & Anna in præsentatione Christi.

PVNCTVM I.

Simeon qualis? VIRTVTES Simeonis & oraculũ. 1. Erat
1. vir *iustus & timoratus*; cauens diligentissimè, ne quid offendat. *Qui timet Deũ nihil negligit.* 2 *Expectans consolationem Israel*, per
2. ardentia desideria, per preces cum fiducia
Eccles. 7. 19 magna. 3. *Et Spiritus sanctus erat in eo*, non tan-
3. tùm sicut est in quouis iusto, sed peculiariter, à quo proinde incitabatur ad flagitandam ardenter & expectandam consolationem Israel, ipse enim spiritus postulat pro nobis, dum postulare facit. Qua fiducia & vitæ sanctimonia meruit *responsum accipere, non visurum se mortem, donec videret Christum Domini.* DEVS *Voluntatem facit timentium se, & deprecationem eorum exaudit.* 4 Datur etiam nunc ali-
Psa. 144. 19. quibus in hac vita videre Christum Domini per contemplationem; sed quia scriptum est:
Exod. 33. 20. *Non me videbit homo & viuet*; moriar per mortificationem, vt videam per contemplationem: aut planè moriar hic, vt illic videam facie ad faciem.

PVNCTVM II.

IMPLETVR votum Simeonis. *Venit in spiritu in templum, & accepit Christum in vlnas suas.* Verè *potens est Dominus facere superabundanter, quàm petimus aut intelligimus.* Petierat Simeon videre, & datur ei amplecti ipsum, contrectare, exosculari: Multi tunc aderant, solusque agnouit Simeon, quòd Infans nihil præ se ferret foris singulare. Ita contingit, vt solùm, qui dispositi dignè sunt, Christum in Eucharistia agnoscant, & fruantur. Præterea æstimetur gaudium boni Senis, præ quo ducebat omnes labores pro nihilo, & nihil superesse amplius in hac vita sibi optandum. Ita & tu, *propter eminentem scientiam Iesu Christi, omnia arbitrare vt stercora, vt Christum lucrifacias* Duo collige ab Exemplo Simeonis, quæ faciunt ad felicem mortem. 1. Fiduciā, quam sancti concipiunt futuræ retributionis, cùm experiuntur in hac vita, quomodo Deus consoletur suos, ac centuplum eis nunc reddat, iuxta promissum suum. 2. Fastidium rerum humanarum: vnde cupiunt dissolui, & esse cum Christo. Tandem quid sensit Mater, similiter & Ioseph, cum agnosci puerum à sancto sene viderent, & ita prædicari. *Mirantes erant super his, quæ dicebantur de illo.*

[Margin: *Eph.* 3. 20. — Solus Simeon illustratur. — *Philip.* 3. 8. — Corollarium. 1. — 2. — *Luc.* 2. 33.]

PVN-

PVNCTVM III.

Prædictio Simeonis.

SIMEONIS sermo ad MARIAM. Prædicit, ipsam doloris gladio transfigendam. sic Deus miscet tristia lætis, summo consilio. Et voluit, vt B. Virgo & Mater iam tunc inciperet amaritudinem filij pasionum persentire. Deinde de puero, quòd futurus sit in ruinam & resurrectionem multorum in Israel. Ex parte quidem Christi, nulli in ruinam, sed in resurrectionem tantùm, ad prouectionem ad gratiam & gloriam. ex parte verò ipsorũ hominum, qui abusuri erant beneficio, & scandalizandi in ipsius humilitate, etiam ad ruinam. Item quòd in signum contradictionis, in quem tanquam in scopum iacularentur, calumniando doctrinam, miracula, mores, & vitæ etiam insidiando. Gaudebo ad imitationem Christi, quando propter ipsum contradicetur mihi.

PVNCTVM IV.

Annæ virtutes.

ANNAE confesio. cui etiam reuelatus fuit Christus: eius quoque insignes extitêre virtutes, quibus id promerita est. *Castitas Vidualis, Oratio,* & *ieiunium, Legis obseruatio,* & *aßiduitas* in templo cum annorum 84 *perseuerantia* in hisce bonis operibus.

MEDITATIO XXVI.

est de applicatione sensuum.

MEDITATIO XXVII.

Dominica infra Circumcisionem.

Fuga in AEgyptum.

PVNCTVM I.

PERSECVTIO Regis Nati. instigante Diabolo, qui suo Regno à tam admirabili Infante metuebat: Herode Rege successorem non ferente, & populo assentiente Regi impio, Christus quæritur ad necem. Cœpit iam tunc impleri Simeonis vaticinium de contradictione. Et voluit Pater æternus ab Infantia Filium suum laboribus exerceri, & proprium est Mundi persequi aduersantes sibi. Id euenit primitiuæ Ecclesiæ, & passim iustis. *Omnes* enim, *qui volunt piè viuere in Christo Iesu, persecutionem patiuntur.* & præmonuit nos Christus, *non est seruus maior suo Domino; si me persecuti sunt, & vos persequentur.* Potuit aliter quàm fugiendo declinare periculum; sed ita maluit. 1. Vt plus pateretur in exilio apud extraneos, nec fugit ad Magos, vbi in pretio esset; sed ad ignotos, vbi lateret, quod imitari debemus, vt velimus in occulto esse, dum aliter de nobis disponit per superiores. 2. Voluit etiam genti Idolis deditæ prodesse, & implere Isaiæ prædictionem: *Ecce Dominus ascendet super nubem leuem, & ingredietur*

[Margin: Christi Persecutio. — 2. Tim. 3. 12. — Ioan. 15. 20. — Quare fugerit. 1. — 2. — Isai. 19. 1.]

AEgyptum, & commouebuntur simulachra AEgypti à facie eius Hæc nubes fuit sacra illius humanitas, vel etiam Matris vlnæ, in quibus portabatur. Simulachra aũt cõmota sunt, quia fundamentũ ab eo positũ est illius perfectionis, quæ postea in AEgypto maximè viguit in sanctis Anachoretis & Cœnobitis, per quam Idola, quibus Mundus seruiebat, diuitiæ, honores, & voluptates, prostrata sunt & conculcata. ô cùm Christus in nube panis ingreditur ad me, simulachra prauarum affectionum turbentur! Quod Christo euenit fugienti in AEgyptum à facie Herodis, euenit eius corpori primitiuæ Ecclesiæ, sanctisque Apostolis, qui pulsi à Iudæis, se ad gentes conuerterunt. Ne me deserat, obsecro, meus Iesus. ne ego tibi, bone Iesu, secedendi præbeam occasionem, & ne alius accipiat coronam meam.

PVNCTVM II.

Apparitio Angeli.

REVELATIO de fuga capescenda. Deus mittit Angelum prouidentiam gerens de Filio, donec veniret hora eius; gerit etiam de Iustis adoptionis filijs. Per Angelum intimat, quia vult sibi obediri etiam in ministris. Non matri intimat, sed Iosepho, cui, vt capiti domus, voluit Matrem subiacere. Nec illa ægrè tulit, sed perinde paruit, ac si fuisset sibi reuelatum. dummodo voluntas Dei fiat, non interest, per quem innotescat.

Discam ita obedire, & subordinatis.

PVNCTVM III.

CIRCVMSTANTIAE Mandati. 1. dormienti noctu imperatur. vult Deus postponi quietem, & commoda propter obedientiam. 2. Iubetur puerum & Matrem adducere, ceteris relictis, quò tutiùs abiret. Sic ego, dum voluntas Dei vrget ad aliquid, non prospiciã de commoditatibus: sufficit Iesum & Mariam secum habere. 3. Locum exilij designat AEgyptum, hostilem terram. Qui sub obedientia Religiosa degunt, non sibi deligant locum: vbique tuti sub Dei manu erunt. 4. Terminum exilij non asfignat, *donec dicam tibi.* Deo relinquamus, quamdiu in hoc aut illo munere & loco versemur, quia ipsi est cura de nobis. 5. Rationem fugæ reddit, ob periculum ab Herode. Etsi ad obediendum non requiritur, vt ratio reddatur, Deus tamen subinde facit, vt qui alioqui sine ratione paratus est obedire, si ea ex abundanti reddatur, suauius faciat. Vt in rebus fidei, quando ad promptitudinem credendi accedit miraculum, solatium est credenti. Quando autem rationem præcepti non assequimur, perinde obsequemur: imitantes quod dicit Paulus, *confidens in obedientia tua scripsi tibi: sciens, quoniam & super id, quod dico, facies.*

1. Nocte.

2. Puer & Mater.

3. Indifferencia loci.

4. Temporis.

5. Fugę ratio.

Ad Philem. ver. 21.

PVNCTVM IV.

OBEDIENTIA Iosephi. 1. nihil replicauit, aut difficultates mouit. 2. celeriter obediuit. 3. non est moratus difficultatem itineris, & rerum necessariarum inopiam.

PVNCTVM V.

COMMORATIO in AEgypto: in magna rerum paupertate, labore manuum victitantes inter barbaros & impios, ferebant pacatissimè, Deo curam relinquentes; cruciabantur ob gentis impietatem & peccata. Credibile est, aliquos, ad Dei notitiam cultumque permotos fuisse admiratione huius sanctæ familiæ; quam etiam iuuerint aliquibus subsidijs.

MEDITATIO XXVIII.

Cædes Innocentium, & reditus ex AEgypto.

In festo SS. Innocentũ.

PVNCTVM I.

Ambitio.

COGITA. 1. quàm sit ambitio pernitiosa, vt talia patret, & Christo ipsi insidietur, & quàm suspicax, vbi non est timendum. 2. quàm Christus compassus fuerit innocentibus, 3. quàm illis benè cesserit mors pro Christo obita.

PVNCTVM II.

MORTVO Herode reuocantur ex AEgypto. 1. Herodes frustratus voto occidendi Christum, regnum etiam amisit infelici morte, pro quo retinendo fuerat Christum persecutus. sic nihil proficit tandem iniquitas. 2. Ioseph admonetur per Angelum, fiduciamq; in Deū maiorem cócipit, quando videt, ita sui curam geri, sibique commissorum. Ideò me proijciam in Deum, *in cuius manu sortes meæ sunt*. 3. Angelus apud Iosephum non nominat ex nomine MARIAM, aut sponsam suam, nec modò, nec in priori apparitione, sed Matrem vocat, *accipe puerum & Matrem eius*, quia hoc nomen ipsi gloriosissimum, & ita ferè Euangelistæ appellant.

1. Decipitur Herodes.

2. Ioseph monetur.

Psal. 30. 15.

3. Mariā nominat.

PVNCTVM III.

REDITVS ex AEgypto. 1. sensêre illi, qui assueuerant sanctis hisce hospitibus, & fortè ad Dei cognitionem adducti fuerant, illorum abscessum. 2. Ioseph solitus in dubijs ad Deum recurrere, edocetur, ne transeat in Iudæam. 3. Christus nomen contraxit à ciuitate, vbi enutritus; vt Nazaræus vocaretur, id est, sanctus, Deoque sacer. quis vt ille? vel floridus: quomodo non alius, omni genere virtutum *flos campi, & lilium conuallium*.

1.

2.

3.

Cant. 2. 1.

Dominica prima post Epiphaniã.

MEDITATIO XXIX.

Christus ascendit in templum, & manet.

PVNCTVM I.

Consuetudo visitandi templ.

QVOD consuetudo fuerit MARIAE & Ioseph ascendendi in templum temporibus à lege præscriptis, ter in Anno, tum spiritu parendi legi, tum peculiari deuotionis erga Dei domum. Christus autem simul ascendebat, quòd ita parentes vellent; & vt ibi Patrem glorificaret, gratiasque solennes ageret cum reliquo populo pro communibus & priuatis beneficijs, quæ fuerat legis ratio præcipientis ascensum. Nec quia consuetudo erat, ideò ex consuetudine faciebant: sed ex deuotionis spiritu, quòd est in talibus atque alijs virtutum actionibus seruandum nobis.

PVNCTVM II.

Remansit Puer.

REMANSIT *puer Iesus in templo*: quia magis etiam, quàm Samuel versari in Dei obsequio appetebat, & vt exemplum daret pietatis circa res sacras, & cultum diuinum, præsertim in ea ætate, quando alij incipiunt ratione vti, vt doceret iam tunc assuescere oportere pietati, exercitationique virtutum. Remansit autem inscijs parentibus, ne, si illi repugnarent, videretur inobediens, cùm alioqui remanere eum oporteret: vel si per-

Inscijs parentibus.

mitterent, eorum præſentia ſibi foret impedimento. Diſcam affectum carnis & ſanguinis deponere, &, ſi coniuncti prohibituri ſunt, celare ipſos conſilium, quamuis dolituros. *Qui amat Patrem aut Matrem plus quã me, non eſt me dignus.* Et, *qui dixit Patri ſuo & Matri ſuæ, neſcio vos, &c. hi cuſtodierunt eloquium tuum.* Matt. 10.37 Deut. 33. 9.

PVNCTVM III.

VOLVIT IESVS manifeſtare ſe, idque in templo, & apud legis Doctores, in quo actu inſignes exhibuit virtutes. 1. Modeſtiam, vultu, verbis, & moribus ſingularem; vt ea permoti, ad conſeſſum eum admiſerint. 2. Humilitatem, interrogando, & audiendo, quaſi diſcens, non autem docens. 3. Sapientiam in quæſitis, & reſponſis, vt ſtuperent. 4. Zelum, quia non ad oſtentationem, ſed pro gloria Dei faciebat, vnde elati confunderentur, humiles illuſtrarentur interiùs. Quàm mihi eæ virtutes neceſſariæ! qui immorigerè, & arroganter ſcientiam iacto, quæ nulla eſt; indeque meam, non Dei laudem quæro.

Chriſti modeſtia. Humilitas. Diſcretio. Zelus.

PVNCTVM IV.

QVID egerit illo triduo. Credibile, manſiſſe in templo ſemper, & humi cubaſſe, ac ſine cibo vixiſſe, vel tenui emendicato.

MEDITATIO XXX.

Quæritur IESVS, & inuenitur.

PVNCTVM I.

Parentum virtutes in quęrendo IESVM.

QVÒD DEVS Parentes, amiſsione talis Filij, abſque eorum culpa, & dum pium obſequium præſtant, voluerit exercere ad exemplum virtutum. 1. Patientiæ; nam ita dolebant, vt interiùs non turbarentur, neq pacem cordis amitterent, neque conquererentur; ſed Deo ſe committerent. 2. Humilitatis, dum culpæ ſuæ tribuerent, quæ aberat omnis; vel quòd indignos ſe putarent tali vitæ ſolatio. 3. Studij, & curæ, vbi primùm aduerterunt, quærendi illum, dolore & amore exſtimulante, quodq; id paterni officij eſſe intelligerent. Non inuenerunt autem inter cognatos, quia propter eos non deſeruiſſet parentes. 4 Orationis, qua per noctem petebant à Deo ſibi reddi. Contingit ſpiritualiter amitti Chriſtum per diem proſperitatis, & animaduerti in nocte tribulationis, vel per diem vitæ, dum per teporem hęret quis in aliquo peccato mortali, nec ſe agnoſcit: aliquando tamen ad vitæ noctem recognoſcit. Gratiam quoque deuotionis Deus ſubtrahit ob varias cauſas, vel culpabiles, vel ex prouidentia.

PVNCTVM II.

Tempus tridui.

QVOMODO inuenitur. 1. Poſt triduum: in typum alterius tridui à morte ad Reſur-

surrectionem eiusdem Christi. Sed illa amissio & mora fuit multò acerbior, hæc tantùm quædam illius prægustatio. 2. Locus, in templo inuenitur, Orationis loco. Inuenietur in corde nostro, si illud fecerimus Orationis locum, non negotiationis: sic *sponsa non inuenit in plateis* & turbis distractionum, nec verò *in lectulo* commoditatum: quia, vt apud Iob, non inuenitur in terra suauiter viuentium. 3. Inter quos inuenitur? in medio Doctorum, audiens & interrogans. Inde intelligi potuit, cur remansisset. Inuenitur apud eos, qui habent clauē scientiæ Cogitent isti, inter ipsos Christum esse, obseruareq; quomodo alios dirigant. 4. Gaudium MARIAE, maius quàm Matris Tobiæ: instar illius, quod postea percepit, cùm rediuiuū à mortuis recepit filium. Inuento IESV in tali actu & plausu, non ingessit se mater, vt fit, prædicando, suum esse filium, at modestè & tacitè rem considerabat, & exitum præstolabatur.

Locus templum.

Cant. 3.1.

Iob 28. 13.

Societas Doctorum.

Gaudium B. Virginis Mariæ.

PVNCTVM III.

QVOMODO Mater alloquatur inuentum filium. 1. *Fili quid fecisti nobis sic?* non est curiosa inquisitio causæ, sed amorosa expositio doloris, vt cùm Iob: *quare me posuisti contrarium tibi?* & Christus: *Vt quid dereliquisti me?* & Dauid: *Quare faciem tuam auertis?* simul indicatur, ab ipsius Dei prouidentia afflictionem venire, & posse, cùm velit, mederi. Solet in his verbum addi fiduciæ;

1. Alloquitur filium amanter.

Iob 7. 20

Mat. 27.46

Psal. 43.24.

vt, *Deus Deus meus*, vt quid? &c. & Maria: Fili, quid? nam ex amore & fiducia proficisci debent tales quasi querelæ. 2. *Pater tuus & ego.* Honorat sponsum, dum primo loco nominat, & gloriosum Patris titulum tribuit, se humiliat, quasi eius filius habeat alium Parentem præter se, quod inde colligebatur. 3. *Dolentes quærebamus te.* Debet quæri cum dolore, qui ex amore procedat, & cum simplicitate cordis purâ ipsius gratiâ: non ob gustũ, aut commodum aliud. Et quærendus est diligenter, & perseueranter. *Quæretis me, & inuenietis, cùm quæsieritis me in toto corde vestro* 4. *Sic*, emphasim habet. quàm pauca & cordata verba! vti aliàs solita Diua Virgo.

2. Humiliter.

3. Cum dolore.

4. Breuiter.

Ierem. 29. 13

PVNCTVM IV.

QVID responderit Christus. 1. *Quid est quòd me quærebatis?* subasperior in speciem responsio. Sic subinde expedit, ad exercitium patientiæ, & humilitatis, quando etiã abest omnis culpa, vt hîc. Voluit etiam indicare, se plus esse, quàm hominem. 2. *Nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse?* commendatur nobis studium diuini obsequij præ rebus omnibus.

Cur asperiusculè?

Seruire Deo.

PVNCTVM V.

CHRISTVS *descendit cũ eis, & erat subditus illis.* In itinere quærebat Mater ex eo, quid egisset illo triduo, & conseruabat verba eius in corde suo. Quàm deinceps fuerit Virgo attenta, ne Christum amitteret. Vtinã & ego!

MEDITATIO XXXI.

Vita Christi vsque ad annum trigesimum.

PVNCTVM I.

IESVS *proficiebat ſapientia & ætate apud Deum & homines* Habuit à ſuo conceptu omnem ſapientiam, & gratiam: proficiebat autem, quotidiè magis exercens, foriſque oſtendens. quemadmodum Sol in ſe idem, *creſcere* dicitur *vſque ad perfectum diem*, ſecundum operationis efficacitatem Spiritualiter creſcere aut decreſcere varijs modis contingit. 1. Aliqui, vbi cœperunt, mox retrocedunt. De his Chriſtus: *Mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retrò, non eſt aptus Regno Dei.* & ſunt vt vxor Loth, *quæ verſa eſt in ſtatuam ſalis*, quòd retroſpexerit. 2. Alij in progreſſu remittunt de feruore, & medijs, per quæ profeciſſent, qui in periculo ſunt deficiendi. Ad tales Chriſtus: *Habeo aduerſum te pauca, quòd Charitatem primam reliquiſti.* 3. Alij incipiunt, & pergunt, ſed lentè: qui etſi exteriùs non appareant deficere, ſolent tamen interiùs. 4. Alij, vbi inceperunt, pergunt alacriter: *aſcenſiones in corde ſuo facientes, & euntes de Virtute in virtutem.*

Prou. 4. 18.

1. Mali retrocedunt à modis.

Luc. 9. 62.
Gen. 19. 26

2.
Apoc. 2. 4.

3

4.
Pſal. 83. 6.

PVNCTVM II.

CRESCEBAT *coram* DEO *& hominibus.* Vitanda extrema. Aliqui, non habita

1. Modus creſcendi.

bita ratione ædificationis apud homines, quæuis faciunt feruore proficiendi; alij tantùm coram hominibus proficere student, non in corde coram Deo. oportet autem prouidere bona & coram Deo, & coram hominibus. Crescebat autem *sapientiâ & gratiâ*, ad sapientiam spectant meditatio cælestium, prudentia agibilium, discretio sermonis: ad gratiam autem eæ omnes actiones virtutum, quibus placemus Deo, & hominibus reddimur amabiles. Sicut de Christo dicitur: *non erit tristis neque turbulentus*. Proficiebat & Maria ab exemplo filij proficiam & ego.

2. Sapientia.

Isai. 42. 4.

PVNCTVM III.

Christus obediens.

DE Christo ab hoc tempore ad trigesimũ annum ætatis non habetur aliud, nisi quòd *erat subditus illis*. 1. cogita, quis obediebat. 2. in quibus, quæ in domo fabri, & paupere occurrunt faciendo; & faciebat omni affectu. Laus obedientiæ non est à dignitate actionum quæ fiunt; sed ab intentione & affectu facientis, qualescunque imponantur, licèt suo genere paruæ.

PVNCTVM IV.

Cur faber. *Marci 6. 3.*

EXERCVIT Christus fabrilem etiam post mortem Ioseph: vnde dicebant, *Nonne hic est faber filius Mariæ?* 1. ad exemplum vitandi otij. 2. vt se subijceret maledicto Adæ: *in sudore vultus tui vesceris pane tuo*. 3. Causa humilitatis. considera, quo affectu interno o-

Genes. 3. 19.

pera

pera faciebat, & offerebat Patri æterno labores illos. tu fac similiter in omnibus.

PVNCTVM V.

QVOD Christus tanto tempore latuerit vsque ad trigesimum annum. Vnde postea mirabantur, *quomodo literas sciret, cùm non didicisset*. Imò dicebant: in furorem versus est: quia tam insolita dicebat, & faciebat, qualia ab eo expectari non poterant, ex comparatione vitæ prioris. Ama latere, nec teipsum ostenta; Erit tempus, cùm Deus disposuerit.

PARS TERTIA MEDITATIONVM.

DE VITA ET DOCTRINA Christi à Baptismo ad Paßionem.

INTRODVCTIO AD MEditationes III. Partis.

DE DVPLICI VITA, ACTIVA & Contemplatiua.

PIRITVALIS vita constat partim externis actionibus, & dicitur Actiua; partim internis, & vocatur Contemplatiua. cùm vtræque iunguntur, efficitur vita Mixta; quam Christus tenuit & exhibuit Ambæ sunt in Maria & Martha sororibus adumbratæ: de quarum officijs & proprietatibus aliquid pręmittendum est in vsum Meditationum sequentium.

CAPVT I.

De Actionibus vitæ Actiuæ.

Obsequia vitæ actiuæ. Luc. 10. 38.

INSINVANTVR in Martha de qua S. Lucas: *Ingressus est Iesus in quoddam castellum, & mulier quædam Martha nomine excepit illum in domum suam.* Quibus verbis significantur tria obsequia vitæ actiuæ. Primum est, vt

1. Præparatio.

præparetur Christo domus, quod fit tribus

modis.

modis. 1. vt mundetur tota, videlicet à peccatis. Quoniam *in maleuolam animam non introibit ſapientia, nec habitabit in corpore ſubdito peccatis*. Huc pertinent opera pœnitentię. 2. vt reddatur tranquilla & abſque tumultu: quò poſsit hoſpes quietem capere. Id perficitur compreſsis, & mortificatis paſsionibus appetitus. 3. vt ornetur, vtique virtutum moralium feruenti ſtudio, & exercitatione. *Sap. 1. 4.*

II. Elecmoſyna.

Secundum obſequium eſt, excipere Chriſtum hoſpitio in pauperibus: ſicut Martha excipiebat illum in ſeipſo cum diſcipulis ſuis; exercendo in pauperes opera ſeptem miſericordiæ corporalis, de quibus Chriſtus: *Quamdiu feciſtis vni ex his fratribus meis minimis, mihi feciſtis*. *Mat. 25. 40.*

III. Zelus animarum.

Tertium eſt, præparare Chriſto hoſpitium in aliorum etiam animis: quod fit per opera miſericordiæ ſpiritualis, perque miniſteria docendi, concionandi, confeſsiones audiendi, & Sacramenta adminiſtrandi. Hoc erat munus diſcipulorum, quos præmittebat Chriſtus *in omnem locum, quò erat ipſe venturus*. *Luc. 10. 1.*

CAPVT II.

De Actionibus vitæ Contemplatiuæ.

EXPRIMVNTVR in Magdalena ſorore Marthæ. *Et huic erat ſoror nomine Maria, quæ etiam ſedens ſecus pedes Domini, audiebat* *Luc. 10. 39*

verbum

verbum illius. Hoc est præcipuum Contemplatiuæ. sorores sunt, quia ab eodem Patre Deo genitæ: sed prior Martha, quæ Deo hospitium parat; tum Magdalena, quæ iam domi excepto fruitur. Huic conueniunt ista
I. Appropinquare Iesu. 1. Magdalena propinquior est Christo, quippe inhærens pedibus eius; Martha autem caussa ministerij per domum discurrit. *Accedite ad Deum & illuminamini.* Psal. 33. 6.
II. Assidere. 2. *sedet*: nempè quiescit, absque distractione, vni rei intenta, sepositis curis omnibus, atque internis potentijs sensibusque omnibus collectis, pacatisque affectibus. *Vacate & videte, quoniam ego sum Deus.* Psal. 45. 11. *Audiam quid loquatur in me Dominus* 3. 84. 9.
III. Ad pedes. 3 *ad pedes* manet, inde affectus hauriens salutares, qui per pedes significantur. 1. Primò, *humilitatis*, dum recumbit in nouissimo loco; de 2. inde *reuerentiæ* erga Christi Maiestatem; 3. quam recognoscens demittit sese. Tertiò *subiectionis*, paratam se ad obsequium illo situ profitens. 4. Quartò *imitationis*, vestigijs Christi insistere cupiens. Talibus contingit illud: *Qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius.* Deut. 33. 3.
IV Audire Iesum varie. 4. audit verbum. & huic rei præcipuè contemplatiua intendit. audit autem, vel sacros & pios libros legendo, vel spirituales magistros & cohortationes auidè excipiendo; vel meditando, & cum Deo colloquendo, vel denique per intuitũ contemplationis veluti spectando diuinam veritatem. In quem actum maximè conuenit auditio: nam hæc fit absq; nostris ratiocinationibus per il-

lapsum

lapsum doctrinæ in interiorem auditum. Sic Paulus *audiuit arcana verba*. & Christus ipse: *Quæcunque audiui à Patre meo, nota feci vobis.* Ita anima per contemplationem excipit diuinas illustrationes & sensus, nullo labore, magno gustu suauitatis; & *suscipit*, quod optat S. Iacobus, *in mansuetudine insitum verbum, quod saluat animas* suscipientium.

2. Cor. 12. 4.
Ioan. 15. 15.
Iac. 1. 21.

CAPVT III.

Vita Actiua opus habet contemplatione.

ID apparet in Martha: quæ *satagens circa frequens ministerium, stetit & ait: Domine, non est tibi curæ, quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic illi, vt me adiuuet.* Sanè Contemplatio debet adiuuare Actionem, vt hæc cum deuotione & suauitate perficiatur. Quare Martha stetit, aliquantulum intermittens actionem. Queritur autem amanter de subsidij defectu à sorore; per hoc volens impetrare à Domino auxilium contemplationis. Iube, inquit, & confestim fiet. *Mitte de cælis, & à sede magnitudinis tuæ spiritum sapientiæ, vt mecum sit, & mecum laboret: & sciam, quid acceptum sit apud te,* hoc est, vt tibi placere possim in actione mea. Sunt quidam ex occupatis in actione, qui queruntur quodammodo de ipso Deo,

Luc. 10. 40.

I. Contemplatio adiuuet actionem.

Sap. 9. 10.

II. Contēplationis defectum queruntur.

quasi ab ipso deserantur, nulla quiete ad respirandum concessa; quasi culpa actionis fiat, quòd destituantur fructu contemplationis. Qui quidem, si humilitatem colerent, in magno beneficio ponerent, quòd in Dei gratiam sese totos impendere liceat sanctis actionibus, atque eâ ratione donum contemplationis obtinerent, quod modò auertunt à se per superbam querimoniam, & fortè simulatam, qua tegere volunt & excusare tepiditatem suam in studio contemplationis.

III. De contemplatiuis malè iudicant.

Alij autem queruntur de contemplatiuis, quasi otiosis, & Ecclesiæ Dei nihil conferentibus, sed planè inutilibus: quo in iudicio multum peccant.
1. Primò, quod velint, omnes eandem inire viam secum, quasi vna tantùm sit ad perfectionem contendendi.
2. Deinde errant, quòd otiosos existimant, qui Deo toti vacant; & inutiles, quorum orationibus plurimum iuuatur Ecclesia, & illi ipsi, qui proximis dant operam. Quare Dominus Magdalenam defendit, quę otiositatis arguebatur à sorore. Agat igitur gratias Deo vnusquisque pro sua vocatione; in eaque se perficiat: deque aliorum bono gaudens, faciat illud sibi proprium.

CAPVT

CAPVT IV.

De moderanda Actione.

NIMIAM sollicitudinem coarguit Dominus, quando Marthæ dixit: *Martha Martha sollicita es, & turbaris erga plurima.* Huius verò inquietudinis causa est triplex. Prima est naturæ conditio, ex qua quidam sũt ita animo inquieti, vt se colligere nõ valeant, ideoq́ue amant distractiones. Alij autem sunt pacati, facilesq́ue ad collectionem sui: sicut autem hos charitas, cùm opus est, ad actionem prouocat: ita illos frenare debet, & ab effusione cohibere timor spiritualium damnorum inde prouenientium; & spes de virtute gratiæ Dei eos ad connitendum confirmare. I. Inquietudo naturæ.

Secunda causa est zelus indiscretus, atque defectus experientiæ: vnde fit, vt omnia complecti velint, & vbiq; adesse. Sic Dominus redarguit sollicitudinem Marthæ *circa plurima.* Corrigendus est error iste, & suum cuique rei tempus dandum, iuxta illud: *Sapientia scribæ in tempore vacuitatis; & qui minoratur actu, sapientiam percipiet.* Hoc est, vir sapiens captat otium suo tempore, & vacare à curis; & per diminutionem, siue cessationem ab actione intendit sapientiæ acquirendæ. II. Defectus Iudicij. Eccl. 28. 25.

Tertia est causa, ab amore sui ipsius, quo fit primùm, vt in res proprias nimio amore feramur, atque ita effundamur foras supra modum: deinde inpulsu vanæ gloriæ sæpè vrgemur ad multa aggredienda, & prosequenda, III. Amor sui nimius. Impetuosus.

non obstante proprio spiritus detrimento.
Indiscretus Denique, per indiscretionem, non æstimantes, quid expediat, dum licere videatur; contra
1. Cor. 6. 12. Pauli documentum: *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt.* Quidquid ergo speciem aliquam boni habet, sine delectu suscipitur: quod est inconueniens.

CAPVT V.

De vno necessario, quod est proprium vitæ Contemplatiuæ.

HOc Vnum commendauit Christus in Magdalena, *Porrò* VNVM *est necessariū* Huc spectat vita Contemplatiua, vbique renuens pluralitatem, amans vnitatem. Primò

I. Vnitas parsimoniæ. 1. Tim. 6. 8.

in vsu rerum temporalium: ex quibus studet quàm paucissimis vti. *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus.* Multum id confert ad quietem cordis, & singulariter id sectati sunt viri contemplatiui; & quò parciùs istis vtimur, liberaliùs à Deo donamur spiritualibus bonis.

II. Intentionis

Secundò requiritur *vnitas intentionis*, quæ debet esse gloria Dei; & quæ ad illam per se diriguntur, vti est præcipuè salus nostra. quidquid non huc refertur, extra vnum est; si vel totum mundum lucrifaciam.

Ephes. 4. 4.

Huc spectat etiam *Vnitas*, quâ sumus *vnum corpus, & vnus spiritus cum Christo, & vna est omnium fides, vnum baptisma, vna spes vocationis,*

nis, *vnus Dominus*, *vnus Mediator*, *vnus Deus*, *& Pater omnium*. Quare deteſtabor, quæcunque me ab hac vnitate corporis Chriſti, quod eſt Eccleſia, quocunque modo abducunt aut diuellunt. Tertia eſt, *vnitas* facultatum animæ, & actionum; quæ in vnum colliguntur, quando ſic in poteſtate ſunt, vt nihil obſtrepant, aut auertant animam contemplantis ab vnione cum Deo per contemplationem & amorem, ſed potius cooperentur ſub modo, atque ſubſeruiant. III. Vnitas facultatum animæ.

CAPVT VI.

De præſtantia vitæ Contemplatiuæ.

COMMENDAVIT illam Chriſtus illis verbis: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea* Vbi eſt notandum, quòd ait, Mariam *elegiſſe*: nam, etſi Deus inſpirator eſſe debet ſuſcipiendi vitæ genus, præſertim tam eximium; homo tamen ipſe obſequitur vocanti, & cooperatur. Gratia & libertas principia ſtatus.

Vocat autem *optimam partem*, quo præfert eam vitę actiuæ, nam coniungit magis hominem ſummo bono; ſimilioremque Deo facit, & Angelis, perficiẽdo ipſũ ſecundũ nobiliſsimas potentias rationales, intellectũ & voluntatẽ, atq; iſtas per actus omnium excellentiſsimos; nempè contemplationem primæ veritatis, &

Amor proximi. amorem summi boni, à quibus actibus deinde prouenit amor proximi, & feruor, atque deuotionis sensus in operibus bonis perficiendis.

1. In statu conseruat. Addit porrò Dominus: *quæ non auferetur ab ea.* Nam quos Deus semel ad eã vitã vocauit, vult in ea permanere, nec vllis obtrectationibus (qualis erat illa Marthæ) ab instituto reuocari. 2. Non impedit. Deinde vult, vt à consuetis eius vitæ exercitationibus, per tempora distributis, nullo modo patiantur se impediri, aut distrahi, quouis alio prætextu meliorum. Nam in ipsos dicitur à sponso: *Ne suscitetis, nec euigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit.* (Cant. 2. 7. & c. 3. 5.) Volet autem, quando id esse voluntatis diuinæ, ex obedientia intelliget. 3. Nunquam aufert. Deniq; Deus nunquam aufert hanc partem ab eo, cui semel contulit; sed eandem perficiet in æternitate, vbi cessante actione toti Deo vacabimus, amabimus, & laudabimus, vt dicit Augustinus. (De Ciuit. in fine.)

CAPVT VII.

De vitæ mixtæ excellentia.

MIXTA est, quæ contemplationi addit actionem: cuius vitæ Mixtæ respectu contemplatiuam solam Dominus vocauit *partem*: quia non est totum bonum. Hanc Christus expressit; deinde Ioannes Baptista, Apostoli, Doctores Ecclesiæ, alijque viri san-

ctissimi

ctissimi secuti sunt. Significata verò est in *scala Iacob*, per quam *Angeli ascendebant & descendebant*. vtique homines Angelis similes, modò ad cœlum per contemplationem se attollentes, modò se ad terram demittentes, causa proximos iuuandi per oportuna ministeria. Et quamuis ista perfectio videatur esse paucorum, vt ait Cassianus, tamen ipsa contemplatio, amorque diuinus, dum proximi charitatem accendit, ad actionem instigat. Intelligit enim opus esse Deo gratissimum, cooperari Christo in lucro animarum faciendo, proque ipsis vitam ipsam fundere, paratum esse Cęterum sicut Martha indiget Magdalenæ subsidio, ita vicissim pulchra Rachel (quæ etiam contemplatiuam designat) inuidet Liæ lippienti, sed fœcundæ (quæ est actiua) clamatque: **Da mihi liberos, alioquin moriar.**

Gen. 28. 12.

Collat. 19. c. 9.

Contemplatio ad amorem proximi pellit.

Genes. 30. 1.

Oratio.

Quamobrem Dominum obsecrabo, vt Marthæ obsequium pariter & Mariæ otium tenêre valeam, neque me solicitudo Marthæ nimia à quiete Magdalenæ distrahat, vel huius studium auocet à subsidio proximis ferendo.

CAPVT VIII.

Quomodo Christus vtramque vitam excellenter coniunxerit.

Luc. 6. 12. NOCTEM contemplationi, diem actioni tribuebat; quod significat Lucas: *Exijt*
I. *n montem orare, & erat pernoctans in oratione*
Christi oratio. *Dei.* Circa quæ verba considerare possumus Christi contemplationis modum, ad imitandum.

1. 1. Accedebat paratus, sepositis distrahenti-
Cum præparatione. bus: nam eligebat locum à strepitu semotum, montem; tempus quietissimum, noctis, & solus secedebat.
2. Longa. 2. Diu orationem producebat, vt qui in illa pernoctabat. Ac ille momento in Deum assurgebat, nos autem non nisi multa colluctatione obtinere possumus benedictionem, sicut Patriarcha Iacob. Et propterea di-
Eccli. 7. 9. citur: *Melior est finis orationis, quàm principium*: quia tandem post multam instantiam & conatum efficimur compotes alicuius cœlestis lucis, & consolationis. quare debemus o-
3. Perfecta. rationem producere. 3. Oratio ipsa Christi erat perfecta, nam ait: *pernoctabat in oratione Dei.* Phrasi autem Scripturæ res quæpiam dicitur Dei, quòd sit in eo genere excellentis-
Thren. 3. 28. sima, qualis oratio à Ieremia describitur: *Se-*
II. *debit solitarius, & tacebit: quia leuauit se super se.*

Oratio Dei respicit tripliciter. Præterea vniuersa oratio dici potest, Dei,
1. quod ex omni parte Deum respiciat. 1. debet à

Spiritu ſancto inſpirari, qui idcirco dicitur pro nobis poſtulare. 2. in Deum ſolum debet eſſe intenta, alijs curis ſeclusis. *Introibo in potentias Domini: Domine, memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius.* 3. Summa petitionum debet eſſe honor Dei, & eius impletio voluntatis. 4. effectus eſt vnitio cum Deo, & transformatio in illius ſimilitudinem. Oratio itaque perfecta verè appellatur Dei, qualis in primis oratio fuit Christi Domini.

2. Pſal. 70. 16.

3.

4.

Ab huiuſmodi contemplatione Chriſtus prodibat ad actionem: ſed & inter actionem miſcebat contemplationem, velut cùm in patrandis miraculis orabat Patrem: quod etiam feciſſe tacitus, quando non memoratur aperte oraſſe, credendus eſt, & fecit, vt doceremur ſimiliter, contemplationem eodem tempore cum actione iungere, non ſolùm eam præmittere. Sicut hortatur Ieremias: *Leuemus corda noſtra cum manibus ad Dominum in cœlos.* Cum manibus, inquit, & inter operandum.

III. Poſt oratione Actio.

Thren. 3. 41.

Porrò Chriſti actio per tempus prædicationis eius maximè enituit, in concionibus, exemplis, & miraculis, quæ omnia fuerunt eximia, circa quæ verſatur tertia pars Meditationum.

IV. Chriſti Actiones.

MEDITATIO I.

Vita Præcurſoris.

PVNCTVM I.

AB Infãtia degit in deſerto, vbi quatuor imprimis præluxit virtutibꝰ, quæ ſunt columnæ perfectionis. 1. Aſperitas vitæ, habebat veſtimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceã circa lumbos ſuos: eſca aũt eius erat locuſta, & mel ſylueſtre: & haud dubiè, nõ diſsimile cubile & lectus, antrum, & nuda humus: ferebatq; omnes cęli moleſtias, æſtũ, imbres, friguſque patienter. Nec hæc ob delicta præterita, cùm fuerit ab vtero ſanctificatus; ſed ad vitandas etiam leues culpas, carnemque ſpiritui ſubigendam, vtque idoneus fieret diuinis percipiendis, quæ ordinariè nõ niſi talibus ſui victoribus communicantur. Ita ſtudebo imitari quoad licebit, & offerre me hoſtiam viuam, ſanctam, Deo placentem, præſertim quia ad ſatisfactionem pro multis peccatis mihi eſt mortificatio carnis neceſſaria, non tantùm ad diſponendam animam diuinis influxibus. Et tandem, quia *qui molliter veſtiuntur, in domibus Regum ſunt.* 2. Negotiũ per id tempus illius fuit aſsidua oratio, & cõtemplatio, implente illud Domino circa Ioannem: *Ducam eam in ſolitudinem, & ibi loquar ad cor eius.* Vnde diuinis illuſtrationibus ſupra omnes Patriarchas & Prophetas donatus

[Margin: I. Pœnitentia corporalis — Matth. 11. 8. — II. Oratio. — Oſea 2. 14.]

tus est, atque ineffabilibus suauitatibus delibutus. Et meritò, vt qui ita se omni abdicauerat prorsus consolatione terrena. Nempe ad *montem Myrrhæ*, & mortificationis contendere oportet, vt ad *thuris collem* peruenias. 3. excelluit fortitudo & constantia in tam diuturna militia. Nec enim dubium, quin à Sathana frequenter & grauiter fuerit appetitus, quando ipsum Christum post quadraginta dierum solitudinem sic est ille aggressus; *delectatur enim cibis electis, & fiduciam habet, quòd Iordanis ipse fluat in os eius*, tantùm præsumit. 4. Cordis puritas, vel à minimis labeculis, & studium proficiendi semper; de quo dicitur: *puer autem crescebat & confortabatur spiritu.* quare in eum maximè illud conueniebat: *Beatus vir, cuius est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disponit, ibit de virtute in virtutem, donec videatur Deus Deorum in Sion.* Insistam hisce vestigijs, vt *crescam sicut matutina lux vsque ad perfectam diem.*

Cant.4.6. *Gregor.1. dialog. c.1.*
III. Fortitudo contra tentationes.
Hab.1.16. *Iob 40 18.*
IV.
Luc.1.80. *Psal.83.6.* *Prou. 4.18.*

Pvnctvm II.

Ætate iam prouecta prædicare aggreditur. 1. id agit Spiritus sancti impulsu, cuius ductu antea latitauerat. nam solet Spiritus, quos ad perfectionem prouexit, ad alios quoque perficiendos inducere, ad parandam Domino plebem perfectam. Sed & qui in cellam vinariam introductus fuerat, exstimulante charitate, alios quoque ad dilecti sui amorem inflammare gestiebat.

1. Conciones ex Spiritus S. impulsu.

2. Accommodatæ auditoribus. Matt. 3. 7.

bat. 2. Attemperabat prædicationem suam auditoribus. In proteruos Pharisæos & Saducæos hæreticos terribilis vt Elias: *genimina* vocans *viperarum*, & extrema intentans: at in plebem, publicanos, & milites benignus, apta singulis præbens documenta.

3. De Pœnitentia.

3. Prædicationis argumentũ præcipuum fuit pœnitentia, ad quam inducebat, tum Spe, quòd regnum cœlorum appropinquaret, tùm metu seueri iudicij, securi iam ad radicem arboris admota, & ventilabrum iã Deo versante, ad purgandam aream, & triticum à paleis segregandum.

4. Fructus.

4. Fructus prædicationis sequebatur magnus, magni ad eum concursus fiebat hominum, qui confitentes peccata sua, ad baptismum pœnitentiæ se offerebant. Atque id totum nullo patrato miraculo. tantùm valet sanctimoniæ exemplum. O, det Ecclesiæ suæ Deus multos eius efficacitatis!

PVNCTVM III.

1. Humilitas.

HABITVS est pro Christo à populo; quod vbi coniecit Ioannes, refragatus est, in quo eluxit insignis humilitas. 1. Quòd nec ob seuerissimam vitæ rationem, nec ob tam eximias virtutes, nec demum ob tantum populi plausum, conceptamque de ipso opinionem, sibiipsi placuerit.

2. Christum exaltat. Luc. 3. 16.

2. Quòd non dissimulauit rem, sed Christo gloriam dedit, se verò abiecit. *Ego baptizo vos aqua: venit autem fortior me, cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamentorum eius, ipse vos baptizabit*

zabit Spiritu sancto & igne: vbi etiam baptiſmum ſuum extenuat, Chriſti autem magnificat, cùm nos extenuemus bona aliena, efferamus propria.

MEDITATIO II.

Pro Dominica 4. Aduentus.

Teſtificatio Ioannis Baptiſtæ de Chriſto.

NON populus tantùm, ſed primores etiam dubitare cœperunt, nũ eſſet Chriſtus? quare miſerunt Sacerdotes & Leuitas, vt interrogarent: tu quis es? in Reſpõſo quatuor heroicos demiſsionis actus exercuit.

PVNCTVM I.

Actus Humilitatis. I. Dei gloriã quærit.

CONFESSVS *eſt: quia non ſum ego Chriſtus.* Hic eſt primus actus præcisè & prompte amoliri à ſe, quod non erat, & deferre ei, cuius erat. Affectatio diuini honoris deiecit Luciferum, & primos parentes exturbauit, quoſdam etiam potentes mortalium hæc inſania inuaſit. Contrà ſeruauit Angelos, eam reſpuiſſe, & Chriſti Apoſtoli vehementer auerſati ſunt omnem ſpeciem delati ſibi eiuſmodi honoris. Calliditas fuit Sathanæ, vt Ioannem, quem alijs machinis labefactare nequiuerat, excellentiæ ſupra humanam delatione caperet. Sic aliàs agit, vt iuſtis maiora quædam ſupra meritum atque virtutem deferantur, vt euectos præcipitet, quod, qui in humilitate fundati ſunt, cauent,

Calliditas Sathanæ.

ſequen-

Eccles. 3. sequentes illud: *quantò maior es, humilia t[e] in omnibus.*

PVNCTVM II.

II. Debitum honorem fugit.

SECVNDÒ interrogatur: *Elias es tu?* Respondet: *non sum. Propheta es tu? non sum* respondet. Poterat Eliam Prophetam se fateri, sicut vocatus est à Christo: at humilis nõ tantùm indebita respuit, sed debita etiam, quando salua veritate potest, à se amolitur, industriùs in hoc: sicut superbi contrà in deriuandis ad se titulis & honoribus sunt ingeniosi. Hic est alter humilitatis actus; & respondet siccissimè: *Non*, ne inuolutum responsum relinqueret suspicionem.

PVNCTVM III.

III. In Deum omnia deriuat.

TERTIA quæstio? *Quis ergò es? Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias.* Non iactat genus, parentes, sacerdotium, vt quidam solent de suis gloriari. *Vocem* autem se dicit, quo significat munus quoddam sibi demandatum Præcursoris, sed ita humiliter, vt quicquid est, alterius se esse insinuet, nimirùm Dei, per ipsum tanquam vocem loquentis. Hic est tertius humilitatis actus, vt quando bona nostra cogimur aperire, quàm demissisimè id fiat, ac in Deum deriuentur. Porrò Ioannes erat vox, & verbo & exemplo, ad Christum omnes vocans. Talis sim.

PVNCTVM IV.

IV. Publicè se deprimit.

QVARTA quæstio: *Quid ergò baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?* Perstringitur Ioannes, quòd vsurparet sibi munus baptizandi. ipse autem se non tuetur, in Deum autorem referens suum baptismum, (qui est quartus humilitatis gradus.) sed pergit abijcere se, dicens: *Ego baptizo in aqua: medius autem vestrûm stetit, quem vos nescitis, ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est* (mihi prælatus) *cuius ego non sum dignus, vt soluam eius corrigiam calceamenti.* Idem testificatur, quod antea apud plebem, Christo dans honorem; nunc maximè, quando solenniter ex parte Magistratuum interrogatur, vt illis innotescat Christus, ipse autem pro indigno illius seruo habeatur. Rectè Christus Ioannem dixit non esse arundinem vento agitatam, quippe eandem semper confessionem de Christo confessus est, nunquam vanitatis vento transuersum impulsus. Talis est humilis, qui tanquam terræ moles super nihilum suum firmiter fundatus est.

Humilis stat immobilis.

MEDITATIO III.

Christus baptizatur.

PVNCTVM I.

Valedicit Matri Christus.

CHRISTVS aggressurus opus suum valedicit Matri mœrenti de abitu, sed gratulanti, ob appropinquantem Redemptionem

Israëlis; protectusque ad Iordanem, inter publicanos & peccatores baptizandum se offert Ioanni. Facti huius causæ fuerunt. 1. Ad humilitatis exemplum, quæ est optima præparatio, ad aggrediendum Magna, iuxta illud: *Et mittes quod saluatum fuerit de Iu da radicem deorsum, vt faciat fructum sursum.* 2. Vt baptismum Ioannis facto suo probaret, sicut & circumcisionem, dum ei se subiecit. Sic Christi legem consiliaque ostendimus nos maximè probare, si ea impleamus. 3. Vt sanctificaret aquas in lauacrum regenerationis.

Cur baptizetur Christus.
1.
Isa. 37. 31.
2.
3.

PVNCTVM II.

Ioannis gaudium.

IOANNES, qui Christum de facie non nouerat, reuelante tunc Spiritu sancto, ipsum agnouit. Quis gaudij sensus in pectore Baptistæ! illo etiam maior, quo *exultauit in vtero ad præsentiam Domini sui*. Quis affectus reuerentiæ, & submissionis! Vnde ait: *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me?* Profundè scilicet penetrabat, quis Christus, quis ipse. Ita tu, cùm venit ad te in Eucharistia. IESVS autem respondit: *sine modò, sic enim decet nos implere omnem iustitiam.* Nos, inquit, & me & te decet, me quidem per humilitatis opus; te verò per obedientiæ, baptizando me, quod à te requiro. Omnem inquit iustitiam, quippe humilitate & obedientia continetur omnis perfectio sanctitatis. Paruit Ioannes, non excusans, vt Petrus lauari, at qua reuerentia & sensu baptizauit Puritatem

Humilitat. & obedientiæ coniunctio.

PVNCTVM III.

CHRISTVS in actu tantæ humiliationis exaltatur & clarificatur à Patre æterno triplici indicio. 1. Nam baptizatus confestim ascendit de aqua: & ecce, *aperti sunt ei cœli*; ei inquam, in gratiam ipsius, vt sic ostenderetur, eum de cœlo venisse. Deinde per ipsum aperiendos quoque nobis, & verum esse, quod Baptista, inducens ad pœnitentiam, prædicabat: *Appropinquare Regnum cœlorũ.* Marcus ait, quòd vidit cœlos apertos, quippe Christo patebant arcana omnia cœlestia, & per ipsum nobis aperienda erant. *Qui* enim *est in sinu Patris, ipse narrauit*, vt ait Ioannes. Vnde & *Stephanus vidit cœlos apertos*, in terra existens, idemque illis contingit, quorum conuersatio in cœlis est. 2. *Descendit Spiritus sanctus corporali specie, sicut columba in ipsum.* Per hoc significata primùm est septiformis gratia Spiritûs sancti, quæ super *florem* IESSE ab ipsius conceptu requieuit, & venit in columbæ specie, ad innocentiam Christi testificandam: tametsi vt peccator baptizari voluisset. Deinde in signum (vti *columba missa à Noe, & cum oliua rediens*) quod per Christum mundus ab eluuione peccatorũ eximendus foret. Et tandem quòd more columbæ fœcunda foret Christi gratia, innumeris hominibus ex aqua & Spiritu sancto regeneratis, qui ipsi vna forent columba, vna sponsa Christo Domino. 3. *Et ecce vox de cœlis dicens*:

Christus exaltatur tripliciter
1. Cœli apertione.
Marc 1. 15.
Ioan. 1. 18.
Act. 7. 56.
2. Spiritus S. descensu.
Isa. 11. 2.
Gen. 8. 11.
3. Vocis emissione.

cens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui. singula verba perpendenda sunt: HIC, qui mortalis, qui in speciem peccator, quem columba ostendit, est Filius meus, non adoptione, sed natura, non regeneratus ex aqua, *sed ex vtero meo ante Luciferum genitus, in splendoribus Sanctorum. lumen de lumine, Deus de Deo.* Dilectus, proinde non vt alij iusti, sed vnicè ac singulariter, imò infinitè, quà Deus. sed & dilectus vnicè, quà homo: quia facit quæ mihi placita sunt semper. In quo ita complacui, vt nullus mihi alius placere possit, nisi per ipsum, & propter ipsum, si illius imagini conformatus sit.

Psal. 109.3. Symbolo.

SS Trinitas.

In isto actu manifestari cœpit sublime mysterium Trinitatis diuinarum personarum; pro qua manifestatione gratias agam, tanquam pro singulari beneficio.

PVNCTVM IV.

Sacramētū Baptismi. *P. 3. q. 66. a. 2.*

QVOD Christus suum tunc baptismū instituerit, vt putat S. Thomas, certè indicauerit, qui in nomine apparentium ibi diuinarum personarum conficitur; & effectus illos tres habet, vt cœlum aperiat; Spiritum sanctum eiusq; dona conferat; & filios adoptionis efficiat, cœlesti Patri gratos & dilectos. Gratias pro tam singulari, & insigni beneficio agam, ex corde deprecans, ne à tantis bonis semel acceptis excidam. Nō abs re credi potest, quòd Christus suo vicissim baptismo Baptistam Ioannem abluerit, votum eius

im-

implendo, quando dixerat *Ego à te debeo baptizari.* & exultauit proculdubio, nouâ auctus gratiâ, donisque. *Matt. 3. 14.*

PVNCTVM V.

QVOD Lucas ait: *Christo baptizato, & orante, apertum est cœlum; & descendit Spiritus sanctus.* Quo docemur efficaciam orationis, quæ cœlos aperiat (vti etiam orante Petro contigit) & Spiritum sanctũ promereatur, vt cùm discipuli *in oratione perseuerantes repleti sunt Spiritu sancto.* Et vox Patris cœlestis in oratione auditur per inspirationes sanctas, & testimonium internũ, quòd simus Filij Dei. Atq; id præsertim operatur Oratio, si cum exercitio humilitatis coniuncta sit, vt tunc fuit illa oratio Christi. *Quoniam oratio humiliantis se nubes penetrat.* Docemur etiã, deuotè Sacramenta obire, orantes, ne illorum effectus impediatur in nobis, vtq; nouã vitam, ad quã si per illa regeneramur, vel augemur; perpetuò tueri possimus. Orauit etiam Christus pro suscepturis suum baptismum, ne eius effectu fraudarentur; gratiasq; egit Patri pro hoc ipso beneficio Regenerationis in homines collato, proq; alijs sibi proprijs. Nam & hæc pars orationis est actio gratiarum.

Orationis efficacia. *Act. 10. 11.* *Act. 1. 14.*

Eccl. 35. 2. *Oratio Sacramentis iungatur.*

MEDITATIO IV.

Christus in desertũ secedit, & ieiunat.

In Dominica prima Quadrag.

PVNCTVM I.

STATIM à baptismo se subducit in desertum. 1. Quoniam tam mira circa ipsum in

baptiſmo acciderant: docet, vitandũ eſſe plauſum hominũ. 2. Docet, interiora potiora eſſe externis cæremonijs, qualis erat Ioannis Baptiſmus in aqua tantùm, nec vt Phariſæi faciebant: *Mundantes quod de foris eſt calicis, intus autem pleni immunditia.* 3. Qui Spiritu plenus guſtauit cœleſtia, auet ſe recipere ad illa amplius ſecum ipſe pertractanda.

Luc. 11, 31.

PVNCTVM II.

Spiritus ſanctus ſequendus.

DVCTVS eſt in deſertum à Spiritu, vt Matthæus; at Marcus: & ſtatim Spiritus expulit eum in deſertũ: haud dubiè Spiritus ſanctus, nõ à ſpiritu vanitatis, aut ſiniſtro alio ducebatur, vt nos. nempe, *qui Spiritu Dei aguntur hi ſunt filij Dei.* Ductus dicitur, quia ſpontè obſequens; expulſus, quia ſine mora, & cum feruore. *Neſcit tarda molimina Spiritus ſancti gratia, & fortiter, ſimul grauiterq; diſponit omnia.* Non in Ieruſalem, ſed in deſertum expulit, vt inter beſtias ageret, vti fuerat inter animalia natus. vtrumque agit ad exemplum humilitatis, & quærens hominem iumentis ſimilem peccando factum. Deinde, quia is locus pœnitentiæ, & orationi erat aptus. Vnde aſcendebat oratio illius ſicut *virgula fumi, ex aromatibus Myrrhæ & Thuris.* Penetrat videlicet illa oratio cœlos, quæ mortificatione, & incenſo deuotionis affectu procedit. Sic præparanda anima eſt, quando aliquod præcipuum eſt aggreſſura.

Rom. 8. 14.

Sap. 8. 1.

Cur in deſerto Chriſtus.

1.

2.

Cant. 3. 6.

PVNCTVM III.

IEIVNAVIT *quadraginta diebus & nocti-bus.* 1. Suſcepit hoc ieiunium pro intemperantia primorum parentum, in cibo vetito guſtando; deinde, vt doceret, ab initio ſpiritualis vitæ domandam eſſe gulam. 2. Ieiunium hoc fuit rigidiſsimum, ſine vllo cibo continuatum. Docemur, quàm ſtrictiſsimè ieiunare, quantum natura, & vires ferunt, abſque miraculo. 3. Fuit prolixum ad quadraginta dies; ad commendandam conſtantiam in operibus pœnitentiæ: cuius exemplo obſeruabo exactè quadrageſimale ieiunium, quadripartita intentione, iuxta quatuor illius partes, nempe ad ſatisfactioné, pro peccatis meis, in gratiarum actionem, pro beneficijs acceptis, ad impetrandas virtutes mihi maximè neceſſarias, in præparationem beatæ reſurrectionis; in præmium vitæ æternæ. 4. Ieiunium hoc fuit ſuaue, ſufficiente vires Diuinitate, ipſaque contemplatione moleſtiam omnem auferente: ſicut & *Eliæ & Moyſi* contigit: illi, *dum ad montem Dei Oreb pergeret*, pane ſubcinericeo refectus, iſti autem, dum colloquio *Dei in monte Sinai* frueretur. Ambo enim totidem dies abſque cibo alio, potuve perdurarunt. Nempe pro eo, quod ieiunium iuuat, ac promouet orationis feruorem: ab huius viciſsim ſuauitate lenitur ieiunandi labor & moleſtia.

1. Gulam reprimat.

2. Ieiunium exactum.

3. Prolixum.

4. Suaue per orationem.

Exod. 34. 28

3. Reg. 19. 8.

MEDITATIO V.

Christus tentatur à Diabolo.

PVNCTVM I.

DVCTVS *est in desertum, vt tentaretur à Diabolo.* Exponit aliquando Deus viros perfectos tentationibus, vt in ipsis triumphet: *quia fidelis est, & non patitur nos tentari supra id quod possumus, sed facit cum tentatione prouentum.* Solitudo est apta dæmonum insidijs. Sic etiam Euam aggressus est, cùm sola ageret sine marito. Ideo olim non nisi probatis permittebatur vita solitaria. Perinde verò est, quamuis in consortio multorum viuam, si tẽtationes celem apud me. ait enim Sapiens: *si mordet serpens in abscondito, & absque sibilo, nullum habet lucrum incantans*: hoc est, nulli est vtilitati, quia ignorat morbum. Ita, si spirituali Patri non manifestentur tentationes occultæ, quas tanquam morsus figit absque sibilo, & clam, serpens antiquus. *Væ soli, quia cùm ceciderit, non habet subleuantem se.* Solus etiam est, qui suum casum non communicat ei, à quo subleuari potest. Porrò Christus tentari voluit. 1. quasi tyro aliquis, cui dicitur: *accedens ad seruitutem Dei, præpara animam tuam ad tentationem.* 2. *Vt per omnia nobis similis fieret, absque peccato,* & experientiâ disceret compati infirmitatibus nostris tentatus ipse. 3. vt animum nobis faceret & vincendi

1. Cor. 10. 13 Solitudo vtilis. *Eccles. 10. 11.* *Eccl. 4. 10.* Christus cur tentatus. 1. *Eccles. 2. 1.* 2. *Hebr. 4. 15.* 3. In tentatione.

præberet exemplum. Collige hinc tria documenta. 1. ne deijciaris tentatione, quasi minùs Deo charus, siquidem filius Dei tentatus est: quin animare, & gaude spiritu. 2. fiduciam concipe auxilij opportuni ab eo, qui propter te tentari voluit, vt compateretur. 3. Disce præuenire tentationes, vt fecit Christus in *ieiunio & oratione*. Est enim genus Dæmoniorum, quod non aliter eijcitur, vt Christus ipse affirmat.

1. Lætare.
2. Spera.
3. Ora.
Mat. 17. 21.

PVNCTVM II.

TENTATIONES quales fuerint. Primæ materia fuit gula. Secundæ vana gloria. Tertiæ auaritia & ambitio: sed in omnibus Pater superbiæ ad superbiam spectauit. I. tentatio. *Si Filius Dei es, dic, vt lapides isti panes fiant*. captat occasionem à ieiunio, & esurie. Variè de gula tentat homines: aliter voluptuosos, proponens ipsis cupedias; aliter egentes, inducens ad procurandum cibum modis illicitis; aliter pios, prætextu honesto, sicut Prophetam illum induxit, ad ieiunium à Deo sibi præceptum transgrediendum, obtensa reuelatione, & Christum Dominum, siquidem esset filius Dei, vt panes sibi faceret ex lapidibus. Repulsus est, *non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo, quod procedit ab ore Dei*. Nititur hoc responsum humilitate, qua non vult Deo præscribere modum alendi ipsum, cùm plures ipsi suppetant; & fiducia de illius prouidentia. *Qui dat iumentis, ipsorum escã & pul-*

I. Gula.
3. *Reg.* 13. 18
Psal. 14. 6.

II. Vana gloria. *Matt. 4. 5.* *lis corvorum inuocantibus eum.* 2. tentatio à vana gloria: *tunc assumpsit eum Diabolus in sanctam ciuitatem & statuit eum supra pinnaculum templi, & dixit ei si filius Dei es, mitte te deorsum.* Diabolus primam tentationem adhibet, vt exploret propensionem, vnde faciat gradum ad alias, pro cuiusque ingenio. Spiritus bonus duxit Christum in desertum, vt declinaret plausum & accursum: malus autem portat in pinnaculum templi, vt qui noluerat in occulto facere miraculum paruum, in aperto faceret aliud, à gloria stimulatus. Permittit se portari Christus, vsque adeo sese humilians. Repellitur tentator, *scriptum est: non tentabis Dominum Deum tuum.* Non sunt frustra petenda miracula. Humilis facilè discernit spiritum vanitatis, sicut dicit Sapiens: *Prou. 11, 2.* *vbi est humilitas, ibi & sapientia.* III. Auaritia. 3. tentatio. *Assumpsit eum Diabolus in montem excelsum.* En, vt pro vno peccato totum offert mundum: *Hæc omnia tibi dabo.* Contrà tu disce, nec pro omnibus mundi Regnis, vel vnum esse admittendum. *Mat. 16. 26.* *Quid enim prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur?* quod ipsi fatentur peccatores, *Sap. 5. 8.* *quid nobis profuit superbia aut diuitiarum iactantia?* Deinde obserua mendacij patrem, ea promittentem, quæ in sua potestate non sunt: sic sæpè multos vana deludit spe, vt somnia sibi fingant, vel persuaderi per alios sibi sinant, quò inducat in aliquod peccatum. Auaritiæ execratio. Prætereà attende, quantum

sit malum auaritia, & ambitio, quæ faciunt adorare Diabolum Certè *auaritia idolorum seruitus* vocatur, quòd illius causa nihil non fiat. proinde Christus impossibile dixit seruire *Deo & Mammonæ*. Et, quod est miserandum, non pro toto mundo, sed pro vno palmo terræ à multis diabolus adoratur. Pellitur tentato: *Vade Sathana, scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies* Tali zelo repellendus est, maximè cùm Dei honor directè tangitur, vt hîc.

Col. 3. 5.

Mat. 9. 24.

PVNCTVM III.

TVNC *reliquit eum Diabolus, & ecce Angeli venerunt, & ministrabant ei.* Missi à Patre æterno non vnus sed plures, ad honorandum filium, ex certamine victorem, & ad ministrandum esurienti, & ministrabãt summa cum reuerentia Sic Deus consulit suis. Feram patienter defectum rerum Deo fidens & in tentationibus ille sit præ oculis, sed nunquam me securum putabo à tentatione imposterum, dicitur enim Sathan *ad tempus à Christo recessisse*.

Prouidentia Dei circa suos.

Luc. 4. 13.

MEDITATIO VI.

De Vocatione Apostolorum.

PVNCTVM I.

In Communi Apostolorũ festo.

CVR *abiectos elegerit?* 1. quia ipsemet Christus venit pauper & humilis, voluit tales habere asseclas, & in hoc ipso exercere humilitatem, cum simplicibus sermocinatio

1. Elegit pauperes pauper.

2. Vt essent humiles.

eius.2. quia oportebat prædicatores Euangelij fundatos esse in humilitate, ne sibi gloriã Euangelij arrogarent. iuuat autem ad humilitatem, meminisse, vnde assumptus sis. 3. vt illustrior fieret propagatio Euangelij; & agnosceretur esse opus Dei; quando per tales subderetur Christo mundus. Ex istis collige humilitatis studium, & quòd Deus zeoltos sit gloriæ suæ, vt ea nõ vsurpetur ab hominibus

3. Vt virtus Dei clarefceret.

PVNCTVM II.

1. Vocat perfectos Andream, &c.

QVALES *secundùm mores vocauerit.* 1. In quibusdam præcessit propinquior quædam dispositio, vt in Andrea, qui in scholis Ioannis inceperat institui, cuius discipulus erat. Et inerat ei desiderium maioris perfectionis. Nam, cùm audisset Præceptorem suum Ioannem Baptistam de Christo dicentem: Ecce Agnus Dei, continuò adhæsit Christo. inerat etiam Zelus pro alijs, vnde statim adiunxit Petrum ad Iesum, dicens ei, inuenimus Messiam. 2. In quibusdam remotior præcessit dispositio, sed apta, vt in duobus paribus fratrũ, Petro, & Andrea, Ioanne & Iacobo: erant enim piscatores, duro ac humili labori assueti. Deinde inter se magna charitate coniuncti: qui mores apti sunt Euangelio, quod requirit homines laboriosos, non desides, & colendæ charitati, ac societati idoneos. 3 In quibusdam contrà suberat impedimentum, quòd peccatores essent, & mundo impliciti: vt Matthæus, & Saulus Christi persecutor. In quibus & magis

2. Rudes piscatores Petrum, &c.

3. Peccatores Matthęum &c.

gis potentia vocantis commendatur, & misericordia, vt nemo desperet. Ex primo & secundo puncto collige, quales dispositiones debeas æmulari, vt fias aptum diuinæ gloriæ instrumentum. Et aduerte, quòd illæ ipsæ sint dona Dei. Ex tertio ama bonitatem, quæ etiam imparatos, & immerentes vocat, vt te.

PVNCTVM III.

VARII *vocationis modi*. 1. quosdam vocauit sensim, vt Petrum & Andream, quos primùm familiariter admisit ad colloquium priuatum. Deinde paulatim auditores habuit & adhærentes pro tempore. Denique ad perpetuam sequelam vocati sunt. Hinc commendatur profectus in bono, & quòd Deus bene vtentes minoribus donis promouet ad maiora. 2. In vocando Christus imperio vsus est, & quamuis irretitos vitijs, praua consuetudine & præsentibus illecebris, verbo ab omnibus expediuit laqueis, & attraxit, vt Matthæum, dicens, Sequere me. 3. In ipso vocandi per imperium modo adhibuit discrimen, nam Matthæum absolutè sequi iussit, filios autem Zebedæi quadam inuitatione ad melius, *Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum*. Vbi etiam exprimitur Apostolicum officium, vt & ipsi Christum imitatione sequantur, & alios inducant. Circa primum potes recolere, quomodo te Deus sensim vocauit, & permouit, donec te illi deuoueres, ac in ipsa

1. Vocat sensim.

2. Cum imperio.

3. Cum promissione. *Matt*. 4. 6.

Societa-

Societate aduerti potest similis progressus, vbi probatio nouitiatus præcedit, tum post vota probatio altera, vsque ad gradum, qui quidé affectandus non est, sed ad eum nos aptare ex vocatione tenemur. Circa secundum & tertium recole, quàm potenter, simulque quàm suauiter vocauit te Deus, auferens à te amorem sæculi, ac cœlestium inspirans.

PVNCTVM IV.

Obedientia 1. Intellectus. OBEDIENTIA *Apostolorum erga vocantem* 1. Captiuatio iudicij, non æstimando, quæ obstabant, vt in Petro cura filiæ, vxoris, & familiæ; in Zebedæis senioris Patris auxilium & solatium, in Matthæo perplexitas ratiocinij, & dispositio rei familiaris & plura talia in quolibet. 2. Voluntatis. 2. Conformitas & subiectio voluntatis, quæ sic repentè omnem exuit affectum erga caros & res possessas, ac penitus in vocantem transtulit. 3. Executionis. 3. Promptitudo exequendi vocationem, nulla prorsus mora interiecta, absque repugnantia, & cum alacritate magna. Circa hæc collige, vocationem frustrari si ista desint; præsertim subiectio intellectus, ex qua pendent reliqua. nam, qui nimiùm volunt esse sapientes, facilè inueniunt nodum in scirpo, vt eludant. Dei est vocare. Vocatio enim ad perfectionem, diuinâ magis quàm humanâ nititur ratione. idemque caueri debet in alijs inspirationibus diuinis, de rebus præsertim 1. Cor. 2. 13. sensui repugnantibus. nam *carnalis homo non percipit quæ sunt spiritus Dei.* Age gratias,

quòd

quòd tibi datum fuerit ſimpliciter obedire ſed caue dolos. nam ſunt, qui poſt plures annos in Religione, obtẽdere incipiũt, quòd rem olim non intellexerint. Vtique ſicut primi parentes poſt præuaricationem, ita iſti, poſtquã intepuerunt ſpiritu, facti ſunt ſcientes bonum & malum. Recole etiam, quòd in omni obedientia præſtanda ſuperiori requiruntur illa tria. 1. vt abſque diſcuſsióne probes tanquam melius. 2. vt poſthabito priuato affectu, afficiaris erga iuſſa. 3. vt promptè & alacriter exequaris.

Tres gradus obedientiæ. 1. 2. 3.

PVNCTVM V.

REMVNERATIO *ſequelæ*. 1. quòd eis Chriſtus dignitatem Apoſtolatus contulit, ac legatos ſuos conſtituit. 2. quòd eos adſciuit in familiaritatem intimam, & conuictum ſuum, faciens ſecretorum diuinorum cõſcios, & participes, tanquam amicos. 3. quòd eos præ omnibus Veteris, Nouique Teſtamenti ſanctis, & ſpiritu ſanctificante impleuerit, & gratijs gratis datis ornauerit, ſapientia, virtute miraculorum, &c. 4. quòd promiſit fore, vt ſecum iudices ſederent in ſecundo aduentu. Recognoſce hæc quatuor in ſtatu Religioſo, & ſpeciatim in tuo, ad quem te clementiſſimus Ieſus tali anno vocare dignatus eſt. 1. quidem: nam, quod ait S. Paulus: *Legatione fungimur pro Christo. Reconciliamini Deo* d agit ſocietas noſtra ex inſtituto 2. quia familiaritas cum Deo, & quaſi conuictus, illuſtra-

1. Apoſtolatus. 2. Familiaritas. 3. Primitiæ Sanctorũ. 4. Centuplũ.

1. 2. Cor. 5. 20. Eadem pręmia Religioſorum. 2.

tionesque internæ non alijs magis debentur, quàm ijs, qui,vt Deo adhærerent, Mundum reliquerunt. Et huius rei præcipua cura habetur in societate. quod si tu minùs es assecutus,tibi imputa.3.quia constat summos quosque sanctitate & sapientia; insignesque viros ex Religiosis fuisse,& habet societas nostra etiam suos. Nimirum status Religiosus fouetur singulariter à Deo, & habet auxilia ad sanctitatem acquirendam particularia. 4.Denique ad Religiosos etiam pertinet; vt qui Mundum,sicut Apostoli, pro Christo reliquerunt, mundum iudicent.

MEDITATIO VII.

De generali vocatione hominum.

QVIA Christus venit, vt dissoluat opera Diaboli, præmittitur vocatio,qua ad se Diabolus homines inuitat, tum verò Christi.

PVNCTVM I.

Lucifer confusus. PONATVR ob oculos Lucifer princeps huius mundi in throno,quasi Rex, ignito & fumoso, teterrimus ipse, & truci vultu,stipatus innumeris Dæmonum legionibus, in Laquei. pernitiem mortalium, & Regni Christi euersionem,coniuratis. Triplici rem aggrediuntur via,per concupiscentiã carnis,quę est gula & luxuria,per concupiscentiam oculorũ,quę Præda. est cupiditas habendi, & per superbiam vitæ,

quæ

quæ eſt appetitus excellentiæ. Agunt rem inſtantiſsimè, quaſique leones rugientes circumeunt, quærentes quem deuorent: ſed & ſubdolè ſe inſinuant, vti ſerpens; plurimos autem perdunt, & à Chriſti vexillo in ſuum pertrahunt Deflebo ſuper multitudine pereuntium, qui ita cæci ſunt, vt cùm alioqui nôrint ſtipendium ſuum fore æternum ſupplicium, nihilominus diabolo militant. Et heu, quòd ego ipſe aliquando ex illis fui.

Hoc punctum fuſiùs explicatur poſt Punctum tertium.

PVNCTVM II.

CONTRA conſideretur Chriſtus in humili ſubſellio, totus amabilis & ſuauis circumfuſam circa ſe multitudinem hominũ inuitans. *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam & ſequatur me.* Quibus verbis contraria prorſus ſuadet ijs, quæ Diabolus ſuggerit. Nam primò abnegatio ſui eſt renuntiatio voluptatum carnis. abdicatio diuitiarum, ac contemptus excellentiæ. Deinde ſublatio crucis eſt præparatio ad ferenda contraria, nempe ad corporis afflictiones, ad egeſtatis ærumnas, ad humilitatem & ſubiectionem, quæ opponuntur triplici concupiſcentiæ à Diabolo ſuggeſtæ, non ſolùm priuatiuè, quia ſunt carentia illius, ſed etiam contrariè, quia inferunt contrariã paſſionem, pro voluptate dolorem, pro affluentia penu-

1. Chriſtus glorioſus.

Mat. 16. 24
Luc. 9. 23.
Suadet mortificationem.

2. Crucem.

3. Sui imitationem. Luc.14. 27 penuriam, pro exaltatione depresſionem. Poſtremò, vult in abnegatione & crucis ſuſceptione, vt ipſum imitemur; *& ſequatur me*. planè proteſtans: quia, *qui non baiulat crucem ſuam, & venit poſt me, non poteſt meus eſſe diſcipulus*. nempe intuitu aſsimilandi nos Chriſto, impelli debemus. Porrò conuenientiſsimum eſt, vt ita agam. nam, cùm ex carne impellar ad peccatum, debet mortificari, cùm diuitiæ, & honores ſint laqueus animæ, & fomes peccati, fugienda ſunt. Cùm præſens vita ſine cruce non ſit, præſtat vtilem ſubire. Et cùm Chriſtus mei cauſa è cœlo veniens, ſeipſum abnegauerit per omnia, crucemque ſuſtulerit ſuam, condecet, me ipſi conformari.

PVNCTVM III.

Rationes Chriſti. I. Luc.9.24. QVIBVS rationibus Chriſtus vtitur ad perſuadendum. 1. *qui voluerit animam ſuam ſaluam facere, perdet eam, & qui perdiderit illam propter me, inueniet eam*. Iam ſi, qui vitam pro Chriſto exponit, tunc maximè eam lucratur, quia pro temporali recipit ęternam, pariter, qui cætera, voluptates, opes, honores, Mundique gloriam propter me ſpernit, recipiet eadē æterna.

II. Matt.16 26 2. *quid prodeſt homini, ſi vniuerſum Mundū lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationē pro anima ſua?* interrogētur damnati, ipſi tibi dicēt: *quid nobis profuit ſuperbia? aut diuitiarum iactantia quid cōtulit nobis?* Tranſierunt omnia illa tanquam vmbra, & tan-

Luc.9.23. Sap.5.8.

quam nuntius præteriens: tormenta autem in æternum manent. 3. *Filius hominis venturus est in gloria Patris sui cum Angelis suis, & tunc reddet vnicuiq; secundum opera sua.* Qui crucem cum eo portauerit, cum ipso regnabit: qui vexillum Sathanæ secutus fuerit, cum eo plectetur. III.

Hæc cùm ita sint; nec militare Christo simul & Sathanæ liceat, quia impossibile est duobus dominis seruire, præsertim tam dissitis; vtri seruiã? vtri seruiuisse iuuabit, & quisque volet in tempore rationis reddendæ? quãquam nec opus est ad illud tempus respicere, quando etiam nunc militia Sathanæ durissima est, Christi autem suauis. de illa querunfur ipsimet sequaces: *Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles.* Ad hanc autem Christus inuitans ait: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris: iugum enim meum suaue est, & onus meum leue.* Res mira! Crux Christi profugium & leuamen est præ mundi seruitute, qua indulgetur voluptatibus, inhiatur opibus, & honoribus, vt qui sapiunt, huc tandem, tanquam ad asylum recipiant se, & tãquam ad portum, à iactatione tutum. id autem faciunt mites & humiles corde; quia superbi non capiunt hanc sapientiam.

Semitus Diaboli. *Sap* 5.7.

Mat. 11. 28.

Iugum Christi.

Explicatur fusius Punctū primum huius meditationis quod agit de vexillo Diaboli.

NOTA I.

Quid thronus Luciferi.

CIRCA primum punctum: in throno Luciferi designatur principatus eius super omnes Dæmones, qui partim est ei naturalis, ob naturæ & potentiæ præstantiam præ reliquis, partim ex spontanea subiectione aliorū, qui, quem semel apostasiæ ducē sequuti sunt, dum in peccato perseuerāt, etiam in illius obsequio. Quòd ignea & fumosa sedes describitur, designat pœnas, quas secū circūfert. ignis fumosus est, non splendens, sed obscurus, ac vrens tantùm. Nam alioqui thronus Dei apud Ezechielé instar ignis, sed splendidissimi apparuit. Horribilis est figura. caret forma, & figura ille corporea, sed cùm aliquā assumit, fegura ille corporea, sed cùm aliquā assumit, fere tetram ac fœdā, qualis ipse intus est, à praua & inordinata voluntate. Horribilis aspectu, spirans minarum, & cędis in totum genus humanum. Adimpellitur primùm odio Dei, quem experitur vindicem, volens sic priuare eum obsequio suæ creaturæ, despectumq; ipsi facere. Deinde ambitione, vt sibi potius mortales seruiant. Deniq; Inuidia, ne fruatur homo felicitate, à qua ipse excidit. In campo Babylonico repræsentatur, loco infami à superbia, ex quo homines dispersi sunt in mundi plagas. quos igitur illic ambitione & superbiā

Quid sedes.

Ezech. I. 27.

Eius figura.

Odium.

Ambitio.

Inuidia.

Locus.

dementauit, etiam dispersos nunquam desinit ad malum incitare.

NOTA II.

QVOD per Dæmones impugnemur, testatur Paulus: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus & potestates, aduersus mundi Rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus.* & Petrus, *Tanquam leo rugiens circuit quærens, quem deuoret.* Quibus modis impugnent. suggestione ad animum, concitatione affectus mediante corpore, obiectis occasionibus. Deinde impugnant, quà apertè, quà tectè. Non sinuntur tentare, quantum volunt, & possunt, prohibente Deo: *qui non patitur nos tentari supra id quod ferre possumus.*

Ephes. 6, 12.

1. Petr. 5. 8.

Modi impugnandi.

1. Cor. 10. 13.

Cur Deus tentari à Diabolo permittit, cùm alioqui ab intrinseco plus satis habeamus tẽtationis in omni genere? quia Deus sinit agere res creatas, & maximè liberas, & in ijs Dæmones: hi autem inimicitias immortales gerunt cum homine. 2. Quia à quo quis superatur, eius & seruus est: homo autem victus est in Paradiso, vt iure subiaceat infestationi victoris. 3. Quia est materia meriti, & ostenditur virtus gratiæ, & homo redditur humilior, & cautior, & etiam fortior ex victoria, & ad Deum docetur confugere. Quanquam sine hac impugnatione habeant etiam ista locum, ob hominis fragilitatem, & corruptionem. Omnis status obnoxius est infestationi. Iusti eò

Extrinsecæ tentationes necessariæ

Vtiles.

minùs, quòd sunt extra potestatem Diaboli. Item Religiosi ratione statûs: quia sunt consecrati Deo. Tamen ob alios fines extraordinariè sinuntur tentari, vt Paulus, Iob, Tobias, ne extollantur: vt discant compati, in exemplum virtutis.

NOTA III.

CIRCA triplicem tentationem, non ponitur concupiscentia carnis: quia exercitia secundæ hebdomadæ ijs dantur, qui ex cœno emerserunt; & de statu cogitant eligendo. Insunt autem pericula statui, à diuitijs, & honoribus, quæ æstimanda proponuntur. Concupiscentia autem carnis non est à statu sed ab intrinseco, eaque fouetur in statu diuitiarum, & potentiæ, vnde proinde dicuntur reliqua peccata prouenire. Licèt ergò certum sit, à Diabolo etiam concupiscentiam extimulari, sicque plurimos sibi subijcere; an ei tamen resistendum sit, in deliberationem non venit: cùm id omnibus necessarium sit, sed an status diuitiarum, & honorum tenendus, ex quo, inter alia, concupiscentia licentiaque carnis arescit.

MEDITATIO VIII.

De Resignatione ad sequendam vocationem.

Luc. 14. 33. HANC resignationem Christus præcipit illis verbis: *omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* quod intelligitur primùm in

præ-

præ paratione animi, quando opus ſit pro ſalute animæ iacturam omnium facere. Deinde, cùm Deus peculiariter aliquem vocat ad eam perfectionem. Sed ſunt tres claſſes.

PVNCTVM I.

QVòD quidam vellent ſequi vocationem, & renuntiare omnibus, ſed media non admouent. *Vult, & non vult piger*: ſic in quauis virtute amplectenda contingit: placet humilitas, patientia & reliquæ; ſed humiliatio non placet, pati renuunt.

I. Nolunt media. *Prou.13.14.*

PVNCTVM II.

QVòD alij media arripiunt, ſed pro ſuo iudicio & affectu, vt ægri, qui pharmaca non quæuis admittunt. Reſignant ſe in manus Dei, qui ſi inſpiret, vt re abijciant omnia, non tantùm affectu renuũt, triſtantur, vt ille adoleſcens, qui *triſtis abijt*, quòd iuberetur *omnia vendere, ſi perfectus eſſe vellet*. Faciunt vt *Naaman Syrus*, qui cùm iuberetur *lauare in Iordane* vt à lepra mundaretur, recuſauit, quòd putaſſet, tactu manus ſe mundari ab Eliſeo debuiſſe, ſcilicet præſcribunt media Deo, non recipiunt oblata. Ita peccatur, cùm in via ſpirituali dirigi volumus arbitratu noſtro, non Patris conſilio, præſertim, quando acrius adhibetur remedium.

II. Volunt placentia.

Mat.19.21

4.Reg.5.10.

PVNCTVM III.

III. Indifferentes ad omnia.

DENIQVE alij se totos voluntati ac prouidentiæ relinquunt, nihil excipientes, memores illius: *Ego Dominus* DEVS *tuus docens te vtilia, gubernans te in via, quam ambulas.* His contingit, quod ibidem dicitur: *Facta sicut flumen pax tua, & iustitia tua sicut gurgites maris.* Et hi ad portum feliciter perueniunt, quando ex præscripto Dei se duci sinunt, vt Saulus: *Domine, quid me vis facere.* Sed in hoc gradu subest aliquid excellentius, quando, etsi paratus est, & indifferens ad omnem Dei voluntatem, quo ad se tamen, ob cōformitatem cum Christo, mallet pauper & contemptus Deo seruire, vt qui dicebat: *Absit mihi gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, propter quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.*

Is. 48. 17. 18.

Act. 9. 7.

Phil. 1. 29.
Gal. 6. 14.

Circa hanc Meditationem 8.

NOTA.

HAEC Meditatio in exercitijs dirigitur ad Electionem rectè faciendam de statu vitæ, & constituit hominem in illa indifferentia circa res creatas, quæ in fundamento exercitiorum, vti necessaria, ex ipsa vltimi finis recta intentione colligitur.

Porrò hæc meditatio est præcedentis meditationis de duobus Vexillis quædam explicatio, siue applicatio. In illa enim Christus hortatus est ad contemptum mundi, quam ad

hortationem non æque omnes ad animum admittunt suum, sed alij alijs vel efficaciùs, vel remissiùs, vnde tres constituuntur classes. Verùm, quia Religiosus ratione Status iam se determinauit ad id, quod perfectum est, omnes illas classes censetur supergressus. Potest tamen in capessenda perfectione diuerso modo se habere, iuxta easdem classes. Nam quibusdam placet perfectio, sed remissè adhibent media. Alij adhibent, sed excipiunt aliquid, quo non sibi putant contendendum, contenti mediocribus. Alij denique nihil excipiunt, nullaque remedia recusant opportuna. Diuersitas tendentium ad perfectionem.

Considera, vt te habeas, & applica prædicta ad particulares virtutes, puta humilitatem, patientiam, resignationem, & alias, in singulis examinans, quo in gradu consistas, an in velleitate tantùm, an, si seriò vis, cum exceptione velis, an absolutè contendas, & inquire de causis te retardantibus, modisque excitandi. Possunt autem propriæ de singulis virtutibus meditationes institui, saltem de præcipuis, magisque necessarijs. Examen.

MEDITATIO IX.

De Nuptijs in Cana. Ioan. 2.

In Dominica 2. post Epihan.

Pvnctvm I.

I. Christi charitas.

Benignvs Dominus non abnuit interesse conuiuio nuptiali, vt captet occasioné

 bene-

benefaciendi,& diſcipulos ſuos confirmandi. Diſcamus etiam ex illo modeſtiam, & grauitatem inter gaudia, iuxta illud: *Iuſti epulentur & exultent in conſpectu Dei*, vt qui Deum præſentem conſiderant.

Pſal. 67. 4.

II B Virginis miſericordia. *Serm. 4. de Natiuit.* *Ioan. 2, 3.*

Deinde Mater pientiſsima, nequaquam rogata, vltrò eſt ſollicita pro reddenda gratia inuitantibus, quantò magis pro ſibi deuotis? de qua Auguſtinus: quò cæteris Sanctis eſt melior, eò eſt de noſtris commodis, eiſdem ſollicitior. Fidenter orat pro illis: *Fili vinum non habent.* Satis putat inſinuare neceſsitatem ei, qui pius eſt, & poteſt. O pro me ſic ora, verum enim eſt, quod vinum non habeam, videlicet charitatis & deuotionis. Ac ſi ita te tangit corporalis neceſsitas, tangat potiùs mea ſpiritualis inopia. Diſcam ita orare, & Chriſto meas ſpirituales neceſsitates indicare.

PVNCTVM II.

I. Deo nihil præſcribendum. *Iudith 7.21.*

CHRISTI Reſponſum ad ſpeciem durius: *Quid mihi & tibi eſt Mulier? nondum venit hora mea.* 1. Sic voluit ſignificare, ſe pluſquam hominem eſſe, & ſicut opus petitum Dei erat, ita & tempus patrandi deſignare, ne carni & ſanguini quidpiam eſſe dandum. Vnde diſcamus, non eſſe præſcribendum Deo tempus ſubueniendi. Quare *Iudith* reprehendit eos, qui definiebant tempus tradendæ ciuitatis, niſi interim Deus opitularetur. O Domine, fac ſecundùm conſilium

tuum.

tuum: 2. Vt doceret nos affectum carnis deponere. vnde nunquam affectuoso matris nomine compellauit B. Virginem, sed mulieris, etiam in cruce: *Mulier, ecce filius tuus.* Quin, cùm nuntiaretur ei, quæri se à matre, respondit: *quæ est mater mea & fratres mei?* quasi nec ipsa nomina carnalis cognationis, & affectus vsurpanda sint. Vnde illud: *Qui dixerit Patri suo & Matri suæ: nescio vos, & fratribus suis, ignoro illos, & nescierunt filios suos, hi custodiunt eloquium tuum & pactum tuum seruauerunt.* 3. Vt occasio daretur B. Virgini exercendi eximias virtutes patientiæ, & humilitatis, nihil enim est turbata, aut questa, cùm confundi videretur. quin nec fiduciam deposuit, sed quasi impetrasset, mox locuta est ministris. Sic non deijciar, cùm non exaudior, ac differor. *In silentio & in spe erit fortitudo vestra.*

2. Affectus carnis exue

Ioan. 19. 26

Matt. 12. 49

Deut. 33. 9.

3. Deus probat suos.

Isa. 30. 15.

PVNCTVM III.

DICIT *Mater eius ministris: quodcunque dixerit vobis, facite.* Multa hîc eximia. 1. Fiducia, non plus dicere potuisset, si filius respondisset, se facturum. 2. Lumen cœleste, quo intellexit, non absque cooperatione illorum præstandum esse à Filio beneficium, qui alioqui poterat id facere sine ministrorum opera. 3. Docet nos fiduciam obtinendi desiderata, in obedientia diuinorum præceptorum fundari oportere. Nam DEVS *voluntatem timentium se faciet.* Et,

B. Virginis 1. Fiducia.

2. Lumen.

3. Obedientia.

Psal. 144. 9

1 Ioan. 3. 21. *si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad* DEVM. Et, *si verba mea in vobis* Ioan. 15. 7.
manserint, quodcunque volueritis, petetis, & fiet vobis. 4. Quàm pauca & matura verba MARIAE, siue ad filium, siue ad ministros. Et condam in corde meo ista: *Quodcunque dixerit vobis; facite:* siue per se, siue per superiores.

4. Loquendi modus.

PVNCTVM IV.

EXECVTIO miraculi. 1. Laudanda ministrorum obedientia, implendo hydrias aquâ, quod non ad rem videbatur facere. Nempe tutum est, DEI Vicarijs obtemperare, non inquirendo causas, quia sic Eua decepta est. Et solet DEVS aliquid in speciem repugnans iniungere, ad iudicij proprij submissionem, &, eo humiliter præstito, hominem consolatione, donisque afficere. 2. Potentia Christi, qui sola voluntate absque conatu aquam mutauit in vinum. O, gaudeam de tam potenti Saluatore! ô, ille mutet cor meum in melius, ex frigido in feruens. En me offero, quia & opus est cooperari. *Qui fecit te sine te, non saluabit te sine te.* 3. Effusa liberalitas Saluatoris. tantum vini optimi pro haustulo accepto reddit. sed nec haustus frigidæ carebit mercede, & relinquentibus sua propter ipsum, reddit centuplum. In spiritualibus nuptijs introducens animam in cellam vinariam, totidem hydrias propinat præcipuarum virtu-

1. Ministrorũ obedientia.

2. Potentia Christi.

S. Augustin.

3. Liberalitas.

5. Hydriæ spiritales.

tum. 1. Charitatis in Deum, 2. misericordiæ in proximos, 3. zeli, pro Dei gloria & proximorum salute; 4. deuotionis & promptitudinis ad ea, quæ sunt Dei; 5. gratitudinis pro acceptis cum laude & gratijs; 6. denique obedientiæ ad omnia, iuxta Dei beneplacitum.

Pvnctvm V.

Affectvs varij, qui interuenerunt in hoc facto. I. In Virgine gaudium, quod spe sua non excidisset, & in fiducia est valde confirmata, gratiasque egit toto corde. Obserua vim orationis Mariae: quæ impetrauit, vt cùm hora nondum venisset, ea tamen acceleraretur initiumque Christus daret miraculis. Item illud, quòd Christus, post carnis assumptionem, tum primum miraculum, tum primam sanctificationem perfecit, interueniente Maria. Vnde & ad illius vocem Ioannes in vtero sanctificatus est, & exultauit. Videlicet significabatur, per illam nobis à Christo tùm spiritualia, tùm corporalia bona deriuanda esse. O Domina, monstra te esse Matrem, & accelera mihi remedium cunctarum miseriarum. II. In Apostolis fides confirmata. *Et crediderunt in eum discipuli eius*, magis nimirum roborati, & gaudentes de Magistri sui potentia, sub quo nihil eis defuturum esset. Et consultò Christus in re tali potentiam ostendit, vt inde sensim ad

I. B. Virginis gaudium.

II. Apostolorum fides firmata.

altiora disponeret expetenda, & speranda. III. Admiratio Architriclini, qui etiam redarguit sponsum, *quòd bonum vinum seruasset* in finem, quasi prius illud præ hoc non valuisset quidpiam: Nec Deus, vti homines priùs bonum vinum ponit. 1. quia vult, vt experiamur ipsi indigentiam nostram. *Adiutor in opportunitatibus*. 2. quia consolatio spiritualis non datur, nisi carnali spreta, & deficiente. Vt non pluit Manna, nisi farina Aegyptiaca iam consumpta. Non commiscentur vina hæc, vt ait Bernardus, cæleste solatium & terrenum. Amen.

III. Architriclini gaudiũ.

Psal. 9. 10.

MEDITATIO X.

De eiectis è templo negotiatoribus.

In Dominica palmarũ & prima Aduentus.

PVNCTVM I.

ZELVS Christi pro Patris gloria, & templi honore. est autem Zelus, studium ardens amoliendi, quidquid officit bono rei amatæ. Christus autem, vt amabat summè Patrem, & Ecclesiam Sponsam, ita zelum habet pro ijs ardentissimum. de quo in Psalmo: *Zelus domus tuæ comedit me*. nam pro zelo suo tradidit se morti consumendum. Et quidquid cogitabat vel agebat, zelus erat, & in zelum totus erat conuersus, vti ignis conuertit in se, quæ arripit. Hinc tam fortis, & intrepidus

Christi Zelus.

Psal. 68. 10.

dus factus ad eijciendos prophanatores templi, vt non fuerit veritus illorum vim, quia *fortis est vt mors dilectio dura, sicut infernus æmulatio* Flagellum facit quasi in filios; nam *quem diligit Deus, corripit.* quo autem Zelo flagellum arripuit, eodem se pro nobis flagellandum dedit. ô zelo induar in carnem meam ad castigandam, & pro alienis quoque culpis impediendis. Optem, ne auferatur eius zelus à me, sed castiget in misericordia me peccantem.

Cant. 8. 6.
Prou. 3. 12.
Hebr. 12. 6.

Pvnctvm II.

IVDAEI petunt à Christo signum, ad comprobandam potestatem istud audendi. Pro signo ait: *Soluite templum hoc, & in tribus diebus exædificabo illud.* Duplex signum dat, 1. quòd permittet solui templum corporis sui, *in quo habitat plenitudo diuinitatis corporaliter,* per dirissimos cruciatus. 2. quòd propria virtute illud excitabit gloriosus. tale etiam dedit in Iona, qui in mare deiectus, in ventre ceti delituit triduum, qui est typus mortis; tū redditus est incolumis, qui est resurrectionis. Clarè ostendit, suo permissu futurum, vt occidatur, idque verè prodigij loco est, vt cuius anima erat gloriosa, corpus morti subijceretur. Magnum hoc extitit signum, & charitatis in nos, vt ædificaremur ipsi in templum sanctum Dei, & potentiæ, quòd moriendo nos viuificauit. Per hæc signa factum, vt omnia ad se traheret exaltatus in crucem, nec

Ioan. 2. 19.
1. Passio.
Coloss. 2. 9.
2. Resurrectio.
Charitas.

iam funiculis, ad flagellum faciendum, vteretur, sed ad vinculum nectendum charitatis, quo nos traheret *in funiculis Adæ*.

Osea 11. 4.

Oratio.

Domine anima mea templum est, illud ego destruo peccando, tu reædificia tribus diebus. in primo gratia tua viuificando, in secundo perseuerantiam vsque in finem largiendo, in tertio ad vitam resuscitando.

PVNCTVM III.

Secunda eiectio. Matt. 21. 12

QVòD iterum ante passionem eiecit negotiatores: sed hac vice non adhibuit flagellum, vt in prima, in qua est significata lex vetus, quæ est timoris; in secunda autem lex gratiæ, quæ est amoris. In prima dixit: *nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis*; in secunda autem, *vos fecistis illam speluncam latronum*: est domus negotiandi, sed cum Deo, fit spelunca latronum, quòd in negotiando plerumque fraudes fiant. In prima *eiecit negotiantes, & pecora, & subuertit mensas*; in secunda non sinebat, vt vel *quisquam transferret vas per templum*. Anima mea debet ipsa orationis esse domus, quam ingrediens, *orabo Patrem in abscondito, & qui videt in abscondito, reddet mihi*. Hoc oratorium nobiscum ferimus *Volo viros orare in omni loco, leuantes puras manus, sine ira, & disceptatione*.

Lucæ 19. 45. Marci 11. 16

Anima est Oratorium Mat. 6. 6.

1. Tim. 2. 8.

Sit munda.

Absit ab hac domo negotiatio prophana, & tumultus passionum; nec non cupiditas & auaritia. Vniuersè sit munda à culpis, quieta à

perturba-

perturbationibus, ornata virtutum exercitationibus. Quis oret in Ecclesia, quæ sordet, & tumultûs est plena? Domine sume Zelum, & eijce ex me, quidquid officit Domui tuæ, templo tuo.

MEDITATIO XI.

In festo omniũ SS.

De sermone Domini in monte habito. De octo Beatitudinibus pars prior.

PVNCTVM I.

TRIPLEX Christi munus in hoc sermone. munus est DOCTORIS, *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei*, qui non docet curiosa, & inutilia, sed scientiam salutis. LEGISLATORIS, qui legem veterem declarat aduersus deprauationes Pharisaicas, & adijcit, quod minus erat in illa expressum. CONSILIARII, qui suadet optima, & perfecta, super debitum legis. 2. Hoc triplex munus exercet excellenter, quia non exteriùs tantùm docet, sed intus etiam illuminat, non præcipit tantùm, sed mouet ad implendum, quod melius est. 3. Non olim tantùm, sed etiam nunc eadem præstat, non quoad exterius ministerium, sed quoad internam illuminationem, motionem, & inspirationem. Domine, esto mihi doctor, *declaratio sermonum tuorum illuminat & intellectum dat paruulis*: esto legislator, da quod iubes, & iube, quod vis. Esto

1. Christus. Colos. 2. 3.

2. Docet, illuminat, mouet.

3.

Psal. 18. 130.

consi-

consiliarius, *Trahe me post te, curremus in odorem vnguentorum tuorum.*

PVNCTVM II.

De ipsis Beatitudinibus generatim.

Octo Beatitudines.
1.
Acerbæ.

1. QVòD hæ virtutes sunt veteres & nouæ: veteres quidem, quia semper ita res habuit, vt tales essent beati, alij contrà miseri; nouæ autem, quia latebant, & parum erant exercitæ, donec eas Christus verbo & exemplo commendauit. Deinde sunt carni amaræ, Spiritui autem salutares, instar myrrhæ, quæ cùm sit amara, seruat à corruptione, vt hîc côueniat illud Christo, *Labia tua distillantia myrrham primam.* 2 Quòd Christus ab his rebus vocarit homines beatos, contra Mundi sensum, qui felicitatem in contrarijs ponit, in his verò miseriam. 3. Quòd sint quasi totidem gradus conscendendi ad perfectionem, & in ipsum cælum. Circa singulas autem considerari debent ista. *Primò*, ipsi actus virtutis, *Secundò*, Exemplum Christi, *Tertiò*, præmium promissum, *Quartò*, pœna ex contrario.

Cant. 5. 13.
2.
Mundo cõtrariæ.
3.
Octo gradus in cælum.

PVNCTVM III.

Beati pauperes spiritu, quoniam &c.

Paupertatis actus quinque.
1.

ACTVS huius paupertatis numerantur quinque. 1. Pauper spiritu est, qui affectu paratus est omnia potiùs perdere,

quàm Deum offendere. 2. qui ſpiritu diuino impulſus, reliquit omnia vt Chriſtum ſequatur vocantem. 3. Qui ſpiritu non eſt inflatus, non alta ſapit, de ſe ſuiſque talentis præſumens, nec æſtimationis apud homines, laudis, gratiæ, honoriſque eſt appetens, ſed contemptor. 4. Qui non his tantū externis ſeipſum exuit, ſed internis quodammodo naturæ facultatibus, iudicio & voluntate ſuum iudicium facilè ſubmittens, ac facilè alijs cedens, nullis etiam affectibus ac deſiderijs diſtentus, vt verè dicat: *Quid mihi eſt in cœlo, aut à te quid volui ſuper terram.* 5. Qui intimè agnoſcit, quidquid tandem habeat naturæ, aut gratiæ, dona eſſe Dei, nec ex ſeipſo habere aliud, quā nihilum naturæ, id eſt, non eſſe, & nihilum gratiæ, quod eſt peccatum. II. Exemplum Chriſti, quo ad *Primum* Actum, quàm Chriſtus abfuit ab affectu, qui ſic ſtuduit, cupiditatem euellere è cordibus noſtris. quo ad 2. facto amplexus eſt paupertatem, vt ex tota eius vita apparet. quo ad 3. Non tumuit ſpiritu, qui non ſuam, ſed Patris gloriam quærebat, & qui dicebat: *Si ego quæro gloriam meā, gloria mea nihil eſt*; &, *diſcite à me, quia humilis ſum.* quo ad 4. propria ſe voluntate exuerat, qui dicebat: *non veni facere voluntatem meam, ſed Patris*: &, *non mea voluntas ſed tua fiat.* Et, *hic eſt cibus meus, vt faciam voluntatem Patris.* quo ad 5. profitebatur, *nihil* ſe poſſe facere *à ſemetipſo*; *niſi quod vidiſſet Patrem facientem*: & mea doctrina, non eſt mea; &, *cur*

Margin: 2. 3. 4. *Pſal.* 72. 25. 5. II. Chriſtus exercuit hos acts. 1. 2. 3. 4.

me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus, ille solus ex proprio bonus, cæteri ex alieno, ex se autem nihil. III. Præmium, *quoniam ipsorum est Regnum cœlorum.* Beatitudo cœlestis est summum, & omne bonum: ideò per varia bona, quæ apud mortales præcipua habentur, declaratur: inter quæ est ipsum regnare. Et quadrat peculiariter pauperibus Christi, vt intelligatur, quanto cum fœnore Deus refundat, quod propter ipsum relictum est, *eleuans de terra inopem, vt collocet eum cum principibus populi sui.* Deinde etiam in hac vita *pauper spiritu* fruitur hoc Regno per spem, & prægustationem illius boni, qua semet solatur, & confortat. Præterea, quia teste Paulo: *Regnum Dei est iustitia & pax, & gaudium in Spiritu sancto*, quæ *pauper spiritu* etiam nunc percipit. IV. Pœna ex contrario: *Væ vobis diuitibus, qui nunc habetis consolationem vestram*, quia non extenditur vltra momentum vitæ præsentis. Deinde his memoria mortis amara est, quippe cor habentibus in terra, vbi est thesaurus illorum, non in cœlo, quò vix adspirant. Denique consolatio illorum multis acerbitatibus mixta est, quippe non in spiritu sancto.

III. Pauperum beatitudo.

Psal. 112. 8. Spes certa cœli.

Rom. 14. 17.

IV. Pœna. *Luc.* 6. 24.

Beati mites, quoniam ipsi poßidebunt terram.

Pvnctvm IV.

I. Actvs sunt tres. *Primus* frænat iram, & appetitum vindictæ; & cùm zelus sumendus est; facit absque perturbatione interna & externa. *Secundus* alloquio & moribus se exhibet suauem, nec vlla re, aut verbo grauem & molestam. *Tertius* adeò non quærit vindictam de accepto malo, vt nec pro iusta sui defensione ad repellendum nocere velit, quando etiam liceat, & valeat, paratus potius alteram maxillam præbere. II. *Exemplum Christi.* Nam de illo Isaias: *non erit tristis, neque turbulentus, non clamabit, neque audietur vox eius foris; calamum quassatum non conteret, & linum fumigans non extinguet* & S Petrus: *cùm malediceretur, non maledicebat, cùm pateretur, non comminabatur, tradebat autem iudicanti se iniustè.* Et ipse de se: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.* III. *Præmium, quoniam ipsi poßidebunt terram*, terram cordis sui, quippe affectibus suis dominantes. Item corda aliorum: nam, *qui opera sua in mansuetudine perficiunt, super hominum gloriam diligentur.* Denique *terram viuentium hæreditabunt.* Ita describitur Beatitudo tanquam bonum stabile. *Terra* enim *in æternum stat*, quasi dicat: Licèt mansueti per iniuriam spo-

I. Actus mãsuetudinis tres. 1. 2. 3.

II. Christus mansuetus. *Isai. cap. 42.*

Mat. 11. 29.

III. Possident animas suas.

Eccli. 3. 19.

Psal. 36. 9. *Eccles. 1. 4.*

lientur præteritis bonis, manet illos inamissibilis possessio in cœlis, cuius intuitu nihil morantur præsentia damna, vel iniurias, sed immoti & æquabiles, tanquam cœlo fixi perseuerant. IV. è contrario immites sunt imprimis impotente sui, ac suarum passionum serui. Deinde, ingrati & exosi alijs. Demum, quia ad terram illam non applicuerunt cor suum, fluctibus turbationum iactantur, cùm nunquam desint aduersantia.

IV. Immitium damna.

Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.

PVNCTVM V.

I. Actus beati fletus quatuor.

I. EST triplex luctus 1. Compunctionis ob offensum à me Numen, & propensionem ad peccandum *Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius?* 2. Compassionis super multitudine peccatorum, & pereuntium 3 Deuotionis, ob absentiam Dei, eiusque desiderium Porrò luctus consistit non in mœrore solùm animi, sed in recusatione delectabilium iuxta illud: *Risum reputaui errorem & gaudio dixi, quid frustra deciperis?* hoc præstant ex instituto Religiosi, abdicantes se mundi solatijs nisi ea, obliti vocationis suæ, aliquando resumant. II Exemplum Christi, nunquam risit, fleuit sæpius, & vsque ad sanguinis sudorem luxit, & nihil minus, quàm oblectamenta quæsiuit. III. Præmium, *quoniam ipsi consolabuntur*. Beatitudo est

1. Rom 7.24.
2
3.
4. Eccles. 2.2.

II. Christi fletus.

III. Præmium solatium.

quod-

quoddam solatium, quod funditus omnem luctus causam tollit. Ibi extra omnem peccati aleam erimus, ibi desideratum, ac summum bonum plenè, & inamissibiliter possidebitur, & post vniuersale iudicium peccati Regnum penitus delebitur, illius membris æterno igni addictis; super quo Beati Deum laudabunt, & gaudebunt de iusta vindicta, non amplius compatientes. IV. Pœna gaudentium nunc: *væ vobis, qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis. Risus dolore miscebitur, & extrema gaudij luctus occupabit. ibi erit fletus & stridor dentium. Quantum glorificauit se & in delicijs fuit, tantum date illi tormentorum & luctum, quia dixit in corde suo, sedeo Regina, & luctum non videbo.*

IV. Pœna Risus.
Luc. 6.25.
Prou.14. 13.
Matt.8 12.
Apoc.18. 7.

Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.

PVNCTVM VI.

I. IVSTITIAE nomine intelligitur, tùm habitualis, qua sanctificamur, tùm actualis, quæ constat operibus omnium virtutum, & denique ipsa salus animæ nostræ, & inchoata nunc, & in cœlo perficienda. Actus sunt, 1. magno affectu cupere omne debitum implere virtutis. 2. amplius adspirare ad id, quod perfectum est in omni iustitia & sanctitate. 3. Esurire & sitire Christum ipsum, qui est

I. Actus iustitiæ famis.
1.
2.
3.

nostra iustitia, & optando ei vniri, tùm corporaliter in Sacramento, tùm spiritualiter, per fidem viuam, & intimum gustum diuinarum consolationum. 4. Anhelare ad perfectam iustitiam patriæ, vbi, viso Deo, anima plenè transformatur in similitudinem illius

4.

II. Fames & sitis Christi. *Luc. 12. 50.*

II. Exemplum Christi, cui cibus erat facere voluntatem Patris, & mori pro illius gloria, & salute nostra: *Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor?* & in Cruce: *Sitio.*

III. Præmium.

III. Præmium, quoniam ipsi saturabuntur, tum in hac vita meritis & iustitia aucti, diuinisq; consolationibus assiduè affecti, tum in altera, vbi plene satiabuntur, cùm apparuerit gloria Dei.

IV. Pœna. *Luc. 6, 26.*

IV. oppositum. *Væ vobis, qui saturati estis, quia esurietis.* Saturati à cibo & potu, & oblectamentis vitæ præsentis; & qui nunc expletis cupiditates vestras, quia esurietis, vt ille, qui petebat guttam aquæ, & negabatur ei. Iusto nimirum iudicio, *& diuites dimisit inanes.*

Luc. 1. 53.

Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

PVNCTVM VI.

I. Misericordiæ opera. Circumstantiæ.

I. ACTVS, sunt ipsa misericordiæ opera, tùm corporalia, tùm spiritualia, circa quæ seruandum. 1. vt nemo excludatur, neque inimicus. 2. vt in omni occasione exhibeatur, pro facultate; &, cùm quis per se nequit, per alios: & à Deo saltem petat misero auxilium. 3. vt ex affectu interno commiserationis succurrat.

1. 2. 3.

II. Exem

II. Exemplum Christi, *qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à diabolo.* Et dicebat: *Discite: quid est, misericordiam volo & non sacrificium.* Et hortabatur: *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Habemus Pontificem, qui poßit compati infirmitatibus nostris, tentatum per omnia.*

II. Christus. Act. 10. 38. Matt. 9. 13. Luc. 6. 36. Heb. 4. 15.

III. Præmium, *quoniam ipsi misericordiam consequentur*, tùm in hac vita, tam in corpore, quàm anima; tùm in altera perfectè, quo ad vtrumque. Et quidem, *qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.* Beatitudo cœlestis est summa, & omnis misericordia.

III. Præmium. Luc. 6. 38.

IV. Oppositum: *nonne oportuit misereri conserui tui? sicut ego misertus sum tui? mittite eum in tenebras exteriores. Iudicium sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam.* Ex operibus misericordiæ iudicabitur mundus, siue omißis, siue exhibitis.

IV. Pœna. Matt. 18. 33. & c. 22. 13. Iac. 7. 13.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

Pvnctvm VIII.

I. Mvnditie s hæc est charitas perfecta, cui insint illa tria ex Paulo. *De corde puro*, (experte peccati mortalis & venialis, saltem quoad affectum & habituationem; Et *Conscientia bona.* Sanctis cogitationibus & affectibus plena, absterſis contrarijs.) Et *Fide non ficta*: vt qui seruit Deo non simulatè, aut videri volens, & eadem sinceritate erga homines vtitur. II. Exemplum

I. Puritas cordis. I. Tim. 1. 5.

II. Christus.

Christi, qui nec peccare potuit, nec ab inimicis argui de peccato. In quem Sathan nec per suggestionem aliquid potuit, qui fictos maxi-
Matt. 23. 25 mè odiuit. *Væ vobis, quia mundatis, quod deforis est.* Denique est *candor lucis æternæ, speculum*
Sap. 7. 26. *lum sine macula*, & imago bonitatis.
III. III. Præmium: *quoniam ipsi Deum videbunt.* Hæc est essentialis Beatitudo. In præcedentibus ex aliquo effectu iudicabatur; hîc ex ipsa essentiali ratione
Psal. 23. 3. *Quis ascendit in montem Domini? innocens manibus & mundo corde.*
IV. IV. Oppositum: *foris canes & venefici, & impudici,*
Apoc. 22. 15. *& homicidæ, & Idolis seruientes, & omnis qui amat & facit mendacium;* nihil enim coinquinatum illuc introibit.

Beati Pacifici: quoniam filij Dei vocabuntur.

PVNCTVM IX.

I. Actus pacificorum. I. PACIFICVS est fouens pacem.
1. 1. In seipso, vt caro spiritui, passiones rationi, hæc Deo cõsentiat & subiaceat.
2. 2. Erga alios, iuxta Apostolum:
Rom. 12. 18. *Quod ex vobis est, cum omnibus pacem habentes.*
3. 3 Inter alios, vt inter se pacem seruent.
4. 4. vt cum Deo reconcilientur operando.
Phil. 4. 7. *Hæc est pax, quæ exsuperat omnem sensum.*
II. II. Exemplum Christi, qui è cœlo venit, vt hanc pacem nobis daret, ideoque vocatur Rex pacificus. Hanc solitus precari suis, hanc iussit, vt precarentur, quocunque irent. Denique per sanguinem suum pacifi-
Coloss. 1. 20. cauit omnia; *siue quæ in terris, siue quæ in cœlis sunt.*

lis sunt. III. Præmium: *quoniam filij Dei vocabuntur.* Specialiter tunc habebuntur filij, & peculiariter pro talibus tractabuntur, & tandem copiosam hæreditatem, vt singulariter dilecti filij, consequentur. III.

Beati qui persecutionem patiuntur propter Iustitiam: quoniam ipsorum est Regnum cœlorum.

PVNCTVM X.

I. CONSIDERA quatuor. 1. Quæ sit persecutio, omne genus incommodi. 2. A quo inferatur: à Diabolo, odio virtutis, & ab hominibus eius administris, nec ab alienis tantùm, sed à domesticis, & fratribus. 3. Non ob culpam, sed propter virtutem. *Nemo vestrum patiatur, vt homicida, aut fur, aut maledicus, si autem vt Christianus, non erubescat, sed glorificet Deum in isto nomine.* 4. Modus ferendi patienter, & *gaudenter; quia dignus habitus es, pro nomine Dei contumeliam pati.* II. Exemplum Christi eximium secundùm illa quatuor. III. Præmium, *quoniam ipsorum est Regnum cœlorum*: &, *gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlo.* Indicatur præ alijs copiosiùs munerandos. & spe tantæ remunerationis meritò gaudendum in malis, quia tantum afferunt bonum. IV. Oppositum; *Væ, cùm benedixerint vobis homines.*

I. Persecutiones.

1. *Pet.* 4.15.

Actor. 5.41.

II.

III.

IV.

Luc. 6.26.

MEDITATIO XII.

De triplici munere Apostolico, purgandi, illuminandi, & perficiendi.

Secunda pars sermonis.

PVNCTVM I.

SAL. I. *Matt. 5. 13.* Cibos condit.

DE munere purgandi. I. *Vos estis sal terræ.* Sal valet contra corruptionem, & cibos salubres, sapidosq; facit. Sal ergo est terræ, qui homines à peccatis vindicat, & purgat, eisq; studium pœnitentiæ, ac virtutis reddit suaue, ac per hoc ipsosmet homines palatui Dei sapidos, gratosq; facit. Istud præstare nequit, nisi sapientia & gratia à Deo acceptis, per quæ ipse fiat sal. Debet autem, priusquam alios purget, & condiat, talem seipsum reddere, quales vult alios facere.

II. Christus Sal.

II. Exemplum Christi; qui, vt purgationem peccatorum faceret, oblatus est, & per tempus prædicationis tam instanter incubuit, vt à peccatis homines abduceret.

III. Pœna.

III. Pœna neglecti muneris. *Quòd si sal euanuerit, in quo satietur? ad nihilum valet vltrà, nisi vt mittatur foras & conculcetur ab hominibus.* Potest dupliciter intelligi, vel, si ipse in se euanuerit, vt non sit talis quales vult alios facere, vel, si omiserit se exhibere sal alijs, licèt alioqui se non neglexerit: necessitas enim incumbit saliendi viro Apostolico.

PVNCTVM II.

DE munere *illuminandi.* I. *Vos estis lux mundi* est officium planè diuinum: nã, *qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti*; &, *qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.* Fructus huius illuminationis est, quem describit Paulus: *Vt filij lucis ambulate (fructus enim lucis est in omni bonitate, & iustitia, & veritate) probantes, quod sit beneplacitum Deo, & nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite.* Christus per excellentiam fuit lux mundi; *quàm diu sum in mundo, lux sum mundi.* Ab hoc tanquam sole accipiunt reliqui tanquam stellæ lumen suum. Petam, vt sim vna ex illis, de quibus Daniel: *Stellæ dederunt lumen in custodijs suis, & lætatæ sunt, vocatæ sunt, & dixerunt, ecce adsumus: & luxerunt ei cum iucunditate, qui fecit illas.* II. Redarguuntur, qui iuxta talentum acceptum, non se impendunt in illuminandis proximis, sed lucernam sub modio abscondunt. III. Commendantur, qui doctrinam lucere faciunt exemplis bonorum omnium operum: *vt videntes glorificent Deum,* cùm alioqui blasphemetur ob mala exempla Doctorum.

LVX. I. Apostoli. *Dan. 12.3.* *Ephes. 5.8.* *Ioan. 9.5.* *Dan. 12* II. III.

(§)

PVN-

PVNCTVM III.

Ciuitas. I. Apostoli. DE munere perficiendi. I. *non potest ciuitas abscondi super montem posita.* Ciuitati suos Apostolos comparat, quia non vult eos esse solitarios, & priuatam vitam agere, sed communem, ad se quàm plurimos attrahendo, & conuiuendo. II. supra montem posita, hoc est, supra magnam, celsamque virtutem, quia eminere eosdem oportet sanctitate, esseque perfectos iuxta illud: *supra montem excelsum ascende tu, qui Euangelizas Sion Exalta in fortitudine vocem tuam qui Euangelizas Ierusalem.* Tunc enim Prædicatoris auditur vox, si ex edito proclamarit: & ad ciuitatem accursus fieri poterit, quæ non latuerit. III. Deinde supra montem est ciuitas, quia vir perfectus debet ad celsitudinem perfectionis homines iuuare, atque promouere, non ad communem tantùm virtutem. *Sapientia enim misit ancillas suas, vt vocarent ad arcem, & ad mœnia ciuitatis.*

II. Supra mōtem quid? *Isai. 49. 9.*

III. Vir perfectus in monte. *Prou. 9. 3.*

MEDITATIO XIII.

De excellentia legis Euangelicæ.

Tertia pars Sermonis.

PVNCTVM I.

I. Christus legem perfectè seruauit

I. PRAEMITTIT Dominus, se non venisse, vt veterem soluat, sed impleat: impleuit

autem

autem tripliciter,& seruando illam, & præstando, quæ promiserat illa, & perficiendo. II. Necessitatem seruandi legem demonstrat. Nam, *qui soluerit vnum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in Regno cælorum*: Contemptus erit apud Deum, si vel vnum: qui enim offendit in vno, factus est omnium reus: perinde excluditur à Regno Dei, si vel minimum, etiam alioqui non lethale, ex contemptu soluerit: si & docuerit, duplici nomine excludetur. contrà, qui fecerit, & docuerit, coniungit, quia, qui docuerit tantùm non erit magnus coram Deo; qui autē fecerit, magnus erit, quia exemplo simul docet & verbo, pro occasione, & statu suo. III. Exēplar operationis proponit, non sanctos homines, non Angelos, non seipsum, sed patrem cælestem, *estote perfecti, sicut Pater vester perfectus est*: in quo nulla culpa esse potest, omnes sunt virtutes, & eæ gradu excellentissimo. IV. In tradenda, explicandaque lege, hęc ipsa tria persequitur. 1 vt omnis absit culpa, etiam interior, & occasio omnis amputetur. 2. Nulla desit virtus, vel in subijciendo appetitu proprio vel in actione erga proximum, vel denique erga Deum 3. v. sint quàm perfectissimæ, qualis est benificentia erga inimicos, ad instar diuinæ.

II. *Matt. 5. 20.* Lex necessariò seruanda.

III. Exemplar operationis. Pater *Matt. 5 48.*

IV.

MEDITATIO XIV.

De oratione Dominica.

DOMINICA dicitur, quia Christus eam docuit, & quidem bis: nam primo, cùm haberet sermonem in monte ad turbas, vt re-
Matt. 6. 9. fert Matthæus: deinde priuatim, cùm vnus
Lucæ 11. 2 discipulorũ ab eo peteret, *Domine doce nos orare, sicut docuit Ioannes discipulos suos*, vt est apud Lucã. dirigitur autem ad Patrẽ, etsi possit ad omnes dirigi diuinas personas. Credibile autem est, Christum sic orasse, cùm suos doceret: orat autem quotidie in nobis, sicut caput nostrum, faciens nos orare, & orat pro nobis, vt sacerdos est.

Pater.

I. Pater creator. I. Est titulo creationis, qua nos ad imaginem suam facit; item adoptionis, per gratiam atque sic millies Pater, quoties paratus est peccantes recipere in eandem gratiam, quæ Paternitas magno stetit Filio Dei, qui cruce eam promeruit nobis. II. Patris prouidentiam exhibet, sustentando corpus, & animæ saluti consulendo amanter, vt solus verè Pater sit, qui proinde ait: *Nolite vocare vobis Patrem super terram, vnus est enim Pater vester, qui in cœlis est.* & meritò, nam, *Pater meus & mater mea dereliquerunt me* (quod sæpe fit) *Dominus autem assumpsit me*: nunquam deserit, nisi derelictus. III. Præterea si ille Pater, ego Fili-

II. Patris munia implet.

Matt. 23. 9.
Psal. 26. 10.

III. Si Pater, ergo ego filius.

us, quan-

us: quanta hæc dignitas? præstabo filij partes amore, obseruantia, obedientia. Qui istuc ex mācipio vili prouectus es, vide ne degeneres.

IV. Voluit precationem ab hac compellatione nos exordiri, ad excitandam fiduciam obtinendi petita: & quia gloriatur in hoc nomine quòd Pater sit, gaudet se ita compellari, & ad commonendum nos, quòd velit filiali affectu nos ad ipsum accedere, & in omnibus ipsi seruire, taliaque petere, quæ deceant talem Patrem.

IV. Cur à Patre orditur.

Noster.

I. Voluit, vt diceremus, *noster*; non autem, *meus*, qui cùm vnicum habeat filium naturalem, voluit quàm plurimos habere adoptiuos, tum Angelos tum homines, idque ita, vt bono filiationis vnusquisq; gaudeat, ac si nullū haberet consortē. Nam Dona Dei non minuuntur communicatione in plures. 2. vt moneret esse nos inter nos fratres, nulla exceptione gradus, aut ætatis, atque vt fratres inuicem diligendos, proque omnibus communiter orandum, nullo spreto, sicut per Malachiam: *Nunquid non Pater vnus omnium nostrum? nunquid non vnus Deus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque fratrem suum?* 3 quòd *Pater mi*, conueniret magis vnigenito, & appellatio esset indulgentior, quàm pro reuerentia illius Maiestatis; cuius oportuit haberi rationem. Et si nihil vetat, priuatim, pro affectu aliquando, sic Deum alloqui, quod ita

I. Liberalitatem ostendit.

2. Vt inuicē amemus.

Malac. 2. 10.

3. Reuerentiam excitat.

pleno

pleno iure filius sim adoptiuus, ac si forem vnicus.

Quies in Cœlis.

In Cœlis. Vt cœlestia petamus.

Cũ in omni loco sit, voluit cælum exprimi; vt reuerentiam in nobis excitaret illius Maiestatis in cœlo dominantis, & vt mentes nostras ad cœlestia erigeret, quæ est filiorum Dei hæreditas. Et vt intelligam, me hic esse peregrinum; debere autem cælo dignam colere puritatem. Denique docet, illuc oculos leuare, vnde veniet auxilium mihi. Per cælos etiam intelligi possunt animæ iustæ, in quibus habitat Deus: qualis esse studeat, qui orat, vt in abscondito cordis sui ab inhabitante Domino exaudiatur. Hactenus præambulum, sequuntur petitiones.

Petitio 1.

Sanctificetur nomen tuum.

1\. 1. Non ait, glorificetur, quia nihil Deus ita

Isai.6.3. Apoc.4.8. æstimat, atque quòd sanctus sit; ac proinde, vt pro tali habeatur & prædicetur, quod est Beatorum carmen: *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* 2.

2\. Non ait, potentia, aut maiestas; sed *nomen tuum*, vt simul includat, quicquid Dei apud nos nominatur, totum videlicet sanctum esse, & pro eo celebrandum. nominatur autem omnipotens, sapiens, creator, & infinita alia. 3. *Tu-*

3\. *um*, inquit, quia solum *tuum* est sanctum per-

Psal. 113. 6. 1.Tim.1.7. seipsum, vnde iusti illam participant. Ergo, *tuum* non nostrum; *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam Regi seculorum*

immortali

immortali & inuisibili, soli Deo honor & gloria in sæcula sæculorum, nobis autem confusio faciei. & ego sic studiosus sum nomen meum cõmendandi, qui nesciri & contemni præoptare deberem. 4. Non restringit: per nos *Sanctificetur*: quia optandum, vt ab omni creatura cælestium, terrestrium, & infernorum. 5. Porrò sanctificatur Dei nomen, si homines credant, quod reuelat; sperent, quod promittit; faciant, quæ iubet. colant, vt ipse præcepit; ament eum ex toto corde, attestantibus operibus. vnde qui vident, glorificent Patrem, qui in cœlis est.

Baruc. 1. 15.

4.

5.

Adueniat regnum tuum.

Petitio 2.

1. REGNVM, quo in iustis regnat, qui per omnia ipsi subijciuntur. 2. quo regnat in Beatis: istud autem adueniet nobis, si in primo permanserimus. Quare ait, *Adueniat*: quasi spontè secuturum. Et quidem istud omnes optant, at primùm, non ita, quia cum labore coniunctum est. Iustitia enim paratur, & conseruatur mortificatione appetitionum. 3. Regnum illud consummatum atque perfectum, cùm Deus erit omnia in omnibus, in Resurrectione mortuorum, quod expectant animæ beatæ. 4. *Tuum* inquam, non mundi Regnum, quod caducis bonis constat; multoque minùs peccati Regnum, quod cupio funditus euersum.

1. Regnum Gratiæ.
2. Gloriæ.
3. Consummatum.
4. Dei, non mundi regnum.

Petitio. 3. *Fiat Voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra.*

1. Voluntas Dei. 1. Voluntas Dei continetur illius præceptis, & consilijs, ac inspirationibus, nec non iussis eorum, qui Dei nomine præsunt. Ad hęc exequenda sufficit quòd voluntas Dei est, & quòd *vita mea in voluntate eius est*: vt si eam faciam, viuam; alioqui periturus 2. *Tua*, non mea, quæ peruersa est, nec carnis, quæ contraria spiritui, nec mundi quæ vana, nec Diaboli, quæ iniqua. Sed *Tua*, quæ est regula rectitudinis, & quam vt faceret Christus, venit. 3. Modus faciendi; *sicut in cælo* ab angelis, ita integrè, promptè, velociter, fortiter, amanter, exultanter. Vnde oportunè præmisit: *Adueniat regnum tuum*, vt, quando illuc adspiramus, ita nunc agamus, vti agunt, qui in cœlo sunt. 4. Potest sic etiam intelligi, vt terreni & carnales homines sic voluntatem Dei faciant, vti cælestes, & spirituales faciunt. *Doce me*, Domine, *facere voluntatem tuam, qui Deus meus es tu.*

Psal. 29.

2. Dei solius.

3. Perfectè.

4.

Psal. 142.

Petitio 4. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.*

I. 1. Panis Eucharistię. 1 Quis est panis iste? 1. panis supersubstantialis Eucharistiæ, qui spiritum nutrit & roborat, vt digni reddamur illo assiduè frui. 2 Alia gratiæ auxilia, sine quibus vita spiritualis non producitur, in quibus est, vt faciamus Dei voluntatem, quā Christus dicebat suum

2. Gratiæ.

esse

esse cibum. 3. panis corporalis, vitæque susten- 3.
tatio, pro qua non vult nimis esse anxios; sed Corporis.
à Deo etiam expectare. Per hæc instruimur,
quòd tanquam infantes egeamus cura Dei, &
tanquam Filij ad eum confugere debeamus. 2. II.
Nostrum: etsi enim est supersubstantialis, & à
Deo, *noster* tamen, quia nostræ indigentiæ ne
cessarius, & nobis à Christo comparatus, &
promissus. Quia vero Deus etiam Angelis &
Beatis panis est, petimus eum pro modo, & sta-
tu nostro, sicut & corporalem 3 *Quotidianum*. III.
Si de spirituali, non ille, qui est paucorum sin-
gulariter dilectorum, quia indignum me re-
puto sed communem quasi portionem, & ne
cessariam, sine qua non viuitur; ita etiam si de
corporali accipiatur, non abundans & ad ge-
nium, sed ad necessitatem. 4. *Da nobis*, pro om- IV.
nibus tanquam fratribus petendum, etiamsi
alioqui odientibus, *Orate pro persequentibus &* Matt. 5. 44.
calumniantibus vos. &, *si videris inimicum esu* Prou. 25. 21.
rientem ciba illum. 5. *Hodie*, quia vult nos 5.
quotidie petere, semperque ab eius pendere Quotidie
prouidentia. auocat etiam à superflua cura de peto.
crastino, ad exemplum *dati olim Mannæ in sin-*
gulos Dies. Hodie etiam pro vita præsenti ac- Exodi 16. 4.
cipitur, quamdiu hodie nominatur, vt ait Heb. 3.
Paulus, quod est præsens tempus.

Dimitte nobis debita nostra: sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Petitio 5. Debita.

1. Debita sunt peccata, tum mortalia, tum 1.
venialia, & quæ eis debentur pœnæ, quæ pe Peccata.

timus dimitti per media a Deo instituta, & nostram cooperationem. 2. quòd quamuis aliquis sit filius, & Regnum Dei in se habeat, faciatque illius voluntatem, adhuc eget dimissione ob venialia peccata quotidiana. 3. Vicissim proximis debemus dimittere debita offensionum & iniuriarum & quò id perfectius fiet, benefaciendo etiam inimicis, eò liberaliùs nobis à Deo dimittentur debita nostra. Et vult statim dimitti, *Sol non occidat super iracundiam vestram.* Et hanc ponit quasi necessariam conditionem, vt nobis dimittatur, quare contra se profert sententiam, qui non dimittit debitoribus suis.

2.

3. Iniurias remittere.

Ephes. 4. 26

Petitio 6. Ne vincaris pete.

Et ne nos inducas in tentationem.

Non petitur, vt non tentemur, quia id sæpè expedit; & à Deo sapienter permittitur; sed, ne tentationi succumbamus, aut etiam tentari sinamur, quando præuidet, nos succubituros.

Petitio 7.

Sed libera nos à malo.

AB omni malo omnino. Sicut subiungit Ecclesia in Missa: *Libera nos quæsumus Domine ab omnibus malis præteritis, præsentibus, & futuris*: nempè æternis, & temporalibus, animæ & corporis, & huius, pro vt expedit nobis. præterita autem mala sunt peccata: quorum adhuc rei sumus, vel ratione pœnæ, vel etiam culpæ. Deinde à malo, hoc est, à maligno Dæmone, ne supra nos potestatem habe-

à Dæmone

at,aut eius efficiamur serui peccando. Licebit hîc more Ecclesiæ in litanijs recensere varia genera malorum, à quibus liberari flagitemus.

Amen.

Fiat fiat. magno desiderio pronunciabitur,nam *Desiderium pauperum exaudiuit Dominus.* Magna etiam fiducia, vt qui ea petamus,quę petēda præscripsit, sicut ait Ioannes: *Hæc est fiducia,quam habemus ad Deum, quia quodcunque petierimus secundùm voluntatem eius, audiet nos, & scimus,quoniam habemus petitiones,quas postulamus ab eo.* De prouidentia Dei ad subueniendum nobis agitur in sexta parte meditationum.

Psal. 9. 39.

Fiducia.

1. Ioan. 5. 14.

NOTA.

Quòd quatuor petitiones faciunt ad obtinendum bonum, tres autem ad auertendum malum. Ex primis concernūt Diuinam gloriam tres: *Sanctificetur nomen tuum. Adueniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua*: quarta autem concernit nostram vtilitatem, seu per eam petimus nobis bonum necessarium, tam spirituale quàm corporale. Etsi tria etiam priora nobis prosunt, quia nostrum est bonū, facere eius voluntatem, & sanctificare eius nomen, & regnum aduenire, sed in ijs,ex obiecto, & per se quæritur glorificatio Dei. Tres posteriores ad auertendum malum pertinent *Dimitte nobis debita nostra* ad remissionem

1. Quatuor bona petimus oratione Dominica.

2. Tria mala deprecamur.

peccatorum iam admissorum. *Ne nos inducas*: ad futura peccata præcauenda, & pericula eorum declinanda. *Libera nos à malo*, ab omni genere malorum, quod obuenire potest, quatenus tamen expediat nobis: nam tribulari sæpè expedit, & persecutiones pati, & ægritudines.

MEDITATIO XV.

Mißio discipulorum ad prædicandum per Iudæam.

PVNCTVM I.

In commemoratione & Pauli. Et communi SS. Apostol. 30. Iunij.

Matt. 9. 37. *Luc.* 10. 2.

Operarij otiosi.

NECESSITAS mittendi: ait enim: *Meßis quidem multa, operarij autem pauci; rogate ergo Dominum meßis, vt mittat operarios in messem suam.* Messis multa electorum expectantium prędicationem Euangelij, operarij pauci, nam plerique refugiunt laborem, aut in eo non lucrum animarũ, sed proprium quærunt, pauci se disponunt, vt idonei fiant, sed resistunt mittere volenti. Dominus messis est Christus: hic rogandus, quia nemo sponte sua potest mittere manum in alienam messem Vult rogari, quia ad executionem prouidentiæ, & decretorum Dei medium est aptissimum oratio; &, vt insinuet, non sua interesse, cùm inde nihil referat, sed hominum ipsorum rem agi. Nihilominus, necdum rogatus, statim misit, pro charitate, desiderioq; ue hominum salutis.

PVN-

PVNCTVM II.

BINOS mittit: ad commendandam mutuam charitatem, & quia *frater, qui adiuuatur à fratre, quasi ciuitas firma.* & *si vnus ceciderit, ab altero fulcietur. Væ soli, quia, cùm ceciderit, non habet subleuantem se.* &, *vbi duo vel tres sunt congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Nec solùm causa auxilij, sed, vt mútuò sibi testes sint impensæ operæ. Deinde impertit potestatem miraculorum: *Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, Dæmones eijcite.* Nempe vt prædicationi ipsorum conciliaret auctoritatem, cùm essent alioqui Idiotæ & simplices. Subijcit; *gratis accepistis, gratis date.* In primo commendat humilitatem, ne sibi adscribant. Quare redeuntes cum gaudio, quòd sibi dæmonia subijciantur, repressit exemplo Luciferi dicens: *Videbam Sathanam sicut fulgur de cœlo cadentem.* In secundo commendat liberalitatem benefaciendi, nulla expectata compensatione, quò maiorem à Deo referant. Nam reprehenduntur, qui aliter agunt: *Quis est in vobis, qui claudat ostia & incendat altare meum gratuito?*

[Margin: 1. Cur binos. — Prou. 18.19. — Eccl. 4.10. — Mat. 18.20. — 2. Potentiã dat suam. — Matt. 10.8. — Mandat humilitatẽ. — Luc. 10.17. — Malac. 1.10.]

PVNCTVM III.

INSTITVIT Dominus discipulos ad missionem: *Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum; estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.* Vbi sex virtutes eis

[Margin: Matt. 1.16. — 6. Virtutes]

commendantur.

tes eis commendat: *Mansuetudinem* ouium; vt nec læsi noceant; *Patientiam* in ferendis incommodis illatis; *Charitatem*, impendendo se totos vtilitati aliorum, sicut oues lac lanam & carnem suam præbent. *Fiduciam* in pastore suo, tanquam oues, quæ se tueri nequeunt. quare ait: *Ecce ego mitto vos vt pastores*, confidite, quamuis inter lupos Hoc enim est tempus, de quo prædictum: *Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hœdo accubabunt*, &c. Item *prudentiam* serpentum, vt caput à vulnere abscondant, quando nequeunt corpus, cætera perdant, dũ animam seruent, & obturent aures ad voces incantantium, maleq; suadentium. Atque vt serpens obseruauit tempus locumq; aptum ad seducendã Euam, ita ipsi ad Euangelium insinuandum. Postremò *simplicitatem columbinam*, ne prudentia sit vulpina & fraudulenta, sed absq; felle, sincera. Oculi tui columbarum, quales Christi, in quem *descendit Spiritus sanctus sicut columba*. Det ille mihi, vt norim prudentiam cum simplicitate coniungere.

Mansuetudo. Patientia. Charitas. Fiducia. *Isa.* 11. 6. Prudentia. Simplicitas. *Luc.* 3. 22.

PVNCTVM IV.

VITAE rationem modumque præscribit. 1. Vetat superflua, vt sunt pretiosa. *Nolite possidere aurum, neque argentum, neq; pecuniam in zonis vestris.* Et in communibus vetat non necessaria: *non peram in via; neque duas tunicas,* (si sufficit altera) *neque calceamenta* mutatoria, *neq; virgam*, quamuis mi-

1. Superflua reijci. *Matt.* 10. 9.

nima,

nima, quibus carere valeas, iubet abijcere, quin in planè necessarijs vult eos Deo fidere. *Dignus est enim operarius cibo suo.* Suppeditabit eis, qui mittit. Vnde in cæna vltima dicebat, *quando misi vos sine sacculo & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis?* nihil. Planè omni sollicitudine tēporali liberos esse vult, qui euangelizant, sique bene officio fungantur, in eo satis subsidij eos habere ad vitæ necessaria, quæ iure suo expectare à mittente Deo possunt, ac debent, qui excitabit homines, vt ipsis subueniant, etiam abundanter. Voluit Christus exercere suos in quadam perfecta fiducia diuinæ erga se prouidentiæ, non vt id foret in posterum præcepti, secundùm eum vigorem, sed vt tantùm ad eam formam, quoad fieri posset, Apostolici viri aduiterentur. Amplius prohibet, *neminem in via salutaueritis*: videlicet, ne à suscepto negotio se retardari sinant, per officiosas salutationes, & non necessaria officia. alioqui vult salutari hospites suos, & pacem eis impertiri. *In quamcunque domum intraueritis, dicite: pax huic domui. Quòd si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra, sin autem, ad nos reuertetur*; significat prædicationem fore efficacem in filijs pacis, qui præordinati sunt ad vitam æternam. quòd si tales non fuerint, nihilominus ipsos operæ suæ fructum relaturos.

Luc. 22. 35.
Sine solicitudine tēporali.

Luc 10. 4.
Ne salutent.

Luc. 10. 5.

PVNCTVM V.

Scopus. QVID annunciarę debeat: *dicite illis, appropinquauit in vos Regnum Dei.* Duo efficacia motiua, & promißio Regni Dei, & spes propinqua, præsente iam Saluatore. *Et exeuntes prædicabant, vt pœnitentiam agerent,* quâ ad Regnum peruenirent. Nam *Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.*

Luc.10.7.

Regnum cœlorum.

Matt.11.12.

MEDITATIO XVI.

In Decollat. S. Ioannis Bapt. 29. August.

Martyrium Ioannis Baptistæ.

PVNCTVM I.

IOANNIS fortitudo, & constantia animi; qui cùm magni fieret ab Herode, *qui metuebat Ioannem, sciens eum virum iustum & sanctum, &, audito eo, multa faciebat.* cumq; Herodiadis impotentiam animi & crudelitatem non ignoraret, neq; ob gratiam, neque ob metũ destitit à reprehensione dicens Herodi: *Non licet tibi habere vxorem fratris tui.*

Marc.6.20.

Non timet Herodem.

Matt.14.4.

PVNCTVM II.

HERODES *tenuit Ioannem, & vinxit, & inclusit in carcerem.* Hactenus in honore fuerat Ioannes, debuit persecutionibus tãquam aurum probari. Nec abnuit, aut captauit latebras, aut fugam, sed promptum se obtulit, carceremq; in domum orationis vertit, nec destitit à prædicatione. Inde enim misit

Restabat persecutio Ioanni.

discipulos ad Christum. cupiebat autem dissolui,& Patribus etiam Lymbi Christum annuntiare, ex officio præcursoris.

PVNCTVM III.

VITIA conspirabant in Sanctum. Ingluuies conuiuij, luxuria Herodis, leuitas puellæ saltantis, iactantia promissi, ficta Religio iuramenti, illum neci destinant. Et huc præcipitatus est Herodes, quòd audire Ioannem desijt, qui interpretatur gratia. sic, cùm occludimus aures diuinis inspirationibus, quotidiè in peius ruimus. Exercitus Dæmonis.

PVNCTVM IV.

OBTRVNCATVR Ioannes: excepit gaudio sententiam mortis, præbuit iugulum, orans pro persecutoribus suis. Deducitur eius anima in sinum Abrahæ ab Angelis, & qui Natiuitate sua multos lætificauerat, migrans è corpore replet lætitia Sanctos, qui Saluatorem expectabant. Cuius Sancti gloria æstimari potest ex vita sanctissima, quodque tribus laureolis, *Virginis, Doctoris, Martyris* insigniter decoratus sit. Mors & gaudium S. Ioannis. Gloria eius. 3. Corolla.

MEDITATIO XVII. Domin. 4. Quadrag. & vltima post Trinitatis.

Miraculum quinq; panum. Matt. 14.

PVNCTVM I.

1. MVLTA turba sequebatur Christum, partim admiratione doctrinæ, par- 1. Turbæ pietas.

tim,

Ioan.6.2. tim, *quia vidębat signa, quæ faciebat super his qui infirmabantur*, vt ait Ioãnes. *Hi sunt funiculi Adæ, funiculi charitatis*, de quib⁹ Oseæ, beneficia tũ corporalia, tùm spiritualia. 2. Apostoli misericordia moti petierũt à Christo, vt turbas dimitteret, quò sibi escas emerent in proximis castellis. At Dominus monet, vt ipsi potius eis subueniant, ita docens: Prælatorum misericordiam debere dilatari, & quando deest facultas, recurrendum ad Deum. 3. Alibi Christi hæc misericordia magis exprimitur: *Misereor* inquit, *super turbam, quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: &, si dimisero eos ieiunos, deficient in via, quidam enim ex eis de longe venerunt.* quàm exactè expendit necessitatem nostram, & rationes subueniendi examinat, ac pericula peruidet, vt quasi debeat subuenire? At quid magni Domine, si triduo te sustineam, qui tuam vitam omnem in mea vtilitate ponis? &, quidni de longe veniam ad te, quando tu de cœlis, propter me? age, ne me ieiunum dimittas, ne deficiam in via, donec perueniam planè ad te. 4. præ se fert Christus sollicitudinem suam, quando rogat Philippum: *vnde ememus panes, vt manducent hi?* negat ille, *sufficere* vel *ducentos denarios, vt modicum quis accipiat.* At pecunia tibi opus non est, Domine.

Osea 11 4.

2. Misericordia Apostolorum parua.

3. Christi magna. *Mar.8.2.* *Mat.15.32.*

4. Solicitus Christus. *Ioan.6.5.*

PVNCTVM II.

CHRISTVS petit à Discipulis id, quod habebant, & *obtulerunt ei quinque panes hor-*

Paupertas Christi & Discipulorum.

hordeaceos, & duos pisces. Hæc erat tota prouisio, panes omninò viles & insipidi, & quinque tantùm cum duobus piscibus, cùm essent ipsi piscatores Tam aberat ab ea sancta familia superfluitas, ex quo ipse confundar, amator commoditatum. Promptè exhibent Apostoli, non causati indigentiam propriā n. sic agam, quia rependet copiosè Dominus. Poterat aliter Christus prouidere, sed voluit probare charitatem discipulorum, & facere participes boni operis, simulque docere, quando non valemus ex toto subuenire, conferendum à nobis, quod possumus, tam in corporalibus necessitatibus, quā spiritualibus, sicut monuit Tobias; *quomodo poteris, ità esto misericors.*

Prompta Eleemosyna.

Tob 4 8.

PVNCTVM III.

SERIES miraculi. 1 Iussit discumbere centenos, & quinquagenos supra viride fœnum, ad vitandam confusionem; & vt numerus facilius constaret, qui fuit quinque millium, præter mulieres & pueros; & vt omnibus manifestius fieret miraculum. 2. *aspexit in cœlum.* sic profitens, à Deo esse omne donum, & illam ipsam patrandi miraculi potestatem. 3. gratias agit pro illis ipsis quinque panibus propositis, & pro multiplicandis ex eis Nihil tam exiguum, quod non magnificandum, & pro quo non debeantur grates, quia venit à Domino ad immeritos. 4 *benedixit* certis verbis, & benedicendo vim impertijt multiplicandi. Tum frangens panem, *dedit discipulis,*

1. Iubet discumbere.

2. Cœlum aspicit.

3. Gratias agit.

4. Benedixit.

hi au-

Modus edendi. *hi autem turbis.* Docemur modum sumendi cibum. 1. ordinatè dispositis conuiuis, inter quos mihi eligam nouissimum locum. 2. vt leuentur oculi mentis in cœlum; coram Deo inspectore edentes sine excessu, sicut ait: *Iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei.* 3. gratias agant, recognoscentes cibum appositum pro eleemosyna Dei, tam pauperes, quàm diuites, ac cùm talis sit, non obmurmurando de quouis defectu. 4 vt præcedat benedictio per aliquam precationem; quæ & sumptionem comitetur, quò cibus fiat sapidior. nam *sanctificatur cibus per verbum Dei & orationem*, teste Apostolo. Exprimitur etiam ratio sumendi Eucharistiam, de qua parte 4. Meditatione 14.

1. 2. *Psal. 67. 4.* 3. 4. *1. Tim. 4. 4.*

PVNCTVM IV.

EXPENDITVR miraculum. Multiplicantur panes in manibus Christi, Apostolorum, & comedentium, atque ex insipidis fiunt sapidi, vti ex manu Dei venientes, cuius *perfecta sunt opera.* 1. Considera omnipotentiam, & quis non velit tam potenti Domino seruire? qui potest *parare mensam in deserto, & educere aquam de petra, oleumque de saxo durißimo? qui transfert Austrum de cœlo, & pluit sicut arenam maris volatilia pennata?* vt sciant filij tui, *quos dilexisti, Domine, quoniam non Natiuitatis fructus pascunt homines, sed sermo tuus.* 2. Considera prouidentiam, quando ita opus est, vt meritò dixerit: *nolite esse solliciti,*

Deut. 32. 9. 1. Omnipotentia. *Psal. 77. 20.* *Deut. 8. 15.* *Sap. 16. 26.* 2. Prouidentia. *Mat. 6. 31.*

quia manducabimus, aut quid bibemus? scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primùm Regnum Dei & iustitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis. Vnde dicebat Dauid: *non vidi iustum derelictum, nec semen eius quærens panem.* 3. Modum prouidentiæ; vt, cùm diuersæ ætatis, & complexionis essent, quod dabatur singulis, sufficiebat pro cuiusquè necessitate: sicut de manna, *siue plus, siue minùs quis colligeret.* Etsi hîc multum superfuit de panibus, ad Dei magnificentiam declarandam 4 Id in Eucharistia est illustrius, quæ nunquam cõsumitur, & quamuis hostia in mille partes diuisa, non plus habet, quàm singulæ, & satiatur quiuis ex ea parte, quam sumit.

Psal. 36. 25.

3. Omnes satiat.

4. Miracula S. Eucharistię.

PVNCTVM V.

SVPERFVERE *duodecim cophini fragmentorum*: quot erant Apostoli, qui colligebant. En quantùm eis reddidit, & quantò melius, pro quinque insulsis panibus! ita viduæ illi de farina & oleo factum à Deo, quòd pauisset Eliam. Ita eleemosynas in pauperes remunerat. *Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis.* & qui in hac vita sic compensat, quomodo in futura? *mensuram bonam & confertam & coagitatam dabit in sinum vestrum* Sed quæ admiratio turbæ, quæ lætitia? Regem destinabãt sibi: ideò fugit in montem solus, ad exemplũ contemptus. Et quia *Regnum* eius *non est de hoc mundo.*

Gratitudo Christi erga Apostolos.

Prou. 19. 17.

Luc. 6. 38.

Turbæ.

Ioan. 18. 36.

Dom. 4. post Epiphaniam.

MEDITATIO XVIII.

Sedata Tempestas. Marc. 4.

PVNCTVM I.

Marc. 4. 36.

POST concionem prolixam, *cùm sero esset factum, ascendit in nauiculam cum discipulis suis, & erat ipse in puppi supra ceruical dormiens.* 1. Captat somnum, quo ostendit, se humanis subiectum, sed modicum, & cor eius vigilabat, videbatque omnia, quæ fiebant. imitabor, & bonis phantasmatibus per somnum præbebo occasionem. 2. Dormit, dum *nauicula operitur fluctibus.* sinit nos tentari, & dissimulat, non ideò deserit. 3. sic proficitur in humilitate, purgantur vitia, fiducia excitatur, & orationi insistitur, occasione tribulationum.

1. Sit somnus sed modicus.

2. Fingit Christus somnum.

3.

PVNCTVM II.

Matt. 8. 25. Marc. 4. 38.

DISCIPVLI *suscitauerunt eum dicentes: Domine salua nos perimus.* &, *Magister, non ad te pertinet, quia perimus?* Singulare remedium ad Deum recurrere per orationẽ, vtraque formula & breuis, & efficax, & posterior cum quadam filiali querimonia, ac si dicant: *Tuus sum ego, saluum me fac. Et exurge, quare obdormis Domine? obliuisceris inopiæ nostræ, & tribulationis nostræ?* Corripuit tunc illos Dominus: *quid timidi estis, modicæ fidei?*

Orant discipuli.

Psal. 118. 94

Psal. 43. 23.

etsi enim est, quòd timeatis ex vobis, at oportebat in me confidere.

PVNCTVM III.

IMPERAVIT *ventis & mari. Et comminatus est vento, & dixit mari, tace, obmutesce. & cessauit ventus, & facta est tranquillitas magna.* Insensibilia agnoscunt imperium creatoris, & parent!, & ego resisto? non solùm tacere iubet, quasi ad tempus, sed planè sedari, semota causa. O, sic animæ meæ tumultus cõpescat. Est enim *quasi mare feruens, quod quiescere non potest, & redundant fluctus eius.* Et *mirati homines dixerunt: qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei?*

Omnipotētia Christi.

Isa. 5. 7.

MEDITATIO XIX.

Christus ambulat super mare.

Octaua SS. Petri & Pauli 7. Iul.

PVNCTVM I.

COMPVLIT *discipulos ascendere in nauiculam, &, dimissa turba, ascendit in montem solus, orare.* *Mat.* 14. 22.

1. NOTA, quàm studiosus orationis, captato loco, & tempore apto, & producta vsque ad quartam vigiliam noctis. 2. Quòd ægrè à Christo seiungebantur Apostoli, vt oportuerit eos *cogere*, sicut ait Marcus. Obedierunt tamen. 3. Aliàs, Christo dormiente, nunc, eo absente, oritur tempestas, ad probationem fidei, subtracta sensibili gratia.

1. Orationis studium.

2. *Marc.* 6. 45.

Marc. 4. 38.

3.

PVNCTVM II.

1. Discipuli non desperant. NAVICVLA *iactabatur fluctibus, & vidit eos laborantes in remigando.* 1. Non oportet seipsum deserere, sed conari, insistendo orationi, & pœnitentiæ, contra tentationes. 2. Vidit id Deus, quod solatio esse debet tribulatis: *nam Aduocatum habemus apud Patrem.* 3. *Circa quartam Vigiliam noctis venit ad eos, ambulans supra mare.* Vt sic ostenderet, se potestatem habere supra aquas, superque tempestates mundi huius. quòd si aliquando *infigatur ipse in limo profundi*, id per dispensationem fieri pro nostra salute, vnde victor euadens, *placuit Deo super vitulum nouellum, cornua producentem & vngulas*. Deinde significauit virtutes orationis, à qua homo possit vndas calcare tentationum, nam veniebat ab oratione. 4. *Viso illo, putauerunt, phantasma esse, & conturbati clamauerunt.* Sic, qui periculo tempestatis non fuerunt territi, vana specie consternantur. Et fit, vt ad maiores difficultates intrepidi vincantur fucatis.

2. Christi charitas. 1. Ioan. 2.1.

3. Omnipotentia. Ps. 68.3.32.

4. Inanis timor.

PVNCTVM III.

Proprio iudicio decipiuntur multi. 2. Cor. 11.14. DELVSIO varia. 1. Sic quidam somnia sua putant reuelationes, & passiones suas esse virtutes, puta impetum iræ esse zelum, carnalemque amorem esse spiritualem. Tales ferè sunt superbi, proprio fidentes iudicio, quibus se *transfigurat Diabolus in*

Ange-

Angelum lucis, vt internos motus à malo spiritu profectos pro diuinis habeant. Alij à propria imaginatione cum debilitate capitis seducti, persuadent sibi, vidisse se Christum, aut audisse ab illo. Denique ipsi etiam spirituales viri assueti diuinis, solent interdum cogitationes proprias pro diuinis habere. Vt cùm Nathan Propheta; ex proprio spiritu approbauit, vt Dauid templum Domino ædificaret, quod Deo ratum non fuit. Etsi Nathan non vt vates probauit. 2. Alij contrà, pro phantasmate habent, quod verè est Christus, solidam virtutem pro passione, veram inspirationem pro instinctu proprio. Et contingit id etiam prouectioribus in spiritu, sicut nunc Apostolis. Et est grauis tentatio, quando Christus pro phantasmate est. Sic aliqui inexperti eludunt reuelationes quaslibet, quasi Deus non se modò etiam communicaret Vtrumque extremum est vitandum, tenendumque medium, iuxta Ioannis consilium: *Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex Deo sunt*. quò facit donum discretionis spirituum, quod Deus præsertim communicat præsulibus, ad quos proinde recurrendum est.

2. Aliquibus Christus pro phantasmate.

1. *Ioan*. 4. 1.

PVNCTVM IV.

CHRISTVS se manifestat. *Ego sum: nolite timere*. non distulit consolari discipulos, se manifestando. proprium est Dei, vano timore discusso, ad solidam fiduciam eri-

Pellit timorem Christi.

gere, faciens intelligere, quod ipſe eſt. Sicut enim quiuis hominum ſolet voce ſua agnoſci, quia vnuſquiſque habet aliquid proprium, ita agnoſcunt Dei vocem illius familiares. Et ſicut eadem vox diuerſo modo prolata varios affectus indicat, & effectus gignit in audiente: ita hæc Christi: *Ego ſum*, Apoſtolos demulcet, *comprehenſores proſternit*. O, agnoſcam ex voce loquentem mihi Deum, & loquatur ille mihi in bonum.

Ego ſum, terret & mulcet. *Ioan. 18.6.*

PVNCTVM V.

PETRI feruor: *Domine, ſi tu es, iube me venire ad te*. Quinque inſinuat proprietates feruentis charitatis. 1. Illuſtratio mentis, quandoquidem *tu es*: videlicet, agnouerat verè vocem: *Ego ſum*. 2. Cupit ſibi aliquid iniungi ab eo: *Iube*. 3. Non ſuſtinet à Deo abeſſe diutiùs: *Iube, me venire ad te*. Aliquando viſa captura piſcium, dixit: *Domine, exi à me, quia homo peccator ſum*. nunc contrà, aduolare ad Christum vult, illud humilitatis fuit, hoc amoris; illa hunc facit tutiorem, & hic viciſsim illam perficit. 4. Offert ſe ad maiora viribus, de virtute dilecti confidens, ſuper aquas ambulare confidit, vt Magiſter, quia *aquæ multæ non extinguent charitatem*. 5. Charitas eſt cauta & ordinata, non præſumit iniuſſa. O Deus, *ordina in me charitatem*!

Actus charitatis. 1. Agnitio Christi. 2. 3. Deſiderium ſeruiendi & manendi. *Luc. 5.8.* 4. Oblatio ſui. *Cant. 8 7.* 5. Prudens caritas. *c. 2. 4.*

PVNCTVM VI.

ANNVIT Christus, dicens: *Veni.* 1. Ideo annuit, quia vidit, charitate impelli, & non sibi fidere, & resignatum esse. contrà, reprehensus est in vltima cœna, quando se ad mortem offerebat, quia suberat præsumptio, & quidam contemptus aliorum: *etiamsi omnes scandalizati fuerint.* 2. Annuit, vt probaret verum, quod eis dixerat: *Confidite, ego sum, nolite timere.* siquidē virtute illi⁹ verbi, *veni,* ambulare faceret super aquas, quin & super basiliscum & draconem, & super mundi fluctus persecutionum. O, dic animæ meæ: veni, & erunt omnia peruia. 3. Vbi Christus annuit, continuò Petrus se in mare dedit. ad illius verbum non est hęrendum, quia *omnia possum in eo, qui me confortat.*

Matt. 26. 33

Phil. 4. 13.

PVNCTVM VII.

PETRVS dericlitatur. 1. Timuit ad Ventum validū, permittente Deo: ne extolleretur: & vt argueretur imperfecta fides, quæ à Christi intuitu deflectebat oculos, propter ventum, qua vacillante, etiam gressus incedentis subsidebat. 2. Discitur, quòd qui, Deo probante, adit pericula, Deus ei adest periclitanti, vt iam Petro, nam extendens manum, apprehendit eum. At, si temerè, & vanitatis causa deseritur. 3. Ingresso nauiculam Christo, cessauit ventus, & statim nauis fuit

1. Petrus timet.

2. Iuuatur.

3.

ad terram. Disijcit subitò tentationes præsentia Christi, & terræ viuentium facit feliciter
4. appellere. 4. Quòd Deus initia rerum magnarum reddit facilia, tum difficultates oriri sinit, ad prouentum ex tentatione. Tandem consolatur, dum cernitur, quàm multum per eius gratiam possumus.

MEDITATIO XX.

In Festo SS. Petri & Pauli, 29. Iunij.

Petrus Diuinitatem Christi confitetur. Matth. 16. Marci 8.

PVNCTVM I.

Matt. 16. 13. INTERROGATIO Christi: *Quem dicunt homines esse filium hominis?*
1. 1. Lucas ait,
Luc. 9. 18. quòd, *cùm solus esset orans, interrogauit illos:* vt intelligatur, Christi oratione impetratum esse lumen Petro, & similiter nobis obtinendum
Iacob 1. 5. esse per orationem: *Si quis indiget sapientiâ, postulet à Deo.* Intelligitur etiam, interrogationem factam diuino Spiritu, ob vtilitatem nostram. 2. Interrogando captauit Chri-
2. stus occasionem manifestandi seipsum magis discipulis, quippe quòd fundamentum esset
Ioan. 17. 3. salutis: & ipse dixit: *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te verum* DEVM, *& quem misisti* IESVM *Christum.* Deinde discatur, non esse abs re, opiniones hominum de nobis aliquãdo cognoscere, vt defectus corrigamus, bona

autem existimata acquirere, aut acquisita perficere studeamus, non ad vanitatem. 3. Christus *Filium hominis* se nominat vulgari, & vili appellatione (ne affectem à digrioribus titulis appellari.) Vnde mox exaltatur, dum *Filius Dei* pronuntiatur à Spiritu sancto. 3.

PVNCTVM II.

Opiniones de Christo. 1. Apostoli non referunt, quòd Samaritanus, vorax, & potator, & peccatorum amicus diceretur, quia inuidiosa sunt tacenda, ne exasperentur animi, & Christus, quid *turbæ* dicerent, requirebat, vt Lucas habet, non quid scribæ, & Pharisæi. 2. quòd homines circa Dei notitiam facilè errent quod Diabolus procurat, vt captiuos teneat in peccatis. Propterea *captiuus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam.* Et *qui ignorat, ignorabitur.* O, *repleatur scientia Dei terra.* 3. Qui errant, ferè detrahunt Deo aliquid, dum suo iudicio metiuntur infinitum: vt cùm *Ioannem*, aut *Eliam* eum dicunt, qui erat Deus. peius qui Samaritanum, aut Dæmonium habentem; illi sanctitatem, isti potestatem Christo adimentes. 4. Mali etiam Christiani practicè ostendunt, se malè de Deo sentire, vt cùm ex præsumptione misericordiæ illius peccant; aut ex metu iustitiæ animum despondent. 5. Simile quid etiam euenit spiritualibus hominibus, quando suum spiritum volunt esse omnium, quasi non essent varij spiritûs

1. Tacent Calumnias.

2.

Isai. 5. 13.
1. Cor. 14. 38
Isai. 11. 9.

3. Errantes detrahunt.

4. Mali errãt.

5. Errant boni Christum arctantes.

Sap. 7. 22. ritûs, modique seruiendi Deo ab ipso inspirati, cùm scriptum sit: *Spiritus intelligentiæ sanctus, vnicus, multiplex.* Et hi igitur, quasi Deo aliquid subtrahunt, & limitant eius sapientiam.

PVNCTVM III.

1. CONFESSIO Apostolorum. *Vos autem quem me esse dicitis* 1. Quærit iam ex ijs, tanquam meliùs institutis, & quærit, vt magis eos confirmet. Quærã ego ex anima mea, quid de Christo, eiusque virtutibus, & quàm sublimiter sentiat. 2. cùm omnes interrogarentur, præuenit Petrus respondere, tum ob feruorem & Zelum, pro Magistri honore; tum quia Christus specialiter illum mouit, dando extraordinarium lumen illius feruori. Tanti est cum feruore agere, sed humilitate seruata, ne te præferas. 3. Confessio Petri. *Tu*, qui ab alijs Elias, vel Baptista, vel Propheta haberis, *es Christus* ille Messias, Iudæis promissus, ille *desideratus gentibus*, ille *sacerdos æternus secundùm ordinem Melchisedech*, ille propheta, quem audire omnes debent, ille sanctus sanctorum, ille vnctus oleo iustitiæ præ participibus suis. Adhæc *Tu es filius Dei viui.* Non Christus, vt alij etiam vocarunt, sed *Christus Filius Dei*, & *viui*, quippe vitalem habentis generandi virtutem, & generandi sibi consubstantialem Filium, & ideo es *Filius* non adoptiuus, sed naturalis.

2. Petrus primò respondet.

3. Tu es Christus.

Aggæi 2. 8.

Psal. 109. 4.

Filius Dei.

PVNCTVM IV.

COMPROBATIO confessionis. 1. ait, *Beatus es*, nam fundamentum Beatæ vitæ est, nosse Christum. 2. *Simon*, quod significat obedientem. *Bariôna*, quod est filius columbæ, seu filius Ioannis, quod est gratiæ, omnia quadrant in rem præsentem, in qua Petrus se talem exhibuit. 3. *quia caro & sanguis non reuelabit tibi.* Non est humani captûs. 4. *Sed Pater meus, qui est in cælis*, quo profitetur, se verè talem esse *Filium Dei viui*, siquidem agnoscit à Patre cœlesti venire hanc confessionem.

1. Bea tus
2. Simon.
3. Non naturaliter.
4. Sed à Deo.

PVNCTVM V.

REMVNERATIO confessionis continet plures prærogatiuas. 1 Impositio nominis *Petrus*, seu *Petra*. quam significat *Cephas*, & prædixerat Christus, ita aliquando vocandû Nec nomen inane tribuit sine re absque soliditate veræ petræ, qualis esse debet fundamentum. 2. *Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* proculdubio super hanc, quam nominauerat *Petram*, nominauerat autem sic ipsum Simonem. Constituit igitur illum Ecclesiæ militantis fundamentum, & caput visibile, post ipsum Christum 3. *& portæ inferi non præualebunt aduersus eam*, quippe fundatam à sapiente Architecto, non super arenam, sed super petram. Certi reddimur de soliditate huius petræ, vt nec flumina, nec venti, nec imbres possint eam subuertere, Christo ipso

Merces S. Petri.
1. Petrus. *Ioan.* 1.
2. Caput Ecclesiæ.
3. Perseuerantia Ecclesię

fortitudinem impertiente petræ fundamentali. 4. Et *tibi dabo claues. Regni cœlorum.* Clauem scientiæ, ad veritates fidei proponendas & declarandas sine errore: Et clauem potestatis, ad remittenda peccata, & omne impedimentum auferendum, quo arcemur à cæli ingressu. Atque hęc Petro data sunt propter Ecclesiam ipsam, & ita propter me.

4. Potestas & scientia clauium.

MEDITATIO XXI.

Transfiguratio Christi. Matt. 17.

Festo transfigurationis, 6. Aug.

PVNCTVM I.

Causa trāsfigurationis.

CVR voluerit transfigurari? vt latentis gloriæ in carne patibili daret specimen, vt animaret discipulos, spe participandæ similis gloriæ ad ferendam crucem, & quia in hac vita Deus facit suos prælibare æternam. De quo dixerat: *sunt de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis in regno suo*

Matt. 16, 28

PVNCTVM II.

Deus citò dat.

TEMPVS, & locus. Tempus fuit in medio cursu prędicationis suæ. Deinde, sex diebus interiectis, ex quo hortatus est ad crucē, promiserat, *aliquos visuros regnum Dei ante mortem* Non diu differt promissa Deus, & quicquid est, hora est. Sex dies significant tempus præsens, post quod sequitur sabbathum requiei. Locus fuit mons segregatus, quippe

Marc. 8. 39.

In solitudine Deus.

Deus ſe communicat ſegregatis à curis mundi,& celſitudinem perfectionis conſcendentibus. *Quis* ergo *mihi pennas dabit, & volabo? ecce elongaui fugiens,& manſi in ſolitudine:* ibi ad cor loquitur Deus. *Pſal.* 54. 7.

PVNCTVM III.

QVi ſpectatores? tres fuerunt feruentiores: vt conſtet,non omnibus iuſtis impertiri extraordinarios hoſce feruores; & quia,ſi omnes, etiam Iudas debuiſſet participare,nam ſolus prætermitti, abſque nota,nequibat. Sed neque ſemper feruentioribus iſta dantur,ſed pro diſpoſitione diuini conſilij,ne quis deſpondeat animũ,ſi poſthabeatur. Certè Andreas,ex præcipuis, non adfuit. In tribus diſcipulis deſignantur tres virtutes,quæ eminere debent in oratione,vt anima transfiguretur. In Petro viua *fides*,in Iacobo *ſpes* firma, in Ioanne *charitas* ardens. *Emitte* Domine *lucem tuam & veritatem tuam,ipſa me deducent & adducent in montem ſanctum tuum. & in tabernacula tua.* Inter orandum Chriſtus transfiguratus eſt:ibi participantur tales gratiæ, ſplendet facies ab illuſtrationibus diuinis. radioſque mittit ſuauiſsimorum affectuum, candeſcit veſtis ab operibus ſinceriſsimæ intentionis. Denique transformatur anima, vt dicit Apoſtolus, *reuelata facie gloriam Domini ſpeculantes in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem*

Socros elegit feruentiſſimos.

3. Diſcipuli 3. Virtutes Theologicæ.

Pſal. 42. 3.

Orationis virtus.

2. *Cor.* 3. 18.

PVN-

PVNCTVM IV.

Gloria Iesu

MODVS transfigurationis. Gloriam corpori suo debitam hactenus continuerat Diuinitas, quam nunc effundit in corpus. *Facies resplenduit vt sol, vestis vt nix.* non habuit quid maius, cui conferret, sed excessit gloria vtrumq;. Gratulabor Christo, & sacro eius corpori, cui ad modicum tempus impertita est gloria: quæ, post resurrectionem, fiet æterna. Hic est verè Nazaræus, *candidior niue, nitidior lacte, rubicundior ebore antiquo, & saphiro pulchrior. Candidus & rubicundus, electus ex millibus, pulcher vt luna, electus vt sol.* O Domine, & hac gloria, propter me, fraudasti carnem tuam per omne tempus vitæ mortalis! quantùm ideo tibi debeo, ô Domine? quidni ego carnem meam priuem omnibus iucunditatibus nunc, vt vicem aliquam rependam?

Splendor.

Thren. 4. 7.
Can. 5. 10.
c. 6.

MEDITATIO XXII.

Consecuta transfigurationem.

PVNCTVM I.

Moyses & Elias.

MOYSES & Elias circũstant Christum. ideò isti potissimum, quòd notiores, & à sanctitate celebriores, quòd maximè zelantes pro lege, & populo Dei, quòd quadragenario ieiunio, & accessu ad montem (vbi diuinorum mysteriorũ, & Incarnationis Dominicæ participes facti sunt) in primis excelluerunt.

runt. Visi autem ipsi sunt in magna gloria, ad ipsius Christi maiorem honorem, cui famulabantur, & vt intelligeretur, iustos fore similes suo capiti. Quæ illorum lætitia, viso Redemptore! quas egerunt gratias! quàm reuerenter adorarunt! *Loquebantur* autem cum Christo *de excessu, quem completurus erat in Ierusalem.* de passione & morte, verè fuit excessus dolorum, sed & meritorum ac satisfactionum, supra totum debitum generis humani, excessus deniq; amoris, quo indigni eramus. Alioqui excessus è vita intelligitur. Sed quorsum in gloria mentio passionis? sic illam amabat propter nos, & docemur, consolationes esse ferendas, ad patiendum fortiter pro Christo, quod quantumcunque erit, excessus non erit, sed multo infra debitum nostrarum culparum, infraque vicem debitam illius amori.

Luc. 9. 31.

De passione agunt in gloria.

PVNCTVM II.

QVOMODO se habuerint Apostoli. *Grauati erant somno.* Cœperunt cum Christo orare, sed victi sunt. Ita contingit tepidis, qui proinde in oratione sua non transfigurantur, sicuti feruidi, quibus conuenit illud: *Melior est finis orationis, quàm principium:* quia in fine immutantur, tepidi remittunt, & sic fraudantur consolatione, & fructu.

Luc. 9. 32. Apostoli dormiunt interim.

Eccles. 7. 9.

Cùm *euigilantes vidissent Maiestatem Christi, & duos viros cum illo*, atque hi pararent abire: *Petrus* obstupefactus *ait ad Iesum, faciamus*

Luc. 9. 32.

Dulcedo cœlestis gaudij.

ciamus hic tria tabernacula. Prô, quanta erit cœli iucunditas, quando sic Petrus captus est, vix tenuissimo illius indicio, vt sedem ibi æternam figere vellet, oblitus rerum omnium! quàm erit *magna multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti! quàm oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit!* præ qua rectè S.Paulus *omnia detrimentum duxit,* habetque pro *stercoribus. Sed nesciebat Petrus quid diceret*, ebrius à suauitate spectaculi, & fortè, quia volebat impeditam passionem, de qua loquebantur, sicut postea fecit, quando & à Christo obiurgatus est. Verè nescit, quid dicat, qui hanc vitam putat consolationis esse, cùm sit crucis: &, qui à Christo vult discrepare, moritur, cuius sequelam amplexus est.

Psal. 30. 20.
1 *Cor. 2. 9.*
Philip. 3. 8.

PVNCTVM III.

Iesum honorā: Spiritus S. & Pater.
Matt. 17. 5.

TESTIMONIVM de cœlo. *Nubes lucida obumbrauit eos.* in nube, Spiritus sanctus intelligi potest, à quo abundantia donorum. Et *lucida* erat, non vt olim, in qua apparebat Deus, nebulosa, quia vmbræ cessabant, veritate exhibita, *è nube vox Patris : Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui* Idem in Baptismo addit nunc, *ipsum audite*, ad commendandam ipsius doctrinam, qui alioqui dicebat; *mea doctrina non est mea, sed eius, qui misit me.* Is in doctorem nobis datur. *Loquere* igitur *Domine, quia audit seruus tuus.*

Ioann. 7. 16.

PVNCTVM IV.

PROSTERNVNTVR Discipuli ad vocem. Bonus spiritus solet initio turbationem incutere, mox pacem. Vnde ait: *surgite & nolite timere* quòd si placida vox Dei sic commouet, quid illa terrifica iudicantis! *Leuantes autem oculos, neminem viderunt, nisi solum Iesum.* sufficit mihi, abscedant licèt omnes, tu me nunquam desere. Prohibuit manifestari visionem, donec resurgeret, ad exemplum humilitatis, vnde & factum, vt paucis suam gloriam exhibuerit, qui confundi & mori coram omnibus non erubuit. Humilis Iesus.

MEDITATIO XXIII.

Filij Zebedæi petunt primas sedes, Marci 10 Matth. 20. In festo Iacobi Apostoli 25. Iulij.

PVNCTVM I.

QVOMODO se insinuant, *Magister volumus, vt, quodcunque petierimus, facias nobis.* Marc. 10. 35. 1. Prædixerat Christus de sua Passione, & Resurrectione, sed ad illam non attendentes, ad gloriam tantùm Resurrectionis sunt intenti, sic ambitiosi agunt. 1. Ambitiosi. 2. Modus etiam orandi est ambitiosus, *volumus*, inquiunt, quasi eorum voluntas debeat esse ratio dandi, nec habent resignationem, quia non addunt, si tu vis, aut expedit. 2. Voluntas propria. Denique cum præsumptione, *quodcunque petierimus*, quasi nihil eis negari deberet, nempe abusi sunt Christi promisso, *quæcunque orantes petitis credite, quia accipietis.* Mar. 11. 24. At petitio nasci debet ex amore Dei

non

non ſuimet, & quæri debet eius gloria, non propria. 3. Conſpirant ambo fratres in vitium ambitûs, & matris vtuntur officio; *Quæ acceſſit cum filijs adorans*, pro reuerentia, ad captandam gratiam. ſolet ambitio velle ſe occultare, quare dicitur in Pſalmo, *Negotium ambulans in tenebris.*

3. Conſpirant ambitioſi.
S. Bern. ſer. 6. in Pſ. 96.
Pſal. 90. 6.

PVNCTVM II.

EXPRIMITVR petitio. Chriſtus ait, *quid vultis, vt faciam vobis?* ſciebat ipſe, ſed volebat, vt ipſi vlcus aperiant ſuum. Nec promiſit ſe facturum, quicquid illud ſit, quia non expedit, ſicut Herodes fecit ſaltatrici. Petunt, *vt vnus à dextris, alter à ſiniſtris ſedeat in Regno* Chriſti. Tantùm erant ſolliciti de Petro, ne ſibi præferretur: ideò ambo loca petunt, illo autem excluſo, inter ipſos certamen fuiſſet de dextra. ſic ambitio eſt inquieta: quàm melius, ſequi Chriſti conſilium, eligendo nouiſsimum locum? vnde pax animi, & humilitatis fructus reportatur. Nota, quòd ambitio circa corporalia, & ſpiritualia quoque verſatur. Iſti fratres ſi putabant, Chriſti Regnum fore corporale coram Iudæis, talem etiam primatum affectabant; ſi ſpirituale, etiam illo præeminere volebant, non tam ſanctitate, quàm honore.

Contra Petrum conſpirant.

Excellentiam in ſpiritualibus & temporalibus quærunt.

PVNCTVM III.

CHRISTVS redarguit petitionem. *Neſcitis quid petatis.* Errores in orando. 1. ſi

Vitia orationis.

1. si quid terrenum petatur, sine resignatione. 1.
2. si aliquid excellens, licèt spirituale petatur, 2.
sine resignatione, & non pura intentione. 3. si 3.
quid valde extraordinarium, ex ignorantia,
aut humilitatis defectu, vt reuelationes, &
singulares feruores. 4. si talia, non se aptos 4.
præbendo; sed precibus tantùm contenden-
do, petantur. 5. si quæ certaminis sunt præmia, 5.
citra illud petantur. Ex aliquo horum defectu
redarguta est petitio duorum discipulorum,
iuxta varias interpretationes. Cauebo, gratiã
petam orandi, sicut oportet.

PVNCTVM IV.

CHRISTVS ostendit defectum petitio- 1. Christus negat petita.
nis: *Potestis bibere calicem, quem ego bibo?
aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari?* 1 Be-
neficium est, non tantùm petita dare, sed ne-
gare etiam, docendo, quid, aut quomodo o-
porteat petere. Vt cùm ijsdem petentibus, vt
ignis descenderet in Samaritas, respondit:
Nescitis cuius spiritus sitis. Filius enim hominis Luc. 9. 55.
non venit animas perdere, sed saluare. 2. suaui- 2. Passio medium ad gloriam.
ter eis ostendit viam ab exemplo sui, qua per-
ueniant ad loca quæsita, & efficacem ratio-
nem insinuat. nam, si ipse calicem debuit bibe-
re, quomodo non serui? 3 Calicem & baptis- 3.
mum vocat passionem suam, à more quo so-
lebant olim malefactores vel venenato po-
culo, vel aquis suffocari. Per quæ etiam signi-
ficatur duplex passionum genus, internarum
animæ & externarum corporis: ait autem:

quem ego bibo. quia in desiderio semper ei erat, & re proximè erat bibiturus. 4. Est triplex calix, passionis, gloriæ, pœnæ: ad primum hortatur nos, vt secundum participemus: age, anima, bibe, cogitabo, quæri ex me: Potes ne? excutiam meipsum.

4. Calix triplex.

PVNCTVM V.

CONSENTIVNT, & *dicunt: possumus.* 1. Talis promptitudo oritur aliquando ex ambitionis spiritu, quo ita ferimur in optata, vt difficilia etiam media non recusemus. 2. Ex feruore inexperti, vt dulce bellum inexpertis, atque generatim solùm ad patiendum, quod sic non tantopere perterret. 3. ex spiritu diuino, quo *omnia possumus in eo, qui nos cōfortat.* Porrò beneficium Dei est, cùm calicē suū alicui bibendum propinat, vti his fratribus, quorum alter martyrium obijt, moriendo, alter patiendo tantùm; vt & ordo Martyrum, & alter Confessorum comprobaretur. Ad eorum promptitudinem bibendi respondet Dominus: *bibituros quidem*, sed dare primas sedes, non esse suum, sed debere ijs, quibus paratæ sunt à Patre. Vbi sapienter non reijcit illos à petito gradu; sed docet, non respectu propinquitatis, aut gratificandi gratiâ potentibus illum concedi, sed iuxta diuinam dispositionem, quæ destinauit eum magis merentibus, è quibus si fuerint, etiam adire poterunt.

1. Offerre se superbè.
2. Inconsideratè.
3. Spiritu Dei. *Philip. 4. 13.*

Sola merita extollūt.

Pvnctvm VI.

Indignantvr reliqui Discipuli: mirum, cùm audissent obiurgatam fratrum ambitionem, ipsi in idem vitium incurrunt, indignantes, quòd illi præferri ipsis voluerint. Sed mansuetissimus Dominus adscitos omnes admonet exemplo duplici proposito, altero terrenæ potestatis, quæ in eo ponit excellentiam, vt dominetur, idque est fugiendum. Altero sui, quòd imitari debeant. Nam cùm Dominus esset & Magister, pro ministro se gerebat, neque principari alijs quærebat, sed saluos facere suo sanguine. Ita, qui præstat dignitate, non amet exercere imperium, sed seruire vtilitati suorum.

Ambitio pestis serpit.

Christum sequere.

MEDITATIO XXIV.

De Lazaro Mendico & Epulone. Lucæ 16.

Dominica prima post Trinitat.

Pvnctvm I.

Lazari vita fuit exercitium patientiæ, qua sanctitatem perfectam est consecutus. 1. toto corpore vlcerosus, vt se mouere nó valens, ad ianuam diuitis iaceret: & ferebat, conformans se diuinæ voluntati. 2. extremè pauper. 3. ita desertus, vt, cùm saturari vel de micis vellet diuitis, nemo ei daret. 4. tam miser, vt canes lingerent plagas, nec abigere posset. Vel, si id innata canibus pietate faciebant,

Lazari patientia apparet ex quatuor.
1.
2.
3.
4.

poterat inde eò magis cruciari, quòd homines essent ijs crudeliores. Typus fuit Christi. singula illorum pati, est tolerabile. quando aliunde suppetit solatium, at omnia simul, id est, omni penitus leuamine carere.

PVNCTVM II.

Psal. 115. 15. Corpore vilis. Anima pretiosus. *Num. 23. 10.* *2. Cor. 4. 17.*

MORS Lazari: vilis coram hominibus, *pretiosa* autem *in conspectu Dei*: quando & *Angeli*, non vnus, sed plures, *portauerunt animam illius in Abrahæ sinum*, incredibiliter exultantem, cui gratulabantur ipsi Angeli, Dæmones autem cōfundebantur *Moriatur anima mea morte iustorũ, & fiant nouißima mea horum similia.* At nũc quanta gloria fruitur in cælo? *momentaneum & leue tribulationis, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus in ipso operatur.* Vlcera, paupertas, desolatio, miseria, transiêre omnia, successêre his cōtraria & quidem supra modum, & æstimationem mortalium.

PVNCTVM III.

1. In hac vita honoratur Lazarus. 2. Canonizatur. *Psal. 138. 17*

HONOR Lazaro habitus à Christo. 1. vt nomen illius proderet, ad memoriam sempiternam, cùm diuitis suppresserit. Vt intelligant iusti, quamuis contempti, curæ se esse Deo, & in tempore ab illo honorandos. Vbi nunc forent FRANCISCI, & similium nomina, nisi sanctitas Deo illos probasset? 2. quòd Christus canonizauit Lazarum, vt pro sancto haberetur & coleretur *Nimis honorati sunt amici*

mu i tui Deus. idque facit potissimum ob me ritum patientiæ, quæ præcipuum est sanctitatis argumentum. Nam, qui se subijcit ita Deo, vt omnia eius causa ferat patienter, quomodo non in alijs omnibus eidem obediat? Itaque in sanctis tria hæc spectanda sunt: *Vita, mors, honor* à Deo habitus.

Pvnctvm IV.

Opposita vita Epulonis. ad fastum inducebatur purpura, & splendida exhibebat conuiuia, ob molliciem induebatur bysso, & indulgebat genio: Auarus & crudelis in pauperes, & similes habens famulos, qui nec de micis darent, peiores ipsis canibus. Húc proinde Christus detestatus, nec nominare quidem voluit, quia *nomen impiorum delebitur.*

Vita Epulonis & vitia.

Eccl. 41. 14.

Pvnctvm V.

Mors epulonis misera *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Mortuus,* inquit, *est diues & sepultus est in inferno.* Hic finis diuitiarum, delitiarum, superbiæ. *Quid nobis profuit superbia, & diuitiarum iactantia quid contulit nobis?* Quanta incurrit tormenta, exposuit Christus. 1. pro purpura & bysso operiebatur flammis. 2. pro gula, siti cruciabatur intolerabili. 3. pro immisericordi pectore non impetrauit vel guttam aquæ ad refrigerium. 4. super hæc videbat Lazarum in sinu Abrahæ gaudentem. Di-

Mors infelix.

Iob 21. 13.

Sap. 5. 8.

Cruciatus eius. 1. 2. 3. 4.

scimus, supplicia respondere qualitati culparum.

PVNCTVM VI.

Pro voluptate huius vitæ gehēnam capit.

IVSTVM Dei iudicium erga vtrumque. nam respondit Abraham diuiti: *Fili recordare, quia recepisti bona in vitâ tua, & Lazarus similiter mala, nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris.* Quasi vtrobique nequeat esse eadem sors, sed vices mutet. *Tu recepisti bona*, quibus abusus es fruendo, iste mala, qui patienter ferendo consolationem promeruit. O malim pati in hac vita, siquidem ita fit, sed quod grauissimum est, iudicium hoc est immutabile. *Magnum chaos inter nos & vos firmatum est*, vt non detur commeatio in æternum & vltra. Petit saltem moneri fratres suos, vt caueant sibi à simili casu. non ex charitate fratrum petit; sed, quia sibi futuri essent ad pœnam, quos malo exemplo corrupisset. sic omnia in malum malis cooperantur, bonis autem in bonum. Negatur ei hoc ipsum, quia plus valere debet Prophetarum auctoritas, quàm apparentium ex mortuis testificatio. Et si Scripturæ sacræ non credunt, faciliùs eludunt apparitiones. Infigam cordi meo diuinæ Scripturæ serias comminationes, vt non peccem Deo.

Contrà Lazarus. Omnia malis cooperantur in pœnam.

DE MIRACVLIS A CHRIsto factis circa homines, vel animis, vel corporibus consulendo, vel vtrisque.

MEDITATIO XXV.

De Conuersione Magdalenæ. Luc. 7.

Festo Mar. Magdal. 22. Iulij.

PVNCTVM I.

STATVS Magdalenæ. *Erat in ciuitate peccatrix*: palàm talis. & de luxuria intelligi solet, licèt non nominetur, nam nec nominari vult Paulus, nedum esse. etiam dicitur: *eiecisse ex ea septem dæmonia*, quasi vniuersalitatem criminũ, & speciatim illa septē lethalia, quorum est diabolus instigator. Hæc tamen inuenit remedium. ne diffidam, dum imitor pœnitentem.

Peccatrix.

Ephes. 5.3. Marc. 16.9.

Credendum, eam audisse Dominum concionantem, & illius mansuetudine cognita, ausam esse, sed præsertim intus illustratam, vt intelligeret, quàm præstaret, illum amorem à creaturis in Creatorem conuertere. Atque istud est *trahi in vinculis charitatis*: & obediuit festinanter, non expectato tempore, vel loco opportuno, *irruit conuiuio*.

Occasio conuersionis Concio.

Osea 11. 4.

Non tardes conuerti ad Dominum, nec differas de die in diem, subitò enim veniet ira illius.

Eccles. 5. 8.

PVNCTVM II.

Magdalenę 1. Fides.

FERVOR pœnitentiæ. 1. Elucet rara fides de Christo, quòd Deus esset, qui posset peccata remittere, quòd cordis arcana nosset: vnde illa nihil protulit verbo. Sola hęc legitur accessisse ad Christum pro animæ remedio.

2. Humilitas.

2. Humilitas, quâ posthabuit confundi ab hominibus, & *stetit retrò secus pedes*, indignam se ducens conspectu Christi.

3. Amoris vis.

3. Vis Amoris cum dolore & deuotione, vt ex signis apparebat. *Lachrymis pedes Christi rigabat*, deplorans malos suos gressus, & lauari gratiâ Christi cupiens: *tergebat capillis*, vt abstergerentur culpæ: *osculabatur*, vt pacis & recōciliationis osculū impetraret, *vngebat*, vt vngeretur ipsa meliori vnguento virtutum, absterso fœtore vitiorum.

4. Pœnitentia.

4. Fecit instrumenta pœnitentiæ, quæ fuerant vanitatis, capillos, vnguenta, oculos, implens illud: *Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniustitiæ & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete seruire iustitiæ in sanctificationem.* (Rom. 6. 19.) Et illud: *Sicut fuit sensus vester, vt erraretis à Deo, decies tantùm, iterum conuertentes requiretis eum.* (Bar. 4. 28.)

PVNCTVM III.

1. Duo iudicia Pharisæi de Christo.

IVDICIVM temerarium Pharisæi duplex: 1. De Christo, quòd non esset Propheta, siquidem ignoraret, qualis esset mulier, vel si nosset, quòd tangi ab ea se permitteret. scilicet erat ex illis, de quibus Isaias: (Isa. 65. 5.) *Qui dicunt, recede à me, non appropinques mihi, quia im-*

mundus

mundus es. de quibus subdit: *Isti fumus erunt in furore meo, ignis ardens tota die.* sciebat igitur Dominus, qualis esset, sed tangi sinebat se, vt illa inde sanctificaretur. 2. Iudicium temerariũ de muliere, quòd perseueraret esse peccatrix, cùm ex signis colligere deberet contrarium. Et sunt tales, qui, quem semel apprehenderunt, esse malum, de eo nunquam bene sentiant, quibuscunq; in contrarium indicijs datis. quod maximè Superiores vitare debent, nam præbent subditis desperandi occasionem. Et alienum est à Bonitate Dei, qui pœnitentem restituit primo fauori.

2. De Magdalena suspicatur malè.

PVNCTVM IV.

CHRISTVS vtitur parabolà ad redarguendum Pharisæum pro Magdalena. qui tamen intra se tantùm cogitauerat, quòd non esset Propheta: ostendit autem Christus, se esse, vt etiam cogitationes Pharisæi peruideret, & ipsos Magdalenæ affectus, vnde pro hac contra illum pronuntiat. Vtitur prudentia singulari, quasi veniâ petitâ. *Simon habeo tibi aliquid dicere.* nec statim redarguit, sed insinuat se per parabolã. ita & *Nathan ad Dauidẽ.* Nempe magnates, & qui sunt auctoritatis alicuius, debent modestè admoneri.

1. Sapientia Christi corripientis.

2. Reg. 12.

PARABOLA est de duobus debitoribus. 1. Creditor est Deus, apud quem peccatores sunt rei pœnæ, & non potest decipi aut declinari. 2. Debitores sunt homines pro varietate criminum, inter quos me ponam. Et la-

1. & 2. Deus creditor. Homines debitores.

tent nos debita, quæ minimè creditorem.
Psal. 18. 14. pro quibus orabat: *Ab occultis meis munda me Domine.* 3. Non habemus vnde redda-
3. Reddere nil vales. mus, nisi per merita passionis Christi, propter quem nobis omnia condonat, vt inde prouocet ad redamandum, & pendet hoc ex intima cognitione, & æstimatione culparum, quas superbi minùs ponderant, minusque se debitores agnoscunt, atq; adeo minùs amant. Magni autem peccatores, à Deo illuminati, pro merito æstimant remissionis beneficium, vnde plus amant.

PVNCTVM V.

1. Confundit Pharisæum. CHRISTVS applicat Parabolam. 1. Ait: *Vides hanc mulierem?* ab exemplo peccatricis confundit superbum, qui se iustũ exi
Matt. 21. 31. stimat sicuti alibi ait: *Publicani & meretrices præcedent vos in Regno Dei.* Et fit, vt peccator per feruentem cõuersionẽ assurgat ad altiorẽ gradum charitatis, quàm iustus tepidus per
Isa. 4. 4. multos act⁹ similes. & hoc est, *abluere sordes in*
2. *spiritu iudicij, & spiritu ardoris.* 2. Sic applicat: Hæc mulier multũ se debere agnoscit, ideoq; multum amat, vt ei remittatur debitũ. Igitur, *remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* quòd autem multum amet, indicio sunt, quæ agit: qualia tu mihi nõ exhibuisti.

PVNCTVM VI.

Absolutio Sacerdotis. CHRISTVS alloquitur mulierem: *Remittuntur tibi peccata.* haud dubiè ple-

nissi-

nissimè, etiam quo ad omnem pœnam. quo gaudio excepit! & nobis in Sacramento idem fit, si dispositione simili accedamus, cùm eadem verba proferuntur. cùm audientes mirarentur, modestè Christus beneficium remissionis refert ad fidem mulieris. Cumque illa nec ita auelleretur à Christo, iussa est abire: *Vade in pace*: Et non addit: *Noli amplius peccare*, quia sic culpas remiserat, vt victoriam etiam de prauis passionibus ei largiretur in posterum.

MEDITATIO XXVI.

Feria 6. post Dominicam Quadrag. tertiam.

Conuersio Samaritanæ. Ioan. 4.

PVNCTVM I.

1. FATIGATVS *ex itinere, sedebat sic super fontem, hora erat quasi sexta.* Pedes iter faciebat, & cum labore quærebat ouem perditam: gratias agam. compatior fatigato propter me. non defugiam similes labores, propter animas. 2. *Sedebat super fontem*, non tam captans suam quietem, quàm occasionem benefaciendi. *Præoccupat, qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat.* & vt apud Isaiam: *qui non quæsiuerunt me, dixi: ecce ego, ecce ego.* 3. Licet mirari arcanum Diuinæ prouidentiæ in disponendis occasionibus ad homines lucrandos, vt in hac muliere peccatrice, nil tale cogitante, nisi, vt aquam domum ferret.

Ioan 4.6. 1. IESVS it pedes. 2. Sedet vt venetur. *Sap. 6.14. Isa. 65.1.* 3. Prouidentia Dei.

PVNCTVM II.

1. Sitit animas.

CHRISTVS petit aquam. 1. à Samaritana: *da mihi bibere*. Sitiebat quidem ille, quia fatigatus, & in meridie, at magis animam sitiebat. ô si exhibere illi multas queam! exhibebo meam. bibe, ô Domine, quantum libet. 2. Recusat mulier, imò accusat. *quomodo tu Iudæus cùm sis, petis à me bibere?* sic pleriq; gerunt se erga Deum, ab eis aliquid flagitantem, siue per inspirationem, siue per legem suam, siue per superiores, siue per pauperes egentes, & prætexunt excusationes futiles. nimirum, non expendunt, quis est, qui ab eis petit. 3. non exacerbatur Dominus responso, sed prouocat etiam ad petendum vicissim à se meliora: *si scires donum Dei*, quale ac quantum possim tibi dare, & quis sum ego, qui peto à te, vtique non præbuisses tantùm mihi aquam, sed aliam à me meliorem flagitasses, aquam viuam, quam & dedissem tibi pro ingenita liberalitate. Vbi obserua, quòd ait, *forsitan petijsses*, quia nihilominus fuisset tibi liberum, at dedissem petenti, sine debito. ô sciam, & intelligam doni huius magnitudinem, & offerentis dignitatem, & petam instanter. *Erubescat*, ait D. Augustinus, *humana pigritia, quia plus paratus est Deus dare, quàm nos accipere*. Sed vicissim, quod ille à me petit, dabo cor meum, me ipsum, & sic erit *dilectus meus mihi, & ego illi*. Ille mihi donum, ego ipsi.

2. Homo partus Deo.

3. Prouocat Christus aquarum.

Cant. 2. 16.

PVN-

PVNCTVM III.

QVALEM aquã Christus promittat. Mulier vt animalis putabat de aqua communi Christum loqui, ait enim: *Neq; in quo haureas habes, & puteus altus est, vnde ergo habes aquam viuam?* At Dominus à corporalibus ad spiritualia resurgere nos docet; & proprietates corporearum rerũ in spiritualibus excellentiùs quærere, absque imperfectionibus corporalibus. Igitur hæc aqua præstat. 1. quia non ad tempus mitigat sitim, sed perpetuò, *non sitiet in æternum.* 2. quia ita explet sitim, vt aliam aquam non appetat, puta terrena bona, quæ non sic satiant, imò fastidium etiam pariunt, non hæc aqua. 3. fit scaturigo in ipsa anima, vt semper fluat, habet enim Spiritum sanctum in se, qui est fons donorum, quem qui accipit, *flumina de eius ventre fluent, aquæ viuæ.* tanta videlicet copiâ augebitur semper donis. Habet hoc gratia, vt impellat ad proficiendum. Et hoc est: *qui bibunt me, adhuc sitient* 4. *Salit in vitam æternam.* illuc desideria attollit, & est illius pignus, & manet etiam in illa vita: non item fides, & spes, & quæ dicuntur gratis datæ *Charitas nunquam excidit siue prophetiæ euacuabuntur siue linguæ cessabunt, siue scientia destruetur.* atque de hac aqua prædictum est: *Haurietis aquas de fontibus Saluatoris.* quæ sunt Sacramenta. Samaritana accenditur desiderio huius aquæ, sed adhuc carnaliter intelligit: *Domine da mihi*

Ascendit Christus ab aqua naturali ad cœlestem. Eius proprietates.
1.
2.
3.
Ioan. 7. 38.
4.
Eccl. 24. 29.
1. *Cor.* 13. 8.
Isai. 12. 3.

hanc aquam, vt non ſitiam, neque veniam huc haurire. Ego verò ſpiritu alteram deſiderabo & petam.

PVNCTVM IV.

Praxis reducendi Samaritanam

DISPONIT Samaritanam ad percipiendam aquam gratiæ, nam aperit vlcus peccati, vt ſe agnoſcat: *Vade voca virum tuum*: Præfert hæc mulier eas animas, quæ ſenſibus ſeruiunt totæ, in quinque viris ſignificatis. Illam admonitionem æquo animo accepit, imò ex eo habet Chriſtum pro Propheta, bonum initium conuerſionis, agnitio culpę. *Quàm bonum eſt, correptum manifeſtare pœnitentiam? ſic enim effugiet voluntarium peccatum.* Deinde vult inſtrui in fide: *Patres noſtri in mõte hoc adorauerunt; & vos dicitis, quia Ieroſolymis oportet.* & hoc pœnitentiæ ſignum. Reſpondet autem Dominus, finiendas mox priſcas cæremonias, & adorandi ritum, vt de ijs non oporteat eſſe ſollicitos. Aduentare tempus, cùm non amplius in illis corporalibus vmbris & figuris adoretur Chriſtus Deus, ſed *in ſpiritu & veritate*, hoc eſt, ſecundùm rem in illis præſignatam. Talis adoratio eſt ſacrificium incruentum. Locus Adorationis eſt omnis, quia vbique Deus. *Volo*, inquit Paulus, *viros orare in omni loco leuantes puras manus.* Deinde interiora cordis, *intra in cubiculum tuum, & ora Patrem tuum in abſcondito. In ſpiritu* fit, quando, ſpiritu ſancto nos docente, & mouente, & *in veritate*, quæ eſt Chriſtus,

Confeſsio Samaritanæ. *Eccleſ. 20. 4.*

Fides.

Adoratio qualis.

1. Tim. 2. 8. *Matt. 6. 6.*

quando excitamur ad eius imitationem. Item *in spiritu*, non externo tantùm habitu, aut voce, sed affectibus internis fidei, spei, amoris, obedientiæ, humilitatis, quod etiam est, *in veritate adorare*, nam externa sine his ficta, non vera est adoratio.

PVNCTVM V.

MIRA conuersio Samaritanæ. Non satis apprehenderat Christi verba, vnde ait; *Scio quia venit Messias: cùm ergo venerit, annuntiabit nobis omnia*. Vel ex his etiam colligitur, quòd intellexerit verba Christi de alia adoratione pertinere ad tempus Messiæ, & est, ac si diceret, tunc de his cognoscemus: interea est nobis quæstio de loco adorationis pro hoc tempore. Quare Christus ei aperuit, iã venisse tẽpus Messię: *Ego sum qui loquor tecum*: peccatrici Mulieri tam disertè aperit mysterium, quod superbis Pharisæis tectè. In quo insunt plura. 1. quòd mulieris mentem ita illustrauerit & mouerit, vt sine dubitatione crederet id statim. 2 quòd aquam gratiæ præbuit. 3 quòd tanto feruore accendit, vt oblita aquę & hydriæ, accurrerit nuntiatum alijs 4. sic humilem reddit, vt non dubitaret prodere sua peccata, vt probaret, Christum esse Prophetam, qui sibi secreta manifestasset propria. 5. quòd prudenter, non affirmat sed quęrit: *Numquid ipse est Christus*? & ita faciliùs ad inquirendum inducat, etsi ipsa non dubitabat

Reuelat se Christus.

Samaritanæ.

1. Contritio.

2. Gratia.

3. Feruor.

4. Humilitas.

5. Prudentia.

bat. 6. tantam eius verbis gratiam dedit, vt multos pertraheret.

PVNCTVM VI.

DISCIPVLI, qui ierant emptum panes, redeuntes *mirabantur, quòd cum muliere loqueretur*, scilicet erat insolitum Esto nobis ad exemplum Et, cùm fit ab alijs, ne malè interpretemur, sicut nec Apostoli. Renuit manducare, quòd alium cibum expeteret *facere voluntatem Patris* in hominibus illis lucrandis: sit & meus cibus, non mea voluntas, sed Dei, *quem* cibum *vos*, inquit, *nescitis*, nesciunt, qui similiter non faciunt tandem venientes Samaritanos excipit benignè, & docuit, vt multi crederent, mansitque ibi biduo: *Dicebant autem mulieri, non per tuam loquelam credimus, ipsi enim audiuimus & scimus, quia hic est verè Saluator mundi.* Tanta vis Christi sermonis, cùm nullum fecisse miraculum dicatur.

Cibus Christi voluntas Dei.

Samaritani conuertuntur.

Sabbatho post Dominicam 3. Quad.

MEDITATIO XXVII.

De Adultera. Ioann 8.

PVNCTVM I.

Pharisæi tentant Christum.

PHARISAEI captant occasionem ex mansuetudine Christi tentandi ipsum, & si adulteram faceret indemnem, vt præuaricator legis haberetur. Gratulabor, quòd tam mi-

tem habeam Saluatorem. Hæc est Diaboli & Ministrorum eius calliditas: vt qua virtute quis excellit in ea laqueos tendant. Si Zelosus, ad vltionem: si misericors, ad nimiam indulgentiam pertrahant. Imitandus Christus: de quo dicitur: *propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam deducet te mirabiliter dextera tua.* Et, *misericordia & veritas obuiauerunt sibi; & iustitia & pax osculatæ sunt.* Psal. 44. 5. Psal. 84. 11.

PVNCTVM II.

CHRISTVS ad hæc, *inclinans se, digito scribebat in terra.* 1. id fecit, quasi declinans iudicium: vt cùm aliàs dixit: *Quis me constituit Iudicem, aut diuiorem super vos?* Et quod Paulus: *Militans Deo non se implicat negotijs sæcularibus.* 2. Insinuat: in talibus non præcipitandum. Sic Deus: *Descendam & videbo an opere compleuerint:* de Sodomitis. 3. Indicat, se esse, qui *digito suo scripsit legem in tabulis;* cuius violatores, *in terra scribentur,* vt Ieremias ait ex quibus ipsi essent accusatores, dum peruersa intentione id faciunt. 4. Credibile: scripsisse aliquid ad rem præsentem; vt quod de hypocrita dixit: *trabem in oculo tuo non vides?* vel peccata accusantium, qui in accusationem intenti, non animaduertebant ad scripturam.

Christus negligit illos. 1. Luc. 12. 14. 2. Tim. 2. 4. 2. Gen. 18. 21. Exodi 31. 18. Iere. 13. 13. 3. 4. Scribit in terram.

PVNCTVM III.

CVM perseuerarent interrogantes, erexit se & dixit eis. *Qui sine peccato est vestrûm,*

mus in illam lapidem mittat. 1. Sapientia Mira vt neque contra legem statuat, neque miseram condemnet. Sic aliàs, exhibito numismate: dixit: *reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari: quæ Dei Deo*, Petam solertiam aduersus Diaboli astutias. 2. fecit, vt sua illis peccata repræsentarentur, vrgente conscientia, ad confusionem, vt desisterent ab accusatione. 3. se rursum inclinauit, ad scribendum, quasi iam satis audisset quod reuoluerent, & eos ad propriam remittens conscientiam At *illi audientes vnus post vnum exibant, incipientes à Senioribus*. Nempè à propria conscientia redarguti, nec tamen resipiscentes. Contrà agendum, vt agnito peccato, accurramus ad Christum pro venia, non subducamus nos in eo persistentes. Venerant coniunctim accusantes, nunc vnus post vnum abit, quisque de proprijs confusus criminibus primi seniores, vti peiores. Quanta in extremo Iudicio futura est confusio? & à socijs peccati, quod solamen?

1. Prudentia in eludendo.
2.
3. Conscientiæ tormētum.
Ne fuge sed accede Christum.

PVNCTVM IV.

ILLIS profectis, erigit se iterum, prius, vt malitiosos iuste confunderet, iam, vt pœnitentem misericorditer liberet, ab illis se rursum auertit, hanc in pace dimittit, vtrumque erectus facit, quia secundum rectitudinem iudicij. stabat Mulier compuncta de peccato, &, accusatoribus digressis, expectat Christi sententiam, quæ talis fuit. Vt si quidem

Secundo se erigit & ad alteram respicit.

dem

dem nemo illorum contra eam pronuntiauerat: nec ipse condemnaturus esset; qui venerat, non iudicare, sed saluare est dicendo. *Vade in pace.* quia verbum Dei efficax est, ab omni poena liberam fecit, etiam æterna. *Christus iustificat, qui est qui condemnet?* insuper monuit, *Noli amplius peccare,* & verisimile est gratiam ei datam, ne recideret in talia, vt &, quòd accusatores nihil deinceps in eam tantauerint. Rom. 8. 33.

MEDITATIO XXVIII.

In dedicatione Ecclesiæ.

De Zachæo Principe publicanorum. Lucæ. 19.

PVNCTVM I.

INITIVM conuersionis fuit Zachæi, quòd desideraret videre Iesum Deo id inspirate. Cupiam videre viua fide, contemplando, quæ Filius Dei in hoc mundo, tanquam Iericho mutabili, pro me gessit. Nam, si visus serpens æneus sanabat, multo magis Christus exaltatus in cruce ritè consideratus. Porrò desiderium Zachæi fuit tam incensum, vt homo eius auctoritatis *conscenderet arborem* non moratus irrisores; & arborem *Sycomorum*, stultam ficum amplectens. quod *pereuntibus stultitia est*, electis autem *est virtus Dei.* Imitabor ipsum.

Desideriū Zachæi initium conuersionis.

1. Cor. 1. 18.

PVNCTVM II.

Inuitatio Zachæi à Christo. CHARITAS & Misericordia Christi. 1. compellabat proprio nomine *Zachæe*, quia, licèt de facie ignotum, nouerat de nomine: quod scriptum erat in libro vitæ, & *Zachæus* significat *purum*. sicque insinuat, velle se facere, vt re etiam esset talis, non tantum nomine. Et cœpit ex hoc purus fieri. 2. *festinare* iubet, & *descendere*: quia auebat Christus illum iustificare, &, cùm ardet desiderium, est vtendum, ne frigescat. Inde Christo nomen datum. *Accelera, festina, prædare*. 3. Inuitat se, & *hodie*, inquit, dum tempus est: nam cras fortè me non poteris recipere, vel ego me alio conferam, non omittenda occasio. *Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra* 4. *Oportet*, inquit, quasi illius interesset; non verò nostra tantum, sic amat, vt nostrum bonum pro suo ducat. 5. *Me manere*: non per transitum, sed ex proposito. festinat adesse, non recedere, nisi expellatur. ô veni; & mane, sicut promisisti: & *mansionem apud eum faciemus*.

Margin: 1. — 2. — *Isai. 8. 3.* — 3. — *Psal. 94. 8.* — 4. — 5. — *Ioan. 14. 23.*

PVNCTVM III.

Obedit Christo. PROMPTA obedientia, Zachæi, qui *festinans descendit, & excepit illum gaudens*, non enim fuisset ausus, vel optare tantam gratiam qui vel videre Christum pro magno habuerat: ideo *gaudens*. sic ego *pulsanti aperiã*, *mecumque cænare* volenti, nec moras traham, Sponsa, à qua idcirco *declinauit*. Malitia

Margin: *Apo. 3. 20.* — *Cant. 5. 5.*

murmurantium, *quod ad hominem peccatorem diuertisset, & murmurabant omnes*: nam facile ab vno in omnes imperfectos manat murmuratio Non intelligebant officium Christi: qui venerat, *saluum facere, quod periat*. & sicut alias dixit; *non esse opus valentibus medico, sed male habentibus*. Ex quibus ego sum: ergo visita me.

Mali murmurant.
Luc. 19. 10.
Matt. 9. 12.

PVNCTVM IV.

CONVERSIO Zachæi 1. sermonibus Christi totus in alterũ est mutatus. Etsi credi posiit, quòd solo ingressu in domum, & præsentiâ suâ, Christus ita illũ sibi demeruerit. 2. firma resolutio; *Ecce Domine, dimidium bonorũ meorum, do.* factũ puta. *Dixi nunc cœpi.* Talia debent esse nostra proposita. quæ simul executio comitetur. 3. Vicit se in re difficillima vt diues se expoliaret opibus, & quidem, etiã non debitis. nam mediam partem decreuit egenis, ex altera, si quid iniustè acquisiuerat, decreuerat *quadruplum reddere*. sic, *quod impoßibile est apud homines, poßibile est apud Deũ* per gratiam ipsius. 4. Non iactantiæ causa, id protulit sed demisse, proponens Christo consilium animi sui, vt ab illo probaretur, quod imitari debent pœnitentes; vt à Patre spirituali dirigantur.

1. Conuertitur.
2. Promittit certo.
Psal. 76. 11.
3. Difficilia promittit.
Matt. 19. 26
4. Humiliter.

PVNCTVM V.

APPROBAT Christus. *Quia hodie salus huic domui facta est*. non Zachæo tantũ sed toti domui, cui profuit exemplum pœniten-

tentiæ in capite. Itaq; omnes ſanctificati ſunt. *Eò quod & ipſa filius Abrahæ*, verus filius, non carne ſolum, ſed imitatione fidei, Obedientię, liberalitatis. Vel etiam, quia filius Abrahæ, licet Peccator. Abrahæ enim proſteritati promiſſa erat ſalus, & Chriſtus eò venerat: *vt ſaluum faceret quod ex eis perierat*, ſubiũxit hoc Chriſtus ad redarguendos murmurãtes: *quòd ad peccatorem diuertiſſet*. quaſi dicat, cum & is filius Abrahæ ſit, non debuit à me negligi, qui veni, aberrantes reducere. Applicari poteſt hæc hiſtoria ad ſacram communionem. 1. ardens præcedat deſiderium, quo magis prouocatur Deus vt veniat, quã ſi peteretur. Præſertim cùm non peto, quia indignũ me puto. Deinde, conſcendam arborem crucis per opera mortificationis, ex qua videam Chriſtum contemplando bona, quæ ſecum affert, quocunq; venit. 2. Audiã ab illo: *feſtinans deſcende, quia hodie in domo tua oportet me manere*. Accurram, parabo domum per confeſsionem purã, & ornabo ſanctis affectibus, & maximè dulceſcat verbum illud: *quia in domo tuo oportet me manere*, volo vti hoſpitio tuo, & menſa. paſcitur autem ſanctis cordis noſtri affectibus; & paſcit ipſe nos ſe ipſo conuiua, & conuiuium. 3. in gratiam hoſpitis magna facere, proponam firmo animo, & mox exequar; vti Zachæus, vt audire merear: *quia domui hodie huic ſalus facta eſt*, toti domui, omnibus animæ facultatibus, vt ex omnibus amem, & ſeruiam Deo. Amen.

Luc. 19. 10.

Præparatio ad S Communionem

1. Fames & ſitis.

2. Præparatio

3. Propoſita variæ.

MEDI-

MEDITATIO XXIX.

Dominica secunda Quadragesimæ.

De Cananæa. Matth 15.

PVNCTVM I.

Chananææ

QVAM bene orauerit. 1. Insigni fide, con- 1.
fitens Christum: *Filium Dauid*, & poten- Fides.
tem per se dare; *Miserere mei Domine.* 2 Magna 2.
charitate, *mei*, inquit *miserere.* malum filiæ, Charitas.
suum ducens, vel etiam ex humilitate, suis il-
lud tribuens peccatis. Hoc duplici effectu o-
randum pro alijs, quasi pro re nostra, & cul-
pando nos ipsos, ita sancti cōsueuerunt. 3. Ma- 3.
gna reuerentia : nam *procidit ad pedes eius.* 4. Humilitas.
affectu magno, vnde clamabat. 5 Constantia, 4. 5
cum toties repulsa, institerit orationi. Ita o- Reuerentia
randum. & affectus.

PVNCTVM II.

CHRISTVS probat mulieris virtutem.
non respondit ei verbum : imò, quasi ca-
nem reijcit à se. *Non est bonum panem filiorum* Probat eam
dare canibus. valet ad disponendam animam Christus.
probatio talis, sed nec adhibetur, nisi solidis
in virtute. Probatio est. 1 Patientia: nam duri- 1.
ter excepta, non est turbata, aut conquesta,
aut destitit orare. 2. Humilitas: nam pro cane 2.
habita, censensit: *etiam Domine*, & contenta
est catellorum nomine, & sorte: *nam & catelli*
edunt de micis. 3. Prudentia: nam, vnde abij- 3.
ciebatur, sumit occasionem vrgendi petitio-

nem suam, siquidem canis sum, peto, quòd canibus non denegatur.

PVNCTVM III.

Laudat & exaudit.

CHRISTVS 1. laudat. *O mulier! magna est fides tua.* ostendit, mirificè se affectum ex fide mulieris. aliàs suos discipulos arguit, modicæ fidei. 2. donat. *Fiat tibi sicut vis.* & propter hunc sermonem, vade: exijt Dæmonium à filia tua. Tribuit illius sermoni expulsionem Dæmonis, sermoni humilitatis tam insignis, quam Diabolus exhorret.

MEDITATIO XXX.

Dominica tertia post Epiphan.

De seruo Centurionis. Luc. 7.

PVNCTVM I.

1. 2. Pietas & humilitas Centurionis

VIRTVS Cẽturionis. 1. Pietas; qua etiam pro seruo suo tam sollicitus est. 2. Humilitas; qua indignum se putauit, accessu ad Christum: & ideò submisit pro se deprecatores alios; qui tamen, eum dignum beneficio depredicarunt apud Christum, ob bona multa opera pietatis. nam ædificabat Iudæis synagogas, cùm esset gentilis, & alia faciebat. 3. fides: qua credidit, posse Christum, absentem conferre sanitatem. Vnde, etsi corpore non accesit; attamen fide, accessit: sicut Matthæus ait: ipsum *accessisse ad Iesum.*

3. Fides.

Matth. 8.3.

PVNCTVM II.

CENTVRIO deprecatur; ne Christus ipse veniat. Cùm iret, & non longe esset; misit ad eum amicos, dicens: *Domine noli vexari, non enim sum dignus, vt intres sub tectum meum. propter quod & me ipsum non sum dignum arbitratus, vt venirem ad te: sed tantùm dic verbo: & sanabitur puer meus.* 1. Eximia humilitas quæ Deum trahit ad se. nam iam ibat Christus, & appropinquabat. Contra, ad Regulum qui præsens rogabat, vt descenderet pro filio sanando; durius respondit: & coarguit ipsum. 2. progressus in humilitate, non offertur tali fauore, quod Christus ad se veniat, sed profundius humiliat se, id ipsum deprecans. 3 fides rara. *Tantum dic verbo.* Aptè huius verba vsurpat Ecclesia, ad sacram Cõmunionem: ad quam cum viua fide, & profunda humilitate accedere oportet. 4 Mira confessio Omnipotentiæ Christi; ex comparatione sui: *nam & ego homo sum habens sub me milites, & dico huic, vade, & vadit, & alij, veni, & venit.* Tu qui supra omnia es, quanto magis solo nutu efficies, quod voles? optabo, & petam, sic habere in potestate affectus, & facultates omnes.

1. A Christo honoratur.
2. Non ideo superbit.
3. Sed humilior.
4. Christum extollit.

PVNCTVM III.

CHRISTVS admiratur tantã virtutem: præsertim in homine sæculari, & milite, & sequentibus se ait: *Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel* ex quo inter eos, præ-

Fidem Cẽturionis præfert Iudæis.

dico Euagelium. Ad illorum confusionem,& meam, quando pro statu meo deberē præeminere alijs.Ex occasione aūt hui⁹ hominis gentilis,prædicit gentium accursum ad fidem,reprobatis ipsis Iudæis: nam Deus ingratis substituit alios. Ne mihi similiter fiat.Et tandem impertit vota dicens: *Vade,& sicut credidisti fiat tibi, & sanatus est puer in illa hora,& momento.*

MEDITATIO XXXI.

De sanata à fluxu sanguinis.Marc.5. Matth.9.

Dominica secunda post Trinitat.

PVNCTVM I.

MORBVS erat iam planè desperatus. repræsentat peccatorē in peccata penitus effusum. Eximia extitit fides mulieris, quòd quāuis desperatū morbum,posset Christus sanare,& quidem non solùm rogatus,sed vel furtim tacto eius vestimento. Accessit par fiducia,id assequendi: *si tetigero fimbriam,salua ero.*Item reuerentia & humilitas: *accedens retro tetigit, & confestim stetim fluxus sanguinis* O potentia! *omnis turba quærebat eum tangere,quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes* O si tali spiritu tangerem!

Virtutes mulieris.

Matt.9.20. Luc.6.19.

Ad sacram Communionem applicabo, expendens tria illa. Fluxū cupiditatum mearū, & passionum,infinitam Christi virtutem,quē tango, & quomodo tangi debeat, nempe fide viua, fiducia magna de bonitate ipsius, humi-

Aptā ad Communionem.

litate ob indignitatem meam, & reuerentia maiestatis illius.

Pvnctvm II.

Christvs publicat miraculum occultum, alioqui manifesta solitus occultare, ad exemplum nobis, nunc autem quærit: *quis me tetigit? nam ego noui, virtutem ex me exijsse*. id fecit. 1. vt doceret, quanti intersit, quomodo tangatur. nam *turbæ illum* tunc *comprimebant*, vt mirantes responderent Apostoli: *& dicis, quis me tetigit?* Multi communicant, sed non omnes hauriant inde virtutem, aut certè non, quàm possent. 2. Voluit corrigere mulieris errorem, existimantis, Christo non sentiente, posse ex eo percipere sanitatē haud ita scit, qui dignè aut indignè accedant, aut indeuotè, reuelabitque tempore suo. 3. improbare voluit alteram eiusdem imperfectionē, quæ sic occultar voluit morbum, alioqui horridum. Vt doceremur nos deponere vanum timorem confusionis: in detegendis occultis morbis, aut Confessario, aut vbi opus est; *est enim confusio adducens gloriam.*

Publicat miraculū. 1.

Marc. 5. 31. Quomodo tangendus Christus. 2.

3. Non pudeat confiteri.

Eccles. 4.

Pvnctvm III.

Christvs Mulierem confirmat. *Videns enim illa, quia non latuit, tremens venit & procedit ante pedes eius, & ob quam causam tetigerit eum, indicauit coram omni populo, & quemadmodum confestim sanata sit.* Igitur metuentem, ne offendisset, ac ne exueretur dono sanitatis accepto, confirmat benignus Dominus, amanter compellans, *Filia*. Solent huiusmodi

Luc. 8. 48.

Præstat cū amore ac-

cedere, quã timore recedere à Christo.

modi timores oriri iustis: ne fortè parum dignè sumant sacram communionem, & iuuat ad humilitatem, & ad curam promouendam. Placet autem magis Deo, sic accedamus humili confidentia, quàm, si abstineamus ex timore. nouit enim imperfectum nostrum. quare laudauit fidem mulieris, licèt fortè imperfectam, & ratam habuit sanitatem. *Fides tua te saluum fecit. Vade in pace.*

Feria 6. post Dominicam 1. Quadrag.

MEDITATIO XXXII.

De Sanato ad Probaticam piscinam. Ioan. 5.

PVNCTVM I.

Vis limitata piscinæ.

EA piscina, in qua oues sacrificandæ lauabantur: figura fuit Sacramentorum Baptismi & Pœnitentiæ: quæ vim habent à Christi Sacrificio. Tres prærogatiuæ fuerunt illius piscinæ. 1. Quòd omnes morbos sanaret. 2. Quòd Angelus cœlo veniebat, vt moueret aquam, eique virtutem impertiret. 3. Quòd primus, in eam ingressus sanabatur Eædem excellentius in nostris Sacramentis insunt Nam 1. sanant ab omni peccato. 2. Id perficitur virtute Angeli Testamenti, Christi Domini, in cuius etiam persona administrantur. 3. Non vnum tantum, sed omnes sanant, ritè accedentes, sed primos maximè, qui maiori feruore accedunt. sed & imperfectè dispositos, per solam attritionem. quantum sit beneficium! expende.

Sacramentorum vis similis.

PVNCTVM II.

LANGVIDVS à Christo interrogatur. Vidit illius præ cæteris necessitatẽ à diuturnitate. 38. Annorum, & quòd ope destitueretur: ac ita illius misertus est. 1. Interrogat: *Vis sanus fieri?* haud dubiè volebat. cùm ideò ibi esset. sed monemur; duas voluntates requiri, ad obtinendam sanitatem, & Dei, & nostram. Diuina in promptu est: quia inuitat nos, nostra autem debet esse efficax, non velleitas tantum. ideò interrogat: *vis?* non non ait, *velles?* & debet omnem affectum peccati deponere. Atque hæc est prima dispositio: voluntas, desideriumque salutis. 2 Ex responso languidi colligitur altera: *Hominem non habeo.* quo simul significat, se velle, & non posse. Agnitio imbecillitatis propriæ sine Christo & eius gratia. 3 Præ se tulit etiam patientiam, cùm non sit quæstus, quod nõ iuuetur. Valet ad exemplum. cùm Deus differt opitulari, & à tentationibus liberare nam ferendum patienter, & perseuerandum in petendo. nam, *cùm te consumptum putaueris: orieris vt Lucifer.*

1. Iesus vltrò miseretur miseri.

2 Agnoscit miseriam propriam.

3. Pœnitentia.

Iob 11. 17.

PVNCTVM III.

CVRATVR Paralyticus solo verbo: *Surge*, ex potestatis plenitudine, neq; fidem postulauit, nec tetigit, nec piscinæ admouit. Iubetur tollere grabatum suum, in signum perfectæ sanitatis. ita spiritualiter. quando

Verbo sanatur.

anima potens redditur supra corpus, dominando illius cupiditatibus. perfectè sanata est. Obediuit homo, & sustulit grabatum, nō obstante Sabbathi Religione: quia Christus iubebat. exemplum cæcæ obedientiæ. quare reprehensus, respondit: *qui me sanum fecit, ille mihi dixit*; ille tantus est, sufficit.

Obedientia.

PVNCTVM IV.

1. Declinat Christus turbam.

CHRISTVS instruit sanatum. 1. *Declinauit à turba.* Docens nos, vitare plausum. deinde venit in templum, quò sciebat, hominem diuertisse; vt eum instrueret, & Patri gratias ageret pro miraculo. sed & ille venerat eò, vt gratias ageret pro beneficio accepto. *Dixit autem illi Dominus: Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* In quo tria sunt documenta.

Documēta.

I. I. Quòd peccata sint causa morborum. id de meis sentiam; cùm alioqui veniant etiam ad exercitium virtutis, & Dei gloriam.

II. II. Quòd monet: *Noli amplius peccare.* Propositum firmum exigit. Nam alioqui, nunquam peccare, etiam leuiter, non est vitæ præsentis.

III. III. Quòd peiora minatur, si peccet. vtique ob ingratitudinem erga Deum, sanitatis largitorem; & quia ostenderet, non magni æstimare beneficium.

Pvnctvm V.

Sanatvs nuntiat Iudæis, Iesvm *esse à quo sanatus sit.* nempe gratus pro beneficio. Sic Christus ipse aliquando iussit: *Vade ad tuos, & annuntia illis: quanta tibi Dominus fecerit. Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* Agit autem prudenter, quia non ait, qui grabatum tolli iussit, fuisse Iesvm; quòd id erat Iudæit inuidiosum, sed, qui me sanum fecit.

Pœnitentes Deum laudant.
Marc. 5. 19.
Psal. 50. 15.

MEDITATIO XXXIII.

Domin. 3. post Epiphan.

De Leproso sanato, & mandato, & ad Sacerdotes misso. Matt. 8.

Pvnctvm I.

Leprosi Virtutes in orando. 1. Reuerentia, genu flexo, & procidens in faciem orabat. 2. Fides: *si vis, potes me mundare,* sola voluntate potes: nec dubitat de bonitate; sed, ne fortè ipse non sit dignus beneficio. 3. Resignatio suæ voluntatis, dum expressè non petit; sed tantùm aperit necessitatem suam. Ergo meipsum tanquam leprosum coram Deo sistam; & simili affectu orabo.

Leprosi.
1. Reuerētia.
Matth. 8. 2.
2. Fides.
3. Resignatio.

Pvnctvm II.

Mvndatvr à Christo, in quo ostenduntur virtutes. 1. Misericordia. Misertus eius *extendit manum suam.* si corporalis le-

Christi
1 Misericordia.

lis lepræ misertus, quantò magis spiritualis? ac lepra horrorem parit: & spiritualis, etiam ipsi Deo. sed cùm hæc nobis ipsis sit abominabilis, prouocat misericordiam Dei. 2. Bonitas, & potentia. nam fidei dicentis: *si vis*, respondit: *volo*, profitenti potentiam: *potes*, verbo præstat sanitatem: *mundare*, esto mundus *Dic animæ meæ: salus tua ego sum.* nam si dixeris, fiet. 3. Benignitas & humanitas nam *extendit manum suam, & tetigit eum*: cùm alioqui arcerentur ab accessu leprosi, nedum à tactu. viuificatiua est caro Christi, cùm extenderit manus suas in cruce: *implebit omne animal benedictione.*

2. Potentia.

Psal. 34. 3.

3. Humanitas.

Psal. 144. 16

PVNCTVM III.

MVNDATVS iam; mittitur ad Sacerdotem, vt offerat pro mundatione, quę præcepit Moyses. 1. Apparet, quàm Christus fuerit Legis studiosus: quantò magis nouæ, vt accuratè seruetur! offerebat autem leprosus sacrificium pro actione gratiarum, & testimonium referebat à Sacerdote, quòd esset mundatus. 2. Voluit Christus per hoc insinuare Sacramentum pœnitentiæ: ad quod tenetur accedere, quicunque extitit Leprosus, licet fuerit mundatus per contritionem, & ibi offerre sacrificium cordis contriti, & humiliati: vt & sententiam absolutionis & mundationis recipiat. Iubebatur autem Leprosus iam mundatus, radere pilos corporis, & lauare corpus, & vestimenta, & sic offerre agnũ

1. Zelus legis.

2. Confessio necessaria.

imma-

immaculatum in Sacrificium. Hi sunt fructus pœnitentiæ, lachymarum, & mortificationis carnis, quibus ad sacram Eucharistiam disponi conuenit.

Comminatus est Dominus Leproso, ne vulgaret, at ille cœpit prædicare, & diffamare sermonem, pro gratitudine erga auctorem beneficij. Vnde & illud bonum secutum est, vt multa turba ad audiendum Christum concurreret. Nec fuit inobediens, quia instinctu boni Spiritus fecit, & talis prohibitio est declinatio laudis, non præceptio obligans. Humilitas Iesu.

MEDITATIO XXXIV.

Dom. 14. post Trinitatis.

De decem Leprosis. Luc. 17.

PVNCTVM I.

ORATIO Leprosorum. 1. *Steterunt à longè.* humilitatis & reuerentiæ affe- *Luc. 17. 12.* ctus. sed & seruarunt, quod iubebantur, se- Virtutes gregari ab alijs. 2. *Leuauerunt vocem dicen-* leprosorũ. *tes.* IESV *præceptor miserere nostri.* Ex fide, 1. & cum resignatione, non speciatim peten- 2. tes: sana nos, sed, *miserere.* Et orant vnanimiter, quod valet ad impetrandum, quia omnes pro singulis. *Orate pro inuicem, multum enim valet deprecatio iusti assidua.* *Iacob. 5. 16.* Apud homines solent mendici vitare, ne simul petant plures, quia offendunt, & non suppetit omnibus. DEO autem placet coniunctio precum, nec deficit ideò thesaurus gratiæ, Le-

decem signant peccatores, ob transgressionem decem præceptorum. *Domine, sicut hactenus fuit sensus meus, vt errarem à e decies tamen iterum conuertar, vt requiram te.* Bar. 4. 28.

PVNCTVM II.

CHRISTVS remittit Leprosos ad Sacerdotes. *Quos* vt vidit Iesus dixit: *Ite ostēdite vos sacerdotibus.* Initium salutis, quòd Deus misericorditer respiciat: & vidit etiam eorum fidem. voluit autem obedientiam probare, ablegando ad Sacerdotes, quòd alioqui non erat faciendum, nisi postquam mundati essent. Illi etiā dum simpliciter obediūt, ac eunt, *mundati sunt.* tanti facit simplicē obedientiā, qualis etiā fuit Abrahæ, ad immolandum filium parati. Hæc missio Leprosorum antequam mundarentur, significauit confessionem sacramentalem, in qua aperienda est Sacerdoti omnis immunditia, quamuis occulta. Contingit autem mundari interdum, quia voluntas apud Deum pro facto reputatur, & votum Sacramenti cum contritione delet peccata, etsi nihilominus facienda est confessio. Nec debet homo auersari labes conscientiæ aperire homini, quando Deo notæ sunt.

Obedientia Intellectus. *Luc.* 17. 14. *Gen.* 2. Aptatio SacrāConfessionem.

PVNCTVM III.

VNvs tamen ex nouem recognoscit beneficium. Ita fit, vt cùm in necessitate plerique ad Deum recurrant, & deuoti sint, mox eâ perfuncti, non recordentur beneficii. *Nonne decem mundati sunt, & nouem vbi sunt?*

Ingrati plures.

& sæpè maiores peccatores magis sunt grati, æstimantes suam indignitatem, vt modò, cùm solus alienigena Samaritanus rediit ad gratias in confusionem reliquorum nouem, qui Iudæi, quod notauit Iesus: *Non est inuentus qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.* Discam, à confessione me colligere, ad gratias pro beneficio reconciliationis. Porrò iste *regressus est cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens.* Mirus affectus grati animi. Prudenter autem, Christo dicente: *& nouem vbi sunt?* tacut, nolens accusare alios, quòd nos vulgò libenter facimus, simili occasione. Denique modestiam Christi mirare in redarguendo; *Et non est inuentus, qui daret gloriam Deo;* non ait, *mihi.* Benignè autem Samaritanum complexus, ait illi: *surge, vade, quia fides tua te saluum fecit.* & est credibile à lepra etiam spirituali curasse illum

Gratiarũ actio post Confessionem.

Christi modestia.

MEDITATIO XXXV.

Dominica Quinquag

De Caeco apud Iericho. Luc. 18. *Matt.* 26. *Marc.* 10.

PNCTVM I.

PRECATIO Cæci. 1. Plena fide & fiducia *Iesu fili Dauid miserere mei.* Confitetur Messiam, & potentem saluare. 2. Feruens. ingeminando, *Fili Dauid miserere mei.* 3. Con-

Cæci Fides. *Luc.* 18. 39. Feruor. Cõstantia.

stans aduersus increpantes, *vt taceret.* Cogitabo, me cæcum esse, vtroque oculo; cognitionis & amoris; cæcitate ignorantiæ, & passionis: vt apud Bernardum, & sedere me otiosum, mendicando à creaturis solatia. Clamabo igitur ad Christum vt iste: nec morabor obstrepentes, qui solent esse maximè quatuor.

Impedimenta orandi.

1. Tumultus variarum cogitationum, quæ impediunt attentionem.
2. Remorsus ex conscientia peccatorum, qui gignit diffidentiam.
3. Necessitas, ac miseria corporis.
4. Occupationes & curæ rerum externarum.

Quin ipsi, qui Christum comitantur, auocant ab oratione, etiam per speciem boni. At ego pergam clamare; & ex importunitate obstantium acuam feruorem orandi, tantò magis clamando: IESV, *miserere mei, & libera me, quia egenus & pauper sum ego, & cor meum conturbatum est intra me.*

Psal. 108. 22.

PVNCTVM II.

1. Dissimulat Christus.

EXAVDITIO precantis. 1. IESVS *stetit, & iussit, illum adduci ad se.* Initio dissimulauerat, vt probaret constantiam. Sistit cursum Sol iustitiæ causâ hominis.

2. Exultat cæcus *Mar.* 10. 50

2. *Cæcus proiecto vestimento, exiliens venit ad Iesum;* exultauit, spe recipiendi visum. Sic, interiùs vocati, relinquunt omnia, vt Christum sequantur.

3. Visum recipit.

3. Rogat Dominus: *quid vis?* quia gratiam suam dat volentibus & dispositis. *Respondet cæcus: Domine, vt videam.* Idem optem, ego vt videam. nam *hæc est vita æterna, vt cogno-*

scam te Deum verum, & quem misisti IESVM *Christum*: vt videam voluntatem tuam, ad implendum, & me ipsum ad humiliandum; & res creatas, ad te laudandum, vt videam aliquando te sicuti es. Dicito mihi vt cæco illi: respice, & factum erit. *Ioan. 17. 3.*

PVNCTVM III.

FIDEI Dominus tribuit sanitatem: *Fides tua te saluum fecit; & confestim vidit.* Quod erat potentiæ, & misericordiæ suæ opus, fidei attribuit, tanquam disponenti & impetranti. Sic petiit alias à cæcis: *Creditis quia hoc possum facere vobis?* & illis affirmantibus, *statim aperti sunt oculi eorum*; sed quendam alium nō statim de integro illuminauit, ob imperfectam fidem, tametsi *saliuam suam ad hibuit, & oculos tetigit. initio enim videbat homines sicut arbores.* Sic sunt duo modi illustrationum; quidam extraordinarius, vt D. Pauli; quidam per gradus, proficiendo. Cæcus hic *sequebatur eū magnificans Deum*; effectus illustrationis, insistere vestigijs Christi, & Dei gloriam prædicare.

Luc. 18. 4
O. fidem sanatur.
Matt. 9. 28
Mar. 18, 23.
Duplex illuminatio

MEDITATIO XXXVI.

De Cæco nato, Ioan. 9.

Feria 4. post Dom. 4 Quadra.

PVNCTVM I.

PRAETERIENS IESVS *vidit hominem cæcum à natiuitate.* Hic intuitus mise- *Ioan. 9. 1.*

cordiæ; quo nisi Deus præueniat nos non illuminamur & respicit quidem omnes; sed maximè electos. optabo sic ab eo aspici. Quærebant Apostoli de causa cæcitatis: Respondit: *neque hic peccauit, neque parentes eius, sed vt manifestentur opera Dei in illo.* Discamus, quia non semper peccata sunt causa morborum, & calamitatum, sed aliquando immitti pro gloria Dei: quæ inde elicitur, dum iusti exultantes illas ferunt, & Deo gratias agunt pro illis; vel dum mirabiliter eos eripit ex eis. Vnde subdit: *me oportet operari opera Dei, donec dies est.* Dei opera vocat ex quibus ille glorificetur, quale est, quòd facit iustos exultare in tribulationibus pro Christo, quodque illos liberat extraordinariis modis, vt hunc cæcum, vnde glorificatur Deus; *Donec dies est* vitæ Christi mortalis. O Domine, operare in me talia, donec dies est meus, *antequam vadam ad terram tenebrosam.* Sed & me oportet operari opera Dei, donec dies est. *Quodcunque potest manus tua, instanter operare.*

2. Morbus non semper pœna.

Iob 10 21.

Eccl. 9. 10.

PVNCTVM II.

MODVS curandi cæcum. *Exputit in terram & fecit lutum ex sputo, & liniuit oculos.* 1. Contrario remedio vtitur, ad ostentandam suam potentiam. sic humilando aliquem exaltat, vt *Ioseph* ex *carcere* ad principatum. 2. Docet, conferre ad illuminationem, si lutum ex quo existimus, & cœnum culparum super

1. Sanat luto

Gen. 41. 14

2. E luto agnoscitur vilitas mea

oculos ponamus per attentam considerationē. Fit autem lutum hoc ex saliua Christi, quæ est illius Sapientia, quia nisi hac inspirante, non agnoscimus nostram vilitatem. Vel vtrumque miscetur, saliua Christi, & terra, vt illuminemur, ad Deum & nos ipsos cognoscendum, quæ inter se notitiæ se iuuant, & iunctæ sunt. 3. *Iussit ire ad natatoria Siloe, quod interpretatur, missus*, & ibi lauare. Typus Baptismi & Pœnitentiæ, quæ virtutem habent à Christo, qui est missus Patris in hoc ipsum. Imitanda fides & obedientia cæci, qui luto se oblinirí permisit, & iuit haud sicut *Naman Syrus*, cùm iuberetur *leuare in Iordane*, qui detrectauit. *Abijt ergo & lauit, & venit videns.* — 3. Sacramēta ablnunt. — 4. *Reg.* 15.

PVNCTVM III.

Caeci iam illuminati præclara professio. 1. gratitudo, prædicando auctorem, & modum sanandi, obuiis enarrando. 2. fortitudo qua non timuit rem edicere coram Pharisæis. & in Christum referre, parentibus eius præ metu tergiuersantibus. 3. Zelus cum prudentia, nam Pharisæis amoliri à Christo laudem conantibus, quòd homo peccator esset, & ignotus, reuicit illos. 4 Patientia in contumeliis. *In peccatis natus es totus, & tu doces nos?* ô Dei virtus, quæ cæci, & mendici operâ confudit sapientes superbos. — Cæci 1. Gratitudo 2. Fortitudo. 3. Prudentia 4. Patientia.

PVNCTVM IV.

Christvs consolatur, confirmatque — Christus

1. Consolatio afflictorum. cæcum. 1. *vt audiuit, è synagoga eiectum, accessit ad eum Christus*, vt eum recrearet. Sic non obliuiscitur confitentium se. 2. studuit perficere eiusdem fidem, interiùs etiam illuminando; nam, Christo profitente, se esse Filium Dei, ille ait, *Credo Domine, & procidẽs adorauit eum.* ô quantò admirabilior hæc illuminatio! 3. ne turbaretur ob Pharisæorum contradictionẽ, qui sapere videbantur, dixit ei Iesus: *in Iudicium ego in hunc mundum veni, vt, qui non vident, videant, & qui vident, cæci fiant.* Hoc est, vt Idiotæ & simplices cognoscant veritatem: Sapientes autem superbi ad illius splendorem cæci fiant. *Abscondisti hæc à sapientibus, & reuelasti ea paruulis.*

2. Fidẽ auget

3. Tranquillat mentẽ.

Dominica 12. post Trinitat.

MEDITATIO XXXVII.

De Surdo & muto Marc. 7

PVNCTVM I.

1. Surditas spiritalis. ADDVCVNT ad *Iesum surdum & mutum.* 1. Surditas spiritualis est circa fidei veritates percipiendas, & credendas; tum circa præcepta & inspirationes recipiendas. Mutus autem, qui impeditus ad officia orandi, Deum laudandi, gratiasque agendi, nec non confitendi sua peccata. 2. His duobus sensibus spiritualiter impeditis, obstruitur via salutis: nã hæc obtinetur per fidem & obedientiam, & flagitanda est per orationem. Satagit Dæmon, vt impediantur. vnde Lucas, ipsum *Dæmonium* vocat *Mutum.* Aliter in bonum, Dauid ait: *tan-*

2. Surdus fit mutus.

Luc 11.14

Psal. 37.14

quam

quam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperui os meum, videlicet ad vanitates & ineptias. 3. Quòd multi sunt ita obliti suæ salutis, vt nunquam accederent, nisi ab alijs adducti, quod officium præstare studebo. *Et deprecabantur eum vt imponat illi manum.* præter ministerium adducendi, adhibenda pro ijs oratio, nam, *Paralyticum Christus sanauit, intuens fidem offerentium.* 3. Peccatores muti. *Matt.9.6.*

PVNCTVM II.

MODVS curationis. Plures cæremonias adhibuit, vt significaret, difficilem esse talium curationem. 1. *Apprehendens, abduxit à turba*, à curis videlicet externis & tumultu negotiorum. 2. *ingemuit*. quantum oportet id esse malum? & ego pro me non gemo. 3. *suspexit in cælum.* instanti oratione opus habet. 4. *Misit digitos suos in auriculas eius.* digitus Dei dicitur Spiritus Sanctus, cuius donis aperiuntur aures & linguæ, quia dociles faciunt ad fidei mysteria; & obedientes diuinis inspirationibus. digitus procedit ex manu & brachio, quod est Filius, per quem omnia. 5. *expuens tetigit linguam eius.* Saliua ex capite fluens significat Christum, Sapientiam patris incarnatam: est autem maximè opus sapientiâ ad loquendum rectè. Quare dicitur, *Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium.* 6. dixit: *adaperire*: ad surdum loquitur, quia diuina vox etiam ad horum aures penetrat, easque aperit. *Dominus aperuit*

Difficulter sanatur.
1.
2.
3.
4.
5.
Psal.36.30.
6.
Isa.50.5.

Eccl.32.6. *mihi aurem, & ego non contradico*, promptus ad credendum & agendum, quæ iubet, efficior, quando ille verbo suo aperit: *sermo* enim
Psal.57.6. eius *viuus, & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti. Væ, qui obturat aures suas aduersus incantantem sapienter.*

PVNCTVM III.

Potentia. Iesu. EFFECTVS consecutus: *Et loquebatur rectè.* O, mihi contingat! *pone, Domine, custodiam ori meo*, & tu claude, & aperi tum au-
Psal.40.3. res, tum maximè os meum. Turba, licèt prohibita vulgare miraculum, tantò magis celebrat dicens: *Bene omnia fecit*, vtique bene, nam
Gen.1.31. *vidit omnia quæ fecit, & erant valde bona.* quòd si naturæ, quantò magis gratiæ opera? *& surdos fecit audire, & mutos loqui.* Vnicum curauerat, sed illi profitentur, sicut illum, ita & plures posse, & paratum esse curare. Certè id de spirituali surdo & muto inprimis verissimum est.

MEDITATIO XXXVIII.

De Dæmoniaco Lunatico Matt. 17. *Mar* 1. *Luc.* 9.

PVNCTVM I.

1. Dæmon. vexat corpus. DAEMONIS feritas in obsessum, Deo permittente. 1. in corpus, qualis describitur
2. Magis animam. iste. 2. In animâ, in quam exercet similia, cùm eam subijcit sibi Mutum & surdum facit, vt in præcedenti; Lunaticum, per inconstantiam in bono. *Allidit terræ* vt per affectum inhæreat;

ſpumat, *& ſtridet* per fœditatē, & impotentiā verborum; *areſcit* quaſi inſenſibilis ad diuina; *nunc in ignem* cupiditatum *mittit, nunc in aquas* mundanorū deſideriorū mergit, & diſsipat eum, ab vno in aliud peccatum diſtrahēs. *Neq; diſcipuli poſſunt eum eijcere:* nulla cōcionatorū, & Confeſſariorū operâ iuuari poteſt. 3. Ex his intelligitur, qualiter in inferno Diabolus tractet illos, qui in poteſtatem eius veniūt.

Marc. 9. 17.

3. maximè in inferno

PVNCTVM II.

CHRISTVS inuehitur in incredulitatē illius gentis, quaſi propter ea Dæmon reſiſtat. *ô generatio incredula & peruerſa, quouſq; ero vobiſcum; quamdiu vos patiar?* quaſi tædeat ipſum inter illos viuere, nec ferendi ſint diutius, ſed etſi ingratitudinem deteſtatur, hominum tamen miſeretur. Me miſerum, in quem ita fulminare meritò poteſt: Iubet afferri ad ſe hominem, &, *cùm vidiſſet eum ſtatim ſpiritus conturbauit illum, & eliſus in terram volutabatur ſpumans,* quantum audet malignus in ipſius Chriſti præſentia? quid non aliàs? Tunc parens orat pro filio, *ſi quid potes, adiuua nos, miſertus noſtri.* oportuit tam exilem fidem priùs excitare, & ita reſpondit, *ſi potes credere, omnia poßibilia, ſunt credenti.* omnia ſine exceptione, mira omnipotentia fidei. fac, Domine, vt credam, ſicut oportet. Ille ergo videns, ex ſua fide pendere filij ſanitatem, ait, *Credo Domine, adiuua incredulitatem meam.* Laudabilis oratio, quando præſtat, quod poteſt, rogat pro eo, quod minùs poteſt.

Incredulitas Deo exoſa.

Mat. 17. 18.

Marc. 9. 19.

Ver. 21.

Ver. 23.

PVNCTVM III.

1. Christus minatur Dæmoni. *ver.14.* *Luc.11.24.*
2. AEgre recedit ab anima.
3. *Mar.9.29.* Nanum porrigit Iesus. *Vers.26.*
4. *Luc.9.44.*

PELLITVR Malignus Spiritus. 1. Iesus comminatus est illi, dicens: *surde & mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo,* pro imperio agit, *& amplius ne introeas in eum.* Nam solet, *assumptis* alijs *pluribus, redire in domum, vnde exiuerat.* 2. Exclamans, *& multum discerpens eum exijt ab eo, & factus est sicut mortuus.* Ita, animam relinquere cogitur: nam id non fit absque doloribus, quasi parturientis, cùm diabolo, & carni homo reuuntiare debet. 3. *Iesus tenens manum eius, eleuauit eum, & reddidit Patri eius.* Ipse solus erigere ac viuificare potest peccatorem. At ego nolim reddi Patri, sed tibi adhærere, qui es Pater meus. 4. *stupebant autem omnes in magnitudine Dei.*

PVNCTVM IV.

1. Mat.17.19.
2. Fides sit humilis.

Oratio & ieiunium

ARGVIT discipulos incredulitatis. 1. Prudentia Christi, priuatim eos arguentis: (cum generatim populum publicè arguisset. O *genratio incredula & peruersa*) *propter incredulitatem vestram* non potuistis eijcere. 2. *si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti, transi, & transibit, & nihil impossibile erit vobis.* Sinapi granum molle, paruum, sed acrimonia, & virtute valens, fides cum humilitate. Montes transfert, qui moles terrenorum impedimentorum in Dei seruitio submouet. 3. Præterea *hoc genus Dæmoniorum*

non

non eÿcitur, nisi in oratione, & ieiunio. quæ ex fide proueniant, nam granum finapis & fides, cum cognitione sui, spiritum orationis & mortificationis euaporat. Hæc est *virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris*, & est ille *fumus* à Tobia adhibitus, *qui extricat omne genus Dæmoniorum.* Cant. 3. 6. Tob. 9. 8.

MEDITATIONES DE mortuis à Christo resuscitatis, ac de spirituali Resurrectione.

TRES mortui referuntur suscitari à Christo, *Puella*, in qua significantur, qui ex infirmitate, & ignorantia peccant, *Adolescens*, in quo illi, qui ab æstu passionum abrepti; & *Lazarus* iam in sepulchrum illatus; quales qui ex malitia peccant.

MEDITATIO XXIX.

De filia Archisynagogi suscitata. *Matth. 9. Luc. 8.*

PVNCTVM I.

CONDITIO Puellæ. 1. erat *duodennis vnica* proles parentum, diuitum, & nobilium. Nulla ætas tuta, & nullæ opes liberant, nec datur redire, quamuis isti datum, vt sit irremediabile, si semel malè 2. in tali ætate Luc. 8. 42 1. 2.

Mors iuuenum ob peccata.

præripiuntur aliquando ob peccata parentum, filijs nimiùm indulgentium, vel ob propria, in quæ ruunt, ne penitus præcipitentur: vel benè quidem incedentes, sed ne malitia mutet cor eorum, quod est fauoris singularis; vel deniquè ob alias diuinæ prouidentiæ rationes. Petam mihi contingere, vti maximè expediet.
3. 3. non potuit hæc defuncta per se quærere vitam à Christo, præstitit pro ea parens. Ita pro mortuis in peccato debemus fieri intercessores.

PVNCTVM II.

1. CHristus obsequitur Archisynagogo, & pergit in domum eius. Non id merebatur eius fides imperfecta: nam *rogauit, vt intraret domum*, quasi non posset absens; indulsit tamen, quia humiliter ille petiuerat, *procidens ad pedes Iesu.*
2. 2. Voluit miraculum occultari, quia maximum hactenùs patratorum, siquidem prima mortui suscitatio; quare seclusit omnes, præter tres discipulos, & parentes puellæ, & præcepit vehementer, vt nemo id sciret: adhibuit tres illos, quos in Transfiguratione, & postea in horto, vt illi tanquam feruidiores conscij essent trium maximarum rerum, & quæ ad gloriam Christi eiusque ignominiam, & ad salutem hominum spectarent.

Humilitas occultat miraculũ.

PVNCTVM III.

Luc. 8. 54.
Rom. 4. 18.
Verbo suscitat.

TENENS *manum Puellæ, ait illi: Tibi dico: surge. Vocat ea quæ non sunt, tanquam e-*

quæ sunt. O si vocet me, & peccatores ad vitam gratiæ, pro potestate, & efficaciter. *Confestim surrexit Puella, & ambulabat, & iussit illi dare manducare*. Manu tenuit: nam eos, qui ex imbecillitate ceciderunt, roborat ad surgendum. *Ambulare cœpit*: quia surgentes à peccato debent se exercere in operibus bonis. Cibo refici iubet, qui roborat vires cœlesti pane. Mar. 5. 43.

MEDITATIO XL.

De filio Viduæ suscitato. Luc. 7.

Dominica decima sexta post Trinitat.

PVNCTVM I.

DEFVNCTVS erat Adolescens, in quo significantur illi, qui æstu cupiditatum iacent mortui Deo, quæ ferè sunt, Luxuria ambitio, cupiditas, ira, & isti sunt innumerabiles, quos deflere libet cum Ieremia: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos filiæ populi mei!* Non fortuitò occurrit funeri, sed ex prouidentia, & facit non rogatus modò, quòd aliàs non nisi rogatus. Verùm & cùm rogatur, ipsius est inspiratio, ac ita totum ab illo est, & præparatio, & iustificatio peccatoris.

Quatuor portitores. Ierem. 9. 1. Motu proprio suscitat.

PVNCTVM II.

MISERICORDIA *motus super Viduam, dixit illi: noli flere*. Non iam occultè, sed palàm patrat miraculum suscitationis, ad fidem prædicationi faciendam. Et dum mo-

Luc. 7. 13. Palam suscitat.

uetur misericordia, ostendit, non ostentationis causâ id facere; & docet erga afflictos cõmiserationem, maximè erga viduas & pupillos. Porrò lachrymæ pro precibus sunt apud Deum, & præcipuè Ecclesiæ pro peccatoribus fusæ. O dic Domine: *noli flere*, siste lachrymas, causam earum auferendo. *Accessit & tetigit loculum: & qui portabant, steterunt.* Tangit Deus peccatorem, antequam suscitat, modò timorem, modò spem, aliosque affectus excitando. stant portitores, quatuor illa genera passionum, per quæ ad inferos peccator deportatur: nam cohibetur illarum vis, vt detur locus resipiscentiæ.

Inspirationum tactus.

PVNCTVM III.

Verbo imperat.

SVSCITAT defunctum dicens *Adolescens, tibi, dico, surge*. hæc est VERBI Ominipotentia, non vt Elias, & Eliseus opus habuit superstemi defuncto *Et resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui.* Non statim ambulauit, quoniam qui passionibus seruiunt suis, sentiunt adhuc difficultatem; incipiunt tamen loqui, confitendo peccata sua, veniam petẽdo, & Deum laudando pro vita sibi reddita. quare non indignabor super tales, si non statim deponant prorsus prauas quasdam consuetudines. *Dedit illum matri suæ*, solatium senectutis: sic iustificatos dat Ecclesiæ ad gaudium, & exultationem, etiam ipsius Triumphantis. Reuertitur Adolescens suis pedibus, recuperato vigore spiritus gradiens illuc, ad con-

Sensim passiones fugiunt.

gregationem videlicet iustorum, vnde elatus erat mortuus per inordinatas cupiditates. Et acclamatum est Domino: *Quia Propheta Magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitauit plebem suam.*

MEDITATIO XLI.

Feria sexta post Do. 4. Quadrag.

De Lazaro suscitato. Ioann 11.

PVNCTVM I.

Ioan. 11. 3. Modus orandi.

SORORES Lazari nuntiant Christo: *Ecce quem amas infirmatur.* forma orandi breuis, efficax, & perfectorum; per insinuationem tantùm procedit ex amoris Dei erga se multa fiducia, cum resignatione integra in illius voluntatem. Vti licet pro iaculatoria, & possunt variari verba, quem creasti, qui est tua imago, quem redemisti, &c. & pro *infirmatur*, alia quæuis necessitas supponi spiritualis, vel corporalis. Similis fuit illa: *Fili, vinum non habet:* & sponsæ: *si inueneritis dilectum, dicite: quia amore langueo.* Ioan. 2. 3. Cant. 5. 8.

PVNCTVM II.

CHRISTVS renuntiat sororibus: *infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, vt glorificetur Filius Dei per eam.* & *tunc mansit in eodem loco duobus diebus.* intra quod tempus Lazarus mortuus est. 1. Magnum solatium impertit Deus iustis, quando mala eis obuenientia significat esse pro gloria sua. id verò sequitur, vel quia mirabiliter, non co-

1. Solatium iustorum.

gitantes liberat; vel, quia eminere facit iustorum virtutem in ferendo, & prouentum donorum cum tentatione eis reddit. 2. Cùm spes facta esset vitæ, valde contristatæ fuerunt sorores de Lazari morte, & probata est fides, cùm aliter euenisset, quàm Christus dixisse videbatur. Ita, cùm Abraham iussus est immolare filium, in quo promissa erat benedictio gentium. sed laudatur: *quia in spem contra spem credidit*. Quare cum Iob: *etiamsi occiderit me, in ipso sperabo, veruntamen vias meas in conspectu eius arguam, & ipse erit Saluator meus.*

2. Probatio magna.

Rom. 4. 18.

Iob 13. 5.

PVNCTVM III.

CHRISTVS denuntiat Apostolis reditũ in Iudæam, at illi tergiuersantur: *Rabbi, nunc quærebant te Iudæi lapidare, & iterum vadis illuc?* sed confirmat illos duplici ratione. 1. quia sunt *duodecim horæ diei*, ita & *vitæ terminus* cuique à Deo constitutus, *qui præteriri non poterit*. Vt proinde, metu mortis intempestiuæ non sit omittendum opus diuinæ gloriæ. Vel, cùm tot sint horæ diei, fieri potest, vt, quòd primâ cogitatum est, in alia mutetur sicque Iudæorum animi remiserint de odio. 2 *Si quis ambulauerit in luce, non offendit.* hoc est, benè agens non incurret mortem, quamdiu Deus illum seruare constituit, qui autẽ in tenebris peccati, is aliquando pro pœna peccati tollitur è medio, vt est in Psalmo: *Viri sanguinum & dolosi non dimidiabunt dies suos*, nõ

Ioan. 11. 8.

Iob 14. 5.

Psal. 54. 24.

per-

peruenient ad medietatem,& *occidet eis sol in meridie*,in media luce vitæ. *Amos 8,9.*

Post hæc rectè insinuat causam profectionis: *Lazarus amicus nòster dormit, sed vado, vt à somno èxcitem eum.* somnum vocat, quia tam facilè sibi foret, atque à somno excitare illum.sed præcipuè significat, mortem amicorum Dei instar somni esse, ex quo homò redit ad consuetas vitæ functiones. Ita iusti interquiescunt, dum ad vitam meliorem reuocantur:non ita peccatores, qui ad æternam mortem suscitandi sunt.

S ensim mortem pandit.

Apostoli,præoccupati timore, non intelligunt verba Christi,alioqui non obscura,cùm absurdum foret, causa somni iter suscipere. Ita imperfecti volunt intelligere, & semper aliquid commentantur circa mandata maiorum.Quare Christus apertè dicit: *Lazarum mortuum esse: & gaudio*,inquit, *propter vos,vt credatis*.Credebant illi quidem,sed cõfirmandi erant in fide per miraculum. Et, quasi de nouo credere dici possunt, quando ita afficiuntur,vt,si priùs non credidissent,vel iam forent credituri. Ita,cùm vota renouo, ita affectus, vt, si non antea, iam illa vouerem,rectè dicor nunc vouere. *Thomas ait:Eamus & nos, & moriamur cum illo.* feruor charitatis in Deum,pro quo morti se offert;& in proximos,quos ad idem exhortatur.Offeram me pariter.

Imperfecti nolunt intelligere, quæ agenda.

Feruor D. Thomæ.

PVNCTVM IV.

MARTHA occurrit Christo, quem ita compellat: *Domine, si fuisses hîc, frater meus non fuisset mortuus.* Vtique fit, vt, subducente se Christo, in mortem peccati labamur. obsecro, *non me derelinquas vsquequaq;*, vsque ad lapsum. subijcit Martha: *sed & nunc scio, quia quæcunque poposceris à Deo dabit tibi.* Infirma fides, quasi non ipse posset conferre vitam, nisi precibus obtinendo, cùm tamen esset Deus: quod Dominus volens corrigere ait: *Ego sum resurrectio & vita,* (dator videlicet istorum) *qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet,* (resurget ad vitam) *& omnis, qui viuit, & credit in me, non morietur in æternum.* quasi dicat: & vita, ad quam credentes resurgent, erit vita nunquam defectura. Totum est verum, tàm de corporali, quàm de spirituali resurrectione, & vita. nam ille etiam, qui mortuus est peccato, per fidem recipit vitam gratiæ, & hæc vita credentium propagatur in æternum, quantùm ex ipsa est. Porrò Christus de corporali resurrectione maximè loquitur. Ad hæc *Martha, credidi Domine, quia tu es Christus Filius Dei viui, qui in hunc mundum venisti,* ac proinde, quòd posis pro arbitrio suscitare mortuos. En, quàm docilis, & quomodo corrigit seipsam! CHRISTVS adesse Mariam etiam vult miraculo, pro merito amoris eius erga ipsum Christum, vtque ita illam magis accenderet. *Surrexit citò, & venit, & cecidit ad pedes eius.*

Psal. 118. 8.

Infirma fides Marthę.

Mariæ obedientia. Reuerentia

vbi imitanda prompta obedientia, posthabitis, qui eam consolabantur. sic agendum, cùm Deus vocat. Deinde reuerentia, accidendo ad pedes, (quod non legitur de Martha) & nobilioribus Iudæis spectantibus, qui Christum oderant. Denique fides, & resignatio: nam cùm dixisset: *frater meus non fuisset mortuus*, non subiecit, quòd posset adhuc orando resuscitare illum, vt dixerat Martha, sed credens, quòd pro potestate id posset, nec tamen petijt, Christo rē relinquens, qui modus habet vim imperandi: vnde Ecclesia precibus Magdalenæ in collecta tribuit fratris suscitationem. In Martha & Maria designantur actio & oratio, siue contemplatio, vtraq; concurrere debet, ad conuertendos peccatores.

Fides.

PVNCTVM V.

IESVS turbatur spiritu & lachrymatur. 1. quidem, *vt vidit Mariam plorantem, & Iudæos, infremuit spiritu, & conturbauit seipsum & lachrymatus est.* Deinde, *rursum feruens in seipso, venit ad monumentum.* Priore vice ex officio Charitatis, vt fleret cum flentibus, & propter Pharisæos tunc flentes, sed ex miraculo capturos occasionem Christū ipsum interficiendi: posteriore autem, ex commiseratione defuncti & peccati recordatione, per quod mors introiuit, pro qua abolenda foret etiam ipse subiturus similem conditionem, vt inuolutus conderetur sepulchro.

Christus flet cum flentibus.

Lachrymas Christi acceperunt alij pro signo amoris singulari in Lazarum, alij autem

Iudicia mundi vana.

calumniabantur, cur non prohibuerit mori, siquidem potuerat cæcum à natiuitate curare? Iubet Christus, tolli lapidem, vt cadauer fieret conspicuum, noluit verbo ipse amoliri, quia non vtitur miraculo in ijs, quæ per alios fieri valent. Obstitit Martha, quòd *fœteret iam quatriduanus.* sic amici obijciunt impedimenta, quando expedire quis se vult à malo statu. *Eleuatis sursum oculis gratias agit.* Docemúr è cœlo petendum peccatori remedium. *gratias agit,* tanquam pro accepto, quia certum erat.

PVNCTVM VI.

SVSCITAT, voce magna clamans, *Lazare, veni foras.* extulit vocem, quasi ad longè
1. Cor. 15. 52. positum, & erat anima in Lymbo: item dedit specimen horribilis illius *tubæ,* surgite mortui, venite ad iudicium. Obediuit imperio, & adhuc vinctus prodijt, nō modò viuus, sed perfectè sanus, qui fœtebat priùs. Iubet solui à discipulis, vt ipsi propiùs cernāt miraculum.

Lazarus forma peccatoris.

Est forma peccatoris, qui subtrahente se gratia moritur, ac sepelitur, obrutus terrenis cupiditatibus, & clauditur lapide obdurationis & fœtet à scādalis præbitis. Pro hoc orant iusti, & Christ⁹ efficacitate suæ inspirationis, & motionis ad vitam reuocat, vt de nullius salute sit desperandum. Prodit *ligatus institis,* vitæ prioris habitibus, quos deponit directione Patris spiritualis. Vel excitatum per diuinam inspirationem soluit à peccatis sacerdos. Nam etiam, qui per contritionem reuixerunt, debent absolui in Sacramēto pœnitētiæ.

MEDITATIO XLII.

Pridie Palmarum.

De Concilio contra Christum occasione suscitati Lazari. Ioan 11.

Pvnctvm I.

Qvemadmodvm odio & inuidia perciti Iudæi, ex bono Christi opere pariant sibi venenum ad interitum: nam, qui interfuerant suscitationi Lazari, ad Pharisæos referunt. Vnde coacto concilio, Pontifices & Pharisæi dicunt[l]: *Quid facimus? quia hic homo signa multa facit?* Et tam sunt cæci, vt id, vnde omnes credituros in Iesum ominantur, tanquam in Messiam, ipsi nolint intelligere. atque ita fit, iusto Dei iudicio, vt malum temporale, quod metuunt, prædicant: *Venient Romani, & tollent locum nostrum, & gentem.*

Inuidia cæca.

Ioan. 11. 47.

Pvnctvm II.

Sententia Caiphæ Pontificis: *Vos nescitis quidquam, neque cogitatis.* ab arrogantia orditur, quasi solus sapiat, & tam insipiens fuit, vt, quod ad auertendam cladem à populo necessarium esse dixit, causa extiterit excidij. sed quod ille proprio spiritu malè cogitauerat, spiritus sanctus vertit in Prophetiam, vt per illa ipsa verba prædiceret necessitatem Christi passionis, ad totius generis humani salutem: *quia expedit vobis, vt vnus homo moriatur pro populo, & non tota gens pereat.*

vers. 49. Superbia alios arguit.

PVNCTVM III.

CONSPIRATIO in Christi necem: *Ab illa ergo die cogitauerunt, vt interficerent eum.* Nec latuit Christum omnia scientem, & tulit, vt apud Ieremiam ipse loquitur: *Tu autem Domine demonstrasti mihi, & cognoui. Tu ostendisti mihi studia eorum. Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam; & non cognoui, quia cogitauerunt super me consilia, dicentes: mittamus lignum in panem eius, & eradamus eum de terra viuentium.* quomodo cognouit, & non cognouit? quia sciuit; sed non vt vitaret, aut vlcisceretur. Ergo *abijt in regionem iuxta desertum in ciuitatem, quæ dicitur Ephrem,* & ibi *morabatur cum discipulis suis,* qui permanebant cum eo in tentationibus ipsius. Ibi comparauit se ad appropinquantem iam horam suam.

Iesus mansuetus cedit.

Ierem. 11. 18.

Ioan. 11. 54.

Quæ his sunt consequentia, habentur in quarta parte.

DE PARABOLIS CHRISTI.

MEDITATIO XLIII.

De Sapiente & Stulto. Matt. 7. Luc. 6.

HAEC Parabola dicta est à Domino post sermonem in monte, propter variam dispositionem audientium.

PVNCTVM I.

SAPIENTEM Christus nominat eum, qui audita non tantùm credit, sed facit; stultum verò, qui, cùm credat, contrarium facit. nam quæ maior est stultitia, quàm cùm credas æternos ignes deberi peccanti, & Deum vbique præsentem omnia conspicari, nihilominus ita agere, ac si Deus non videret, vel infernus non esset? & talium stultorum infinitus est numerus in Ecclesiâ Dei: quare comparatur etiam stultis virginibus, non solùm prudentibus. Porrò flumina, venti, & pluuia, quæ quatiunt domos tam sapientum, quàm stultorum, significant tria genera tentationũ *Flumina* è terra sunt, nempe caro nostra & homines terreni, à quibus exercemur. *Venti* significant aëreas potestates. Denique *pluuia è cœlo veniens*, illas tentationes, quæ ex speciali prouidentia Dei veniunt, etiam per homines alioqui zelosos, sed non secundùm scientiam.

Stultus aliter agit quã credat.

Flumina, venti, pluuia signant 3. tentationes.

Rursum, *flumina* sunt tentationes sensualitatis & auaritiæ, quæ dicitur *concupiscentia carnis*. *Venti* curiositatis & vanitatis, quæ est *concupiscentia oculorum*. *Pluuia* superbiæ & ambitionis, aliàs *superbia vitæ*. Præterea *flumina* domûs fundamenta subruunt, & sunt tentationes *incipientium*. *Venti* latera quatiunt, surgentesq́; parietes, qui sunt *proficientes*. *Pluuia* in tecta decidit, in eos, qui culmen *perfectionis* tenent. Nullus quippe gradus à tentatione immunis.

PVNCTVM II.

Arena quid est?

ÆDIFICARE *supra arenam*, est contentum esse, quòd credas absque stabili proposito viuendi iuxta fidem. *Arena* est cor varijs affectionibus terrenis dissipatum ac dissolutum Denique vires propriæ, & inconstantia nostræ voluntatis, ac proprij iudicij regula, sunt arena, nihil habens soliditatis ad sustinendum ædificium spirituale. Statua Nabuchodonosor, tametsi alioqui magnifica, quòd digitos haberet fusiles, percussa paruo lapide, corruit. Ita omnia talenta, & gratiæ ipsæ gratis datæ, & quicquid est speciosum, si carent soliditate fundamenti.

Dan. 2. 34. 45.

PVNCTVM III.

Petra est Charitas. *Ephes. 3. 17.*

IN petra ædificat, qui in fide viua, quæ per dilectionem operatur, sicut optat Paulus, *vt Christus habitet per fidem in cordibus vestris, & sitis in charitate radicati & fundati.* *Petra* est etiam intima sui cognitio perueniens vsque ad centrum proprij nihili, in quo tanquam terra stabilis, immotaque perseuerat. *Petra* est etiam Christi gratia, cui fidendum, non sibimet. *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Vt dicere possim: *Quis me separabit à charitate Dei? nec portæ Inferi praualebunt aduersus eum.*

Mortificatio gratia.

Phil. 4. 13.
Rom. 8. 35.
Matt. 16. 18.

MEDITATIO XLIV.

De Semine. Luc. 8.

PVNCTVM I.

Dominic. Sexagef.

SEMEN *eſt Verbum Dei*, vt ipſe Dominus expoſuit, idque tum externum inſtructionis, tum internum inſpirationis diuinæ. & hoc maximè, quod eſt quaſi vis ſeminalis in grano, quia ſine interno fruſtra iacitur externum. Qui ſeminat eſt præcipuè Deus, auctor bonæ inſpirationis. Externũ autẽ verbũ etiã hominis, & pij libri, tanquam ſemen iaciunt. Terra eſt anima, ſecundùm ſuas potentias. In *memoria* excipit pias cogitationes, ſanctarumque rerum imagines. In *intellectu* illuſtrationes cæleſtes ad diuina penetranda, nec non conſilia bona agendorum, & dictamina conſcientiæ, vel arguentis, quæ agit, vel probantis. In *voluntate* motiones varias ad bonum. Finis eſt, vt terra ipſa perficiatur. gratias agam, petam, vt terram animæ meæ ſubigere, ſeminareque copiosè velit.

Semen verbum Dei.

Terra anima.

Finis fructus operũ.

PVNCTVM II.

QVòD non omnis terra fructificat. 1. Illa, quæ eſt *ſecus viam*. quo fit, vt partim ſemen conculcetur à prætereuntibus, partim à volucribus comedatur *Hi ſunt qui audiunt, deinde venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes ſalui fiant*. Nimirum ho-

1. Via cor durum.

mines cor habentes peruium quibusuè cogitationibus & desiderijs, qui non condunt intra se verbum, & exteriùs in superficie tantùm excipiunt, vt solum non subactum, quales sunt viæ publicæ. 2. est *terra petrosa*, quæ non habet humorem. *Hi sunt qui eum gaudio susci piunt, & in tempore tentationis recedunt.* Nempe homines bene propensi, sed instabiles, in quibus semen radices non agit; sicque, orto sole tentationis, arescunt. quos S. Marcus *Temporales* vocat, & sunt quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertransiens. Porrò sol lucet, & adurit, quod est duplex tentationis genus, vnum à prosperitate, alterũ ab aduersitate rerum: oportet autem se exhibere Dei seruum in vtraque fortuna, atque vt ait Paulus, *per infamiã & bonam famã*, &c. 3. est terra *Spinosa*, in qua *simul exortæ spinæ semen suffocant.* & hi sunt, qui *à sollicitudinibus & diuitijs, & voluptatibus vitæ euntes suffocantur, & non referunt fructum.* Tria ista, quæ blanda hominibus videntur, Christus vocat *spinas*; nempe animum pungunt, & cruciant ô Deus, malim pungi spinis tuæ coronæ, & licèt carnem lacerant, spiritum sanant.

2. Deuotio in constans.

2. Cor. 6. Spinæ diuitiæ, curæ, voluptates.

NOTA, quòd prima terra nec germinare quidem incipit; secunda incipit, sed non promouet defectu succi; tertia succum habet, sed ob vepres non assurgit.

PVN-

PVNCTVM III.

TERRAE bonæ & fructiferæ sunt tres similiter gradus: alia reddit *tricesimum*, alia *sexagesimum*, alia *centesimum*, iuxta tres gradus incipientium, proficientium, & perfectorum, vel, vt Patres exponunt, secundùm status coniugij, Cælibatus, Martyrum.

Tres gradus fructuũ bonorum.

MEDITATIO XLV.

De Zizanijs. Matt. 13.

Dominica 5. post Epiphaniam.

EXPOSVIT hanc Parabolam ipse Dominus: *Qui seminat bonũ semen, est Filius hominis. Ager autem est mundus bonum verò semẽ hi sunt Filij Regni. Zizania autem sunt Filij nequam. Inimicus autem qui seminauit ea, est Diabolus.*

Matt. 13. 37

PVNCTVM I.

IVSTI sunt Christi semen, hoc est, filij ab eo geniti in gratia, & ideo semen dicuntur, quia per eos alij gignuntur Christo. Filij autem Regni dicuntur, quia, *si filij, & hæredes* regni paterni. Zizania similia sunt tritico in herba, cùm autem creuerint, nigrescunt, & nocent tritico, quin obsunt edenti, visum lædunt, & prouocant vomitum; sic mali homines conueniunt cum bonis in natura, quin & in fide, & ritibus externis, at tetri intus sunt à

Iusti semen

Rom. 8. 17.

Zizania mali omnes.

peccatis, obſuntque vtentibus eorum conſuetudine, Deoque nauſeam prouocant. Priùs ſeminatur triticum, poſtea Zizania, quia boni priùs fuerunt, quàm mali, tum Angeli, tũ homines. Et nunc quos Chriſtus regenerauit, inter eos mali à Diabolo ſuperducuntur. imò ex tritico conantur facere Zizania, ex filijs Dei filios Diaboli. & facit id *dormientibus hominibus*, incurijs, & negligentibus ſuam ſalutem. Vbi *ſuperſeminauit, abiit*, vt qui, iacto in alium lapide abit, & ſubducit ſe, nolens videri auctor: idque eſt tantò pernitioſius. quin ſe *transfigurat in Angelum lucis*, vt ex Deo videatur ſemen. Nam ab initio non apparet tritico abſimile, ſic mali homines, ſemen Diaboli, bonis ſe initio accommodant, eademq; ſimulant ſtudia, videlicet induunt veſtimenta ouium. Abit etiam Diabolus, quia deſiſtit à tentando, vt poſt interuallum inuadat incautos periculoſiùs.

Dæmon venit dormientibus hominibus.

PVNCTVM II.

Admiratio de Zizanij

SERVI dicunt Patrifamilias, *nonne bonum ſemen ſeminaſti in agro tuo? vnde ergo habet Zizania?* poſt ſementem Euangelij à Chriſto factam, ac poſt abundantiam gratię in omnes effuſam, qui zelum habent Dei, mirantes dicunt, vnde tantum ſcandalum in agro Dominico? & inter eos ipſos, qui ſal & lux eſſe debuerunt? & inter illos, qui perfectionem profitentur? dicam etiam ego & intra me, vnde tot imperfectiones, & peccata, quæ ſuffocant

ſpiri-

ſpiritum? Reſpondet Dominus: *inimicus homo hoc fecit. Deus intentator malorum eſt.* Diabolus autem Tentator per excellentiam dicitur, & Sathan, ſiue aduerſarius, cuius ſemen & filij ſunt, qui eius *deſideria perficiunt*: nam, *qui facit peccatum, ex diabolo eſt.* Sed & homo ipſe peccator intelligi poteſt nomine inimici, qui animam ſuam perdit propria voluntate. Ergo & homo, ſibi ipſi inimicus hoc facit. In altero etiam ſenſu accipi poteſt Superior interrogatio, Cùm tuus, Domine, ſit ager & ipſe ſeminaueris, quare ſinis ſuperſeminari Zizania? ad hūc ſenſum non reſpondet Chriſtus Dominus, quia non oportet ſcrutari arcana diuinæ prouidentiæ: illud eſt certum, & ſufficit abſque magna & iuſta ratione id non permittere, indeq́ue multa bona elicere in ſalutem electorum.

Mat. 13. 28. *Iacobi 1. 13.* *Ioan. 8. 44.* *1. Ioan. 3. 8.*

Cur ſinit Zizania Deus creſcere?

PVNCTVM III.

SERVI autem dixerunt ei, *vis imus & colligimus ea?* hic eſt iuſtorum zelus, qui poteſt eſſe intempeſtiuus, ex quatuor cauſis 1 ſi omnia ſimul velint eradicare, ſiue ex Eccleſia, ſiue ex congregatione Religioſa, ſiue ex ſe ipſis, quod non poteſt ordinariâ lege. 2. ſi ante tempus, quia malus ſuſtentatus, fortè fiet triticū & nimiùm conando, fortè perdes ſanitatem. 3. ſi cum periculo eradicandi triticum: ſi emendes malos, ſeu punias cum damno bonorum. quod accidit in bellis ſuſcipiendis. 4 ſi ſpiritu vindictæ, vt cùm Apoſtoli petebant *ig-*

Zelus nimius patet.

1. 2. 3. 4.

Luca 9.54. *nem mitti in Samaritanos*, quòd non reciperet Christum Respondit Dominus: *Non, ne fortè* Matt.13.29 *colligentes Zizania, eradicetis simul & triticum* Dei charitas. Considera charitatem erga hominem. nã Angelos peccantes, quasi Zizania statim extirpauit, igniq; tradidit: homines autẽ sustinuit, dum in triticum, si vellent, verterentur. Parcit. Parcit etiam Zizanijs propter bonos, sicut cùm paratus fuit Sodomitis parcere, *si vel de-* Gen.18. 32. *cem reperirentur in eis iusti*: quod magno solatio est bonis, & spem facit, quòd eis non oberit inter malos conuersari, & versari. Nihilominus, quando absq; damno tritici possunt Zizania extirpari, Dominus id nequaquam vetat.

PVNCTVM IV.

Mali cum bonis mixti. SIGNIFICAT Dominus tempus collectionis. *Sinite*, inquit, *vtraque crescere vsque ad messem*, quo monemur, semper in hac vita futuros malos bonis permixtos, & quantumuis semper seminet Diabolus Zizania, nunquam defuturum triticum. Putabat Elias, se relictũ 3.Reg.19.18. solum cultorem Dei, cùm audijt à Domino, *re-* Vtrique crescunt. *liqui mihi septem millia virorum*. Deinde simul vtrumque crescit, & lolium & triticum, iuxta Apoc.22.11. illud, *qui sordidus est, sordescat adhuc, & qui iustus est, iustificetur adhuc*. Sed triticum ex Iudicium generale. Dei voluntate, & per eius gratiam, Zizania autem ex permissione illius tantùm. Messis Matt.13.41. tempus erit duplex, & particulare, in morte cuiusque, & vniuersale, post resurrectionem,

quando *Angeli colligent de regno eius omnia scandala*, & eos, qui faciunt iniquitatem, *mittent in caminum ignis. Colligent*, autem *ea in fasciculos ad comburendum*, vt eiusdem culpæ socios similiter cruciandos tradant, & quemadmodum fasciculi se mutuò accendunt: ita infelices illi sibi mutuò sint ad tormentum. Eritque ibi fletus & stridor dentium, præ rabie inuicem excandescentes, & in eos, qui sibi damnationis occasio extiterunt. At, *triticum* inquit, *congregate in horreum meum, tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno Patris sui.* *Mat.* 13.43

MEDITATIO XLVI

De grano Sinapis. Matt. 13.

PVNCTVM I.

Granum sinapis. 1. Christus.

GRANVM Sinapis refert Christum: nam est minimum, nec specie, nec odore æstimabile, intus tamen efficax & calefactiuum, præsertim si teratur. Ita Christus de se: *Ego sum vermis & non homo*: at intus secundùm animam, *in eo erant omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei*, quin habitabat in eo *diuinitas corporaliter*; vt inflammaret omnes, & traheret omnia ad se. In Eucharistia est etiam minimus quando in grani minima particula totus est, & manducatus accendit, & condit quamuis insulsa & ingrata. 2. Deinde refert iustos foris despectos, intus à charitate feruentes, *Psal.* 21.7. *Colos.* 3.6 2. Iusti.

qui persecutionibus vexati virtutem suam produnt, exemplo Christi. Hinc Ecclesia dicitur *nigra, sed formosa*. 3. Refert etiam eas virtutes, quibus Regnum cœlorum acquiritur: quarum prima est *fides* in Christum, mundo despecta: nam credere in Christum crucifixum, *Iudæis quidem scandalum, gentibus autem stultitia* habetur, *ipsis autem vocatis Iudæis & Græcis est Dei virtus & sapientia*. Pariter octo illæ beatitudines à Christo pronuntiatæ iudicio mundi minimè sunt tales, sed potiùs miseriæ maximæ: at intus degustatæ deprehenduntur omnino tales. Denique *stulta mundi elegit Deus, vt confundat* Sapientes, *& infirma, vt confundat fortia, & contemptibilia, & quæ non sunt, vt ea quæ sunt destruat, vt non glorietur omnis caro in conspectu Dei*.

Cant. 1. 5.

3. Virtutes.

1. Cor. 1. 23.

1. Cor. 1. 27.

PVNCTVM II.

Simile Christus.

QVOMODO granum hoc terræ mandatum germinet in arborem præ omnibus oleribus, vt ex vno plurima grana existant. Ita Christus in terra mortificatus, euasit in caput hominum & Angelorum, sortitusque est *nomen super omne nomen*: & impletum est illud, *in die illa erit germen Domini in magnificentia & gloria, & fructus terræ sublimis*. Eodem modo Apostoli euaserunt in magnas arbores per multas tribulationes, sicut prædixerat eis Christus; factique sunt tot fidelium Patres. Similiter Martyres, & Confessores, atque ego ipse potero. Idem

Phil. 2. 9.
Isai. 42. 2
Apostoli.

accommodari poteſt ad ipſas virtutes: nam *fides* creſcit vſque ad contemplationem Dei, *ſpes* vſque ad prægustationem cæleſtium, *charitas* vſque ad vnionem cum Deo perfectam, *obedientia*, vt Dei exequatur voluntatem, tanquam in cœlo ſit; *fiducia*, vt montes transferat. Virtutes.

P V N C T V M III.

QVòD *veniunt aues, & habitant in ramis eius.* Chriſti quaſi rami ſunt, eius prædicatio, conſilia Euangelica, Sacramenta, exempla actionum, miracula, & vitæ eius myſteria, in his ramis habitant non magnæ & rapaces aues, typus ſeruorum; ſed paruæ hoc eſt humiles animæ, per contemplationem illuc euolantes: qualis erat quæ dicebat *ſub vmbra illius, quem deſideraueram, ſedi, & fructus eius dulcis gutturi meo: quis dabit mihi alas & volabo*, & ibi *requieſcam*? Deinde & ſancti viri tanquam arbores expanderunt ramos ſuos, prædicando, ſcribendo, viuendo; quos intuendo, & imitando, proficere debemus. Rami Chriſti qui? *Cant. 2. 3.* *Pſal. 54. 7.*

MEDITATIO XLVII.

In Communi SS. Virginum

De Negotiatore Margaritarum. Matt. 13.

P V N C T V M I.

QVòD ſtudia negotiaonum ſint varia pro diuerſitate rerum, quas quærunt: alij enim bona temporalia, alij ſciētias; alij politicas virtutes, tanquā margaritas, venātur. Chri-

stianus autem quærere debet Christum,& quæ
Psal. 23.6. nos cum illo iungunt virtutes. *Hæc est generatio quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Iacob.*

PVNCTVM II.

QVOMODO quærere oportet? incessanter petendo à Deo: *Petite & dabitur vobis.*
Matt.7.7. Deinde studiosè meditando circa illa, vbi inuenitur Christus. Deniqúe insistendo illis medijs, quæ inspirantur à Deo & alioqui sunt idonea.

PVNCTVM III.

Vna& preciosa gemma. BONVS Negotiator, *inuenta vna preciosa margarita, vendit omnia, quæ habet, & emit eam. Vna & preciosa* dicitur: hæc est Christus Deus homo non plures, sed vnus: vel etiam
Colos.3.14. *Charitas*, quæ est *vinculum perfectionis*, in quo
Christus. omnes vinciuntur virtutes: & quæ nos vnum
Act.4.31. facit cum Deo,& proximo, vt sit *cor vnum & anima vna*. Dicitur inter conchilia margaritarũ
Charitas. esse vnum, quasi dux, quo capto facilè reliqua: hæc estCharitas. Inuenitur, cùm planè penetratur illius excellentia, & cognita rapit ad se cor, vt parum iudicet, pro illa dare omnia, iuxta
Cant.8.7. illud, *si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.* Inspice, quam margaritam quæras, an hanc preciosam, vel potiùs terrenam aliquam. Deinde,
Examen. quàm seriò quæras. Deniqúe quid pro habenda dare velis? quanti eam æstimes?

PVNCTVM IV.

QVòD hæc Margarita preciosa sit etiam perfectio Religiosa, ad Christi imitationem, quæ vna est, eminenter continens dilectionem duplicem: Iesu, & proximi, quasi lumen duplex oculorum, de quibus ad sponsam dicit Dominus: *vulnerasti cor meum, in vno oculorum tuorum. Vnum* dicit, cùm sint duo: quia vt vnus agunt, & quo vnus vergit, etiam alter. tales sunt actiones Religiosorum ex Dei & proximi charitate. Magni fiunt duæ Margaritæ similes, & pro inauribus appendi solent ad ornatum. Ita Religiosam vitam ornant Dilectio Dei, & proximi. Si intelligerent homines precium eius, omnes vellent sua diuendere, pro ea comparanda. ô intelligam ego! ô studeam copulare in vnum, & duobus, quasi vno oculo, videre Deum & proximum!

Religiosa perfectio Margarita

Cant. 4. 6.

MEDITATIO XLVIII.

Dominica 3. post Trinitat.

De Oue perdita. Luc. 25.

PVNCTVM I.

HOMO, qui habet oues, est Christus, qui propter illas descendit de cœlo, & mirabiliter eas gubernat. Nouit singulas nominatim, suo charactare signat, ante eas vadit, præcedens exemplo, curat à scabie peccati, defendit à lupis infernalibus, pascua præbet

Pastor Christus.

pinguia, doctrinæ, & Sacramentorum, imò seipsum illis in cibum dat: ô sic me guberna, &
Psal.22.1. pasce! *Dominus regit me, & nihil mihi deerit.*
Oues fideles. Centum oues sunt generatim fideles, sed peculiariter electi, quos in numerato habet Deus &
Ioan.10.3. scit *qui sunt eius. Hi vocem eius audiũt*, obedientes eius præceptis, nouerunt ipsum per fidem & contemplationem, sequuntur imitatione, gaudent illius pascuis, reddunt ei suam lanam, externa bona, lac etiam internorum affectuum, & delicias a se abdicant propter ipsum, fœtus item bonorum operum & carnem deniquè propriam, si opus sit mori illius causa, vt
Cant.2.1. vicem reddant. *Dilectus meus mihi & ego illi.*

Ouis perdita peccator. Ouis periens peccator, ex cœtu iustorum, & obedientia pastoris proprio suo arbitrio discedens: Nempè non intelligit, nec æstimat bona quæ sub illo habet. graue illi est audire vocem eius, dura reputans mandata illius; difficilè, sequi euntem per vias asperas crucis, & mortificationis, fastidit pascua spiritualia, præfert carnalia. Retinet sibi lanam, lac, & fœtus, omnia in suum referens commodum. ô quot sic er-
Isai.53.6. rant vsque ad præcipitium inferni? *Omnes quasi oues errauimus, vnusquisque in viam suam declinauit.*

Charitas Christi quærentis. Pastor bonus errantem quærit ouem, totum genus humanum. Ideo in carne venit triennium prædicauit, & tãdem mortem subiit. Et cũ propter omnes ea perfecerit, studio tamen peculiari per se ipsum quæsiuit eas, quæ tunc

aber-

aberrabant, & nunc etiam quærit omnes per suos ministros,& oblata remedia, ac internas inspirationes. Et cum nihil sua intersit, si pereat, quia nec lana earum vestiri, nec nutriri lacte,nec fœtu ditescere opus habet,referre tamen suâ ait,& *illas oportet me adducere.* *Ioan.* 10 16

PVNCTVM II.

QVID agit, cùm inuenerit? Matthæus ait: *si contigerit, vt inueniat eam*: quo significatur,ipsas oues subducere sese,& occultare, ne inueniantur. O Domine, *erraui sicut ouis, quære seruum tuum*,ne desistas,quantumuis ego fugiam,& me abscondam,sicut Adam,& tergiuersari velim, sicut Cain. Inuentam ouem non percutit baculo,non raptat,nõ tundit calce,sed lætus in humeros suos attollit. Docet,benignè excipiendos peccatores, in humeros imponit, quia *peccata nostra ipse tulit in corpore suo*, & quia suâ gratiâ facit eis suaue iter salutis. Quid ni ego vicissim *tollam iugum eius, quod suaue est,& onus leue*? Quin instituit publicam gratulationem, *conuocans amicos & vicinos*, Angelos,dicens illis:*Congratulamini mihi,quia inueni ouem meam,quæ perierat.*

Christus perditam reducit.

1. *Pet.* 2, 24

Mat. 11. 29.

PVNCTVM III.

EPIPHONEMA. *Dico vobis, quòd ita gaudium erit in cœlo super vno peccatore pœnitentiam agente, quàm supra nonaginta nouem iustis,qui non indigent pœnitentia.* Quem-

Gaudium conuersionis.

admodum si Pater aliquis habeat plures filios sibi charissimos, ac ex eis vnus ad mortem infirmetur, & præter spem conualescat, extraordinarium gaudium concipit ipse, & familia tota, quale non ex reliquis sanis: ita in hoc discam gaudere & gratulari de salute peccatorum, & non vt Pharisæus murmurare. Ac si aliquando aberrem, vel ideò redire studeam, vt Deum & Angelos lætificem, contra auerser peccatum, ne contristem.

Sabbatho post Dominicam secundam Quadrag.

MEDITATIO XLIX.

De filio prodigo. Luc. 5.

PVNCTVM I.

Boni & mali filij.

DVo genera filiorum. Bonus est maior natu, quia virtus antiquior vitio est, & confert senilem maturitatem, & prudentiam; malus autem est iunior, ab imprudentia & leuitate animi, quam ostendit petendo à Patre portionem suam, quasi Deus quippam alicui debeat, & præsumens, quòd possit per se eam gubernare. Aduerte, quomodo Deus talenta distribuat naturalia, nec non etiam supernaturalia dona, vt vtantur pro libertate. *Deus enim ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui*: ita tamen, vt bonum vsum suggerat, & auxilium præbeat. Disce, benè agi cum eo, qui in domo Patris cœlestis amat manere sub eius gubernatione, nec præsumit seipsum regere, vt iste Prodigus, qui in regionem

Eccli. 15. 14 Libertas hominis.

lon-

longinquam abijt, elongatus à Deo per peccatum, & obliuionem sui Creatoris, iacturamq; faciens omnium acceptorum, inhærendo creaturis: fit vt superbus degeneret in Luxuriæ sordes. Cogitabo, me, eiusmodi fuisse, qui me subtraxerim à Patre, & mille peccates inuoluerim per hoc.

PVNCTVM II.

Miseriae recedentis à Patre. 1. Fames, non panis sed cibi spiritualis, in regione illa longinqua, non vsus Sacramentorum, non exhortatio aut lectio pia, non exempla virtutum, non internæ à Deo consolationes. 2. Adhæret vni ciuium, diabolo, qui ad indigna seruitia seruientem abijcit. 3. pascit porcos, in id tantùm intentus vt sensuales cupiditates expleat, vel ipsos etiam dæmones pascit, qui turpitudinibus hominis, quasi cibis oblectantur. 4. Neque miser satiatur, quia est cibus bestiarum, non hominis. Misericordiæ diuinæ est affligere peccantes, vt resipiscant, sicut iste doctus malis: *Sepiam*, inquit, *viam ipsorum spinis*. Cõtrà est periculosa prosperitas peccatori *Misereamur impio*, *ait Dominus*, *& non discet iustitiam. Et quiescet indignatio mea in te, & auferetur zelus meus à te, & quiescam, nec irascar amplius.*

1. Fames.

2 Seruitus,

3. Pascere dęmonem.

4. Insatiabilis voluptas.

Osea 2. 9.

Isai. 26. 10.

Ezec. 16. 42.

PVNCTVM III.

Resipiscit prodigus. Initium conuersionis, reflectere super statum suum, *in se autem reuersus*, præuentus grati quæ etiam peccatores non deserit. *Redite peccatores ad*

Gratia pręueniēs, *Isa.* 46. 8. 12

cor. Et audite duri corde qui longè estis à iustitia; prope feci iustitiam meam, non elongabitur, & salus mea non morabitur. Tantùm velitis. Deinde promouet conuersionem, si suum cum statu iustorum conferat, etiam minùs perfectorum: *Quanti mercenarij in domo Patris mei abundant panibus; ego hic fame pereo?* atque id tantò efficaciùs fit, si ipse ex illlis aliquando fuit. *Vadam & reuertar ad virum meum priorem, quia benè erat tunc magis, quàm nunc.* Et *conuertimini & videbitis, quid sit inter iustum & impium, & inter seruientem Deo, & non seruientem ei.* Præterea ex his sequitur propositum firmum & efficax nixum agnitioni sui, & fiduciæ in Deum. *Surgam & ibo ad Patrem meum, & dicam, iam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut vnum de mercenarijs tuis.* Tandem festinato opus est ad exequendum propositum, vt iste; *& surgens venit ad Paterm suum.*

Adiuuans. *Osee.2.7.* *Mala.3.18.* Propositū efficax.

PVNCTVM VI.

EXCIPITVR à Patre. *cùm adhuc longè esset, vidit illum Pater ipsius, & misericordia motus est.* Cū adhuc in peccato esset, & resipiscere cogitaret, imò ante hoc: quomodo enim cogitaret, nisi Deo præueniente per gratiam? Iubet reddi *primam stolam* iustitiæ, *annulum in manus*, ad exrcitium bonorum operum, *calceamenta pedibus* ad mortificationem prauorum affectuum, & conuiuio adhibet sui sacratissimi corporis. Atque hæc omnia agit signifi-

Reddit gratiam.

gnificatione maxima lætitiæ. Quid tunc filius, quando non inter mercenarios se receptum, sed in priorem statum videt?

PVNCTVM V

QVOD senior filius ægrè fert. sic innocentiores quidam solent indignari ob indulta dona peccatoribus, defectu videlicet humilitatis, & charitatis, cùm potiùs dicere deberent, quod Moyses: *Quis tribuat, vt omnis populus prophetet, & det eis Dominus spiritum suum*; Deinde per hoc responsum senioris voluit Christus declarare, tantam esse misericordiam Dei erga peccatores, vt possit inuidiam prouocare in ipsis iustis, tametsi illi, diuina consilia venerantes, acquiescunt.

Inuidia aliquorum.

Num. 11. 29

Et tandem mirificè obedientem filium solatur: *fili tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt*: quid ergo est, quòd de stola, & vitulo quereris? Tale est hoc, ac quod de oue perdita: *Maius est gaudium*, &c. nec ideò præiudicatur iustis, qui non indigent pœnitentia.

MEDITATIO L.

Dominica decimatertia post Trinitat.

De Saucio à Latronibus. Luc. 10.

PVNCTVM I.

HOmo hic est quiuis Adæ filius, qui, cùm esset in gratia, & ciuis Ierusalem cœlestis, descendit in Iericho (quod Lunam significat)

Homo lapsus.

ficat) per affectum rerum caducarum. Hic *incidit in latrones*, hoc est, dæmones, insidiatores, & apertos etiam inuasores, qui mundi, & carnis nostræ ministerio vtuntur, ad nos perdendos, nempe opera mundanorum hominum, & nostris appetitionibus. Expoliant bonis, charitate, & alijs donis eam comitantibus Spiritus sancti, & nominatim alium alia virtute aut Castitate, aut Patientia, &c. vel etiam ipsa fide, ac spe, cùm obesse quàm plurimum intendant, dicentes: *Exinanite, exinanite vsque ad fundamentum in ea.* Plagæ sunt, quæ ex peccato manent in potentijs, obstructio intellectus, debilitas voluntatis ad resistendum vitijs, inordinatio passionum. *Semiuiuus relinquitur*, cum sola fide, & lumine naturali. Hunc me fuisse cogitabo.

Luc. 10. 3. Qui Latrones.

Quibus spolient

Psal. 136. 7.

PVNCTVM II.

QVI sunt illi transeuntes? *Sacerdos* & *Leuita* sunt, qui, licèt in dignitate positi, non valent subuenire, (tale vetus Sacerdotium) vel, qui proprijs commodis intenti, non tanguntur aliorum misericordia, vel, qui sat putant, si ipsi periculum vitent suum. Deniq́ue nulla pura creatura potuit remedium afferre. *Samaritanus* autem (quod significat custodem desertorum) est Filius Dei, qui ex cælesti Ierusalem veniens in hunc mundum instabilem, & vt homo ingrediens per vias communes absq́ue peccato, proq́ue Samaritano in contemptum habitus, nostri misertus est.

Samaritanus Iesus.

PVNCTVM III.

QVID egit Samaritanus? Appropiauit ipse vulnerato, cui non erant vires surgendi, vel accedendi ad medicum. Talis est peccator ex se, nec iuuare se potest, nisi præuentus gratiâ. 2. *Alligauit vulnera*, extersо cruore, cohibens vlteriorem fluxum, quod est ab affectu peccati cessare, non solùm ab actu. 3. *Infudit oleum & vinum* ex vasis Sacramentorum, quæ cœlo attulit, oleum misericordiæ leniens, & vinum charitatis confortans. Tale etiam est Verbum Dei, partim blandè alliciens, partim perstringens, vt parturiamus Spiritum salutis. 4. Imponit in *iumentum suum*, transferendo in se peccata nostra & opportunis auxiliis debiles adhuc ex plagis subleuando. *Abducit* ex via, & peccandi occasionibus subtrahit, *inducitque* in *diuersorium* Ecclesiæ, vel etiam in tutum hospitium Religionis, & *curam illius agit*, tanquam Pater amantissimus. Non deserit, quos iustificat. Altera die quando tempus fuit redeundi ad cœlum, vnde venerat, *protulit duos denarios, deditq́ stabulario, vt curam illius ageret*. Substituit sibi Vicarios, & suppeditauit sumptum ad curationem. *Duo denarij* sunt scientia & potestas. Hortatur autem, vt non solùm curã adhibeant necessariam, & quam ex officio teneantur, sed, vt exquisitam, supraque debitum, id enim ipsis ad præmium fore. Tanta est Christi sollicitudo de incolumitate nostra,

1\. Appropinquat peccatori.

2\. Ligat vulnera.

3\. Infundit vinum.

4\. Tollit peccata.

5\. Et occasiones peccati.

6\. Superioribus committit.

Quid

Psa. 115.12. *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?*

PVNCTVM IV.

Conclusio. *Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? qui fecit misericordiam in illum. Vade & tu fac similiter.* Vult vt inuicem id officium præstemus in necessitatibus, tam corporis, quàm animæ, pro nostra facultate, & in exemplum insinuat, *redditurum mensuram bonam & supereffluentem.*

Christi imitatio.

Luc. 6. 88.

Nota. Hæc Parabola potest considerari, vel de genere humano percusso, & spoliato in Adamo per peccatum originale, vel de quouis peccatore, ratione peccati actualis proprij.

MEDITATIO LI.

Dom. 22. post Trini.

De Seruo debitore decem millium Talentorum. Matt. 18.

PVNCTVM I.

Tempvs rationis reddendæ est punctum mortis: solet tamen citiùs præmonere nos Dominus, inspirando, vel morbo, vel aliter visitando, & tunc melior spes est componendæ rationis, & interest, vt in vita fiat, quod est misericordiæ tempus. Debitum *decem millium talentorum* dicitur, quando quis oneratus est peccatis. 1. Quia sunt contra decem præcepta, & quando etiam contra v-

peccator. debitor 1.

num *factus est omnium reus. qui enim dixit, non mœ. haberis, dixit, non occides*: ac proinde in singulis offenditur legislator, vnde habet rationem peccati mortalis. 2. Quia sunt innumerabilia, & eò magis, si venialia adnumeres. 3. A grauitate, instar talenti, quia contra infinitam Dei bonitatem, & eximia beneficia, & in conculcationem sanguinis Christi, & interitum animarum ab eo redemptarum, & destructiua donorum gratiæ. 4. Quòd nec pro vno potest homo satisfacere, cùm per peccatum constituatur inimicus Dei, & debitum sit infinitum ab offensi dignitate. 5. A pœna, qua dignus est, vt *ipse, vxor filij, & bona* diuendantur. Quis non exhorrescat peccatum

Iacob.2.10. 2. 3. 4. 5.

PVNCTVM II.

PATIENTIAM *babe in me, & omnia reddam tibi.* Aptè seruus iste egit ad obtinendam remissionem. 1. Agnoscit sincerè debitum. 2. Humiliat se, *procidit ad pedes* 3. Orat instanter, vt sibi detur tempus satis faciendi. 4. Proponit, ac promittit se omne redditurũ. id fit interuenientibus meritis Christi, & gratia. Faciam similiter. Vide Domini bonitatem: *Misertus serui illius dimisit eum, & debitum dimisit ei.* Plus facit, quàm petebatur, reuocata sententia de ipso, & cæteris vendendis, nec modò moram, concedendo solutioni, sed planè condonando. Vtique quo ad culpam, & pœnam æternam, pro quibus satis facere nequimus. remittit etiam temproa-

Media impetrandi veniam 1 2 3. 4

Omnia Deus remittit.

lem,

lem, pro contritionis feruore. Tam bonus & misericors Dominus est, nobisque tam miseris, valde opus erat.

PVNCTVM III.

1. Plus Deo debes quã tibi proximus.

IDEM seruus tanto beneficio affectus, *conseruum suffocat pro centum denarijs.* 1. Solet vnus homo alteri esse debitor, quia facilè cõtingunt offensiones verbo aut facto, pro humana fragilitate. Et habent inde iusti materiam virtutis, ex corde orando, *dimitte nobis sicut & nos.* sed ista debita præ nostris erga Deum instar sunt paucorum denariorum, respectu millenorum talentorum, & adeò etiam minora, quòd iniuria ab excellentia offensi æstimetur, & quæ fit Deo, infinita. 2. Magna extitit serui crudelitas, quòd tam violentè inuasit, quòd supplicem, & ijsdem verbis deprecantem repulit, quòd trusit in carcerem, quòd non habuit rationem Domini communis, & qui ipsi indulserat, cui sine dubio ingrata erat futura illa vis. 3. Dicitur, quòd *egressus à Domino* ista perpetrauit, extra illius positus conspectum: sic nos, cùm obliuioni Deum tradimus, quòd sit inspector, Iudex, benefactor tam eximius.

2. Crudelitas serui.

3. Obliuio Dei.

PVNCTVM VI.

NARRATVR factum Domino, qui animaduertit. *Conserui contristati sunt*: sic iusti ob delicta proximi, quando alios lædunt; & quia lædunt facientes, & Deum offendunt.

Conserui *narrauerunt Domino*:& ille ipse dolor, quem concipiunt iusti de talibus, clamor est apud Deum. *Tunc irritatus Dominus vocauit illum*. Fit, vt ob quædam peccata Deus acceleret tempus reddendæ rationis. Et absque hoc versari semper deberet ante oculos illud vltimum tempus, alioqui incertum. *Traditur tortoribus, quoadusque reddat vniuersum debitum*. Ita prouocat iram Dei, & exacerbat ingratitudo acceptæ remissionis; quando propter Deum non exhibemus similem benignitatem proximis.

PVNCTVM V.

CONCLVSIO. *Sic & Pater meus faciet vobis, si non remiseritis vnusquisque fratri suo de cordibus vestris*. Tanta est charitas Dei erga hominem, vt velit omnes similiter inuicem se amare. & indicantur quatuor causæ hoc faciendi. 1. Quia Pater cælestis ita iubet. 2. Quia sumus fratres inter nos. 3. Quia vnusquisque habet, quod ab alio sibi remittatur. 4. Quia ipse Pater remittit nobis tantò maiora. Accedit seueritas diuinæ vltionis, nî fiat.

Iniuriæ condonandæ cui.

1.
2.
3.
4.

MEDITATIO LII.

De Villico. Luc. 16.

Domin. 9. post Trinit.

PVNCTVM I.

HOMO *diues* est Deus ipse, cuius sunt omnia, quæ ad corporis vitam & oble-

Deus diues dat.

ctationem faciunt; tum bona gratiæ & gloriæ, quæ ad animam præcipuè spectant. *Villicus* est quilibet homo, cui ita Deus bona corporis & gratiæ tribuit, vt rationem reddere debeat de vsu illorum, qui debet esse iuxta Dei voluntatem. quare dissipator est, qui secùs illis vtitur. *Diffamatur* autem de dissipatione, non ex rumore hominum, sed ex facto ipso, quod Deum non possit latere.

Homo villicus.

PVNCTVM II.

EXIGITVR ratio à Villico, & exuitur officio. *Redde rationem: iam non poteris villicare*. Fit aliquando, vt Deus prouocatus peccatis præuertat tempus rationis. Vnde ait: *Ne impiè agas multum; & noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo.* Contingit autem duobus modis, vel absque præmonitione, non dato tempore præparationis, vel dato, quod petebat Dauid: *paucitatem dierum meorum nuntia mihi.* Atque tunc ait: *quid hoc audio de te?* quo dicto repræsentabat nobis vniuersa peccata, & vitæ remissionem. Idipsum dicit in abscessu animæ, quando non est amplius pœnitentiæ locus. Sed quàm terribile illud: *Redde rationem villicationis tuæ?* in quo plurima continentur. *Venit nox, quando nemo potest operari.* &, *manifestari oportet ante tribunal Dei, vt referat quisque propria, prout gessit, siue bonum, siue malum.*

Luc. 16. 3.
Accelerat iustitiæ diē quandoq;.
Eccl. 7. 17.
Psal. 101. 24.
Reddes rationem.
Ioan. 9. 4.
2. *Cor* 5. 10.

PVNCTVM III.

VILLICI commentum. Non commendat Christus fraudem, sed industriam & studium consulendi sibimet, quod incitari oportet, estq; nobis ad confusionem, qui tam studiosi non sumus pro animæ salute. Quod ait: *fodere non valeo*, ad asperum vitæ genus referri potest. Et, *mendicare erubesco*, ad vitam contemplatiuam, quæ est assidua oratio, & quasi mendicatio à Deo. Monet Christus, vt qui hæc subliminora nequit, saltem bene alijs faciat, quomodo potest, vel in corporalibus, vel in spiritualibus, iuxta Pauli consiliũ: *Exerce te ipsum ad pietatem, quæ ad omnia vtilis est, promißionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ.* Diuitias autem vocat Christus *mãmona iniquitatis*, quãuis licitè acquisita, quia iniqui tantũ in eis felicitatem ponunt, (*Beatũ dixerunt populum cui hæc sunt*) vel, quia fortè sunt instrumenta peccandi. *Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationes, & laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociua.* Possunt tamen seruire saluti. Vnde ait Dominus: *Facite vobis amicos de Mãmona iniquitatis*, vt Tobias: *Fiducia magna erit corã summo Deo omni facienti Eleemosynam.* Et, *posita in corde pauperis pro nobis exorat* ab omni malo. Quare Paulus Timotheo: *Diuitibus huius sæculi præcipe, non sperare in incerto diuitiarum sed in Deo viuo, diuites fieri in bonis operibus, facilè tribuere.*

Confundit nos villicus.

1. *Tim.* 4. 7.

Diuitiæ Mammona.

Psal. 143. 15.

1. *Tim.* 6. 9.

Tob. 4. 11.

Eccl. 29. 15.

1. *Tim.* 6. 17

MEDITATIO LIII.

Domin. II. post Epiphan.

De Publicano & Pharisæo. Luc. 18.

PVNCTVM I.

Actus superbiæ.

AFFECTVS superbiæ in Pharisæo. 1. Quòd se putat perfectum. Vnde nihil petit, nec veniam peccatorum, nec gratiæ augmentum, aut conseruationem. 2. Quòd prætextu gratiarum commendat seipsum ab operibus bonis. 3. Quòd se præfert alijs. 4. Quòd exilia sua opera bona cum sæcularibus aliorum confert; & opera tantùm externa, quæ iactantiæ causa faciebat, vti *sepulchrum dealbatum, intus autem plenum omni spurcitia.* (Matt. 25. 27) 5. Quòd contemnit alios, etiam eum, qui secum orabat, quem temerè iudicat. Tam est cæca superbia, vt illius, qui dicebat: *Diues sum & nullius egeo, & nescis, quia miser es, pauper, & cæcus, & nudus.* (Apoc. 3. 17) *Hi vident festucam in oculo fratris sui, & in suo trabem non considerant.* (Matt. 7. 3.)

PVNCTVM II.

Actus humilitatis.

HVMILITAS Publicani. 1. *A longè stat*, indignum se reputans, propinquare Deo, vel etiam Pharisæo. 2. *Non audet leuare oculos* præ pudore ob sua peccata. 3 *Pectus percutit* ex animo contrito, & cupido satisfaciendi. 4. Veniam sibi ipsi petit, se solum considerans peccatorem. 5. Paucis orat, confidens de misericordia Dei, qui non exau-

dit in multiloquio: *Deus propitius esto mihi peccatori.*

PVNCTVM III.

SENTENTIA Christi de vtroque: *Descendit hic iustificatus in domum suam ab illo.* 1. Decernit Dominus, non ex verbis, 1.
sed ex affectu cordis vtriusque. 2. Effectus 2.
superbiæ inanes reddere virtutes, humilitatis autem destruere peccata, interueniente pœnitentia. 3. Vniuersè: *qui se exaltat* 3.
humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur. Id verum in omni statu & conditione hominum. Contingit autem tum in hac vita frequenter, tum maximè in altera semper, vt, qui in hac se humiliat, in illa exaltetur.

MEDITATIO LIV.

De Operarijs conductis. Matt. 20.

Dominic. Septuages.

PVNCTVM I.

PATER *familias* est Deus, qui licèt amplum regnum possideat in cœlo & in terra, tamen eò dicitur Paterfamilias, quòd singulis ita prouidet, ac de minutis ita disponit, atque si paruæ præesset familiæ. Deinde, quia Parabola sumitur à re domestica. Familia est fidelium congregatio, & præcipuè iustorum; operarij autem, qui eam excolunt, Prælati & alij. Vbi nota, quòd familia & vinea in idem

Deus omnibus prouidet.

Prælati.

recidunt: ac proinde fideles sunt vites, & filij familias, seu Ecclesiæ. vnde Dauid dicebat: O Domine, *quia ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ.* quin operarij dici possunt singuli fideles. Conducit operarios ipse Deus, *quia nemo venit ad Christum, nisi Pater attraxerit eum.* vtitur autem medijs. *Exit primo mane*: quia ex quo incipit lumen rationis lucere in hominibus, eos vocat; licèt plerique detrectent, nec tamen omittit iterum atque iterum vocare per omnes ætates. & allicit alios, vt mercenarios, spe præmij, alios intus corripiendo, & simul mercedem suam offerendo, alios denique, veluti iubendo, vt virtuosè occupentur. Amabo hanc sollicitudinem Patris pro salute hominum, dolebo, quòd multi non obsequantur, & ego aliquando restiterim. *Exijt etiam primo mane* mundi vocare operarios; & in vtraque lege, naturæ & scripta: & tandem factus homo. Rogabo, vt mittat operarios idoneos in amplas gentilium regiones, ad gloriam suam.

Psal. 115. 6.
Ioan. 6. 44.
Affectus laudis.

PVNCTVM II.

REDDITIO mercedis. 1. Committit Procuratori suo: hic est Christus, *cui Pater potestatem dedit iudicium facere, quia filius hominis est*, & fit in cuiusque vitæ fine. nam vita est tanquã dies, quæ præterijt, comparata æternitati. vnde Dauid dicebat: *mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesterna quæ præterijt*: & quia ita viuendum, ac si quotidie

1. Christus iudex.
Ioan. 5. 7.
Psal. 89. 4.

tidie vocandi ad mercedem percipiendam. 2. Nec vnius horæ labor fraudatur mercede, quæ tamen æqualis non erit, quia *reddet vnicuique secundùm opera sua*. 3. Magis feruor operis, quàm diuturnitas æstimatur: quo fit, vt nouissimi accipiant eundem denarium, nam hi solent cum maiori humilitate & feruore operari, se indignos mercede putantes; alij autem solent plus præsumere de suo merito, hinc illi vocantur priores ad mercedem, in eo quasi accidentali honore cæteris prælati. Collige, si vna hora tantùm profecerunt, quid si ab initio venissent? quàm beati id vellent, & primo mane paruisse vocanti, & tota vita feruenter operati fuisse? tu iam facito.

2. Merces. Rom. 2. 6.

3. Nouissimi primi.

PVNCTVM III.

MVRMVRATIO priorum. Non murmurabunt sancti: sed per hoc Christus declarare vult, quanti sit meriti, & gloriæ apud Deum, feruenter egisse, vt cæteris sanctis ad inuidiã foret; si ratio status pateretur. Deinde indicantur proprietates remissorum. 1. præsumunt de suis operibus ob diuturnitatem, vnde dicunt: *Hi nouissimi vnã hora fecerunt*: feruentes non ita: *portant pondus diei & æstus*: quia remissè operantibus onerosa sunt, licèt non grauia opera; contrà feruentibus leuia, quæ alioqui grauia. 2. Deinde exaggerant suos labores. 3. illi sunt mercenarij, & queruli, taciteque obmurmurant Deo & hominibus, quasi non pro merito

Murmura remissorũ. 1. 2. 3.

suo honorentur, & promoueantur in hac vita At feruidi solo Dei amore operantes nihil tale, sed quouis fauore, diuino & humano, reputant se indignos.

4. 4. Illi sunt inuidi, & obtrectant feruentibus, quasi nouitijs; isti tacent, & optant, omnes abundare diuinis & humanis fauoribus.

PVNCTVM IV.

Multi peccatores, pauci iusti.

CONCLVSIO. *sic erunt nouißimi primi, & primi nouißimi* Nam sunt, qui iudicio hominum habentur primi, & alij contrà nouissimi, cùm iudicio Dei secùs sit. *Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.* Multi vocantur ad fidem, & gratiam, sed pauci obediunt: ita etiam inter multos ad perfectionem vocatos plerique sunt remissi, pauci perfecti.

Feria 6. post 2. Quadragesimæ.

MEDITATIO LV.

De Vinea. Matt. 21.

PVNCTVM I.

Seps Angeli.

PROVIDENTIA Dei circa *vineam* Ecclesiæ suæ. 1. *sepem circumdedit ei*, custodiam Angelorum, qui arcet feras, dæmones à vinea. quin *Dominus in circuitu populi sui* vallauit etiam præceptis, & maximis tũ præmijs propositis, tum pœnis. 2. *fodit in ea torcular.* Hæc sunt Sacramenta, Sanguinẽ Christi continentia, qui expressus est in torculari crucis, vnde Sacramenta vim habent suã, ac inprimis Eu-

Psal. 124. 2.

2. Sacramenta torcular.

charistiæ mysterium. Lex etiam diuina dici potest torcular, quia *eius finis est Charitas*, optimum videlicet vinum, quod ipsius etiã Dei cor lætificat. quodq; exprimitur studio mortificationis, & humiliationis quasi prælo. 3 & *ædificauit turrim*. Hæc est diuini oculi omnia contuentis prouidentia. Item *domus Dei*, seu sacra ædes, in qua *inuocatur illius nomen. quod est turris fortißima*. Item sacra Scriptura, per quam eleuantur corda nostra à terrenis, & quæ vt *turris Dauid, ædificata est cum propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium*. Habet omnia præsidia contra aduersarios, tum visibiles, tum inuisibiles. 4. & *locauit eam agricolis*. ij sumus nos, quisque pro sua parte, pro anima propria, & pro sibi commissis. *Locauit*, non vendidit, quia dominium sibi retinet: vult autem, vt eam excolamus ita, vt fructum afferat; fructus autem sibi reseruat. 5. *Et peregrè profectus est*, vt liberè pro arbitrio agamus, ac si ille abesset, nec inspiceret: sic probat fidelitatem nostram.

1. Tim. 1. 5.

3. Turris prouidentia Dei.

Prou. 18. 10.

Cant. 4. 4.

4. Locat nobis.

5.

PVNCTVM II.

EXACTIO fructus. Tempus fructus est tota hæc vita: *Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes*, & pro nobis & pro alijs. *Misit seruos suos ad agricolas, vt acciperet fructus*. Semper misit Deus hortatores, olim Patriarchas & Prophetas, & tandem filium suum, quem similiter malè exceperũt: vt meritò queratur, *quid est quod debui vltrà facere*

Gal. 6. 18. Deus mittit seruos varios.

Isai. 5. 4.

vineæ meæ? nec desistit adhuc vrgere nos per seruos suos, internasq; motiones, quas repellimus. Et, dum peccamus, iterum Filium Dei crucifigimus. Quin filium in medio nostrûm reliquit, in Venerabili Sacramento, vt saltem eius respectu moueremur ad bene agendum: sed nihil satis duro cordi.

PVNCTVM III.

SENTENTIA in malos Agricolas. Ipsimet pronuntiant, *malos malè perdet, & vineam suam locabit alijs agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.* Tam sunt iudicia Dei iusta, vt idem contra se proferant rei quanta etiam hominis malitia; qui, cùm ita sentiat, non tamen sibi applicat ad emendationem. Tum Dominus approbans, ad ipsos applicat. *Ideo dico vobis, quia auferetur à vobis Regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus eius.* Terribilis & iusta sententia, quam executus est Dominus in populo suo. Exequitur etiam quotidie, dum alijs abnegantibus fidem alios substituit, & regna ipsa propter peccata transfert ad alios. ac si ego non respondero vocationi meæ, pro vno ingrato plures sibi obsequentes suscitabit.

Dei iusta sententia.

MEDITATIO LVI.

De Inuitatis ad Nuptias & ad Cœnam Matt. 22. Luc. 14. Dominica 20. post Trinit.

Consentiunt ambæ Parabolæ, & eôdem spectant.

Pvnctvm I.

SIMILE *est Regnum cælorum Regi, qui fecit nuptias filio suo* Rex hic est Pater cælestis, qui naturam humanam filio suo in vnitate personæ mirabiliter copulauit, vtiq; vilem & deformem, sed copulatam insigniuit omni lapide pretioso. Cur non potiùs Angelicam? quia humana magis indigebat. Et in hoc cõmendatur bonitas & charitas Dei. Neque id modò, sed filium suum iam hominẽ factũ desponsauit Ecclesiæ, animabus fidelibus, in fide & charitate ornans illam, vt decebat sponsam filij Dei. Agnosce, ô anima, dignitatem tuam! Neque id beneficium voluit esse paucorũ, aut tantùm nobilium, sed planè omnium, absque exceptione gradus & conditionis. Rex Deus, Filius Christus.

Pvnctvm II.

INSTITVIT Nuptialem cœnam, *& misit vocare inuitatos.* In hac cœna tria proponuntur fercula. 1. Doctrinæ cælestis, qua intellectus illustratur, & pascitur. 3. Fercula parat. 1.

2. 2.Præceptorum & consiliorum, quibus perficiendis voluntas impinguatur, & mirificam
3. capit delectationem.3.Sacramentorum,vitam præbentium, & nutrientium, quod maximè præstat Eucharistia,in qua ipse sponsus sumitur,*omne delectamentum in se habens*. Ad hanc coenam vocamur per prædicatores, & inspiratores, & alia media. Accurram auidè, vt tantis fruar delitijs.

Sap.16.20.

PVNCTVM III.

Impedimenta tria.

INVITATI prætendunt excusationes, quò minùs veniant.1. *Villam emi,& necesse habeo exire & videre illam.* Hæc est superbia vitæ,vanitatis,& curiositatis studium. 2.*Iuga boum emi quinque, & eo probare illa.* Hæc est sollicitudo nimia temporalium.3.*Vxorem duxi,& ideò non possum venire.*Si concessa carnis cura auocat,quid faciet inconcessa? 4.*Reliqui tenuerunt seruos eius,& contumelijs affectos occiderunt*.hoc iam crimen inexpiabile. faciunt hoc, qui benè consulentium & monentium honorem,& famam gladio linguæ concidunt, eosque vellent perditos:In tales excandescit Rex, & *occidi iubet*, euersa ciuitate ipsorum, rebusque omnibus incensis.

1. Superbia.
2. Auaritia.
3. Voluptas.
*Luc.*14.20.
Detrahentes prædicatoribus.

PVNCTVM IV.

SVBSTITVVNTVR alij conuiuæ. Non frangitur diuina bonitas ingratitudine spernentium ipsius coenam, quamuis ex ijs sint, qui minimè debuerant,quippe cultiores:

sed

sed pergit inuitare abiectiores, qui, quòd in mundo parum habent, liberiores sunt ab impedimentis veniendi. Iubet autem *vocari pauperes, ac debiles, & cæcos & claudos*, & obuios quosque & *compelli ad intrandum*. Non vult haberi rationem vel defectuum naturæ; vel etiam virtutis, quia illi non obstant: ab his autem accedentes sanantur per gratiam iustificationis. *Compellendos* dicit, ad vim gratiæ diuinæ significandam, quæ etiam rebelles ad se compellit voluntates, non cogens, sed fortiter, suauiterque trahens, vt quis amore trahitur. Denique vult, domum mensamque suā repleri discumbentibus. Quare ne cadamus animo, ob multorum pereuntium ruinas, potens enim & illas reparare; suorumque numerum implere.

Vocat sine respectu conditionis nouos.

Pvnctvm V.

Rex discumbentes lustrat, & *videt hominem non vestitum veste nuptiali*. Hæc est charitas & iustitia, sine qua non est accumbendum huic mensæ, præsertim corporis Domini. Imò, quicunque intra Ecclesiam est, & bonis illius participat, si ad finem mundi, aut vitæ suæ fuerit repertus absque charitate, quando Dominus visitatum venerit, expelletur foras, & *proijcietur in tenebras exteriores*. Sed quomodo inter tot. vnus tantùm inuentus absque tali veste? significatur, quòd nemo effugiet diuinos oculos, etiamsi vel vnicus sit inter innumerabiles. Et tantum id esse

Sola fides non sufficit.

Deum nemo effugiet.

malum,

malum, vt si vel vnicus ex omnibus proijciendus foret, sufficeret, vt omnes contremiscerent: quid autem, quando contrà accidet, vt paucissimi saluentur præ numero pereuntiũ? Denique quis ferat illam obiurgationem? *Amice quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem?* vnde tantum ausus? ô quanta confusio futura est tali in præsentia Angelorum & Sanctorum! & ad hæc *obmutescet*. quomodo enim excuset? Obmutescam ego nunc à propria conscientia redargutus, ac emendationem vitæ meditabor.

Confundet malos.

PVNCTVM VI.

Pœna.

SENTENTIA in reum: *Ligatis manibus, & pedibus mittite eum in tenebras exteriores.* Pœna quadruplex 1. perpetui carceris, in quo vincietur. 2. Obstinationis, *ligatis pedibus*, vt nullos affectus bonos concipiat, & *manibus*, ne bona operetur. Siquidem in hac vita talis fuit inordinatis passionibus obnoxius, & ad bona opera præpeditus. 3. Horribilium *tenebrarum*, quòd visionis Dei clara luce priuabitur, & iudicij lumen in illo tenebrescet, sed & corporeæ tenebræ offundentur, quando ignis ille Infernalis vret, sed minimè lucebit. 4. *Ibi erit fletus & stridor dentium.* flebit, quia tanti boni iacturam fecit, & crucians malum lachrymas exprimet irremediabiles.

1. Carceris. 2. Obstinationis. 3. Tenebrarum. 4. Fletus.

MEDITATIO LVII.

De decem Virginibus. Matth. 25.

In Communi SS. Virginum.

PVNCTVM I.

IN ECCLESIA sunt boni & mali, prudentes & insipientes, & vtrique Aduentum Christi sponsi exspectant, ad nuptias cum Ecclesia triumphante celebrandas. Fatuis similes sunt, qui lampades habent, sed non oleum, ad fouendum lumen. Veritates fidei tenent, sed non charitatem, lucent exteriùs per opera quædam, sed interna virtute carent: sunt integri corpore, sed non spiritu, profitentur perfectionem, à qua longè absunt. Quid nî stultus sit, qui iudicem omnia peruidentem, & præsertim interna requirentem non aliter paratus expectat? contraria omnia faciunt Prudentes.

Fatui qui?

PVNCTVM II.

MORAM *faciente sponso, dormitauerunt omnes & dormierunt.* Mora fit, quia boni & mali ferè sibi persuadent longiorem vitam, &, vt Dauid loquitur, *annos æternos in mente habent.* vnde boni remissiùs viuunt, & mali peccant liberiùs quod est dormire. *Surge qui dormis, & illuminabit te Christus.*

Psal. 76. 6.

Ephes. 5. 14.

Item dormio vocari potest ægritudo, aut senectus, aut alia causa disponens ad mortem: cuius imago quædam est ipse somnus. Priuat enim vsu delectabilium, vt mors, & quamuis

Dormire quid?

repel-

repellatur, tandem obruit vigilantem. Cùm me ad somnum compono, mortis memoriam reuocabo.

Iudicium repentinũ.

Media autem nocte clamor fit: Ecce sponsus venit, exite obuiam ei. Cùm minimè cogitatur, ex improuiso. proinde hanc vocem insonare auribus meis aßiduè curabo. Venit autem vt sponsus prudentibus, at stultis vt iudex. Eandem vocem audire mihi videar, cùm ad sacram communionem accedo.

PVNCTVM III.

Stultitia peccatorũ.

ADVENTVS sponsi. *Tunc surrexerunt omnes Virgines illæ* in aduentum sponsi: & quasi ex somno graui experrectæ circumspicient se ipsas, & lampades suas, quas stultæ deprehendent inconcinnas, ad occurrendum sponso, & serò de oleo cogitabunt, cumque irrisione mittentur ad vendentes, qui nulli ibi erunt, quando omnis sublata erit auxilij occasio. Ergo nunc mihi prospiciam.

Iustorum exultatio.

Ad prudentes paratæ occurrent. ô quàm sibi gratulabuntur! quanta gestient lætitia à visione clara sponsi? à complexu & osculo beatificæ charitatis! à delicijs mensæ illius! tunc lampas cuiusque lucebit centupliciter, à lumine charitatis, vultûs sponsi, & flammas emittet sincerißimæ charitatis, redundante oleo diuinæ consolationis, sine metu, & absque periculo extinctionis in æternum.

PVNCTVM IV.

CLAVSA *est ianua*, tùm prudentibus, quæ nunquam ab illa felicitate excidere poterunt, tum fatuis, quibus nunquam patebit ingressus, obiecto illo quasi pessulo inuiolabili: *Nescio vos.* Conclusio Parabolæ est: *Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam* Vigilate. *Mar.* 13, 37.

MEDITATIO LVIII.

De Talentis. Matth. 25. *Lucæ* 19.

In Comm. Confessorum.

PVNCTVM I.

QVAE sunt ista talenta? 1. bona naturæ, tam corporis quàm animæ. 2. bona externa, & acquisita, vt scientiæ, officia, honores. 3. propria fidelium, sed communia cum malis, vt fides, spes, ius Sacramentorum. 4. propria iustorum, Charitas, & dona quibus negotiantur, & merentur sibi incrementum gloriæ. 5. gratis data, pro ædificatione Ecclesiæ, & animarum salute promouenda.

Talenta quinque. 1. 2. 3. 4. 5.

Dator omnium est Deus, à quo recognoscenda sunt: dantur autem non æqualiter, sed iuxta triplicem mensuram in Parabola expressam: *quinque, duo, vnum*: de quo nemo queri potest, quia nulli Deus debet, & distribuit pro sapientia sua. Dat autem secundùm propriam cuiusque virtutem, prout videt cuique conuenire, respectu finis, propter quẽ dantur. Finis autem est salus & perfectio tùm

Deus dator

nostra, tùm proximorum, pro cuiusque viribus. Dantur enim, vt negotiemur. *Negotiamini, dum venio*. quo prohibentur duo extrema, & cessatio, & profusio. nam vtendum est talentis, nec temerè impendenda cum periculo amittendi. O Domine, da mihi non spiritum huius mundi, sed *spiritum, qui ex Deo est*, vt sciam, *quæ à Deo data sunt mihi*, vt illis benè vtar, nec prætereat me dies sine lucro: gratias autem agam pro acceptis, non inde superbiens, aut alijs me præponens; sed nec plura appetens, quàm tuæ visum est prouidentiæ.

Dat, vt negotieris.

1. *Cor*. 2. 12.

PVNCTVM II.

VSVS Talentorum; qui duo, & quinque acceperant, totidem lucrati sunt: par industria in talentis inæqualibus. Vt nemo putet, minùs sibi contendendum, quòd pauciora acceperit. Imò Lucas ait: quòd *vna mina* lucrata sit in alio *quinque minas*, in alio *decem*. Tantùm valet conatus, sed non sine gratia, sicut dicit Paulus: *Abundantius illis omnibus laboraui: non ego autem, sed gratia Dei mecum*.

Feruorē lucramur.

Luc. 19. 16.

1. *Cor*. 15. 10.

Piger autem talentum fodit in terram: nec excusat, quòd cæteris minùs acceperat, quia & vna mina potuit decem facere, sed contingit, vt, qui minùs se habere vident, despondeant animum, vt pigritiæ se dedant: ac si circa terrena se aliquid posse aduertant, illuc omne applicent studium, posthabitis melioribus. Cæterùm *qui plus accepit, plus exigetur*

Minus habentes desperant.

Luc. 12. 48.
S. Gregor. Homil. 9.

ab

ab illo. nam cùm augentur dona, rationes etiam crescunt donorum.

PVNCTVM III.

EXACTIO rationum. 1. post multum temporis. Vt nemo excusari possit defectu temporis ad negotiandum, & quia iudicium generale erat differendum. 2. fiducia bonæ negotiationis in fine vitæ, cùm dicere poterit *Domine, ecce alia quinque superlucratus sum*. 3 remuneratio: *Euge serue bone & fidelis*. O magnum à Deo testimonium! bonus à vita fidelis ex vsu donorum. *Quia super pauca fuisti fidelis*: pauca, & parua sunt præ cœlestibus, quæ rependam tibi. *Intra in gaudium*, absorbere prorsus gaudio, atque circumflue. *Inebriare ab vbertate domus meæ, & torrente voluptatis satiare*. 4. Eadem verba dicuntur ei, qui duobus duo lucratus est, quia etsi talenta inæqualia, non item labor, & industria, siquidem accepta duplicauit: æstimatur autem meritũ ex comparatione ad gratiam, quæ fuit in vtroque par. Et potuit etiam esse maior cooperatio in eo, qui minùs habuit: vnde plus accepisset præmij, vt qui vna *mina lucratus est decem*, accepit *decem ciuitates*; qui autem quinque tantùm, totidem accepit. Vide anima, quanti sit, feruenter cooperari gratiæ Dei.

1. Tempus dat Deus.

2.

3. Remuneratio.

Psal. 53. 9.

4. Diligentic ratio habebitur.

PVNCTVM IV.

EXCVSATIO pigri: *scio quia homo austerus es, metis vbi non seminasti*. hæc sunt excusa-

Serui pigri malitia.

cusationes in peccatis, timores fingere, & pericula. Nequaquam austerus est, sed blandus, nec metit, vbi non seminauit, imò seminans multum, colligit ferè parum. Obiurgatio pigri sanè terribilis coram Angelis & Sanctis.

Pœnæ. 1. Reprehensio. 1. compellat: *serue male & piger*, atque ex ipsiusmet verbis eum redarguit: Cogitabas, me esse talem, & tamen neglexisti operari? 2. Priuatio. 2 iubet ab eo *auferri talentum*, quod etiam in hac vita cõtingit ob desidiam, in altera autem irremissibiliter in perpetuum. Iubet autem *dari habenti decem*, quòd ablatio talenti cedat in gloriam accidentalem bonorum applaudentium, iusto Dei iudicio. 3. Tenebræ. 3. *eijcitur in tenebras exteriores*. quòd si is, qui tantùm non est vsus, quid ei futurum, qui fuerit abusus ad iniuriam Dei?

PARS QVARTA MEDITATIONVM.

DE PASSIONE DOMIni nostri Iesu Christi.

INTRODVCTIO AD MEDITATIONES HVIVS Quartæ Partis, de Passione Domini.

MEDITATIO de Passione Domini, tametsi peculiariter conueniat vitæ illuminatiuæ, confert tamen omnibus. Inde enim iuuantur peccatores ad resipiscendum; Incipientes ad passiones edomandas. Proficientes ad progressum in virtutibus; Perfecti ad vnionem cum Deo Per eam innouantur prodigia mortis Christi in animis *Terra tremit*, hoc est, terrena corda concutiuntur salubri metu à tam seuera animaduersione diuinæ iustitiæ in Filium ob peccata aliena. *Petræ scinduntur* emolliente dolore de peccatis, pro quibus talia Christus perpessus sit. *Sepulchra aperiuntur*, per humilem confessionem in resurrectionem nouæ vitæ. *Velum templi rumpitur à summo vsque deorsum*, vt reuelata facie gloriam Domini speculari liceat, tum summa diuinarum perfectio-

Vtilitas. *Mat. 28. 51.* Timor. Contritio. Confessio. Contemplatio.

fectionum, tum ima carnis assumptæ. Hæc petra est refugium Herinaceis, hoc est, peccatoribus horrentibus à spinis. Huc puriores, vt columbæ, aduolant & in foraminibus petræ huius nidificant. Et alij quasi cerui soliti montes excelsos petere (quorum conuersatio in cœlis est,) inueniunt locum requietionis suæ. Hinc *sugunt* omnes *mel de petra, oleumq; de saxo durissimo*: fuit enim Christus in passione sua quasi petra durissima, ad sustinendum cruciatus & iniurias, & ex ea percussa manauit oleum ad curanda vulnera nostra & mel cœlestium consolationum.

Deut. 32. 13.

Finis.

Ex hoc principio colligi potest, qualis debeat esse finis cuiusque in meditando: nempe vel purgandi animam à peccatis, vel promouendi in virtutibus, vel vniendi cum Deo per affectus charitatis ardentes. Porrò passionem meditari licet per modum tùm gaudij, tùm mœroris. Gaudio est, quòd, vt ait Iustinianus, *diuinæ miserationis reseratur abyssus; cœlorum aperitur ianua, charitatis latitudo ostenditur, & quãtus sit homo demonstratur. Vile enim esse nõpotest, quod Filij Dei sanguine comparatur.* Hinc Abraham in Ariete, loco filij sui Isaac substituto, videns hunc diem Dominicæ passionis gauisus est. Et ipse Christus coronationis, desponsationis, & lætitiæ cordis sui diem hunc vocat in Cantico. Modus iste conuenit perfectis. Alter modus est mœroris & compassionis, quòd Christus tanta sit passus, & ego causam præbuerim: cumque ille sic exhorrue-

Modus meditandi.

I. Iustinianus.

Gen. 22. 13.

II.

horruerit, & triſtatus fuerit, decet me compati, ne cadat in me illa eius querela: *Suſtinui, qui ſimul contriſtaretur, & non fuit, & qui conſolaretur, & non inueni.* Porrò Christus bibit calicem paſsionis, tum ferendo cruciatus in corpore, tum eos priùs animo reputando. De priori modo dixit filijs Zebedæi: *Poteſtis bibere calicem, quem ego bibiturus ſum?* De poſteriori autem apud Marcum additur: *Poteſtis bibere calicem, quem ego bibo, aut baptiſmo, quo ego baptizor, baptizari?* quaſi aſſiduè biberet, etiam tunc præſenſione impendentis ſupplicij: ſed in horto Gethſemani planè exhauſit. Quare debemus contendere, vt vtroque modo etiam nos calicem bibamus, tum conformitate patiendi, tum affectu compaſsionis.

Pſal. 68. 21.

Chriſtus paſſus corpore & anima.

Matt. 20. 22.

Marc. 10. 38.

In affectu hoc imitabimur Chriſti matrem, cuius *animam pertranſiuit gladius*: Et eſt peculiare donum Dei de quo Iſaias: *Aſpicient ad me, quem confixerunt, & plangent quaſi ſuper vnigenitũ*: quod etſi exponi ſolet de Iudæis, ſerò lugentibus peccatũ ſuum; tamen conuenit in eos etiam, qui ſeriò cogitant ſe dediſſe cauſam Chriſti morti, & ex intimis ſenſibus dolent. Sed hoc ſatis non eſt, niſi accedat conformatio in paſsionibus, partim aſſumptis voluntarijs pœnis corporis, partim vltrò obuenientibus incommodis gratanter ſuſcipiendis. Nam Paulus in donis Dei ponit, *non ſolùm, vt in eum credatis, ſed vt etiam pro illo patiamini.* Et alibi de ſe ſcribit: *Semper mor-*

Imitatio Chriſti.

Luc. 2. 35.

Zach. 12. 10.

Phil. 1. 29.

2. Cor. 4. 10.

tificationem Iesu in corpore nostro circumferentes, vt vita Iesu manifestetur in corporibus nostris. Et de hoc gloriatur: *Ego stigmata Domini Iesu in corpore meo porto.* Præter hæc, & ex his cõsequeter studium imitandi heroicas virtutes, quarũ viuum exemplar in sua passione Dominus expressit; qui finis est præcipuus, & cõmendatur à D. Petro, cũ ait: *Christo igitur passo in carne, & vos eadẽ cogitatione armamini.*

Gal. 6. 17.

1. Pet. 4. 1.

Pręparatio.

Iam, vt finem propositum in Meditatione Dominicæ passionis assequamur, opus est pręparatione, non solùm ob communem rationẽ, quâ iubemur ante orationem præparare animam, ne simus, *quasi homo qui tentat Deum*, sed etiam ob specialẽ, quia ipsemet Dominus, ad obeundam passionem, semet magno studio comparauit. Quare cogitabo, ipsum Christũ mihi dicere illud: *Recordare paupertatis meæ, absynthij & fellis.* Respondebo autẽ, quod subijcitur: *Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea: Hæc recolens in corde meo, ideo sperabo.* Nam deuota commemoratio passionis Christi, fiduciam excitat. Præparatio igitur esse debet, quam præscribit Bonauentura. Debet homo aggredi hoc tam nobile opus humiliter, confidenter, instanter, & cũ quanta potest cordis sui munditia.

Eccl. 18. 23.

Thren. 3. 20

In stimul. c. 4.

I. *Humiliter*, non solùm ex communi causa, quia *iustus initio orationis accusator est sui*; sed speciatim ex consideratione, quòd ego Dominũ meum in eas ærumnas coniecerim, vnde magnopere confundar. Ampliùs, reputabo

Prou. 18. 17.

I. Humiliter.

me indignum, qui Christo patienti aſsiſtam, nam priuilegij fuit, quòd tribus diſcipulis in horto cõmunicauit ſui animi angorẽ, quodq; Ioannem & Magdalenam ſibi morienti intereſſe voluit cum Matre ſua. Superbi autem arcentur ab iſto ſpectaculo. Sicut in Iob dicitur: *Timebunt, & non audebunt contemplari omnes, qui ſibi videntur eſſe ſapientes.*

II. *Confidenter*, quòd fiam particeps fructûs, ob quem paſſus eſt Dominus, ſi paſsionis ipſius meditationi intendam. Et excitabo fiduciam ex triplici capite, ex *merito* eiuſdem paſsionis, ex *affectu* illo Chriſti, quo miſertus noſtri factus eſt noſter aduocatus per paſsionem ſuam; denique ab *exemplo* latronis, qui in cruce locum gratiæ inuenit. *Iob 37. 24.* II. Confidenter.

III. *Inſtanter*, vt orauit Chriſtus ante paſſionem, non ſomnolenter, vt diſcipuli.

IV. Cum *munditia*, quales docet pro tam pretioſo liquore excipiendo nos exhibere. III. Inſtanter. IV. Mundè.

Reſtat dicere de modo meditandi, qui, ad vitandum tædium, poteſt eſſe multiplex. Duo ſunt modi ſuprà indicati, vel, vt conſideretur vniuerſè ipſa paſsio, tanquam inſigne beneficium nobis collatũ, grates Deo agendo; vel vt ſummè afflictiua Chriſti, ei compatiendo. Sed ſpecialiùs ad ſingulas paſsionis partes deſcendere debemus, idq; duobus item modis. Vel perſequendo ordine hiſtoriam, & in ſingulis partibus immorando, pro ratione fructûs, qui percipitur, vel aliquam ex virtutibus Chriſti, in paſsione præcipuè relucenti- Modus meditandi Specialiorum.

bus, ob oculos proponendo, & actus omnes, vbi enituit, studiosè percurrendo, vel loco virtutis certũ genus doloris aut contumeliæ, quod sustinuit, per plures occasiones, similiter expendendo, vel denique quæcunque in vno aliquo corporis membro pertulit, simul colligendo.

MEDITATIO PRIMA, ET QVASI FVNDAMENTVM RELIQVARVM, DE CIRCVMSTANTIIS DOMINICÆ PASSIONIS.

PVNCTVM I.

1. Pet. 2. 1. Persona patientis. 1. QVIS patitur? 1. Agnus sine macula, *qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius.* Sanctus Sanctorum, cui Spiritus datus est absque mensura. Quem ipsi crucifixores filium Dei, & iustum agnouerunt, Matt. 27. 54. Luc. 33. 47. quando compuncti dicebant: *verè filius Dei, & homo iustus erat iste.* 2. 2. Patitur is, qui se totum impenderat in beneficium aliorum Actor. 10. 38. *benefaciendo & sanando omnes oppressos à diabolo.* Itaque non solùm talia supplicia meritus non fuerat, sed omne potiùs obsequium. Psal. 34. 12. vnde conqueritur: *Retribuebant mihi mala pro bonis.* 3. 3. Patitur magnus ille amator hominum, qui nobis omnia factus est, ipse Pater

noster, Magister, Medicus, Redemptor, Pastor, Creator Beatificator, Sponsus animarum. Si Filius, Patris, si sponsa debet sponsi pœnas, necemque persentire, qualiter ego Christi, qui etiam ante passionem in Sacramento mirabili se intimè in præcordia nostra insinuauit, vt illius vicissim passiones quasi nostras sentiremus.

PVNCTVM II.

QVANTVM patitur Ad duo capita reuocatur, ad externas passiones, quas vocauit ipse Dominus baptismum; *baptismo habeo baptizari*: & ad internas, quas *calicu* nomine significauit. — Atrocitas passionis. — *Luc. 12.50.*

I. Quoad primum caput, sustinuit omne genus passionum. In rebus externis, quia ipsis exspoliatus *vestibus*, nudus palàm crucifixus est, partientibus illas inter se crucifixoribus. 2. In *honore*, omne genus contumeliæ in ipsum iactatum fuit. 3. In *fama*, variè traductus fuit in genere virtutis, habitus est pro *Samaritano*, & possessio à Dæmone, seductore, vorace, vini potatore, blasphemo, & reprobo. 4. In genere *sapientiæ*, sine literis, furiosus, & stultus. 5. Quoad *miracula*, impostor, & magus, & quòd in Beelzebub operaretur. 6. In *corpore*, cruciatus, tum per se maximos, tum ex complexione delicata sustinuit. 7. In *amicis*, vel quia ab ijs desertus fuit, vel quòd illorum vicem, præcipuè Matris valdè doleret. — I. In externis. — *Ioan 8.48.* — *Ioan 7.15.*

II. De-

II. In sensibus corporis.

II. Deinde, licèt discurrere per quinque sensus. *Oculi* cruciabantur visis subsannantium actibus, & gestibus; contrà verò lachrymis ipsum amantium, sed & sputis deturpati, & sanguine ex capite defluente oppleti, nec non proprijs lachrymis exesi. *Aures* autem exulceratæ audiendis blasphemijs, falsis testimonijs, atque indignissimis accusationibus aduersum se. *Odoratus* ab Caluariæ graueolentia. *Gustatus* à siti ardenti, & oblato in solatium aceto. *Tactus* per omnia membra à flagellis, spinis, & clauis.

III. In mēbris externis. *Isaiæ* 1. 6.

III. Præterea, licèt partes corporis præcipuas percurrere, & in singulis propria considerare tormenta, vt verum de Christo sit, *à planta pedis vsque ad verticem non est in eo sanitas.*

IV. Interior affectus.

IV. Dolores interni maximi fuerunt, vt ex agonia apparet, cum sudore sanguineo.

PVNCTVM III.

Circumstātiæ persecutorum Christi.

A Quibus patitur? 1. fuerunt ex omni genere hominum, summo, medio, & infimo, nec non sacro, & prophano, vt patet ex historia; & in quos contulerat plurima beneficia toto prædicationis suæ tempore. 2. furebant in Christum varijs concitati motibus. Alij non ferebant, vitia sua ab eo coargui, alij metuebant sibi à Cæsare, alij cæco Zelo Religionis ducebantur. 3. incentores fuerunt potestates tenebrarum, dæmones: nam *Diabolus* *Ioan.* 13. 2.

misit

misit in cor, vt traderet eum Iudas Et Christus ipse in comprehensione dixit: *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum*. Nec sicut Iob permissus est Sathanæ, vt *tamen illius animam seruaret*, ita & Christus, sed hic absque exceptione. 4 augebant Christi dolores, quòd intueretur corda torquentium, cerneretque, quanta in ipsum rabie agerentur, vt parua essent, quæ inferebant, præ odij magnitudine. Luc. 22. 53. Iob 2. 6. 4.

PVNCTVM IV.

PRO quibus patitur? I. pro omnibus omnino hominibus, vt redderet Deo honorem ab eis ablatum, vt iratum hominibus placaret; vt gratiam & media ad æternam salutem necessaria illis procuraret vt cœlum eis aperiret, gloriamque beatitudinis acquireret. Ad quæ opus fuit infinito pretio, non solùm, quia demerita fuerunt innumera, sed quia infinitę malitiæ, ob Dei offensi infinitam maiestatem. Et quamuis sufficisset vna gutta sanguinis, ob patientis personæ infinitam dignitatem, voluit tamen totum fundere, vt copiosa esset Redemptio, & superabundans, ac, vt ex consideratione remedij (sicut ait Bernardus) periculi mei æstimem magnitudinem. Porrò quia totus homo saucius erat, voluit per omnia pati, vt vitijs singulis propriam adhiberet medicinam, cupiditati nostræ nuditatem suam, superbiæ nostræ opprobria sua, &c. I. Passus pro omnbus hominibus. Sermo 3. de Natiuit. Toto corpore pati voluit.

II. Pro inimicis patitur, proque ipsis cru- II. Pro inimicis.

cifixoribus, vt huius ipsius peccati veniam à Deo ipsis impetret, vnde & pro illis orauit in Cruce Patrem, etiam excusans, quòd *nescirent quid facerent.*

III. Pro singulis. *Galat. 2.20*

III. Ita pro omnibus patitur, vt pro singulis Patri æterno offerret cruciatus suos. Et ita illos mihi applicabo cùm S. Paulo dicens: *Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.*

PVNCTVM V.

Ex amore passus. *Ephes. 3.19.*

QVo affectu Christus patitur? Ardentissimæ charitatis, de qua S. Paulus, *vt possitis comprehendere, quæ sit latitudo, & longitudo & sublimitas & profundum, scire etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi.*

Amoris signa.

1. *Luc. 12.*

Signa sunt huius affectus. 1. quòd desiderauerit ardenter pro nobis pati, *Baptismo*, inquit, *habeo baptizari, & quomodo coarctor, vsque dũ perficiatur.*

2. quòd aduentantes passiones vltrò amplexus est, contrà quàm multi sunt, qui contrarium faciunt, qui profitentes illarum desiderium, defugiunt experimentum.

3. quòd paratus fuit multò plura pati, quàm hostes infensissimi excogitare potuerunt.

PVNCTVM VI.

I. Virtutes cur exercuit in passione.

VIRTVTES Christi in passione relucentes. 1. voluit tunc præcipuè omnes exercere, quia venerat vt Magister, verumque illarum exemplar, & ita voluit in fine tanquam

compen-

compendio omnium specimen præbere. Deinde, vt, quia per passionem promerebatur nobis ipsas virtutes, earundem actibus ipsas nobis mereretur. Præterea, vt quæ iacebant in obscuro, sic magis proferret, & illustraret. Tandem, vt illas quasi vltimam suam voluntatem nobis relinqueret, quod de charitate dixerat, *hoc est præceptum meum.*

II. Exercuit heroicos illos actus, à quibus beatos pronuntiauerat, qui tales essent: *Paupertatem spiritûs*, etiam à vestimentis, dum pendet nudus, & affinem huic *humilitatem*: factus *opprobrium hominum, & abiectio plebis.* *Mansuetudinem*, qui, *cùm malediceretur, non maledicebat, cùm pateretur, non comminabatur: tradebat autem iudicanti se iniustè*, & *tanquam Agnus mansuetus ad occisionem ductus est*, & *coram tondente se obmutuit*. Luxit, quando *clamore valido & lachrymis preces & supplicationes obtulit in cruce*. quin & guttas Sanguinis toto corpore effudit, præ luctus magnitudine. *Sitiuit iustitiam* insatiabiliter, cuius omnes partes implere voluit, & tandem, vt eam nobis pararet, mori *sitio*. *Misericors* fuit ita, vt sua & se pro subleuandis miserijs nostris mille modis impenderit, nulla sui habita ratione. *Mundus corde*, vnde & placuit illius sacrificium Patri. *Talis enim decebat vt esset nobis Pontifex Sanctus, impollutus, segregatus à peccatoribus*. *Pacificus* fuit, quia per mortem suam pacificauit nos Deo, & *fecit vtraque vnum*. *Passus* denique est *propter iusti-*

II. Exercuit octo Beatitudines.

Psal. 21. 6.

1. Pet. 2. 23.

Isai. 53. 7.

Hebr. 5. 7.

Heb. 7. 26.

Ephes. 2. 14.

tiam, & passus omnia illa summo gradu: *Cùm* Matt. 5.11. *maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & eiecerint nomen vestrum tanquam malum*, &c.

III Eius obedientia. III. sigillatim obedientia eius consideranda est, ex verbis Apostoli, *Humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem.* i. in Philip. 2. 8. opere difficillimo. 2. integerrima, Ioan. 19.28. *sciens quia iam omnia consummata sunt, vt consummaretur* Scriptura, *dixit: Sitio*, vt & hæc pœna impleretur, quòd potatus est aceto. 3. promptissima: *Ego autem non contradico*. 4. humillima: subiecit se vel pessimis. *Dominus aperuit mi-* Isai. 50. 5. *bi aurem*, vt obedirem *Ego autem non contradico, retrorsum non abij, corpus meum dedi percutientibus & genas meas vellentibus, faciem meam non auerti ab increpantibus & conspuentibus me.* 5. constans, vsque ad mortem. Atque Ioan. 14.31. ex amore obediuit, *vt cognoscat mundus, quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.*

PVNCTVM VII.

Septem Christi stationes. SEPTEM itinera, aut stationes, quas Christus in sua Passione obiuit. 1. à cænaculo ad hortum, vbi tristatus est, orauit, & sudauit sanguinem. 2. ab horto, vbi comprehensus est, ad Annam. 3. Ab Anna ad Caipham. 4. inde ad Prætorium. Pilati. 5. ad Herodis regiam, 6. regressio ad Pilatum. 7. ad Caluariam. Circa singulas possunt varia considerari: persona

Christi

Christi patientis, eiusque internus sensus, & gressus &c. deinde socij, & loca, ad quæ circumducitur.

PVNCTVM VIII.

DOLORES B. Virginis ob Christi passiones. Tanti fuerunt, quantus amor, qui fuit summus. 1. quia erat filius eius naturalis, & totus eius, quia sine Patre eum conceperat, ac proinde Patris, & Matris simul amore illum prosequebatur. accedebat ille stimulus, quòd Spiritu sancto obumbrante conceperat, qui est ipse amor. 2. quia primogenitus, & vnigenitus fuit ex quo solet exaggerari dolor, vt apud Zachariam, *plangebant eum planctu quasi super vnigenitum, & dolebant super eum, vt doleri solet in morte primogeniti.* 3. ob similitudinem singularem, vnde solent Matres amare magis aliquem inter filios. Fuit autem Christus Matri simillimus toto corporis habitu, & illa vicissim ipsi Christo morũ atque virtutum præstantiâ. 4. ob Christi miram sanctitatem, atque sapientiam. Charitas enim ordinata magis amat sanctiores quippe Deo coniunctiores; quod si accedat naturæ coniunctio, quæ est maxima filij cum Matre, conspirantibus gratiâ, & natura, crescit amor mirificè, ac proinde dolor. Quòd si mulieres illę adeò lamentabantur, considerantes Christi innocentiam; quid senserit Mater, quæ tantò maiorem illum esse nouerat? 5. ob bona à Christo accepta; nam *fecit ei magna qui potens*

Dolores B. Virginis ex amore.
1. Quia filius naturalis.
2. Primogenitus.
Zach. 12. 10
3. Sibi simillimus.
4. Sanctissimus.
5. Benefactor infinitus.
Lucæ 1. 49.

tens est:& illud præſertim, quòd Matrem ſuam fecit, & dignam Matrem: eſt autem amor gratus: cupitque rependere. quomodo ergo non afficiatur ob mala ſui benefactoris, & tā eximij? 6. quòd is ſuus filius, eſſet quoque filius Dei: quam excellentiam cùm penetraret intimè, & amaret ardentiſsimè in filio, debuit indignitas paſsionis eius cor Mariæ planè tranſuerberare. 7. Quia B. Maria erat planè vnus ſpiritus cum Deo, & ita cum filio: vnde neceſſe erat, vt paſsiones filij pro ſuis haberet, ac ſentiret. Et quia hic ipſe dolor Matris affligebat cor filij, inde ipſa nouo angebatur dolore.

6. Filius Dei.

7. Quia eiuſdem ſpiritus.

Præter hæc maximè faciebat ad dolorem, quòd B. Virgo vehementiſsimè comprehenſas haberet illas circumſtantias Dominicæ paſsionis, de quibus ſuprà dictum eſt, ex quibus acerbitas & magnitudo paſsionis æſtimatur. quam rei æſtimationem cùm acueret immenſus amor erga filium, quid eam ſenſiſſe cogitandum eſt? Verè *animam eius pertranſiuit gladius.*

Luca 2. 35.

PVNCTVM IX.

Virtutes heroicæ B. Virginis.

VIRTVTES Dei Matris in paſsione filij expreſſæ. 1. reſignatio ſuæ voluntatis, qualis & filij: *Non quod ego volo.* 2. humilitas, dum inter tot filij opprobria ſe profitebatur Matrem illius, atque in ſe omnia deriuabat. 3. fortitudo, & magnanimitas, qua ſtetit ante crucem, non victa, quamuis acerbiſsimis do-

1. 2. 3.

loribus ex filij conspectu. 4. charitas in homines, qua fiebat, vt non indignaretur percussoribus filij sui; sed compateretur potiùs illorum cæcitati. & quia passio ipsa ad omnium salutem spectabat, pia Mater illam pro ipsis etiam crucifixoribus, exemplo filij, Deo Patri offerebat. 4.

MEDITATIO II.

In Dominica Quinquagesimæ.

Prædicit discipulis de passione sua.

PVNCTVM I.

CVM Christus quæreretur ad necem, recepit se cum discipulis suis *in ciuitatem Ephrem iuxta desertum*: inde mox ascendit Ierosolymam; & *præcedebat illos, & stupebant, & sequentes timebant.* Præcedebat, properans ad mortem incitante gradum amore. Contrà, ego ad patiendum tardus. Item præcedebat, exemplum præbens, vt nos similiter faciamus. Denique inusitata festinatione, quam proinde stupebant discipuli. excitabantur & ipsi, vt contenderent singuli proximè sequi. Sic imitabor Christum hæc & illa patientem, & inhærere vestigijs eius adlaborabo.

Ioan. 11. 54

Marci 10. 32

Passio Christi nobis exemplum.

PVNCTVM II.

PRAEDICIT discipulis passionem suam. id aliàs fecerat bis: sed nunc distinctiùs.

Cur toties meminit passionis.

Mat. 20. 17. *Condemnabunt eum morte, & tradent eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum.* Toties meminit Paſsionis, quia eam ſemper gerebat in mente, & illius delectabatur memoria, quamuis rei acerbiſſimæ, ita vt etiam in glorioſa transfiguratione ſua cum Moyſe, & Elia, de hoc exceſſu ſermonem miſceret. Vtinam etiam mihi ſit, ſicut Cant. 1. 13. ſponſæ, *faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur.* Item ideo inculcat, quòd minùs ignominioſa hæc de Chriſto credere & aſſequi poſſe viderentur, quàm glorioſa: & vt diſcipuli ſe ad illa compararent, ſeruantes illud, *in die bonorum* Eccleſ. 11. 27 *ne ſis immemor malorum.*

PVNCTVM III.

Luc. 18. 34. c. 9. 45. Matt. 17. 22 *ET ipſi nihil horum intellexerunt, & timebant eum interrogare de hoc verbo & contriſtati ſunt vehementer.* Nec modò omnes intelligunt, qui audiunt arcanum paſsionis Dominicæ myſterium. Ideo autem Apoſtoli non intelligebant, quia intenti erant in honores potiùs, & commoda, quæ à Chriſto expectabant: indeque triſtabantur, quòd flagellorum, & crucis mentio ingereretur. Idem mihi eueniet, vt meditatione Paſsionis nihil afficiar; quia affectus ſum erga ſenſualia, & amore proprio plenus. Quin Petrus, poſt ſolennem illam Confeſsionem, cùm Chriſtus de paſsione ſua prædiceret, non iam reuelante

Pauci intelligunt paſſionem.

Patre cælesti, sed proprio suggerente sensu, etiam auertere Christum à morte visus est, dicens: *Absit à te Domine, non erit tibi hoc?* quem Dominus grauiter increpuit, *Vade post me Sathana, scandalum es mihi, quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum.* Hæc videlicet est causa & radix non intelligendi verbum hoc; quod terrena sapiamus, & cupiamus. *Matt. 16. 22*

MEDITATIO III.

Dominica Palmarū.

Solemnis ingressus in Ierusalem ante passionem. Matt. 21. Mar. 11. Lucæ 19.

PVNCTVM I.

CAVSAE ob quas voluit ita Christus ingredi. Solebat alioqui totidē diebus ante immolationem Agni Paschalis ipse Agnus parari, nimirum quinque. 1. causa, vt ostenderet, quâ alacritate mortem adiret, quâ inuitati sunt Martyres. 2. vt intelligeremus, cùm postea tristitiam & agoniam ex consideratione passionis sensit, nihilominus in ijs ipsis secundùm spiritum exultasse, quod nos facere oportet cum Paulo: *libenter gloriabor in infirmitatibus meis.* 3. vt declaret beneuolum suum animum erga ingratam ciuitatem, nō obstantibus tot ibi contra se excitatis persecutionibus, quodque etiam post toleratam ibidem mortem paratus esset illam in gratiam reci-

Causæ ingressus tam celebris. 1. 2. 3. *2. Cor. 12. 9.*

pere, modò resipisceret, quod quotidie fit, quando per peccatum mortale Christo cruci affixo, conculcatoque eius sanguine, tamen is paratus est ad eandem animã redire, suaque gratiã illam visitare. 4. vt doceret gloriosum

4. Pati pro Christo gloriosum.

esse pro Deo quæuis pati, præsertim in oculis Dei, Angelorum, & hominũ iustorũ, vt triumphare nos deceat inter eiusmodi opprobria. 5.

5. vt tantò redderetur maior ignominia passionis, quãtò celebrior extitisset exceptio aduenientis; iuxta illud: *Exaltatus autem humiliatus sum, & conturbatus*: & apud Isaiã de Christo, *Sicut obstupuerunt super te multi, sic inglorius erit inter viros aspectus eius, & forma eius inter filios hominum.*

Psal. 87. 16. Isai. 25. 13.

PVNCTVM II.

Matt. 21. 2. Mar. 11. 2. Luc. 19. 35.

PRAEPARATIO ad ingressum. I. *Asinam* iubet adduci, aliàs semper pedes peragrauit loca, vbi prædicauit; nunc verò non quadriga, aut phalerato equo vtitur, sed *asello*, præferens insignia sui regni, paupertatem, & humilitatem, & mansuetudinem. *Dicite filiæ Sion, Ecce rex tuus veniet tibi iustus & Saluator, ipse pauper & ascendens super asinum.* 2. mittit duos, qui *soluant asinam*. Sociatos esse vult Apostolos charitate. est Apostolorum officium soluere peccatores: si qui prohibeant, (nam sunt qui obsistant bono animarum) responderi iubet, *quia Dominus his opus habet*, non in suum, sed illorum bonum, & pro gloria Patris. Adducuntur,

Matt. 21. 5. Zach. 9. 9.

vt ijs insideat, frænet, ac dirigat, quò opus est. O infræna me Domine, & reduc me in via mandatorum tuorum.

PVNCTVM III.

PLAVSVS populi. Pater æternus, sicut filium suum ingredientem in mundum in paupertate & humilitate clarificauit, misso ad Pastores Angelorum exercitu, qui illius Aduentum celebrarent, canentes gloriam in altissimis Deo, & pacem hominibus bonæ voluntatis, ita nunc ad passionem solenniter Ierosolymam venientem excipi facit à simplici populo, non dissimili plausu, dum canunt, *Hosanna Filio Dauid, Pax in cælo, & gloria in excelsis* In cœlo pax, dum cœlites hominibus conciliantur: vnde gloria in excelsis ipsi Deo auctori redditur. Vestimenta substernunt. ita ego mea, & me ad pedes illius abijciam, felicitati ducens, quòd cedant in ipsius obsequium.

Honor Christo exhibitus est à Patre

Luc.19.38.

PVNCTVM IV.

INVIDIA Pharisæorum. vnde Christum interpellant: *Magister increpa discipulos tuos.* Tales non sunt capaces, quibus communicetur intelligentia mysterij Christi, sed populus simplex. Respondit autem: *Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt*: vel, *illis tacentibus*, dicit Dominus, *lapides de me testimonium perhibebunt*, quos ante vos in terra iacere cernitis. Et verò lapides testificati sunt

Inuidiæ malum.

Luc.19.39.

Matt.27.51. in morte Christi, quando *petræ scissæ sunt* & cùm, in pœnam, non mansit lapis super lapidem, excisâ funditùs ciuitate Ierusalem.

Dominica decima post Trin.

MEDITATIO IV.

Flet super Ierusalem Lucæ 19.

PVNCTVM I.

Christus quater fleuit.

CVR flet? fleuit aliquoties, sed mirum quòd nunc, quando excipitur tam gloriosè.
1 1. vt ostendat, se nihil tangi aut affici
2. illo honore, & plausu. 2. ex charitate, quia in-
3. timè dolebat cæcitatem Iudæorum, quodque passio sua, ad quam appropinquabat, futura eis esset in ruinam. 3. in illa ciuitate Ierusalem (supra quã fleuit) repræsentauit sibi totum mundum, tot peccatis inquinatum, cuius deperditum statum deplorauit, & mea nominatim peccata, vt & cæterorum.

PVNCTVM II.

Luc.19.42. VERBA flentis *quia si cognouisses, & tu, quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis* si cognouisses. ignorantia tùm malorum impendentium, tum oblatorum bonorum caussa existit, cur Christus repellatur. Pœna verò voluntariæ ignorantiæ, post alias, erit extrema vrbis calamitas: *Non relinquent in te lapidem super lapidem, eò quòd non cognoueris tempus visitationis tuæ.* Fiet

Ignorantia malum.

idem mihi, si visitationes diuinas, & inspirationes non recipiam, quas assiduè offert. *Miluus cognoscit tempus suum, turtur, & hirundo, & ciconia custodierunt tempus aduentus sui*, & ego meum non obseruabo? Quòd si Iesus ita defleuit ruinam temporalem illius ciuitatis, quantò magis æternam, & illius, & nostram? *Ierem. 8. 7.*

PVNCTVM III.

GESTA à Christo in templo post ingressum: *Cæcos & claudos sanat*, &, cùm tanta faceret, peruersi non flectuntur. Pueri acclamant exemplo turbarum: *Hosanna*, atque id Pharisæi in odium trahunt: *Audis quid isti dicunt?* quibus Christus: *vtique non audistis, quia ex ore infantium perfecisti laudem.* O absit à corde meo illorum durities, adsit autem horum simplicitas infantium. *Christi bonitas.* *Psal. 8. 7.*

Moratus vsque ad vesperam, mira loquens, & faciens, *circumspectis* (vt ait Euangelista) *omnibus, abijt in Bethaniam cum discipulis.* Circumspexit, num ab aliquo hospitium offerretur, sed inter tot plaudentes nemo obtulit. sic vani sunt humani plausus.

Postridiè rediens, arefecit maledicendo ficum infructuosam. Sic in secundo Aduentu faciet æternam maledictionem imprecatus ijs, qui non benefecerunt proximis suis.

Ite maledicti in ignem æternum. *Mat. 25. 41.*

Feria secũda post Dominicam Palmarum.

MEDITATIO V.

Cœna in Bethania.

Exhibita Christo est pridiè Palmarum, sed hîc ponitur, quia inde Iudas cœpit occasionem tradendi Christum.

PVNCTVM I.

Ioan. 12. 3. Matt. 26. 7. Maria Magdalena bis vnxit.

MARIA *vngit Christi pedes, & caput recumbentis.* Bis vnxit, semel in conuersione sua, nunc in gratiarum actionem pro resuscitato fratre Lazaro. *Tersit capillis pedes* à puluere & sudore, tum vnxit, ac fidentior facta, *fracto vasculo, reliquum effudit super caput.* Et nos duplici debito tenemur, & reconciliatæ gratiæ, & beneficiorum acceptorum.

Alabastrũ quid notet? Alabastrum vnguenti est cor nostrum, id frangitur contritione salutari, & mortificatione passionum, & appetitionum. *Vnguentum* fuit ex *spica nardi*, humili herba, *pisticum*, fidele, ac purum, denique *preciosum.* Hæc est 1. Tim. 1. 5. *charitas de corde puro, conscientia bona, & fide non ficta.* Vngendus Dominus in pedibus priùs, exercendo nos in operibus mortificationis, Christique passiones imitando, tùm ad caput licebit assurgere, & illius diuina contemplari.

Repleta est domus ab odore vnguenti. In totam Ecclesiam facti huius bonum exemplum

dima-

dimanauit. Sim & ego bonus odor Christi inter meos, & cum quibus versor.

PVNCTVM II.

IVDAE obtrectatio, & aliorum discipulorum admurmuratio: nunquam deerunt, qui obtrectent benefactis, vel malo affectu, vt Iudas, vel zelo imprudenti, vt cæteri: nam prodigalitas videbatur in re parum necessaria, nec multum Christo grata, & indiscretio, cùm melius in pauperes distribui pretiũ vnguenti potuisset. *Sed nolite iudicare, & non iudicabimini*, non intelligebant vel affectum Magdalenæ, vel intentionem Christi, id permittentis. Palliatur obtrectatio specie virtutis eleemosynæ, & constat, quòd Iudas intendebat de pretio fraudare. ita passim fit. Credibile est, murmur à Iuda cœpisse, indeque alios discipulos corripuisse. Sic vnius improbi exemplo plures boni corrumpuntur: & vt ab odore vnguenti tota domus repleta fuerat, ita pestilens vnius afflatus alios discipulos infecit, eò tamen excusabiliores, quòd non prauo affectu, vt Iudas, ducebantur.

Iudicium temerarium.

Luc. 6 37.

Malum exemplum nocet.

PVNCTVM III.

DEFENDITVR à Christo Magdalenæ factum. In quo apparet in primis Christi pro suis cura, dum ab obtrectatoribus eos defendit, quòd maximè facit, cùm ipsi patienter ferendo rem totam Deo committunt, vt Magdalena egit, quam meliùs vtique ipse defendit, quàm si multis seipsa fuisset tutata.

Christus corrigit suos.

Benignè. II. Elucet benignitas in corripiendis Discipulis, redditâ ratione, quòd pauperibus semper foret occasio benefaciendi, non item ipsi Christo in sua persona. Et quòd Magdalena præuenisset, viuum ipsum vngere, quem postea mortuum non posset. id quod accidit, nam cùm venit, vt vngeret, ad sepulchrum, iam Iesus resurrexerat.

Mala vertit in bonum. III. Elucet prouidentia, qua Deus obtrectationem illam conuertit in gloriam Magdalenæ: nam factum eius per occasionem detractionis defensum à Christo, celebratur in vniuerso mundo, quod alioqui latuisset, aut non tantam haberet commendationem. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* (*Rom.* 8. 28.)

MEDITATIO VI.

Christus à Iuda venditur 30. argenteis. Luc. 22. Matt. 26.

PVNCTVM I.

QVIS venditur? Filius Dei, & Dominus omnium, qui naturâ suâ inæstimabilis, &, qui seipsum dedit pretium pro nostra redemptione, vt impleretur illud Isaiæ: *Gratis venundati estis, & sine argento redimemini*, sed non sine sanguine. (*Isa.* 52. 3.) Igitur vendi voluit, vt ego redimerer, & voluit propter nos, sicut formam serui accipere, ita & pretio æstimari; quod est extremæ vilitatis, vt tantæ humilitatis exemplo meam deprimeret superbiam.

PVNCTVM II.

QVIS vendit? Discipulus: non ex vulgaribus, sed ex duodecim, quibus Dominus potestatem dederat pellendi dæmones, & sanandi infirmos, & tanquam amicis secreta sua manifestauerat. Vendidit autem ex cupiditate, *nam fur erat, & loculos habebat.* vnde ægrè tulit vnguenti effusionem, ex quo lucrum expectasset. Nempe modica vsurpare solitus, eò venit cupiditatis, vt etiam venderet Magistrum suum, & talem. de quo ipse Christus: *nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis vnus diabolus est?* sic nihil vspiam tutum in hac vita. è cœlo Lucifer, è paradiso Adam excidit: quid ni nos? Elige tu ô anima mea tutiora: &, *qui stat, videat ne cadat.*

Iudam auaritia impulit ad venditionem.

Ioan. 12. 6.

Ioan. 6. 71.

1. Cor. 10 2

PVNCTVM III.

VENDIDIT impulsore diabolo Iuda: quidem, cupiditate sua vrgente, exacerbatus fuerat; sed diabolus ea turbatione vsus: *misit in cor eius, vt traderet Iesum.* Tanti est passio immortificata. Videtur autē eam prætexisse apud se excusationem, quòd Christus suam necem prædiceret, & alioqui Iudæi in eam essent animati, vt quodammodo vtrisque satisfaceret, si Iesum proderet, & interim ipse fraudatum vnguenti pretium reciperet. Discam, non admittere cogitationes, quæ animo affecto ac perturbato adueniunt, nā tunc se diabolus insinuat.

Diabolus suasit hoc malum.

PVNCTVM IV.

Inimicis venditur.

QVIBVS venditur? Inimicis: si Matri, si discipulis, benè ei fuisset. Nec venditur sicuti Ioseph, vt qui liberaretur à morte, sed vt eam incurreret. nam venditus est sitientibus eius sanguinem. Credibile est, Iudam apud Concilium prætexisse causam venditionis honestam, quòd Christus legē transgrederetur, quòd admitteret profusionem rei pretiosæ ad delitias, & alia, nescio quæ, ne sine causa deficere à suo Magistro videretur: & excipiebantur eius omnia cum plausu. Id solatio sit præsulibus, cùm à subditis calumnias patiuntur.

Fuit Christo ignominiosa.

Sed & alio modo hæc proditio fuit Christo ignominiosa, dum homines animaduertentes auaritiam discipuli tam enormem, vt Magistrum venderet, inde faciebant iudicium de Magistro, & schola, vnde talis prodibat discipulus.

PVNCTVM V.

Venditur pretio serui.

PRETIVM venditionis, *triginta argentei.* Totidem soluebat pro vita serui, qui illū occidisset. Itaque venditur Dominus Iesus pretio seruorum, & venditur ad necem. Videtur autem Iudas (quod ad maiorem contemptum facit) pro quouis pretio paratum fuisse vendere Iesum, cùm ait, *quid vultis mihi dare? ego vobis eum tradam.* illi autem continuò pretium seruile obtulerunt. At Christus quantò pluris facit te, ô Iuda? pretio sui

Pluris fecit Iudam.

sangui-

sanguinis te, ingrate, vult redimere. Et ego quoties viliori adhuc æstimaui Dominum meum, quando pro vilissima voluptate, aut commodo posthabui ipsius gratiam. 6

PVNCTVM VI.

POST venditionem quid Iudas, quid Iudæi faciunt? Iudas captat occasionem tradendi Christum, ideoque ad conuictum illius reuertitur: quem Iesus gestorum gnarus nihilominùs benignè accepit, & de absentia rogat; ille autem simulatè omnia. Iudæi autem læti de pacto, præstolantur cupidi exitum. & quamuis in consilio suo decreuissent, *ne in die festo* fieret, propter periculum *tumultûs* à plebe, nunc & isto posthabito respectu, quandocunque parati sunt occasionem amplecti. ita videlicet disponente diuina prouidentia, quæ festum, & Paschalem diem veri Agni sacrificio destinauerat.

Matt. 26. 50.

Matt. 26. 5.

Christus passus in festo die.

Collige duo documenta. 1. Quòd in quauis congregatione necesse est reperiri aliquos degeneres, quantumuis sub industrio, & sancto Moderatore. 2. Valere id ad exercitium magnarum virtutum, patientiæ, mansuetudinis, & charitatis, quæ præcipuè inter filios rebelles enitent. Cuius rei exemplum præbere moderatoribus voluit Christus Dominus, sustinendo Iudam, & adnitendo ipsum iuuare.

Cur sustinuit Iudam tam diu.

1.

2.

(§)

MEDITATIO VII.

Esus Agni Paschalis. Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.

PVNCTVM I.

1. Zelus legis in Christo. PRAEPARATIO Agni. 1. Elucet in Christo studium obseruandi legem, quando idcirco Ierosolymam venit, vbi sciebat sibi parari necem, & præmisit, qui necessaria curarent, ne quis defectus committeretur in legali obseruatione. Sic ego studiosus sim diuinorum præceptorum. 2. Duos præmisit ad hoc, Petrum, & Ioannem, (in quibus fides, & dilectio significantur) charissimos sibi discipulos. Disponunt eædem virtutes ritè animam ad esum veri Agni in sacra Eucharistia 3. Nuntiari iussit Domino domûs: *Magister dicit, tempus meum propè est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.* Verba hæc ita fuerunt efficacia, vt confestim locum amplum, & reliqua præbuerit. O, audiam ego ex te, quòd apud me velis Pascha facere! Ecce totum cor & animam tibi offero, vbi cœnes.

PVNCTVM II.

Valedicit Matri. CREDIBILE est, Christum, antequam Bethania postremò excederet ad hanc cœnam, valedixisse Matri, imminentem passionem ac mortem sigillatim enarrasse, tum commendasse ei discipulos per hanc breuem absentiam, vt ipsos confirmaret. Ad quæ virgo icta

go icta est acerbissimo dolore; sed viriliter se in manus Dei resignauit, petijtq; à Filio, vt liceret sibi luctuosæ actioni interesse. 7

PVNCTVM III.

PROGREDITVR Ierosolymam, & discũbit cum Discipulis. 1. In eundo variè afficiebantur. Christus exultabat, venisse tempus complendi opus sibi à Patre impositum: Iudas gaudebat de occasione tradendi Magistrum; cæteri subtristes incedebant, voluentes verba Christi: *Post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur, vt crucifigatur.* Leuabat ipsos Christus suis sermonibus. 2. Cùm accubuissent, Dominus ait: *Desiderio desideraui hoc Pascha manducare vobiscum, antequã patiar.* Sæpiùs manducauerat cum illis Agnũ, sed hanc supremam manducationem summè semper expetiuerat, tum, quòd in ea exhibiturus erat edendum verum Agnum, in priore figuratum, tum, quia mox ab hac cœna baptizandus ipse erat baptismo illo Passionis à se tam exoptato.

Matt. 26. 2.

Luc. 22. 15.

In Christo desiderium patiendi ingens.

PVNCTVM IV.

EDITVR Agnus. 1 Interea Christus eos ritus, qui in typo illo seruabantur, ad se applicabat. Intuebatur Agnum supra mensam expositum, excoriatum, & assum: & cogitabat, sic se super crucem expansum iri, & flagellis ipsa cute exuendum, igniq; tormentorum extorrendum. Secabatur Agnus in par-

Esus Agni typus Christi patientis.

tes, sed integris ossibus: sic se toto corpore luxandum, non tamen vt latronũ crura confringenda. Festinantes comedebant: ita in se rabie maxima aduersarios ruituros: Baculum manu tenebant comedentes, in typum ligni crucis. Assumpto figurali Agno, obtulit se Patri, ad complendum, quicquid in illo præfiguratum fuerat.

MEDITATIO VIII.

Lotio pedum. Ioan. 13. v. 1.

PVNCTVM I.

Amoris Christi proprietates.

PRo exordio Passionis Dominicæ enarrandæ ponit D. Ioannes ista verba: *Cùm dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos.* 1. Dilexit eos sicut se, imò plusquam se, cùm pro illis tradiderit animam suam dilectam. 2. Dilexit constanter, vsque in finem, dum ipse vixit, dum illi vixerunt, & vsque in æternum. 3. Dilexit summè, quod maximum potuit, pro illis agens, & patiens, & maiora cupiens facere. 4. Dilexit in finem, vt assequerentur in hac vita, & altera id, ad quod erant destinati, & conditi.

PVNCTVM II.

Humilitas Christi lauantis pedes.

EXCELLENTIA personæ se dimittentis, quò est humiliatio maior. Est enim Deus, quem adorat multitudo Angelorum, & hic humi prostratus lauat pedes vilium piscatorum. Quã Deus *decorem indutus est, & forti-*

tudine se præcinxit, dum omnia verbo creauit, & hic vestimenta deponit, & linteo se præcingit, ad abluendas sordes pedum. Sed & Euangelista Maiestatem personæ inde æstimat, quòd omnia sciat, omnia possit. *Sciens*, inquit, *quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum vadit.* Sciebat cuncta, quæ sibi euentura erant, poterat autem quicquid Pater, à quo per æternam generationem exiuit, & in mundum venit homo factus, rediturus mox ad Patrem, vt sedeat ad dextram Maiestatis eius in excelsis, secundùm assumptam naturam. Hic tantus *surgit à cœna, & ponit vestimenta sua, & cùm accepisset linteum, præcinxit se.* Considera, qua charitate, & humilitate, ac studio ipse per se omnia facit, absque alterius adiutorio: ama tu etiam obsequia humilia, nam faciendo clamat: *Discite à me.* *Psal. 92. 1.*

Illa ipsa obsequia spiritualiter exhibuit. Deposuit vestimenta gloriæ formam serui accipiens, sanguinem omnem fudit, vt lauaret nos, & pretiosa sua humanitate, tanquam linteo, quo erat præcinctus, tersit sordes nostras, vnde ipsa humanitas sic deturpata fuit, vt *non esset ei species neque decor.* *Lotio pedum quid notet?* *Isa. 53. 2.*

PVNCTVM III.

REPVGNANTIA Petri: *Domine, tu mihi lauas pedes?* hæc ait stupefactus, quòd tanta Maiestas tam vili seruo tam abiectum exhiberet obsequium. Admonetur,

Petrus humilis, sed pertinaciter.

alto consilio id fieri: *quod ego facio, tu nescis modò, scies autem postea.* Non acquiescit tamen: *Non lauabis mihi pedes in æternum*, bono quidem humilitatis zelo repugnat: at Deo displicet, etiam per speciem virtutis, quæuis inobedientia. quare Dominus minatur: *si non lauero te, non habebis partem mecum.* Ita est Domine. *Quis enim potest mundum facere de immundo conceptum semine, nisi tu, qui solus es.*

Iob 14. 4.

PVNCTVM IV.

Timor Petri filialis.

RESIGNATIO Petri: *Domine non solùm pedes, sed & manus, & caput.* sic auersatur separari à Christo. Timor salutaris, non seruilis, sed fidelis. Respondit Dominus: *qui lotus est, non indiget, nisi vt pedes lauet.* Testimonium reddidit Petro, quòd sit in statu gratiæ, vt & reliqui, præter vnum Iudam, nam ait: *& vos mundi estis, sed non omnes. sciebat enim, quisnam esset, qui traderet eum.* Cæterum etiam qui mundi sunt, lotione pedum indigent, qui facilè à terra puluerem contrahunt. hæc sunt peccata venialia, quæ ipsa sine Christi sanguine non lauantur, & impediunt partem cum Christo: quia cum illis nemo ingreditur cœlum: quare debent in hac vita vel in purgatorio purgari.

PVNCTVM V.

IVDAE etiam lauat pedes, & haud dubie cum singulari beneuolentiæ significatione, vt illius pectus emolliret. sed frustrà. Discam diligere inimicos,& perficia quoque illos demereri. Sed & cauebo à duritia cordis. *Impius enim, cùm in profundum venerit, contemnit.* Et: *Considera opera Dei, quòd nemo possit corrigere, quem ille despexerit.* O, *aufer à me cor lapideum.* *Prou.* 18. 3. *Eccl.* 7.14. *Eze.* 36. 26.

PVNCTVM VI.

CHRISTVS exponit facti sui rationem: *Scitis, quid fecerim vobis?* nempe non omnis assequitur diuinorum factorum arcanum, qui facta ipsa videt vel audit, sed opus est gratiâ Spiritûs sancti. Porrò dicit, causam illius obsequij fuisse, vt *exemplum* inde *caperent* mutuæ inter se charitatis, & humilitatis præstandæ: siquidem ipse *Magister & Dominus* se vsque eò demisisset. Christi facta imitanda.

Nihil verò profuturum, si tantùm sciant, quid intenderit illo facto Dominus, nisi etiam expresserint imitando, *nam seruus sciens, & non faciens voluntatem Domini sui, plagis vapulabit multis.* *Luc.* 12.47.

MEDITATIO IX.

De præmissis à Christo ante institutionem SS. Eucharistiæ.

PVNCTVM I.

Cur lotio Eucharistiæ institutionem præcedit.

INSTITVTIONI Eucharistiæ præmissa est lotio pedum, ad designandam cordis munditiem, quâ sumenda est Eucharistia, lotis videlicet etiam pedibus à leuioribus peccatis per Sacramentum Confessionis, & aquam lachrymarum, alioqui non recepturis nobis eum fructum, quem planè mundati.

Luc. 7.44.

Deinde, mos fuit, conuiuis pedes lauare, vnde Christus Pharisæo ait: *Intraui in domum tuam, & aquam pedibus meis non dedisti.* significatur ergò exercitium humilitatis, & charitatis, optimam esse præparationem accubituris huic sacræ mensæ. 10

PVNCTVM II.

1. Agnus Paschalis figura Eucharistiæ.

PRAEMISSA item cœna Agni Paschalis. 1. Quia vt ille sacrificabatur in memoriam liberationis ex seruitute AEgyptiaca: ita in Eucharistia immolatur Christus in gratiarum actionem pro liberatione ex priore seruitute peccati & diaboli. In priore tingebantur Agni sanguine postes domorum, vt Angelus percutiens transiret, non percussis Iudæis, qui intus se continebant. Carnes autem Agni edebantur ad confortationem viæ.

Ita

Ita in posteriore liberatione per sanguinem Christi Agni immunes reddimur à damnatione æterna,& carnibus eius confortamur ad peregrinationem per huius vitæ desertum. 2 Quia ritus edendi Agnum erudiebant nos, quẽadmodum Christus in Eucharistia sumendus sit. *Renes accincti*, per castitatem mentis & corporis;*Calceati pedes*, custoditis affectibus, ne sordescant ex rebus terrenis tanquam puluere;*baculos tenentes*,nixi merito S. Crucis, & in eius virtute fidentes; *Edentes cum festinatione*, summa cum auiditate & gustu; Adhibitis *panibus azymis* synceritatis & puritatis,nec nõ *lactucis agrestibus*, quę sunt mortificationes sensualitatis ; *Non crudum ex eo quidquam edendum* ; sed præmissa consideratione tanti mysterij ; *Nec aqua coctum*, quasi languida meditatione affectuque , sed *assum igni* , exardescendo in Dei Amorem. Quàm ego absum ab hac præparatione!

2. Ritus esus. *Exodi* 12. 11

Pvnctvm III.

Praefatvr Christus : *Desiderio desideraui hoc Pascha manducare vobiscum antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in Regno Dei.* Sic ego debeo summo desiderio accedere ad hoc Sacramentum,vt qui maximè indigeo hac refectione. Et quia non alia cogitari potest excellentior. Deinde sic comedam,

Luc. 22. 15.

Communicandum cum desiderio.

quaſi vltimum comederem, vnde & viaticum vocatur: comedam tanquam nunc moriturus.

MEDITATIO X.

De loco, tempore, & conuiuis in Inſtitutione ſacroſanctæ Euchariſtiæ.

PVNCTVM I.

TEMPVS inſtitutionis fuit, *pridie quàm pateretur.* 1. vt ſic magnitudinem ſuæ charitatis magis declararet, quando, cùm maximè contra ipſum mortales conſpirabãt, tam eximium eius donum conferebat. Vt viciſsim nos nihil ab illius amore ſeparare vllo vnquam tempore valeat, quò minùs inter omnia aduerſa illi adhæreamus. 2. vt deſiderium ſuum manendi nobiſcum ſemper ita oſtenderet, voluit in procinctu ſui à nobis diſceſſus per paſsionem relinquere ſemet in hoc diuino Sacramento. 3. Quia hoc Sacramentum erat paſsionis ſuæ memoriale, & quia in paſsione ſua ceſſabat legalis Agnus, & vetera ſacrificia, debuit tũc nouum ſubſtituere ſacrificium, quò vmbræ veritas, nocti lux ſuccederet. Et tandem, vt memoriale relictum in ipſo mortis articulo teneriùs afficeret animas diligentium, quod ſolet euenire.

1. Ob amoris magnitudinem.

2. Deſideriũ manendi nobiſcum.

3. Vt eſſet memoriale mortis Domini.

PVNCTVM II.

LOCVS fuit *cœnaculum grande stratum.* in eodem, post Resurrectionem, Christus Discipulis apparuit, & Spiritus sanctus in Pentecoste datus est. Fuit Ecclesiæ typus, in qua sola edendus est hic cælestis Agnus. sed & animam significat, in quam Christus per Sacramentum Eucharistiæ venit, quam charitate amplam esse oportet, ac stratam, ornatamque omni genere virtutum, tanquam cælum stellis. Non nominatur Dominus cœnaculi, quia apud Deum nihil interest, quisquis ille sit, quoad alios titulos, magnus an paruus, dum præbeat Christo idoneum hospitium. Locus iste typus Ecclesiæ & animæ.

Denique id cœnaculum euasit in domum orationis, indeque prodiêre primò ad annuntiandum Euangelium. Sic anima per Eucharistiam fit Dei templum, indeque ad communicandum etiam alijs, quæ à Deo acceperit, foras prodit.

PVNCTVM III.

CONVIVAE fuerunt Apostoli, & inter eos Iudas, qui suo facinori intentus, quæ dicebantur à Christo, non attendebat; nec si attendisset, credidisset, & ita vt panem communem accepit; contrà alij, deuotè, & reuerenter. Sed & iam, *qui manducat, & bibit indignè*, instar Iudæ, *reus erit corporis, & sanguinis Domini*, quasi illum prodidisset. Iudas etiã communicauit, sed indigne. 1. Cor. 11. 17

MEDITATIO XI.

De Conuersione panis in Corpus Christi.

PVNCTVM I.

In transſubſtantiatione elucet.

1. Dei ſapientia.

QVOMODO in eo facto eluceat infinita Dei Maieſtas? 1. *Sapientia*, vt quemadmodum inuenit modum coniungendi res diſsitiſsimas, Deum, & hominem in vnitate perſonæ diuinæ per incarnationem, ad ſalutem noſtram optima ratione perficiendam, ita etiam inuenit modum, ſeipſum exhibendi iam hominem factum, in ſpeciem alimenti ad noſtram ſpiritualem nutritionem & confortationem, & quandam nobiſcum admirabilem coniunctionem.

2. Potentia

2. Infinita *potentia*: nam momento ſubſtantia Panis in Corpus Chriſti conuertitur, vt ſola maneant panis accidentia velantia Chriſti Corpus, atque ſub ijs ita totus, vt ſub quauis etiam particula nihilominus totum Corpus deliteſcat per ineffabilem vnionem cum ipſis panis ſpeciebus. Quod fieri poſſe vt credamus, ſufficit eius omnipotentia: vt etiam factum eſſe, ſufficit eius affirmatio, cùm ait: *hoc eſt corpus meum*. Et hæc tanta operatur, vt me ſeruum, atque vermiculum alat in vitam æternam.

3. Bonitas. *Ioan. 3. 16.*

3. *Bonitas*, & *Charitas*. Nam, ſicut *Pater* æternus commendat charitatem ſuam, qua *ſic dilexit Mundum*,

dum, vt filium suum vnigenitum daret : ita vnigenitus eius commendat suam, quâ seipsum nobis intimè fruendum donat in hoc Sacramento. porrò, donando corpus suum, vtique omnia simul, sanguinem, animam, diuinitatem, quę cum corpore & in corpore eius sunt, merita etiam, & satisfactiones, quæ hic nobis copiosè communicantur, donat. 4. Zelus salutis nostræ ardentissimus, quando non habuit satis, quòd nobis salutem promeruisset, verùm ipsemet per se ipsum fieri voluit medium & instrumentum, quo fructus suæ passionis nobis applicaretur. ô, si vicem reddam, & zelo gloriæ Diuinæ me totum impendam, & superimpendam! /2

4. Zelus ardētissimus.

PVNCTVM II.

CONSIDERANDA verba, quibus perfecit conuersionem. 1. *hoc est corpus meū.* non signum exhibet tantùm, & memoriale sui: sed corpus ipsum. Vt bona Mater, quæ filios non dat alijs nutriendos, sed proprio nutrit lacte. Totum corpus dat; vt sicut Elisæus ad suscitandum puerum membra membris applicuit, ita ego ex membrorū Christi contactu totus incalescam. Et ab ore eius meū, ab oculis oculi; sicque cætera membra, & sensus mei ab illius membris sanctificentur, rectéq; ordinentur, vt in nulla re exorbitent, sed agāt, quod Christus, illeq; in ipsis operetur. 2.

1. Christus non sui signum, sed ipsum corpus suum dedit.

4 *Reg* 4.34

2.

2. Luc. 22. 19. 1. Cor. 11. 24

2. *Quod pro vobis datur, vel tradetur.* His verbis magis magisq; confirmat, dare se suum verum corpus, nempe illud, quod morte afficiendum erat. Et insinuat, qua charitate se in mortem tradit pro nobis, eadem tradere se in cibum, & pignus salutis promissæ.

Hoc igitur est corpus, in quo illa sacratissima vulnera Redemptionis nostræ inflicta sunt, quæ etiam nunc retinet, sed splendentia & gloriosa, in quæ introduci petam, & abscondi.

PVNCTVM III.

Apostolorum fides.

QVOMODO Apostoli communicauerint. Credendum est, vbi Christus corpus suum consecrauit, simul interno lumine mentes discipulorum illustrasse, vt crederent, & singulari modo apprehenderent eius mysterij veritatem. Vnde maxima cum reuerentia, & submisione illud de Christi manibus acceperint. Deinde (qui est fructus huius diuini Sacramenti) magna interiùs spirituali lætitia, & dulcedine fuisse perfusos. solus Iudas, vt indignus, ita expers boni sensus, & consolationis fuit.

Dulcedo spiritalis.

PVNCTVM IV.

Ipse Christus communicat.

QVòD Christus se etiam ipsum communicauerit, particulam Eucharistiæ sumens; ita plures sancti existimant. Solus ille tali hospite, id est, se ipso dignum hospitium

fuit.

fuit. Gauisus est, & gratulatus sibimet de tāto mysterio à se instituto, in sponsæ suæ Ecclesiæ tutissimum præsidium, & solatium singulare. 13

MEDITATIO XII.

De conuersione vini in sanguinem.

PVNCTVM I.

Hic *est calix sanguinis mei*. non pars sanguinis, sed totus exhibetur, sicut in passione totus effusus est, cùm suffecisset vel gutta ad satisfactionem ex iustitia, & sanguinem exhibet in vase suo pretioso, in membris, & corpore suo contentum, in quo est anima & diuinitas. Et *mei*, inquit, terreni Reges exugunt sanguinem subditorum, vnde postea sunt liberales: Christus suum præbet, indeque nos ditat. Christus totum porrigit sanguinem.

PVNCTVM II.

Sangvis *Noui Testamenti*. Præstat Nouum Testamentum Veteri, quòd Vetus sanguine pecudum confirmatum est; Nouum autem sanguine Christi, quia nimirum in veteri promittebantur solùm bona temporalia, in nouo autem spiritualia, & æterna, ac in primis ipsa remissio peccatorum, & dona gratiæ & virtutum, & tandem hæreditas æternæ beatitudinis. Nec fuit satis Christo, quòd vt ista nobis promereretur bona, sanguinē suum Cur Noui Testamēti.

Pignus futuræ gloriæ datur.

in passione fudit; sed etiam voluit ipsum sanguinem nobis relinquere, tanquam pignus, seu tabulas authenticas, quibus testatam reliquit suam vltimam voluntatem de remissione peccatorum, & adoptione per gratiam, vitaque æterna nobis tribuenda. Vnde hic sanguis dicitur *Christi testamentum*, seu sanguis *Noui Testamenti*.

PVNCTVM III.

Pro multis, quia non omnibus efficax.

QVI *pro vobis & pro multis effundetur in remißionem peccatorum*. *Pro vobis*, speciatim pro ipsis dicit effusum, vt ad compatiendum magis moueat. Et ita, si vnus tantùm adfuisset, dixisset, pro te, quæ applicatio vim habet emolliendi cor, & consolationem adfert singularem. Ergo mihi dictum cogitabo, *effundetur pro te*, & pro multis, & pro omnibus omnino, quantum est ex parte Christi. Et omnes verè dicuntur *multi*. quòd si *multi* intelligantur, quasi non omnes, sed quàm plurimi, tamen id est verum, quantùm ad fructûs cõsecutionem, cuius non omnes se faciunt participes.

Nullum Christus excludit.

Alioqui nemo omninò ab huius sanguinis participatione excluditur, quamuis vilis, & contemptus, imò quod ad Diuinum attinet iudicium, tituli omnes mundi, donaque naturæ & fortunæ pro nihilo planè habentur, respectu participandæ gratiæ diuinæ, seu fructûs passionis Dominicæ hominibus applicandi. *In remißionem peccatorum*, sine limita-

tione (non tam multa & grauia esse possunt, quin sufficiat hic sanguis ad expiandum:) *effundetur*, copiam significat, non guttatim sed quasi riui fluent. 14

MEDITATIO XIII.

De Sacramentalibus speciebus Panis & Vini.

PVNCTVM I.

CVR instituerit sub duplici specie? 1. ratio, vt quia conuiuium erat, in quo solet cibus potioque exhiberi, id etiam in hoc reperiretur. Etsi alioqui in singulis speciebus totum est, quod cibat, & sitim animæ sedat. 2. præcipuè, vt repræsentaret nobis, quòd per passionem fuerit totus sanguis à corpore seiunctus: atque hoc cogitare debemus, quando consecratus calix adorandus attollitur. Et quia quinque fuerunt effusiones sanguinis præcipuè in agonia, in flagellatione, in coronatione, in cruci affixione, in lateris perfossione, licet eas sub Missa commemorare, & offerre Patri æterno cum gratiarum actione.

1. Quia conuiuiũ erat.

2. Vt repræsentant sanguinis effusionẽ.

PVNCTVM II.

CVR voluerit sub speciebus ita latere, vt nullum tantæ rei indicium foris appareret? 1. ad humilitatis & patientiæ exemplum: sicut per Incarnationem sub humana specie

Christus latens hîc humilitatẽ & patientiam docet.

ſpecie latuit, vt pro quouis de vulgo haberetur, maleque etiam acciperetur: id quod etiam hîc contingit, vt pro communi pane habeatur, ac etiam conculcetur aliquando. Ita velim ego latere, & contemni. 2. ad exercitium fidei, quando ſenſus omnes contradicunt, & ratio non aſſequitur. Vnde per excellentiam dicitur *myſterium fidei* in ipſa conſecratione, nec ſine magno miraculo mentes Apoſtolorū ſic illuſtratæ in illa cœna fuerunt, vt tantæ rei ſine dubitatione fidem adhiberēt. Diſcurram per ſingulos ſenſus, expendens, quomodo ſinguli tanquam de communi pane iudicant. Et ego nihilominus diuinis potius verbis, quàm meis ſenſibus firmiſsimè credam, non ampliùs eſſe panem triticeū, ſed ipſum Chriſtum Dominum, panem cœleſtem, qui de cœlo deſcendit & dat vitam mundo. 3. vt occultatus fiduciam daret accedendi ad ſe, qui cōſpicuus, quaſi auerteret nos à ſe; & verecundaretur amor, minuſque liberè in illius rueret amplexus.

2. Ad Fidem allicit.

3. Fiduciam præbet accedendi.

PVNCTVM III.

CVR in ſpeciebus cibi & potus? 1. quia voluit quàm intimè nobis vniri, & intra nos eſſe, non tantùm foris in re aliqua præſens. Itáne, Ieſu, non refugis hoc pectus, & viſcera ingredi? 2. vt ſignificaret, ſe effectus omnes per hoc Sacramentum in anima noſtra efficere, quos cibus & potus in vita corporali, nutrire, conſeruare, augere, roborare, lætificare,

1. Intimè vult nobis coniungi.

2. Quòd corpori cibus, hoc animæ Euchariſtia

care, & innatum concupiſcentiæ calorem compeſcere, ne viſcera depaſcat. *Qui manduca*t *me, viuet propter me.* & quomodo non appetam cibum iſtum? 3. ad commendandam charitatem mutuam, ſiquidem panis ex multis granis, nec non vinum ex vuis coaleſcit: ſic per hoc Sacramentum efficimur vnus ſpiritus cum Chriſto, & inter nos. Vnde & appellatur Communio: & quia panis non fit niſi granis commixtis, & vinum niſi preſsis vuis & calcatis; ita oportet mortificare in ſe inordinatos affectus, vt illam ſpiritûs vnitatem, & Sacramenti huius virtutem, & fructum participemus, & *guſtare* poſsimus, *quàm ſuauis eſt Dominus.* 15

Ioan. 6. 58.

3.

Hinc dicitur communio.

Pſal. 33. 9.

MEDITATIO XIV.

Ritus à Chriſto vſurpati in conſecratione, & exhibitione Corporis, & Sanguinis ſui.

PVNCTVM I.

PANEM *in manus accepit.* poterat poſitum in menſa transmutare, ſed in manus accepit, vt ſignificaret, opus id eſſe diuinæ potentiæ, & diuinæ manus; deinde opus eſſe maximæ liberalitatis. *Aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.* Denique quod ſuo labore, & meritis nobis illum panem acquiſiuiſſet, ita vt nos labores manuum eius manducemus.

Cur in manus accipit?

Pſa. 144. 16.

PVNCTVM II.

LEVAVIT *oculos in cœlum:* oſtendens hûc eſſe panem de cœlo verum, & corda illuc, pura cum fiducia & deſiderio huius cibi, erigenda eſſe, ſicut in Miſſa admonemur: *Surſum corda.*

Gratias egit Patri pro tanto dono, per ipſum hominibus collato, eaſque tantò ardentiores, quàm pro panibus egerat multiplicandis, quantò iſtud præſtabat beneficium. Quas me agere côuenit, cùm de illo pane participo?

Benedictio Chriſti efficax. Et *Benedixit.* Benedicere Dei, eſt benefacere. Benedicendo igitur panem, eum tranſmutauit in corpus ſuum. O benedicte Domine: Benedic etiam mihi, & muta in virum alterum.

Verba benedictionis fuerunt, cùm dixit: *Hoc eſt corpus meum. Hic eſt ſanguis meus* nam dicendo, fecit, vt eſſent, quod dicebantur.

Fractionis myſteria. Et *fregit:* integrum in manus accepit & benedictum fregit. 1. ad commendandam charitatem inter nos, qui de vno pane edimus. 2. causâ myſterij, vt intelligatur, quòd diuiſo Sacramento, *tantùm manet ſub fragmento, quantùm toto tegitur.* 3 docemur, hunc panem antequam edatur, accurata conſideratione frangendum eſſe, meditando magno affectu ſingula, quæ in hoc Sacramento continentur. Corpus, ſanguinem, animam, Diuinitatem Chriſti, nec non & meritorum eius, & ſatisfactionum infinitos theſauros.

PVN-

PVNCTVM III.

DISTRIBVTIO Sacramenti. *Deditq́; discipulis suis*, (ô beatum donum, & maximum!) dicens: *Accipite & comedite*. Non exhibetur nobis adorandum tantùm, sed edendum, atque in viscera recondendum. Non fuissent alioqui ausi tam diuinum panem edere. *Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum*: sed, quia iubes, edam, *& sanabitur anima mea*. 16 — Ecce, dedit. — Matth. 8. 8.

MEDITATIO XV.

De potestate conficiendi Eucharistiam data tunc Apostolis.

PVNCTVM I.

DATA est potestas Apostolis conficiendi corpus & sanguinem Christi per ea verba, *hoc facite in meam commemorationem*. In quo elucet. 1. *Charitas* eximia erga hominem, cui soli, non Angelis dedit potestatem supra corpus suum, vt homo non iam diminutus sit *paulò minùs ab Angelis*; sed supra illos exaltatus. 2. *liberalitas* qua sine vlla restrictione contulit hanc potestatem, non limitatam ad certum numerum personarum, neque ad qualitatem; puta ad sanctos tantùm, neque ad locum, aut tempus, sed vbique & semper confici possit. 3. Dignatio, ac velut obedientia, & humilitas incredibilis, vt ad sacerdotis ritè — Sacerdotalis potestas quanta. 1. 2. 3. Sacerdoti Christus obedit.

ordinati vocem præſens infallibiliter adſit; is quamuis ſit impius, & Sacramento abuti velit, & indigniſsima quæque exercenda eſſent in ipſum Sacramentum, & adeò in Christum ipſum. quantò iſtud maius, quàm quòd
Ioſue 10.12. voci Ioſue obediuit Dominus, ſolem ſiſtens, vt Ioſue victoriam proſequeretur?

PVNCTVM II.

QVòD per eadem verba inſtituti ſint Sacerdotes, ad offerendum Deo Patri ſacrificium corporis & ſanguinis Chriſti. Aliud enim eſt, ſacrum conficere, aliud autem ſacrificare; vtrumque autem coniungitur in hoc
Sacrificiũ. myſterio, ita vt dum conficit Sacerdos Sacramentum, ſimul offerat Deo contenta in Sacramento ipſo, tanquam hoſtiam ſanctam, Deo placentem.

I. Quid ſit? I. Expende, quòd ſacrificiũ eſt oblatio Deo facta rei ipſi gratæ: nulla porrò eſt vel pretioſior, vel gratior Deo, quàm ipſius Vnigenitus, homo factus quare eſt ſacrificium: omnium poſsibilium excellentiſsimum.

II. Sacrificij effectus. II. Quòd vnicum hoc habet omnes ſacrificiorum differentias multò eminentiùs. nam eſt *Euchariſticum*, (quod nomen tanquam proprium obtinuit) quia nullæ gratiæ Deo acceptiores eſſe poſſunt, quàm quòd in recognitionem beneficiorum offeratur ipſi Chriſtus, per quem nobis omnia donauit. Eſt *propitiatorium* ad remiſsionem peccatorum, & quorumuis ſuppliciorum condonationem:

quia fructus Dominicæ Pasſionis per hoc ſacrificium efficaciter nobis applicatur, quando ipſemet Dominus Patri offertur, immolatus in memoriam eiuſdem Paſsionis. Denique eſt *Impetratorium* quorumuis beneficiorum, quia per hoc ſacrificium modo ſingulari & excellenti in nomine Chriſti petitur. promiſit autem ipſe, *daturum nobis Patrem, quicquid in nomine filij eius peteretur.* *Ioan. 16. 23.*

PVNCTVM III.

Chriſti duplex ſacrificium.

QVòD Chriſtus iuſsit hoc ſacrificium *in ſui memoriam* peragi, nimirum in memoriam ſuæ paſsionis, in qua ſe obtulit cruentè pro Redemptione noſtra. Duplex enim oblatio facta eſt à Chriſto ſui ipſius; vna cruenta, per effuſionem ſanguinis, & realem mortem; altera incruenta in Euchariſtia. vbi mors Chriſti repręſentatur per Sacramentales ſpecies, dum in altera corpus, in altera ſanguis conſecratur, tametſi vtrumque ſub qualibet ſpecie contineatur, ideoque incruenta dicitur ſacrificatio, quia verè ſanguis nõ eſt extra corpus, neque hoc ſine ſanguine. ſed ex ipſis ſpeciebus vna primò ſignificat corpus, altera primò ſanguinem, atque vi conſecrationis in vna corpus tantùm, in altera ſanguis ſeparetur, cætera autem omnia concomitanter ſub vtraque ſpecie continentur.

Porrò non potuit aptius memoriale paſſionis Dominicæ, neque monumentum gratiarum pro tanto beneficio efficacius inueniri,

quàm ipſiuſmet paſsi Domini viua exhibitio, & præſens oblatio. Nec modò in memoriam Paſsionis ſuæ, verùm etiam reliquorum ipſius geſtorum, & excellentiſsimarum virtutum (quarum ſe præbuit viuum exemplar) exſtare voluit iſtud ſacrificium: vnde ad eas imitandas prouocemur, alioqui parum grati futuri erga noſtrum Redemptorem & Magiſtrum.

MEDITATIO XVI.

De inſinuatione proditoris ſuper cœnam.

PVNCTVM I.

Iudas Chriſtum turbat.

Ioan. 13. 21.

QVòD *Ieſus turbatus eſt ſpiritu.* Tanta erat indignitas rei, quòd à diſcipulo, & amico traderetur, & ſic dolebat illius vicem, & dixit: *Amen, amen dico vobis, quia vnus ex vobis, qui manducat mecum, & intingit mecum manum in paropſide, tradet me.* Voluit autem indicare proditorem ob plures cauſas. 1. vt intelligerent, patêre ſibi occulta cordium: vnde non parum Chriſto aggerebatur doloris. 2. vt ſic Iudam ad ſanitatem reuocaret; quod efficere ſtuduit, dum ſe conſcium cogitationum, ac proinde Deum, & vindicem malefactorum ſignificauit. Deinde, quia Iudas non videbatur magni facere, quòd Chriſtum traderet, quando ipſe profeſſus fuerat, ſe neci dandum. monet autem Chriſtus, inde ipſum non excu-

Cur inſinuat proditorem. 1. 2.

ſari, cùm ait: *Filius quidem hominis vadi; verùm tamen væ homini illi, per quem tradetur.* Et tandem minando ſupplicium: *Bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet homo ille.* Nec tot hiſce modis potuit flectere proditorem. 3. Minatur.

Pvnctvm II.

Qvomodo affecti fuerint Diſcipuli ex hac inſinuatione proditoris! *Contriſtati ſunt valdè & cœperunt ſinguli dicere: Nunquid ego ſum Domine?* Bonæ mentis eſt timere, quando etiam ſibi conſcia non eſt. 1. *Mat. 26, 22.*

2. Noluit Chriſtus palàm facere nominatim proditorem, quamuis mox ipſo facto patefaciendus eſſet, ne Apoſtolorum in eum animi exacerbarentur, & vt parceret famæ. quod nobis imitandum, ne per nos fiat, quod etiam alioqui futurum eſt. 2. Peccata proximi occultat.

3. Patefecit tamen tum ipſi Iudæ, cui interroganti: *Nunquid ego ſum Rabbi? Reſpondit: Tu dixiſti*: tum Ioanni recumbenti ſupra pectus, cui indicium dedit: *cui ego intinctũ panẽ porrexero.* porrexit autem Iudæ, cum amoris ſignificatione, vt eum emolliret: adeo nõ ſunt etiam inimicis neganda beneuolentiæ ſigna, vt *ſic prunæ congerantur ſuper caput eorum.* 3. Patefecit duobus. *Prou. 25. 22.*

Pvnctvm III.

Obstinatio Iudæ, & pœna eum ſecuta. Non flectitur tot indicijs charitatis, ſed inſtitit cupiditati ſuæ pretium recipiendi pro vendito Magiſtro. Pœna fuit duplex. 1. Quòd vbi buccellã panis ex manu Chriſti ac- 1. Bis diabolus in Iu-

dam ingressus. cepisset, *ingressus est in eum diabolus*, instigans ad executioné designati facinoris, sicut priûs fuerat ingressus, quando *immisit in cor eius, vt traderet Iesum*, & cum sacerdotibus pacisceretur. Ita qui cœlesté panem mala conscientia sumit, dat locum diabolo in corde suo, qui, possessione illius accepta, præcipitat hominé in peiora semper. 2. Pœna, quòd desertus est à Christo, quando ait: *quod facis, fac citò* Habui te hactenus in meo comitatu, totq; modis seruare studui, nunc vade à me. *Curauimus Babylonem, & non est sanata, derelinquamus eam.* Nec ideo te retrahere volui à facinore, quòd fugiam morté, imò properari eam mihi cupio *fac citò, quod facis*. Plus ego appeto mori pro te, & mũdo, quã tu me tradere inimicis.

2. Deserit Iudam Christus.

Ierem. 51.9.

PVNCTVM IV.

Exitus Iudæ passionis initiũ.

QVÒD, egresso Iuda, Christus ait: *Nunc clarificatus est Filius hominis*, eò nimirũ, quòd ex cœtu suorum excessit impius. Absit à me, vt Deus sic clarificetur à me. sed præcipuè id dicit, quia, abeunte Iuda, inchoabatur Passio, quam Christus gloriam suam ducebat, quòd per eam glorificandus esset Pater. O, sint mihi passiones propter Deum gloriæ loco. Sic gloriabatur Paulus in *tribulationibus, & angustijs*: sed & clarificatus est Christus in passione, dum in eius morte tot sunt edita prodigia, & quia per passionem est gloriam resurrectionis consecutus, & vt *in nomine eius omne genu flectatur.*

2. Cor. 12. 10.

Phil. 2. 10.

MEDITATIO XVII.

Contentio Apostolorum, & praedictio scandali.

PVNCTVM I.

FACTA est contentio inter eos, *quis eorum videretur esse maior*. Obliti prioris tristitiæ, cùm ex ipsis aliquem proditurum esse Magistrum diceretur, primatū iam contentiose ambiunt. Sic est impotens ambitio, & omnia postponit. Sanat Dominus humilitate ambitionem, aliter apud se agi oportere, quàm in mundo, aliasq; sui Regni leges esse, quàm terreni. *Qui maior est in vobis, fieri debet sicut minor; & qui præcessor est, sicut ministrator.* Idq; suo exemplo sancit. Nam & *ego in medio vestrûm sum, sicut qui ministrat.* Ita præsum, vt seruiam. Videlicet in humilitate præesse oportet, & lucra amare subditorum, non ipsum prælationis honorem.

Luc.22.24. Ambitionē sanat humilitas.

Ne tamen despondeant, laudat ipsos: *Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis.* Vel in testes adducit ipsos tribulationum, quas passus sit, quodque nihil minus, quā commoditates suas, aut gloriam quæsierit in omni vita. quod cùm ita sit, nec ipsos debere talia spectare. Nam *ego*, inquit, *dispono vobis regnum, sicut disposuit mihi Pater.* Pater autem, vt videtis, per multas tribulationes voluit me ad regnū peruenire. ita & vobis continget. Quare est simile cum illo, quod Zebe-

Mat.20.22. dæis respondit, affectantibus prima loca: *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* quasi dicat, de calice cogitate in hac vita, non de honore.

PVNCTVM II.

Cur lapsū suorum prædicit.

CHRISTVS denuntiat scandalum, quod Apostoli passuri erant in ipsius comprehensione: nempe, vt eum desererent, & fortè dubitarent, nū esset Christus, qui sic haberetur; scriptum est enim: *percutiam pastorem, & dispergentur oues* gregis. Hac prædictione auertere ipsos voluit ab illis ambitiosis cogitationibus, sed præcipuè præmunire, vt saltem nō planè conciderent animis, & resipiscerent, animaduerso euentu prædictionis. Promittit quippe solatium suæ præsentiæ. *Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam.* salubris timor, ne deseram aliquando Christum. quod si contingat, confidam tamen, quia lapso opem pollicetur.

Matt.26.31
Zach.13.7.

Petri triplex error.

Petrus respondet: *Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam.* feruor quidem, sed absque debita humilitate; vnde errores tres.
1. 1. Quòd non visus sit habere fidem Christo
2. asserenti de omnibus, quòd scandalizandi es-
3. sent. 2. Quòd alijs se prætulerit. 3. Quòd de suis viribus nimiùm præsumpserit. Petri exemplo *cæteri*, ne inferiores viderentur, *similiter dixerunt.* Etiamsi nos oportuerit mori tecum, non te negabimus. Oportebat potiùs cū humilitate deprecari Christum, vt auerteret à se tantum malum, quàm præfidere de se.

PVN-

PVNCTVM III.

PRIORI reprehensioni addit solatium: ex quo tria eliciuntur. 1. Quòd tentatio non veniat absque permissu Dei: *Simon, Sathanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum*, vt agitaret, & perderet: ita & Iob. quin nec in porcos licuit diabolo ingredi, nisi Christo sinente 2. Quòd tentatio nō vincatur, nisi Deo adiuuante, & auxiliante. *Ego autē rogaui pro te, Petre, vt non deficiat fides tua.* Licèt vacillet, non deficiat tamen, quin saltem mox resipisces, ex lapsu humilior, & cautior. 3. Quòd conuersus à peccato debet alios, suo malo doctus, instruere. *Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos:* vt & illi resipiscant, & reddantur in fide constantiores. Hæ sunt grates, quas Dominus requirit à iustificato, vt & alijs ipse fiat causa salutis.

1. Dæmon sine Deo nihil tentat.

2. Deo iuuante superamus tentationes.

Luc. 22. 32.

3. Conuersus alios conuerte.

MEDITATIO XVIII.

Sermo Christi ad Discipulos post Cœnam. Ioan. 14. 15. *&* 16.

Domin. 3. 4. 5. post Pascha.

TRIA Dominus munia sua in hoc sermone præstantissimè obit. *Magistri*, alta de virtutibus præcipiens; *Consolatoris*, magna promittens; *Aduocati*, interpellans ardentissimè pro eis Patrem.

PVNCTVM I.

AMOR in Christum commendatur. 1. Hortatur, vt diligant ipsum adhibita efficaci ratione: *Sicut dilexit me Pater, & ego* *dile-*

1. Amor Dei.

Ioan. 15.9. *dilexi vos: manete in dilectione mea.* Nihil magis amorem prouocat, quàm amor; & eò magis, si fuerit singularis. Atqui meus est talis: nam *dilexi vos, sicut Pater me*, quo amore non alius maior. Ergò manete in dilectione mea, me diligite constanter, vt meo in vos amori respondeatis. 2. probatio amoris: *Si diligitis me, mandata mea seruate: qui habet mandata mea & seruat ea, ille est, qui diligit me.* fructus huius dilectionis triplex 1. *qui diligit me diligetur à* Patre *meo, & ego diligam eum.* 2. *ad eum veniemus, & mãsionem apud eum faciemus.* 3. *& manifestabo ei meipsum*; nunc per fidem, & contemplationem, postea à facie ad faciem. 3 proponit seipsum exemplar amandi: *si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta seruaui, & maneo in eius dilectione.* Manere in dilectione Christi, aut Patris, potest dupliciter exponi, vel quòd nos ipsum tunc verè diligimus, si præcepta eius seruauerimus, vel, quòd ipse diliget nos. Vtrumque est verum, & se mutuò includunt: nam *qui diligit, diligetur*; & qui à Deo diligitur, vicissim diligit, *ego enim diligentes me diligo*, ait Dominus.

Marginalia: 2. Amorem probat obedientia. — 3. Christus exemplum amoris. Ioan. 15.10. — Prou. 8.17.

PVNCTVM II.

Marginalia: Festo Simonis & Iudæ 1. Quare mãdatum nouum?

AMOR proximi commendatur. 1. præceptũ dilectionis proximi vocat nouum, quia penè collapsum restituit. Et quia est fundamentum nouæ legis, quæ est Amoris; & quia per illud renouamur Spiritu in adopti-

onem filiorum Dei: singulariter autem, quia noua amandi regula traditur. *Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos.* cùm antiqua norma foret, *diliges proximum tuum, sicut te ipsum.* denique quia est nota discipulorum Christi. *In hoc cognoscent, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem.* 2. vocat suum: *Hoc est praeceptum meũ, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos:* penè ob causas illis similes, propter quas vocauit nouum, præsertim, quòd seipsum proponit exemplar amandi, *sicut dilexi vos:* & quoniam ipse impleuit maximè illam perfectionem amoris, de qua ait: *Maiorem hac dilectionẽ nemo habet, quàm vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* 3. Inculcat iam tertiò hoc præceptum. *Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem.* Innuit hoc sufficere, & in illo reliqua contineri, *plenitudo enim legis est dilectio.*

Matt. 19. 19

2. Quare suum dicit.

3.

Cùm commendabat, vt se diligerent, non est vsus præcepti nomine, quòd vltrò videbantur id facturi, tot prouocati beneficijs: vt autem inter se amarent, futurum erat difficilius. Voluit etiam exprimere, quàm sibi id esset cordi, quando tam grauibus verbis illud commendaret. 20

PVNCTVM III.

Ad orationem quæ necessaria.

COMMENDATVR vis orationis. 1. quia valet ad impetranda omnia, etiam miracula, modò in fide oretur, & in nomine Christi 1.

petatur,& pro gloria Patris: *Amen dico vobis,*
Ioan.14. 12. *qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet, quia ego ad Patrem vado, & quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: vt glorificetur Pater in Filio.*
2. 2. orationis efficacitas pendet ex vnione cum Christo per charitatem, *si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis, petetis, & fiet vobis.* Qui sic vnitus est cum Deo nihil petit, nisi quod ex Dei voluntate sit, atque ita semper impetrat, quod petit. *Voluntatem timentium se faciet, &*
Psal 144.19 *deprecationem eorum exaudiet.*
3. 3. inculcat eandem promissionem de impetrandis, quæ petuntur: & hortatur ad petendum, fore enim, vt cōpotes facti gaudeant. *Amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis: vsque modò non petistis quidquam, petite & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum.* Circa hanc toties, & tam asseueratam

Circumstantiæ orationis 6. promissionem considerandę sunt aliquot circumstantiæ.
1. 1. Quis promittit? qui vocatur fidelis, & verax, qui nolit decipere, & possit præstare.
2. 2 Quibus promittit? Discipulis, iam dimisso Iuda, non pertinet promissio ad rebelles, & peccatores, nisi cùm volunt resipiscere. *Qui declinat aures suas, ne audiat legem, ora-*
Prou. 28. 9 *tio eius erit execrabilis.* Et suprà dixit, *Si manseritis in me, quodcunque petetis fiet.*
3. 3. Quem oportet petere? Patrem, qui verè & simpliciter Pater est: nam, *si vos cùm sitis mali*
Lucæ 11. 13. *scitis bona data dare filijs vestris, quantò magis*

Pater vester de cœlo dabit spiritum bonum petentibus? Sed & Filius & Spiritus sanctus promptissimi sunt ad largiendum. 4. per quē petendum? in nomine Christi, per illius merita, & vt ipse glorificetur. 5. quæ petenda? quę decet Patrem cælestem largiri, & in Christi nomine peti, & petenti expediunt 6. quomodo petendum? cum fide & fiducia de liberalitate Dei promittentis, & de Christi meritis, per quem petitur, nec non perseueranter. 4. 5. 6.

PVNCTVM IV.

Dominica infra Ascensionem.

CONSOLATVR Apostolos, & animat ad patiendum, idque facit pluribus rationibus. 1. ab exemplo sui: *Mementote sermonis mei: non est seruus maior Domino suo; si me persecuti sunt, & vos persequentur. absque synagogis facient vos: sed venit hora, vt omnis, qui interficit vos, arbitretur se obsequium præstare Deo: Et hæc omnia facient vobis propter nomen meum.* Hîc innuitur alia ratio libenter ferendi, quia propter Christi nomen. 2. quia est signum Diuinæ electionis: *Si de mundo fuissetis, mundus, quod suum erat, diligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.* 3. quia vertetur in gaudium: *Mundus gaudebit, vos verò contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.* declarat exemplo mulieris parturientis. 4. Ab spe æternæ mansionis, & societatis gloriæ cū

1. Ab exemplo Christi. 2. Est signum electionis. 3. Successio gaudij. 4. Præmium æternum.

Christo:

Christo: *in domo Patris mei mansiones multæ sunt, & ego vado parare vobis locum, & iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum, vt vbi sum ego, & vos sitis.* 5. à præsenti ipsius Christi ope: *Non relinquam vos orphanos. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis, quia ego dixi, Vado & venio ad vos. Modicum & non videbitis me, & iterum, modicum & videbitis me, & ego videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* Possunt hæc exponi de visitatione diuina inter tribulationes; etsi fortè magis pertinent ad finem vitæ præsentis, cùm veniet, vt suos hinc abducat ad æternum gaudium. 6. A testimonio diuini Amoris erga ipsos. *Ipse Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis, quia à Deo exiui.* 7. A spe vincendi, *In mundo pressuram habebitis, sed confidite, quia ego vici mundum.*

5. Christi auxilium.

6. Amor patris.

7. Victoriæ spes.

MEDITATIO XIX.

Sabbathò ante Dominicam Palmarum.

Oratio Christi ad Patrem in fine sermonis. Ioan. 17. 1.

ORAT pro se, pro Apostolis, pro omnibus fidelibus & electis. est exemplar perfectæ precationis, in qua attendendum, pro quibus petat, quid petat, quo titulo, & ordo petitionis.

PVNCTVM I.

ORAT pro se.1. Attendi debet interna & externa reuerentia orantis, verborumq; affectus, *subleuatis oculis in cœlū dixit: Pater.* 2.quid petat: *Venit hora: clarifica filium tuum, vt Filius tuus clarificet te.* Petit clarificari in nocte passionis; & fecit Pater, tot editis prodigijs in morte eius. item per gloriosam Resurrectionem, & ascensionem suam in cœlū. Denique per exaltationem nominis ipsius toto mundo, dum creditur Deus, & Saluator. Petit autem hæc, non suam quærens gloriam, sed Patris. *vt filius tuus clarificet te.* nam clarificatio illius in tuam cedit gloriam, qui illum mundo dedisti. Licet mihi vsurpare eandem orationem sine temeritate, vt petam clarificari donis gratiæ, vt inde ipsum Deum clarificare valeam. 3. quo titulo petat: *Ego te clarificaui super terram, opus consummaui, quod dedisti mihi, vt facerem, & nunc clarifica tu me Pater claritate, quam habui, priusquam mundus esset apud te.* Licet obtendere apud Deum fidelia obsequia, cum debita submissione. Vtinam ego haberem, quæ repræsentarem! at contrà, non nisi demerita habeo. Discitur etiam, quòd quæ Deus ab æterno destinauit, nihilominus petenda nobis sunt, quia per tale medium dare constituit. Claritatem ergo quam ante mundi constitutionem decreuit Deus electis, instanter ipsi ab illo petent. Sicut Christus hoc loco petit claritatem, quæ ab

Orat pro se
1. Reuerenter.
2. Vt clarificetur.
3. Petit titulo obedientiæ suæ.

æterno ipsi fuerat decreta. Etsi, quoad Christum, potest aliter accipi claritas: nempè quòd sit verus Filius Dei, quam habuit ab æterno: petit autem eâdem clarificari, hoc est, innotescere pro tali, & glorificari, sicut factum scribit Ioannes; *Vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre, plenum gratia, & veritatis.* 21

PVNCTVM II.

ORAT pro Apostolis. *Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi, quia tui sunt.* Vbi simul continetur titulus, sub quo eos commendat Patri: *Quia tui sunt*, qui est efficax *Tuus sum ego: saluum me fac.*

Pro Apostolis petit tria.

Non orat pro mundo, & filijs tenebrarum, quia indignos se faciunt, resistendo diuinæ legi, & inspirationibus. Deinde petit pro illis Tria.

1\. 1. *Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum, sicut & nos.* Petit, vt sint sub peculiari cura DEI, ac proinde inter se vniti, imò vnum sint, sicut Pater, & Filius vnum sunt, videlicet Naturâ, & consequenter, vnius sensus, & voluntatis, quod

2\. optat Apostolis. 2. *Non rogo, vt tollas eos de mundo, sed, vt serues eos à malo.* Nimirum inter malos esse, & ab eis pati, sæpè expedit: illud modò detur, vt sub protectione Dei cœli commoremur, & ipse inter tenta-

3\. tiones mundi liberet nos à malo. 3. *Sanctifica eos in veritate. Ego pro eis sanctifico me*

ipsum, vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Precatur discipulis veram sanctitatem, atque perfectam, non tantùm declinationem à malo. Alio autem sensu de se dicit: *Ego sanctifico me ipsum*, id est, deuoueo & immolo, *vt ipsi sancti sint*: nam ex Christi morte nobis prouenit sanctitas.

Tres titulos ad impetrandum Apostolis adhibuit. 1. *quia tui sunt.* 2. *serua eos in nomine tuo*; pro gloria tui nominis. 3. *quia ego pro eis sanctifico meipsum*, morti offero.

Quo titulo petit.

PVNCTVM III.

ORAT pro reliquis fidelibus *Non pro eis tantùm rogo; sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me.* Itaque pro me tunc orauit, habuit enim tunc omnes cognitos, & in oculis singulos. Quid pro eis petit? *vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint.* Vnum inter se, & cum Deo. ô beata vnitas! Ex quo sequitur, *vt credat mundus, quia tu me misisti.* Tanti est vera vnio charitatis, vt plurimum momenti adferat ad fidei propagationem, quia ibi verè digitus Dei est, vbi charitas. Præterea petit: *Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi ego sum, & illi sint mecum, vt videant claritatem meam, quam dedisti mihi.* Hæc summa petitionum omnium, ac desideriorum finis. *Volo*, inquit, & quis re-

Pro omnibus fidelibus petit; 1. Charitatem.

2. Vitam æternam.

ititet voluntati tuæ? Dic obſecro pro me, *volo*, & fiet.

Tituli ſunt. Tituli ſeu motiua petitionis ſunt illa, *qui credituri ſunt in me*. Et, *Pater, quos dediſti mihi*. Vterque enim reſpectus debet apud Patrem valere plurimum, vt largiatur illis primò vnitatem illam in hac vita, cum DEO, & inter ſe per charitatem; deinde verò, vt aſſumat illos ad ſe; vbi videant claritatem, quam Filius à Patre accepit generatione æterna, *faciem Domini ſpeculantes*. Fiat, fiat.

2. Cor. 3. 18.

MEDITATIO XX.

Chriſtus pergit ad hortum, & triſtatur. Matt. 26. 30. Ioan. 18. 1.

PVNCTVM I.

1. Conſuetudo bona ſeruanda.

CVR à cœnaculo ad hortum perrexerit? 1. cauſſa, vt morem ſeruaret ſuum à concionibus, & conſuetudine hominum recipiendi ſe ad orationem. Sic ego conſueta exercitia non omittam facilè; quamuis impedimenta obijciantur: præſertim inſtante neceſsitate, vt hîc. 2. Ne crearetur aliquod incommodum Domino cœnaculi, ac ne fugere videretur periculum, eò ſe contulit, quò Iudas ſciebat, ſolitum ſe recipere Dominum. Vnde abiturus ait, *vt cognoſ-*

2.

Ioan. 14. 31.

cat mundus, quia diligo Patrem; & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. surgite eamus. 3. vt quia in horto mala libertas peccandi cœperat, in horto etiam comprehenderetur veræ vindex libertatis, & initium saluti daretur. Erat hortus ad montem Oliuarum, id est, misericordiarum, & per torrentem Cedron ad eum transiuit CHRISTVS. Quia misericordia nobis à Christo exhibita multis ei constitit doloribus. *De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.* 22

3. In horto Adam peccauit, Christus pati cœpit.

Psal. 109. 7.

PVNCTVM II.

QVòD Christus voluit omne sensitiuum solatium sibi adimere, quo leniri solent valdè cruciatus, quò plus pateretur. & ita propositis malis omnibus sibi inferendis, quàm efficacissimè, & cohibito omni solatio, quod à superiore parte animæ dimanare insensus solebat, ita vt pati gestiret, laxauit habenas naturali appetitui, vt, quantum valeret auersatus mala impendentia, immensâ tristitiâ absorberetur.

Omnem lætitiam sibi ademit.

Internus hic Christi affectus ab Euangelistis variè nominatur, *timor, pauor, tædium, tristitia, agonia.* TIMOR est mali impendentis, qui sæpè magis cruciat, quàm ipsa mors. Et proponebat sibi Dominus singula disertè. vnde ait: *Cor meum conturbatum est in me, & formido mortis cecidit super me: timor &*

Assumit Timorem.

Psal. 54. 5.

tremor venerunt supra me, & contexerunt me tenebræ. TAEDIVM est quoddam rerum omnium fastidium, vt omnes accidant ingratæ & molestæ. Sic luebat Christus tædium, quo ego soleo laborare rerum spiritualium, bonarumque actionum. TRISTITIA est afflictio interna, tanquam de præsentibus iam malis, quòd ea apprehenderet ex diuina dispositione, tanquam ineuitabilia, & adeò vt præsentia.

Tædium.

Tristitia.

Porrò sicut charitatis eximiæ fuit, quòd Christus *desiderio desiderauerit* mori pro nobis, indeque gauderet, ita iam paris est charitatis, quòd timet, tædet, tristatur, quò ita plus patiatur pro nobis.

PVNCTVM III.

PRAETER passiones ipsas fuerunt quoque aliæ causæ, Christi animam affligentes 1. multitudo innumerabilis peccatorum, grauitas maxima, ob offensam Dei infiniti, & damna æterna. Itaque Dominus hic tristabatur, vt suppleret defectum in nobis, qui vix vllo tangimur doloris sensu ob nostra peccata, & vt illa eius pœna auerteret à nobis æternas. 2. quòd videret plerosque hominum non percepturos fructum ex tot ipsius laboribus & medijs, quæ offerebat: alios autem tepidè vsuros. 3. repræsentabat sibi passiones & afflictiones, quas plurimi passuri erant ipsius CHRISTI

1. Peccata Christum contristarunt.

2. Ignauia nostra.

3. Passiones electorum sensit.

causa; & eas ipsas, vt proprias sentiebat. 4. speciatim perditio populi sui, ex quo erat secundùm carnem, & variorum regnorum, quæ erant abiectura Christi fidem, & nominatim Iudæ, vt cùm membrum ex corpore abscinditur. 5. scandalum discipulorum, & Matris mœstissimæ afflictio.

4.

5.

PVNCTVM IV.

APERIT suam tristitiam Petro, Iacobo, & Ioanni. *Tristis est anima mea vsque ad mortem, sustinete hîc, & vigilate mecum.* 1. vsque ad mortem, qualis est in ipsa morte: vel, quæ afferre posset mortem, nisi ad plura patiendum seruarem meipsum. 2. Manifestauit ideò, vt constaret nobis interna eius afflictio, quam propter nos subibat, ac, vt se probaret hominem, talium capacem, & quoddam solatium, ex communicatione doloris, more humano perciperet 3. illis tribus Apostolis communicauit, quia ijsdem gloriam glorificati corporis ostenderat. Vnde intelligerent, quanti hominem amaret, cuius causa illam gloriam cum hac humilitate commutaret. Item monerentur, cùm Deus singulari beneficio suos afficit, præparari sic eos ad plura ferenda, & denique fauorem esse singularem, non tantùm assumi ad speculandam gloriam in monte Thabor, sed etiam adhiberi ad communicationem passionum in monte Oliuarum.

Mat. 26. 38.
1.
2.
Tristitiam suã aperit.
3.
Tribus Apostolis solùm.

23

MEDITATIO XXI.

Oratio in horto. Matth. 26. 41.

PVNCTVM I.

IN EA tanta tristitia ad orandum se Dominus conuertit, relictis tribus illis Apostolis. *Et ipse auulsus est ab eis, quantum iactus est lapidis.* 1. docemur hinc in desolationibus recurrendum ad Deum per orationem, non per inania colloquia dissipandum animum. *Tristatur aliquis in vobis, oret.* Et, *in die tribulationis Deum exquisiui, renuit consolari anima mea, memor fui Dei & delectatus sum.* 2. Hortatur etiam Apostolos, vt idem faciant: *Vigilate mecum.* Diuulsus ab illis orat, quia secretum amat oratio, & remouenda sunt impedimenta, & solatia postponenda.

Luc. 22. 41. Tristitiæ tempore orandum. *Iacob. 5. 13. Psal. 76. 3. Mat. 26. 38.*

PVNCTVM II.

ORAT Patrem. 1. summâ reuerentiâ, & humilitate. *Positis genibus, procidit in faciem suam super terram.* 2. fiduciali Amore: *Pater mi.* 3. Resignatione plena, non obstante immensâ tristitiâ: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* 4. Prolixè, ad horam continuauit, vt colligi potest ex illo: *Non potuistis vnâ horâ vigilare mecum?* Summa orationis fuit breuis, & varijs affectibus producta. 5. Orauit: *si possibile est, transeat à me calix iste,* auertatur à me: potest

Luc. 22. 41. Mat. 26. 39. Oratio qualis?

& ita, vt citò expediatur, ſit paſsionis tempus breue; ſed non ad literam.

PVNCTVM III.

VISITAT diſcipulos, reperitque dormientes. ita ſollicitus erat de illis, vt interrumperet orationem ſuam. Corripit dormientes, ſed in ſpiritu lenitatis. *Sic? non potuiſtis vna hora vigilare mecum?* præcauet deinceps, monens: *Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem*; quæ videlicet imminebat ex comprehenſione Magiſtri. *ſpiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma*, quæ proinde per orationem iuuari debeat. vel eſt excuſantis diſcipulos, quòd voluntatem promptam habeant, ſed fragilitate carnis vincantur. — Corrigit diſcipulos.

Hanc ſocordiam in tanto periculo dormientium imitor ego incurius ſalutis, & profectûs mei. Vrgente triſtitiâ, imperfecti contrahunt tædium, & ſoporem; perfecti autem inde vrgentur ad inſtantiùs orandum, vt Chriſtus facit. 24

PVNCTVM IV.

SECVNDÒ orat: *Pater mi omnia tibi poßibilia ſunt, transfer calicem hunc à me, ſed non quod ego volo, ſed quod tu.* Transferri ſeu tranſire calicem à ſe in homines cupit, hoc eſt, fructum paſsionis. quòd ſi illum participare aliter nequeant, niſi Chriſtus ipſe bibat illum, & paſsionem ſubeat, fiat — *Mar. 14. 39.* Oſtendit magnum amoris affectum.

voluntas Dei. quaſi petat ſalutem conferri hominibus abſque paſsione ſua:ſi autem fieri secùs non valet, paratum ſe offert ad exhauriendum.

PVNCTVM V.

Mar. 14. 40.

SECVNDÒ viſitat diſcipulos, & *inuenit*, vt priùs, *dormientes : nam oculi eorum erant grauati* prę triſtitia, *& ignorabant quid reſponderent ei.* Sciebat illos dormire, viſitat tamen, curam exhibens circa illos. Vndique bonus Ieſus ſolatio deſtituitur, intempeſta nocte, in loco ſolitariò, conſopitis diſcipulis, nec à Patre exauditus eſt poſt longam repetitam orationem, nec ideò frangitur aut queritur, ſed vrgetur ad impenſiùs prolixiuſque iam tertiò orandum. Et ego velim ſtatim exaudiri? nequaquam, niſi perſeuerauero pulſans.

Christi deſolatio.

Sed cur tam diu differt Pater reſponſum? vt neceſsitas paſsionis eius magis commendaretur, & Dei erga nos charitas, quandoquidem tam inſtanti diuturnaque obſecratione Filij non eſt flexus Pater æternus, vt ipſi condonaret calicem, aut remitteret. niſi enim ſumma eſſet paſsionis, mortiſque Chriſti neceſsitas, non ſe permitteret tam diu rogari; & niſi hominem infinitè amaret, non abnueret, etiam cum diſpendio hominis, quàm primùm Filio gratificari.

Cur Pater differt reſponſum.

MEDI-

MEDITATIO XXII.

Confortatio, & sudor sanguineus.

PVNCTVM I.

TERTIA vice oranti *apparuit Angelus de cœlo confortans eum*. haud dubiè missus à Deo Patre; & fuisse Gabrielem credibile est, qui ad obsequium humanitatis Christi peculiariter fuit destinatus. Sic Deus perseueranti in oratione impertit in tempore solatium, & auxilium. *Luc. 22. 43.* Ab Angelo confortatur.

Confortauit Christum, proponendo necessitatem passionis eius, & gloriam inde Patris secuturam, & ipsius Christi, similesque rationes. Quas licèt ipse Dominus perspectas haberet, submissè tamen ex Angelo accepit, inde seipsum animans, & confortans pro conditione humana. Discam, non dedignari, ab inferiori dirigi, & solatium admittere, quando etiam nihil noui, aut ignoti profertur; fit enim, vt illuminemur magis à Deo, propter humilitatis obsequium. 25

PVNCTVM II.

OB dicta Angeli, *factus in agonia prolixiùs orabat.* Agonia fuit conflictus internus, dum ex vna parte timorem & tristitiam vehementem afficerent obuersantes cogitationi cruciatus; ex altera autem respectus Dei, & salutis nostræ, ad amplectendam mortem incitaret. *Luc. 22. 43.*

Pugna tristitiæ cum zelo gloriæ Dei.

Inter hęc *factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram*: adeo fuit vehemens vtrinque conflictatio. Erat in potestate Christi timorem, & tristitiam cohibere, sed specimen exhibere voluit pugnæ mox ineundæ cum ipsis tortoribus & tormentis: deinde exemplum dare repugnandi nostris passionibus vsque ad sanguinem. Denique docet, difficultates omnes, quæ in Dei seruitio occurrere possunt, præmeditari, atque aduersus illas obfirmare animum, vt præsentes minùs feriant, quippe iam antea deuictæ.

Christi liberalitas in fusione sanguinis.

Hæc spontanea sanguinis effusio, est instar myrrhæ primæ ac probatissimæ, quæ spontè fluit ex arbusta, priusquam vel pungatur, vel cortex detrahatur. ita nunc Christus fudit sanguinem toto corpore, effusurus postea totum, flagris concisus, clauis, ferroque perfossus, & spinis punctus. Quare cogitandum est in hac agonia per vehementissimam singulorum cruciatuum apprehensionem passum fuisse Dominum omnes simul dolores, quos postea tortores intulerunt excruciatione corporis. Vide charitatem.

Dolor de peccatis nostris.

Voluit etiam repræsentare nobis immensum dolorem, quem concipiebat, ob peccata nostra, & Dei offensas, vt satis ei non esset, lachrymis eas deflere, sed ad eluendas sanguine opus fore.

Sensit passiones electorum.

Repræsentauit etiam in se ipso passiones, quas corpus eius mysticum subire debebat, & ita quodammodo cum singulis martyribus,

& con-

& confessoribus patiebatur. quantò decet magis, vt ego ipsius Christi tormenta pro me obita intimè sentiam, & meo sanguine demerear?

Tandem considera, quàm ex isto sudore & agonia manserit debilitatus, nullo interim adhibito leuamento, vel abstersione sudoris.

PVNCTVM III.

TERTIÒ surgit ab oratione, & *inuenit discipulos* etiam *dormientes præ tristitia.* Alacer surgit, ad confligendum cum morte. hæc fortitudo est fructus orationis. Non coarguit discipulos, sed indulget, dormite iam, & requiescite; vel indicat rem iam peractam, propter quam eos vigilare iusserat. Monet nihilominus euigilare ob præsens periculum, quando, vt orarent cum ipso, non fecerunt. *Sufficit, surgite, eamus, ecce appropinquat qui me tradet.* Non ille dormit sicut vos. pudefiam de oscitantia mea in Dei seruitio præ inimicis Christi ad eum offendendum.

MEDITATIO XXIII.

Applicatio sensuum internorum circa effusionem sanguinis Christi.

MEDITATIO XXIV.

Osculum Iudæ & præcedentia comprehensionem Christi.

PVNCTVM I.

IVDAS vnus ex duodecim, Dux compre-

hen-

Iudæ proditoris nequitia. hendentium Christum factus est: venit ad locum, quem sciebat Iesum orationis causa frequentare; pro tessera dat comprehensoribus osculum, alioqui pacis signum, atque audacter accedens, *osculatus est Iesum dicens: Aue Rabbi*. (Mar. 14. 44.) atque hoc fecit totum, vt vile pretium venditionis reportet. In quale profundum præcipitat hominem cupiditas! & quale Dei iudicium, permittentis in suo discipulo talem lapsum! salutari ego timore concutiar, & deprecabor à Deo similem cæcitatem: *Nequando dicat inimicus, prævalui aduersus eum.* (Psal. 12. 5.)

Christi charitas erga Iudam. 1. Deinde consideretur, quemadmodũ Christus excipiat Iudam summa charitate, & mansuetudine. Non abnuit osculum, quidni confidam quamuis peccator, ad eum accedere indulgentiæ causâ, quando non reijcit proditorem?

2. Imò compellat Amicum: *Amice ad quid venisti?* (Ioan. 15. 14.) quærit, dissimulans prauam illius intentionem. Appellatione autem *amici* reuocat ipsi in mentem, quòd pro tali habitus fuerit à se. *Iam non dicam vos seruos, sed amicos*, quodque habere etiam in posterum paratus sit, modò perfidus ipse velit. O mansuetudo!

Iudam corripit. Obiectat nihilominus proditori crimen, sed beneuolentissimè: *Iuda, osculo Filium hominis tradis?* tradis, & osculo tradis? venenũ melle admiscens? O Iuda, blanda appellatio! Filium hominis cõtemptim se nominat, quòd si tantum crimen, prodere Filium hominis,

quantum erit, quòd Filium Dei tradis? neque sic emollitur. 26

PVNCTVM II.

CHRISTVS verbo prosternit comprehensores. Voluit documentum dare suę potentiæ, & quòd nihil contra eum possent, nisi quantum ille ipsis permitteret. *Ego*, inquit, *sum*. Aliter hæc vox sonat in auribus pij, & iusti hominis, aliter impiorum. Illi est plena solatij, ac si dicat, *salus tua ego sum*; Dilectus tuus & omnia. peccatoribus autem est terribilis. quòd si nunc, quantò terribilior in magno die iudicij?

Ostendit potentiam suam.

Ioan. 18. 5.

Et abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Retrorsum, qui lapsus est periculosissimus, & in quo non videt cadens, quò ruat: ita peccatores non aduertunt, in quæ mala peccando reuoluantur. Non sic cadam ego, sed in faciem meam per humilitatem & agnitionem propriæ culpæ, veramque pœnitentiam, vt emendatus resurgam.

Retrorsum qui cadunt.

PVNCTVM III.

CVM è terra surrexissent, qui fuerant prostrati, Christo permittente, secundò interrogauit, *quem quæritis? illi etiam dixerunt: Iesum Nazarenum.* Vide cæcitatem, tanto miraculo conspecto, insistunt adhuc malè cœptis. Iesum Nazarenum quærunt, profitentur illum (quamuis nescientes, & nolentes) quod verè est, Saluatorem & sanctum. Interest, quomodo quæratur Iesus. quęrã ego,

Obstinatio Iudæ & militum.

non, vt necem inferam, sed vt vitam referam ex illo. *Respondit Iesus: Dixi vobis: quia ego sum, si ergò me quæritis, sinite hos abire;* sic bone Iesu tuis consulis, tibi non consulis? & fuit verbum potens, ne attingerentur discipuli eius, sed in ipsum solùm rabies ministrorum Sathanæ versaretur.

Sinite verbū efficax.

PVNCTVM IV.

PETRVS amputat auriculam Malchi. Petita prius venia: *Domine, si percutimus in gladio?* sed non expectato responso, quod tale fuit: *sinite vsque huc,* abstinete. factum autem redarguit pluribus modis. 1. *Conuerte gladium tuum in locum suum, omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt.* Hæc erat tunc lex talionis. quomodo mansuetus Agnus pateretur, se defendi per effusionem sanguinis alieni, qui suum dare venerat? 2. *Calicem quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum?* non ego mortem aspicio, vt intentatam ab inimicis, sed vt imperatam à Patre meo, ac ita vt optatissimam. ægrè fert, impedimentum obijci implendæ voluntati Patris. Sic ego oblatos labores amplectar, & pro Dei munere ducam. 3. *An putas, quia non possum rogare Patrem, & exhibebit mihi modò plusquam duodecim legiones Angelorum? quomodo ergò implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri?* Possem quidem petere, & impetrare, sed nolo, quia volo, vt Patris voluntas fiat. ita hoc dicit, sicut in horto orans dixerat:

Luc.22.49.

Matt.26.52
Reprimitur Petri feruor tribus modis.
1.
2.
3.

Om-

Omnia tibi poßibilia sunt. poterat absolutè id fieri, vt transferretur calix, & legiones Angelorum in auxilium venirent, sed, ex suppositione Diuini decreti, non poterat, quòd ita Christus seruatum volebat, vt etiamsi posset illud effringere, nequaquam vellet.

Commendatur hinc efficacitas orationis, ad impetrandum auxilium à Deo, etiam multorum Angelorum. Vnde Elisæus dicebat: *plures nobiscum sunt, quàm cum illis.* deinde conformatio cum Diuina voluntate: quæ debet esse in orante. 24 4. Reg. 6. 16.

PVNCTVM V.

SANAT auriculam Malchi, volens reddere bonum pro malo, & non ferens propter se alicui damnũ illatum, &, ne exacerbati ministri læderent discipulos. Credibile Malcho redditum simul fuisse auditum fidei, & obedientiæ, quia Christus solitus erat cum corporali sanitate conferre spiritualem, & miraculum in se patratum potuit ipsum permouere, tametsi alios nihil mouerit. O, sanetur in me auditus ad excipiendas inspirationes diuinas! *audiam quid loquatur in me Dominus.* Malchus conuersus hoc miraculo.

MEDITATIO XXV.

Comprehensio Christi.

PVNCTVM I.

CHRISTVS facit potestatem suis ad-

1. uersarijs. 1. Improperat, quòd tanquam ad latronem capiendum venirent armati. Habet illle nomen prædatoris apud Isaiam: *velociter spolia detrahe, citò prædare*: sed prædas agit animarum, ex potestate diaboli in libertatem vindicando. Velim, vt sic deprædetur cor meum, & sibi illud afferat. 2. Exprobrat, quòd, cùm quotidie cum ipsis fuerit, docens in templo, non eum tenuerint: quasi pro doctrinæ labore rependant hanc mercedem: vel notat imbecillitatem, quòd, cùm in manibus eum habuerint, & pridem capere exoptauerint, non tamen sint ausi; nempe, non fuisse eis à Deo concessum. 3. Nunc autem, *hæc est hora vestra & potestas tenebrarum*. Permitto me vobis, & ipsis dæmonibus, qui vos instigant ad me perdendum. virtute huius concessionis potuerunt in Christum, quicquid ipsi fecerunt. Et sine exceptione se eis tradit, non sicut Iob traditus est, exceptâ vitâ. Magna charitas & dignatio, quòd etiam Dæmoni super suum corpus tradit potestatem, vt ego eripiar. O Domine, possideita corpus meum & animam, totumque me, nec sit alteri potestas super me.

Isa. 8. 1.

2. Ingratitudo Iudæorum.

3. Dat sui potestatem.

PVNCTVM II.

IRRVVNT in Dominum, trudunt, prosternunt, calcant, ligant, collo, manibusque iniecto fune; & *exultant*; *sicut victores captâ prædâ*. 1. Perpende, *humilitatem*. qui sedet super Cherubim, substernitur pedibus

Isa. 9. 3. Christi virtutes. 1.

impro-

impiorum, quantò id maius, quàm, quòd in cœna ad pedes discipulorum accidens, eos lauit. huc pertinet illud Psalmi: *Miserere mei Deus, quoniam conculcauit me homo, conculcauerunt me inimici mei.* Faciunt hoc ipsum peccatores omnes, qui *Filium Dei conculcant, & sanguinem illius polluunt*, teste Paulo: Iusti autem glorificant & portant Deum in corporibus suis. 2. *Patientiam* admirabilem, nullo edito signo indignationis, aut querimoniæ, & tamen *circumdederunt te vituli multi, tauri pingues obsederunt te, aperuerunt super te os suum, sicut Leo rapiens & rugiens.* Et poteras nutu omnes perdere. O, discam ex te patienter iniurias sustinere. 3. *Charitatem*, qua manus offert ligandas, cùm meliùs quàm Samson vti fila disrumpere funes, catenasque potuisset. At non funes, sed charitas ipsius erga nos vinciebat manus, manus operatrices mirabilium: & impletum est illud: *Funes peccatorum circumplexi sunt me, ego autem legem tuam non sum oblitus*: legem scilicet charitatis, qua iussisti, vt ponerem dilectam animam meam pro peccatoribus. 28

Psal. 55.2.
Heb. 10.29.
2.
Psal. 21. 13.
3.
Psal. 118.61.

PVNCTVM III.

TVNC *discipuli omnes, relicto eo, fugerunt.* 1. Ex parte discipulorum æstimanda est eorum infirmitas, quos tot visa miracula, & credita de Christo mysteria, sermo ille postremus, & iactata ab ipsis prom-

1. Inconstantia discipulorum.

ptitudo moriendi, & Euchariſtici Sacramenti in hoc ſumpti firmamentum; hæc totque alia nequiuerunt à turpi deſertione dilecti Magiſtri cohibere. ſic pedes illi paulò antè loti tam eximio charitatis atque humilitatis exemplo turpi fuga fœdati ſunt. Nec deſeruerunt tantùm, ſed fide quoque nutarunt. Vtinam non ego etiam ſim amicus menſæ & proſperitatis; in arduis autem & tentationibus deſertor Chriſti!

2. Dolor Chriſti. *Pſal. 87. 9.* 2. Ex parte Chriſti conſideretur intimus ſenſus, quo tulit hanc ſui gregis diſperſionem, vſurpans illud: ***Longè feciſti notos meos à me, poſuerunt me abominationem ſibi.*** quaſi abominabilem me deuitarunt.

MEDITATIO XXVI.

Ducitur Chriſtus ad Annam.

PVNCTVM I.

Ioan. 18. 13. ADDVXERVNT *eum ad Annam primùm, erat enim ſocer Caiphæ, qui erat Pontifex anni illius.* Quàm crudeliter trahitur, & impellitur! &, quia properabant, & confertim Chriſtum cingebant, opus fuit aliquando impingere Dominum, & cadere. Et erat alioqui à ſudore ſanguineo debilitatus, & laxatis inde poris, debuit in hac agitatione iterum ſudare, licèt non cruentè. in tranſitu etiam torrentis Cedron impingebat in ſaxa, lædebatque ſacratos pedes, pro meorum

Chriſti ſudor & defatigatio.

culpis, qui veloces sunt ad malum. O, *dirige gressus meos in semitis tuis!* In ipso etiam ingressu Ciuitatis insolentiùs egisse ministros, militesque, credibile est, ipso tumultu clamoribusque veluti triumphantes de præda. Quàm iste ingressus ab illo diuersus ante paucos dies! confer illius obsequia, & acclamationes cum vi & petulantia istius. Et inter hæc, quâ humilitate & patientiâ bonus Iesus sustinebat omnia, & quâ offerebat Deo charitate! *Psal. 16. 5.*

PVNCTVM II.

PONTIFEX Annas interrogat Iesum de discipulis suis, & doctrina. Aderant legis doctores, scientiâ suâ inflati, qui irrisoriè Christum exceperunt, vt solent tales, subsannantes, quòd iam in potestate eum haberent. Absit à me scientia inflans.

Interrogant Iesum, quid docuerit, & quales habeat discipulos, studio calumniandi. Audit patienter, & mansuetè, is qui vnus est Magister, & Sapientia ipsa, stans constrictis manibus coram arrogantibus legis doctoribus. Aliter hîc, quàm cùm annorum duodecim *stabat in medio Doctorum, audiens illos & interrogans, stupentibus omnibus super illius responsis:* nunc autem cauillantibus. *Christi examen.* *Luc. 2. 46.*

(§) 29

PVNCTVM III.

Ioan.18.20.

Reſponſio libera & prudens.

RESPONDIT IESVS de doctrina ſua: *Ego palàm locutus ſum mundo, ego ſemper docui in Synagoga, & in templo, quò omnes Iudæi conueniunt, & in occulto locutus ſum nihil.* Ac ſi dicat, non clanculum docui, occultare volens; ſed ita palàm, vt omnibus conſtare queat. Pergit: *quid me interrogas? interroga eos qui audierunt.* Impauidum & liberum reſponſum pro veritate doctrinæ ſuæ: quod imitari oportet in profitenda veritate. Naſcitur ea fiducia ex conſcientia bona, & indubitata notitia veritatis.

Non reſpondet in particulari quidquam, ſed ipſos generatim ad ſuoſmet hoſtes ablegat. ſanè prudenter: quo factum, vt omnes conticeſcerent, à conſcientia propria redarguti.

De diſcipulis tacuit; quòd parùm ſibi honori eſſent, cùm fugiſſent, nec pro ſua modeſtia arguere illos vellet. Et aderat Iudas, qui etiam dedecori ſibi erat. Quare ſentit omnino animi dolorem, contuens ſeipſum planè ſine diſcipulis vllis.

* *
*

MEDITATIO XXVII.

Alapam accipit, & amandatur ad Caipham Pontificem.

PVNCTVM I.

VNVS *aßistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens, sic respondes Pontifici?* 1. Fuit crudelis alapa, quippe à furente, & assentante domino suo. 2. Valde ignominiosa in tali consessu, & ei homini, qui hactenus fuerat venerationi omnibus, quam & insita vultui maiestas conciliabat. 3. Calumniosa, pro iustissimo, ac prudentissimo responso. 4. inde etiam acerba, quòd aliorum plausu excepta; causamque præbuit, vt alij in Christum talia auderent. ô facies decora, in quam desiderant Angeli prospicere! en vt rubescis tum à plaga, tum ab innato pudore ob maximam confusionem!

Alapæ crudelitas.
1.
2.
3.
4.

PVNCTVM II.

RESPONDIT *Iesus: si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me cædis?* satisfacere voluit, ne videretur iniuriâ affecisse Pontificem. Respōdit autem mansuetè & modestè, absque vllo signo turbationis; sic autem efficaciter, vt nihil replicarent; nec tamen eius defensio locum inuenit. Vt ego non turber; quando mihi simile continget, vt rationes, vel excusationes non recipiantur. 30

Ioan. 18.23.

PVNCTVM III.

MISIT *Annas Iesum ligatum ad Caipham*; ad quem, vt Pontificem, res propriè pertinebat. Ligatum misit, vt antea, vel etiam magis, pro maiori cautela: sed quò stringebatur arctiùs, eò charitas illius dilatabatur ampliùs, ad plura ferenda propter nos.

Ductus est, vt priùs tumultuosè prodeuntibus etiam ex domibus spectatoribus, seque turbæ adiungentibus & colludentibus. Interea Iesus solita pace, & patientia ferebat omnia, & offerebat pro salute ipsorummet.

MEDITATIO XXIIX.

Triplex Negatio Petri.

PVNCTVM I.

Matt.26.58. PETRVS *sequebatur Iesum à longè, & ingressus cum alio discipulo atrium Pontificis* accedens ad alios ministros, *calefaciebat se, quia frigus erat.*

Lapsus Petri causæ. Lapsûs Petri hic quasi progressus fuit. 1. sequebatur à longè: refrixerat in anima eius amor, vnde notauit Euangelista, *quia frigus erat*. 2. ingessit se in occasionem, præfidens sibi 3. obliuioni tradidit prædictionem Christi. cauebo diligenter ista. Ille alius discipulus (qui putatur Ioannes) non negauit, præcipuè Deo protegente, sed &, quòd non ita præsu-

meret

meret de se, nec in occasionem se inferret, immiscens se ministris.

PVNCTVM II.

PRIMA negatio occasione ancillæ: nam ancilla ostiaria, cùm vidisset Petrum sedentem ad lumen, & eum fuisset intuita, dixit ad circumstantes, *& hic cum illo erat*; & ad Petrum: *Numquid & tu ex discipulis es hominis istius?* Imò *tu cum Iesu Nazareno eras. At ille negauit dicens: Non sum; non noui illum, nescio quid dicas.*

NOTA 1. quòd per mulierem primò Diabolus Petrum aggreditur, vt in Paradiso Adamum, est enim mulier audacior, & mollior. 2. attende fragilitatem humanam. Ille filius columbæ, ille à Christo beatus pronuntiatus, tam leui flatu deijcitur! quid ego? 3. Timor ipse, vel mortis, vel damni prostrauit athletam. ô, quoties me respectus à recto auertit, aut sensualitatis illecebra, quasi ancillæ vox. 4. prô, quanta Christo iniuria irrogatur! Non sum, non noui, & quid sensit Magister bonus, dum sic à charo discipulo posthaberetur? Jl

1. A muliere quanta mala. 2. 3. 4.

PVNCTVM III.

SECVNDA & tertia negatio Petri semel prostratus. foras egreditur, & Gallus primò cantauit, sed pre turbatione non aduertit. post pusillum reuersus ad ignem, secundò interpellatur: *Numquid & tu ex discipulis eius*

Petrus ter negat Christum.

es? certè & tu ex illis eras. *Iterum negat cùm iuramento, quia non noui hominem.* Tertiò adhuc, interuallo facto quasi horæ vnius, qui astabant dicebant Petro, *Verè tu ex illis es*; & probabant, *nam & Galilæus es*, &, *nonne ego te vidi in horto? tunc cœpit detestari & anathematizare, & iurare, quia nescio hominem istum, quem dicitis.* 1. aduerte, vt alias super alias machinas Diabolus adhibuit, ad deturbandum Petrum. Ita facit, quò fortiorem oppugnat, vt, nisi in magna solidatus humilitate non subsistat. ô Domine, *ne veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris non moueat me.* 2. Vide quàm pernitiosum sit, animaduerso periculo, non declinare illud. Non vitauit Petrus post primam negationem, quòd fuerat ei occasio, sed ad consortium malorum reuersus est. Vide etiam vti ex malo in peius dilabitur, à simplici negatione ad iusiurandum, & periurium, ab hoc ad execrationem. Diabolus extrema intendit, illud vrgens, *exinanite exinanite vsque ad fundamentum.* 3. Vt Petrus post cœnam præsumens ter contestatus fuerat, se non negaturum, potiusque moriturum, ita in pœnam ter labi permittitur, vt suæ sit conscius imbecillitatis. à primo lapsu si se statim humiliasset, occurrisset secundo.

(?)

1. Astus Dæmonis.

Psal. 35. 2.

2. Occasio peccati fugienda.

Psal. 136. 7.

3. Trina præsumptio causa trinæ negationis

PVNCTVM IV.

POENITENTIA Petri. vbi tertiò negauit, statim gallus secundò cantauit, *& recordatus est Petrus verbi Iesu, quia priusquam gallus cantet bis, ter me negabis. Et conuersus Dominus respexit Petrum; & egressus foras fleuit amarè.* Mar. 14. 72. Petri conuersio.

1. Vide, vt Iesus, inter suas vexationes, non obliuiscitur Discipuli, quantumuis ingrati, sed absentem respexit misericordiæ oculis. Respice me & omnes peccatores, vt ad te conuertantur 2. lachrymæ Petri non iam ex timore, sed ex amore fundebantur, dolens toto corde, quòd tam bonum Magistrum, & Benefactorem sic ingratus offendisset. Et intelligebat probè illud: *Quia malum & amarum est, reliquisse Deum tuum*: vnde & amarè flebat; quæ ipsi lachrymæ iuges fuerunt tota vita. 3. obserua progressum conuersionis. 1. *Recordatus est verbi Iesu*· vnde timorem, fiduciam, & amorem concepit· 2. egressus est foras, impedimenta relinquens, & occasiones. 3. fleuit ex vera pœnitentia. Adde his, quòd prima omnium causa extitit, *quòd conuersus Iesus respexerit* Petrum.

1. Christi Charitas.

2. Petri lachrymæ.

Ierem. 2. 19.

3. Progressus. 1. 2. 3.

(?)

MEDITATIO XXIX.

Accusatur apud Caipham, & condemnatur.

PVNCTVM I.

1. Iudicij peruersitas. Mat. 26. 59.

CONSIDERA 1. quàm fuerit peruersa forma iudicij. Iudices erant inuidia & ambitione deprauati, & ipsimet *quærebant falsum testimonium contra Iesum.* Accusatores & testes falsi, & corrupti. Inter hos reus agebatur Filius Dei, ipsa innocentia: contra quem cùm diligenter exquisiuissent falsum testimoniũ, & multi falsi testes accessissent, nõ tamen inuenerũt quod arguerent; iuxta illud; quod ipse dixerat: *Venit princeps mundi huius, & in me non habet quicquam.* (Ioan. 14. 30.) 2. Diluit Dominus accusationes silentio, vt ægrè ferret Caiphas, surgensq; diceret: *Nihil respondes ad ea, quæ isti aduersum te testificantur? Iesus autem tacebat:* sicut prædictum: *qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates, ego autem tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum.* Valet ad exemplum, vt Deo remittamus defensionem, præsertim in manifesta veritate: & vincitur ita gloriosiùs, quando nihil respondendo diluitur calumnia. nam solet in talibus captari ex responso occasio calumniandi aliquid, vt hîc statim factum. 52

2. Silentium Christi. Psal. 37. 13. Vincet qui tacet.

PVNCTVM II.

ADIVRATIO Caiphæ. Cùm accuſationes non procederent, instituit Caiphas quæſtionem. *Adiuro te per Deum viuum, vt dicas nobis, ſi tu es Christus, Filius Dei benedicti.* 1. obſerua reuerentiam, quam Dei nomini Christus detulit, vt contra propoſitum ſuum, per illud adiuratus, reſponderit. 2. reſpondit autem, fatendo ſe eſſe: *Tu dixiſti.* ac ne moueat vos mea hîc præſens conditio, quam à Filio Dei alienam ducitis, & ideò nihil minùs vobis perſuadetis, quàm me eſſe talem; *dico vobis: amodò videbitis Filium hominis ſedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli.* 3. *amodò*, inquit, id eſt, poſtmodum. nam apud Deum *mille anni, ſicut dies heſterna, quæ præterijt.* Ita ſolabimur nos ipſos in aduerſis, quia poſtmodum erit finis, & cuſtodiemus nos in proſperis metu imminentis iudicij.

1. Reuerentia nominis Dei.

2. Christi de ſe confeſſio.

3. *Pſal.* 89. 4.

PVNCTVM III.

SENTENTIA in Christum à concilio: *Tunc Princeps Sacerdotum ſcidit veſtimenta ſua* (ritus erat deteſtantis blaſphemiã in Deum,) *dicens: blaſphemauit.* pronuntiat eum blaſphemum: probat autem ex facti euidentia: *quid adhuc egemus teſtibus? ecce nunc audiſtis blaſphemiam.* Rogat ergò ſententias: *quid vobis videtur? at illi reſpondentes dixerunt: Reus eſt mortis.* Sic bone Ieſu, pro blaſphemo haberis, & condemnaris? & quæ maior blaſphemia

1. Caiphæ hypocriſis.

Chriſti humiliatio.

eſſe

esse potest, quàm hæc istorum in te? Quid ibi sensit Christus? detestabatur iniustissimam sententiam, & sacrilegorum hominum impietatem. nam se esse Christum per omne prædicationis suæ tempus sufficienter comprobauerat; suscepit tamen libenter, & pro salute omnium acceptauit istam contumeliam.

MEDITATIO XXX.

Illuditur, & exagitatur apud Caipham.

PVNCTVM I.

Mat. 26. 66.

VBI blasphemus & reus mortis proclamatus est à concilio, *tunc expuerunt in faciem eius, & colaphis eum ceciderunt: alij autem palmas in faciem eius, dederunt, dicentes: prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percußit.* quinque insignes contumeliæ Christo factæ. 1 quòd consputus est ab illis is, qui sputo suo dederat lumen cæcis, mutis vocem, surdis auditum: ea facies, quam Angeli venerantur, iusti desiderant: *ostende faciem tuam & salui erimus.* Et consputus est à vilissimis & improbissimis hominibus, per summam contentionem, ita vt oppleretur totus. Porrò Agnus mansuetus faciem suam non auertebat ab increpantibus, & conspuentibus; sed singulari modestia, & vultus serenitate excipiebat omnia. Fuit vsitata Iudæis contu-

1. Cõtumelia expuitio in faciem.

Psal. 74. 4.

melia,

melia: quin ex lege *spuebatur in faciem illius qui non vellet suscitare nomen & familiam fratris* defuncti absque liberis. Et de sorore Moysis, quòd murmuraſſet, ſcribitur: *ſpuiſti in faciem eius, & illa apparuit candens leprâ, quaſi nix.* Poteras, Domine, in illos ſpuere, vt efficerentur leproſi; at maluiſti ipſe fieri, vt nos à peccati lepra mundares, ſicut leproſus & percuſſus à Deo. Nec ius fuit ſpuendi in te, quaſi nolles ſuſcitare ſemen fratris, veniſti enim reparaturus genus Adæ. Sed, an non ſpuunt in faciem tuam paſsim peccatores? an non peccata ſunt tibi deteſtabiliora? Deut. 25. 9. Num. 12. 10.

II. Quod faciem eius velarunt, aliter quàm Moyſes ſuam: is enim, vt audire illum poſſent Filij Iſraël loquentem; iſti autem, vt illudant Chriſto proteruiùs, & quantò quàm Moyſis facies CHRISTI lucentior? *qui eſt ſplendor Patris æterni, & figura ſubſtantiæ illius.* & quali putas operimento velarunt? vili haud dubiè, & fœdo Velant Dei faciem, qui, vt liberiùs peccent, ſibi perſuadent illud: *nubes latibulum eius, nec noſtra conſiderat.* Sed hoc non eſt velare oculos Dei, *qui vbique contemplatur bonos & malos*; ſed eſt ſeipſos cæcos facere, dum ita æſtimant. Velabo ego faciem Dei ſicut Seraphim, ſubmiſsè profitens, *habitare eum lucem inacceſſibilem.* II. Velatio faciei Christi. Heb. 1. 3. Iob 22. 14. Prou. 15. 3. 1. Tim. 6. 16

III. Quòd *colaphis & alapis eum cæciderunt, & palmas in faciem eius dederunt.* pugnis contuderunt caput os, ceruices, dorſum: vt liuore, & tumore deformaretur; palmis autem, III. Percuſſio Chriſti & alapæ.

hoc

hoc est, plana manu, sacras genas percusserunt, quod est etiam dedecorosius. Ipse autem implens consilium suum, *percutienti dexteram præbebat & sinistram.* Nec iam dicebat: *cur me cædis?* sed cæde sanè, cupiens *saturari opprobrijs.* Porrò cædebatur à multis, & certatim, impetuque maximo, quòd, quasi ex zelo, contra blasphemum agerent; atque, vt gratificarentur suis dominis, quisque volebat eminere.

Luc. 6. 29.
Ioan. 18. 23.
Thren. 3. 30.

Pugno cædunt Christum, qui contracta manu per auaritiam de suo non iuuant Christi pauperes, aut etiam affligunt: palmâ autem, qui effundunt omnia, vt ambitioni, voluptati, & vitijs seruiant.

IV. Capillorũ euulsio.
Isai. 50. 6.
Iud. 16. 4. 16

IV. Quòd barbam & capillos euulserint: quod, etsi Euangelistæ non exprimunt, significat tamẽ Isaias: *dedi genas meas vellẽtibus.* Barba Aaron vnguẽto defluẽte ex capite delibuta est; & tua, sacerdos magne, discerpitur? Samson Nazaræus, Deoque consecratus, amore Dalilæ capillos perdidit; tu meliore amore impulsus sinis te ignominiosè decaluari?

V. Irrisio Christi.

V. Quòd verbis insultauerint, & prosciderint Christum. *Prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percußit?* irrisoriè, Christum appellant, & signum petunt, quo se probet Christum, prodendo percussorem. At prodidit antea sæpe internas etiam cogitationes nostras.

Conuitia innumera in Christum.

Et alia multa blasphemantes dicebant in eum: tot, & qualia furor infernalis ministrabat.

bat. Ibi vetera in eum conuitia renouata sunt, cùm Samaritanum, Dæmoniacum, voracem, potatorem, amicum peccatorum, violatorem Sabbathi, seductorem, blasphemum vocitabant. Vt verum esset, quod in persona Christi Iob dixit: *aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes percusserunt maxillam meam: satiati sunt pœnis meis.* Et hæc omnia enarrant Euangelistæ tanquam ad ipsius Christi gloriam spectantia: nam verè in gloriam verterunt. Ita & nobis continget, si in hac vita socij fuerimus Christi passionum. Iob 16.11.

PVNCTVM II.

Tota nocte vinctus illuditur.

QVID nocte reliqua passus sit. Nam recedentibus ad quietem primoribus, mansit Christus arctissimè vinctus, & custoditus à ministris Pontificis, & militibus, qui vices mutantes, absque cessatione vlla Christum exagitarunt vsque manè. Ille interea pernoctans erat in oratione Dei, palantes suos discipulos Patri commendans, & nostram omnium causam.

PVNCTVM III.

B. Virginis compassio.

QVòD Ioannes (vt credi potest) nuntiauerit B. Mariæ, quomodo ageretur cum Filio, & doloris gladius pertransiuerit animam eius. *Magna est sicut mare contritio tua, & quis medebitur tui?* illa tamen ad orationem confugiens, orabat, vt Filius: *si possibile est, veruntamen fiat voluntas tua.* & creden- Thren. 2.13.

dum, fuisse illam diuinitùs confortatam, confirmasseque socias Magdalenam, & alias. Dein legendis Prophetijs, quę de Christo erāt, dedisse se: quarum consideratione *plorans plorauit in nocte, & lachrymæ eius in maxillis eius, nec erat qui consolaretur eam ex omnibus charis eius.*

Thren. 1. 2.

MEDITATIO XXXI.

Trahitur ad Pilatum; Iudas desperat.

PVNCTVM I.

Fraudulenter interrogant Christum.

ITERVM manè sistitur in Concilio Caiphæ. expetiuerat Christus illud manè, illam diem, qua compleret opus Redemptionis nostræ; Iudæi autem, vt explerent cupiditatem, suamque crudelitatem exsaturarent. Iterum quærunt: *si tu es Christus, dic nobis* fraudulenter: vt, si negaret, sibi esset cōtrarius: si confirmaret, damnaretur. alioqui ea interrogatio, veritatis indagandæ studio, non fuisset improbanda.

Detexit Christus malignitatem respondendo sic: *si dixero, non credetis mihi; si interrogauero, non respondebitis mihi, neque dimittetis:* Hoc tamen vobis affirmo: *ex hoc erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei.*

Sed voluerunt expressam confessionem elicere: vnde aiunt: *Tu ergò es Filius Dei? qui ait:*

Vos dicitis, quia ego sum. At ego alia mente quæram ex illo: Tu ergò es Filius Dei? qui sic tractaris? qui ab impijs iudicaris?

Itaque concluserunt: *quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audiuimus.*

PVNCTVM II.

DEDVCITVR ad Præsidem Pilatum. videlicet, tradunt eum iudicio seculari, vt atrociùs puniatur. disposuit autem id Deus: vt, qui pro Iudæis & gentibus moriebatur, ab vtrisque pateretur. Trahitur ad Pilatū.

Ducebatur, vti aliàs, cum tumultu, & properanter: sed iam tantò ignominiosiùs, quòd clara luce, & maximo concursu hominum, qui tunc ob Pascha aderant plurimi, comitantibus ipsis Sacerdotibus & senioribus, quorum authoritate vulgus mouebatur, vt insultarent liberiùs CHRISTO, tanquam insigni malefactori, qui in tanto festo, Sacerdotibus agentibus, ad tribunal raperetur.

PVNCTVM III.

DESPERATIO Iudæ. 1. tunc videns Iudas, quòd Iesus damnatus esset in concilio Iudæorum, pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos Principibus Sacerdotum & Seniorum dicens: *Peccaui tradens sanguinem iustum.* Ita fit, excæcat Diabolus homi- Excæcatio Iudæ.

nem, vt peccet: vbi fecit, ponit ob oculos, vt desperet. Ita & Cain dicens: *maior est iniquitas mea, quàm vt veniam merear.* Sed ego non sic, mi Deus, sciens: *quia voluntatis tuæ non est mors impij, sed vt conuertatur à vijs suis.* 2. pœnitentia Iudæ constitit suis partibus. Doluit, confessus est peccatum, restituit sacrilegum pretium; sed defuit spes diuinæ misericordiæ. Nec videtur ritè confessus, vt Dauid, cùm dixit: *peccaui Domino.* vnde statim audijt: *Dominus transtulit peccatum tuum.* 3. Responsio sacerdotum: *quid ad nos? tu videris.* Sic obstinati erant, & profligatâ conscientiâ. Dura responsio Iudam in desperationem impulit. vnde, *proiectis argenteis in templo, abiens laqueo se suspendit, & crepuit medius & diffusa sunt viscera eius;* quippe expertia misericordiæ erga Magistrum. Excipiendus infirmus in spiritu lenitatis: quomodo excepisset Christus, si ad ipsum confugisset, vti filium prodigum. Quò te, Iudas, tua cupiditas præcipitauit? illa ipsa pecunia, pro qua prodideras Magistrum, possessa excruciabat animam tuam, vt potius abijcienda tibi fuisset: sic expleta cupiditas, est ipsa tortor peccantis.

Ezec. 18. 23.

2. Imperfecta pœnitentia

2. Reg. 12. 13

3. Dura responsio, quid ad nos?

Matt. 27. 5.
Act. 1. 18.

PVNCTVM IV.

QVID de pretio factum? *Sacerdotes dixerunt, non licet eos mittere in corbonam* (arcam templi;) *quia pretium sanguinis est.* Valdè videlicet Religiosi! sed Deus ita signi-

ficauit, pretium sui sanguinis non fore vsui sacerdotibus illius templi, & sequacibus eorum impietatis. *emerunt autem ex illo agrum in sepulturam peregrinorum*: in signum, quòd æterna requies pretio Christi paratur peregrinis, qui *non habent hîc ciuitatem permanentem, sed futuram inquirunt*. Heb. 13. 14.

Notari etiam potest Christi amor peculiaris erga pauperes, in quorum voluit vtilitatem cedere pretium sui sanguinis.

MEDITATIO XXXII.

Accusatur apud Pilatum.

PVNCTVM I.

PRAESENTATVR Christus Pilato, & acerbè ab illo excipitur, quòd valdè scelestum esse oporteret, qui tali die, & tanto primorum, plebisque concursu sisteretur tribunali. ait ergo: *Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc?* sic tu traduceris, bone Iesu. sic contemptui haberis.

Matth. 27. Acerbè excipitur à Pilato Christus.

Respondent superbè: *si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum.* sufficere volunt, quòd vt reum tradant, absque alia criminis discusione. Malefactor diceris, Christe, qui benè omnibus facis, & fers humiliter: feram & ego, cùm reddetur malum pro bono.

Superbia accusatorū.

PVNCTVM II.

PILATVS remittit eis iudicium, sed recusant; proferunt autem tres calumnias accusatores. Recusant dicentes, *nobis non licet occidere quenquam*. lapidare poterant, sed volebant atrociùs mutilari. Accusationes fuerunt. 1. *hunc inuenimus subuertentem gentem nostram*: si subuertere, est ad pœnitentiam atque ad omnem virtutem inducere. quin de Scribis, & Pharisæis dicebat suis: *quæcunque dixerint vobis seruate & facite*. adeò non subuertebat. 2. *& prohibentem tributa dari Cæsari*: qui contrà iusserat: *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari*: & ipse *tributum soluit* cum Petro. 3. *& dicentem: se Christum regem esse*. imò, cùm *vellent Regem facere, fugit*. Erat autem Rex, quia Christus: sed non terrenus. Potuit innocens Dominus facilè diluere: sed tacuit. Pilatus de postrema accusatione ipsum interrogauit: *Tu es Rex Iudæorum?*

Accusationes calumniosæ.
1.
Matt. 23. 2.
2.
Mat. 22. 21.
Luc. 20. 25.
3.
Ioan. 6. 15.

1 Respondet: *Regnum meum non est de hoc mundo*, quale habet Cæsar, ac proinde, non est, quòd sibi à me timeat. Confirmat autem, quia *si esset ex hoc mundo*, haberet vtiq; ministros, qui ipsum tuerentur: atque constat, ipsum agere vitam humilem, & pauperem sine ministerio & satellitio. 2. Colligit Pilatus: *Ergo Rex es tu?* quomodocunque tandem. cui Christus; *Tu dicis, quia Rex sum ego*. nec abnuo, sed non talis. Mi Iesu debebatur tibi, vt Rex esses su-

Responsio Christi.
1.
2.

per omnes Reges, etiam temporaliter: at tu prætulisti humilitatem; quam ego imitarer.
3. Christus ad amouendam omnem suspicionem exponit institutum suum: *Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati.* Id egit docendo, & miraculis astruendo, nec non exemplis demonstrando. Veritas eius fuit absque admixtione vllius falsitatis: testificatus est vsque ad mortem; nec in eo suam gloriam, sed Patris quæsiuit. 4 Concludit Dominus: *omnis qui est ex veritate, audit vocem meam*: id est, recipit veritatem, credendo & agendo quod docet. Ex veritate esse, idem est, ac ex Deo esse, seu Filium Dei, & veritatis. *Deus* enim *veritas est.* talis audit vocem veritatis, & exequitur. 5. Quærit Pilatus: *quid sit veritas*: sed responsum non expectat Quæram ego ex te, Domine: Ego, inquit, *sum via, veritas & vita.* & quonam modo? quia *hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum.* Hæc est via, & non alia ad salutem: hæc veritas prima, & fundamentum aliarum omnium. Hæc vita æterna. Nam quod modò per fidem, postea reuelata facie contemplabimur. Huius summæ veritatis capax non extitit Pilatus.

3.
4.
1. Ioan. 5. 6.
5.
Ioan. 14. 6.
c. 17. 3.

PVNCTVM III.

PILATVS pronunciat Christum innocentem: *Nihil inuenio causæ in hoc homine*: nam, amota tam prudenter suspicione affectati Regni, reliqua diluebantur.

Silentium Christi. Nihilominus instabant Sacerdotes, accusantes eum in multis: quæ Iesus silentio diluebat, *ita vt miraretur Præses vehementer*, quòd in summo periculo pro se non loqueretur, quando id etiam iudex expetebat, volens ipsum liberare. *Psal. 38. 2.* *Posui ori meo custodiam, cùm consisteret peccator aduersum me.* Quanta mãsuetudo & patientia! quis contemptus mortis! *Psal. 140. 3.* *Pone Domine custodiam ori meo*: discam *Eccl. 22.* silere, quæ est summa sapientia. *Aurum tuum & argentum tuum confla, & verbis tuis facito stateram, & frænos ori tuo rectos, & attende, ne fortè labaris lingua.* Aurum & argentum sunt virtutes, tum affectûs, tum intellectûs; hæ omnes sunt necessariæ ad rectè lo- *Iacob. 3. 2.* quendum. *qui non offendit verbo, is perfectus est vir, omni virtute ornatus.* 36

MEDITATIO XXXIII.

Mittitur ad Herodem, à quo illusus remittitur ad Pilatum.

PVNCTVM I.

Luc. 23. 25. VRGENTIBVS Pharisæis, quòd *commouisset vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa*: indeque intelligens Pilatus, *quòd Galilæus esset, & de Herodis potestate, remisit Christum ad Herodem, qui & ipse tunc erat Ierosolymis.* En, quomodo labores, & pere- *Act. 10. 37.* grinationes Christi, *qui benefaciendo & sa-*

nando omnes oppressos à Diabolo pertransierat Galilæam & Iudæam, pro seditiosissimo mortalium habetur. Et ecce, iam tertiò per plateas Ierusalem rapitur ad tribunalia, & nunc quidem ad Regis incestuosi, qui fratris viuentis vxorem duxerat, & *Beatum Ioannem Baptistam decollauerat.* Marc. 6. 17. 27.

PVNCTVM II.

EXCIPITVR Christus ab Herode humaniter, spe videndi aliquod miraculum ab eo fieri : sed Christus detestatus est illius scelera : nec curiositati seruire voluit, & optatam sibi mortem noluit impedire. Imò *tacuit nihil respondens*, quamuis starent *Sacerdotes, & Scribæ constanter accusantes eum.*

PVNCTVM III.

SPERNIT Christum Herodes cum exercitu suo, & *illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum; & facti sunt amici.* Luc. 23. 11. 1. Quòd non responderet quidquam, habitus est pro stolido, quodque ex stultitia faceret se Regem, quare *illusus veste alba*, qua Cæsares vtebantur. Exagitatus etiam est dicterijs & pulsatus. Et erat is æterna Sapientia. sic medebatur meæ superbiæ. Contingat mihi pro Christo ornari ijsdem insignibus. 2. Qua irrisione per vias fit reductus. *Deridetur iusti simplicitas. Lampas contempta apud cogitationes diuitum, parata ad tempus statutum.* Iob 12. 5. 3. Auita & renouata confusio apud Pilatum,

cùm in ea veste comparuit; ministris quoque illius fabulam promouentibus Ego autem
1. Cor. 3. 18. affecto videri sapiens: *Si quis inter vos videtur sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat, vt sit sapiens: sapientia enim huius mundi stultitia est*
4. *apud Deum.* 4. Alba vestis innocentiam Christi designat, cui à mundo illuditur. Optem illam consequi, licèt foris humilier & vexer,
Cant. 1. 5. xer, sicut sponsa, quæ ait: *Nigra sum, sed formosa*: gloria eius ab intus, foris autem obscura & afflicta.
5. 5. *Facti sunt amici* per hanc Christi vexationem: scilicet eius passio vnire debebat vtrumque populum in vnam Ecclesiam, Iudæos, & gentiles. Nota etiam, quomodo valet ad conciliandos animos deferre alteri. nam eò quòd remisit quasi subditum ad Herodem, conciliati sunt. sed & in illis verificatur: *Astiterunt Reges terræ & Principes*
Psal. 2. 2. *conuenerunt in vnum aduersus Dominum, & aduersus Christū eius.* sed *qui habitat in cœlis, irridebit eos.*

MEDITATIO XXXIV.

Christus Barrabæ postponitur.

PVNCTVM I.

Componitur cum Barraba.

CVM propter solennitatem Paschatis soleret populo donari vnus ex vinctis, ob aliquod maleficium, excogitauit Pilatus, hac ratione se posse liberare Christum, quem innocentem iudicabat. quod vt certiùs obtine-

ret, elegit perditiſsimum latronem, homicidij, & ſeditionis reum, quem cum Chriſto proponeret; fore euidens, vt potiùs Chriſtum, quàm tam ſceleratum hominem populus liberari peteret. Sed in primis hæc ipſa comparatio Chriſti, & latronis, ad inſignem Chriſti ignominiam cedebat. Deinde, cùm populus procliuis eſſet ad id, quod erat rationabilius, principes Sacerdotum & ſeniores perſuaſerunt populis, vt *peterent Barrabam, Ieſum verò perderent.* videlicet calumniosè contendendo, quòd peior, & pernitioſior eſſet ipſo latrone. quod intuens Chriſtus dolebat, ſic decipi populum ſimplicem. Tandem deteſtabiliſsimum eſt, quòd cùm latro tot haberet patronos, Chriſtus neminem. Qui proinde dicere Patri æterno potuit, *Tibi derelictus eſt pauper, orphano tu eris adiutor.*

Barrabæ poſtponitur à Sacerdotibus.

Pſal. 9. 14.

PVNCTVM II.

ACCLAMATIO populi pro latrone: *Tolle hunc & dimitte nobis Barrabam.* Si proponi ſimul maximus fuit contemptus, quantus erit, fuiſſe ei prælatum facinoroſum? verè Ieſu bone dixeris: *Ego ſum vermis & non homo, opprobrium hominum & abiectio plebis.*

Populus petit Barrabam.

Pſal. 21. 7.

En, qualia ſunt hominum iudicia, & quis velit ab eis pendere, ſiue laudent, ſiue vituperent? bene eſt quod ab eis non pendet bonum noſtrum, & ſalus. quare ſpernam illa, in vtramuis partem ſint, illud vnum curans, qualis ſim apud Deum.

Iudicij peruerſitas.

Peccator Deo præfert Barrabam.

Huic peruerso iudicio simile est, quod peccator facit, cùm præfert creaturam Deo in quouis lethali peccato, nam in tentatione ei proponitur, vtrũ malit? ac ratio quidem suggerit pro Deo, sed mali instigatores, Diabolus & caro euincunt, vt præeligat breuem gustum infinito bono, cùm ipse est alioqui infinitis obstrictus debitis.

PVNCTVM III.

Pilatus pusillanimis.

PILATI replica, *quid igitur faciam de Iesu?* obstupuit Pilatus, quòd optassent latronem, posthabito homine innocente. Malè autem interrogat ipsos, sed debuit pro officio Christum innocentem absoluere, quod non est ausus homo pusillanimis. quid autem Iudæi respondent? *dicunt omnes: crucifige, crucifige*, rabie acti ingeminant, & poscunt mortis genus crudelissimum. Peccata nostra clamant, ipsa te crucifigunt, sed bene est, quòd ipsamet crucifigantur tecum, sicut dicit Apostolus tuus, *quia vetus homo noster simul crucifixus est, vt destruatur corpus peccati.* O destruatur in me, ne *vltrà seruiam peccato rursum crucifigens mihimet ipsi Filium Dei.*

Peccata clamant Crucifige. *Rom. 6. 6. Heb. 6. 6.*

38

(?)

MEDI-

MEDITATIO XXXV.

Christus flagellatur.

PVNCTVM I.

PILATVS addixit Christum flagellatio-ni, quamuis innocentem agnosceret: vt sic satisfaceret furori Iudæorum, eumq; à mor-te liberaret: nam ait: *Nullam causam mortis inuenio in eo, corripiam ergò illum, & emen-datum dimittam* Quòd si id non succederet, flagellatio illa esset pro ea, quæ ex more Ro-manorum infligebatur crucifigendis. quam-uis sunt, qui colligant, secundò fuisse flagel-latum, cùm damnatus iam esset mortis. — Flagellatio Christi. — *Luc.* 23. 16. 22.

Iniqua hæc fuit sententia, cùm sciret esse innocentem; Ignominiosa, quòd supplicium seruorum; Crudelis, eò magis, quòd credibile est, Pilatum iussisse ita Christum tractari, vt miseratione illius immania corda Iudæo-rum flecterentur. Acceptauit Iesus patienter, nihil pro se allegans, aitque; *Ego autem in flagella paratus sum, & quæ non rapui, ex-oluam.* — *Psal.* 37. 18. — *Psal.* 68. 5.

PVNCTVM II.

CHRISTVS nudatur ad flagella, &, vt a-liqui putant, brachijs in altum porre-ctis ligatur ad columnam. quanta illa confu-sio? vt mihi stolam gloriæ promereatur, qua ipsa ego me spontè exspoliaui sæpè, & abieci, sine pudore. — Vestibus nudatur.

PVNCTVM III.

1. Instrumenta triplicia.

FLAGELLATVR crudeliter. id æstimandum. 1. ab instrumentis, quæ feruntur fuisse triplicia, virgæ spinosæ, nerui durati, & catenæ ferreæ. 2. à complexione corporis delicata; & ex priore sudore sanguineo, totiusque noctis exagitatione, valdè afflictis viribus. 3. ab immanitate tortorum, vrgente etiam iussione præsidis, & diaboli suggestione, quò ad impatientiam induceretur, & succedentibus sibi percussoribus. 4. à multitudine plagarum quæ fuerunt innumeræ, haud seruata lege Moysis, quæ infra quadraginta esse iubebat.

2.

3.

4.

Deut. 25. 3.

Itaque *à planta pedis vsque ad verticem non erat in eo sanitas*, non species, neque decor. *vidimus eum, & non erat aspectus, & nos putabamus eum quasi leprosum & percussum à Deo, & humiliatum.* Excipiebat autem ictus summa patientia, & absque vllo turbati animi signo, adeò vt quidam Ethnicus scriptor de eo sic locutus fuerit, ô virum infractum animo, qui nec precem, nec lachrymam fudit: & S Petrus *qui cùm pateretur, non comminabatur.* & ego corpori meo indulgebo? 39

Isai. 1. 6.

c. 53. 2.

Patientia Christi summa.

1. Petr. 2. 23.

MEDITATIO XXXVI.

Christus coronatur spinis.

PVNCTVM I.

Coronatio Christi.

QVOD milites nouum excogitauerint inuentum probrosè & crudeliter excruci-

andi Christum. Non erat amori eius satis, communia pati, & studium, quo mortales excogitant semper alios modos indulgendi cupiditatibus suis, debuit extraordinarijs Christi supplicijs coargui, & reprimi. Ad hæc milites illi, qui Christum flagellauerant, ad spectaculum conuocant reliquam cohortem, vt ludibrium fiat insignius.

PVNCTVM II.

EXVVNT proprijs vestibus, & induunt clamydem coccineam. Iterum igitur nudatus exhibetur in tanta militum corona, & quia plagis adhæserat tunica interior, reuulsa est cum ingenti dolore, præsertim cùm violentè detraheretur: Inijciunt Christo vestem purpuream, vti regiam, vt quod honori summo alijs esse solet, idipsum Christo esset despectui. En, vt sponsus tuus, ô anima, candidus est, & rubicundus? ab Herode priùs alba, nunc à Pilato rubicunda veste circumdatus. Peccata nostra sunt hæc purpura Christi humeris imposita.

Nudatur denuo.

Purpura induitur.

PVNCTVM III.

PLECTENTES coronam de spinis, imposuerunt super caput eius. coronari solebant Reges, triumphantes Dij. Illuditur ergò Christo vt vano Regi, qui paulò antè more triumphantis intrauerat Ierosolymam, & qui se filium Dei faceret. Egredere anima, & vide Regem Salomonem in diademate, quo

Impressio Coronæ.

Cant. 3. 11.

corona-

coronauit eum mater sua synagoga, ex qua est secundùm carnem. siccine tamen ille *gloria & honore coronatus*? Nec ad contumeliam tantùm coronatur sic, sed etiam ad immanem cruciatum, spinis fodicantibus sacrum caput & cruoris riuos elicientibus, qui largiter fluentes, venerandum vultum, os, oculos oppleuerunt. Apage superbia, apage voluptas, dum ita Rex meus luditur. & configitur spinis. 39 40

Psal. 8. 6.

PVNCTVM IV.

Arundinis gestamen.

ARVNDINEM *in manus* dederunt pro sceptro; notantes eius regnum esse inane & ludicrum. Accipit, tenetque fortiter irrisionis insigne. Terreni Reges ex auro solido conficiunt sceptra, cùm contrà illorum regnum sit inane & fluxum, & tanquam baculus arundineus, qui frangitur, si innitaris, & manum perforat. Addunt ad insignia regia ludicram adorationem, nam genu flexo ante eum, illudebant ei dicentes, *Aue Rex Iudaeorum*. Per lusum vos adoratis, at Angeli seriò, salutatis irrisoriè, quem laudant Angeli, atque Archangeli. Salutauit & Iudas Christum, sed corde ficto, cùm mortem ei moliretur, quem salutabat: isti autem palàm irrident salutando. Sic inter peccatores sunt alij simulati, alij aperti. Adorant vno genu, vt plerique mortalium, ex parte tantùm Deo seruientes, non toto corde, mente, & viribus.

Illusoria adoratio.

PVNCTVM V.

QVEM vt Regem irriserant, tanquam vile mancipium atrociter tractant: nam *accipiunt arundinem, & percutiunt caput eius, & alapas dant, & expuunt in eum.* Similia in domo Cayphę perpessus fuerat, omnia iniuriosissima. sed quòd arũdine tũdebatur caput, etiam fuit acerbissimum; sentibus coronæ sic altiùs infixis; & fœda flegmatum colluuies horrorem, & nauseam creabat. Ferebat autem omnia humiliter, & patienter, nemine ex tot circumstantibus compatiente, sed omnibus ex spectaculo miserabili voluptatem capientibus, risumque captantibus. Percussio alapæ.

MEDITATIO XXXVII.

Producitur ad populum coronatus Rex.

PVNCTVM I.

PRODVCITVR ad populum. sic fuerat deformatus, vt putaret Pilatus, mitigari illius aspectu posse rabiem Iudæorum: quare ex editiore loco eum ostentat. *Exiuit ergo Iesus portans spineam coronam, & purpureum vestimentum.* Qualis confusio, sic inimicis ostentari! quâ id demissione tulit mitis Iesus! ô quàm alius in monte Tabor apparuisti! Ioan. 19. 5.

Ait ergo illis: *Ecce homo* qui sic est defor- Ecce homo varia con

matus, vt figuram hominis non habeat, & est tamen homo, & homo ille, quem vos ambitus accusastis. ô speciose præ filijs hominum, vbi species, vbi decor? ô velim sic exterius deformari, vt reformer interius?

sideratio huius dicti.

Deinde cogitabo, quòd Pater æternus per Pilatum sic nobis exhibeat Filium suum, dicatque: *Ecce homo.* Homo quidem, sed & Deus, & Angelorum Dominus, & Redemptor tuus, qui huc se abiecit propter te. Vicissim quæram: An iste est cui testimonium in monte dedisti, quòd sit Filius tuus? vbi ergo nubes lucida? vbi testes Moyses, & Elias? vbi reliqua? *Protector noster aspice, Deus, & respice in faciem Christi tui.*

Psal. 83. 10.

PVNCTVM II.

Crudelitas Iudæorum maior in Christum.

IVDAEI adeò non moti sunt illa Christi specie, vt exarserint magis Pontifices, & ministri clamantes: *Crucifige, Crucifige eum.* Perge, comple quod cœpisti. Quid ibi sensit Christus, visa pertinacia ingrati populi, in quem tot contulerat beneficia? & quòd idcirco deserendi essent à Deo. Tu contrà, acue studium, & feruorem placendi ipsi, in quandam pro ea iniuria compensationem. Pilatus ipse commotus tanta pertinacia, à se remouet iudicium dicens: *Accipite eum vos & crucifigite. Ego enim non inuenio in eo caussam.*

Responderunt Iudæi, *nos legem habemus. & secundùm legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit.* Ex prætextu legis accusa-

tur blasphemiæ, & reus mortis agitur. *Qui non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo*. sic filij sæculi, alioqui diuinæ legis contemptores, prætexere zelum legis solent, quando ad suas cupiditates abuti illa volunt. *Philip. 2. 6.*

PVNCTVM III.

EX accusatione Iudæorum, quòd filium Dei se faceret, timere cœpit Pilatus tantò magis, nam mores Christi, & insita maiestas suffragabantur tali existimationi. Quare sine arbitris eum interrogat, *vnde es tu?* Cui cum Iesus nihil responderet, fastu tumidus obiectat, *mihi non loqueris?* & potestatem suam iactat, qua possit Christum vel crucifigere, vel dimittere pro libitu. Tunc Iesus, non iam pro se dicturus, sed pro Patris æterni gloria respondit: *Non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper: propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet.* Cordi fuit CHRISTO, vt constaret, voluntarium esse sacrificium, ex ordinatione Diuina. Pilati superbia.

PVNCTVM IV.

QVAEREBAT adhuc Pilatus dimittere Iesum. Iudæi autem *clamabant, si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis enim qui se Regem facit, contradicit Cæsari*. quibus conterritus *adduxit foras Iesum, & sedens pro tribunali dixit Iudæis, Ecce Rex vester*. en, qualis *Ioan. 19. 12.*

Rex, a quo scilicet metuere Romani debeant: vel si instinctu diuino dictum accipiatur; En, ille Rex vobis expectatus, Redemptor Israël. inspiciam ego ipsum, illis repellentibus: nam clamabant denuò, tolle, tolle, crucifige eum.

PVNCTVM V.

Rabies Iudæorum.

INSTAT adhuc Pilatus: *Regem vestrum crucifigam?* responderunt Pontifices, *non habemus Regem nisi Cæsarem.* Quid ita? an non Christum expectatis? & quomodo solùm Cæsarem, qui vos seruitute premit, & quem peiùs angue odistis? sic, vt odium suum expleant in Christum, quiduis cæci agunt. Veniet in vos Cæsar, ac Deo ordinante, pœnas à vobis exiget abnegati Christi Regis. ô, quoties ego posthabeo Christum mundo, varijsque respectibus à vero abducor! Et en, vt est cæca passio animi, cæca inuidia, & odium in aliquem semel conceptum.

MEDITATIO XXXVIII.

Damnatur ad Crucem.

PVNCTVM I.

Matt. 27. 19
Visio vxoris Pilati à quo causata?

VXOR Pilati nunciat marito sedenti pro tribunali, *Nihil tibi & iusto illi, multa enim passa sum per visum propter eum.* id potuit accidere à malo genio, qui, visa Christi virtute, & patientia inter tot acerbitates, veritus

ritus sit, ne regno suo malè cederet illius mors. Tantùm valet eximia virtus, etiam apud hostem & improbum. Vel etiam à bono Angelo suggerente, iudicium illud fore marito eius exitiale. Nempe voluit Deus sic etiam testatam reddere innocentiam in ipso damnationis articulo.

PVNCTVM II.

PILATVS videns, se nihil proficere suadẽdo, lauit manus, dicens: innocens ego sum à sanguine iusti huius, vos videritis. Præambulum sententiæ in Christum fuit, profiteri ipsum iustum. Frustrà autem in alios crimen reijcit.

Sanguis Christi aliter super malos quã bonos.

Respondit vniuersus populus, *sanguis eius super nos, & super filios nostros.* ô dira in seipsos imprecatio, quæ & apprehendit illos. Ego aliter mihi imprecabor illum sanguinem, vt lauet, & sanctificet me. Lauit Pilatus foris manus, non intus conscientiam, idque fit, cùm prætexitur malè factis excusatio apud homines. Ego in primis cor habere mundum velim. 43

PVNCTVM III.

Mortis sententia iniustissima.

PILATVS *adiudicauit fieri petitionem eorum.* quanta iniustitia! reclamante conscientia. *Et Iesum tradidit voluntati illorum, vt crucifigeretur.* nam hoc petiuerant. quanta crudelitas! qui plausus furentium consecuti? Christus autem libens sententiam acceptauit,

vti decretam in tribunali diuino pro hominũ salute. Vbi Matri renunciata est, obriguit, sed & acquieuit Diuinæ dispositioni.

MEDITATIO XXXIX.

Baiulatio Crucis, & iter ad Caluariam.

PVNCTVM I.

Exuitur chlamyde.

EXVITVR chlamyde, & proprijs induitur vestimentis, cruxque portanda ei porrigitur.

Crux portanda cum Christo.

Delusus fuerat Rex, iam vt latro detrahitur purpura sed non corona, ne cruciatu leuaretur: & significatur eius regnum permanens. sceptro auté arundine pro trabs ei traditur. Ad portandam crucem debeo exui inordinatis affectibus, & Christi moribus indui, quibus agnoscar discipulus eius. Cùm porrigeretur Christo crux, haud dubiè intimo corde salutauit veriùs, quàm Andreas, tale quid dicens: Salue crux pretiosa, diu desiderata, sollicitè amata, & aliquando concupiscenti animo præparata. Amplexum, & osculum dat, sacrisque imponit humeris. ô, sic ego oblatam crucem amplectar?

Illuditur vt latro.

Ad cumulum ignominiæ duo simul latrones educuntur, qui oblatas cruces auersati sunt, cùm eas meriti fuissent. Christus autem innocens suam pro alienis peccatis lubens tulit.

PVNCTVM II.

PRODIT inter duos latrones, *baiulans sibi crucem* per plateas Ierusalem, præcone proclamante supplicij merita. Sustinetis hoc Angeli? & tu Pater æterne? videlicet, vt præfigurauit Abraham, ligna filio tuo Isaac imponis: tu fers ignem, & gladium, ignem charitatis: qua *sic dilexisti mundum, vt Filium tuum vnigenitum dares*: gladium autem iustitiæ qua pœnas exigis nostrorum scelerum ab immaculato Agno. Adure, ô Domine, isto igne cor meum.

Baiulatio Crucis.

Figura in Isaac.

Ioan.3.16.

Succumbebāt graui ponderi delicata membra exhaustaque tormentis: cespitabat Iesus, impingebat, cadebat; &, recrudescentibus plagis, rigabat cruore vias. O Angeli, cur non subleuatis? ô si potuissem ego! Et an non pretiosum sanguinem colligitis? imò, non peribat ex eo quidquam.

Succumbi crucis & peccatorū ponderi.

Porrò grauabant Iesum multò magis peccata nostra: *Omnes* enim *quasi oues errauimus, vnusquisque in viam suam declinauit, & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrûm. principatus eius super humerum eius.*

Isai.53.6.

PVNCTVM III.

CRVX transfertur in Simonem Cyrenensem. Crucem ferenti Christo petulanter insultabant, at quòd deficeret sub pondere, veriti Sacerdotes, ne vita destitueretur, aut nimis serò ad locum supplicij veniret pro

desiderio, quo tenebantur ipsum crucifigendi, substituerũt alium. Confidam ego de diuina bonitate, quòd oportunè me subleuabit in cruce ferenda. Potuit Christus sibimet addere vires ad ferendum, sed noluit vti miraculo: vt ita etiam significaret, quòd crux eius foret etiam alijs communicanda: nam & inuitauerat: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Suam, inquit: nam propria est, quòd viribus cuiusque accommodata; & Christi est, quia ab illo, & ad illius imitationem, & ex ipsius amore.

Cur crucē alteri permittit imponi? *Luc 9, 23.*

Cogi debuit Simeon ad portandum, nam Iudæi pro maledicto habebant, vel tangere: quia in lege vocatur *maledictus homo, qui pendet in ligno.* Milites gentiles probro ducebãt, discipuli & amici non aderant, vel non audebant se ingerere.

Cogitur Simeon. *Deut. 21, 23*

Sic crucem detrectant. 1. Infideles, qui eius virtutem non agnoscunt. 2. mundani, & ambitiosi, qui dedecori habent. 3. sensuales, quòd carni aduersetur. Flebat Paulus *multos esse inimicos crucis Christi, quorum Deus venter est, & gloria in confusione eorum.*

Qui crucē detrectant. 1. 2. 3. *Philip. 3. 18.*

Coactè omnes portant, quatenus natura abhorret: quoad voluntatem autem, quidam coactè, quia planè refugiunt, & impositam impatienter ferunt; alij, quia non spontè suscipiunt; sed visa tamen necessitate, tolerant pacatè, vt Simeon iste; alij denique obuijs manibus occurrunt illi, & gaudent.

Nō coactè, sed spontè amplexanda crux.

Ex quibusnam tu es? stude, vt sis ex postremis.

PVNCTVM IV.

CIRCA substitutum in ferenda cruce Christi considerandum, quòd vocatur *Simeon*, id est, obediens: quæ virtus vincit repugnantiam voluntatis, ad tollerandam crucem. Et eadem subleuat Christum, &, qui eius loco sunt superiores, vt cum gaudio, & non gementes præsint. Christi obedientia vsque ad mortem crucis cõmendatur. 2. Simeon iste peregrinus erat, & ex villa veniens Ierosolymam. Sic oportet esse peregrinos, & tendere in cœlestem Ierusalem, quibus occurret Christus, vt ab eo crucem accipiant. 3. labor Simeonis fuit breuis, memoria hucusque gloriosa, eritque. ita continget nobis.

Portans crucem sit Simeon.
1. Obediens.
2. Peregrinus.
3.

PVNCTVM V.

ALLOQVITVR mulieres: *sequebatur turba multa*; alij, vt affigerent cruci; alij, vt fruerentur spectaculo, vt sacerdotes; alij curiositatis causa; alij commiseratione quadam; nullus, vt iuuaret, aut cum eo moreretur. Alloquitur mulieres flentes ipsum: *Nolite flere super me; sed super vos ipsas flete, & super filios vestros.* non prohibet lachrymas commiserationis, sed præfert compunctionis, quibus delentur peccata, tùm propria, tùm

Diuersitas sequentiũ Christum.

 alie-

aliena. indicat etiam luctuosissimas pœnas, quæ, ob crucifixum Dominum, consecuturæ erant gentem Iudæorum. Rationem autem reddit: *nam si in viridi ligno hæc fiunt, in arido quid fiet?* si tam speciosa & fructuosa arbor, ob alienam culpam sic exscinditur, quid supplicij manet peccatores, quasi inutilia ligna, & solùm igni apta?

PVNCTVM VI.

B. VIRGO admonita de condemnatione Filij, occurrit eunti, visaque à filio, se mutuò aspectu conuulnerarunt. Igitur relicta ciuitate, ad Caluariæ montem peruenit. Vtique relictâ, quæ ob infidelitatem abijcienda erat, fructuque mortis Christi priuanda.

45

MEDITATIO XL.

De loco & tempore crucifixionis, de oblato felle, ac denudatione.

PVNCTVM I.

I. Eligit locū apertum.

DE loco, & tempore mortis Dominicæ. Locus fuit mons Caluariæ. In aperto voluit mori, vt pateret omnibus, qui pro omnibus moriebatur: & in infami supplicij loco, ad maiorem ignominiam. Et in caluariȩ loco, ad horrorem, quòd ibi reorum caluariæ congestæ essent, atque vt significaret, sua morte se viuificaturum defunctorum ossa.

Tempus elegit meridianum, vt confusio esset maior, in clara luce; &, vt intelligeretur summus ardor charitatis, qua se offerebat holocaustum; & in die Paschatis, quando conueniebat Ierosolymam innumerabilis multitudo. Natiuitati autem elegit noctem mediam, & locum ignobilem, vt gloriam suam occultaret.

2. Tempus meridianū

Pvnctvm II.

POtatvr vino felle mixto, cùm alijs ad solatium præberi potus soleret, & sic inuentus modus cruciandi ipsum, etiam intus Discam ferre ingrata palato; & quod, pro leuamine, inferatur mihi molestia. *Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potauerunt me aceto. Nos comedimus vuam acerbam; & dentes tui, ô Domine, obstupuerunt.* Opera ex se bona, at mala intentione, alijsve circumstantijs infecta, verè sunt vinum felle mixtum. quàm rarò nostræ actiones puræ sunt absque imperfectionibus? contrà, nobis propinat Christus vinum meracissimum, corpus, & sanguinem suum, & liquidissimas consolationes.

Felle potatur & cur.

Psal. 60. 22.

Iere. 31. 29.
Ezech. 18. 2.

Pvnctvm III.

DEnvò exuitur vestibus, vsque ad nudum, in oculis tantæ multitudinis, & petulantium militum, atque irrisorum. fert patienter ignominiam hanc, peccatis nostris debitam; præbet exemplum nuditatis

Vltimò vestibus nudatur & quare?

Euan-

Euangelicæ; docet ferre defectus rerum. Hac sua nuditate tegit nuditatem primi Adæ, cōparans illi stolam glorię. Tanquam alter Noë, meliore vino inebriatus, vino charitatis, à suo populo, quasi Filio, ludibrio habetur. Nudatio hæc fuit etiam acerbissima, quòd interior tunica carni adhæresceret concisæ vulneribus, quæ refricari necesse fuit, & alicubi pellem etiam à carne detrahi. 76

MEDITATIO XLI.

Christus Cruci affigitur.

PVNCTVM I.

Christus extendit se obedienter super crucem.

EXTENDITVR super lignum Crucis, ad mandatum tortorum. obedienter se locat super crucē, extenditq; sacras manus, pro eo, quòd Adam extendit manus ad pomum arboris vetitæ. Extendo ego manus meas ad mandata tua, Domine, & configi cruci malim, quā ab eis recedere.

Gratias agit Patri.

Sic extensus, leuatisque in cœlum oculis gratias agit Patri, quòd tempus adduxerit perficiendi sacrificium. tum offert se pro salute mundi in odorem suauitatis. Ita Isaac colligatus super struem lignorum, expectabat ictum paternæ manus, vt modò Christus, impiorum carnificum. Ast ibi Abraham cohibitus est ab Angelo; hîc æternus Pater non cohibet tortores: ibi satis fuit Deo promptitudo voluntatis, hîc autem consummata obedientia postulatur.

PVNCTVM II.

CLAVIS configitur. dolor acerrimus in corpore delicato, & partibus tenerrimis, & neruosis. Dein verò, quòd, manu vna confixa, nerui contracti sunt, oportuit vi maxima corpus distendere, quò ad foramen in cruce factam manus altera pertingeret. quo facto luxata sunt membra cum incredibili cruciatu. quò spectat: *foderunt manus meas & pedes meos, & dinumerauerunt omnia ossa mea.* nam in exhausto corpore per distensionem illam ossa singula discerni poterant. O verè *virum dolorum*, ô *manus, in quibus abscondita est fortitudo Dei.* ô IESV, *quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum!* quis ausus tantum facinus? ego: peruersa mea opera foderunt manus tuas, & inordinati affectus tuos pedes perforant. Conuulsio ossium in mystico Christi corpore efficitur per animorum dissensionem. absit à nobis. O, si dinumerare mihi liceat omnia ossa tua Domine! si internas tuas virtutes illuminatis oculis aspicere, ad imitandum! quid retribuam Domino vicissim? *omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis est tibi?* Vires impendam omnes, vt laudem te, & vni tibi seruiam, quia tu solus es. Noli, ô homo, obliuisci Matris, cuius cor, auditi malleorum crudeles ictus penitus transuerberarunt.

Transfixio manuum & pedum.

Psal. 21. 17.

Isa. 53. 3.

Habac. 3. 4.

Zach. 13. 6.

Psal. 34. 10.

PVNCTVM III.

Eleuatio Christi.

1. Dolorosa.

ELEVATVR Crux in altum, & impetu in paratam fossam demittitur. res doloris plena; dum sic manus pedesque lacerantur, vnde quatuor riui sanguinis, tanquam totidem ex paradiso flumina dimanant, ad irrigandam vniuersam faciem terræ, nec habet vbi caput suum reclinet. nam, si ad lignum, spinæ altiùs infigebantur.

2. Ignominiosa.

In eleuatione Crucis factus est omnibus conspicuus, cum confusione maxima, & plausum dederunt inimici cùm ingenti clamore & irrisione, gratulantes sibi. At pias mulieres, & si qui aderant ex amicis, ac inprimis Matrem, quantò aliter affecit miserabile spectaculum! Si amici Iobi, viso illo, ita obstupuerunt, quantò maior hic, & quantò habitus indigniùs! & hæc patitur tui causa. 47

MEDITATIO XLII.

Mysteria in Christo crucifixo.

PVNCTVM I.

Quis crucifixus?

1. Deus.

Isa. 66. 1. Psal. 17. 11. Isa. 40. 12.

CHRISTVM pendentem considerabo, vt DEVM. quare sub Cruce positus, ab ea in cœlum oculos mentis attollam, & eundem illum, in cœlo Empyreo tanquam in throno sedentem, conspiciam: *cuius cœlum sedes est, terra autem scabellum pedum eius.* Et hic, *qui ascendit super Cherubim, & ambulat super pennas ventorum, quiq; appendit tribus digitis mo*

lem terræ: hic tribus clauis trabi affixus ipse pendet, etsi non tam ferreis illis, quàm incorporeis alijs, amore in nos, obedientia erga Patrem, & zelo gloriæ illius. O, his configar ego etiam cruci! & Trisagion illud in actionem gratiarum pro tribus clauis canam, *sanctus, sanctus, sanctus*, velans interim alis meis, vt Seraphim, faciem, & pedes Christi, ac profitens incomprehensibilem eius esse tum maiestatem gloriæ, tum humilitatem crucis.

PVNCTVM II.

CONSIDERABO in cruce Christum tanquam *Sacerdotem magnum, principem pastorum, & episcopum animarum nostrarum*: offerentem non sanguinem hircorum, aut vitulorum, sed proprium, eumque totum, in holocaustum suauissimum. Cuius tanta est virtus, vt rigore iustitiæ valeat ad satisfaciendum pro omnibus, quamuis infimorum hominum, vel grauissimis peccatis, & quòd offerens sit ipse Filius Dei, vnde illius passiones vim accipiunt infinitam, tam merendi, quàm satisfaciendi.

II. Sacerdos. *Hebr.* 6 20. 1. *Petr.* 5. 4. c. 2. 25.

Sacrificij virtus.

Habet Sacerdos iste insignia sua, pro tyara coronam spineam; pro virga pastorali crucem (quanquam hæc etiam altaris vices subit) pro annulis clauos; pro veste sacerdotali carnem variè concisam, & sanguine purpuratam. Offeram ego vicissim aliquid, *cor contritum & humiliatum Deus non despicies*: offeram & sacrificium laudis.

Psal. 50. 19

PVNCTVM III.

[III. Doctor.] CONSIDERABO, vt doctorem veritatis nobis à Deo datum, qui, cùm per omnem vitam verbo & exemplo docuisset, sub finem, ex cruce quasi ex cathedra, veluti compendio, exposuit totius doctrinæ summam. Docuerat antea pluribus, qui sint beati verè habendi, earumque beatitudinum paradigma seipsum in cruce exhibuit. Vt maximè quadret illud: [Exod. 25. 40] *Inspice, & fac secundùm exemplar, quod tibi in monte monstratum est.* Et illud: [1. Cor. 2. 2.] *non iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum.*

PVNCTVM IV.

[Bellator fortissimus.] CONSIDERABO, vt ducem, ac bellatorem fortissimum, qui in monte Caluariæ, tanquam destinato pugnæ loco, tartareas potestates deuicit, easque in suo corpore triumphauit. Ipsius inprimis serpentis [Gen. 3. 15.] *caput contriuit*: qui, primis hominibus in fraudem inductis, originale peccatum introduxit in mundum, & per peccatum, mortem: ex quo peccato septem alia tanquam capita pullularunt. quod monstrum est, sicut [Apoc. 12. 3. 9] *Draco ille rufus* in Apocalypsi *habens capita septem*: atque hunc etiam per crucem prostrauit, in qua iustificamur à peccatis. [Exod. 7. 12.] *Virga* crucis *deuorauit virgas* Pharaonis, id est, omnes Diaboli conatus eludendo, vt homines tandem à seruitute illius vindicaret.

[Iud. 7. 20.] Confracta est testa in manibus Gedeonis, vt

inclu-

inclusa *lux* emicans perstringeret ac *sterneret Madianitas.* Ita passo Christo in carne, Diuinitatis in ea habitantis infinita vis foras exeruit sese, omnesque inuisibiles aduersarios, peccatum, mundumque debellauit.

MEDITATIO XLIII.

De Titulo Crucis.

PVNCTVM I.

VERBA tituli, in quo, vt ait Marcus, continebatur caussa eius, id est, Christi, ob quam crucifixus fuit. *Marc. 15. 36.*

IESVS. Hæc prima caussa mortis, vt, iuxta nomen suum, saluaret nos in sanguine suo. Vnde & hoc *nomen* ipsi est *impositum*, cũ effusione sanguinis in circumcisione. Nunc autem superponitur cruci, supra caput eius, tanquam iã consummatâ saluatione per totius sanguinis effusionem, qui largiter fluebat ex perforatis membris. *Oleum effusum nomen tuum.* sanas enim vulnera nostra sanguine tuo effuso, tanquam oleo saluberrimo. Esto *mihi* IESVS, ô Domine, & salua me; esto oleũ, & medicamentum. *Luc. 2. 21.* *Cant. 1. 2.*

NAZARENVS. Id est, floridus. Secunda caussa, vt in arbore crucis positus produceret flores pulcherrimos, & suauissimos excellentium virtutum. Verè, IESV, dicere potes: Lectulus noster floridus. is est crux.

Significat etiam sanctum. quo significatur, hunc, qui crucifixus est, non ob sua pecca-

ta pati, sed propter aliena: sicut ait Isaias:
Isa. 53. 11. *Iustificabit ipse seruus meus iustus multos, & iniquitates eorum portabit.*

Cant. 2. 3. Ergò: *sub vmbra illius quem desideraueram, sedi: & fructus eius dulcis gutturi meo.* c. 7. 8. *Ascendā in palmam & apprehendā fructus eius,* fructus salutis, ex floribus crucis prouenientes.

REX. Hæc tertia caussa ex parte Iudæorum, cur sit crucifixus, quòd se Regem faceret, vt illi interpretabantur, temporalem at, verè Rex erat, sed cœlestis, cuius regnū in cru-
Psal. 95. 10. ce fundatum est. Quia *Dominus regnauit à ligno.* si conregnare volo, crucifigi simul debeo.

IVDAEORVM. quantumuis illi nolint:
Ioan. 1. 11. nam *sui eum non receperunt.* est autem consti-
Psal. 2. 6. tutus à Patre *Rex super Sion montem sanctum eius, prædicans præceptum eius.* Porrò regnat si minùs super Iudæos carnales, certè super spirituales, qui confitentur, & dant gloriam illi, quæ est notio vocabuli.

Scriptus erat titulus literis Hebraicis, Græcis, & Latinis: quo significabatur amplitudo regni illius super omnes gentes, vt sicut ait
Phil. 2. 11. Paulus: *omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster* IESVS *Christus in gloria est Dei Patris.*

PVNCTVM II.

IVDAEI contenderunt emendare titulum
Ioan. 19. 20. petieruntque à Pilato, vt nō diceretur *Rex*: sed, quòd se *regem fecisset.*

Diuersitas legentium. Titulum hunc legerunt triplices homines.

1. Inimici Iudæi; qui, non intelligentes, voluerunt corrigere. Tales sunt hæretici, sacras Scripturas prauis glossis corrūpentes. 2. Curiosi, & obiter legentes: qui nec satis capiebant, nec curabant de sensu. Tales sunt fideles, qui Scripturam legunt per transænam; vnde non referunt fructum. 3. Amici, vt B. Virgo inprimis, & discipuli, cum pio affectu & studio. Tales fiunt participes latentium mysteriorum. 1. 2. 3.

PVNCTVM III.

PILATVS recusat mutare titulum, dicens: *quod scripsi, scripsi.* inspiratum hoc responsum à Deo, quo sancitur, verum esse titulum, quem nulla delebit potestas; Regnumque Christi esse æternum. Imitabor hanc constantiam in bonis propositis; & similiter respondebo Mundo, Carni, & Diabolo, aliud suadentibus. Tituli veritas & firmitas.

MEDITATIO XLIV.

Partitio vestium, & blaphemiæ in Cruci affixum.

PVNCTVM I.

PARTIVNTVR vestes in oculis ipsius Christi, & cum irrisione; & eas vestes, vnde *virtus exibat & sanabat omnes, qui illas tangerent.* Abdicauit se Christus ipsis vestibus, & ius in miseros crucifixores transtulit, ad exemplum perfectæ paupertatis Liberalitas *Luc. 6. 19.* Paupertatis vere exemplum.

etiam fuit, quòd ſe totum,& ſua dedit, vſque ad veſtes, quæ in quatuor diuiduntur partes, quòd ex omni mundi plaga ad Chriſtum venientes ſtolam gratiæ accipere valent.

PVNCTVM II.

Ioan.19. 23. DE tunica ſortiuntur, ne diuidatur, erat enim *inconſutilis deſuper contexta per totum*, & quidem à Chriſti Matre. quæ, vt tinctam ſanguine Filij in manus talium cedere conſpexit, indoluit vehementer. Hæc, inquit, Gen. 37. 33. tunica Filij mei eſt, *fera peßima comedit eum, beſtia deuorauit Ioſeph.*

Tunicæ integritas quid notat. Ea veſtis ſignificauit ſacram Chriſti humanitatem, in vtero virginis, operante Spiritu ſancto, indiſſolubiliter contextam. nefas enim, Chriſtum ſoluere, humanitatem à Deitate ſeiungere, cùm ſit verus Deus, & homo.

Significat etiam vnitatem Eccleſiæ indiſſolubilem, quæ eſt veſtis Chriſti. & quia veſtis fuit duplex, exterior, & interior: illa eſt rituum externorum communicatio, hæc autem charitatis, atque internorum donorum communio. Væ qui hanc veſtem diuidit.

PVNCTVM III.

Mat.27.36. SEDENTES *milites ſeruabant eum*. id petierunt Iudæi, quoad vſque extinctum viderent, ne fortè ab aliquo deponeretur, aut ſolatio aliquo leuaretur. interea etiam ſubſannabant illum, & contumelijs appetebant.

(§)

PVNCTVM IV.

VARIE blaſphematur Chriſtus in cruce. *Præter euntes mouebant capita ſua dicentes: Vah qui deſtruis templum Dei, & in triduo reædificas illud, ſalua temetipſum: ſi Filius Dei es, deſcende de cruce.* Imò idcirco manebit, vt ſaluet multos. Diabolus, qui aliàs ſuggeſsit, mitte te deorſum: nunc per iſtos, *deſcende de cruce. omnes videntes me deriſerunt me, locuti ſunt labijs & mouerunt caput, aperuerunt ſuper me os ſuum. Et plauſerunt ſuper me manibus omnes tranſeuntes per viam, ſibilauerunt ore ſuo.*

Luc. 23. 37. Mat. 27. 41. Prætereuntium inſultationes. *Pſal. 21. 8. Thren. 2. 15.*

Item Principes ſacerdotum illudentes cum ſcribis & ſenioribus dicebant: *alios ſaluos fecit, ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Si Rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce, & credimus ei. Cōfidit in Deo: liberet nunc, ſi vult, eum: dixit enim, quia Filius Dei ſum.* 1. Exprobrabant impotentiam ſaluandi ſeipſum. 2. Præſumptam regis dignitatem. 3. Fiduciam vanam, quam in Deo ponebat. 4. Filiationem Dei inanem.

II. Sacerdotū exprobrationes. 1. 2. 3. 4.

Præterea etiam milites illudebant ei: *Si tu es Rex Iudæorum, ſaluum te fac;* nec non *latrones improperabant & conuitiabantur.* & vniuersè Lucas ait: *ſtabat populus ſpectans*, quod inter opprobrium ponit. *Ipſi verò conſiderauerunt me & inſpexerunt me.* Erat aſpectus illuſorius. O, ſi aſpexiſſetis, vt oportebat! retuliſſetis vtique ſalutem indè meliùs, quàm olim ex aſpectu ſerpentis. quàm aliter

III. Militum ſubſannationes. *Pſal. 21. 81.*

aſpiciebat Mater, & piæ mulieres! & illa quantum ex tot maledictis dolorem hauſit!

MEDITATIO XLV.

Orat pro crucifixoribus.

PVNCTVM I.

Primum Chriſti verbum eſt amoris. *Matt. 5. 44.* *Cant. 8. 7.* *Iſa. 53. 12.*

HOc primum verbum locutus eſt in cruce. Non petit ignem de cœlo, vt Elias; nec maledicit, vt Noë, & Eliſæus irriſoribus ſuis: ſed, inter conuitia & blaſphemias, petit veniam inimicis, perfectè implens præceptũ ſuum: *Diligite inimicos veſtros & orate pro ijs, qui vos perſequentur.* *Aquæ multæ* perſecutionum *non poterant extinguere charitatem.* & hoc ſingillatim prædixit Iſaias: *Et pro tranſgreſſoribus rogauit.*

PVNCTVM II.

Patrem cur rogat. *Matt. 5. 45.*

SINGVLA verba expendantur. *Pater*: Chriſtꝰ ipſe, vt homo, ignoſcebat, ſed vult, vt Deus ignoſcat. Patrem appellat pro fiducia orationis, & ad demerendum: monet etiam, quòd ipſe ſit Pater omnium, *qui ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos, & malos. Dimitto illis*, non exponit certum peccatum, quia vult omne eis dimitti. Nec dicit, crucifixoribus meis, ne ex indignitate rei prouocet irã Patris; ſed ait: *illis*: & quia volebat omnes peccatores complecti, cùm omnes ſint crucifixores Chriſti. *Quia neſciunt quid faciunt.* Etiam excuſat, & extenuat. Ignorantia erat ſupina &

crassa,& ita inexcusabilis:tamen adducit pro qualicunque excusatione,sicut Paulus,cùm ait, *si cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.* Si cognouissent, vtique ita, vt æstimarent,quod erat. excusat nos ad fidendum de ipsius misericordia, siquidem sic excusat. monemur etiam, vt proximorum facta excusemus, quando planè defendere nequimus: tantùm abest, vt illatæ iniuriæ sint exaggerandæ,aut vindicta optanda. 1. Cor. 2. 8.

PVNCTVM III.

EXAVDITA est oratio, de qua S. Paulus, *in diebus carnis suæ preces supplicationesq; cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reuerêtia*,id est,vel pro submissione sua, qua preces obtulit, vel pro merito suæ dignitatis,cùm esset Filius Dei. Efficacitate huius orationis, multi ex præsentibus postea conuersi sunt vt die Pentecostes ad tria millia. ô Iesu,fac sim particeps huius tuæ precis. Audijt Maria orationem, & tanta charitate est ipsa quoque emollita, vt similiter oraret.

Effectus orationis Christi.

MEDITATIO XLVI.

Secundum verbum Christi in Cruce ad latronem.

PVNCTVM I.

MEDIVS inter duos latrones crucifixus est iuxta vaticinium, *Et cum scele-*

Humilitas Iesu in medio latronum.

Isai. 52. 12. *ratis reputatus est*: & fuêre haud dubiè ex infamioribus, qualis Barrabas. consentiunt extrema primis. Nascens in medio duorum animalium, locatus est moriens inter duos latrones sic studuit commendare nobis humilitatem. Et hic est, qui *in monte Thabor inter Moysem & Eliam gloriosus apparuit*: est *lapis angularis* vtrumque populum connectens in vnum: *est iudex viuorum & mortuorum*, residens inter bonos à dextris, malos autem à sinistris; quodque maximum est, is est Diuina Persona inter Patrem, à quo procedit, & Spiritum sanctum, qui ex ipso quoque procedit, media constituta. Et hic tantus, quasi insignior latro, medius inter latrones trabi affigitur.

Matt. 17. 2. Ephes. 2. 20. Act. 10. 42.

PVNCTVM II.

Latro à sinistris blasphemat. Luca. 23. 39.

ALTER latronum blasphemat Christū, *si tu es Christus, saluum fac temetipsum, & nos*. id autem Pharisæi exprobrauerant. per summam contumeliam irridetur, quòd se mentiatur Christum.

Latro à dextris tuetur Christum.

At alter latro loquitur pro Christo, corripiens socium: *Nec tu times Deum, qui in eadem es damnatione*? quasi dicat, minùs mirum, quòd alij in iuriosi sint; at, quòd tu, qui animā agis, exprobres consorti pœnarum, improbissimum est. Atque hæc defensio fuit actus eximiæ charitatis. Exercuit etiam humilitatem, agnoscens suum reatum, *& nos quidem iustè, nam digna factis recipimus*. Præterea confite-

tur

tur Christi innocentiam: *Hic verò nihil mali gessit.* Dignus profectò, cui retribuatur illud: *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Matt. 10. 32

Collige tres ordines patientium; alij dignè, sed impatienter, vt malus latro; alij dignè, sed patienter, vt bonus latro; alij immeritò, & patienter, vt Christus. Cupiam ex his vltimis esse: sim ex secundis saltem, dicens: Iram Domini portabo; quia peccaui ei & illud: *peccaui & verè deliqui, & vt eram dignus, non recepi.*

Patientium ordines.

Mich. 7. 9.
Iob 33. 27.

PVNCTVM III.

ORATIO latronis, ex agnitione proprij delicti, & charitate Christo exhibita, animatur ad petendum: *Domine memento mei, cùm veneris in regnum tuum.* Inter tot opprobria confitetur Dominum, & Regem; non huius mundi, sed alterius sæculi, quò ibat: non petit à præsenti morte liberari, nec euectionem aliquam peculiarem, sed tantùm, vt meminerit sui. haud dubiè melius recordabitur, quàm Pincerna Pharaonis recordatus fuit Iosephi concaptiui sui.

Oratio deuota.

Mouit latronem, præter singularem illustrationem diuinam, quòd voluerit Deus hoc testimonium Christo dari tunc à tali, ad confusionem Pharisæorum, & Sacerdotum; qui, visis tot mirabilibus, non crediderunt Christo: præter hoc inquam mouit latronem ad-

mirabilis patientia Christi, & charitas illa, qua pro inimicis orauit. tam hæ virtutes sunt potentes, vtique & apud Deum multò magis. Discam à latrone orare cum humili agnitione propria, & confessione strenua laudis diuinæ, & me ipsius bonitati committam.

II. Verbum liberalitatis.

PVNCTVM IV.

RESPONSIO Christi: *Amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso.* Vocatio & conuersio huius latronis extitit fructus precationis Christi in cruce, & fuit tanto mirabilior, si ille ipse priùs blasphemauerat Christum, vt aliqui colligunt, quia Matthæus dicit, *latrones improperabant ei.* Efficacia item sanguinis Christi enituit, dum peccata omnia, & pœnas etiam temporales perfectè remittit, & aptum cœlo statim facit. reddit autem securum sic asseuerando: *Amen dico tibi:* & sui cōsortium promittit, *mecum eris*, iuxta illud: *vbi sum ego, illic & minister meus erit.* Nec differt: *Hodie*, inquit. Te beatum, ô latro, qui vndecima venisti hora, atque ex nouissimo factus es primus.

Efficacitas sanguinis Christi.

Ioan. 12. 26.

PVNCTVM V.

AD exemplum horum latronum inter homines cuiusque status, sunt alij, qui assumuntur efficaciter ad gratiam; alij autem qui relinquuntur, sicut de extremo tempore locusus est Christus: *Tunc duo erunt in agro, duo in lecto, duo in molendino, & vnus assumetur,*

Duo latrones signant Electos & reprobos.

Matt. 24. 40
Luc. 17. 34.

tur, alter relinquetur. Valet hoc, vt nemo, quamuis maximus peccator, desperet, quin aliquando posſit conuerti; contrà verò, ne quis licentiosè viuens, præsumat. Gratulata est Virgo Mater, quòd Filius in eo articulo reperiſſet defenſionem, quodque reſerati cœli ianuas ea die tandem audiret.

MEDITATIO XLVII.

Tertium Chriſti verbum, commendat Matrem Ioanni.

PVNCTVM I.

STABAT *iuxta crucem Ieſu Mater eius* cū mulieribus & Ioanne. Ita videlicet, quo quis Chriſtum magis amat, propior fit cruci, & illius particeps eſſe cupit. Acceſsit Virgo intrepida, non verita contumelias & vexationes, &, illâ duce, Ioannes, & aliæ mulieres ſunt auſæ. Non magis corpore acceſsit, quàm ſpiritu, quo fuit Chriſto confixa tribus item clauis, vehementi apprehenſione pœnarum illius, & amore ardentiſsimo, & compaſsione tali, vt ſpinæ, flagella, claui, & reliqui cruciatus Filij animum Matris perinde affligerent, ac ſi in corpore ſuo illos omnes excepiſſet. Vt verè Martyr Martyrum, ſicut virgo Virginum dici debeat. nam & optauit omnia pati, & paſſa eſt per vehementem compaſsionē. ô, imiter ego, affligendo carnem meam, & animam, per abnegationem appetitionum, & deſiderium patiendi, caſtigando.

Ioan 19.25. Quis propior cruci.

B. Virg. Compaſſio

PVNCTVM II.

III. Verbum est solicitudinis suorum.

CVRAM gerit Matris inter dolores & opprobria: sic nunquam officium deserendum. ait autem: *Mulier, ecce filius tuus.* non vocat Matrem; vt nec aliàs solitus: tum, ne blando nomine magis eam percellat; tum, ne carni indulgere videretur, qui totus esset in Patris voluntate implenda. *Ecce filius tuus*: Ioannem ostendit. Is tibi pro filio erit loco mei; tuique curam geret: sed & tu pro filio eum habebis, vt & reliquos meos Apostolos, confirmando ipsos maternâ prouidentiâ. Quid Virgo Mater sensit, quando pro Iesu Ioannem suppleri audijt? prô, quàm dispar commutatio! sed & verba illa: *Ecce filius tuus*, aliter accepta, repræsentant Matri ipsum Iesum, vsque eò mutatum à suo decore. Ecce, is, quem à Spiritu sancto concepisti Virgo, ille Filius altissimi, ille regnaturus super solium Dauid, ille *speciosus forma*, & talia multa. Commendauit sub eodem verbo nos omnes Christi fratres per gratiam in tutelam Matri suæ.

Ioannes B. Virgini in filium.

PVNCTVM III.

B. Ioannes accipit B. Virginem in Matrem.

IOANNI autem dixit: *Ecce Mater tua.* Hanc ama, obserua, iuua, vt Matrem. Verba Christi sunt efficacia; perficiuntque, quod dicunt. ac ita Ioannes spiritum filij erga B. Mariam corde concepit & exhibuit. O mihi dari petam, vt benè mihi sit. Potissimum Ioanni commendauit Matrem, vt Virginem Virgini,

& quia Ioannes ad crucem vſque adhæſit Chriſto. ita caſtimonia & imitatio patientis Chriſti idoneos faciunt tali filiationi. *Et ex illa hora accepit eam diſcipulus in ſua*; lætus tali munere; tùm quia à Magiſtro veniebat; tùm quia ſeruire tali Matri glorioſiſsimum ducebat.

MEDITATIO XLVIII.

De tenebris,& quarto Verbo.

PVNCTVM I.

A SEXTA *hora tenebræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram, vſque ad horam nonam.* Factum id eſt à Deo,ad deteſtationem ſceleris, quo iuſtitiæ ſoli vitam impij adimebant,atque ad ſignificandum quantænam ſint interiores cordis tenebræ improbæ gentis; & exteriores,quibus erat addicenda,ob tantum nefas. Cauſæ tenebrarum. 1.

Deinde, vt tanto prodigio clarificaretur Chriſtus, cuius mortem ſol lugeret, luctuque terram operiret, vtique exterriti maleuoli, ceſſarent interea à ſubſannando, vexandoque Domino. Tandem voluit ipſe Chriſtus, per ſilentium tenebrarum, recipere ſeſe ad orandum, vt aliàs per noctem ſolitus erat, cauſamque noſtram, & extremum illum actum Patri inſtantiùs commendare, ad exemplum nobis. Quale quid etiam tunc feciſſe Dei Ma-

Margin: 2. (beside "Deinde") ; 3. (beside "Tandem")

trem, & Ioannem, neutiquam dormientes, vt in horto discipuli, fas est credere.

PVNCTVM II.

IV. Verbum doloris.

CIRCA *horam nonam clamauit voce magna: Eloi, Eloi, lamma sabethani, quod est: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* clamor, & magna vox, sunt magni affectus signa! desertus erat in pœnis, quæ diu protrahebantur, cum dolore immenso. siquidem reclinare caput nequibat, quin compungeretur magis à spinis & corpus, è clauis pendens, laceraretur. Item desertus erat omni solatio in parte inferiore animæ, quod à diuinitate haurire alioqui poterat, sicut in horto ipso destitutus fuit, vt ab Angelo fuerit confortandus. Tandem videbat se à discipulis desertum, & à gente sua, & deserendum à plerisque mortalium, quibus incassum forent tot illæ, ac tantæ pœnæ. sic deseri voluit, vt non deserar ego à misericordia diuina; ac, vt in desolatione discam esse constans, exemplo Magistri: *Cùm defecerit virtus mea, ne derelinquas me.*

Triplex desertio. 1. 2. 3. Psal. 70.9.

PVNCTVM III.

PRAETER verba illa, quæ magna voce dixit, credibile est, sequentia ex eodem Psalmo 21. vbi passio Christi ad viuum exprimitur, & quæ tunc agebantur, fuisse à Christo submissè recitata. Beatam verò Matrem, in Psalmis exercitatam, simul recoluisse, & contulisse vaticinium cum re, eundem Psalmum

recitan-

recitando. Potero etiam ego Psalmum illum cum attentione & mora recitare. Sed in ijs ipsis verbis irrisus est Christus à ridiculè interpretantibus illud: *Eli, Eli, Deus meus, Deus meus*: quasi Eliam in auxilium vocaret, quòd se ipsum saluare nequiret: sic vndique captatur occasio exagitandi te, Deus meus!

MEDITATIO XLIX.

De quinto Christi verbo, Sitio.

V. Verbum desiderij.

PVNCTVM I.

QVòD Christus verè magnam pertulerit sitim: nam à præcedente vespera non biberat; & interea tot circum loca pertractus fuerat cum impetu, & sanguine penè toto exhausto, *aruerat tanquam testa virtus eius, & lingua eius faucibus adhæserat.* In figuram huius *Samson*, interfectis inimicis ad mortem, *sitiuit*: sed prouidit ei Deus de *mandibula asini*, qua prostrauerat Philistæos, Christo meo non item. *Moyses percußit petram virga*, & hęc aquas largißimas dedit: *Petra autem erat Christus*: qui in ligno crucis percussus, non aquam reddit, qua refrigeretur ipse; sed sanguinem, quo nos lauemur, & potemur in vitam æternam. Discam tolerare sitim, & gulæ incommoda.

Psal. 21. 16. Iud. 15. 15. 1[illegible] Exod. 17. 6.

PVNCTVM II.

SCIENS *Iesus, quia omnia consummata sunt, vt consummaretur Scriptura, dicit: Sitio.*

Sitis.

tio. triplex sitis Christi. 1. obediendi Patri. & ita, vt sciret hoc deesse ad implenda, quæ Pater voluerat eum pati, vt aceto potaretur, vltrò monet: *Sitio*. 2. patiendi plura adhuc, nec enim ad refrigerium quærendum aperuit sitim suam; sed vt hanc etiam acerbitatem sentiret, paratus vltrò plura pati, si Patri placuisset. 3. saluandi animas, qui erat illius cibus & potus. Nota, quòd non petit, sed indicat tantùm necessitatem sic præsertim religiosus repræsentabit necessitates suas Deo, vel superiori, indicasse satis habens, non flagitans. siti etiam illa triplici debet ardere.

1. Obedientiæ,

2. Passionis.

3. Salutis animarum.

PVNCTVM III.

SPONGIAM aceto plenam, cum amara hysopo in arundine exhibent. Non fuit, qui refrigerium exhiberet: sed magis affligeret sitientem: vt ego liberer ab illa epulonis siti æterna, cui nec gutta datur. Ad hunc modum peccatores potant Christum, quando cor ei præbent inane, vt spongiam, & à peccatis acerbum, & amarulentum, in hastili vanitatis, & inconstantiæ quę res magis Christum contristat, quàm acetum & hysopus. At ille, quantò aliam nobis potionem præbet sanguinem suum? *& calix tuus inebrians quàm præclarus est!* optasset pia Mater filium refrigerare, at non licebat, & intellexit illa sitim filij esse præcipuè aliam, de qua suprà: sed & illam veniendi ad Patrem, & *intrandi in gloriam suam*.

MEDI-

MEDITATIO L.

De sexto verbo: Consummatum est.

PVNCTVM I.

VI. Verbum est triplicis Consummationis.

I. Laborum.

AD tria Christus respexit, ac in primis ad labores,& pœnas,quas ordinauerat Deus,vt per omnem vitam pateretur, & gratulans,quòd explesset omnes dixit: *Consummatum est* nam & propterea dixerat, *Sitio* vt ea etiam impleretur, quæ restabat, sicut ait scriptura: *Sciens, quia consummata sunt omnia,vt impleretur Scriptura dixit:Sitio* Ergo bone Iesu, impletum iam est illud desiderium, quo *auebas baptizari*: vt angustiæ tibi essent, donec perficeretur. & sicut *spes dilata affligit animam,ita lignum vitæ desiderium veniens* & impletum, ô beatum, qui in fine vitæ id dicere poterit.

Luc.12.50.

Prou. 13.12.

PVNCTVM II.

II. Officij.

DEINDE respexit ad finem, ob quem missus fuerat: nempe vt *consummaretur præuaricatio, & finem acciperet peccatum, & deleretur iniquitas terræ, & adduceretur iustitia sempiterna*: quod per illius mortem completum est, attrito serpentis capite, destructa morte,spoliato inferno, cœlo reserato, noua lege condita, nouis Sacramentis & sacrificio nouo; vitæque perfectæ norma tradita,exemploque firmata. O consumma in me prop er quod venisti,destrue penitus peccatum,perfice charitatem.

Dan.9.24.

PVNCTVM III.

3. Figurarum & Prophetiarum. Matt. 5. 18.

TANDEM respexit ad Prophetias & figuras veteris Testamenti, quæ erant de Christo, quæ, adueniente veritate, cessarunt. de quibus dixit: *non veni soluere legem, sed implere: Et iota vnum non præteribit, donec omnia fiant.* Facta sunt & consummata.

In fine mũdi dicetur, Consummatum est.

Veniet idem in fine mundi, diceturq;: *Consummatum est.* Transijt gloria mundi, expirauit tempus benè merendi, agendique pœnitentiam, desijt regnum diaboli, completus est numerus electorum. idem vnicuique dicetur in morte: quia quoad singulos tunc omnia finem accipiunt. O dicere tunc valeam: *Bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui*: vt liceat etiam dicere, quod sequitur: *Reposita est mihi corona iustitiæ.*

2. Tim. 4. 7.

MEDITATIO LI.

De septimo Verbo, commendat. & emittit spiritum.

VII. Verbum summæ Pietatis: Clamat alta voce.

PVNCTVM I.

COMMENDAT spiritum, clamans voce magna: Ideò voce magna, vt testaretur, sibi vim esse ad producendam vitam, sed animam spontè reddere, sicut dixerat: *Nemo tollit animam meam à me, sed ego pono eam à me*

Ioan. 10. 18.

ipso.

ipso. Deinde vt exprimeret naturalem sensum animæ in separatione à corpore. Denique in signum triumphi de diabolo, peccato, & morte: sicut Gedeon, *confractis lagenis, clamorem edidit victoriæ de Madianitis*. Fuit autem ea vox miraculosa in corpore exangui. Gratias agam pro illa emissione spiritûs voluntaria, petam confortari in seiunctione animæ meæ per mortem; gratulabor de victoria per mortem reportata.

Iudic. 7. 19.

PVNCTVM II.

Mysteria septimi verbi.

1\. VERBA clamoris: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum*; sunt ex Psalmo 30. Credi potest, recitasse illum totum: cumque ad hæc verba venit, vocem extulisse. *Psal. 30. 6.*

Patrem appellat, in fiduciæ, & affectus filialis signum, qualis in morte nobis necessarius est: & est idem, ac petere, vt adsit nobis, vt Pater, atque ad hæreditatem æternam inducat.

2\. Commendat *in manus*, quæ plasmauerunt ipsum, in quibus sunt *sortes nostræ*, & vera securitas: nam quis est, qui nos de manu tua possit eruere? At ego meum etiam in tuas commendo, bone Iesu, qui expansas habes in amplexum ad te confugientium, & *nemo potest rapere de manu tua*. *Psal. 30. 16.* *Ioan. 10. 28.*

3\. Non honorem aut corpus suum commendat, sed spiritum, cui cùm benè est, per

1.Cor.6. 17. omnia benè eſt,dum ſuum commendat, ſimul noſtrum,quem pro ſuo habet nam, *qui adhæret Deo, fit vnus ſpiritus cum illo.* Deponit in manus Patris,poſt triduum corpori redditurum.Diſcam mori.

Cauſæ inclinationis capitis Chriſti.

PVNCTVM III.

ET *hæc dicens, inclinato capite, tradidit ſpiritum.* 1.Inclinat ſponte,in ſignum obedientiæ,quam perficiebat, moriendo. 2.humilitatis, & paupertatis. 3. peccatorum noſtrorum, prægrauantium Chriſtum ipſum vſque ad mortem. 4. deſignans lymbum,quò ſpiritus pergebat.

Quomodo tradidit ſpiritum. Pſal.18.6.

Tradidit autem ſpiritum ita ſponte ſua, & non coactus, vt tamen cruciatus ſufficerent ad naturalem mortem. Perfecit *gigas viam ſuam, à ſummo cœlo egreſſio eius, & occurſus eius vſque ad ſummum eius.* ab Oriente ad Pſalm.4.9. Occidentem, *in pace in idipſum, dormijt & requieuit.* Quid Mater ſenſit? quæ cum illo mori deſideraſſet, & pro illo. Forte adſtitit Sathan: ſed & multitudo Angelorum ad reuerentiam. Adſit mihi morienti ad defenſionem, ne tunc inimicus meus præualeat aduerſum me.

B. Virg. dolor.

MEDITATIO LII.

De prodigijs in Christi morte factis.

Edita sunt ad clarificandum Christum, ad sceleris detestationem, ad effectus indicandos ex morte Christi prouenturos.

Pvnctvm I.

VELVM *templi scissum est in duas partes à summo vsque deorsum.* 1. sicut Caiphas scidit vestes, quòd Christus se dixisset Filium Dei, ita Pater æternus scidit velut ad enorme facinus, quòd crucifixus & occisus fuerit Christus, quòd se talem diceret. O Deus, scinde cor meum, vt sentiat tantæ rei indignitatem. 2. quia per mortem Christi patebant arcana mysteria Regni Dei, discussis vmbris, & figuris, atque via ad cœlum aperiebatur. O accipiam ego lumen, ad illa intelligenda, & ad viuendum iuxta illa.

Veli scissio quid notet.
1.
2.

Pvnctvm II.

ET *terra mota est, & petræ scissæ sunt, & monumenta aperta sunt* 1. ad duritiem illius populi detestandam, quæ maior esset, quàm petrarum, & ad redarguendum me, qui non scindor, aut emollior à Christi passione, cùm videam illum in cruce tremiscentem; & qui verè est petra, diuisum per separatio-

Terræ cōmotio, & scissio petrarum, &c.

tionem spiritûs à corpore, & denique apertum, & hiantem vulneribus.

2. II. Significatur fore, vt per Christi mortem terrena corda concutiantur, & quasi sepulchra mortuorũ pateant ad synceram culparum confessionem, sicque resurgant ad vitàm gratiæ.

PVNCTVM III.

CENTVRIO, *& qui cum eo erant custodientes* IESVM, *his visis timuerunt valde, dicentes: Verè Filius Dei erat, & iustus*: & turba *percutientes pectora sua reuertebantur.*

En effectus prodigiorum, nec non orationis Christi, qui pro illis orauerat in cruce. percutiam ego pectus, qui Christo causa extiti mortis meis peccatis.

Feria sexta post Octauam Paschæ.

MEDITATIO LIII.

De lateris apertione.

PVNCTVM I.

IVDAEI *rogauerunt Pilatum, vt frangerentur crucifixorum crura, ne remanerent in cruce Sabbatho.* Non tam zelo Religionis, quàm quòd vellent, Christum citò extinctum, nouoque tormento affectum, sublatumque ex oculis plebis, quam videbant compunctam,

visis prodigijs. scilicet Pharisæi, & Sacerdotes inde indurabantur, vnde simplices compungebantur. O, absit à me tam peruersa obstinatio.

Iubebat quidem lex, vt cadauer suspensi eadem die sepeliretur: quia *maledictus esset Deo, qui pendebat in ligno*, & ne contaminaret terram. Atque hoc est, quod S. Paulus ait, *Christum pro nobis factum esse maledictum*. Mira dignatio: vt in ipso nos benediceremur. *Deut. 22.23* *Galat. 3. 13.*

Latronum crura fregerunt, Christi autem minimè, quòd inuenissent eum mortuum, sed præcipuè, quia prædictum fuerat: *Os non comminuetis ex eo.* quod ad literam de Agno Paschali, sed tanquam figura Christi mandatum fuerat. Videlicet charitas, fortitudo, patientia Christi frangi nequiuerunt in passione. ita etiam seruos suos Deus ex omnibus tribulationibus suis liberat, & *custodiet omnia ossa eorum, vnum ex eis non conteretur*. Contingat id mihi. Christi crura non fracta ob mysteriū. *Ioan. 19. 36.* *Exod. 12. 46* *Psal. 33. 21.*

Sed & Diuinitas per ossa significata est, quæ non est passa.

PVNCTVM II.

CVM *vidissent mortuum, vnus militum lancea latus eius aperuit*, vel insultandi gratia, vel explorandi, an esset mortuus? Non sensit dolorem exanime corpus, at sensit Mater illius, in hoc *implens, quod deerat paßionum Christi*. sentiam & ego. Causæ apertioni. I. Crudelitas militum. *Coloss. 1. 24.*

Voluit ipse Christus ita suum cor transfigi, II. Peccata nostra.

figi, in remissionem peccatorum, quia ex corde exeunt, quæ coinquinant hominem; ex Christi autem corde vita procedit. tale sit cor meum.

III. Christi charitas. Cant. 4. 9.

Deinde, ad testandam charitatem, qua passus fuerat tanta, cor ipsum quasi effundit, *vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum*. primò vulnerasti amore, quia te summè dilexi, secundò vulnerasti lancea, vnde pateret tibi cor meum, amor meus. Tu vicissim vulnera cor meum, Deus, charitate, vt dignè amem te, & introduc me in cor tuum, tanquam in clibanum charitatis, vbi totus ignescam.

Psal. 54. 7. Cant. 2. 10. 14.

Hæc vulnera sunt *petra refugij herinaceis*, hoc est, peccatoribus, qui peccatis horrent tãquam spinis, sunt iustis requies, & quasi nidus. *Quis dabit mihi pennas sicuti columbæ, & volabo & requiescam? Elongaui fugiens & mansi in solitudine. surge, propera amica mea, & veni, in foraminibus petræ, & in cauerna maceriæ*. Figam mihi tria tabernacula, vnum in pedibus, considerans gressus tuos, vt sciam, quâ mihi tendendum sit ad vitam sempiternam; alterum in manibus, considerans opera tua propter me; tertium in latere, ibi æstimans charitatem tuam.

Sed vbi alæ columbæ, vt istuc volare queam? eæ sunt cogitationes sanctæ, & affectus puri, gemitus autem columbæ, sunt dolor offensarum, & suspiria ad Deum.

Ostium Ar-

Vulnus lateris, est ostium in latere arcæ à

Noe positum, quo ingrederentur animantes diluuium euasuræ: Est ostium, quò *oues egrediuntur & ingrediuntur, & pascua inueniunt.* Vulnera hæc, sunt lapides quinque de torrente, quibus superbus Goliath prosternitur.

cæ Noe figura huius vulneris.

PVNCTVM III.

ET *continuò exiuit sanguis & aqua.* 1. Ad significandam vim Christi mortis, per quē aquâ abluimur à peccatis, sanguinis eius virtute, nec non extinguitur in nobis ardor prauarum cupiditatum, & vt in deserto percussâ petrâ, fluxerunt aquæ largissimæ, quibus refocillati sunt filij Israel, ita hîc. vnde impletur illud: *haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris.* 2. Ad significanda Sacramenta vim habentia ex Christi sanguine. aquâ enim regeneramur in nouam creaturam. Et in Eucharistia aqua vino miscetur. 3. Significatur, quòd sicut ex Adami latere dormientis formata est Eua, ita Ecclesia ex Christo per mortem consopito.

V. Causa tritio sanguinis.

Isa. 12. 3.

VI. Sacramentorum vis.

Facta sunt hæc, vt impleretur Scriptura, videbunt, in quem transfixerunt. videbunt peccatores, qui ipsi caussa extiterunt. Vtinam videant ad compunctionem, ne serò videant ad confusionem. Absit à me Domine Iesu.

VII. Impletio Scripturæ.

* * *

MEDITATIO LIV.

Depositio Christi de Cruce. Mat 27. 56.

PVNCTVM I.

Prouidentia Dei erga suos.

CONSIDERANDA & admiranda prouidentia Dei erga suos. nam, cùm Mater cum alijs sollicita esset de acquirendo corpore ad sepulturam, ac ne indignè mortuus etiam à militibus tractaretur, prouidit in tempore de viro diuite, & nobili Iosepho, qui auctoritate valeret, nec non bono & iusto, qui & ipse expectabat Regnum Dei, vti decebat sanctitatem illius funeris; quique *erat discipulus Christi, sed occultus, propter metum Iudæorum*: cui addidit animos ad petendum audacter corpus Christi à Pilato.

Christus obediens post mortem.

Itaque Deus solatus est afflictos, & consuluit gloriæ Christi tunc statim à morte. disposuit autē, vt sicut ex obedientia Patris Christus ascenderat crucem, ita non nisi ex obedientia Magistratûs, iuxta legem, deponeretur cruce.

PVNCTVM II.

Societatis vtilitas.

IOSEPHO ab Arimathia adiunxit se socium alter Discipulus item occultus, *Nicodemus*, vir etiam nobilis, & iustus; vt sic alter alterum animaret. *Ioseph emit Sindonem nouam*, ad inuoluendum, quia non decebat, vt vsui fuisset. Nicodemus autem contulit *mixturam Myrrhæ & aloes quasi libras centum ad*

vngendum. Qui se addicit Christo, ostendat id operibus, ea autem sint pura, cum mortificationis studio, & deuotionis, quæ sunt aromata.

PVNCTVM III.

DEPONITVR è cruce manibus illorum duorum, & in demendis clauis ipsi sacrum corpus sustentant, deuotione ac reuerentia maxima, nec sine lachrymis. Depositum excipit Mater, & impletur illud: *Fasciculus Myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur.* quantum illic dolorum, gemituum, lachrymarum? quid dictum factumque circa sacrosanctum spolium, tum à Matre, tum ab alijs mulieribus, & Ioanne? æstimetur ex amore.

Depositio pia.

Cant. 1. 13.

MEDITATIO LV.

De Christi Sepultura.

PVNCTVM I.

VBI satisfactum est amori, sacrum corpus vngitur per totum, & munda Sindone inuoluitur, caput sudario. coronam spineam, & clauos chara pignora Mater sibi seruat. Vnctio significat, Christum per omnem vitam multâ mortificatione & laboribus fuisse exercitum, vt corpus suum mysticum à corruptione seruaret. in quo imitandus nobis est, vt *mortificationem Iesu in corpore nostro circumferamus, quò vita eius manifestetur in nobis.* Habuit Christus in sua sepultura omnia

Vnctio corporis Christi quid notat.

2. Cor. 4. 10.

alie-

aliena, ſepulchrum, & alia: in hoc etiam paupertatis præferens exemplum.

PVNCTVM II.

Funeris diuini portatio. EFFERTVR ad ſepulchrum proſequente Matre cum pijs mulieribus, ſicut Vidua apud Nain ciuitatem, quam ſolatus eſt Dominus, reſuſcitato filio. ſed oportebat Mariæ filium manere in corde terræ tribus diebus ac Comitatus noctibus. Comitabantur funus etiam Angeli pacis, amarè flentes, vt hinc etiam ſepulchrum eius redderetur glorioſum.

PVNCTVM III.

Sepulchri qualitates. QVALE fuerit ſepulchrum. 1. in horto, vt ſicut primus Adam in horto peccauit, &
1. mortem incurrit, ita ſecundus, qui morte ſua ſuſtulit peccatum, in horto mortuus locaretur.
2. 2. fuit nouum, quia nouus Adam, & ſicut veniens, elegit vterum virginalem, ita decedens, ſimile ſepulchrum.
3. 3. exciſum erat in petra inferni, quia ſepeliebatur in illo vera Petra multis ictibus dolata.
4. 4. Infertur in ſpecum ſplendor gloriæ, vt nos à tenebris eruamur.

Præparatio ad S. Communionē. Applica ad ſacram communionem. Nam illius conſecratio exhibet Chriſtum paſſum, & pro nobis mortuum: ſindone ſpecierum inuoluitur: conditur in nobis: qui ideo eſſe debemus inſtar horti amœni; & ſepulchri noui, à fœteribus immunis, & exciſi in petra, per tolerantiam mortificationum, & laborũ;

Et iuxta montem Caluariæ positi per assiduam crucifixi memoriam. Tunc ad nos Christus libenter veniet per sacram communionem. Apponitur autem lapis ad ostium monumenti, per custodiam diligentem cordis & sensuũ.

MEDITATIO LVI.

Solitudo B. Virginis post sepulturam.

PVNCTVM I.

RECEDIT à sepulchro, comitantibus Ioseph, & Nicodemo, atque ex itinere reuisens crucem, supplex eam adorat, vt in qua peracta fuisset redemptio olim in suo vtero inchoata, & quæ suis brachijs excepisset Christum iam virum, quem infantem ipsa gestauerat: cauit autem, ne vestigia cruoris sparsi ipsa aut alij calcarent. Reuersa domum, gratias egit viris illis, simile quid precata. *Benedicti vos à Domino, qui fecistis misericordiam hanc cum Domino vestro, & sepeliuistis eum.*

B. Virgo crucem adorat.

2. Reg. 2. 5.

PVNCTVM II.

TRANSEGIT eam noctem, partim sola inter lymbũ & sepulchrum filij discurrens, partim cum Ioanne, & alijs commemorans acta eius diei, ac ex Ioanne audiens, quæ super cœnam acta dictaque fuissent. *Plorans plorauit in nocte, ac lachrymæ eius in maxillis eius; non est qui consoletur eam ex omnibus charis eius.* Age, solatium cape: nam granum hoc, terræ conditum reddet fructum vberrimum.

Thren. 1. 2.

B. Virgo corrobarot Apostolos in fide.

Inspirauit Christus Apostolis suis, vt conueniret, vbi erat Mater: ante alios Petrus, qui humi procidens, defleuit, & veniam petijt suæ negationis, tum alij. Collegit illos, vt gallina pullos suos, quando ad conspectum milui fugiunt. Confirmauit in fide resurrectionis; quando quidem passus esset, vt prædixerat, fore, vt similiter rediuiuũ cernerent, iuxta promissum ipsius. Indoluerunt omnes, cùm aduerterent, deesse ex ipsis vnum, qui Magistrum prodiderat.

PVNCTVM III.

Magdalenę & sociarũ deuotio.

MAGDALENA, & aliæ sedentes contra sepulchrum, diligenter obseruarunt, quomodo poneretur corpus cogitantes, transacto sabbatho, venire ad vngendum. quare iuerunt, vt adhuc eo die emerent aromata, non contentę centum libris, quæ fuerant insũptæ. Imperfectio quidem fidei, sed pia affectio. Ita oportet, recepta sacra communione, cum quiete expendere, quomodo ad nos Christus veniat; tum ad paranda vnguenta excurrere, ad opera boni odoris se accingere, pro vtilitate corporis Christi mystici, & gloria Dei.

MEDITATIO LVII.

De custodia sepulchri.

PVNCTVM I.

Inimicorũ Christi feritas.

SACERDOTES, & Pharisæi ipso sabbatho manè conuenerunt apud Pilatum, petentes, vt iu-

vt iuberet custodiri sepulchrum: *quia seductor ille dixerat: post triduum resurgam.* Concitati odio, & inuidiâ, non curant Sabbathi obseruantiam, *seductorem* vocant veritatis doctorem, vanè timent, ne à discipulis corpus auferatur, fingantque resurrexisse illum. Frustra conantur obfuscare gloriam Christi, quam magis sic illustrarunt.

Pvnctvm II.

Illi ergo *munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus.* Nec istis credideruntur, ideoque sigillum apposuerunt suum, tam anxij erant. Signabo ego cor, postquam Christum in Eucharistia accepero, ne euanescat deuotio.

Pvnctvm III.

Mansit corpus in Sepulchro tribus diebus, & noctibus, sumpta parte pro toto. fuêre duæ noctes integræ & vna dies: per illas significata est mors duplex, animæ, & corporis, à quibus nos Christus sua morte liberauit; per diem autem vita gratiæ, quã nobis acquisiuit. Non fuit corruptum corpus iuxta vaticinium: *non dabis sanctum tuum videre corruptionem*, quia si corruptum fuisset, vtiq; & à persona Verbi destitutum. nihil autem reliquit, quod semel assumpsit. Vtinam à corruptione peccati ego prę- seruer, ne à Deo vnquam deserar. Amen.

Corpus Christi cur mansit in sepulchro duabus noctibus & die vno.

Psal. 15. 10

PARS QVINTA MEDITATIONVM.

DE RESVRRECTIONE Christi, & consequentibus mysterijs.

INTRODVCTIO V. PARTIS.

De Scopo viæ Vnitiuæ.

EDITATIONES *Viæ Vnitiuæ* finem seu scopum habent, *Vnitionem* cum Deo, de qua S. Apostolus: *qui adhæret Deo, vnus Spiritus est cum eo.* Et quamuis hæc propriè *perfectorum* sit, tamen ad eam etiam *incipientes* ac Tirones suo modo aspirare debent. Quod vti facilius intelligatur, sciendum est vnitionem tribus præcipuè modis fieri. 1. *intellectu.* 2. *voluntate.* 3. *Vita* ac moribus ipsis. Intellectu fit, cùm Deũ intra nos ipsos portamus, memoria nostra quasi hospitio illũ excipiendo, cumq; cognitione plena atque integra percipiendo, vt paulatim intellectus noster fiat viua quædam imago, atque exemplar viuum ipsius Dei, in quem, *reuelata facie transformemur tanquam à Domini Spiritu.* & addit *speculantes*, vt intelligamus

1. Cor. 6.

2. Cor. 3.

hanc transformationem per meditationem præcipuè fieri, conando, vt ea quotidie in nobis clarior, atque perfectior euadat. 2. *Voluntate* fit ista vnitio, cùm illa, à seipsa egrediens, bonitatem intellectu cognitam amplectitur, eam amando, in ea sibi complacendo, & quàm coniunctissimè fieri poterit, eadē perfruendo; prout in Magno illo mādato (*Diliges Dominum Deum, ex toto corde, anima, mente, viribus*) indicatur, omnes videlicet affectiones, desideria, atque intentiones in eum trahendo, atque transferendo. Ex quo varij affectus sequi solent, quales sunt isti. 1. *admiratio* tantæ maiestatis & perfectionum eius. 2. *gaudium*, eò quòd Deus tam excellens sit, & tanta faciat. 3. *laus & gratiarum actio* pro tot donis, cum desiderio eum videndi, possidendi, honorandi, eiq́ue obediendi, optando vt omnes illum agnoscant, ament, illiq́; seruiant. 4. *Zelus* feruens diuinæ gloriæ & salutis animarum. 5. *Fiducia* de eius bonitate, prouidentia; vnà cum timore non illo seruili (quem *caritas foras mittit*) sed filiali, verendo, ne ab eo vnquam separetur, aut quid committat, vnde iustè tanta maiestas offendatur; dolendo etiam de peccatis omnibus, quibus iustam eius offensionē olim potuit incurrisse. 3. Vnitio est similitudo quædam *in vita & moribus*, fundata in perfecta conformitate volū tatis humanæ cum diuina, in omnibus, tam prosperis, quàm aduersis: Ex qua oritur exercitatio virtutum omnium ad Christianam

Luc. 10.

1. *Ioan.* 4.

perfectionem spectantium, quibus homo Deo assimilatur, dicente Domino: *estote perfecti sicut & Pater vester cœlestis perfectus est.* Vnde etiam sequitur illud S. Apostoli, vt *speculantes gloriam Dei* per meditationẽ *transformemur in eandem imaginem transeuntes à claritate* cognitionis *ad claritatem* affectus, ac imitationem virtutum, donec ille *Deus Deorum* clarè tandem à nobis videatur *in Sion.*

Matt. 5. 1. Cor. 3. Psal. 83.

Et quoniam cognitionis Dei in hac vita modus (sicut rerum spiritalium Magistri docent) duplex est: *vnus speculatiuus*, procedens à naturali intellectus nostri lumine, per fidem illustrato, meditando Dei ipsius perfectiones, adhibito duplici speculo, creaturarum scilicet, ac S. Scripturæ, quibus in hac vita ad cognitionem iuuamur *alter practicus*, procedens à supremo dono Spiritus sancti, quæ *Sapientia* dicitur, quasi sapida scientia, vt in introduct. partis 4. dictũ est) fundaturq; in experientijs admirandis, quas nos ipsi, in animabus nostris quotidie sentimus ex illustrationibus cœlestibus & affectibus internis charitatis, & amoris Dei, quibus aliquando *gustamus ac videmus* etiam in hac vita, quàm *suauis* sit *Dominus*: *cõprehendẽdo* & experientia quasi palpando *quæ sit latitudo* caritatis, *longitudo æternitatis*, *sublimitas* diuinæ essentiæ, ac *profundum* Sapientiæ Dei quem *nosse*, *consummata iustitia est*, & radix *immortalitatis*: quia vita immortalis ex æterni Dei cognitione & virtutũ illius imitatione procedit; quæ quidẽ

S. Tho. 2 2. S. Dionys. S. Bern. Bonau. Gerson. Psal. 33. Ephes. 5. Sap. 10.

cognitio optimè eam experiendo addiſcitur, ſicut dulcedo mellis, aut vini efficacitas nunquã melius, certiuſq; cognoſcitur, quã ſi delibetur, atq; guſtetur. Ideoq; optare poſſumus (teſte D. Thoma) Dei *voluntatem bonam, beneplacentem ac perfectam* cognoſcere, ne ab ea vnquam reflectamus. S. Thom. 2. 2. q. 9. Rom. 11.

Hinc cognoſcitur, quis ſit finis principalis meditat. 5. & 6. part ſcilicet, prima Dei cognitio, vt ſecundam aſſequamur ac fruamur vnitione bonitatis & voluntatis eius. Et quamuis *Contemplationis* præcipuus *ſcopus* ſit ipſa Diuinitas, atq; infinitæ perfectiones Dei, cum quo homo vnus ſpiritus efficitur, ad eam tamen etiã ſpectant myſteria humanitatis, atq; incarnationis filij Dei, ipſomet teſtante, *hanc eſſe vitam æternam, vt cognoſcamus Deum verum*, & viuũ, *& quem* ille *miſit*, Ieſum Chriſtum, qui & delicias ſpiritales in ſacræ humanitatis ſuæ cognitione conſtituit dicens: Ioan. 17. *Ego* quà homo *ſum oſtium*, per quod ingredi licet ad Deum: *per me ſi quis introierit*, vera fide credens in me & in patrem, ſaluabitur, *& ingredietur, & egredietur* à myſterijs humanitatis ad altiſsima ſecreta ſupremę diuinitatis, & *paſcua inueniet* ſpiritalis deuotionis ad animæ refectionem, *&c.* Ioan. 10.

Et quoniam Chriſtus duplicem vitam traduxit, vnam mortalem & patibilem; alteram immortalem, & impatibilem; meditationes quintæ partis (quæ ſunt de vita eius glorioſa) propriè pertinent ad perfectos, qui *Chriſtum*

2. Cor. 5.

norunt non secundùm carnem patibilem, *sed secundùm spiritum* glorificatum.

MEDITATIO PRIMA.

Descensus Animæ Christi ad inferos.

PVNCTVM I.

Lymbus quid.

ERAT lymbus locus in inferioribus terræ partibus, vnde etiam vocatur infernus, in quo detinebantur animæ omnium Iustorum iam purgatæ, expectantes redemptionem per Christum: quarum erat occupatio, desideria illius ardentissima, qualia fuerunt Prophetarum in hac vita, imò & multò feruentiora. & ita dicebant: *Ostende, nobis, Domine, Misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis*, & similes voces: quos Ioannes Baptista ante Christum defunctus, spe solatus fuerat aduentantis Saluatoris, ad ipsos liberandos. In quo etiam præcursoris munus exhibuit. Cogitabo, similiter me ipsum in hoc corpore, tanquam carcere detentum, cupiamque dissolui, & esse cum CHRISTO, ingemiscens cum D. Paulo: *infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* & cum Dauide: *fuerunt mihi, lachrymæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi vbi est Deus tuus? & educ de custodia animam meam ad confitendum tibi.*

Suspiria. Psal. 8. 48.

Documentum.

Rom. 7. 24. Psal. 41. 4. 141. 8.

PVN-

PVNCTVM II.

AD hunc lymbum descendit anima Christi, statim ac in cruce expirauit, vnita hypostaticè Verbo, sicut & corpus in cruce mansit vnitum. Poterat absque personali suo descensu liberare illas animas, vel solo verbo, vt Lazarum ex monumēto, vel per Angelos; at quæ bonitas illius est, & charitas, voluit per se id præstare, sicut scriptum erat: *Tu quoque in sanguine testamenti emisisti vinctos tuos de lacu, in quo non est aqua.* Sic etiam poterat saluare nos, absque descensu de cœlo, sed non erat satis suæ charitati. Nec charitatis tantùm fuit, sed humilitatis, eò se dimittere, vt non ad terram solùm homo factus descenderet, sed etiā *ad inferiores partes terræ,* vt ait Paulus: vnde meruit ascēdere super omnes cœlos, quia, *qui se humiliat, exaltabitur.*

Christi descendentis ad lymbū I. Charitas.

Zach. 9. 11.

II. Humilitas.

Ephes. 4. 9.
Luc. 14. 11.

PVNCTVM III.

DESCENSVS iste fuit gloriosissimus cū magno Angelorum comitatu, qui cogitari possūt præeuntes dixisse infernalibus potestatibus: *Attollite portas & introibit Rex gloriæ:* ac quærentibus, *quis est iste Rex gloriæ?* respondisse: *Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio, Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.* Dominus est virtutum, quia omnes eminentissimè habuit, & exercuit; sed & virtutum cœlestium, qui sunt Angeli. nam ei omnia parent, cùm sit omnipotens. Ergo, *confiteantur Domino misericordiæ*

Descensus qualis.
Psal. 23. 10.

Christus est Dominus virtutum.
Psal. 106. 15.

eius & mirabilia eius filijs hominum, quia contriuit portas æreas & vectes ferreos confregit. ô, idem faciat in me, c nterendo, & frangendo, quidquid obstat in animam meam ingressui, vt sunt peccata, prauæque affectiones, & consuetudines.

PVNCTVM IV.

Lymbum Christus illustrauit.

QVòD ad ingressum suum illuminauerit loci illius tenebras, & multò mirabilius animas ipsas Iustorum, impertiens illis claram visionem diuinitatis, sicque illud implens de sapientia æterna dictum: *Penetrabo omnes inferiores partes terræ: & inspiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Domino.* quantum illic gaudium? quales gratiarum actiones? per choros distributi Patriarchæ, Prophetæ. Sacerdotes, Reges, Martyres; & in his innocentes ab Herode interfecti, obstupefacti tanta circa se bonorum affluentia, laudabant auctorem vno ore dicentes: *Dignus est Agnus, qui occisus est accipere virtutem & Diuinitatem, & sapientiam, & fortitudinem & honorem & gloriam, & benedictionem* Inter quos plausus sanctæ illius beatitudinis ipsa Christi anima mirificè exultauit, impletum videns promissum illud: *Pro eo, quòd laborauit, anima eius videbit & saturabitur: ideo dispertiam ei plurimos, & fortium diuidet spolia pro eo, quòd tradidit in mortem animam suam, & cum sceleratis reputatus est.* ô, vtinam sim ego ex spolijs CHRISTI; ex ijs,

Eccles. 24.

Lætitia animarum.

Apoc. 5. 12

Lætitia animæ Christi.

Isai. 53. 11.

quos

quos ille eximit à poteſtate diaboli. Diſcant etiam hinc longanimis eſſe, ſperando, vt ſancti illi, quia tandem venit laborum finis, & interminabilis ſuccedit requies.

PVNCTVM V.

MANSIT Chriſtus in lymbo vſque ad Reſurrectionem ſuam per horas circiter quadraginta. Interea aduenit anima latronis boni, quam Chriſtus beatificauit, iuxta promiſſum: *Hodie mecum eris in paradiſo.* quin coram cœtu illo ſanctorum eum collaudauit de cōfeſsione ſibi exhibita inter contumelias crucis: & ſancti ipſi valdè ei propterea gratulati ſunt. Deinde fit credibile, animas ex purgatorio liberatas à Chriſto fuiſſe, applicato ſui ſanguinis pretio, atque ad reliquos ſanctos, & beatos fuiſſe aggregatos.

Quamdiu in lymbo manſit.

Luc. 23. 43.

Purgatorij ſpoliatio.

Damnati ſine ſolatio relicti ſunt, imò confuſione affecti, quòd medijs ſalutis vti noluiſſent. ac nominatim Iudas, qui tam proximus Chriſto fuerat; & malus latro, qui etiam Chriſto illuſerat.

Damnatorum rabies.

Denique fremebant tartareæ poteſtates, cernentes ſe vinctas, & impotentes ad reſiſtēdum, & tot ſpolia per annos fere quinquies mille congregata vnico momento ſibi detrahi à *fortiore ſuperueniente*; qui *expolians principatus traduxit confidenter, palàm triumphans illos in ſemetipſo.*

Confuſio.

Luc. 11. 22.
Coloſ. 2. 15.

MEDITATIO II.

De Resurrectione Christi.

PVNCTVM I.

In festo Resurrectionis.

Resurrectio Christi accelerata.

NON integris tribus diebus & noctibus distulit resurrectionem, sed secundùm partem, quia accelerauit lætificare suos mœstos de eius morte, & mundum totum gloriâ suâ illustrare. vitæ tempus fuit dies, mortis verò fuit nox. *exultauit vt gigas ad currendam viam*, diei per triginta tres annos, noctis autem horis triginta sex. Festina, obsecro, animam meam tuâ gratiâ visitare.

Cur nocte mortuus manè resurgit? Rom. 4. 25. Psal 296.

Circa noctem voluit mori, circa manè surgere, quia moriebatur propter delicta nostra, quæ tenebræ sunt: *resurgebat* autem *propter iustificationem nostram*, quæ est lux, vtque luctum abstergeret, gaudium conciliaret. *ad vesperum demorabitur fletus, & ad matutinum lætitia.*

Lætitia animæ Christi egredientis. Gen. 32. 10. Exod. 15. 1.

Egressa est ex lymbo anima Christi cum insigni & numeroso illo comitatu mirificè læta, vsurpans illud: *In baculo meo* (crucis) *transiui Iordanem* (passionem) *& nunc cum duabus turmis regredior.* Cui accinebant turmæ: *Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est: equum & ascensorem deiecit in mare, fortitudo mea, & laus mea Dominus.*

PVN-

Pvnctvm II.

Perrexit anima Christi cum suis comitibus ad sepulchrum, eisque ostendit corpus exangue, & lacerum; vt intelligerent, quanti ipsos fecisset: quo spectaculo obstupuerunt, & laudauerunt pariter suum Redemptorem. 1.

Collegit Christus ministerio Angelorum omnem sanguinem per loca varia sparsum, & suis venis reddidit: tùm etiam capillos euulsos, vt dictum eius in ipso quoque impleretur, *capillus de capite vestro non peribit.* 2. Sanguis Christi collectus. Luc. 21. 18.

Post hęc resumens Anima corpus, vnguenta, & pædorem omnem absterſit, & longè melius, quàm in monte Thabor, illud immutauit. nam primò animales imperfectiones deposit; mortalitatem, & patibilitatem, nec non ponderositatem, ad ima: dein claritate affecit præ quauis creata luce, etiam solis: & emicabant præcipuè illa quinque foramina fulgore mirifico. subtilitatem etiam contulit, qua factum, vt ex sepulchro clauso egrederetur, quemadmodum nascens ex vtero Virginis. nam & hæc fuit quædam natiuitas, testante ipso æterno Patre de hac die: *ego hodie genui te.* sicut in Actis exponitur. Nisi quòd in priore natus est ad labores, & humanis subiectus miserijs; in posteriore autem ad meram felicitatem & gloriam: quare iam gloria & honore coronatus gratias egit Patri, sic eum allocutus: *Conuertisti planctum meum in gaudium* Transfiguratio corporis resumpti. Subtilitas. Act. 13. 33. Psal. 29. 12.

mihi, conscidisti saccum meum, & circumdedisti me lætitia, vt cantet tibi gloria mea, & non compungar.

PVNCTVM III.

Angelorū occursus. AD huius actus celebritatem conuenerunt Angeli magna frequentia; gratulantes Christo, eiusque triumphum celebrantes. nam sic illud Pauli intelligi potest: Heb 1.6. *Cùm iterum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit; & adorent eum omnes angeli eius*; primò enim introduxit Pater æternus Filium, quando in Bethlehem natus est nunc secundò, quando resurrexit. Atque ita canticum illud Angeli iterarunt: Luc.2.14. *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis*. Psal 127 24. Gratulemur igitur & nos: quia *hæc dies, quam fecit Dominus, exultemus & lætemur in ea.*

PVNCTVM IV.

VOLVIT Christus glorificationem corporis cum alijs communicare, quorum SS. quorūdam anticipatur resurrectio. monumenta in ipsius morte fuerunt aperta. id fecit pro bonitate sua, quæ auebat se alijs quoque communicare. Deinde, vt in eo nos confirmemur, in spem similis gloriæ participandæ. Præterea, vt adumbraret resurrectionem spiritualem nostram: Documenta. *Vt quomodo Christus resurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus.* 1. Ac in primis, *vti Christus resurgens à mortuis, iam non moritur*: ita nos ad priora peccata nō amplius reuertamur, vt ille impatibilis resurrexit: ita

nos pasſionibus prauis non ſimus obnoxij. pro claritate corporis illius, vt intus illuſtremur; pro agilitate, vt ſimus quàm promptiſsimi ad voluntatem Dei exequendam; pro ſubtilitate, vt nihil terrenum nos retardet, quin ad cœlum penetremus ibique ſit conuerſatio noſtra: atque ita glorificati corporis dotes ad animam pro hac etiam vita transferemus. 2.

Sed cõſiderandum, quòd illi tantùm reſurrexerunt, quorum ſepulchra aperta fuerant in Chriſti morte, hoc eſt, qui Chriſti paſsione operante, conſcientias ſuas ritè aperiunt confitendo, & dolore cordis ſcinduntur. Neq; tunc omnes iuſti reſurrexerunt, ſed qui in morte illius, corde ſciſsi ſunt. vt illæ petræ, nam *ſi compatimur & conglorificabimur.* Rom. 8.17. 3.

Licet etiam obſeruare, quòd, qui reſurgunt, alij quidem ligati inſtitis, vt Lazarus; alij, vt Chriſtus, relicta ſindone, & ſudario: illi ſunt, qui non depoſuerunt prauas affectiones, & impedimenta: iſti autem, *qui expoliantes veterem hominem cum actibus ſuis, induunt* penitus *nouum, qui ſecundùm Deum creatus eſt.* Coloſ. 3. 9.

MEDITATIO III.

Apparet Matri, & annuntiatur ab Angelis Reſurrectio.

PVNCTVM I.

TRES manifeſtationis modi. 1. per ſanctos, qui tūc ſimul reſurrexerunt, & *apparuerunt multis* in Ierusalem, vt habet Matth. teſtifican- Reſurrectio Christi manifeſtatur tripliciter. Mat. 27. 51.

ſtificantes Chriſti reſurrectioné, & gloriam.
2. 2. Per Angelos ad ſepulchrum. 3. Per ſeipsũ,
3. *præbens ſeipſum viuum in multis argumentis*
Actor. 1.3. *per dies quadraginta* pro maiore confirmatione & ſolatio ſuorum, atque ad teſtatiorem faciendam reſurrectionem ſuam.

Solet Deus ſe animæ manifeſtare ſimilibus modis, per viros ſanctos, per Angelos, & per ſeipſum. de quo ait: *qui diligit me, diligetur*
Ioan. 14.21. *à Patre meo, & ego diligam eum, & manifeſtabo ei meipſum.*

PVNCTVM II.

I. Apparet Matri.

APPARET primùm Matri, vt certiſsimè credenti, ita ardentiſsimè deſideranti, & expectanti conſpectum filij; illudque vſurpanti:
Pſal. 56.9. *Exurge gloria mea, exurge Pſalterium & cythara*: hoc eſt, laus & gaudium meum, adeſt enim dies tertia, & dixeras: *exurgam diluculo.*

In hac expectatione defixæ Matri apparet Chriſtus in omni claritate, quam habebat, confortans illius ſenſus, vt ferre poſſent illius maieſtatem: impletumque in Virgine ex parte
Pſal. 16. 15 illud eſt: *ſatiabor, cùm apparuerit gloria tua.* Ineffabile eſt, quod illa ſenſit; æſtimari autem
Pſal. 93.19. ex parte poteſt, eò quòd *ſecundùm multitudinem dolorum eius in corde ſuo conſolationes diuinæ lætificauerunt animam eius.* quæ mutuò tunc dicta, & acta, quis memoret? Haud dubiè ſacra vulnera, quæ cor Matris perfoderant, ſuauiſsimis oſculis demulſit, hauſitque inde, quantum *in cor hominis non aſcendit.*
. Cor. 2 . 9

Adſu-

Adfuêre cum Christo tres chori: Angelorum vnus, alter animarum sanctarum, tertius Sanctorum resuscitatorum, qui gratulati sunt Virgini, & dignitatem à tali Filio, & de Resurrectione eius gaudium, gratiasque egerunt pro obsequijs in vita mortali exhibitis, in quo fuisset cooperata redemptioni mundi. Excepit eos Virgo magno sensu lætitiæ, conspecto iam in ipsorum liberatione tam insigni fructu mortis Filij sui. Nec abs re credi potest, multitudinẽ cœlestis exercitus, qui aderant, sicut nascenti Domino occinuerunt laudes apud pastores, ita resurgenti in hac corona, & congressu Filij cum Matre, similiter fecisse, decãtantes illud: *Regina cœli lætare alleluia, &c.* nam & hanc Antiphonam ab Angelis acceptã fuisse, traditum est. Insigni comitatu.

PVNCTVM III.

SVB idem tempus Magdalena & reliquæ mulieres venerunt ad monumentum, vt vngerent Iesum. In quibus laudãda est. 1. Obedientia legis, quia Sabbatho quieuerunt, licèt maximè desiderarent quàm primùm hoc officium præstare. 2. Diligentia: quia, cùm adhuc tenebræ essent, dederunt se itineri, sexus alioqui timidus. sic vult quæri Deus: *qui mane vigilant ad me: inuenient me*, & ante solis ortum colligi debebat manna. 3. Perseuerantia in cœpto, licèt euntibus offerret se difficultas: *quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?* & respondit Deus perseuerantiæ illarum, reuoluto lapide.

1. Obedientia.

2. Diligentia.

Prou. 8, 17.

Sap. 16.

3. Perseuerantia.

PVNCTVM IV.

Matt. 28, 2 Apparet Angelus.

CVM appellerent ad monumentum: *Angelus Domini descendit de cælo, & reuoluit lapidem ab ostio monumenti, & sedebat super eum: erat autem aspectus eius sicut fulgur, & vestimentum eius sicut nix. Exterriti autem sunt custodes, & facti velut mortui.* sed mulieres idem Angelus confortauit: *Nolite timere vos*: timeant illi, qui Christo aduersantur, non vos, qui ipsum quæritis. *Verumtamen non est hîc: surrexit enim, sicut dixit. Venite, videte locum, vbi positus erat Dominus.*

Cum Maiestate.

Sumpto animo, mulieres ingressæ sunt cryptam, & consternatæ, cùm hærerent, quòd in sepulchro, quod excauatum erat in petra, non inuenissent corpus IESV: *ecce duo viri steterunt iuxta illas, ad caput & pedes sepulchri in veste fulgenti. cùm timerent autem & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas, quid quæritis viuentem cum mortuis? non est hîc, sed surrexit*; atque ad excitandam eius rei fidem, subdunt: *Recordamini, qualiter est locutus vobis, quia oportet filium hominis tradi & crucifigi, & tertia die resurgere? & recordatæ sunt verborum eius.* Confirmarunt posteriores duo Angeli idem, quod prior affirmauerat, & vtrique allegarunt prædictionem à Christo factam.

Luc. 24. 4

Christi cognomen.

Obserua: quòd Angelus *vocat Iesum crucifixum Nazarenum*: quasi nouum cognomen sortitus sit, vt nominetur *Crucifixus*.

Quæ-

Quærunt Iesum crucifixum, qui profitentur cum D. Paulo: *se nihil scire, nisi Christum, & hunc crucifixum* Idem Christus est *Nazarenus*, siue floridus, cuius *floribus fulciri petit sponsa, cùm languet amore.* 1. Cor. 2. 2. Cant. 2. 5.

Angeli boni est reducere verba Christi in mentem, ad excitandos bonos motus, & ad docendum: item suauiter redarguere vacillantem, vt hic: *quid quæritis viuentem cum mortuis?*

Iubet renuntiari resurrectionem *discipulis & Petro.* huic præsertim, vt erigeretur eius animus; & intelligeret suam pœnitentiam fuisse acceptam Deo. *Regressæ igitur sunt mulieres à monumento, cum timore & magno gaudio currentes, vt nuntiarent Apostolis.* Marc. 16. 7. Matt. 28. 8.

MEDITATIO IV.

Apparet Magdalenæ.

Feriâ 5. post Pascha.

PVNCTVM I.

MAGDALENAE, ex qua septem Dæmonia Dominus eiecerat (hoc est, peccatorum multitudinem) primò apparet: quia præteritæ culpæ non obstant, quando nouis obsequijs & charitatis feruore compensatur. quod fecisse, præ reliquis, Magdalenam satis constat.

PVNCTVM II.

MAGDALENA cæteris abeuntibus, mansit apud sepulchrum. fuit quidem ex im- Magdalenæ feruor.

ex imperfectione fidei, quòd Angelis non crederet, Dominum surrexisse, sed ex feruore tamen amoris, quòd Christo carere nequiret, & quo viuo frui non poterat, mortuo volebat.

Stabat ad monumentum non sedebat, quippe anxia & sollicita, & circumspiciens omnia, inclinauit se, & prospexit in monumentum, quamuis antea vidisset eum abesse. amor nunquam sibi fecit satis, nec destitit ab ijsdem studijs pietatis, pro inueniendo dilecto.

Matt. 7. 8. *Vidit duos angelos ad caput & pedes sepulchri, qui eam interrogant: mulier, quid ploras?* non cohibuit impetum lachrymarum angelicus aspectus, sed irritauit magis ea interrogatio? quomodo non plorem! Quæ mihi consolatio contingere potest sine illo! ita affecti esse debemus. *Si dedero somnum oculis meis,* Psal. 131, 4. *donec inueniam locum Domino* in corde meo, ita *sponsa per vicos & plateas quærebat dilectũ.* Hæc iusta lachrymarum causa, amisio Dilecti. Id autem fit, vel per peccatum mortale, vel quando se subtrahit etiam iustis.

PVNCTVM III.

Consolatur Magdalenã sensim. CHRISTVS compellat Magdalenam. non statim se manifestat, sed per gradus & sensim. Primò ad aliquem velut aduentantis sonitum, *conuersa retrorsum vidit Iesum stantem.* Ioan. 20. 14. sic eos, qui Deo verterunt dorsum, solet ille, quasi à tergo commonere, vt apud Isaiam: Isa. 30. 21. *Aures tuæ audiunt verbum post tergũ monentis. Hæc est via ambulate in ea.* & ad

ſponſam: *Reuertere, reuertere Sulamitis, vt intueamur te.* *Cant.6.12.*

Non agnouit Chriſtum Magdalena: quia alieno habitu ſe oſtenderat, ob imperfectam eius fidem. ſic nos, quia tepidè credimus, præſertim in Euchariſtia, quaſi non agnoſcimus, nec pro tali reueremur: vt hortulanum ſe exhibet, quia egemus cultura. Cur Magdalena Chriſtum non nouit.

Deinde alloquitur eam Chriſtus: *Mulier quid ploras? quem quæris?* cùm Deus quærit, ſubeſt aliquid, quod improbat. quod quaſi neſcire videtur, quia non ſcit ita, vt probet. Ita Magdalena non rectè quærebat mortuũ, quem reſurrexiſſe credere debuerat: vnde tacitè arguitur. Docemur examinare cauſas noſtrorum affectuum; quæ ſæpe non ſunt ſynceræ; & nos magis, quàm Deum cognoſcimus; aut non, ſicut oportet. Quid interrogando Chriſtus intendit.

PVNCTVM IV.

MAGDALENA *exiſtimans, quia Hortulanus eſſet, dicit ei: Domine, ſi tu ſuſtuliſti eum; dicito mibi, vbi poſuiſti eum: & ego eum tollam.* Apparet feruor amoris. 1. quòd tota in dilecto poſita, loquitur de illo; quaſi de re omnibus nota. *ſi tu ſuſtuliſti eum.* quemnam? videlicet, *vbi eſt theſaurus, ibi & cor.* 2. quòd amor inducit obliuionem ſui, vt homo loquatur, aut agat quædam minùs in ſpeciem conuenientia. vt cùm *Dauid ſaltabat coram arca*; vnde etiam irriſus eſt. ſic iſta quærit: an ſuſtulerit; cùm non eſſet probabile, vt, cùm

Ioan.20.15. Vis amoris Magdalenę apparet. 1. *Matt.6.21.* 2. *2.Reg.6.1,16.*

Dominus horti ibi sepeliuisset Christum, hortulanus abstulisset.
3. 3. Amor audet difficilia. quomodo tolles tu? & an, quem Pilatus custodire iussit, ne auferretur, tu tolles? tollam ego eum, sicuti hortatur Paulus: *semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes, & vt vita Iesu manifestetur in corporibus nostris.* & alibi: *empti estis pretio magno, glorificate & portate Deum in corpore vestro.*

2. Cor. 4. 10.

1. Cor. 6. 20.

PVNCTVM V.

Christus se manifestat Magdalenæ

Hebr. 4. 12.

CHRISTVS se manifestat Magdalenæ, tantùm compellans nomine proprio, *Maria. sermo Dei viuus & efficax*: abstergit lachrymas, mentem illuminat, replet gaudio. ita contingit ijs, quos Deus nouit ex nomine. Magdalena vicissim verbum verbo reddit, *Rabboni*: Magister mi, vocabulo aliàs ei vsitato compellat, ideò etiam, quòd ipsam tunc complesset scientiâ sui Magister bonus.

Accidit ad pedes, sed prohibetur tangere docetur iam non agendum, vt aliàs, quando mortalis inter homines versabatur. Amor non minuat reuerentiam Maiestatis. depellitur etiam ob imperfectam fidem, nam rationem reddit: *Nondum enim ascendi ad Patrem meum*: hoc est, apud te existimor, qualis antea fui, non iam, vt glorificatus, & mox ad Patrem ascensurus.

Iubet renuntiare Apostolis: *Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrũ, Deum meum*

& Deum

& Deum vestrum. ô, amica salutatio! Pater meus per naturam, vester per adoptionem, Deus meus vnitate essentię, vester vnione charitatis.

MEDITATIO V.

Apparet alijs Mulieribus.

PVNCTVM I.

MAGDALENA ad sepulchrum remanente, reliquæ mulieres festinarunt renuntiare Apostolis, quæ viderant, nempe Christum in sepulchro non esse; & visionem Angelorum. Interea Magdalena, cùm vidisset Dominum, læta properauit, asse uta est socias (vt quidam probabiliter putant) quas accendit desiderio videndi Christum, narratione apparitionis sibi factæ. Christus ergo sedulitatem illarum, adeundo sepulchrum, & excitatum in eis desiderium, vti est bonus, frustrare noluit, simulque progredientibus, ac de ipso loquentibus exhibuit sese, ita salutans: *Auete*: &, quia verbum eius est efficax, impertijt, quod eis precabatur, verum cordis gaudium & pacem, tale precatus Gabriel Mariæ: *Aue gratia plena.* Nimirum benedictio illa, quam inchoauit Incarnatio, consummauit Resurrectio. Disce, quòd Deus, studiosè, & perseueranter ipsum desiderantibus tandem se præbet. Opta tibi illud, *Aue*, à Domino.

Magdalena alijs nunciat resurrectionem.

PVNCTVM II.

Mulierum reuerentia.

ACCEDENTES mulieres tenuerunt pedes eius, & adorauerunt eum. summa reuerentia accesserunt, & ita permissæ sunt tangere, & osculari, ac pro studio, quòd voluerant Dominum in sepulchro vngere, & ipsæ vnctæ sunt oleo lætitiæ, & exultationis à Domino.

PVNCTVM III.

Matt.28.10.

TVNC *ait illis* IESVS, *nolite timere. ite, nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilæam, ibi me videbunt.* Idem prorsus Angeli monuerunt. sic solet Deus seruorum suorum astruere dicta. Iubet in Galilæam ire, vt in locum quietiorem, quò meliùs ipsius præsentiâ fruantur. Ita, licèt inter distractiones occupationum ostendat se aliquando nobis, oportet captare tamẽ secessum quietum. id etiam monet vocabuli notio. Nam *Galilæa* significat transmigrationem, quæ debet fieri & à vitijs, & à tumultu, vt videatur Deus.

Iubentur ire in Galilæam.

Dulce autem, quòd fratres vocat. non ita Angelos, quia non hos, sed semen Abrahæ apprehendit, homo factus, non Angelus. ô, sim etiam frater similitudine virtutis & sanctitatis. Dicito mihi IESV, frater meus es, & fac quod dicis, vt sim verè.

MEDITATIO VI.

Petrus & Ioannes adeunt ſepulchrum, & apparet Dominus Petro.

Sabbatho poſt Paſcha.

PVNCTVM I.

MVLIERES nuntant Apoſtolis lugentibus & flentibus, & non crediderunt illis: *ſed viſa ſunt, quaſi deliramenta.* Tam ægrè homo auellitur à ſenſibus: quamuis prędixiſſet Dominus Reſurrectionē ſuam, & Lazarum atque alios ab ipſo reſuſcitatos vidiſſent Apoſtoli, totque alia miracula; tamen hærerent. extrema vitanda ſunt: leuitas credendi, & durities, nec pro deliramento habendum, quidquid à ſimplicioribus affirmatur, ſed prudenter examinandum.

Luc. 24. 11. Fides quā difficilis.

PVNCTVM II.

PETRVS & Ioannes accurrunt ad ſepulchrum, qui quidem non deliramento habuerant reuelationē factam mulieribus, ſed inueſtigare indicia prudenter voluerunt. Et auſi ſunt ipſi quoque, non obſtante cuſtodia ſepulcari, illuc pergere. Non apparuerunt eis Angeli, quia ſufficiebat relatio mulierū, & indicia ſudarij & linteaminum. Vnde etiam reduxerunt ad mentem Chriſti prædictionem.

Duorum diſcipulorū prudentia.

In Petro & Ioanne ſignantur fides & charitas, per quas Chriſtus quærendus. Petrus prior ingreditur, quia & fides, mox ſequitur chari-

Eorundem fides & charitas.

charitas; vtraque autem roboratur, viso sepulchro. In ijsdem exprimitur vita actiua & contemplatiua, illa ad hanc disponit per exercitium virtutum.

PVNCTVM III.

CVM redirent Petrus & Ioannes, videtur Petrus solitarius ambulasse, vt ait Lucas: *secum mirans, quòd factum fuerat.* Talia igitur meditanti apparuit Christus. sæpè magni peccatores existunt digni maioribus fauoribus, ob feruorem conuersionis suæ quàm alij, qui non ita ceciderunt. Primi mulier & primus vir, quibus in Euangelio legitur apparuisse, fuerant tales; Magdalena & Petrus: vbi abundauit delictum, superabundet & gratia. Hinc confidam, quamuis peccator, sed sui victoriâ præclarâ opus est.

Luc. 24.12. Petri diligentia.

Petrus confusione plenus procidit ad pedes Christi, qui illum suauissimis verbis solatus est, & animauit, tum iussit, vt condiscipulos confirmaret in fide resurrectionis. Præstitit id Petrus: vnde iam non pro deliramento habebant, sed asseueranter dicebant: *Quia surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.* tantum potuit testificatio Petri præ mulierum asseueratione.

Petri pudor.

(S)

MEDITATIO VII.

Feria 2. Paschæ.

Apparet euntibus in Emaus.

PVNCTVM I.

DVo illi diſcipuli triſtitiâ & timore affecti ob ea. quæ circa Chriſtum acciderunt, ſeceſſerunt Ieroſolymâ, ſolatium aliunde quærentes. Non eſt idcirco à conſortio diſcipulorum Chriſti recedendum propter aduerſa.

Adfuit autem illis Chriſtus, tum pro ſollicitudine ſua circa oues ſuas errantes, tum, vt afflictis ſolatium afferret: tum, quia de ipſo colloquebantur: *Vbi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum.* *Matt. 18. 20.*

Non agnouerunt illi Chriſtum, quia fide nutabant; & quia nimia triſtitia tenebantur. ſæpe Deus adeſt tribulatis, quando ipſi non putant.

PVNCTVM II.

CHRISTVS ſuauiter diſcipulis ſe inſinuat; *Qui ſunt hi ſermones, quos confertis ad inuicem, & eſtis triſtes?* ex ipſis intelligere vult quod alioqui nouit: ita delactatur talibus ſermonibus de Deo, vt ſibi repeti velit. *Reſpondent autem, de Ieſu Nazareno, qui fuit potens opere & ſermone corã Deo & omni populo.* magnifica æſtimatio: quæ cõſiſtit in quatuor circumſtantijs: *potens opere & ſermone* *Luc. 2. 15.* Suauis in agendo Chriſtus.

priùs cœpit facere, poſtea docere. Doctrinam factis confirmauit, tum miraculis, tum exemplis: *coram Deo*, ad placandum ipſum nobis: *coram populo*, ad conuertenda hominum corda, vel Deo, & hominibus comprobantibus. Studeam eſſe talis, potens exemplo & verbo apud Deum ſtudio orationis, vnde valeam etiam homines conuertere.

Imbecillitas in fide.

Sed, quæ eſt imbecillitas humana, oſtendunt, ſe excidiſſe à ſpe. *Nos autem ſperabamus, quia ipſe eſſet redempturus Iſrael.* ita nos, quãdo ex ſententia noſtra non fit, putamus rem perditam. ſcilicet non aſſequebantur illi, quomodo Chriſti mors cedere poſſet, præſertim tam ignominioſa, ad Redemptionem Iſrael.

PVNCTVM III.

Aſperè reprehendit illos Chriſtus.

CHRISTVS eos acriter redarguit, vt fidem excitet. *ô ſtulti, & tardi corde ad credendum. Stultos* vocat, quòd, cùm toties prædixiſſet de ſua morte, tamen diffiderent de Redemptione, eò quòd mortuus eſſet. *Tardos* autem, quòd, cùm indicia haberent de reſurrectione ipſius, nihil eis mouerentur. nam retulerant teſtimonium mulierum, quæ ab Angelis de reſurrectione didiciſſet. Reddit autẽ rationem cur debuerit mori: *Nonne oportuit Chriſtum pati, & ita intrare in gloriam ſuam?* ſuã, quia alioqui debitã quòd Filius Dei eſſet. Quod ſi ille ſic per paſsionem debuit intrare; quomodo non etiam nos? quare *ſtulti & tardi corde* ſumus; ſi in tribulationibus deficimus,

Profunda dicti ratio.

non attendentes, quia ita oportet intrare in gloriam Dei. Tandem, *incipiens à Moyse, & omnibus Prophetis interpretabatur illis scripturas, quæ de ipso erant*; idque tam efficaciter, vt cor eorum exardesceret, sicut postea professi sunt. Opto, Domine, vt mihi similiter mysteria tuæ mortis aperias, vt totus ignescam.

PVNCTVM IV.

INVITATVR Christus ad manendum ille *se finxit longius ire*, indicium præbens pergendi vlteriùs, nam etsi cupit nobiscum esse, vult tamen desiderari, & rogari, & per pium opus hospitalitatis, dum rogant, voluit dignos reddi, qui ipsum exciperent. Dissimulat Christus abitum. Christus cogi gaudet.

Quin *coegerunt illum* vult cogi Dominus instanti oratione, vt Iacob Angelum coegit: *non dimittam te, nisi benedixeris mihi* Et est in negotio salutis tam studiosè agendum, ac si Deum cogere velimus. Agunt etiam ratione; *Mane nobiscum Domine, quoniam aduesperascit & inclinata est iam dies*, Appellant Dominus conceptâ ex sermone eius reuerentia. Aduesperascit in anima, quando illa tepescit, & propinqua est morti: appropinquatio etiam ad mortem corporis vespera est. Diligam te, Domine, vt venias ad me, & facias mansionem apud me. *Genes.32.26* Oratio illorum.

PVNCTVM V.

AGNOVERVNT *Christum in fractione panis.* I. voluit agnosci in exercitio *Luc.24.30.* 1. Hospitalitas.

boni ope i; vt commendaret hospitalitatem erga pauperes, & peregrinos. 2. quia ea vis est panis cœlestis, illuminare mentes, multo magis quàm *mellis à Ionatha degustati*. Creditur enim Eucharistiam porrexisse.

2. Euchari-stia.
1 *Reg*. 14. 27.

Vbi *aperti sunt oculi eorum, & cognouerunt eum, euanuit ab oculis eorum*. quando maximè frui aspectu illius voluissent. *Visitas hominem diluculo, & subitò probas illum*. Solent huiusmodi visitationes esse breues; & vult Deus, nos bonis operibus intendere. Sic isti confestim aduolarunt, vt Apostolis nuntiarent.

Iob 7. 18.
Euanuit statim.

Feria 3. Paschæ.

MEDITATIO VIII.

Apparet discipulis congregatis eodem die.

PVNCTVM I.

SERò apparuit: distulit ob tarditatem quorundam ad credendum: & vt desiderium magis acueret credentibus, & vt minùs iam exspectatus, plus lætitiæ afferret. *si moram fecerit, expecta eum, quia veniens veniet & non tardabit*. &, *cùm te consumptum putaueris, orieris vt Lucifer*.

I. Cur serò apparuit.
Habac. 2. 3.
Iob 11. 17.

Venit *clausis ianuis*, vt intelligeretur, corpus eius esse glorificatum, & dono subtilitatis affectum, ad penetrandum quæuis corpora; & quòd similiter posit in animam ingredi, & pro libitu eam inflectere, nullo obstaculo præualente, & quòd placeāt sibi illi, atque ad eos libenter ingrediatur, qui clausas habēt

II. Cur clausis ianuis.

fores cordis, nempè ſenſus, ſeque collectos ſeruant. Ingredere ad me, Domine, perrumpe obſtantia, fac ſim tibi cuſtoditus, clauſus vanitatibus.

III. Cur in medio ſtetit.

Stetit in medio eorum, ſic dictum ſuum implens: *Vbi fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum* In medio eſt, vt ſol colluſtrans, ac Magiſter docens, vt paſtor congregans, & prouidens ouibus; vt mediator inter Deum & homines, ipſos inter ſe pacificans: Denique, vt protegens ſub alijs ſuis. Contingant eadem mihi; & ſit anima mea vt domus clauſa, in qua tres animę facultates, memoria, intellectus, & voluntas congregentur in nomine Chriſti ad orationem: aderit ille haud dubiè in medio illarum.

PVNCTVM II.

Salutatio.

SALVTAT diſcipulos: *Pax vobis, ego ſum, nolite timere.* pacem impertit acquiſitam. morte ſua, quam aliàs promiſerat, *pacem meam do vobis.* Ego ſum ille ipſe, qui aliàs vobiſcum verſatus proinde faceſſat timor omnis, me protegente, tuti eritis aduerſus furorem, & inſidias Iudæorum, omniumque inimicorum. Vel, *nolite timere*, tanquam ab vmbra aliqua: ego ipſe ſum, & hunc ſenſum probant ſequentia: nam, *conturbati & conterriti exiſtimabant ſe ſpiritum videre.*

Domine imperti mihi quoq; hàc pacem, quã mundus non poteſt dare; pacem cũ Deo, pacẽ cũ fratribus meis; pacẽ mecũ ipſo, vt caro obſequatur ſpiritui, nõ contrà, & ceſſet rebellio.

Porrò

Christi benignitas.

Porrò Christus turbatos discipulos benignè demulcet, inuitans ad palpandum copus; *quia spiritus*, inquit, *carnem & ossa non habet*: & ad inspicienda vulnera, *ostendens eis manus & pedes, & latus*. Hæc vulnera reseruata sunt ad sanandam infidelitatem, & pusillanimitatem discipulorum: & ita euenit: nam ad ea accedentes cum magna reuerentia, atque tangentes confestim illuminati sunt, & in fide roborati: nam subditur: *Gauisi sunt ergo discipuli, viso Domino.*

Olim, qui tangebant Arcam, moriebantur: iam qui meliorem tangunt Arcam, ipsam Christi humanitatem, viuificantur, scilicet veteri timoris legi noua successit Amoris. O si mihi inter illos accedere licuisset, contingere, osculari? facio id modò ex intimo corde, sperans inde sanitatem animæ meæ.

PVNCTVM III.

Mira amoris vis.

COMEDIT, ad testandam veritatem corporis; aliquibus adhuc non credentibus, quamuis palpassent, esu mellis & piscis fidem facit. Mira dignatio, pro lucrandis incredulis, facit rem suo statui non conuenientem, vt edat. sic oportet remittere de gradu nostro, & iure pro salute proximorum.

Mysterium comestionis.

Habent etiam mysterium *piscis assus & fauus mellis*: ille humanitatem Christi igni passionis assam, hoc autem diuinitatem omnis fontem dulcedinis significat. Vtrumque hoc, ante mortem suam, Christus in cœna vltima

come-

comedit, deditque discipulis suis in cibum, quo animæ sumentium charitate flagrent, & spirituali dulcedine repleantur.

Petijt ipse Christus dari sibi aliquid *ad manducandum, oblatumq́, ei est piscis, & mel.* Nempe hic diuinus cibus est etiam sacrificium, quod in gratiarum actionem Deo offerimus, oblatumq; semel, de altari eius sumimus in æternitatis alimentũ. nam & Christus oblati cibi reliquias dedit Apostolis edendas.

Domine & ego piscis sum in mari huius sęculi, multo concupiscentiæ humore diffluens: assa me igne Spiritûs sancti, & condi gratia tua quasi melle, vt sim gratus tuo palato.

Tandem, ad reliqua exprimenda, adiecit Christus testificationem sacrarum Scripturarum, ad quas intelligendas, aperuit eis sensum sicut euntibus in Emaus, & arsit similiter proculdubio cor eorum.

MEDITATIO IX.

Christus dat discipulis Spiritum sanctum in prima apparitione.

PVNCTVM I.

DIXIT illis iterum: *Pax vobis.* primò dixerat: vt, mentis turbationibus discussis, apti redderentur ad capiendum mysterium Dominicæ Resurrectionis, pacata enim debet esse anima ad diuina excipienda. secundò pacem precatur, quòd necessaria sit ad munus Apostolicum, ad quod eos destinabat: pax nimirum cum Deo, & secum, nec nõ cum homi-

Ioan. 20. 21. Pax bis impertita.

hominibus, qui iuuandi sunt operâ nostrâ Petam ergo mihi bis pacem.

Munus Apostolatus.

Subiungit: *ficut misit me Pater, ita ego mitto vos.* magna omninò dignitas, succedere Christo in opere suæ missionis. non quidem per omnia, nec cum pari potestate, sed tamen, quò ad annuntiandum mundo Regnum Dei, sicut dicit Paulus, *pro Christo legatione fungimur tanquam Deo exhortante per nos*: in quibus posuit verbum, *reconciliationis: Obsecramus igitur pro Christo, reconciliamini Deo* in quo munere alij atque alij semper fucedunt. deinde comparatiua illa, *ficut*, non similitudinem tantùm officij significat, sed modum missionis, vt quemadmodum Pater filium suum ita misit, vt per multos labores & dolores perficiendum ei fuerit opus suum; ita & Apostoli & quicunque alij se missos intelligant. Ad quod me offeram paratissimum.

2. Cor. 5. 20.

PVNCTVM II.

Cur insufflauit.

INSVFFLANDO dat Spiritum sanctum: *insufflauit & dixit: Accipite Spiritum sanctum.* Ideò insufflando dat, vt significet Spiritum sanctum à se quoque procedere Deinde quòd idem ipse sit, qui Adæ insufflauit spiraculum vitæ, præbens animæ vitam, nitorem, motũ, sensus, cira spiritualia & diuina & illo recedente maneat anima instar cadaueris deformis. Quàm mihi hunc optem!

Præterea flatu abigimus à corpore, aut ab alia re quapiam leuiora quædam, vt floccum, aut puluisculum: ita hoc spiritu imperfectiones

nes ab anima etiam minores s efflatur.

Hęc in sufflatio est pignus magni illius venti, quo datus est postea idem spiritus in Pentecoste: nam modò tantùm ad remittenda peccata, postea verò ad complures effectus datus est: ideò *in spiritu vehementi.*

PVNCTVM III.

TRIBVIT potestatem remittendi peccata: *quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Potestas Dei propria: nam eius est remittere iniuriam, cui facta est. vnde ait; *Ego sum, ego ipse sum, qui deleo iniquitates tuas propter me.*

Potestas remittendi peccata.

Isai 43. 25.

Hanc autem non communicauit Angelis; sed hominibus, ac in Veteri Testamento illius Sacerdotibus; nec à lepra mundandi, (quæ typus erat peccati) potestatem fecit; sed declarandi tantùm, an mundatus quis esset. nunc autem etiam mundandi hominem ab ipsis peccatis: & committit hanc potestatem hominibus, etiam peccatoribus.

Quanta potestas.

Sed poterat saltem hæc potestas restringi: at est quàm latissimè patens, ad omnes omninò peccatores, ad omne genus peccati, etiam contra Spiritum sanctum, quod dicitur alioqui irremissibile, dummodò tamen ritè subijciatur Sacerdoti, & ad omnem denique numerum criminum: vt dixit Dominus Petro, vsque *septuagies septies*; id pro infinito vsurpans. quam potestatem ab Apostolis in alios transmitti voluit, vsque ad consummationem seculi. Domine liberalis es, & profuse dere,

quæ tibi magno constitit: sed videlicet non exhauritur, dum communicatur quibuscunque.

Quali iam sensu & feruore mihi accedendum est ad tribunal absolutionis, per veram peccatorum confessionem?

In Octaua Paschæ.

MEDITATIO X.

Apparet secundò Apostolis die octaua, præsente Thoma.

PVNCTVM I.

Quatuor B. Thomæ defectus.

QVAEDAM imperfecta in Apostolo Thoma. 1. quòd à cœtu aliorum se subduxerit: vnde, prima vice non vidit Christum. Nolim à communitate recedere, vel esse singularis. 2. Incredulitas, cum pertinacia, quidquid omnes alij testarentur. 3. præsumptio, vt non aliter velit credere, nisi digitos, & manus inferret in vulnera. Non oportet Deo præscribere, quid permittere debeat, aut quibus modis nos iuuare. 4. quòd in ea dispositione mansit per octo dies, & flecti non potuerit, fortè etiam ipsa Christi Matre contestante. Cauebo ab his quatuor. Permisit hoc Deus ad roborandam fidem suæ Resurrectionis, ex Thomæ increduli testimonio. Et confirmatur hinc

Ioan. 5. 44. Christi dictum: *Nemo venit ad me, nisi Pater meus traxerit illum*, quòd fides sit donum Dei.

* * *

PVNCTVM II.

BONITAS Pastoris Christi, quærentis ouem perditam. Redit, ingreditur ianuis clausis, salutat vt priùs: Pax vobis. voluit, in præsentia aliorum, sanare Thomam: vt intelligeretur, id ei conferri ob bonorum societatem: & vt omnes viderent Magistri charitatē; indeque consolationem acciperent & vt qui fuerant testes Thomæ infidelitatis & incredulitatis, fierent etiam fidei, vnde ipsimet cōfirmarentur magis.

Obserua etiam comitatem, qua alloquitur Thomam; atque illius cogitationum se conscium probans, inuitat ad tangendum: *Infer digitum tuum &c.* & quia propter Thomam apparebat, cæteris omissis, hunc alloquitur.

PVNCTVM III.

CONFESSIO Thomæ. An tetigerit, non est expressum; quia ad aspectum tantùm cicatricum potuit illustrari. sed credibile, quòd voluerit Christus, vt tangeret; manumque Thomæ tenuerit & applicuerit.

Visis ergo, tactisque, Diuino lumine perfusus est; & ardore charitatis incensus, exclamauit: *Dominus meus, & Deus meus.* non ait: noster; sed, *meus*, pro singulari amore sibi exhibito. Non prædicatur beatus à Christo ob hanc confessionem, sicut Petrus: quia incredulus fuerat, & extorsit illam inspectio. *Illos* autem *beatos dicit; qui non viderunt & crediderunt*, qui non requirant à sensibus testimoniū; neq; suo arbitratu exigunt indicia à Deo. Charitas Christi.

Fidei meritum.

Dixit alibi Christus: *Beati qui vident, quæ vos videtis*: sed id tantùm significat, beatos esse nos, qui exhibito iam Christo, & eius gratia, & Sacramentis fruimur: quæ *Reges & Prophetæ desiderauerant videre, & non viderunt*, quia eis datum non est, vt illorum diebus veniret Saluator. Et deniq; beati censendi sunt, qui vident Christū, sed non, qui ideò credunt, quia vident, alioqui non credituri. ac ita quoque Thomas fuisset beatus censendus; si, quāuis non viso Christo, credidisset: etsi inde tamē beatus, quia videre licuit. Visio ergo Christi non adimit beatitudinem, sed adfert; aufert autem, si visio requiratur ad fidem. Nec qui vident in Eucharistia Christum, idcircò non beati, quando etiam, non videntes, credunt: imò dupliciter beati; &, quia vident, &, quia credunt, licèt non videant.

MEDITATIO XI.

Cur reseruauerit Christus cicatrices in corpore glorificato?

PVNCTVM I.

I. Causa ob fidem. *Iob 19.26.* II. In signum triumphi. *Gala. 6.17.*

I. AD fidem Resurrectionis confirmandam in eodem prorsus corpore, quātumuis conciso & malè affecto, vt Iob, qui dicebat: & *in carne mea videbo Deum Saluatorem meum*. II. in signum triumphi, quòd per ea vulnera vicisset, & quòd de passionibus gloriaretur. vnde nos excitaret ad patiendum, & gloriandum cum Paulo dicente: *Ego stigmata Domini mei Iesu in corpore meo por-*

to. Domine ego seruus tuus, nota me charactere tuo, vnde agnoscar tuus, nec subducere me valeam à tuo seruitio.

PVNCTVM II.

III. CAVSA. Vt ei esset memoriale, quãtùm nos amarit, quantique redemerit: vnde ad benè nobis faciendum excitaretur: *nam in manibus suis descripsit nos.* significat etiam apertas sibi esse manus, ad benedicendũ nobis largiter, idq; ab hianti corde, ex summo in nos amore. *Pon ã ego vicissim te, vt signaculum super cor meum, & signaculum super brachium meum*: vt omnia opera mea ex amore tuo fiant, & ad te dirigantur. IV. causa Vt essent in signũ tanquã *arcus cęlestis*, *& recordaretur Deus fœderis sui* nobiscũ, *quod pepigit* in Christo. *Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui.* Ergo anima mea, *vide arcum, & benedic eum, qui fecit illum; valdè speciosus est in splendore suo, gyrauit cœlum in circuitu gloriæ suæ, manus excelsi aperuerunt illũ.* V. causa. vt eorũ aspectu nos vicissim commoueremur ad amandum & seruiendum ipsi, intendentes, quantũ ille nos amauerit, quantaq; pro nobis egerit, quod latus, manusq; perfossæ loquuntur. Inuitamur etiam, vt columba *ad foramina petræ, ad cauernam maceriæ*: si milui infernales adoriantur nos; si mundus, & caro infestet, vt huc confugiamus, si turbent curæ, hîc requiem requiramus, & pacem.

Aperit cor suum mihi, vt aperiam ipsi meũ,

III. Ad memoriale Passionis.
Isa 49.16.
Can.8.6.

IV. In signum reconciliationis.
Gen.9.14.
Psal.83.10.

Eccl. 43.12.

V. Ad incitamentum amoris.

ostendit apertas manus, vt vicissim ego pugnẽ pro gloria ipsius. denique pedes, vt dirigam ego passus meos ad obsequium ipsius vsque in finem perseueranter. Atque ita *hauriam aquas de fontibus Saluatoris*, aquas refectionis. *Isai. 12. 3.*

PVNCTVM III.

VI. Ad confusionem damnatorum.

VI. CAVSA. Ad confusionẽ damnatorum in die iudicij, dum sic ostendet, quãtum pro eis fecerit, quantumq; cõtempserint ipsi. Cõtrà verò, ad solatiũ saluandorũ, quibus illa profuerunt, & ad solatium sempiternum, dum aspicient in omnem æternitatem talia amoris erga se documenta.

Fac Domine, vt in his ego commorer, & requiescam. Discam sic amare te, operibus meis placere tibi, & tuis vestigijs vsq; ad finem insistere. Amen.

MEDITATIO XII.

Apparet in Galilæa septem discipulis piscantibus.

PVNCTVM I.

PETRO inuitante, reliqui se offerunt. Documentum concordiæ animorum, piscatum eunt, causa paupertatis, & vitandi otij. imitabor has virtutes.

Tota nocte nihil capiunt, vti aliàs contigit, donec veniret Christus. Frustrà sine Christo; neq; *qui plantat est aliquid, neq; qui rigat, sed qui incrementum dat Deus*. Operarius ita in humilitate sit fundatus, quòd *sine me nihil potest facere*. *1. Cor. 3. 7.* *Ioan. 15. 5.*

Nocte

Nocte nō capiunt, quia vſque ad lumen Euangelij nō ſucceſsit conuerſio animarū: in nocte etiā peccati non proficitur ad vitā æternā.

Diſcipulos credibile eſt memoraſſe tunc, quomodo aliàs Chriſtus in ſimili caſu adfuiſſet, & prouentum dediſſet, & expectaſſe eius præſentiam faciam idem, cùm fructus non reſpondet labori. nam *deſiderium pauperum exaudiet Dominus.* Pſal. 9. 37.

PVNCTVM II.

STETIT Ieſus in littore, & petijt ab eis pulmentarium. Non tardat Deus viſitare ſuos: in littore ſtat tanquam extra mortalitatem iam poſitus; petijt, *num haberent pulmentarium*, cùm ſciret eos non habere. ſic ſolet, vt agnoſcat homo egeſtatem ſuam, quando ſuccurrere vult ſic petijt etiā à *Samaritana* aquā. Charitas Chriſti.

Ad dexteram nauigij iubet iaci rete, in typum piſcationis animarum pro vita æterna, quæ ſignificatur per dexteram. Obediunt, & ecce non valebāt trahere *præ multitudine*. hic fructus obedientiæ. *Vir obediens loquetur victoriam* vindicatis animabus à perditione. In altera piſcatione agnouit Petrus Chriſtum, & dixit: *in verbo tuo laxabo rete*. in hac nō agnoſcit, & tamen paret. cum ſimili prouentu. Quia vult Deus etiam hominibus præſtari obediētiam, & ſimiliter remunerat. *Obedite*, inquit idem Petrus, *omni humanæ creaturæ propter Chriſtum.* Ioan. 4. 7. 1. Pet. 2. 13.

PVNCTVM III.

Ioan. 21, 7. IOANNES agnoſcit Chriſtum, & *ait Petro, Dominus eſt: Petrus autem tunicâ ſuccinxit ſe, & miſit ſe in mare*, vt adnataret ad Chriſtū. In Ioanne lumen vitæ cōtemplatiuæ exprimitur, perſpicacis, ad agnoſcendū Deum, & indicantis eum alijs. In Petro feruor vitæ actiuæ, properantis ad terram viuentium, & tardum nimis ducentis motum nauigantium in ſæculi mari, ideoque quibuſuis laborum fluctibus ſe obijcientis, pro aſſequenda æternitate.

vers. 12. Trahitur rete ad littus, & *Petrus extraxit in terram plenum magnis piſcibus, centum quinquaginta tribus, & cùm tanti eſſent, nō eſt ſciſſum rete.* Luc. 5. 7. Piſcatio iſta differt ab altera Lucæ 5. quòd priore ſignificaretur vocatio ad Eccleſiam, poſteriore autem peruentio ad gloriam: ideo illa facta eſt ad omnem partem, hæc autē ad dexteram tantùm, ad quam conſiſtent electi, in illa implebātur duæ naues, vario piſciū genere, in hac exponuntur piſces in terram, & magni tantùm ſunt, quia omnes in cœlo magni erunt & extra fluctus: in illa rumpebatur rete, quia patitur ſciſſuram nunc Eccleſia, tùm verò nullam.

Ioan. 21. 10. Prandium interea Chriſtus diſcipulis parauerat, miniſterio Angelorum. *viderunt prunas poſitas, & piſcem ſuperpoſitum, & panem.* quin inuitat amanter: *venite prandete.* quin diſtribuit ipſe, *accipiens panem dabat eis, & piſcem ſimiliter.* Mira cura ſuorum, laboran-

tibus in hac vita parat conuiuium in altera. *Beati qui manducabunt panem in Regno Dei.* *Luc. 14. 15.*

MEDITATIO XIII.

Committit Petro oues in eadem apparitione.

PVNCTVM I.

ANTEQVAM oues tradat, & Vicarium suum constituat, examinat illũ de charitate. *Amas me?* quia Prælati debent præcellere charitate. compellat autem: *Simon Ioannis*, nam *Simon* significat *obedientem*; *Ioannes gratiam*, siue Ionas columbam, quia idem esse debet fide, gratia, & obedientia præditus. *Examinat Petrum.*

Ter examinat pro triplici negatione, quæ ex præsumptione manauit. Vnde cautior & humilior redditus, non respondet: se plus amare cæteris, sed ad ipsum Dominum se refert: *Tu scis Domine, quia amo te*: veritus, ne fortè aliter se haberet. Placet Deo humilitas, condiens charitatem, & vt homo cum D. Paulo dicat: *nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum, quia qui iudicat me Dominus est.* *Trina negatio quid notet?* *1. Cor. 4. 4.*

Ter etiam examinat, quia talis debet in charitate esse fundatus, secundùm triplicem gradum Purgatiuæ, Illuminatiuæ, & Vnitiuæ viæ, exutus imperfectionibus, exercitatus in virtutibus, & Deo vnitus, & denique præstare charitate erga Deum, & proximũ, & erga seipsũ.

Christus, cũ bis dixisset: *Pasce agnos meos*, ad tertium Petri responsum subiunxit: *Pasce oues meas*, quòd non tantum communes fide- *Petrus Pastor vniuersalis Ecclesiæ.*

es,sed reliquos etiam pastores, tanquam matres, ipsius curæ committeret.

Non dixit tuas, sed *meas*: vt intelligeret, se non constitui Dominum, sed Vicarium, & vt tanquam Christi ipsius oues curaret. Mira elucet Christi erga nos charitas, quando inde probatam esse vult charitatem pastoris erga ipsum, si bene pascat ipsius oues, & tunc se verè amari existimat, si ouibus prospiciatur suis, hoc est, nobis.

Ter ait, *pasce*: quia vult iuuari oratione, doctrina, exemplo: seu doctrina, sacramentis & exemplis pasce: iseu beneficijs, tum spiritualibus, tum corporalibus. seuerè minatur per Ezechielem illis, *qui se, non oues pascunt.* — *Ezech.* 24.

PVNCTVM II.

PRAEDICIT Dominus Petro mortem, & illius genus tanquam certū signum amoris, quem professus fuerat. *Bonus enim Pastor animam suam ponit pro ouibus suis, & maiorem hac dilectionem nemo habet.* — Verum amoris signum. *Ioan.* 10. 11. c. 15. 13.

Significat Dominus duo genera passionum, aliæ spontè suscipiuntur, vt mortificatio carnis, maximè ab incipientibus, de quibus illud: *Cùm esses iunior, cingebas te, & ambulabas vbi volebas.* Aliæ inferuntur ab alijs, ad quas extendit vir perfectus manus suas, libenter acceptans, sed *alius eum cingit & ducit, quò non vult* secundùm carnem, licet velit secundùm spiritum. De primis sumi potest illud: *Tribulationem & dolorem inueni.* de secundis: *Tribulatio & angustia inuenerunt me.* — *Ioan.* 21. 18. *Psal.* 114. 3. *Ps.* 118. 143.

Quod

Quod Dominus parabolicè dixerat, quòd esset cingendus ab alio, declarat Euangelista, significasse Dominum: *qua morte Petrus clarificaturus erat Deum.* mors Sanctorũ, glorificatio est Dei. *moriatur anima mea morte iustorum.* Num. 23. 10

PVNCTVM III.

POSTHAEC *ait Dominus Petro: sequere me.* Videtur Christus progredi cœpisse, eoque actu exprimere voluisse peculiarem sequelam Petri ad mortem crucis, vt & in officio pascendi. Ioannes autem, exemplo Petri, cœpit etiam sequi, licèt ei non fuisset intimatum. Videlicet, nolebat separari à Christo, & inuidebat Petro sanctè. Est vocationis genus ab exemplo coniunctorum, sed non absque diuina motione. Festo S. Ioannis Euangelistæ.

Petrus pro Ioanne sollicitus, quærit: *Hic autem quid?* an non similiter sequetur? Redarguitur à Domino: *sic eum volo manere, donec veniam, quid ad te? tu me sequere.* Ne simus curiosi, & vt coniunctorum curam Deo relinquamus: & vt nostris rebus simus intenti, alienis relictis.

MEDITATIO XIV.

Apparet in monte Galilææ omnibus Discipulis, &c.

PVNCTVM I.

APOSTOLI, vt Dominus iusserat, læti in Galilæam migrant, fruituri ibi præ- Zelus Apostolorum.

ſentia Magiſtri iuxta ipſius promiſſum. Renuntiant etiam alijs per Galilæam diſperſis diſcipulis de Reſurrectione, & futura apparitione in monte, ad quam adeo conuenerunt pluſquam quingenti fratres.

In monte apparet Deus, quia mens tunc illuminatur, quando ad perfectionem aſſurgit. & iuuat ad hoc conſociatio bonorum, & mutua charitas, & cohortatio.

Mons putatur fuiſſe Thabor, vbi aliàs ſe glorioſum exhibuit tribus Apoſtolis; & credibile, tunc etiam aliquid ſuę gloriæ oſtendiſſe. certè eos ineffabili conſolatione perfudiſſe, vt figere ibi cum Chriſto tabernacula ſibi bonum ducerent.

Matt. 28.16 Et *videntes eum adorauerunt, quidam autem dubitauerunt*, non ex Apoſtolis; ſed illi ipſi mox ſunt confirmati à Domino.

PVNCTVM II.

Matt. 28.18 *Marc. 16.15.* PROFITETVR, *datam ſibi poteſtatem omnem in cœlo & in terra.* Habuit omnem, quia Deus, vt homini etiam debebatur, propter vnionem Perſonæ VERBI, ſed ampliùs obtinuit illam iure ſuorum meritorum.

In cœlo: vt illud aperiret hominibus, & dominaretur Angelis. *In terra*, ad remittenda peccata, & quæuis dona impertienda, & ad diſponendum in Eccleſia.

Miſsio Apoſtolorũ. Secundùm hanc poteſtatem mittit Apoſtolos in mundum vniuerſum, vt *doceant omnes gentes, & Euangelium prædicent omni creaturæ.* non

ræ. non Iudæis tantùm, nec tantùm magnis & potentibus, sed omni creaturæ. Nam sicut *solem* istum *oriri facit Pater cœlestis super bonos & malos*: ita Christus solem Euangelij non minùs patere vult in omnes plagas, atque illuminare omnẽ hominem venientem in hunc mundum.

Matt. 5. 45.

PVNCTVM III.

PRAECIPIT *baptizare in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Baptismus succedit Circumcisioni, & est ianua ad Euangelium, sicut illa ad legẽ. Circumcisio inurebat corpori notam, cum acri dolore, Baptismus signaculum spirituale imprimit, & tangendo corpus, abluit animam. per Circumcisionem fiebat homo obnoxius toti legi seruandæ, quæ erat onus importabile, vt ait S. Petrus: per Baptismum subditur Euangelij suaui iugo. quare subdit: *docentes eos seruare omnia quæcunq; mandaui vobis.* Confertur in nomine Trium Personarum Diuinarum, quia efficitur Patris ęterni adoptione Filius, Christi frater & cohæres, & à Spiritu sancto desponsatur exornaturque donis cœlestibus *sponsabo te mihi in sempiternum, & sponsabo in fide, & iustitia & misericordia.*

Mat. 28. 19.

Comparatio baptismi & circumcisionis.

Personæ SS. Trinitatis quid operentur in Baptismo.

Ose. 2. 19.

PVNCTVM IV.

PROMISSIONEM addit: *qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit,* quin & minas: *qui verò non crediderit condemnabitur.* Non promittit bona temporalia, aut intentat

Mar. 16. 16.

Promissio erum spiritualium.

mala: ſed vtraque æterna. ô, qui perciperet latentia illis duobus verbis! *ſaluus erit*, & *condemnabitur*.

PVNCTVM V.

Marc. 16. 17 PROMITTIT ſigna, *qui crediderint, in nomine meo dæmonia eÿcient, &c.* nimirum quatenus ad fidei confirmationem opus erit: iuxta Dei conſilium. Fiunt etiam omnia illa ſpiritualiter. De qua re legendus Lud. de Ponte hic.

MEDITATIO XV.

De manſione Chriſti vobiſcum vſque ad conſummationem ſæculi, &c.

PVNCTVM I.

1. Conſolatio diſcipulorum. 2. Animatio. 3. Excitatio.

CAVSAE huius promiſsionis, 1. vt ſolaretur diſcipulos, à quibus parabat diſceſſum in cœlum; & quibus per interualla tantùm ſe oſtendebat tunc. 2. vt animaret ad expeditionem, ad quam eos mittebat, certos faciens de ſua præſentia & auxilio. 3. vt attentos & diligentes redderet in opere, vt qui teſtem habituri eſſent ipſum Chriſtum. eadem applicabo mihi.

PVNCTVM II.

Præſtantia promiſsionis.

VERBA promiſsionis: *Ego*: non ſicuti Moyſi, promittit Angelum, qui præcedat &

custodiat in via;sed ipsemet adesse vult: *Et e-go*: Deus vester, Saluator,debellator inferni, peccati & mortis:*Vobiscum sum*. 1. vt in rebus omnibus dans esse, viuere,operari. 2. per gratiam conferens vitam supernaturalem. 3. per specialem prouidentiam,quò fiet, vt Ecclesia nunquam deficiat 4. in Eucharistiæ Sacramento, *Vobiscum* : & adeò in Ecclesia, quam repræsentatis; & in omnibus, qui vos sequentur. *Exodi 32. 30 & 32 34.*

PVNCTVM III.

VSQVE *ad consummationem sæculi*, non ad certos annos;sed ad omnes · nec interpolatè;sed continuatè, & semper.ô sit mecum! neque absit vnquam. Præsentia Dei sempiterna.

MEDITATIO XVI.

De varijs apparitionibus per eos dies.

PVNCTVM I.

PRAEBVIT *se ipsum viuum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis*. Erat semper inuisibiliter cum eis, sed visibiliter etiam se ostendebat, variè confirmans veritatem resurrectionis suæ. Ita agit cum seruis suis per spacium huius vitæ:vt, cùm semper sit cum illis, subinde certis argumentis probet,se præsentem, illuminando,& consolando animas. idque singulariter in sumptione SS. Eucharistiæ.ô ita il- *Actu. 1.3.* Christus semper præsens, sed nō semper visibilis.

lam sumam, vt sentiam, ibi esse Deum, & non, ac si communem panem sumerem quòd mihi contingit culpâ meâ, & defectu dispositionis. Petam etiam, vt vera præsentiæ diuinæ signa ita discernam, vt à sathana, transfigurante se in Angelum lucis, non deludar.

PVNCTVM II.

De regno Dei quomodo Christus locutus. Et semper de rebus seriis. *Rom. 14. 17* *Psal. 84. 9.* *Osea 2. 14.*

QVALES Christi sermones, cùm apparebat. *Loquebatur de Regno Dei*: Reuocabat eis in memoriam, quæ priùs docuerat; noua reuelabat; scripturas aperiebat, illuminabat, confortabat, accendebat, mirificè illuminatos relinquebat. nihil curiosi, aut otiosi, aut ad rem non pertinens, recensebat, sed tantùm de *Regno Dei*, quod est *Iustitia, Pax, & Gaudium in spiritu sancto*. Inde manarunt illa, quæ ex traditione Apostolorum in Ecclesia habentur. Similia loquitur & agit in anima iusti. Igitur *audiam: quid loquatur in me Dominus, quoniam loquetur pacem in plebem suam*: quando *ducet illam in solitudinem, & ibi loquetur ad cor eius*.

PVNCTVM III.

PROPRIETATES quædam illarum apparitionum. 1. quòd non continuatæ erant, sed interruptæ, & plus minùs frequentes, pro dispositione, & desiderij feruore. quod & seruat Deus, in communicando se animæ interius. Ergo exardescam Christi desiderio, & ad

iurabo Angelos beatasque animas: *si inueneritis dilectum meum, nuntiate ei, quia amore langueo.* 2. Aparebat inopinato: & similiter subducebat se: moraque erat breuis, sicque alebat desiderium sui. idem euenit in visitationibus spiritualibus. vnde ait Bernardus: gaudium in hac vita ex sponsi præsentia esse posse, non saturitatem. Modicum & videbitis me, & iterum modicum, & non videbitis me. 3. Locus & tempus apparitionum erat varium: sic & visitationes internæ, aliquando in oratione, aliàs in lectione, aliàs in negotio. *Spiritus enim, vbi vult spirat.* 4. Modus etiam fuit diuersus, nam aliquando præcessit visio Angelorum; aliquando in aliena figura visus; & nõ eadem claritate semper; sed iuxta dispositionem, aut beneplacitum prouidentiæ diuinæ. Idem contingit animæ. Nos interim fidenter orabimus cum Moyse: *Ostende te mihi ipsum.* forte audiemus: *Ego ostendam tibi omne bonũ:* & cum Dauide; *Tibi dixit cor meum: exquisiuit te facies mea: faciem tuam Domine requiram:* & cum Philippo: *Domine ostende nobis Patrem & sufficit nobis:* & cum Sponsa: *indica mihi vbi pascas, vbi cubes.*

* *
*

Cant. 5. 8.
Serm. 32. in Cant.
Ioan. 3. 8.
Exod. 33. 18.
Psal. 26. 8.
Ioan. 14. 9.
Cant. 1. 7.

MEDITATIO XVII.

Apparet Apostolis die Ascensionis.

PVNCTVM I.

Mar.16.14. Actu.1 4. Ioan 14. 2. Ver. 28. c.16.7.

ACCVMBENTIBVS *Apostolis apparuit*: simulq *conuescens* de abitu suo significauit, vsus fortè similibus sententijs, atque super vltimam cœnam: *Vado parare vobis locum & iterum veniam, & accipiam vos ad me ipsum, vt vbi ego sum & vos sitis.* Item: *si diligeretis me, gauderetis vtique, quia vado ad Patrem.* Et, *expedit vobis, vt ego vadam, si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos.*

PVNCTVM II.

Luc.24.49.

I. SEDETE inquit, *in ciuitate, donec induamini virtute ex alto.* Iubet sedere in quiete expectare, tam mentis, quàm corporis, non huc illucque obeundo, aut anxiè desiderando; sed rem Deo committendo. vnde nec præfiniuit tempus, etsi *post dies haud multos* futurum prædixit.

II. *In ciuitate Ierusalem.* quietior locus fuisset extra frequẽtiam: at Spiritus sanctus dari debuit, vbi mox illius virtus innotesceret, & quia dabatur ad promulgandam Euangelicã legem: de qua Isaias: *De Sion exibit lex & verbum Domini de Ierusalem.* Et quia solitudo cordis est præcipua, quæ potest etiam in fre-

Isai.2. 3.

quentia

quentia conseruari. vnde illa ciuitas vocatur *Ierusalem, id est: visio pacis.* Sim talis: vt *in omni loco leuare valeam* purũ cor, & *manus ad Deũ.* 1 Tim. 2. 8.

Donec induamini virtute ex alto, tanquam armatura forti, ad expeditionem Euangelicam, qualis è cœlo tantùm dari potest. Discam hinc 1. humilitatem; qua agnoscam imbecillitatem meam ex me. 2. temerarium esse, absque tali præsidio aggredi opus Euangelii. 3. vbi induti fuerimus, non morandum; *donec*, inquit, *induamini*: & sic Apostoli fecerunt. 3.

PVNCTVM III.

EDVXIT *eos foras in Bethaniam, in montem qui dicitur Oliueti.* Non liquet, an ipse simul cum eis visibilis exierit; an tantùm iusserit, ire; & disparuerit vsq; ad locũ ipsum. Haud dubiè properarunt mixto tristitiæ gaudio; & eundo recoluerunt, quomodo ante passionem ex eodem cœnaculo prodijssent cum Magistro suo ad eundem montem. *Luc.* 24. 50. Diuersitas exitus ex Cœnaculo.

Elegit Christus pro ascensione sua montem, quem elegerat pro principio passionum, ibi enim vsque ad agoniam sanguinis tristatus est; proditus, & captus; atque à Discipulis suis derelictus; nempe significat, sibi per passionem ascensum ad cœlum parasse. Et quia ibi erat Bethania: (quæ domus obedientiæ interpretatur) vtique intelligi vult per obedientiam, & per excelsam charitatem, monte ipso significatam; & per misericordiam oliua adumbratam conscendi in cœlum. Mons Oliueti.

In festo Ascensionis.

MEDITATIO XVIII.

Ascendit in cœlum.

PVNCTVM I.

Amabilis Christi discessus.

EXHIBVIT se Christus in monte Oliuarum splendidiorem, quàm antea; & pro complexu dari solito in discessu, permisit sacra vulnera osculo attingi: quod præ aliis fecit Mater ardenter, optans cum filio ascendere; sed eius se voluntati committens.

Benedictio qualis

Et eleuatis manibus benedixit eis: quo ritu significauit, non terrena, sed cœlestia ipsis bona precari, & largiri, atque ad abundantiam largitionis indicandam, ambas eleuat manus: *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cœlestibus in Christo.* *Ephes.* 1.3

Fortè benedictio fuit, qualis olim à Deo præcepta fuit, cùm benediceretur populo Israel à Sacerdote: *Benedicat tibi Dominus, & custodiat te: ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui, conuertat Dominus vultum suũ ad te, & det tibi pacem.* Vel sicut in vltima cœna precatus est; *Pater sancte, serua eos in nomine tuo, vt sint vnum sicut & nos.* Et proculdubio dixit, & factum est. ô, sim particeps tuæ benedictionis, quia non solùm præsentes, sed etiam absentes in te credituros complecti haud dubiè voluisti.

Num. 6.23

Ioan. 17.11. 22.

(§)

PVN-

PVNCTVM II.

ET *ferebatur in cœlum*, non curru, aut equis, vt Elias, sed propria virtute sustollente. Hærebant oculis & animis in illum intenti qui aderant. Obstupescebant rei miraculo, exultabant gaudio, ob gloriam Magistri: Rapiebantur simul desiderio, vt ipsis etiam conueniret illud: *captiuam duxit captiuitatem*: quod re ipsa impletum est in comitatu Sanctorum, quos è lymbo duxerat, cum ipso ascendentium. Sed & multitudo Angelorum hunc ascensum celebrauit, non minùs, quàm descensum in terras. Ergo abit *sicuti aquila prouocans ad volatum pullos suos*: vt *ibi nostra sint corda, vbi vera sunt gaudia*. Domine, da mihi alas sicut aquilæ.

Luc. 24.51.
Ascensio qualis.

Psal. 67.19

Deut. 32.21

PVNCTVM III.

ET *nubes suscepit eum ab oculis eorum*: fuit haud dubiè lucida & pulchra, qualis decebat in ea ascendentem, & impletum est corporaliter illud, *qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulas super pennas ventorum*. Potuissent clamare, vt Elisæus ad Eliam ascendentem: *Pater mi, Pater mi currus Israel & auriga eius*. ô, excipiar ego in istam nubem, & rapiar tecum! Nubes hæc postmodum occultauit Christum, & abstulit ab oculis discipulorum. Id facit etiam nubes peccatorum, vt apud Ieremiam: *opposuisti nubem tibi, ne transeat oratio ad cœlum*. Aliquando, sine peculiari nostra culpa,

Actu. 1.9.

Psal. 103.3.

4.*Reg.* 2.12

Mysteriũ nubis.

Thre. 3.44.

se subducit ipse Deus aspectui nostro. Seu & corpus, quod corrumpitur, & curæ mortales iidem efficiunt. Discute Domine, quidquid obstat, quò minùs videam te.

PVNCTVM IV.

Actu. 1. 10. Documẽta Angelorum data Apostolis.

HAESISSENT discipuli diutius intenti in cœlũ, postquam etiam ab oculis subductus erat, nisi interpellassent Angeli duo, in vestibus albis, tacitè redarguentes: *quid statis aspicientes in cœlum?* vult Deus, nos à contemplatione redire ad officium. Deinde ingerunt cogitationem secundi aduentûs: *sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum*; gloriosus hic ascensus fidem facit futuri aduentus: cuius expectatione oportet nos circumspectè viuere. Nec definiunt tempus, vt simus semper solliciti; & quòd ita etiam veniet, ad gloriam spectat, non ad Personæ speciem: tunc enim vt seuerus Iudex; cùm modò abeat vt Pater amantissimus à filiis. Ergo *in die bonorum memor esto malorum*

Eccl 11.27.

Et *adorantes regressi sunt in Ierusalem cum gaudio magno*: ad verba Angelorum postrati in terram præ reuerentia, adorauerunt, quem assumptum in cœlum, iudicemque venturum audierant.

Luc. 24. 52.

Gaudij caussæ.

Gaudij illius causa triplex. 1. fides in ipsis confirmata ex tam glorioso exitu Magistri sui. 2. Spes roborata, recipiendi Spiritum sanctum & aliquandò perueniendi, quo præcesserat magister. 3. Amor Christi de cuius gloria exultabant, ac de propria.

Proficiam in ijſdem, vt volare poſsim ad Chriſtum tamquam aquila: *vbi enim corpus erit illuc congregabuntur & aquilæ*: nimirum, quorum, *iuuentus innouatur vt aquilæ*; & etiam, *qui ſperant in Domino, mutabunt fortitudinem, aſſument pennas, ſicut aquilæ.* Mat. 24. 28 Pſal. 102. 5. Iſai. 40. 31.

MEDITATIO XIX.

Triumphalis ingreſſus Chriſti in cælum & ſeſsio.

PVNCTVM I.

ASCENDENS *Chriſtus in altum captiuam duxit captiuitatem*: iuſtos, quos ex lymbo liberauerat; & captiuos nihilominus ducebat *in funiculis Adam, in vinculis charitatis*. Hi ad ingreſſum cœli Empyrei obſtupefacti, loci pulchritudine; cumque lymbi ſqualore conferentes, haud dubiè exclamarunt; *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiſcit & deficit anima noſtra in atria Domini.* Pſal. 67. 19 Oſeæ 11. 4. Triũphus Chriſti. Pſal. 38. 2.

Non defuit in hac pompa cantus iubilationum: nam ſcriptum eſt; *aſcendit Deus in Iubilatione, & Dominus in voce tubæ*, quare ſe mutuò cohortantes, dicebant: *Pſallite Deo noſtro, pſallite, pſallite Regi noſtro: pſallite quoniam Rex omnis terræ Deus; pſallite ſapienter. Pſallite Deo, qui aſcendit ſuper cœlum cœli ad Ori-* Pſal. 46. 6. Verſ. 7. Pſal. 67. 34.

entem. applaudebat ſimul multitudo Angelorum. Nam *currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium.* Inſtar currus triumphalis erant millia Angelorum, non ad ſubuectionem; ſed ad Maieſtatem. Et hi, cæteros alloquẽtes, qui in cœlo manſerant, dicebant: *Attollite portas principes veſtras, & introibit Rex gloriæ.* quærentibus autem: *quis eſt iſte* Rex *gloriæ*: Reſpondent; *Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio*: conſpicati Chriſtum, interrogant: *Quis eſt iſte, qui venit de Edom tinctis veſtib⁹ de Boſra? iſte formoſus in ſtola ſua, gradiens in multitudine fortitudinis ſuæ?* nam virtute ſua Chriſtus aſcendit in cœlum. Tinctus autem humanitatis indumento ex paſsione ſua qui reſpondet: *Ego ſum qui loquor iuſtitiam,* & *propugnator ſum ad ſaluandum.* Tunc ſimul omnes acclamarunt: *Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt accipere virtutem & diuinitatem, & ſapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem, & laudem in ſæcula ſæculorum.*

Pſal. 67. 18

Pſal. 23. 7.

Iſai. 63. 1.

Apoc. 5. 12.

Gaudium Chriſti.

Præ cæteris exultabat ipſemet Chriſtus gaudens, quod ouem perditam humeris ſuis reportaret, ob quam deſcenderat in terram, Dicebatque Angelis; *congratulamini mihi, quia inueni ouem quæ perierat.*

Luc. 15. 6.

PVNCTVM II.

CHRISTVS ad Thronum Patris perueniens, offert ei spolia inferno detracta, Iustorum cœtum. Dein, quasi confecti operis rationem reddens, sic eum alloquitur: *Pater manifestaui nomen tuum hominibus, & te clarificaui super terram, opus consummaui, quod dedisti mihi vt facerem. Et nunc clarifica tu me Pater apud temetipsum claritate, quam habui priùs quàm mundus fieret, apud te.* Ingressus Christi in cœlum. *Ioan.* 17.4.

Pater oblatum donum gratanter accepit, aitque Filio: *sede à dextris meis*, supra omnem creaturam constituens *eum, vt in nomine eius flectatur omne genu.* Fiduciam concipiam, quando os meum & caro mea sedet à dextris Dei, illuc perueniendi, tantùm, vt illud impleam, *quæ sursum sunt quærite, vbi Christus est in dextera Dei sedens, quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* *Psal.* 109.1. *Phil.* 2.9. *Colos.* 3.1.

PVNCTVM III.

VBI consedit Christus ad dexteram Patris, mox Sanctis, quos adduxerat, proprios thronos assignauit inter Angelorum choros, pro merito cuiusq;, & impletæ sunt ruinæ Luciferi, & sociorũ, gratulantibus Angelis. Sedes Sanctarum animarum in cœlis.

Ex eo item tempore munus sui Pontificatûs obire Christus cœpit, interpellans assiduè pro nobis, sacratissimas cicatrices Patri repræsentando. Non enim in manu facta *sancta* *Heb.* 9.12.

Iesus introiuit, sed in ipsum cœlum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis.

Heb. 4. 14 *Habentes ergo Pontificem magnum, qui penetrauit cœlos, Iesum Filium Dei, teneamus spei nostræ confeßionem*. *Filioli*, inquit Ioannes, *hæc*

1. Ioan. 2. 1. *scribo vobis, vt non peccetis, sed & si quis peccauerit, Aduocatum habemus apud Patrem, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris*.

MEDITATIO XX.

Expectatio Aduentus Spiritus sancti

PVNCTVM I.

RECeperunt se discipuli in cœnaculum; & ibi orabant, vt mererentur accipere Spiritum sanctum: nam etsi Christus promiserat eũ, intelligebant tamen, per media debita impetrandum.

Vnanimitas in oratione.

1. Act. 2. 13. Mat. 18. 19.

Erant perseuerantes vnanimiter in oratione. Oratio concordium est efficax. *Vbi duo consenserint, fiet illis à Patre meo*. est etiam vnanimis oratio, quando exterior & interior homo conspirant, pariter collecti.

2. Luc. 18. 5.

Deinde erant perseuerantes, vti Christus monuit: *Oportet semper orare, & non deficere*. & Deus, saltem ob importunitatem, exaudit, vt iudex malus viduam illam: & cùm nescirent tẽpus aduenturi Spiritûs sancti, sine intermissione instabant orationi, vt inuenirentur parati.

Cum mulieribus, & Maria Matre Iesu, & fratribus eius. Magni interest, quòd Maria simul orat. *Act.1.14.*

Igitur oratio mea sit collecta extra turbam *in cœnaculo*, vnanimis per charitatem cum omnibus, perseuerans vsque ad importunitatem, Matre Dei suffragante. Cœnaculum illud fuit typus Ecclesiæ, in qua orationes sunt efficaces propter communionem Sanctorum.

PVNCTVM II.

IGITVR Apostoli se collegerunt in cœnaculo. 1. quia Christus iusserat eos *sedere in ciuitate*, & quiete delitescere. ibi cõmemorabant, quæ Christus in eo loco fecerat & dixerat; & sicut ille, ante prædicationem per quadraginta dies in desertum se recepit; ita ipsi illuc, vt reciperent Spiritum sanctum. 2. quia conscij propriæ imbecillitatis, vt in passione CHRISTI apparuerat, & destituti præsentia Christi, non sibi fidebant, & tantò cupidiùs Spiritum sanctum postulabant. Postulabo etiam ego: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis. Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me. Emitte spiritum tuum, & renouabis faciem terræ*, animæ meæ.

Causæ collectionis Apostolorum. *Luc.24.49* 1. 2. *Psal.50.12.* *Ps.103.30.* 3.

Ipsemet Spiritus sanctus faciebat eos postulare gemitibus inenarrabilibus; tantoque ardentioribus, quò propinquabat magis illius aduentus. Desideria sancta prænuntij sunt adfuturæ gratiæ. *Ignis enim ante ipsum præcedit.* *Psal.96.3.*

PVNCTVM III.

Causæ dilectionis Spiritus S.

Dilatus est aduentus vsque ad dies decem, is numerus significat multitudinem, vt vel quàm diutissimè exspectandum esse dicamus; quia plus satis compensauit omnem moram vel modica eius præsentia. Et quod ægriùs obtinetur, cautiùs custoditur, plus multò meretur doni magnitudo, quare non deficiam, *si moram fecerit, qui veniens veniet & non tardabit*. Denique denarius numerus significat perfectionem, vnde monemur, quàm perfectò studio quærendus sit Spiritus sanctus: nempe, vt quidam Propheta ait, *decies tantum conuertentes requiretis Deum, quàm erraueritis ab ipso.*

Habac.2.3.
Bar.4.28.

In festo S. Matthiæ Apostoli.

MEDITATIO XXI.

De electione Matthiæ in locum Iudæ.

PVNCTVM I.

PROVIDENTIA Dei circa Ecclesiam, supplendo semper necessarios pastores, & cùm aliqui deficiunt vel etiam ipsæ prouinciæ, substituendo alios, iuxta illud: *tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam:* & de Iuda: *Episcopatū accipiat alter*: Similem prouidentiam exhibet erga ordines Religiosos, aliasque congregationes, pro earum conseruatione. Concipiam salutarem timorem, ne alteri cedam locum meum.

Apoc.3.11.
Psal.108.8.

Suauitas etiam prouidentiæ ſpectatur in eo, quòd non ipſe per eos quadraginta dies conſtituere alium pro Iuda voluerit, ſed per ipſos Apoſtolos, ad commendandam eorum auctoritatem.

Pvnctvm II.

In hac electione eminet 1. obedientia, qu cõgregatio illa ſancta acquieuit Petro, tanquam capiti, proponenti de electione facienda, cùm opponere potuiſſent, expectandum eſſe Spiritus ſancti aduentum: ſed nimirum Deus illuſtrauerat Petrum, ita fieri oportere, iuxta Scripturam: *Epiſcopatum eius accipiat alter.* 2. concordia, qua conuenerunt in duos, & humilitas, nemine pro ſe ambiente: vnde ſolet turbari concordia. 3. Oratio ad Deum, qui nouit corda hominum, & quid expediat.

Apoſtolorum 1. Obedientia.

2. Cõcordia.

3.

Pvnctvm III.

Divino calculo prælatus eſt Matthias Barſabæ, qui ob ſanctitatem cognominabatur Iuſtus, tametſi hic primo loco fuiſſet nominatus. Videtur Deus fauere voluiſſe humilitati, quia Matthias non ita eminebat, vt alter. Et ita legitur ea die Euangelium: *Confiteor tibi Pater, quia reuelaſti ea paruulis.*

Humilitas S. Matthiæ cauſa electionis.

Non eſt indignatus Barſabas, nec elatus Matthias: ita ego ſi præterear, acquieſcam diuinæ diſpoſitioni, meque indignum iudicabo; ſi promouear, ne ideò putem me digniorem, cùm ob alias cauſas fieri poſsit: & cum timore ſuſcipiam.

MEDI-

MEDITATIO XXII.

De beneficio dati Spiritus sancti, & cur?

PVNCTVM I.

Causę missionis. CAusæ dandi mouentes fuêre. 1. Bonitas Dei, qui *ita dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret.* & quamuis hunc tam malè tractasset mundus, nihilominus etiam daret Spiritum sanctum. 2. Meritum Christi, qui passione sua nobis illum promeruerat, & assistens iam ad Patris dexteram impetrauit, sicut dixerat: *ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis.* 3. Misericordia, ex parte Dei, ex parte verò nostra ingens necessitas & miseria. 4. Quia per ipsum consũmari debuit opus redemptionis, exhibendo nobis illius fructum. Misit eum Pater, misit eum Filius: *qui captiuam ducens captiuitatem dedit dona hominibus.* sed & Spiritus sanctus dedit semetipsum: & ita est donum & donans. *Veni dator munerum, veni lumen cordium.*

(Margin: 1. *Ioan.* 3. 16. 2. *Ioan* 14. 16. 3. 4. *Psal.* 67. 19.)

PVNCTVM II.

In quem finē missus. FINIS & effectus istius donationis. 1. Vt esset aduocatus, & consolator pro Christo. *Alium Paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum.* Aduocatus est: hoc est, postulare facit & orare. Solatur autem, & arguit in aduersis. *Manet in æternum*, inuisibilis Christus autem, cùm esset apud illos visi-

(Margin: *Ioan.* 14. 16.)

biliter, sic non conueniebat, vt in æternum. 2. Vt doceat: *Cùm venerit Paraclitus, ipse vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis.* Reducet in memoriam & faciet intelligere, *quæcunque dixerim vobis, apud vos manens.* 3. Vt testificaretur de Christo: *ille testimonium perhibebit de me*, illuminans & mouens ad credendum, quis ego sim, & per vos testificans coram mundo; nam *& vos testimonium perhibebitis de me, quia ab initio mecum estis.* 4. *Vt arguat mundum de peccato & de iustitia, & de iudicio. De peccato quidem,* conuincens eos impiè agere, *quòd in me non credant; de iustitia,* confirmans innocentiam meam, ac legis meæ sanctitatem; *de iudicio*, quod feci expellens Diabolum, cuius tamen castra homines sequuntur. Sic in anima operatur Spiritus sanctus, coarguens malum, inducens ad iustitiam, discernere faciens inter Christum & diabolum, & sequi in omnibus meliora. Ioan. 14. 6. Ioan. 16. 8.

Pvnctvm III.

DATVR ipse dator donorum, vt nunquã deficiant dona, quando ipse possidetur: ideò Spiritus sanctus comparatur perenni fluuio: *qui credit in me flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ* indeficientis. *Et aqua, quam ego dabo, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Ioannes etiam vidit *fluuium aquæ vitæ splendidum tanquam crystallum, procedentem de sede Dei, & Agni*, qui est Spiritus sanctus, à Patre & Filio procedens ad cuius ri- Spiritus S. dator donorũ Dei. Ioan. 7. 38. Ioan. 4. 14. Apoc. 22. 1.

pas *lignum vitæ* consitum est, *proferens duodecim fructus, singulos per menses singulos.* Hæc sunt dona Spiritus sancti, & speciatim, quæ Paulus vocat *fructus Spiritus sancti.*

Gal. 5. 22.

Concipiam fiduciam. nam si fontem nobis largitur, quomodo non omnia nobis cum ipso donabit? Petam duodecim illos fructus, singulos speciatim.

PVNCTVM IV.

Quibus detur Spiritus sanctus.

QVIBVS datur? Idiotis piscatoribus, sed & omnibus hominibus, quamuis barbaris pessimis, dum ritè velint. sicut promisit: *Effundam Spiritum meum super omnem carnem.* Nec prohibet, quod aliquando dixerat: *Non permanebit Spiritus meus in homine, quia caro est*, dum secundùm carnem viuit. *Non est, personarum acceptor Deus, sed in omni gente, quæ timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.* Hoc dixit Petrus, cum super Centurionem & alios gentiles Spiritus sanctus descendisset.

Ioel. 2. 28.

Gen. 6. 3.

Act. 10. 34.

MEDITATIO XXIII.

De modo, quo datus est Spiritus sanctus.

In festo Pentecostes.

PVNCTVM I.

Spiritus sanctus datur fidelibus.

CIRCVMSTANTIAE loci & temporis. 1. In cœnaculo, quò soliti erant conuenire. est typus Ecclesiæ, in qua solùm datur Spiritus sanctus, sicut *columba non inuenit*

Gen. 8. 9.

vbi requiesceret pes eius, nisi in *arca Noe*, & Christus ait: *Quem mundus non potest accipere.* Ioan.14.17. Erant autem ad centum viginti perseuerantes in oratione, qua petebatur ipsum donum, quæ oratio ascendit in conspectu Dei.

Cur die 50. post Pascha.

Erat dies quinquagesima à Paschate Iudæorum, Pentecoste, qua recolebatur memoria legis datæ in monte Sinai inter fulgura & tonitrua, & scriptæ in tabulis lapideis. Nunc autem dabatur lex noua, lex charitatis, inscripta in tabulis cordis carnalibus, non duris instar lapidis, sicut promiserat Dominus: *Auferam cor lapideum, & dabo cor carneum* Eze.36.26. molle ac flexile. Quinquagesima autem dies (qui numerus Iubilæum ac remissionem significat (nota est plenæ remissionis peccatorum. Nam in Iubilæo debita relaxabantur, & captiui. Vnde dicitur de Spiritu sancto, *quia ipse est remissio peccatorum.*

Pvnctvm II.

Modus veniendi. Actor.2.2.

Modvs veniendi: *Factus est repentè de cælo sonus tanquam aduenientis Spiritus vehementis. Repentè* visitatio diuina non habet præfixum tempus, omni tempore expetenda, & expectanda: sed repentè & ignoranti aduenit *de cælo*: non ab aliqua plaga mundi, nam *omne datum optimum de sursum est.* Iacob.1.17.
1.
2.
3.
Tanquam Spiritus vehementis: id est, venti. Habet Spiritus sanctus similes vento effectus. Inspiratione aëris conseruatur vita, & ardor internus mitigatur. Sic Spiritus sancti gratia

conseruat vitam spiritualem, & concupiscentiæ mitigat ardores. Ventus efflat paleas à tritico, & promouet impellendo: sic Spiritus sanctus efflat imperfectiones, & inuitat ad bonum: *Veni auster & persla hortum meum, & fluant aromata*, exempla beneolentia virtutum. Fiat *medium fornacis* (sicut tribus pueris) *quasi*, *ventus roris flantis*, ne ignis contristet, aut quidquam molestiæ inferat. *Vehementis*, *nescit enim tarda molimina Spiritus sancti gratia*. excutit torporem vehementer, sed suauiter. *qui Spiritu Dei aguntur hi sunt filij Dei.*

Cant. 4. 16. Dan. 3. 50. Ambr. lib. 2. in Lucã. Rom. 8. 14.

4. *Factus est sonus*: instar tonitrui, vt tota vrbe audiretur. typus prædicationis Euangelicæ: *in omnem terram exiuit sonus eorum*, & *in fines orbis terræ verba eorum*. Inde illi duo Apostoli à Christo nominati sunt, *Boanerges filij tonitrui.*

Psal 81 5. Rom. 10 18. Marc. 3. 17.

PVNCTVM III.

Mysteria huius repletionis. Actor. 1. 7.

Et repleuit totam domum, vbi erant sedentes. 1. Significatur abundantia donorum collata Ecclesię, vt prædixit Isaias: *Repleta est terra scientia Domini sicut aquæ maris cooperientes eam* 2. Quòd nemo eximatur ab hac gratia: *Quoniam Spiritus Domini repleuit orbem terrarum. Et effundam Spiritū meum super omnem carnem.* 3. Quòd cùm in animam venit, omnes illius potentias sic implet, vt omnia interiora benedicant domino. 4. Vbi erant *sedentes*. non implet animam vagam, atq; ad exteriora effusam, sed collectam

1. Isaiæ. 11. 9. 2. Sapi. 1. 7. Ioel. 2. 28. 3. 4.

PVNCTVM IV.

APPARVERVNT *illis dispertitæ linguæ, tanquam ignis.* In varijs formis apparuit Spiritus sanctus, ad diuersos effectus significandos. In Baptismo Christi in forma columbæ, ob innocentiam, & fœcunditatem bonorum operum, quam tribuit. in Transfiguratione, vt nubes lucida; quia obumbrat & protegit, nec non fundit vmbram scientiæ. In apparitione post Resurrectionem in sufflatione; quòd sit Spiritus vitalis, qui per Sacramẽta confertur. In Pentecoste, vt ignis. — I. Cur in forma ignis.

1. Quia purificat, & scoriam reijcit ab auro & argento, videlicet peccatorum. 2. Illuminat, vt de mysterijs fidei certiores faciat, quàm si cernerentur oculis corporeis. 3. Accendit charitate in Deum & proximum. 4 sursum eleuat mentes, vt conuersatio in cœlis sit. 5 transformat in se, quæ apprehendit, vt anima fiat vnus spiritus cum Deo. De hoc dixit Christus; *Ignem veni mittere in terras & quid volo, nisi ad accendatur?* linguæ erant, non cor; quia non dabatur, vt ipsi soli ament; sed vt linguis suis, & prædicatione cæteros purificarent, illuminarent, accenderent, sursum proueherent, Deoque vnirent. Lingua etiam ignea est deuotio in affectus prorumpens admirabiles. — Luc. 12. 49.

Apparuerunt dispertitæ, quia *diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus.* In Ecclesia alius aliam accipit gratiam, omnes autem — II. Cur dispertitæ linguæ. 1. Cor. 12.

sunt in vtilitatem singulorum membrorum, vt in corpore naturali, in quo bonum oculi est etiam manus & vicissim.

III. *Sedit* autem *super singulos eorum.* sicut di-
Ioan.14.16. xit Christus: *vt maneat vobiscum in æternum.* nam, quantum in ipso est, non recedit, nisi à
Sap. 1. 5. nobis repellatur. *Spiritus sanctus disciplinæ effugiet fictũ, & auferet se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu, & corripietur à superueniente iniquitate.*

PVNCTVM V.

ET *repleti sunt omnes Spiritu sancto.* cùm essent inæqualis meriti, omnes tamen repleti sunt, vt nihil extra Deum optarent aliud. Repleti sunt, quoad omnes facultates animæ, vt in omnibus perfecti repentè eua-
Psal. 76. 11. derent. *Mutatio dextræ excelsi.* Cæterum repleti sunt pro capacitate vasorum, & dispositione, ac ita plus accepit Christi Mater, tum Apostoli, tum cæteri. Proinde dilatabo cor
Psal. 80. 11. meum, vt quam plurimum capiat *Dilata os tuum, & adimplebo illud.* iuuant ad hoc quatuor. 1. Puritas conscientiæ. 2. Humilitas cordis. 3. Fiducia dilatans. 4. Feruens oratio.

Denique repleti sunt, quisque pro officij, & gradus sui mensura.

PVNCTVM VI.

Actor. 2. 4. ET *cœperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui eis.*

Lin-

Linguarum donum eis datum est, vt omnibus gentibus Euangelium prædicarent. Et sicut *confusio linguarũ* à Deo immissa est ob superbiam, in cœlum vsque ædificantium, ita ad culmen perfectionis contendentibus, & ciuitatem ædificantibus, ad visionem Dei pertingentem, quę est Ierusalem cœlestis, data est omnium notitia linguarum. Donum linguarum. Gen. 11. 17.

Loquebantur autem, *prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis*: nempe sicut dicit Paulus: *Nõ sumus adulterantes verbum Dei, sed ex synceritate, sed sicut ex Deo coram Deo in Christo loquimur.* Vbi quatuor circumstantiæ recti sermonis indicantur. 1. Vt ex syncera intentione ad Dei gloriam. 2. Vt sicut ex Deo, non à perturbato affectu. 3. Vt tanquam Deo adiuuante. 4. Vt in Christo, qualia non sunt verba vana & impertinentia. 2. Cor. 2. 17

Tandem hinc discimus, quales affectus in anima excitet Spiritus sanctus, sicut dicit Apostolus: *Implemini Spiritu sancto loquentes vobismetipsis in psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus. cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino: gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi, Deo & Patri.* Fecerunt hoc illa die sancti illi, ac præ omnibus Beatissima Virgo. O, si audire licuisset voces laudis & gratiarum! Ephes. 5. 18. Coloss. 3. 16.

MEDITATIO XXIV.

De gestis ab Apostolis ipsa die Pentecostes.

PVNCTVM I.

Act. 2. 5. AD sonitum Spiritus vehementis *conuenit multitudo*. sic Diuina inspiratio facit accurrere quò vocat.

Apostoli autem, accepto Spiritu sancto, mox prodeunt in publicum. quia vult Deus, vt gratiam eius non sinamus esse otiosam. Et sicut superbiæ est semet ingerere absque virtute ex alto in opus Euāgelij, ita pusillanimitatis & vitij, gratiâ suppetente, velle delitescere.

Loquebantur autem *magnalia Dei*: id fecit lingua Spiritus sancti: lingua autem mundi, & carnis loquuntur sua magnalia, & loquebantur Apostoli linguis ignitis, feruore ingenti, vt stuperent omnes, & mirarentur ad inuicem dicentes: *quidnam vult hoc esse?*

PVNCTVM II.

1. Reg. 1. 13. ALII *irridentes dicebant, quia musto pleni sunt*. Nunquam desunt irrisores boni operis. *Heli Sacerdoti visa est Anna temulenta* præ feruore orandi. Et cognati ipsius

Mar. 3, 21. Christi dicebant: *eum in furorem versum*, cùm prædicaret, sic isti modò. Iuuat ad humilitatem irrisio, & vt sic discamus, quàm aberrat

iudicium mundi,&, vt non facilè damnemus quæ à Iustis fiunt extra ordinem.

Ex irrisione captant Apostoli occasionem docendi veritatem. ac primus Petrus, tanquam caput, loquitur, & modestè redarguit calumniam, quòd tam manè non sit præsumenda ebrietas, sed meliùs esse mustum à *Spiritu* sancto, qui per Ioëlem promissus fuerat. O Domine, *introduc me in cellam* istam, & ibi *ordina in me charitatem*, tu qui inuitas: *Bibite & inebriamini charißimi.*

Irrisio occasio prædicandi.

Ioel. 2. 28.
Cant. 2. 4.
Cant. 5. 1.

PVNCTVM III.

SERMO efficax, quo Petrus testimonium dedit Christo in quo elucent miræ virtutes Petri. 1. Sapientia in Christi mysterio astruendo, & confirmando ex scripturis. 2. Libertas & fortitudo animi qua Christum confitetur, quem ipsi crucifixerint quod etiam postea fecit coram ipsis Pontificibus, Anna, & Caypha, eisque prohibentibus, respondit: *si iustum est, vos potius quàm Deum audire, iudicate.* idemque alij fecerunt loquentes verbum Dei cum fiducia. 3. Zelus & ardor discendi, vt compuncti corde dicerent: *quid faciemus, viri fratres?*

S. Petri virtutes.
1.
2.
Actor. 4. 19.
3.

Conuersi sunt circiter tria millia baptizati, non absque mysterio sanctissimæ Trinitatis: vt alia vice quinque millia pro quinque Christi vulneribus. Quæ exultatio Apostolorum, Matris, Angelorum, Christi ipsius.

MEDITATIO XXV.

De vita primorum Christianorum.

PVNCTVM I.

Act. 2.42. ERANT *perseuerantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis & orationibus* his tribus vita spiritualis

Tria exercitia virtutum. & nutritur, & augetur. 1. Audiendo & legendo, vnde magis instruamur. 2. Frequentatione sacrosanctæ Eucharistiæ. 3. Assidua oratione. In Actis legitur Spiritum sanctum datum fuisse, vel inter *audiendum verbum Dei,* vt Centurioni; *adhuc loquente Petro cecidit* *Act. 10.44.* *Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant verbum Dei.* vel in receptione Sacramentorum, imponebant manus super illos, & *accipiebant Spiritum sanctum.* Sermo est de *Confirmationis* Sacramento vel in oratione, cùm orassent, motus est locus, in quo erant congregati, & *repleti sunt omnes Spiritu sancto.* His igitur ego insistam medijs.

PVNCTVM II.

PERFECTIONEM consiliorum, quã Christus commendauerat, Spiritus sanctus aduenies induxit in primis Christianis. ait enim:

Act. 2.44. *omnes qui credebant erant pariter.* communẽ

Act. 4.32. vitam agebant, sicut *omnium erat cor vnum, &*

Iere. 32.39. *anima vna.* id promissum fuerat: *dabo eis cor*

Ioan. 17.11. *vnum, & animam vnam,* & pro hoc Christus orabat *vt sint vnum sicut & nos.* sic impletum

illud

illud Isaiæ: *Habitabit lupus cum agno, pardus cum hœdo, vitulus & leo & ouis simul morabuntur, & puer paruulus minabit eos.* Homines diuersi ingenij & morum, imò feri & intractabiles consuescent mansuetis. *Videte opera Dei, quæ posuit prodigia super terram.* Isai. 11. 6. Psal. 45. 9.

Deinde paupertatem Euangelicam complexi sunt: *vendebant possessiones, pretia ante pedes Apostolorum ponebant, nullus eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, diuidebatur inter omnes prout cuique opus erat, nec quisquam erat egens inter ipsos.* sic fiebat, vt qui nihil habuerant, omnia possiderent; & qui sua reliquerant, centuplum acciperent. Et sanctæ huius paupertatis trangressor *Ananias* cum *vxore, quòd de pretio fraudasset* terribili exemplo à S Petro morte mulctatus est: *quia,* inquit, *non est mentitus hominibus, sed Deo.* Act. 4. 32 24 c. 5. 2. 4.

Pvnctvm III.

Reliqva Christianorum vita. *quotidie erant perdurantes vnanimiter in templo, & frangentes circa domos panem sumebant cibum cum exultatione, & simplicitate cordis, collaudantes Deum, & habebant gratiam ad omnem plebem.* 1. frequentatio loci sacri causâ orationis, cum perseuerantia vno animo. 2. fraterna coniunctio, & conuiuatio, qualis à Dauide exprimitur: *Iusti epulentur & exultent in conspectu Dei,* sine fictione aut duplicitate cordis; mutuò se excitantes, ad laudandum Actu. 2. 46. Vita Christianorum in tribus. 1. 2. Psal. 67. 4.

Deum pro impertita sibi gratia Euangelij. 3
3. Redundabat in plebem ædificatio magna ex sancta, & fraterna conuersatione, quam inter se colebant, erantque in pretio. Disce, Religiose.

MEDITATIO XXVI.

De Spiritus sancti inspirationibus.

PVNCTVM I.

Spiritus S. effectus in enatis.

Ioan. 3. 6.

QVOD homo gratiâ Spiritus sancti fit spiritus, sicut ait Christus, *quod natum est ex carne caro est, & quod natum est ex spiritu, spiritus est*, quæ summa est perfectio Nempe, vti homo secundùm naturam fit similis generanti: ita natus ex spiritu sancto, fit eidem similis. Porrò sicut homo non statim ac est genitus, habet omnem perfectionem agendi naturalem; sed acquirit per incrementa, ita spiritus sanctus, quos sibi assimilauit, sensim perficit in operando: quod præstat inspirationibus suis, quarum tres sunt proprietates à Christo Nicodemo insinuatæ apud Ioannem ex similitudine venti.

Ioan. 3. 6.

PVNCTVM II.

I. Spiritus S. quomodo spiret.

PRIMA proprietas: *Spiritus vbi vult, spirat*, quibus vult, quando vult, sicut vult. 1. inspirat non petentibus, nec cogitantibus. 2. immerentibus & indignis. 3. etiam contradicentibus, vt Paulo, præcipuè tamen filijs, qui Spiritu Dei aguntur. His inspirat optima quæque,

1.
2.
3.

& vt cum libertate spiritûs, illa faciant, non cum tædio, non ex timore, non sicut mercenarij; sed studio placendi Deo, quæ est libertas spiritus. Et quemadmodum Deus omnibus benefacit: ita iustus ab eodem spiritu motus etiam inimicis & persequentibus reddit bona. Et quia vult idem quod Deus dum facit, quod Deus vult, suam semper implet voluntatem, quod est quodammodo esse omnipotentem.

PVNCTVM III.

SECVNDA proprietas est: *Et vocem eius audis.* sic est potens, vt nullo obstaculo prohiberi possit, quin audiatur; & penetrat ad intima mentis & voluntatis, illam illuminans, hanc mouens, tametsi in potestate hominis sit non consentire motioni. sed & flectere eum potest, ne dissentiat; idque suauiter, vt etiam cum voluptate ducatur, dicatque: *Domine, quid me vis facere?* Est auris quædam interior, discernens verba spiritus sancti: nam is mutat cor in melius semper; & à caducis abducit, eiusque finis est iustitia, gaudium, & pax: contra quam malus spiritus agit. II. Liberè spirat. *Actu. 9. 6.*

Habet etiam homo, in quo manet Spiritus sanctus, voces suas; vnde agnoscitur Spiritus inhabitans, eæ sunt exempla virtutum.

PVNCTVM IV.

TERTIA proprietas: *Nescis vnde veniat, aut quò vadat.* Vnde minimè putatur, sæ- III. Occultè venit.

pe inspiratio oboritur. finis etiam peculiaris, quem Spiritus sanctus intendit, latet: vt cùm dicebat S Paulus: *alligatus spiritu vado in Ierusalem, quæ in ea euentura sunt mihi ignorans.* Ego autem inspiratione bene vtar ad profectum animæ.

Actu. 20 22.

MEDITATIO XXVII.

De septem donis Spiritus sancti.

PVNCTVM I.

Dona S. Spiritus.

IN regeneratione spirituali hominis, præter virtutes Theologicas, Fidem, Spem & Charitatem, quibus perficitur ipsa iustificatio; infunduntur etiam animæ dona septem Spiritus sancti, quæ à virtutibus distinguuntur: quòd hę sint habitus, per quos operamur; dona autem sunt qualitates quædam, animam reddentes aptam diuinis motionibus & inspirationibus excipiendis, ad insignes quosdam actus. Sunt autem hæc dona cum charitate coniuncta; & illa amissa, perduntur. Iuuant autem, tum ad declinandum malum, tum ad faciendum bonum.

PVNCTVM II.

Vsus diuersus donorũ.

IVVANT ad malum declinandum, & expellendum, iuxta diuersas tentationes, affectionesq; malas, quę solent animã exagitare.

I. I. est *tædium* fastidiumque diuinorum, vt planè desipiant: & ita anima ad sensualia se

conuer

conuertit,& effundit. Sic Iſraëlitæ *nauſeabant ſupra manna*, tanquam *cibo leuiſſimo*, & expetebant *ollas Aegypti*. huic morbo medetur *donum Sapientiæ*, quæ rationes diuinas ſuggerit, vt cœleſtia ſapiant magis; deſipiant carnalia & terrena. Vocatur iſte morbus, ſtultitia: quæ verè eſt maxima in illa inappetentia diuinorum, prauaque æſtimatione. Num. 21.5.

II. Eſt *ruditas* ſiue obſcuritas quędam mentis circa res fidei capiendas; vnde exiſtunt dubia, perplexitates, torpor ad credendũ & ſperandum. Huic medetur donum *intellectus*, illuſtrans, nebulaſque diſsipans, vnde pacem & gaudium habeamus in credendo. II.

III. *Hæſitatio*, in ſubitis præſertim tentationibus. vnde periclitamur. Huic occurrit donum *Conſilij*, ſuggerens expeditam rationem euadendi: vt cùm Ioſeph *reliquit pallium* in manu adulteræ. III. Geneſ.39.12

IV. *Ignorantia*, & incircumſpectio, vnde à dæmone circumuenimur, & in fraudem inducimur. Opponitur donum *Scientiæ*, quo illuminati diſcernimus impoſturas Diaboli; carniſque & mundi fallacias. IV

V *Imbecillitas* animi ad ferenda damna potiùs, quàm peccandum, ſi vitæ aut rerum iactura ſit facienda. Roborat donum *Fortitudinis*, vt ſanctos Martyres. V.

VI. *Durities* cordis, ad compatiendum proximis, & ferendum ab eis quidpiam. Emollit donum *pietatis*. VI.

VII Motus *ſuperbiæ*, & *arrogantiæ* VII.

frænat *Timor Dei*: qui conſpicitur ex intelligentia iudiciorum diuinorum,& notitia illius Maieſtatis: vnde anima ſe humiliat. Studebo tam neceſſaria dona conſeruare, & in quauis illarum tẽtationum ad Spiritum ſanctum pro oportuno auxilio confugere. *Impulſus euerſus ſum, vt caderem, & Dominus ſuſcepit me.* *Pſal. 117. 13.*

PVNCTVM III.

Modus quo Spiritus S. ſuis donis iuuat.

IVVANT eadem dona ad proſequendum bonum etiam perfectum. 1. *Sapientia* ad diuinas perfectiones ſubtiliter intelligendas, cum guſtu affectuque amoris. 2. *Intellectus*, ad penetranda fidei myſteria, & quæ in eis latent altiſsimas rationes, ſimulque credenda certitudine tanta, ac ſi cernerentur, vnde copia ſuauiſsimarum cogitationum, quibus exardeſcit ignis ſalutaris in meditatione. 3. *Scientia* rerum creatarum, quatenus à Deo, & in ſe ſunt, atque in Deum ducunt, moreſque formant. Atque hæc tria dona iuuant vitam contemplatiuam, & illius exercitationes, quæ ſunt *Lectio, Meditatio, Oratio, Contemplatio.* ſed quia hæ ipſæ debent ſpectare pax in virtutum, accedit donum *conſilij*, quo dirigimur in illis, vt ſigillatim & in particulari concipiamus propoſita opportuna, & efficacia: alioqui vaga & arida erit mens, vt eſt apud Sapientem: *Sicut parturientis cor tuum phantaſias patietur, niſi ab altiſſimo fuerit emiſſa viſitatio.* *Eccl. 34. 6.*

Reſtant alia tria dona, quæ perficiunt nos

in operibus vitæ actiuæ erga proximos.

Donum *Pietatis* nos perficit, vt erga superiores, tanquam filij nos geramus, erga inferiores, vt matres, erga æquales, in visceribus charitatis. 5.

Donum *Fortitudinis* perficit nos ipsos ad ardua quæque pro diuino obsequio aggrediendo intrepidè. 6.

Donum *Timoris* in ordine ad Deum, per intimam reuerentiam illius maiestatis, gloriam ei reddendo pro omnibus bonis.

Inter hæc septem dona donum *consilij* medium est tanquam sol inter planetas, vtrique vitæ consulens, tùm contemplatiuæ, tùm actiuæ, vt in vtraque optimum eligamus, nec à Sathana, se in angelum lucis transformante, deludamur. Et quia periculosum est, sibimet credere ac fidere, eodem *consilij* dono impellimur, vt aliorum ductu præsertim superiorum dirigi velimus, iuxta illud; *Cor boni consilij statue tecum, credens quòd anima viri sancti enuntiat vera, quàm septtem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum.* *Eccle. 37. 17.*

MEDITATIO XXVIII.

De S. Stephano Protomartyre.

In Festo S. Stephani Protomartyris.

FVIT Stephanus post missionem Spiritus sancti inter celeberrimos post Apostolos, vnus ex septem Diaconis delectis ab Apostolis, de quo apud Lucam leguntur quatuor insignia. *Act. 6. 8.*

signia: 1. dona eximia ei collata. 2. quòd excellenter illis vsus fuerit. 3 extraordinarij fauores Dei erga illum. 4. exitus vitæ clarissimus, adde præmium. Ferè in alijs sanctis possunt similia considerari.

PVNCTVM I.

Liberalitas Spiritus S. in Stephanum.

DONA ei collata intelligi possunt ex eo, quod dicitur, *plenus Spiritu S.* In quo continentur quatuor ipsi nominatim attributa, quòd plenus esset gratia, sapientia, fide, & fortitudine. *Gratia*, qua Deo gratus & amicus erat in præcipuis. *Sapientia*, in diuinis excellenter percipiendis, communicandisque in alios. *Fide*, fiduciæ plena & operatrice mirabilium. *Fortitudine*, qua inuictus reddebatur in profitenda, propugnandaque veritate. Accepit ista à Deo gratis: sed, haud dubiè, disposuit se, vt acciperet, disponente illum ipsamet gratia Dei, quam per illius merita flagitabo, vt aliquo modo etiam ego replear Spiritu sancto, quod ille persecutori suo Paulo in terra adhuc positus impetrauit. Deinde considerandum, quàm benè vsus fuerit acceptis donis. 1. Sapientia, pro Christi gloria ad reuincendos Iudæos: vt *non possent resistere sapientiæ & spiritui, qui loquebatur*, iuxta Christi promissum: *Non vos estis qui loquimini, sed spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.* 2. *Fide* eminenti *faciebat prodigia & signa magna in populo*: ad confirmandam doctrinam. 3. *Fortitudinem* exhibuit singularem in cõcilio malignantium

Quomodo vsus donis suis.

1. Act. 6. 10.

2. Mat. 10. 20.

3.

Iudæo-

Iudæorum, intrepidè eos redarguens, & Christi gloriam prædicans, quãdo & *apparuit vultus eius tanquam Angeli*, quippe modestè, & grauiter, & seruata mentis & oris serenitate loquebatur, vt verum in eo esset illud Iob: *Lux vultus mei non cadebat in terram.* Non concidebat nec confundebatur, sed mira gratia atque constantia inter furentium contradictiones, & contumelias perseuerabat; obijciens illis, quod *semper Spiritui sancto restitissent, prophetas occidissent, &* ipsum Dominum: quare *stridebant dentibus in eum.* Iob 29.24.

PVNCTVM II.

EXIMII fauores, quibus illum Deus prosecutus est. Refert enim Scriptura: *Cùm esset plenus Spiritu sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei.* Vbi obserua, quòd plenitudo spiritûs, hoc est, gratiæ & sanctitatis, & intenta in cœlum mens per orationem, valent ad obtinendum eiusmodi extraordinarios fauores, quales, etsi non sunt expetendi, curandum tamẽ, ne illis reddamur indigni, sed aptemur potius: nam dispositiones illas promittit Dominus: *Effundam super domum Dauid, & super habitatores Ierusalem spiritum gratiæ & precum* 2. obserua, quòd dicitur: *Vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris Dei.* Ad hoc in primis datur cœleste lumen, vt Diuinitatis gloria in tribus personis, & Humanitatis in Christo exaltatæ dispẽsatio intelligãtur; nam *hæc est vita æterna, vt cognoscant te* Ioan. 17.3.

Fauores extraordinarij.
I.
Act 7.55.
II.

Deum

Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. Vidisse autem dicitur, quo notatur sublimior intelligentia diuinorum, qualem significat Paulus, cùm dicit: *Nos verò omnes reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur.* (vtique per amorem) *à claritate in claritatem tanquam à Domini spiritu* Nempe proficiendo semper à lumine in lumen, & de virtute in virtutem, operante Spiritu sancto. 3. Visio hæc à Deo concessa fuit tunc Christi Athletæ: primò, vt remuneraret illius constantiam in reddendo testimonium Christo. Nam solet etiam nunc vicem reddere, etiam centuplam in hoc sęculo. Secũdò, ad roborandum magis pugnantem: vnde Christus se exhibet stantem, quasi ad auxiliandum paratum. Tertiò, vt conspecta veritate eorum, quæ annunciabat, magis magisque accenderetur ad testificandum. Vnde erumpit clamans: *Ecce video cœlos apertos, & Iesum stantem à dextris Dei.*

2. Cor. 3. 18.

III.

PVNCTVM III.

1. Patitur pro Deo.

MORS Stephani pretiosa. 1. sumpsit occasionem ex illo fauore singulari, quo se Christus illi exhibuerat, sicut & venditio Ioseph Patriarchæ ex viso diuinitus oblato. Ita Deo gratum est, vt causâ illius patiamur, siquidem eò dirigit impertitos fauores. Vnde & nos quoque debemus eadem referre, vt comparemur ad plus patiendum.

2. 2. per summum furorem est illata ei mors: nam pro eo,

quòd debuissent in cœlum oculos leuare, vbi Christus se ostendebat, etiam aures obturauerunt, ne verba audirent dicentis, se *videre Christum stantem à dextris Dei*: atq; impetu facto extra ciuitatem eiecerunt, & lapidibus necarunt. quos ille placidissimè excipiebat fixus in cœlo: vnde & lapides ei dulces fuerunt. contingat etiam mihi, vt præ gustu contemplationis Dei dulcescant labores & dolores.

Martyriũ S. Stephani quale?

Pvnctvm IV.

ORAT pro lapidatoribus suis. Imitatur Magistrum & præceptum illius exequitur: *Orate pro persequentibus vos*. Spiritum quoq; suum cõmendabat exemplo Magistri. Orat autem instanter, quippe *flexis genibus, & voce magna clamans*: cùm pro se stans orauerit, nec tali clamore: quippe necessitas erat maior; & illi obsistebant gratiæ tulit autem fructum Conuersionem Pauli; priùs tamen pro se orauit, quàm pro inimicis: cùm Christus priùs pro inimicis: tum verò spiritum suum Patri commendauerit: nam Christus non egebat gratia in eo transitu; sed Stephanus, qui antè de se debuit esse sollicitus; orans pro inimicis, meretur exaudiri pro seipso. Tandem de eo dicitur: quòd *obdormiuit in Domino*; in charitate & vnione cum Deo vel pro confessione Domini *Beati, qui in Domino moriuntur: opera enim illorum sequuntur illos* Singulariter Stephano conuenit: *Posuisti*

Feruor S. Stephani.

Matt.5.44.

Orat pro se stãs, pro inimicis flexis genibus.

Apoc.14.13.

Psal.20.4

Domine super caput eius coronam de lapide pretioso.

In Festo Conuersionis S. Pauli.

MEDITATIO XXIX.

Conuersio Pauli.

PVNCTVM I.

QVALIS fuerit. summus persecutor, vt præ zelo contra Christum *custodiret vestimenta lapidantium Stephanum*. quin, vt testatur Lucas, *deuastabat Ecclesiam per domos intrans, & trahens viros & mulieres tradebat in custodiam*. In quo impletum: *Beniamin lupus rapax, manè comedet prædam, & vespere diuidet spolia*. manè & vespere, semper in hoc intentus, vt laniaret. Nec contentus Hierosolymis id agere, Damascum petijt, vt inde vinctos adduceret, *spirans minarum & cædis*.

Act. 7. 57. *Cap.* 8. 3. Saulus quantus peccator. *Gen.* 49. 27. *Act.* 9. 1.

Primò quidem permisit Deus, Saulum ita insanire, vt quoniam ad magna illum elegerat, sic fundaret illum in magna humilitate, quando meminisset, qualis fuisset: quod & memorabat humili grataque recordatione: *Qui prius blasphemus fui & persecutor & contumeliosus*. vnde etiam se vocabat *minimum Apostolorum, & indignum vocari Apostolum, quòd persecutus esset Ecclesiam Dei*. Hunc fructum humilitatis ex peccatis præteritis colligere oportet. quod qui facit, de eo dicitur: *Melior est iniquitas viri, quàm mulier benefaciens.*

Cur permiserit Deus Saulo persequi Ecclesiam. 1. *1. Tim.* 1. 13. *1 Cor.* 15. 9. *Eccl.* 42. 14.

ciens. Vir est, qui ex peccatis surgit ardentior, mulier, qui languet in opere bono.

Secundò, vt ipsemet ait, *Ideò misericordiam consecutus sum, vt in me primò ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui credituri sunt illi in vitam æternam.* nec modò patientiam in sustinendo, sed charitatem in amando tam infestum inimicum; bonitatem inuocando ita auersum, & fugientem; potentiam in rebellem compellendo; misericordiam in recipiendo pœnitentem; gratiæ vim in commutando in virum alterũ. Et voluit, sicut in teera degens insignes peccatores verbo conuertit, Magdalenam, Matthæum, Zachæum: ita è cœlo documentum dare eiusdem pietatis, vt peccator non diffidat. II. Causa. 1. *Tim.* 1.16.

Tertiò demum ad exemplũ nobis, ne sinamus nos abripi ab impetu vehementis naturę, vel ab indiscreto zelo, vel ab ira, quamuis per boni speciem, vti Paulus. ac si tale quid contingat, redeamus ad cor, Christo dante, quàm primùm, & feruenter. III. Causa.

PVNCTVM II.

CHRISTVS apparet Saulo appropinquanti Damasco. de qua apparitione ipse scribit: *Nouissimè autem omnium tanquam abortiuo visus est & mihi,* id est, tanquam immaturo fœtui, & præter ordinem, ac violenter edito. Mira Dei charitas & dignatio, quòd iam à dextris Maiestatis sedens in excelso Charitas Christi erga Saulum. 1. *Cor.* 15.8.

ipsemet Christus in vero suo corpore se præsentem exhibuerit acerrimo persecutori. Nam quòd Apostolis post resurrectionem apparuerit, minus fuit, tum quia terras nondum reliquerat, tùm quia amantibus & desiderantibus ipsius præsentiam. Verè impleuit illud pastoris boni officium, qui *relictis*

Luc.15.4.

nonaginta nouem ouibus in deserto, vadit ad illam, quæ perierat, quanquam deseruisse cœlum non est credendus. Multum est, quòd *in-*

Isai.65.1.
Rom.10.20

ueniri se faciat *à non quærentibus*; at quòd etiam à persequentibus, id verò est supra omnem modum.

Proprietates illustrationum cœlestium.
1.

Deinde considerandus apparitionis modus. 1. *subitò circumfulsit eum lux de cœlo.* Subitò, inquit, non solùm, quia repentè, instar fulguris, sed, quia inopinanti, & immerenti contigit. Sic Deus agit, vt est apud Iob:

Iob 36.32.

In manibus abscondit lucem, & præcipit ei, vt rursus adueniat. Annunciat de ea amico suo, quòd possessio eius sit, & ad eã possit ascendere.

2.

2. Immissa est lux, *cùm iã appropinquaret Damasco*, in ipso aggressu intercipiens conatus. Aliàs Deus peccatoribus sepit viam spinis, vt reuocet ad se obijciens difficultates, & impedimenta cupiditatibus. Saulum blandè allexit, luce perfusum. Et accidit circa *meridiem*,

Act.22.6.

vt ipse refert, qua hora Christus crucem subijt, nempe in feruore charitatis præuenit illum Deus: quod agnoscens ipse Paulus ait:

Gal.2.20.

quòd viuo in carne, in fide viuo Filij Dei, qui dilexit me & tradidit semetipsum pro me. Ali-

ter etiam in meridie id factum, cùm ad summum peruenerat persecutoris rabies. quo augetur beneficij magnitudo, & Paulus dicere iure potuit: *Nisi quia Dominus adiuuit me, paulò minùs habitasset in inferno anima mea.* Psal. 93.17.
3. *Circumfulsit eum*: quaqua versus vallauit, vt nusquam pateret ad alia intuitus, nisi per eam lucem. Id fit, quando anima sic est illustrata, vt nihil extra Deum, nisi propter Deum cogitet aut velit. 4. blandè compellat: *Saule, Saule, quid me persequeris?* nomine proprio appellat, vt notum, & ad emolliendum. Causam rogat, veluti paratus satisfacere, si quam dederit, persequendi. Ita Iob: *si contempsi subire iudicium cum seruo meo, & ancilla mea, cùm disceptarent aduersum me*; quæ est suprema dignatio: & id facit Deus cum peccatore. Porrò persecutionem seruorum suorum ducit suam; &, qui in cruce non est questus de crucifixoribus suis, nunc queritur de membris suis. Felix peccator, cui Deus ita ad cor loquitur, vt intelligat, quem offendit.

Iob 31.13.

PVNCTVM III.

Cognitio Dei & suipsius

PAVLI interrogatio, *quis es Domine?* qui interiùs à Deo illuminatur, continuò appetit magis magisque nosse eum, qui loquitur in ipso, Dominum autem vocat pro reuerentia erga eum iam concepta. *Respondet ei Dominus, ego sum Iesus Nazarenus, quem tu*

persequeris. Vbi duo aperit: Et quis ipse sit, & qualis sit Saulus. Ego, inquit, sum Saluator, & tu Saluatoris persecutor. Hoc intelligat probè peccator, vnde bonitas eminet Dei, qui ita benignus est erga contemptores sui, & iniquitas peccatoris, qui talem non veretur offendere. O nouerim te, Domine, & nouerim me, vt te solùm amem, detester verò meipsum. Addidit Dominus: *Durum tibi est, contra stimulum calcitrare.* nam tibimet noces, te cruentas, non exstimulantem. Ita qui obsistunt motionibus diuinis, suo malo faciunt.

PVNCTVM IV.

Act. 9. 6. Stupor Sauli.

EFFECTVS diuini responsi: *Et Saulus tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere?* Tremit ex conscientia facti, stupet de misericordia Dei erga se; & quòd ita cæcutiuerit. Hæc duo operatur diuina lux in anima peccatoris. *Illuxerunt coruscationes tuæ, commota est, & contremuit terra.* Offert tandem se paratum ad omnia. *Hæc mutatio dexteræ Excelsi.* Nolim Domine, me interroges, vt cæcum illum: *quid tibi vis faciam?* sed tu mihi dicito, *quid me vis facere?* quia non mea, sed tua debet voluntas fieri.

Psal. 76. 19. & 96. 4.

Psal. 76. 11. Luc 18. 41.

Interrogatio Sauli qualis?

Iubetur itaque ingredi ciuitatem, ibi docendus, *quid oporteat eum facere.* Vult Deus per otium, & accuratè, nos cognosce-

re diuinam voluntatem, non obiter, & per functoriè.

Tandem ex comitibus non dicitur aliquis conuersus, sed quòd *stupefacti stabant, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.* Ea est profunditas diuinorum consiliorum. Quanquam nec indicium vllum datur, quòd omnes permanserint in perfidia, neque est verosimile, quin à Saulo postea instructi, saltem aliqui in Dominum crediderint.

MEDITATIO XXX.

De ijs, quæ secuta sunt Sauli conuersionem.

Pvnctvm I.

Svrgit *de terra: apertisq; oculis nihil videbat, ad manus autem trahentes introducunt Damascum.* 1. Iacuerat toto tempore visionis in terra prostratus à lumine & voce. Humiliari enim debuit, & cum reuerentia excipere mandatum Dei. sed & in talibus debilitari solent vires corporis, vt contigit Danieli, & Iacob *claudicauit* ex visione Dei. Languet caro, vigente spiritu. 2. Ad iussum dicentis: *Surge*, resumptis viribus, surrexit, non è terra tantùm, sed ex terrenis affectibus, roboratus Spiritu. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* 3. *Apertis oculis, nihil videbat:* quia mens cælitus illustrata, despicit terrena, & ad ea non attendit, nec mouetur.

Act. 9.8. & 22.11.

1. Humiliatur Saulus.

Dan. 10.8. *Gen. 32.31.*

2. Obedit Deo.

Ephes. 5.14. *Act. 22.11.*

3. Fit cæcus corpore.

PVNCTVM II.

Actor. 9. 9.
1. Mysterium tridui Siu-l

QVID egit illo triduo à visione? *Erat ibi tribus diebus, non videns, & non manducauit, neque bibit*, sed orauit, vt Christus Ananiæ dixit: *Ecce orat.* 1. Tribus diebus erudiri debuit de Mysterio SS. Trinitatis, in cuius nomine baptizandus erat. Et sicut Christus triduo iacuit in sepulchro ante resurrectionem suam: ita Paulus in illo secessu contemplationis, priusquam resurgeret per Baptismũ. Ac Apostoli per decem dies præparati sunt ad recipiendam plenitudinem Spiritus sancti. Paulus autem triduo tantùm; quòd festinaret Deus illum adhibere ad opus prædicationis. 2. Præparatio fuit triplex: visus exterioris priuatio, & abstractio à visibilibus, ieiunium, oratio. 3. Illo triduo eruditus est à Christo de omnibus excellenter, non externo magisterio, sed interno. Vnde ait: *se non ab homine accepisse & didicisse Euangelium, sed per reuelationem Iesu Christi.* Et hoc ipsum indicauit Ananias, cùm ad eum veniens dixit: *Deus præordinauit te, vt cognosceres voluntatẽ eius, & videres iustum, & audires vocem ex ore eius, quia eris testis illius ad omnes homines, eorum, quæ vidisti & audisti.* Et inter alia etiam didicit: quòd per *Ananiam visus ei foret restituendus.*

v. 11.
2.
3. Gratiæ Saulo datę. *Galat.* 1. 12. *Actor.* 22. 14
Act. 9, 12.

PVNCTVM III.

1. Modi reuelationem varij.

ANANIAS interpellatur à Domino. 1. Monetur in visu vel somno, cùm Saulus

vigilans vocatus fuisset. nempe siue vigilantes, siue dormientes, decet nos ita esse compositos, vt idonei simus recipiendo diuino lumini. *Nox illuminatio mea in delitiis meis.* Et, *ego dormio, sed cor meum vigilat.* 2. Designatur vicus, vbi diuersabatur Saulus, quòd vocaretur *Rectus*, & dominus domus *Iudas*, quod est confessio, siue peccatorum, siue diuinæ laudis. Aptè omnia, nam ceperat gressus suos rectos facere, & agnoscés sua peccata, laudabat Patrem misericordiarũ. 3. Iubetur Ananias adire Saulum, nõ accersire ad se, quia ægrotus adeundus est à medico, & quia vult Deus quæri oues suas. & quadrat nomen *Ananiæ*, quod est *Nubes Domini*, quales esse debent prædicatores, nempe veloces, agilesque, & imbre cælesti pleni, ad irrigandas animas.

Psal. 138. 11. *Cant.* 5. 2.

2. Mysterium in vocibus.

3.

Pvnctvm IV.

Ananias obtendit difficultates, quas diluit Dominus. 1. Ait: *Domine audiui de viro hoc, quanta mala fecerit.* Non oportet conceptas opiniones de proximo, præsertim ex solo auditu, tenaciter retinere, maximè cùm potuerit interea emendari. Et Ananias audierat ex ore Domini de Saulo, *Ecce orat*: quod erat signum mutatæ mentis. 2. Videtur Ananias affectu humano ductus, quòd timeret sibi à lupo. Vnde velut interrupit initio sermonẽ Domini, obijciendo difficultates. Licet quidem difficultates proponere, vt discamus modum eas vincendi; non verò, vt de-

1. Fallacia iudicia relinque.

2. Tergiuersatur Ananias.

clinemus executionem mandati. Neque Ananias sic proposuisse putandus est, sed vt cognosceret, quo modo agendũ sibi cũ Saulo. 3. Dominus respondit: *Vas electionis est mihi iste.* Verè electionis, hoc est, modo singulari, nullisq; eius meritis electum, & ad summa quæq; electum. Vas autem, hoc est, instrumentum, *ad portandum nomen meum coram gentibus, & regibus, & filijs Israel*: & quod de Sole dicitur: *Vas admirabile, opus excelsi.* Nec portabit modò nomen meum, sed pro illo etiam multa patietur. *Ostendam enim illi quanta eum oporteat pati pro nomine meo.* Recenset ipsemet, qui tulit: *In laboribus plurimis, in carceribus abundantius. &c.* Et quidem iure optimo ita Deus disposuit. Primò, vt lueret in se, quæ alijs intulerat sanctis, & per hæc præpararetur ad insignem gloriæ coronam, ipsi à Deo destinatã. Deinde, vt discamus extraordinarios gratiæ fauores non conferri, nisi multa pro Christo passis, aut per afflictiones disponi hominẽ ad illos. Denique, ne foret discipulus supra Magistrum, aut Apostolus, præ eo, qui misit illum.

3. Christi ad eum responsio.

Eccl. 43. 2.

2. Cor. 11. 23.

PVNCTVM V.

ANANIAS exequitur mandatũ Domini. 1. Adit Saulum. potuerat Deus, qui tam potenter vocauerat, absq; ministerio cuiusquam reddere Saulo visum, sed amat subiectionẽ in quolibet, quantumuis magno. Vnde etiam per Ananiam Saulo denuntiat, quòd esset munus eius, *testificari de Christo in omne*

Suauis prouidentia Dei. 1.

gentes.

gentes. Compellat Ananias eum benignè, vocans *fratrẽ*: sed cũ authoritate tamẽ agit: *Saule frater respice, Deus præordinauit te, vt cognosceres voluntatem eius, exurge, baptizare, & ablue peccata tua, inuocato nomine ipsius.* Actor. 22. 13. 2. Voluit Deus, illuminari eum ante baptismũ, vt magis gauderet, conspecto baptizante, & inde intelligeret effectum baptismi, qui illuminat, & squamas peccatorũ abstergit. Accepit simul donum linguarum, aliaq; Apostolis impertita. Quomodo exultauit? quas Deo gratias egit? pro Epistolis autẽ, quas attulerat ad vinciendos credentes, ipse factus est viua epistola, ad Christi gloriam euulgandam. 3. *Continuò ingressus synagogas prædicabat Iesum, quoniam hic est Filius Dei. Non acquieuit carni, & sanguini*, vt ipse ait, sed absque respectu suorum (quibus leuis, & inconstans videri poterat, & quorum indignationem ac persecutionẽ metuere) tanquam musto plenus statim prosilijt, vt Apostoli, post acceptum Spiritum sanctum; *& conualescebat, & confundebat Iudæos affirmans, quoniam hic est Christus.* Ita nimirum redimere volens priorem culpam, & resarcire damna illata, implereque, quod alijs postea ipse præscripsit: *Sicut exhibuistis membra vestra seruire immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitiæ in sanctificationem.*

2. Baptismi virtus ostẽditur.

3. Feruor Sauli conuersi. *Actor. 9.* *Gal. 1. 16.*

Rom. 6. 19.

MEDI-

MEDITATIO XXXI.

Illustres Pauli virtutes.

PVNCTVM I.

Paupertas B. Pauli. 1. *Tim.* 6.8. 2. *Cor.* 6. 10.

PAVPERTAS eximia. 1. reliquit omnia, vt cæteri Apostoli; & impleuit, quod suasit: *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus*; &, *tanquam nihil habentes, & omnia possidentes*: nam bonum paupertatis erat ipsi præ totius mundi possessione. 2. sustinuit multam egestatem; *in fame, & siti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate* 3. ne grauaret fideles, cùm posset viuere de Euangelio; *sibi, & socijs victum labore manuum* quæsiuit.

c. 11. 27.

2. *Thess.* 3. 8.

PVNCTVM II.

1. Castitas. 1. *Cor.* 7. 7

CASTITAS inconcussa. 1. se proponit exemplum cælibatus: *Volo omnes vos esse, sicut me ipsum: vt essent sancti corpore & spiritu; & possent sine impedimento Dominum obsecrare.* 2. noluit *mulierem circumducere* (quod alij faciebant) quę sibi necessaria suppeditaret, ad cautelam & exemplum. 3. Probatus fuit tentationibus, *Angelo Sathanæ eum colaphizante*; & roganti pro liberatione responsum fuit: *Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur*: nempe, dum oppugnata vincit. Et continet tentatio hominem in humilitate: *Ne magnitudo*, inquit, *re*

2. *c.* 9. 5. 12.

3. Interna pugna. 2. *Cor.* 12. 7.

uelati-

uelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis. Eodem spectat, quod dicebat: *sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ.* Verùm, vt alibi ait: *Deo gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.* Rom. 7. 22. 1. Cor. 15 17

PVNCTVM III.

Pœnitentia

MORTIFICATIO carnis, & sensuum, custos castitatis, ait enim: *Ego sic pugno, non quasi aërem verberans; sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne cùm alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar.* Et alibi: *semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes, vt & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris.* Nam ille multa tulit in corpore suo propter nos. Vnde etiam dicebat: *Ego stigmata Iesu in corpore meo porto,* ipsum imitor ferendis carnis afflictionibus. 1. Cor. 9. 26. 2. Cor. 4. 10. Gal. 6. 17.

PVNCTVM IV.

Humilitas B. Pauli.

I. S: infimũ elegit.

HVMILITAS demissisima. I. Nam sibi alios præferebat: *Christus venit peccatores saluos facere, quorum primus ego sum* Et: *Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus.* Et: *mihi omnium sanctorum minimo data est hæc gratia* Sanctorum, inquit, id est, credentium. Videlicet considerabat in se quod suum erat, peccata: non dona gratiæ, quæ erant Dei. In alijs autem gratiam suspiciebat, non infirmitatem naturæ attendebat. 1. Tim. 1. 15. 1. Cor. 15. 9. Ephes. 3. 8.

II. Confitetur peccata. 1.Tim 1. 13. Actu.22.19. 2.Cor.12.11. V.6.

II. Palàm sua peccata confitebatur, *Blasphemus fui, & persecutor & contumeliosus, & persequebar Ecclesiam Dei.* Et: *Cùm funderetur sanguis Stephani, ego adstabam; & consentiebam, & custodiebam vestimenta interficientium illum.* Quod si pro se dicere cogeretur: inuitus faciebat: *Factus sum insipiens: vos me coegistis.* Et reticebat tamen multa: *Ne quis*, inquit, *me existimet supra id, quod videt in me, aut audit aliquid ex me.* Nimirum humilis est promptus ad sua imperfecta manifestanda: tardus ad ea, vnde commendatur; quod ipsum, cùm facit: humiliat se, dum idcirco ab aliquibus vanus reputatur.

III. Deo gloriam tribuit. 1.Cor. 15.10. 2.Cor.12. 5. Act 14.13. 1. Cor.4 7.

III. Bona, quæ habere se nouerat, in Deum referebat. *Gratia Dei sum id, quod sum Abundantius omnibus laboraui; non ego, sed gratia Dei mecum.* Et: *Pro me nihil gloriabor, nisi in infirmitatibus meis.* Et cùm ei deferrentur diuini honores, scissa tunica exiliens in turbas clamabat: *Viri, quid hoc facitis; Et ego homo mortalis sum similis vobis.* Meminerat illud suum: *Quid habes, quod non accepisti? &, si accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?*

IV. Timor in seipsum. v.4. c.9. 27. Colos 4.3. Rom. 15. 30. Coloss. 4.3.

IV. Quòd sibi non fideret, sed sancto timore afficeretur. Vt cùm dicebat: *Nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum.* Et: *ne fortè reprobus efficiar.* Et idcirco studiosè petebat preces fratrum pro se; & ne per se aliquod obijceretur impedimentum diuinę circa se, & Euangelium dispositioni. Et tandem cùm ac-

cepis

cepisset Euangelium à Christo, subiecit se alijs Apostolis, *ne fortè in vacuum curreret* — Galat. 2.2.

V. Quia gaudebat contemni se: *Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Et: *Pro minimo mihi est, vt à vobis iudicer, aut ab humano die.* Et: *An quæro hominibus placere? si adhuc hominibus placerem* (placere quærerem,) *seruus Christi non essem.* — V. Mundum contemnit. 1 Cor. 4 3. Galat. 1. 10.

PVNCTVM V.

PATIENTIA inuicta. 1. Labores fuerunt maximi. *Grauati sumus supra modum & supra virtutem, ita vt tæderet nos etiam viuere, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus. foris pugnæ, intus timores.* 2 Sic ferebat: vt ad maiores paratus esset: *Ego non solùm alligari, sed & mori paratus sum propter nomen Domini Iesu.* 3. inter labores fiduciâ magnâ erigebatur in Deum: *Vt non simus confidentes in Deum nobis, sed in Deo, qui nos de tantis periculis eripuit, & eruit; in quem speramus, quoniam & adhuc eripiet.* Et, *scio abundare & penuriam pati: omnia possum in eo, qui me confortat.* 4. Reficiebatur diuinis solatijs: *Benedictus Deus, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, vt poßimus & eos consolari, qui in omni pressura sunt.* Et: *Repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.* Et: *Placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumelijs, in neceßitatibus, in persecutionibus, in angustijs pro Christo.* Sic Deus compensat tolerantiam. — Patientia. 1. 2. Cor. 1. 8. c. 7. 5. 2. Actu. 21. 13. 3. 2. Cor. 1. 9. Philip. 4. 11. 4. 2. Cor 1. 4. c. 7. 4. c. 12. 10.

PVNCTVM VI.

Oratio & contemplatio.
1.
Rom. 1. 9.
1.Tim. 2. 8.
2.
1.Cor.14.15
Phil.3. 20.
3.
2 Cor.12.2.
v 7.
c.2.12 7.
c.5. 13.
4.

ORATIO & Contemplatio. 1. aſsiduè orabat. *Teſtis eſt mihi Deus, quòd ſine intermiſsione memoriam veſtri facio ſemper in orationibus meis.* quod & alijs ſuadebat: *Volo vos orare in omni loco leuantes puras manus ad Deum* 2. orabat affectuosè, nam dicebat: *Orabo ſpiritu, orabo & mente.* Videlicet *conuerſatio eius in cœlis erat.* 3. contemplatio eius fuit altiſsima: *Raptus ad tertium cœlum, audiuit arcana verba: quæ non licet homini loqui.* ait: *Ne magnitudo reuelationum extollat me.* & illud: *ſi mente excedimus Deo,* vbi ſignificantur extaſes mentis. 4. Hinc prouenerunt altiſsimi ſenſus, quos de Chriſto, & eius gratia, de arcanis prouidentiæ, de Deo, & Angelis, deque alijs rebus protulit: & inde factum: vt omnia alia parui penderet: *Exiſtimo omnia detrimentum, propter eminentem ſcientiam Ieſu Chriſti Domini mei, & arbitror vt ſtercora.* Age anima mea, contende in ſtudium orationis, vnde affluit tanta bonorum copia.

PVNCTVM VII.

Amor vnionis cum Chriſto.
Gal.2. 19.

CHARITAS erga Chriſtum: quâ erat ei ſummo vnionis gradu coniunctus; quod expreſsit, dicens: *Chriſto confixus ſum cruci. Viuo autem iam non ego, ſed viuit in me Chriſtus.* Vbi ſignificantur duo vnionis modi; alter per amorem crucifixi, eiuſque imitandi in

omnibus

omnibus studium. Vnde dicebat: *Non iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum*: Hoc cogitat, hoc loquitur, hoc agit, vt se conformet crucifixo. Alter modus est abstractior, ac si Christus, eius anima esset, omniaq; in ipso operaretur. *Viuo ego, iam non ego: viuit verò in me Christus*. O tunc beatum meum viuere, si Christus in me viuat, non ego. 1.Cor.2. 2.

Ab hoc amore veniebat ille feruor: *quis nos separabit à charitate Dei?* vbi enumeratis aduersis omnibus, cócludit: per nullum eorum, nec per omnia simul, se tantillum dimoueri vnquam posse. *Multæ*, videlicet, *aquæ nō poterunt extinguere charitatem, neq; flumina obruent illā*. Est *ignis, qui nunquam dicit; sufficit*. Rom. 8. 35. Cant.8,7. Prou.30.16.

PVNCTVM VIII.

CHARITAS feruens erga proximos. 1. Hæc ex charitate Christi accendebatur in corde ipsius: vnde dicebat; *Charitas Christi vrget nos*. 2. Præ se tulit eam varijs modis. Nam Ephesеos alloquens ait: *per triennium nocte & die non cessaui, cum lachrymis monens vnumquemq; vestrum*. Et: *Omnium me seruum feci, vt plures lucrifacerem*. Et: *Per omnia omnibus placeo, non quærens, quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant*. Ideò tot peregrinationes suscepit, & tot labores exantlauit. 3. Inde afficiebatur alienis malis tanquam proprijs: *Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego* Zelus animarum. 1. 2.Cor.5.14. 2. Act. 20.31. Cor.9.19. 22. c.10.33. 3. 2.Cor.11.29

non vror? Et: *Tristitia mihi magna est, & continuus dolor cordi meo propter Iudæos incredulos.* Et: *filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.* 4. Anteferebat salutem proximorum suo spirituali commodo dicebat enim: *Dissolui, & esse cum Christo, multò melius: permanere autem in carne, necessarium propter vos.* Quin *optabat anathema esse à Christo pro fratribus.* 5. non excludebat eius charitas inimicos: *Maledicimur, & benedicimus: blasphemamur, & obsecramus. Superimpendar pro animabus vestris: licèt plus vos diligens minus diligar.* Non ægrè ferebat, quòd alij prædicarent Christum, ad ipsius inuidiam & pressuram: sed *in hoc*, inquit, *gaudeo & gaudebo, vt Christus annuntietur, siue per occasionem,* siue per veritatem.

Rom. 9. 2. Gala. 4. 19. 4. Phil. 1. 23. Rom. 9. 3. 5. 1. Cor. 4. 12. 2. Cor. 12. 15. Phil. 1. 18.

PVNCTVM IX.

EX ista charitate oriebantur aliæ virtutes. I. Obedientia ad nutum, cum aliquo se conferre iubebatur; licet se offerrēt difficultates, & pericula: nec inde gloriabatur. *nam si,* inquit, *euangelizauero, non est mihi gloria; necessitas vero mihi incumbit; & Væ mihi, si non euangelizauero.* Meminerat illud. *Cùm feceritis omnia, dicite: serui inutiles sumus, quod debuimus fecimus:*

Aliæ virtutes. I. Obedientia. 1. Cor. 9. 16. Luc. 17. 10.

II. Circumspectio verborum *Non sumus adulterantes verbum Domini, sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo in Christo loquimur.* Ita agebat siue in prædicando, si-

II. Solicitudo. 2. Cor. 1. 17.

do, siue in conuersando: quippe semper habens Deum in intentione sua.

III. Studiũ proficiendi semper in melius: *Ego me nõ arbitror comprehendisse. Vnũ autem, quæcunq; retro sunt obliuiscens, ad ea verò, quæ priora sunt, extendens me ipsum ad destinatum persequor brauium supernæ vocationis Dei.* III. Desideriũ profectus. *Phil.3.12.*

IV. Dexteritas in tenendo medium, inter virtutes, quæ ægrè copulantur, puta inter humilitatem & magnanimitatem; inter mansuetudinem, & zelum; inter misericordiam & iustitiæ rectitudinem. IV. Dexteritas.

V. Desiderium æternorum. Gemebat libertatem filiorum Dei expectans *Mihi viuere Christus est, & mori lucrum. Voluntatem habemus magis peregrinari à corpore. & præsentes esse ad Dominum, & ideo contendimus, siue absentes, siue præsentes, placere illi.* V. *Phil.1.21.* 2.*Cor.5. 8.*

VI. Fiducia obtinendæ beatitudinis. *Bonũ certamen certaui: in reliquo reposita est mihi corona iustitiæ.* Hinc illa alacritas per omnem vitam ad offerendum se in pericula. *semper nos qui viuimus, in mortem tradimur propter Iesum.* Et: *quotidie morior per vestram gloriam fratres, quam habeo in Christo Iesu.* VI. Fiducia. 2.*Tim.4.7.* 2.*Cor.4.11* 1.*Cor.15.31*

VII. Constantia moriendi cuius mors ideo lenior à Deo ordinata fuit, quòd tota vita fuisset crux. VII.

MEDITATIO XXXII.

Vocatio Cornelij, & visum Petri, de vocatione Gentium.

PVNCTVM I.

I. Cornelij virtutes ad Baptismũ. *Actu.* 10. 1.

QVOMODO Cornelius se disponebat ad fidem, & vocationis modus. 1 dicitur fuisse *religiosus*, nempe sedulus circa cultum Dei; nam etsi gentilis, verum Deum colebat. 2. *timens Deum*; cauẽs peccata, quibus Deus offenditur: ac eius exemplo, tota domus erat talis. 3. *faciens eleemosynas multas plebi.* 4. & *deprecans Deum semper*, frequenter, & statis horis. Vnde hora nona oranti adfuit Angelus. Talia is faciebat præuentus gratiâ Dei, vt per ea præpararetur ad percipiendum, quod ipsi deerat.

II. Modus vocationis. *Hebr.* 1. 14. *Tob.* 12. 12.

Modus vocationis fuit *per Angelum*, manifestè hora *diei nona apparentem*. Nam *sunt administratorij spiritus in salutem hominum*: & ipsi *offerunt orationes & bona opera nostra ante Deum*. 1. dicit Cornelio: *Orationes tuæ, & eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei.* videlicet *oratio humiliantis se nubes penetrabit; & donec propinquet, non cõsolabitur; & non descendet, donec Altißimus aspiciat.* Rursum: *Conclude eleemosynã in sinu pauperis: & hæc pro te exorabit ab omni malo.* 2. iubet accersere Petrum; & ab eo discere,

(margin: 1. 2. 3. 4. beside points 1–4; 1. *Actor.* 10. 4. *Eccl* 35. 21. *Eccl.* 29. 15. 2.)

quid

quid oporteat ipſum facere. Non Angelus e-um docet;ſed remittit ad hominem, vt commendetur ſubordinatio inter nos, & humilis ſubiectio *Miſit ergo Cornelius duos ex domeſticis, & militem timentem Deum.*

PVNCTVM II.

PETRVS ſub aduentum nuntiorum orat: *Aſcendit autem in ſuperiora domus hora ſexta, vt oraret.* Locus ſecretus ad orationem quæri debet *Intra in cubiculum, & , clauſo oſtio, ora Patrem tuum.* Tempus etiam aptum, & ſtatum debet eſſe. Antiquis fuêre in vſu hora tertia, ſexta, & nona: vt Danieli, & Dauidi; & maximè Apoſtolis. Tertia ob ſpiritus ſancti aduentum; Sexta, quòd tunc erat Chriſtus cruci affixus; Nona, qua exſpirauit, atque ad Inferos deſcendit. Conſtituam mihi certa tempora, quibus reliqua negotia poſtponam. *Inter orandum cecidit ſuper Simonem mentis exceſſus,* qui eſt abſtractio à ſenſibus; & ſupra naturæ conditionem eleuatio quædam animæ ad ſuperna contemplanda. Solet Deus maximè inter orandum ita ſe communicare.

Modus orandi.

Matt. 6. 6.

PVNCTVM III.

VISVM Petro oblatum. Sicut inter nos agês Dominus vtebatur parabolis, ad repræſentandas res: ita nunc per obiectas imagines idem facit: ita cum Ioanne in Apocalypſi, & iam cum Petro agit. Nos talia requirere non cõuenit: iuuat tamen myſteria Chri-

Similia ſpiritalia.

iti Humanitatis repræsentare nobis ad meditandū, efformatis per imaginationē eiusmodi imaginibus: in quibus velut res cernamus sed citra capitis offensionem & vitata illusione. I. *in linteo quatuor initijs submisso de cælo in terrā, inerāt quadrupedia & serpentia terræ & volatilia cœli.* Linteum est Christi humanitas, quam de cœlo veniens assumpsit. Ad linteum istud colligūtur ex quatuor cœli plagis mortales, dum per Baptismum Christo incorporantur, eiusque fiunt membra: Omnia insunt animalia, quia nemo excluditur, si velit: & nominatim exprimuntur tria illa genera, quibus notantur auari, carnales, & superbi: quos non auertitur Christus, sed sanctificat.

II. Occide, manduca, mysticè quid?

II Facta est vox ad Petrum: *surge, occide, & manduca.* Occidere iubet peccatores, vt peccato moriantur: manducare autem illos, hoc est, Christo incorporare per nouam vitā.

III. Responsio Petri.

III. Auersatur Petrus, quia, inquit, nunquam manducaui commune & immundum. Erant quippe ibi multa ex animalibus lege prohibitis: Sed non animalia, sed per illa significatas intelligebat Deus gentes, quæ Iudæis habebātur immundæ. Igitur respondet: *Quod Deus sanctificauit, tu commune ne dixeris.* quo significauit, gentibus etiam communicari oportere gratiam Euangelij. Deus sanctificauit, eò quòd elegit, vt participarent gratiam. Hoc esto motiuum, vt non auerseris vllum peccatorem: sed lucrari magis satagas,

quando

quando Deus omnes recipit.

IV. *Per ter* factum esse dicitur, vt Petrus detrectaret manducare, & nihilominus iuberetur: sicut tertiò interrogatus fuit de charitate, *Amas me?* voluit Deus docere, ratam sibi esse eam voluntatem admittendi gentes, & velle, id esse quàm testatissimum. Vas autem siue linteum receptum est in cœlum, vt intelligeretur propalatam esse omnibus, quamuis immundis, viam ad cœlum.

IV. Ternarius numerus.

PVNCTVM IV.

HAESITANTE Petro, quidnam esset visio, adsunt à Cornelio nuntij, & cum eis iubetur ire. Venit, prædicat, credunt, & descendit super eos Spiritus sanctus, cum dono etiam linguarum, & baptizantur. Deus non semper manifestat statim visorum intelligentiam, vel, vt humilietur homo, & oratione impetret; vel, vt commodiore occasione Deus rem aperiat, vt hîc contigit, per euentum, dum accersitur Petrus à gentilibus, & ipso prædicante, attestatur Deus etiam gentibus pœnitentiam dari.

Visiones non semper exponuntur.

MEDITATIONES DE B. VIRGINE.

MEDITATIO XXXIII.

Qualiter vixerit post aduentum Spiritûs sancti.

PVNCTVM I.

I. B. Virginis paupertas.

EVANGELICA vota seruauit, non solitariam agens, sed communem vitam, quò alijs etiam prodesset. I. *Paupertatis* votum fecit (nisi antea fecerat:) viuens ex communibus, quæ diuidebantur, prout cuique opus erat, contenta tenui victu & vestitu, memor fellis & aceti, atque nuditatis Filij sui in cruce.

II. Obedientia

II. *Obedientiam* perfectè coluit, non solùm circa mandata Euangelica Filij sui, verùm etiam circa omnes Petri & Apostolorum constitutiones & decreta, exprimens in seipsa viuam imaginem obedientiæ Filij sui, & sic eum in spiritu suo quasi iterum parturiens. pariat vtinam illum etiam in me.

III. Castitas.

III. *Castitatem* Angelicam perseuerauit custodire. Vnde meruit ab Ecclesia inuocari *Virgo virginum*, imò virginitas ipsa, cùm canit: *Sancta & immaculata virginitas, quibus te laudibus efferam?* Porrò vt Arca Testamenti ex lignis imputribilibus compacta, auro insuper contecta fuit, ita Virgo Mater Castitati adiecit aliarum custodiam virtutum.

IV. Ine-

IV. Inerat *modestia* in omni motu, gestuque corporis, index internæ compositionis. *Parca sermonis*: non nisi necessaria, & ea paucis, submisseque proloquens: quam ei laudem tribuit sponsus, *sicut vitta coccinea labia tua*, quippe astricta, & minimè diffluentia, & charitate rubescentia. *Abstinens cibi*, vsque quò viuere posset, & quidni ieiunaret, ablato sponso? *Vigil* semper, nisi grauante necessitate, & tunc quidem *cor eius vigilabat*, versans mente cœlestia, quæ in vigilia tractauerat *Sollicita* in externis obsequijs, vel diuini cultus, vel commodi proximorum, vel domesticorum. Denique *omni custodia seruans cor suum, quia ex ipso vita procedit*, intenta sensibus foris custodiendis, soli Deo intus placere studens. Solita, inquit Ambrosius, arbitrum mentis non homines, sed Deum quærere.

IV. Modestia.

Can. 4. 3.

V. Vigilantia.

Can. 5. 1.

VI. Custodia cordis.

Prou 4. 23.

PVNCTVM II.

STVDIVM *orationis* & *contemplationis* viguerunt semper in B. Maria: sed vt aliæ virtutes, ita etiam ipsæ incrementum indies acceperunt. 1. aberant illa quatuor impedimenta, quæ Bernardus recenset, *culpa mordens, cura pungens, sensus egens, irruentia imaginum corporearum phantasmata*. Mala quadriga animam à Deo abducens: in quam conuenit illud sponsæ: *Anima mea conturbauit me propter quadrigas* Aminadab. 2. inerant summo gradu omnes illæ virtutes, quibus tanquam alis eleuatur anima in contempla-

Oratio & Contemplatio.

1. Sine impedimentis.

Cant. 6. 11.

2. Quibus virtutibus Oratio ferebatur.

 tionem,

tionem: *Fides* mysteriorum viua, *Fiducia* in Deum magna, *Humilitas* profunda, *Charitas* ardens, *Sapientia* & reliqua Spiritûs sancti dona eximia: vt admirantes Angeli dicerent tûc maximè, si vnquam aliàs: *quæ est ista, quæ ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij.* 3. Obibat loca, vbi mysteria Redemptionis patrata fuerant, magno sensu illa recolens, & inde mirificè illustrata. 4. Continuabat orationem etiam inter labores manuum, & in somnis etiam erudiebatur, vt Patriarcha Iacob. 5. Percipiebat extraordinarios sæpè fauores præ sanctis alijs, de quibus legitur, vel quòd facie ad faciem eis loqueretur Deus, vt Moysi; vel quòd ad tertium cœlum rapti, audierint arcana verba, vt Paulus; vel quòd spiritu eleuati fuerint ad prænoscenda futura, vt Ioannes; vel quòd gloriam Dei viderint, vt Stephanus. 6. Communicabat quotidiè cum fide, reuerentia, & deuotione incredibili, memorans, quomodo eundem olim vtero gestasset, lactasset, contrectasset, fructumque referens, qualem oportebat ex tam excellenti dispositione, quâ ad communicandum accedebat.

Can. 3. 6. — 3. — 4. — 5. — 6. Communicat quotidiè.

PVNCTVM III.

Salutem animarum curat. Orando.

ZELVS gloriæ Dei, & salutis animarum. 1. Cooperabatur, ardentissimè orando; tùm pro ipsis Euangelij præconibus, vt essent

fficaces, tùm pro conuertendis, vt emollirentur, & pro ipsorum martyrum constantia, ita vt tantæ illæ primi temporis conuersiones peculiariter ipsi acceptæ referendæ sint. 2. promouebat salutem proximorum ipsa eius vitæ sanctimonia, vt stupori esset, & diuinum quid, sicut ait Areopagita, præseferret. 3 iuuabat etiam verbo doctrinæ, quando illa præ ipsis Apostolis altiùs erat de diuinis edocta, & conueniebatur à remotioribus quoque partibus, vnoquoque illam videre ac alloqui desiderante, vt affirmat Ignatius. quin est traditio: sicut olim ad montana excurrit, vt sanctificaret Præcursorem; ita per hoc tempus ad varia loca fuisse profectam, vt fideles confirmaret. 4. patiebatur à Iudæis obtrectationes, sicut eius filius, & de illorum incredulitate, & aliorum lapsibus angebatur, zelo Dei ipsam comedente.

2. Exemplo.

3. Verbo.

4. Aduersa patitur.

PVNCTVM IV.

QVOMODO B. Virgo operabatur. Nimirum toto conatu, secundùm omnem virtutem à Deo acceptam, & quia charitas illius erat intensissima, eliciebat actus intensissimos. Porrò Deus benè agentes statim remunerat incremento gratiæ, & charitatis: quo fiebat, vt proximi actus elicerentur duplo perfectiores, atque ita progrediendo, fieret auctio meritorum inæstimabilis.

Augmentum virtutum.

Hinc est, quòd B. Virgo perfectissimè impleuit præceptum *dilectionis Dei ex tota men-*

Dilectio Dei in summo gradu.

Deut. 6.5. *te, corde, anima, & viribus.* Item illud: *Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra;* idque in
Matt. 6.10.
paruis æquè ac magnis rebus. Denique nouis semper profectibus intenta fuit, quotidie mutans fortitudinem, nouasq; pennas assumens, & exultans ad currendam viam. *Quàm pulchri sunt gressus tui, Filia Principis?* progrederis *quasi aurora consurgens vsque ad perfectam diem.*
Cant. 7. 1.
Cant. 6. 9.

MEDITATIO XXXIV.

Transitus B. Virginis à vita mortali, &c.

PVNCTVM I.

Ardens desiderium videndi Deum.

PRAEPARATIO per ardentia desideria videndi Deum. Nam, cũ semper arsit post ascensionem Filij, tum maximè postremis annis, cùm appropinquabat tempus, nec id tædio laborum, sed puro amore Dilecti. Et quia versata erat in sacris litteris, inde seipsam magis accendebat. Modò sibi ipsi loquens dicebat: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Nunc Deo: *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum. Educ de custodia animam meam ad confitendum tibi.* Interdũ Angelis ipsam visitantibus: *Nuntiate dilecto meo, quia amore langueo.* Nihilominus voluntatem suam diuinæ subijciebat: *desiderium habens dissolui, & esse cum Christo:* parata tamen permanere in carne, si propter alios esset
Psal. 119. 5.
Psal. 41. 2.
Psal. 141. 8.
Cant. 5. 8.
Phil. 1. 23.

necessarium, quod & Paulus sentiebat, & Martinus: sed vbi appropinquare diem sensit, tum verò se totam in affectus effundens dicebat: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* Nunc prodeant flores fragrantissimi internorũ affectuum, & mala pulcherrima bonorum operũ, quibus deficiens præ amore anima reficiatur. Pudeat me illius summi boni non tangi desiderio, atque ad illud non anhelare.

Nouus feruor ante mortem. *Cant. 2, 5.*

PVNCTVM II.

QVÒD debuerit mori: nam etsi ab originali labe fuerat præseruata, non ideò à debito moriendi. etenim *statutum est omnibus hominibus semel mori*; & Filius eius mortuus est, supra quem non conueniebat illam esse. Et experiri ac vincere debuit ad maius meritum illam mortis difficultatem, eò *quòd nolumus spoliari, sed superuestiri.* atque in ea etiam re exemplum nobis relinquere, quò etiam fidentiùs eam interpellaremus. *Maria, mater gratiæ, mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.* Fuit procul dubio denuntiata ipsi hora dormitionis, & quidem per Gabrielem Archangelum, qui secundò eam salutãuerit: *Aue gratia plena, Dominus tecum,* simulq; exposuerit, quanto eius desiderio tenerentur omnes cælites. Quis valeat concipere, quanto fuerit gaudio perfusa? *Lætata sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domũ Domini ibimus.* Et submisit se diuinæ dispo-

Cur mori debuit.

2. *Cor. 5. 4.*

Mortis hora ei denũciata.

Psal. 121. 1.

sitio-

sitioni, *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundū verbum tuum.*

Apostolorum præsentia.

Ad hæc voluit Christus, vt Matris discessui Apostoli interessent, ad illius honorem, & ipsorum solatium, quos solata est, & benedictione sua impertijt, precata Deum pro illis. conuenerunt autem sub id tempus, Deo mirabiliter eos transferente.

PVNCTVM III.

Christus morituræ apparet.

Cant. 2. 10.

EXPIRAT. Adfuit Filius cum multo Angelorum comitatu, inuitans ad migrandū similibus verbis: *Surge, propera amica mea, formosa mea, & veni. Iam hyems transijt, imber abijt, & recessit. Veni de Libano* ab excelso culmine perfectionis, quam tenuisti. veni: coronaberis. Ad filij conspectum supra quàm cogitari potest, exhilarata, & memor horæ, qua Filium viderat expirantem. Fili, inquit, *in manus tuas commendo spiritum meum.* O verè pretiosa mors in conspectu Domini. 1. Quia non morbus, aut ægritudo, sed amoris vis animam eduxit è corpore, deficientibus viribus. 2. Quia sine doloris sensu separata est anima, ita Christo prouidente, pro doloribus acerbissimis, quos in ipsius morte apud crucem sustinuerat, quando *eius animā pertransiuit gladius.* Sed & gaudium ex præsentia Filij, & ex amoris magnitudine, ademerat omnem, ex disiunctione Animæ à corpore, doloris sensum. Vt in eam præcipuè illud conueniat: *Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tan-*

Gaudium B. Virg. [illegible] Filio.

Mors eius pretiosa.

Luc. 2. 35.

Sap. 3. 1.

get eos tormentū mortis. 3. Quia, si *beati mortui, qui in Domino moriuntur, quod opera illorum sequuntur illos*: quàm beata fuerit mors Virginis, quam tot tantaque comitabantur merita? Verè *Virgo prudentissima quam Dominus vigilantem inuenit*, & affluentem oleo. *Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea huius similia.*

3.

Luc. 12, 45.

Num. 23. 10

PVNCTVM IV.

FVNVS eius gloriosissimum fuit. Elata est, tum Apostolis, alijsque discipulis deducentibus, hymnosque diuinitus inspiratos in eam concinentibus, tum Angelorum choris eandem celebrantibus. Patrata sunt ad eius sepulchrum miracula. & Apostoli mira suauitate cælitus perfusi de gloria suæ Magistræ, & quòd eam nacti essent aduocatam apud Filium.

Funus S. defertur comitantibus Angelis.

MEDITATIO XXXV.

Glorificatio animæ B. Virginis.

In Festo Assumptionis Deiparę Virginis.

PVNCTVM I.

INTRODVCTIO animæ in cælum empyreum. Id quamuis momento peractum est, licèt per partes contemplari. 1. Exeuntem animam Christus complexu suo excepit, &, qui hactenus eam *læua sub capite* eius quasi sustentauerat, nunc *amplexatur dexterâ*: hoc est, quam fouerat contemplatione operum mirabiliū Dei, (pręsertim in assumpta carne)

1. Amplexus Matris & Filij.

Cant. 2. 6. c. 8. 3.

nunc complet clara sui visione. Tunc dixit B. Mater: *Inueni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam.* (Cant. 3. 4.)

2. Angelicus comitatus.

2. Effusi obuiam cælites salutant, gratulantesque deducunt, Gabriele præcinente: *Aue gratia plena, Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus.* (Luc. 1. 28.) quin ego me illis misceo, & pariter occino: *Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri, quia fecisti viriliter, & confortatum est cor tuum, eò quòd castitatem amaueris, ideò eris benedicta in æternum.* (Iudith. 15. 11. 20.)

3. A Filio deportatur.

3. Non Angelorum manibus portatur, vt *Lazarus in sinum Abrahæ,* sed ipsius Christi, reddentis ei vicem, quòd olim infans fuisset in vlnis ab ea gestatus: quod vt insolitum, mirantes Angeli, dicunt: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, delitijs affluens, innixa super dilectum suum?* (Cant. 18. 5.) Sic ouans ingreditur cœlum empyreum, adblandientibus ipsi diuinis Personis. Pater excipit, vti filiam dilectam, Filius vt Matrem, Spiritus sanctus sicut sponsam. quales ibi sensus? excedit cogitationes mortalium. Adsectabor euntis vestigia. Relinquam desertum huius mundi, pro nihilo habendo eius voluptates, & commoda. Progrediar innixus Deo, non meis viribus, *ad anteriora me extendens.* (Phil 3. 14.)

PVNCTVM II.

Essentialis gloria B. Virginis.

MAGNITVDO gloriæ animæ Mariæ æstimari potest ex eo, quod omnibus iustis

iuitis dicitur *Mensuram bonam & confertam, & coagitatam dabunt in sinum vestrum*: qualem igitur Dei Matri? Item ex eo, quod: *qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.* At quali D. Virgo mensa est; quæ sic amauit, sic vixit? talia pertulit! Nouit sola ipsa, quæ accepit, quantum acceperit. supra Cherubim videt; supra Seraphim amat; satiatur à torrente delitiarum præ omni spirituali creatura: quæ Deum ipsum lactauerat; quæ eius causa calicem passionis amarissimum hauserat: quid non ei rependit Filius? alioqui solitus nec frigidæ haustum indonatum relinquere. *Luc. 6. 38.*

PVNCTVM III.

EXALTATIO & coronatio B. Virginis. I. exaltata est supra nouem choros Angelorum, & collocata in throno ad dexteram Filij: multò digniùs, quàm Solomon matrem suam, similiter collocauit. Huc spectauit Dauid, quando ait: *Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.* Nam sicut Christus à dextris Patris sedere dicitur, (quòd præ omnibus post Deum emineat:) ita Maria à dextris Filij, quòd excellat omnes alias creaturas; quantò videlicet gloriosius est nomen Matris quàm serui. Vestis eius aurea & omni distincta varietate: quia cæterorum omnium gratias, & prærogatiuas in vnam illam simul Deus contulit: sicut de præ-

Coronatio B. Virginis.

Psal. 44 10.

Ezech. 28. 12. uaricatore Angelo dicitur: *operimentum eius fuisse omnem lapidem pretiosum.*

II. Corona à SS. Trinitate.

II. Multiplici corona decorata est à sacrosancta Trinitate. A Patre accepit coronam potestatis supra omnes creaturas post Christum, vt ei etiam conueniat: *Constituisti eam* Psal. 8. 6. *super opera manuum tuarum.* A Filio coronam sapientiæ, quæ deceat Aduocatam omnium, vt omnibus prodesse queat. A spiritu sancto coronam charitatis, qua zelet ardentissimè pro omnibus.

III. Tres laureolæ.

III. Donata est tribus laureolis, *Virginitatis, Martyrij, & Magisterij*: nam fuit Virgo Virginum, Regina Martyrum in Christi passione sustinenda, & Magistra Apostolorum. Atque ita tulit fructum trigesimum cum Virginibus, sexagesimum cum Doctoribus, centesimum cum Martyribus.

IV.

IV. Accessit corona *Stellarum duodecim,* quia vna omnium virtutum, quarum alijs alij Sancti floruerunt, simul omnes coronas re-
Prou. 31. 29. portauit. *Multæ* videlicet *filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas. Egredimini* ergò, & *videte Matrem* Salomonis *in co-* Cant. 3. 11. *ronis, quibus coronauit eam* Filius eius *in die solennitatis & lætitiæ.* Tunc illa vetus instaura-
Luc 1. 46. uit canticum: *Magnificat anima mea Dominum, quia fecit mihi magna, qui potens est.*

(§)

MEDI-

MEDITATIO XXXVI.

Assumptio in corpore.

PVNCTVM I.

CARO eius in sepulchro non vidit corruptionem. 1. Ob gloriam Virginitatis, vt, quæ caro Virgo pepererat, incorruptione donaretur. 2. Ob animæ puritatem ab omni prorsus labe, cuius habitaculum debuit ita honorari. 3. Quia Christi caro de carne illius erat, vnde decuit, vt sicut Christi caro, ita Matris non corrumperetur.

Corpus B. Virginis incorruptum.
1.
2.
3.

PVNCTVM II.

CVR resuscitari debuit. 1. Vt expleret innatum desiderium animæ illius sanctissimæ, resumendi corpus. Nam pro amore singulari, quo Matrem prosequebatur, id ei præstare conueniebat. 2. Ad spem nobis faciendam, seu confirmandam futuræ resurrectionis. 3. Vt nomen ei seruaretur Matris, quod in animam separatam non conuenit, & vt pro nobis interpellando exhibere posset ventrem & vbera, quæ Dominum portauerunt & lactauerunt, quin & corpus, vnde ipse Christus suum accepisset. ita Christus Patri ostendit cicatrices, &c.

Resurrectionis B. Virginis causæ tres.
1.
2.
3.

PVNCTVM III.

ASSVMPTIONIS modus, qualis olim eleuatio Arcæ testamenti, cum hymnis & canticis Angelorum, inter manus Cheru

Quomodo assumpta.
1.

bim ac Seraphim, excipiente illam Christo in empyreo coelo, cui per hoc accessit alterum luminare maius, ipso coelo splendidius. quæ omnium gratulatio? quæ exultatio Virginis? quæ actiones gratiarum? quanta celebritas?

MEDITATIO XXXVII.

De humilitate B. Virginis, qua meruit ita exaltari.

Ephes. 4. 9. QVÒD *ascendit; quid est, nisi quia & descendit?* Verba sunt Pauli de Christo, & possunt aptari B. Virgini, quòd eò exaltata est super omnem creaturam, quia se humiliauit infra omnem. Corona duodecim stellarum respondet totidem insignibus eius actibus humilitatis.

Actus Humilitatis B. Virginis.

Porrò est quædam humilitas erga Deum, quædam erga alios.

PVNCTVM I.

1. Occultare dona.

PRIMVS actus est occultare dona, nec nisi mera necessitate gloriæ Dei, aut salutis proximi vrgente, vllum indicium dare. quia, vt dicit Gregorius, spoliari vult, qui publicè thesaurum portat. Illud Isaiæ commendatum habeat humilis: *secretum meum mihi, secretum meum mihi.* inculcat bis, ob rei necessitatem. Hoc ita executa est B. Virgo, vt mysterium concepti Verbi nec dilecto spõso Iosepho indicauerit. Erat omnino *hortus conclusus, fons signatus.*

Isa. 24. 6.

Cant. 4. 12.

Hinc

Hinc nascitur *secundus* actus, vt horreat laudari. nam, vel non agnoscit in se causam laudis, & tunc velut indebitam auersatur; vel, si subest, metuit complacentiam, &, ne sic recipiat mercedē suam. Hinc B. Virgo, cùm salutaretur à Gabriele tam honorificè, *turbata est.* 2. Odisse laudes. Luc. 1. 29.

Tertius similis, vt, si contingat manifestari, totam laudē velit esse Dei: *Nō nobis Domine, sed nomini tuo da gloriam.* & studeat, vt similiter ab alijs laudetur Deus. *Magnificate Dominum mecum. Exultent, qui volunt iustitiam meam, & dicant semper: magnificetur Dominus.* Ita B. Virgo, cùm Elisabetha propalasset mysterium concepti Verbi, prorupit in laudes Dei, & sui abiectionē: *Magnificat anima mea Dominum, quia respexit humilitatem ancillæ suæ.* 3. Deo dat gloriam. Psal. 118. 9. Psal. 33. 4. Psal. 34. 27. Luc. 1. 46.

PVNCTVM II.

HVMILITAS versus Deum. *Quartus* ergo actus, cùm à Deo euehimur, præoptare infima, & recumbere in nouissimo loco. Ita, cùm fieret Mater Dei, voluit esse ancilla, & in Bethleem stabulum elegit. 4. Elegit abiecta esse.

Quintus actus: subijcere se Dei, & Superioris ordinationibus, quando etiam iure quis posset eximi, ac licèt sibi inde aliquid decedat, & nolle gaudere priuilegijs. Ita B. Virgo impleuit legem Purificationis, sicut Filius Circumcisionis, cùm neuter lege teneretur, & inde nota contraheretur peccati. 5. Subiecit se legibus.

Sextus, etiam æqualibus & inferioribus se 6. Submittere

se inferioribus. se submittere, cedẽdo prima loca, & præueniendo eos honore. quod suadet Paulus: *Honore inuicem præuenientes*: & in humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes. Et Petrus: *subiecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum*. Hinc B. Virgo detulit Elisabethæ honorem, visitando, salutando, & vbique id agebat.

Rom. 12. 10

1. Pet. 2. 13.

7. Seruire alijs. *Septimus*, obsequia etiam humilia exhibere alijs, sicut *Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare*: & exercuit *fabrilem*, inde etiam victum parans. denique *lauit pedes discipulorum*. Non secùs eius Mater ancillabatur domi, ministeria omnia obiens.

Mat. 20. 28.
Marc. 6. 3.
Ioan. 13. 5.

8. Recusare dignitates. *Octauus* præcedenti affinis, recusare functiones, & omnia honorifica. Idcirco B. Virgo semper delituit, nunquam palàm docuit, nec vlla fecit miracula.

PVNCTVM III.

SPECTATVR etiã humilitas in humiliationibus ferendis, vel vltrò exercendis. Vnde existit actus *nonus*, cùm quis libenter habet, quòd tractetur, vt pauper, & abiectæ conditionis homo. Vt talis B. Virgo in Bethleem exclusa est hospitio, vt diuersari *in stabulo* debuerit, & in Purificatione non agnum, sed *columbas offerre voluit*, quod erat pauperum.

9. Libenter esse pauperem.

Luc. 2. 7. 24.

10. Patienter ferre ignominias. *Decimus*, in ferendo ignominiam, & contemptum cum silentio. Vbi sunt gradus. 1. Cũ nobis euenit tale quid ob culpam nostram. 2. cùm absque culpa, & per falsa testimonia. 3

quando per calumniam, propter opus, vnde laudari debueramus. 4. cùm sustinemus non ab inimicis tantùm & alienis; sed à fratribus & coniunctis, vt Christus in passione: & cùm eum cognati quasi *furiosum* vincire voluerunt. Similia per occasionem Christi mater ferre debuit, maximè propter Filium. *Mar. 3. 21.*

11. Ferre reprehensiones.

Vndecimus, cum pace cordis & serenitate vultûs tolerare reprehensiones, punctiones, & insulsa responsa à quocunque. tulit B. Virgo nonnunquam à Filio minus placidas in speciem responsiones, vt illic: *Quid est, quod me quærebatis?* Et: *quid mihi & tibi est, mulier?* Et, *quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?* In quibus nec culpa suberat Virginis, nec offensio Filij: sed documentum mysterij, & quædam probatio virtutis. *Luc. 2. 49. Ioan. 2. 4. Matt. 12. 48*

12. Participem se facere iniuriarum alienarum.

Duodecimus actus est, non se subtrahere, cùm ij, qui nobis coniuncti sunt, contemptum aut calumniam patiuntur, quasi nolimus videri ex illis esse, nec participemus simul incommodum confusionis. Non ita B. Virgo, quæ cruci astitit, matrem se professa tam ignominiosè crucifixi; eoque nomine à furentibus Iudæis appetita contumelijs. Itaque B. Virgo perfectè impleuit illud Sapientis consilium: *quantò maior es humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam.* *Eccl 3. 20.*

* *
*

MEDITATIO XXXVIII.

De deuotione erga B. Virginem.

PVNCTVM I.

Cur amanda B. Virgo.

I. Quia à SS. Trinitate amatur.

HANC deuotionem conciliare possunt multa. 1. quòd sanctissima Trinitas prę cæteris omnibus, tam hominibus, quàm Angelis amat hanc Virginem, tanquam illis omnibus sanctiorem Vnde æquũ est, à me etiam summè amari post Christum; ac de illius sanctitate, bonisq; excellentibus gaudere, eique gratulari, ac Deo gratias agere.

II. Quia mater Christi.

Matt. 25. 40

II. Quòd sit Mater Christi Domini, & ab eo summè dilecta: qui proinde vult eã ab omnibus amari & coli pro tam excellenti dignitate. Ac si de quibusuis pauperibus idem Dominus dixit: *Quod vni ex his fratribus meis minimis fecistis, mihi fecistis*: quantò magis, quod Matri suæ delatum fuerit, quasi proprium reputabit?

III. Quia Mater nostra.

Ioan. 19. 27

III. Quòd sit Mater omnium nostrûm, & quidem amantissima nostri, & indulgentissima, debetur autem matri amor, & præsertim tali, ac tantæ. Imitabor Ioannem, cui cùm à Domino dictum fuisset, *Ecce Mater* tua, cupidè *illam in sua accepit*, pro magna felicitate habens, quòd inseruire ei posset.

IV. Matt. 15. 14 Quia benefica.

IV. Quòd ab ea accipiamus multa bona. Nam *aßiduè orat pro populo, & vniuersa sancta ciuitate*; hoc est, Ecclesia; multò magis, quàm Ieremias faciebat. Deinde, non solùm

repræ-

repræsentat Filio petitiones suorum clientum; sed gnara necessitatum, præuenit orationes; vt in nuptijs innuens Filio: *Vinum non habent*. Præterea est potens ad impetrandum; &, quia soli misericordiæ est intenta, per eam faciliùs contingit impetrari à filio, vt ait Anselmus, quàm si ipse Filius rogetur, qui, cùm iustitiæ quoque rationem habeat, vt iudex abnuit interdum ob demerita nostra, quæ Matri supplicanti libenter largitur. Accedit, quòd (vt idem dicit Anselmus) deuotio erga Dei Matrem quoddam est peculiare electionis signum. eò nimirum, quòd illa circa suos deuotos valdè sollicita sit, & intenta, vt à peccatis præseruentur; dum ipsi respondere velint gratiæ. Denique est omnium mortalium, in qualibet necessitate singulare perfugium. *Ille solus*, inquit Bernardus, *ô Virgo beata, tuas laudes sileat: qui te fideliter inuocatam senserit vnquam in suis necessitatibus sibi defuisse*: quasi dicat, fore neminem. quis ergo non amet te, beata Mater? quis non ambiat tuus esse? Age: *In Iacob inhabita, & in Israel hæreditare, & in electis tuis mitte radices.*

Ioan. 2. 3.

Eccl. 24. 13.

Pvnctvm II.

QVòd Spiritus sanctus singularem erga B. Virginem toti Ecclesiæ deuotionẽ inspirauerit, quæ apparet. I. in genere cultus eidem exhibiti, qui vocatur *hyperdulia*: supra cultũ aliorũ sanctorũ, infra diuinũ. Vnde etiã cõpellat eã peculiaribus titulis: *Mater mise-*

I. Cultus Hyperduliæ.

 ricordiæ,

ricordia, vita, dulcedo & spes nostra petit etiam ab ea, quæ muneris diuini sunt: *Solue vincla reis, profer lumen cæcis, mala nostra pelle, bona cuncta posce*: & *Iesum fructum ventris tui nobis ostende*. Nam pro gratia, quâ pollet apud Filium, velut in potestate sua habere omnia existimatur. 2. apparet generalis deuotio ex tot templis, tamque magnificis in illius honorem extructis: & tot eius imaginibus piè dedicatis ac sumptuosè ornatis; approbante cœlitus Numine per innumera miracula: nec non ex Ordinibus integris Religiosorum sub eius nomine militantibus; totque alijs sodalitatibus eidem consecratis; quin & regnis totis.

II. Templa ædificantur. B. Virgini.

III. Festa multa B. Virginis.

III. Ex solenni frequentique memoria, qua colitur in Ecclesia, tot diebus festis institutis per menses ferè singulos, ac hebdomadatim in sabbatis; proprio item de Virgine officio ad recitandum omnibus proposito cũ Indulgentijs: quotidiano, & eo terno ad salutandã Virginem, signo publicè dato; Psalterio Virginis, & Corona in vsum receptis; officium Canonicum haud aliter ritè claudendo, quàm antiphona ad Virginem: præter alia complura pia erga illã deuotionis exercitia. Qui certè sensus totius Ecclesiæ tam generalis & propensus mirè commendatam reddit deuotionem erga sacratissimam Virginem Dei matrem.

De modis recitandi Coronam B. Virginis vel Rosarium.

I. Quid faciendum ante lectioné Rosarij.

Principio accersenda est ante oculos diuina præsentia: exhibitaque intima reuerentia, pe-

tenda est gratia hoc obsequium dignè & fructuosè perficiendi, &c.

II. Deinde dirigenda intentio ad honorem diuæ Matris, & gratiarum actionem pro acceptis beneficijs, & pro impetrandis nouis; & denique ad satisfactionem pro peccatis, quæ vltima pars cùm applicatur alicui alij, nihilominus priores semper locum habent. II.

III. Deinde percurrenda est vnaquæq; decas attentione adhibita ad verba singula; non solũ vt rectè pronuntientur; sed vt bona aliqua cogitatio, sensusq; eliciatur. Post vnãquamq; verò decadẽ interponẽda est breuis meditatio velut condimentum, & excitamentum deuotionis, quæ triplex esse potest; atque inde tres modi recitandi coronam, siue Rosarium, existunt. III.

I. Sumi potest salutatio Angelica in tot particulas diuisa, quot sunt Decades in corona, atque ad singulas Decades interponi debet vna ex particulis meditanda: quod fiet iuxta modũ orandi traditũ, in introductione totius compendij. Aliàs adhibenda erit Oratio Dominica in petitiones distributa similiter secundùm Decades, deque singulis meditandum, sicut p. 3. Medit. 14. ostenditur. Iuuat etiam variare, Cantico Virginis, Magnificat, secundùm versiculos distributo, post quamlibet decadem: de quo p. 2. Medit. 12. I. Modus cũ Medit. salutationis Angelicæ.

II. Modus vix differt ab isto, nisi in materia meditandi: nam sumuntur quindecim mysteria B. Virginis: quorum tria dicuntur gaudio- II. Modus cũ 15. mysterijs B. Virg.

diosa: *Annuntiatio*, *Visitatio*, *Natiuitas Christi*, *Præsentatio*, *Inuentio* in templo: tria dolorosa, *Oratio* Christi in horto, *flagellatio*, *coronatio*, *baiulatio crucis*, *crucifixio*: tria gloriosa: *Resurrectio*, *Ascensio*, *Aduentus Spiritus sancti*, *Assumptio* ipsius Virginis, *coronatio eiusdem*: quæ quoniam sunt quindecim, conueniunt Psalterio B. Virginis, quod quindecim constat decadibus. ac ita post singulas potest vnum mysterium interponi, meditando. Nec opus est continuatè totum Psalterium decurrere, at sufficit per partes. Imò, si libeat in vno mysterio post plures decades hærere, commodè fit. Quia licebit, præter dicta mysteria, subinde alia interponere, velut *Circumcisionem Christi*, *adorationem à Magis*, *fugam in AEgyptum*, *& reditum*; sed & ipsius Virginis *Conceptionem*, *Natiuitatem*, *& Præsentationem*. Porrò modus circa ista meditandi est, qui solet, cùm ex professo tractantur in oratione, eliciendo documenta, & affectus, & semet per colloquia excitando, nisi quòd carptim hoc loco, non exactè ista fieri possunt.

III. Modus cum virtutum B. Virg. meditatione.

Tertius modus, vt virtutes B. Virginis sint materia interponendæ meditationis. Vbi heroici actus singularum in B. Virgine expendendi erunt. Deinde mei defectus circa easdem. deniq; feruentia proposita concipienda meliorum.

Cæterùm isti modi diuturnius requirunt tempus, nec videntur subuenire tædio, quod ex eiusdem precationis tam frequenti

re-

repetitione concipi ſolet, nec iuuare attentionem circa verba ipſa, cùm decurritur Decas. Quare, cùm difficile ſit, & non neceſſarium inhærere ſemper verbis, conſuleretur difficultati, & tempori parceretur, præſertim ab hominibus occupatis, ſi inter ipſam recitationem cuiuſque Decadis voluerent mente myſterium illud, conando affici. Tenebit autem quiſque modum, quem ſibi vtiliſsimum ſentiet. Porrò illi modi tres vtiles videntur, maximè illis, qui ægriùs meditantur, & tamen vellent conari: nam per eam alternationem orationis vocalis, & aliqualis meditationis, vitabunt faſtidium, & ex alterutro aliquatenus afficientur, & quaſi manu ducentur ad meditandum.

MEDITATIO XXXIX.

Pro Feſtis Sanctorum.

Aliqua puncta generalia ſunt, quæ aptari facilè poterunt.

PVNCTVM I.

ÆTERNA electio, & illius exequendæ modus, ac ratio, quam ſignificat Paulus illis verbis: *Quos prædeſtinauit, hos & vocauit, & quos vocauit hos & iuſtificauit, quos autem iuſtificauit, illos & glorificauit.* Prima igitur eſt *electio* gratuita ante mundi conſtitutionem, vt eſſent *Sancti, & immaculati in conſpectu Dei*: vt in eis oſtenderet diuitias gloriæ

Electio Sanctorum. Rom. 8, 29.

suæ. nam cùm id omnibus, qui saluantur, conueniat, præcipuè illis, quos Deus mirificare voluit etiam in terris.

II. Vocatio.

Secunda est *Vocatio*, quæ varia extitit in diuersis Sanctis, & habuit semper aliquid singulare, quod in vnoquoque erit obseruandum.

III. Iustificatio

Tertia est *Iustificatio*: vbi consideranda sunt specialia dona cuiusque, & insignia sanctitatis. Agendæ porrò erunt Deo grates pro donis in eos collatis, gratulãdumq; ipsismet, nobis autem ex imitatione fructus colligendus.

IV. Glorificatio.

Quarta est *Glorificatio*: vbi recoli poterit pretiosa illorum mors, & transitus ad beatam æternitatem.

PVNCTVM II.

SS. mortificatio. *Mat.16.24.*

QVOMODO responderint gratiæ Dei sibi communicatæ, exequentes illud: *si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam, & sequatur me.* Vbi continentur tria: *Abnegatio sui, gestatio crucis* Dominicæ, *sequela Christi*: in quibus sancti excelluerunt. *Abnegatio* est mortificatio carnis, & appetitionum: In hac excelluerunt Sancti nam si aliquando in peccato vixerunt, post conuersionem acri pœnitentia vindicarunt: quòd si ab initio præuenti gratiâ fuerunt, nihilominus contenderunt, carnem domare, & subiectam spiritui reddere, & leues etiam culpas seuerè castigare, *carnem suam crucifigentes cum vitijs & concupiscentijs.* Nec modò appetitiones circa illicita frenarunt, verùm

Gal.5.24.

etiam circa concessa, vt violentè cœlum rape-rent.

Baiulatio autem *crucis* in laboribus pro Dei gloria fortiter subeundis, difficultatibus superandis, atque aduersis tolerandis præcipuè spectatur. Denique *sequela* Christi, in studio illum imitandi, & voluntatem illius accuratè implendi, consistit. Ex quibus colligam confusionem mei ipsius, & proficiendi desiderium. Imitatio Christi.

PVNCTVM III.

QVIBVS fauoribus Deus illos affecerit? Huc pertinent *visiones*, *reuelationes*, *gratiæ sanitatum*, *operationes virtutum*, aliaque extra ordinem communem. Deinde in ipsa morte peculiaris visitatio diuina, aut Angelorum, & prægustatio cœlestis suauitatis; post mortem autem honores publici decreti, & veneratio eis exhibita à potentatibus qui eos olim despexissent. Præterea in die Iudicij honorifica sessio, & exaltatio, præter id, quod intrinsecus latet. Liberalitas Dei in Sanctos.

PARS SEXTA
DE PERFECTIONIBVS *Dei & Beneficijs.*

INTRODVCTIO AD MEditationes VI. Partis.

DE MYSTERIIS DIuinitatis, & feruentibus amoris & gratitudinis affectibus.

Scopus huius partis sextæ.

EDITATIONES, quæ in hac sexta parte tradentur, spectabunt potissimùm diuinitatem, Trinitatem, & opera, quæ à Deo in hominum vtilitatem procedunt, non exclusis tamen nonnullis humanitati proprijs, quæ his ipsis, propter connexionem, quam cum illis habent, adiungentur.

Et quamuis eæ, quæ in alijs partibus (circa Christi Humanitatem versantes) continentur, debili nostræ naturæ magis conueniant, præsentes tamen sextæ partis considerationes in seipsis longè sunt excellentiores, quibus Angeli, Beati in cœlis, ac perfecti omnes in hac vita degentes maximè delectantur, atque in seipsis flagrantem *Dei amorem*, (qui est proprius huius sextæ partis ac *viæ vnitiuæ scopus*)

rerum cœlestium meditationem augent, atque perficiunt.

Qualis autem hic affectus, quo Deo seruimus, esse debeat, tradit breuiter S. *Basilius*, dicens, debere esse *desiderium vehemens*, *insatiabile*, *stabile*, *atq; immotum seu perseuerans*. Quatuor, videlicet, illius conditiones insinuans, quarum prima est, vt sit desiderium *non tepidum* aut remissum, quale pigrorum esse solet; & de quo Sapiens: *Desideria occidunt pigrum*; sed *vehemens*, forte, efficax, quale feruentium esse solet, vt non desistat, nisi opere perficiat, idque perfectè atque exactè. 2. Vt sit *insatiabile*, ne in faciendo, aut perferendo paucis contentus sit; sed ad plura se extendat, remoto non tantùm tædio atque fastidio, sed excitata fame, quæ numquam dicat: *sufficit*. 3. Sit *stabile*, ne facilè moueatur, vt is, de quo Sapiẽs: *vult, & non vult piger*, qui varia experitur, eaque præ tædio relinquit sine vlla stabilitate, quæ ad perfectionem omninò requiritur. 4. Sit constans & perseuerans ad mortem, non dimittendo, laxando, intepescendo, ob tentationes aut persecutiones, sed pectore firmo se opponat: sicut ceruus ad fontes aquarum contendens per dura & aspera, donec sitim restinguat. Has conditiones habet Christus D. (vt ex. 3. &. 4. parte constat) cuius exemplum, vt Domini ac Magistri nobis sufficere deberet. Quanquam S. Basilius ibidem duas adhuc considerationes adijciat. 1. vt versetur circa magnalia, perfectiones at-

In Reg. Breuior. Reg. 157.

Desideria pia qualia esse debeant.

1. *Prou. 2.*

2.

Prou. 30.

3. *Prou. 17. 4.*

4.

Psalm. 4.

Aliæ duæ conditiones.

atq; excellentias Dei, quibus affectus amoris, laudum, seruitij & obedientiæ excitãtur, si non modo infinito (prout Deus mereretur:) at *pro nostra fragilitate* agnoscentes eũ superualere.

Eccli. 43. 32. I.

II. Vt occupetur præcipuè circa beneficia, quæ ex tali amore (scilicet vehementi insatiabili, constanti) nobis donantur: sic enim lege gratitudinis ad similia reddenda (si nobis possibile foret) obligaremur.

Effectus harum cõsideratlonum.

Ex his S. Basilius colligit, sensim hisce considerationibus generari perfectum amorem, quo Deus à nobis diligi desiderat, scilicet ex toto corde mente, anima, fortitudine, omnibus viribus; si omnes nempe sensus interni & externi, cunctaque membra in eius amore (eo quo possunt modo) occupentur; dum scilicet memoria intellectus, appetitus sensusq; oẽs affectui amoris deseruiunt, donec ita radicetur, ac fundetur, vt nulla creatura separare posſit, imò nec flumina (Cant. 8. 7.) obruere valeant, sed potiùs augeant. Hæc complectetur via vnitiua, quæ huius sextæ partis finis est. Quamuis enim amor ille præcipuè Spiritus S. donum sit, ex parte tamen nostra cellæ diuini amoris propinquamus, binis quasi alis sublati, putà meditatione perfectionum Dei, ac beneficiorum eiusdem in nos, & vtriusque meditatio ita connexa est vt vna sine altera perfectè non habeatur.

Eph. 5. 17. Rom 8. 39.

MODVS MEDITANDI Dei beneficia ex affectu gratitudinis.

Quinque considerationes de beneficijs diuinis.

VT beneficiorum infinitatem agnoscas, teque gratum exhibeas, quinque potissimùm consideranda sunt. 1. *infinita* Dei *magnitudo*: vnde fit, vt minimum beneficium à tanto Domino magni faciendum sit. 2. *infinitas amoris*, ex quo confert, & seipsum quasi simul donat, rem amatam ingrediendo, sempérque paratus est maiora adijcere. 3. ipsius *beneficij magnitudo*, quæ suo modo infinita est vel numero, vel excellentia. Quia quædam continent bona innumera, vt mundi creatio, conseruatio: quædam complectuntur excellentiam infinitam, vt Incarnatio, redemptio SS. Eucharistia, glorificatio; proque his omnibus gratiæ agendæ: pro pusillis (ait S. Bernardus serm. in Cant.) quia numero, sunt infinita, & quamuis parua videantur, alio nomine sunt maxima. 4. *infinita* eius, cui conferuntur, *vilitas hominis*, scilicet miseri, ingrati, & indigni, cuius Deus memor sit, vt iure cum S. Augustino (Soliloq. t. 10.) dicat: *quis ego sum Deus vt laudem te? nempe puluis & cinis, putredo & vermis.*

5. *Infinita Dei* in conferendo beneficio *liberalitas*, quia gratis donat non exspectando cômodum ab eo, cui donat, idq; tribuit, non tantùm immerenti, sed sæpè mala merito, & hoc non vno, sed infinitis modis propter peccata atq; ingratitudinem. Et cùm peccator tantus

sit Dei hostis, tamen non fatigetur ei benefaciendo quotidie. Hæc indicauit Christus illa sententia. *Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret.* In qua quinque sunt verba, quæ hæc quinq; indicant, vt *2.p.med.2. dictum.* Pro his beneficijs ex parte nostra restat sola *gratitudo*, cuius tres sunt actus. 1. agnoscere beneficium 2. laudare benefactorem. 3. præstare obsequia gratis.

Ioan.3.6.

Quinimò *gratitudo* nostra, vt plena sit, debet esse *vniuersalis*, vt (1.Tim.2.) *pro omnibus gratiæ agantur*, nullo beneficio prætermisso, nec pro me solo, sed etiam pro omnibus hominibus.

Tria genera creaturum.

Et quoniam *creaturarum tria* sunt *genera*. 1. quædam creaturæ gratias agere volunt, & possunt vt *Angeli* & *Beati* in cœlo, imò & *animæ purgatorij*, & iusti in hac terra versantes. 2. quædam possent gratias agere, sed nolunt, idq; vel ex ignorantia (vt fit in idolatris, qui Deum verum ignorant, & infidelibus) aut ex malitia sicut accidit in damnatis, tam Dæmonibus, quàm hominibus. 3. ac postremò quædam non possunt aut velle, aut actu ipso gratias reddere (quia intellectu carent, vt beneficia comprehendant) quales sunt cœli, elementa, plantæ, animantes.

Pro beneficiis ergo, quæ his omnibus conferuntur, gratiæ nobis agendæ, coniungendo nos cum creaturis primi generis, & supplendo ignorantiam & malitiam secundi generis, atque impotentiam tertij, inuitando tamen

eas ad laudes, vt hac ratione nos ipsos excitemus ad laudandum & glorificandum Deum vtendo ea forma, *Deo gratias*, quam ex Apostolo (Ephes. 5. 4.) sæpè vsurpat Ecclesia in Missa & horis, quamque S. Aug. (Ephes. 7. 7) vehementer laudat.

MEDITATIO I.

Quòd Deus sit.

PVNCTVM I.

I. ACCEDENTEM *ad Deum oportet credere, quia est.* id omnes creaturæ clamant; ac, si per singulas percurras, audies dicentes. *Ipse fecit nos, & non ipsi nos.* Quemadmodum, si perelegantem, imaginem, aut opus aliud insigne perspicias, statim cogitas, à peritissimo artifice, profectum fuisse, & aues illum nosse, ac de ipso quæris: ita cõspecto hoc admirabili cœli terræque globo, quæque in eo sunt, subit animum, esse quoddam primum, & inaspectabile principium, & effectorem, qui non frustrà, sed certi finis gratiâ id opus molitus sit, & assidua gubernet prouidentia: cuius pernoscendi, fruendiq; disiderio meritò exardescas. I. Heb. 11. 6. Omnes creaturæ Deum esse dicunt. Psal. 99. 3. Simile.

II. Ergo oculos in altum attolle, & audi, quemadmodum. *Cœli enarrant gloriam Dei & opera manuum eius annuntiat firmamentum. Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientam;* quin *interroga iumenta, & docebunt te, & volatilia cœli, & indicabunt tibi: loquere terræ, & respondebit tibi, & narrabunt pisces* II. Psal. 18. 1. Iob. 12. 7.

maris. Respondebunt autem: *Quis ignorat quòd omnia hæc fecerit manus Domini?* O audiam hasce voces, & ferar in auctorem totus

III. Inuitatio ad laudādum Deū. *Dan.3.57.* *Isai.12.6.*

III. Quin prouocabo creaturas omnes ad laudandum opificem suum: *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula. O habitatio Sion! exulta & lauda, quia magnus in medio tui sanctus Israel.* O anima mea, ascende tanquam super speculam & contemplare quicquid est, et vide, quia in medio omnium Deus est, vt in singulis cognosci valeat. *Non enim sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens de cœlo, dans pluuias & tempora fructifera, implens cibo, & lætitia corda nostra.* Gratias agam quod hanc sui cogitationem impertiuerit,

Act.14.16.

PVNCTVM II.

1. Homo ex se Deum cognoscit. *Psal.138.6* *Psalm.4.7*

QVOD peculiariter ex homine ipso, tanquā minori mundo cognoscatur Deus, iuxta illud *Mirabilis facta est scientia tua ex me.* In primis, *signatum est super nos lumen vultus tui, Domine, dedisti lætitiam in corde meo.* Hoc est, lumen rationis, tanquam splendor quidam Diuini vultus, ab eo procedens, per quod cognoscimus, quid sit bonum, & amplectendum, ac præcipuè ipsum, qui est summum bonum, & regula in nostris actionibus omnis bonitatis. Nam proprium est, & solius hominis, præ cæteris creaturis corporeis, vt Deum cognoscat.

2. Ex potentijs & sensibus.

2. Hoc lumen consequitur inclinatio homini indita, ad bonum cognitum prosequen-

dum,

dum, ac proinde ad rectè viuendum secundùm rationem, ac præcipuè ad Deum amandum, quę est prima, ac summa rectitudo, vnde cæteræ actiones regulantur. Huius luminis fulgurationem prohibent peccata illud obnubilantia, & simul lætitiam cordis, quæ ex testimonio bonæ conscientiæ solet oriri, ac potissimùm ex dilectione Dei; nam fructus Spiritus sunt charitas, gaudium, pax. Contrà autem ex malefactis oritur aculeus conscientiæ. *Gal. 5.22.*

3. Deinde ipsa corporis humani architectura, partium innumerabilium proportio, connexio, officia, tum sensuum, ac potentiarum externarum ac internarum mira varietas, in vnũ conspirans finem, planè supremum quendam Architectum digito demonstrant; vt verè Dauid: *Omnia ossa mea dicent, Domine quis similis tibi?* *Psal. 34.10*

3. Ex corporis structura.

4 Sed præ his, Spiritus ipse immortalis corpori inspiratus, ducit hominem in supremi ac purissimi Spiritûs notitiam, quo mundus iste continetur, ac viuificatur, de quo scriptum est: *Spiritus Domini repleuit orbem terrarum, & qui continet omnia, scientiam habet vocis:* præbens nimirum lumen, vt ex effectis suis cognoscatur, & prædicetur Deus. Igitur in spiritu hominis considerandæ sunt tres nobilissimæ potentiæ, *Memoria, Intellectus, & Voluntas*, quarum operationes minimè sunt corpori alligatæ, sed exspatiantur libere ad cœlos vsq;, & naturæ abdita rimãtur, quò sensus ipsi nõ perueniunt, excogitant artes, inueniunt di- *Sap. 1.17.*

4. Ex spiritu hominis.

ciplinas, rerumq; agendarum, ac moderandi hominum ipsorum mentes modum rationemq; reperiunt. Ex quibus efficitur, hominis animũ extra ordinem corporeorũ esse immaterialem, inuisibilem, atq; immortalem, qui proinde, corpore soluto, subsistat ipse, atq; permaneat.

5. 5. Hinc idem ipse noster spiritus intelligit, necessariò esse alium quendam spiritum, ex quo ista participet, siquidem ea non habet ex se, & qui similiter totum mundum regat, impertiatque vitam, & motum, tametsi non vt forma, aut pars ipsius mundi, & qui tandem sine mundo esse possit, vt ante illũ fuit, multò meliùs, quam anima sine corpore. Namq; hæc naturali caret perfectione, cùm exuta est corpore. *Verè Domine, mirabilis facta est scientia tua ex me.* (Psal. 138. 6.)

PVNCTVM III.

1. Motus sublunares Deum demonstrant.

NON solùm bona vtriusq; mundi, magni & parui, sed mala etiam nos in Deum ferunt. Terrores de cœlo, fulgura, fulmina aëris iniuriæ, & intemperies, maris tempestates, terræ motus, morbi, bella, fames, & quicquid ingruit malorum, dum, velut naturali instinctu permouent ad quærendam ex alto opem, quasi arrepta manu ad Deum nos ducunt: quare sapienter & piè Iosaphat Rex: *cũ ignoremus quid agere debeamus, hoc solùm habemus residui, vt oculos nostros dirigamus ad te.* (2. Para. 20. 12.)

2. Pugnæ in corpore.

2. Deinde, in ipso quoque paruo mundo, interna pugna carnis & spiritus, passionum & rationis, pronitasq; ad peccandum, admo-

nent

nent nos ſupremi opitulatoris Dei, ad quē oporteat confugere, modò vincere velimus. Quamobrem homo inter proſpera & aduerſa conſtitutus, ex vtriſque ad Deū contendat: Dum bona ab vno Deo auctore recognoſcit, mala autem non niſi eiuſdem ope amoliri poſſe confidit, quod eſt *pugnare*, vt ait Paulus, *per arma iuſtitiæ, à dextris & à ſiniſtris*, & ex vtriſque, ſiue bonis, ſiue malis, fructum capere cognitionis Dei. 2. Cor. 6. 7.

Hæc viua notitia, quòd Deus ſit, & aſsidua eius veritatis memoria, frænum eſt vitiorum, calcar virtutum. Atteſtatur Dauid: *Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus.* quid autem inde conſecutum? *corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in ſtudÿs ſuis.* Nam ſi in aliqua Republica nec ſuperiorem, nec vindicem eſſe vllum homines intelligerent, planè in vitia diffluerent; ita niſi credant, & præ oculis habeāt, Deum eſſe, *Sic*, inquit Iob, *viæ omnium qui obliuiſcuntur Deum.* Contrà verò: *Memor fui Dei, & delectatus ſum, & exercitatus ſum; defecit ſpiritus meus.* Porrò peccatores *confitentur, ſe noſſe Deum, factis autem negant.* Ego & verbo, & opere confitebor Pſal. 13. 1. Iob. 8. 13. Pſal. 76. 4. Tit. 1. 16

MEDITATIO II.

Quòd Deus ſit æternus, & Qui eſt.

PVNCTVM I. 1.

1. EST æternus; quod ſignificatur illo Dei nomine: *Qui eſt.* nam Moyſi quærenti Deus AEternus.

nomen ipsius,qui apparebat in rubo, respon-
Exod.3.14. dit. *Ego sum, qui sum* Et *dices Filiis Israel: Qui est*, misit me ad vos. Vocatur ergo: *Qui*
Ante mũdum. *est*: quia nunquam non est. Fuit ergo ante mundum, & omnem creaturam, non paruo aliquo interuallo, sed si annorum millia millionum fingas, ante illa fuit, quia semper fuit, vnde & vocatur: *Antiquus dierum*; quia
Dan.7.9. quidquid aliquando cœpit esse nouum est.

2. Immutabilis. 2. Deinde perseuerat esse absque mutatione vlla, & variatione: quod est, verè & simpliciter esse, quippe nullatenus deficiente ipsius esse, vnde iure vocatur *Qui est*. *Ego*
Mala.3.6. *Dominus, & non mutor*, *& apud quem non est*
Iacob.1 7. *transmutatio, nec vicißitudinis obumbratio.*

3. 3. Postremò; *Erit semper*. *Tu Domine idem ipse es, & anni tui non deficient*. Atque hæc est
Psa.101.28. æternitas, fuisse semper, vt non cœperit ali-
sine fine. quando esse, & desiturum esse nunquam, vt nihil ei decedat, vel accedat, quia vtrumque est imperfectionis, nam, si accedat, non habuit esse perfectum, si decedat aliquid de esse, fiet imperfectum esse.

Glorificabo igitur ipsum cum cælestibus choris supplici confessione dicens: *Sanctus sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens, Qui*
Apoc.4.8. *erat, Qui est, & Qui venturus est*. Et quia peccator, quantum in se est, vellet quodammodo Esse Dei destructum, quò impunè peccaret, dolebo, me fuisse talem; gaudebo autem de ipsius æternitate.

PVNCTVM II.

1. QVòd solus Deus sit æternus, quia essentialiter est *Qui est*, vnde dicitur; *qui solus habet immortalitatem*. Res cæteræ ex se ipsis habent, vt non sint: vnde ab alio debent accipere, vt sint: nempè à Deo, *Qui est*: & illo subtrahéte manum, recidunt in suum nihilum. *Vanitati creatura subiecta est, & sicut vestimentum omnes veterascent; Aufferes spiritum eorum & deficient, & in puluerem suum reuertentur, substantia mea tanquam nihilum ante te*

1. Dei esse à seipso.
1. *Tim.* 6. 16
Rom. 8. 20.
Psal. 13. 19.
Psa. 101. 27.
Psal. 38. 6.

2. Hoc est fundamentum veræ humilitatis, & submississimæ subiectionis erga Deum: Diffidentiæ sui, fiduciæ in Deo, contemptus proprii, & Diuinæ excellentiæ admirationis. Nunquam efferetur ob vlla bona, qui seriò cogitauerit, quid sit ex se.

PVNCTVM III.

EÒ quòd DEVS est, *Qui est*, continet in suo Esse omnes perfectiones absque compositione, modo simplicissimo & perfectissimo vt præ illo creata omnia *sint quasi stilla situlæ, & quasi momentũ stateræ*, vt dicit Isaias. Tanti sunt res, quæ corda mortalium ad se rapiunt, posthabito ipso Deo! quin potius illi adhæresco, *Qui est*, vt, non deficiam, vt in eo omnia possideam, omnium post hac creaturarum *detrimentum faciam, vt illum lucrifaciam*.

Dei esse excedit omnia.
Isa. 40. 15.
Exod. 6. 3.

O *Qui es*, qui nomen hoc ineffabile nõ Abraham, Isaac, & Iacob sed Moysi manifestasti pro singu-

singulari beneficio: fac, illius vim penitus intelligam, vt post odorem illius curram.

MEDITATIO III.

Quòd Deus sit infinitus & incomprehensibilis.

OPPORTVNE consideratio infinitatis & incomprehensibilitatis DEI suscipitur, vt circa Deum humana mens non præsumat, quãdo nouerit, eũ non posse comprehẽdi. Sunt porrò duo modi aliquid efformandi, vel appositione, vel detractione. Pictor apponendo colores figurat imaginem; sculptor detrahendo à rudi ligno, aut lapide segmenta. Sic Deum cogitare possumus; vel tribuendo ipsi perfectiones, quarum vestigia conspiciuntur in creatis; atque ita vocando bonum, sapientem, iustum; vel amouendo ab ipso imperfectiones creaturarum, dicendoque ipsum infinitum, incomprehensibilem, immensum. Est doctrina Areopagitæ de Mystica Theol. cap.3.& de diuinis nominibus cap.7. AC de hoc secundo modo cognoscendi Deum procedit ista meditatio.

PVNCTVM I.

DEVS non est, vt quæ sensibus percipi possunt; non pulcher, vt astra; non lucens, vt sol; non magnus, vt corpora; non suauis, vt cibi & concentus; non denique, vt ali-

quid istorum: sed supra hæc. Quare ipse ait: *Cui similem fecistis Deum, & cui assimilastis, & adæquastis me, dicit sanctus? dicant omnia ossa mea: Domine quis similis tibi?* *Isai.* 40. 18. 25. *Psal* 34. 10. & 85. 8.

PVNCTVM II.

A SENSIBVS externis ad internos transi, vel etiam ad intelligendi vim, tum hominis, tum Angelorum. Nihil est eorum Deus; nec qualia sunt, quæ ab illis, capiuntur; sed supra illa. 1.

II. Proinde cogitabo, quòd cognitio Dei in hac vita, & ex creatis, dicitur caligo & nebula, nam, cùm supremum attigeris gradum: id tandem intelligis, non esse Deũ, vt ista; sed supra ista: quod non est scire, *quid sit*; sed *quid non sit*. Et hoc est, quòd *Moyses* dicitur *ascendisse ad caliginem, in qua erat Deus.* Et *ingressus in medium nebulæ ascendit in montem.* Et *Dominus dixit, vt inhabitaret in nebula.* Quia etsi *lucem, inhabitat*, at *inaccessibilem.* 2. *Exo.* 20. 21. 24. 18. 3. *Reg.* 8. 12. 1 *Tim.* 6. 16

3. Igitur non est bonus iustus, non sapiens, non potens, non aliquid eorum, quà homo aut Angelus esse potest, aut quale intelligit: sed quid inæstimabiliter maius. Vnde Iob: *Ecce Deus magnus, vincens scientiam nostram.* Nam si, vt ait Sapiens: *difficile æstimamus quæ in terra sunt; & quæ in prospectu sunt, inuenimus cum labore: quæ in cœlis sunt, quis inuestigabit?* in hac caligine & nebula libenter morabor, gaudens, quòd tantus sit Deus meus, vt non sim sufficiens cognoscendo. Supplebo aman- 3. *Iob.* 36. 26. *Sap.* 9. 16.

do,

do, quod minus valeo intelligendo. Suspirabo ad illum statum quando *non iam in ænigmate; sed facie ad faciem cognoscam. sicut & cognitus sum.* 1.Cor.13. 12.

PVNCTVM III.

1. 1. NON solùm Deus non est vt creata quantumuis perfecta; sed est infinitè supra illa in quouis genere perfectionis, quod est dicere: nec solùm est supra omnia, sed infinitè supra omnia,: *Magnus Dominus & laudabilis nimis; magnitudinis eius non est finis.* proinde & incomprehensibilis; nam Angeli, cum sint substantia & virtute finiti, quod infinitum est comprehendere nequeunt. Et ita quando etiam reuelata facie cernitur, non potest comprehendi. Quo sensu Apostolus dixit: *quem nemo vidit vnquam, sed nec videre potest* Psal.114.3. Prou.3.25. 1.Tim.6. 16.

2. 2. Vbi aduerte, quòd in secundo puncto etiam dicebatur Deus non posse capi; sed id ex comparatione creaturarum: at modò consideratur incomprehensibilis simpliciter; etiam, cùm in se ipso clarè cernitur in gloria: quia creata intelligentia, etsi potest eleuari atque sustolli, vt non iam ab effectis, sed ipsam in se cognoscat diuinitatem; tamen, quia creata est & finita, non potest exhaurire cognoscendo infinitatem eius in Esse

3. 3. Hinc est, quod Seraphini apud Isaiam ex senis alis. *duabus* tantùm *volabant, duabus autem faciem Dei*, & *duabus alijs pedes operiebant*: quia Deus incomprehensibilis est, tum

ex effectis suis, tum ex facie sua, quando etiam illam datur conspicere: pedes sunt creaturæ ab eo conditæ; facies autem, visio beatifica: vbi cernitur sicut est: sed in vtraque cognitione opertus est: quia ex effectis non intelligimus, quid sit; sed, quòd ex ijs non sit, quæ sensibus, aut mente percipiuntur. In visione autem clara etiam latet incomprehensibilis Maiestas; quatenus exæquari intelligendo, nisi à se ipsa, non potest: vt nec infinitum à finito.

PVNCTVM IV.

1. Æstimandum est beneficium, quòd Deus nobis de se reuelauerit; tum ista, non excedentia humanum lumen, quò certius & sine errore à nobis perciperentur, tum alia, supra captum. *Incerta, & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi*, & ad hoc misit filium: *Vnigenitus qui est in sinu Patris, ipse enarrauit.* 1. Dei bonitas in reuelando. Psal. 50. 8. Ioan. 1. 18.

2. Hinc gaudium concipiam de tanta gloria Dei mei; gratusque existam, quòd se mihi reuelârit. Deinde excitabo, exerceboque fidem, ideò credens, quia ipse reuelauit. 2.

3. Denique spem illuc perueniendi, vbi non ampliùs in ænigmate, sed apertè credita conspiciam facie ad faciem. Quin in hac vita assequi possum clariorem mysteriorum intelligentiam; dum studeam mentis puritati. Nam *beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt.* 3. Matt. 5. 8.

MEDITATIO IV.

Quòd sit vnus Essentia, trinus Personis.

PVNCTVM I.

1. Deus noster vnus est.

1. QVÒD sit vnus essentia. 1. quia vnum est summum bonum, in quo sunt omnes rationes boni. n m, si aliud ab illo esset tunc careret ea ratione boni , qua alterum ab ipso differret ; ita non esset omne bonum; sed limitatum, ac proinde, non esset Deus. 2. In hac veritate fundatur debitum amandi Deum ex toto corde, & supra omnia, quia ipse est vnum, summum, atque omne bonum, de quo participant creaturæ, quòd habent bonitatis. Et ita sicut ex Deo sunt bonæ, ita propter illum diligenda bonitas ipsarum, non aliter; quod est amare ipsum bonum creatum in suo fonte potius, quàm in se ipso : amatur enim in se ipso, non in Deo; quando ratio amandi, non est Deus ipse, sed sistit affectus in bono creato secundùm se, quod facit omnis peccans; vnde dicitur, *frui vtendis* à D. Augustino: frui enim est, ibi quiescere, non aliò referre; oportet autem vti bono creato ad fruendum bono increato.

2. Deus vnus & solus.

2. Quia vnus tantùm Dominus, & gubernator mundi esse potest: alioqui si plures, dissidere possent voluntate, & alter alteri repugnare : ex quo mundi ordo non subsisteret.

Omne enim regnum in se diuisum desolabitur: Luc. 11. 17.
quòd si subordinatus vnus esset alteri; iam non esset Deus, qui subijceretur: quia nec supremus Dominus. In hac veritate fundatur Præceptum illud: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies*. *Nemo potest duobus Dominis seruire*: quia possunt contraria præcipere; vnde oportebit vni obedire, & alterum contemnere. est igitur vnus Deus, vnus Dominus, vni seruiam. Deut. 6. 13. Matt. 6. 24

III. Vnus supremus legislator, & Iudex, & finis vltimus esse debet. si plures legislatores: cuinam conformari oporteret? Si Iudices: nulla foret suprema sentētiā; si plures fines: vnus non expleret, satiaretve hominē: & sic neuter esset finis vltimus. In hac veritate fundatur, quòd vna esse debet nostra intētio, & in vnum tendens. Colligam, quàm infelices sint Idololatræ, qui vnum Deum ignorant. Item, qui, cùm non ignorent, ventrem, aut pecuniā pro Dijs colunt. Studebo cogitationes, desideria, studia omnia in vnum dirigere. *quid turbaris erga plurima? Vnum est necessarium*. Complectar omnes charitate non ficta, quando vnum omnes habemus Deum, principium, finem: *Numquid non vnus Deus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque nostrûm fratrem suum?*

III. Deus legislator supremus.

Luc. 10. 41.

Malac. 2. 10

PVNCTVM II.

I. QVOD sit trinus Personis. Hîc debet captiuari intellectus in obsequium fidei. licet autem ita ratiocinari: Deus est infi- Deus vnus, & trinus.

nitum bonum, in quo ſunt omnes creaturarũ perfectiones eminentius, abſq; imperfectionibus earundem: Igitur eſt *vnum*, ſine diuiſione: quæ eſt imperfectio; & *plures* ſine diuerſitate, quæ eſt etiam imperfectio. nam, quæ diuerſa ſunt, eorum quoduis caret alterius bono Habent ergo vnam eſſentiam, ſapientiam, potentiam, voluntatem, & quidquid boni eſt; nec in eo diuiduntur: ſunt tamen plures, quò bono etiam ſocietatis inter ſe fruantur; & plures ſunt per communicationem; quâ Filius à Patre, & ab vtroque accipit Spiritus ſanctus Diuinitatem: Sicque illud etiam bonum in Deo reperitur, quod ſemel communicat, non ad extra tantùm, per quandam participationem limitatam; ſed intra etiam per totius ſubſtantiæ communicationem.

II. Affectus. II. Hinc primò concipiam admirationem ex incomprehenſa Maieſtate: cuius ſi ſapientia, & iudicia incomprehenſibilia ſunt, quomodo non eius Eſſe & Diuinitas? Domine adauge fidem, quò valeam intelligere: intelligam, vt amem.

III. III. Deinde concipiam gaudium de arctiſſima illa vnitate inter Diuinas perſonas: quibus aſſociari, & vnum fieri, pro modulo, cupiam. Nam & Chriſtus ita orauit: *vt ſint vnum, ſicut & nos vnum ſumus.* Id etiam fiet, ſi quẽ- *Ioan.* 17. 1[?]. admodum Patris, & filij, & Spiritus ſancti eſt vnum ſentire, & velle: ita meum ſit idem cum illis per omnia. Fiam etiam vnum cum ſuperioribus meis, qui locum Dei tenent, confor-

mitate iudicij & voluntatis: . tem cum fratribus meis, idem sapiendo, & dicendo. Quare exprimam viuam imaginem illius vnitatis & amicitiæ, qua inter se Diuinæ personæ communicant.

PVNCTVM III.

I. MODVS processionis diuinarum personarum. PATER intelligendo seipsum, clarè, & perfectè, format sui imaginẽ adæquatam; non accidentariam, vt quam format homo rei conceptæ; sed substantialem, quæ sit idem cum substantia Patris intelligẽtis; quòd in Deo nihil accidentale esse possit. Hæc igitur imago, vt prodiens à PATRE cõcipiente seipsũ, dicitur, & est FILIVS Est etiã VERBVM quia mẽtis quidã partus; & sapiẽtia, quia per notitiã, qua se PATER cõprehendit, exprimitur. Hinc *splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, & imago inuisibilis* nominatur.

I. Modus cõsiderandi mysterij.

Heb. 1. 3. Colos. 1. 15

II. Rursum PATER hanc sui imaginem contemplans, in eaque communicatam cernens omnem suam perfectionem substantialiter; fertur in illã amore adæquato, hoc est, infinito. Et vicissim verbum cernens in Patre eandem naturam, tanquam in principio communicãte, pari impetu amoris impellitur: isq; impetus reciprocus SPIRITVM SANCTVM spirat. Est enim ille impet' cõmunicatiuus' illius ipsius boni, in quod fertur; & cõmunicãdo producit tertiã Personam diuinitatis, quæ vocatur AMOR, quia amãdo producitur, & est amoris quasi termin', seu amor terminat'. Nã

II.

& in creatis ſicut intelligẽdo producitur verbum, ſeu conceptus expreſſus; ita amando próducitur quædam in rem amatam ſiue propenſio, ſiue magis quies, ſed in creatis vtrumque eſt accidens; in Deo autem eſt ipſamet Dei ſubſtantiale.

III. III. Igitur ab vna ſubſtantia, quam Pater in ſe habet, & ex ſe: Filius autem & Spiritus ſanctus per communicationem, dicuntur omnes tres, & ſunt vnus Deus, vnus creator, vnus ſanctificator, vnus glorificator. Sunt autem ab æterno omnes, quia non liberè, ſed naturaliter; eò quòd eſt PATER, generat: ipſeque, & Filius ſpirant. Idcirco nulla eſt inter perſonas prioritas exiſtentiæ; ſed ordo tantùm proceſsionis. Quia verò omne ac infinitum bonum in ſe continent, non opus habent creaturis ad partem aliquam felicitatis: ſed ſui boni inamiſsibili poſſeſsione beatæ ſunt: quo fruuntur comprehendendo inuicem, & amando ex omni æternitate.

Colloquium ad Patrem.

I. Cum Patre *Iſai.* 66.

I. Approbando quod ait; *Numquid ego, qui alios parere facio, ipſe non pariam?* parit autem vnicum, non plures filios: quia eſt generatio adæquata; qua totum eſſe communicat; non ſimile, ſed idem omnino: Neque idem pluribus communicare poteſt generando: quia vna eſt tantùm ſui ipſius notitia, & comprehenſio, qua gignit; non alia, atque alia; & ita ſemel dicit PATER, quod cõprehendit; non ſæpius:

proin-

proindeque vnum est tantùm illius Verbum, & Filius.

II. Porro, ô Pater æterne, quantopere tibi complaces in hac generatione, in hoc Filio? Nã si *filius sapiens lætificat Patrem*, quantò hic magis te, cùm sit ipsa sapientia? ideo in Iordane, & in monte testificatus es: *Quia hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Et ad ipsum ais, *Filius meus es tu: ego hodie genui te.* istud *hodie* omnem continet durationis differentiam, præteritum, præsens, & futurum: quia æternitatem significat. Ergò ab æterno, & nunc, & in perpetuum gignis filiũ! quia semper manet & est illa notitia, & comprehensio, qua procedit ex te Filius. Quin in nobis, postquam mens nostra formauit verbũ intelligendo, dum hoc permanet, à mente formante procedit, desinit autem, cùm mens desinit formare. Tu autem, PATER æterne, nũquam desinis, neque desinere potes comprehendere te; atque ita producis verbum indefectibile, prout tu ipse es: *Verbum enim Domini manet in æternum* Hæc est paternitas, à qua *omnis paternitas nominatur in cœlo, & in terra* Ad exemplar istius nos quoque efficimur adoptione filij, fratres autem Christi. O totus mundus transeat in adoptionem tuam, Pater æterne. ô Pater luminum, cuius splendor est filius tuus: per hunc, & propter hunc illumina cor meum, vt *cognoscam te verum Deũ, & Filiũ tuũ IesumChristũ*: quo sim filius lucis & aliquãdo te videã in lumine tuo facie ad faciẽ.

II. Prou. 10. 1. Matt. 3. 17. Psal. 2. 7. 1. Pet. 1. 25. Ephes. 3. 15. Ioan. 17. 3.

Colloquium ad Filium.

O Fili æterni Patris, & Fili vnigenite; quã tibi congaudeo de hac Filiatione, qua es vnus Deus cum Patre? Verè & vnigenitus: nõ modò, quia vnus; sed quia nec esse plures potuerunt: quia non ex parte filius, sed ex toto: Deus de Deo. Tu vera imago Patris, totũ adæquatè repræsentans; quia per id es imago Patris, per quod Pater est Deus. Ille enim, dũ cõtemplando se, exprimit sui verbum, & imaginem: suam tibi diuinitatem impertit: vt per hanc ipsam tibi communicatam repræsentes Patrẽ, à quo accepisti diuinitatẽ Quare tu es imago consubstantialis, Patriq; ęqualis: Quòd si vnigenitus & hæres. Verè vnicus hęres; qui totum, quod habet Pater, accepisti. ô sim ego ex participib⁹ tui. Vtiq; si filius existã, etiã hæres sicut dicit seruus tu⁹ *Quòd si filij, & hæredes: Hæredes quidẽ Dei, cohæredes autẽ Christi* Rom. 8. 17

O vnigenite, qui es in sinu Patris; & nũquam ab eius recedis sinu, ibi penetras secretũ Diuinitatis, & planè comprehẽdis; ibi amas pro eo, quod est infinitum bonũ: ibi gaudio frueris tanto quantus est Deus. ô sinus tantò melior, quàm Abrahæ? ô illic recipi merear, atque in idipsum requiescere! Memento quòd dixeris: *Volo vt vbi ego sum, illic sit & minister meus* Ioan. 12. 26.

In hoc sinu existens, & amori Patris tui indulgens, vnà cum illo producis Spiritum sanctum, qui est Amor vtrique consubstantialis. ô spiratio beata! ô amem! ô spirẽ amorẽ! Flãmescat igne charitas, accẽdat ardor proximos.

Colloquium ad Spiritum sanctum.

TV es per excellentiam Spiritus, vitam à Patre & Filio accipiens, qua illi viuunt, quæ est diuinitas ipsa: accipiendo autem gaudes, prout illi dando, omnes pari & vno gaudio gaudentes, quia vnus estis Deus, & de vno gaudetis bono, quod ipsimet estis.

Procedis, vt impulsus quidam, quia amando spiraris à Patre & Filio: sed non ideò foras prodis, sed in vtroque manes; procedis enim, vt amor Patris ad Filium, & vicissim Filij ad Patrem, &, cùm intra Deum procedas, & in eo maneas, necessariò es Deus.

Vocaris *sanctus*, quia es amor diuinus, qui est vera sanctitas, certè nos eò sancti sumus, quòd Deum amamus, sicut oportet. Huius igitur amoris inspirator, cùm sis ipsemet amor, singulariter *sanctus* diceris, quippe fons sanctitatis.

Vocaris per excellentiam *Donum, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Tu ergò donaris nobis, quando charitas donatur. Dona te mihi libenter, liberaliter, dilata cor meum, vt impleatur à te, & de te. Rom. 5. 5.

PVNCTVM V.

1. De mentis oratione ad similitudinem Trinitatis.

QVòD oratio mentalis ad similitudinem istius mysterij conformari debet. 1. vt mens Deum, quoad fieri potest, perfectè concipiat intra se ipsam, & in ea contemplatione

2. perseueret. 2. vt in apprehensam bonitatem totus ferar per amorem, eique inhæream. Vt
Can. 3. 4. sponsa, *inueni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam.* Hinc sequetur fruitio, & gaudium, quale promittitur in cœlo, ex simi-
1. Ioan. 3. 2. litudine diuina. Ibi enim *similes Deo erimus, quia videbimus eum, sicuti est*, quam similitu-
1. Cor. 13. 9. dinem nunc ex parte assequi possumus, sicut *ex parte cognoscimus, & ex parte propheta-*
3. *mus.* 3. sicut diuinæ personæ ineffabiliter sibi inhærentes, vnum habent velle, & sentire: ita ego per hanc cum Deo internam communicationem non aliud velim, quàm quod ille. Et quia Deus sic intra se sibi sufficientissimus est, vt tamen ad creaturas se diffundat; ita ego cupiam alijs quoque prodesse. Hoc vocatur otium animæ, quia vacat strepitu, & sollicitudine exteriorum; & est negotium omnium
Psal. 45. 11. præstantissimum, ad quod inuitamur: *vacate*
1. Ioan. 5. 7. *& videte, quia ego sum Deus.*

Tres igitur sunt, qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus: ipsi testificantur de se, vt in mundi creatione & præ-
Gen. 1. 6. cipuè hominis, *quem fecerunt ad imaginem & similitudinem suam*, in Christi Baptismo, & transfiguratione.

MEDITATIO V.

Quòd Deus sit infinitè perfectus.

PVNCTVM I.

Deus perfectissimus. PERFECTVM dicitur, cui nihil deest, quod ei cõmunicari posit & debeat Deus verè

proculdubio perfectus est, ac proinde habet, quæ ei conuenire possunt: conuenit autem ipsi omnis omninò ratio Entis, quo fit, vt omnis in illo sit, siquidem est Ens perfectum, cui nihil deest, quod ad eius perfectionem faciat. Differt igitur à creatura, quacunque etiam possibili, quòd hæc, cùm limitata sit, perficitur certis rationibus, Deus autem cùm sit Ens illimitatum, non potest concipi perfectus, nisi omnia in se contineat. Quare dicitur: *ex ipso, & per ipsum & in ipso sunt omnia.* Deus meus, & omnia, cur quæram aliquid extra te, quando in te habeo omnia? in Deo igitur sunt tãquam in Ente simpliciter perfecto, & simul tãquam in Idea & principio efficiente, ex quo omnia: agit enim vnumquodque, secundùm quod habet in se: quia nemo dat, quod non habet, habet autem Deus omnia eminentiori modo, quàm sint in seipsis. *Rom. 11. 36.*

PVNCTVM II.

ET *reliqua huius Medit.* Speciatim in Deo sunt omnes perfectiones corporum inanimatorum, ac proinde potest sine illis agere, quidquid illa agunt. Deinde viuentium, sentientium, & intellectualium creaturarum: omnes autem sunt in Deo vna simplex infinitaque perfectio, vti in aureo nummo continentur multi minuti nam si distinguerentur, vna excluderet alteram, & singulæ finitæ essẽt & limitatæ. Sic enitar omnes meas actiones, quasi vnum facere per intentionem, qua soli

In Deo eminenter perfectiones creaturarum.

Matt. 6. 22. Deo placere in omnibus velim. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidū erit.* Item in quouis bono opere plures iungam affectus bonos, qui me ad id impellant, vt vnica actio sit multiplex virtus.

MEDITATIO VI.

Quòd Deus sit summè bonus.

BONITAS est duplex, naturalis, & moralis. de priori: *Vidit Deus omnia, quæ fecit, & erant valdè bona.* (Gen. 1. 31.) habebant scilicet, quicquid naturæ cuiusq; coueniebat, quo fiebant amabilia. Moralis autem bonitas inest actionibus liberis, vt debitè fiant, & ex recta ratione. Cæterum Deo hæc etiam bonitas est naturalis, & essentialis, cùm homini sit aduentitia, ab eaq; possit deflectere.

PVNCTVM I.

Dei bonitas in tribus.

QVòD Deus est summè & infinitè bonus 1. quia omnem rationem bonitatis in se cōtinet, sicut & essendi. Vnde ad Moysen Deus, *ostendam tibi omne bonum.* (Exod. 33. 19.) 2. quia per essentiā habet, ac proinde indefectibiliter. 3. quòd creaturæ, præ illo, non sint bonæ, sicut nec sunt: nam limitata est bonitas illarum, & participata, ac defectibilis, quare Christus, *Nemo bonus nisi solus Deus.* (Luc. 18. 19.) & apud Iob: *Inter sanctos eius nemo immutabilis, & cæli non sunt mundi in conspectu eius.* (Iob 15. 15.) Hinc quiuis coram Deo humiliari debet, licèt sanctus: quia *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum.* (Isa. 6. 3. 45. 5) Non

eſt ſanctus, vt Dominus, nec eſt alius extra te. 1. Reg. 2. 2.
Sanctitas autem eſt bonitas moralis.

PVNCTVM II.

SPECIALIVS licet diſcurrere per ſingulas virtutes,eaſque in Deo cogitare,abſq; imperfectionibus ſimulq; vnitas:nam hoc habēt virtutes,vt quando ad ſummum veniunt, ſint inuicem connexæ & colligatæ, trahantque ſe mutuo,vt annuli in catena. Deinde quòd virtutes in Deo ſunt exemplar noſtrarum: quare noſtræ eò ſunt perfectiores,quò exemplari diuino ſimiliores. Cæterùm ſolent quatuor genera virtutum diſtingui 1.*Moralium*.in quibus ſpectatur conformatio ad regulam rectæ rationis. 2. *ſublimiorum*,quibus aſpiratur ad ſimilitudinem Dei,cùm Chriſtus dicat: *Eſtote perfecti,ſicut Pater veſter cœleſtis perfectus eſt*.3. illarum , quæ hominem,iam aſſecutum illam ſimilitudinem,comitantur,ſiue ex parte,vt in viris valdè perfectis in hac etiā vita; vel planè,vt in beatis. 4. Demum ſunt ipſa exemplaria virtutum in Deo , qui proinde eſt etiam largitor virtutum,à quo & peti debent.

1. Idea plenitudo virtutum.

2. Iuda reliquarum.

Mat.5.48.

PVNCTVM III.

HINC eſt,quòd duplex illa iuſtitiæ pars, *declinare à malo,& facere bonū*,Diuinę bonitati maximè conuenit, quoad 1. non poteſt ipſe peccare,nec peccati eſſe cauſſa, imò nec in natura aſſumpta potuit peccare, quòd repugnet bonitati Diuinæ, & infinitæ quoad . *Fidelis Deus in omnibus verbis ſuis, & iuſtus*

Pſal.36.27. Virtutes Dei puriſſimæ.

Psal. 144. 13. 14. Leuit. 19.2. Deut. 18.13. Ephes. 5.27. Cant. 4.7.

in omnibus vijs suis, & sanctus in omnibus operibus suis. Et: *Sancti estote, quia ego sanctus sum.* æmulabor hanc sanctitatem, illud memorans: *Perfectus eris, & absque macula cum Domino Deo tuo.* Talem voluit *Ecclesiam* suam esse, *absque ruga & macula.* Et talem laudat: *Tota pulchra es, & macula non est in te.* A sanctitate cognomen accipit tertia persona Diuina, vt *Spiritus sanctus* diceretur per excellentiam, & sub hoc nomine tota Trinitas laudatur: *Sanctus, sanctus, sanctus.*

MEDITATIO VII.

Quòd Deus sit, vt summè bonus, ita summè communicatiuus sui.

PVNCTVM I.

De Diuinis nomi. c. 4.

BONVM *est diffusiuum sui,* teste Dionysio Deus autem cùm sit summum bonum, ita maximè cõmunicatiuus sui, quod facit excellenter. 1. Quia liberè pro bona voluntate sua, non coactè. Vicissim, ego *voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, quoniam bonum est.* 2. Quia nullo suo emolumento: *Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.* sequitur autem, *sanctis, qui sunt in terra eius, mirificauit omnes voluntates meas in eis:* quasi dicat, quia non poteram ei benè facere, conuertit voluntatem meam, vt sanctis eius benefacerem pro ipso. 3. Quia summè se cõmunicat pro modo suæ sapientiæ. sic & ego.

Psal. 53.8.

Psal. 15.2.

PVNCTVM II.

COMMVNICAT se, dans esse naturale rebus, secundùm quatuor gradus, substantiæ corporeæ, viuentis, sentientis, & intelligentis; quos singulos diuersis creaturis tribuit, homini omnes, vt sint tanquam quatuor flumina ex fonte paradysi egredientia, ex summo bono, & irrigantia vniuersum mundum: quæ cùm in vno homine colliguntur, meritò requiritur ab eo, vt Deum amet ex toto corde pro bono corporis, ex tota anima pro bono vitæ, ex omnibus viribus pro bono sentiendi, ex tota mente pro bono intelligendi.

PVNCTVM III.

Excellentius se cōmunicat.

COMMVNICAT ampliùs se, dans esse supernaturali, idq́, quatuor etiam modis. 1. Dans esse *gratiæ*, qua Diuinæ efficimur consortes naturæ, & Filij Dei. 2. Esse *gloriæ*. in qua *similes ei erimus, quia videbimus eum, sicuti est*. 3. Esse *personale* Verbi diuini, vt homo sit verus Deus. 4. Hoc Verbum Caro factũ est, communicatur ineffabiliter omnibus volentibus in Eucharistiæ mysterio.

2. Pet. 1. 4.

1. Ioan. 3. 2.

Ex his quatuor communicationis modis duo posteriores soli homini concessi sunt, non Angelis, quæ est prærogatiua singularis. Itaque homo non solùm factus est ad imaginem Dei per naturam, sed est factus imago Dei substantialis per vnionem hypostaticam. O si ego me vicissim totum communicem, red-

damq; Deo, vt vnde fluxerunt aquæ, ad Deum reuertantur.

Deinde obſerua, quòd cùm conueniret, vt Deus hypoſtaticè ſe cōmunicaret cuiuis creaturæ, elegit hominem, in quo omnes creaturas ſibi aſſumeret, quòd in eo ſint omnes gradus eſſendi. Ergò omnes laudent illum: & ergo præſertim exhibebo me ſanctum, tum corpore, tum ſpiritu, quando in homine ſic honorificauit Deus vtramque ſubſtantiam per vnionem Perſonalem.

MEDITATIO VIII.

Quòd Deus ſit ſummè amabilis.

BONVM eſt, quod omnia appetunt, vt definit Philoſophus, expetitur autē vel propter ſeipſum, vel propter vtilitatem, vel cauſa delectationis: vnde triplex bonum exiſtit, honeſtum, vtile, delectabile.

PVNCTVM I.

DEVS eſt ſummè amabilis propter ſeipſum, quia eſt ſummè & infinitè bonus, & ipſa bonitas. Et eſt vltimatè propter ſeipſum amabilis, vt non ob alium finem debeat amari, cùm ſit ipſe ſummum bonum, ſed alia omnia propter ipſum: ſiquidem eſt fons omnium, & ideò finis vltimus. 1. Sequitur non poſſe amari à creatura, quantum eſt amabilis, ſiquidem eſt infinitè bonus, ſed à ſeipſo tantū. O amem ſaltem, quantum poſſum. 2. Debere amari ſaltem ſuper omnia alia, & ita *ex toto cor-*

to corde, mente, & viribus. 3. In illa bonitate posse spectari varias perfectiones, singulasq; infinitas, quasi totidē motiua amandi ipsum: est enim totus desiderabilis. 4. Quàm detestabile sit odisse Deum, in quo nihil odio dignum. vnde Dominus ait: *oderunt me gratis;* Ioan. 15. 25 sine causa. nam quando etiam punit, amabilis est illius iustitia.

PVNCTVM II.

EST amabilis etiam ob vtilitatem nobis ex illo prouenientem. 1. Propter esse naturale acceptum, & quòd res omnes in vsum nostrum procreauerit. Cogita, te audire singulas tibi dicentes: *Da, & accipe, & iustifica* Eccl. 14.16. *animam tuam*: accipe me ipsam, tanquam Dei munus & vicissim, da animum gratum largitori, sicque iustitiæ partes implebis. *caue, ne* Eccl. 4. 36. *sit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta.* 2. Propter esse Gratiæ & Gloriæ. quòd si amorem illi debeo ob naturalia, quantò maiorem ob supernaturalia? si propter temporalia, quid propter æterna? si ob res extra ipsum positas, quid pro eo, quòd seipsum fruendum mihi dat? ô anima mea, da, & accipe! 3. Quia omnis ratio boni vtilis, quæ reperitur in creatis, in Deo est perfectiùs, & ab illo impertitur rebus. Si ergo amo creaturas, quà vtiles, ad finem aliquē consequendum, amem ipsum fontem magis, vbi bonum illud vtile est melius, & à quo accipio.

Cæterum motiuum hoc amandi Deum ob

vtili-

vtilitatem ſic vſurpabo, vt non Deum referam ad meum commodum, tanquam ad finem, ſed vt illam ipſius Dei bonitatem præcipuè amē, qua ille ſe in nos effundit.

PVNCTVM III.

DEVS eſt bonum ſummè delectabile. eſt autem delectatio actus quidam animi conquieſcentis, & gaudentis de bono poſſeſſo: ſequitur autem cognitionem, & amorem Dei, per quæ poſsidetur Deus.

1. Hinc 1. DEVS ipſe, qui ſeipſum perfectè comprehendit, & amat, adæquatam infinito bono ſuo delectationem ex ſeipſo percipit hoc eſt, infinitam. Porrò illius delectationis mens creata fit particeps, pro vt plus minus de notitia Dei, & amore participat. 2. Oblectatur

2. Pſal. 103. 31. communicando ſeipſum creaturis: *Lætatur Dominus in operibus ſuis.* & : *delectabar*

Prou. 8. 30. *per ſingulos dies, ludens in orbe terrarum*;

Gen. 1. 31. quod ſignificat approbatio illa circa creata: *& erant valde bona.* Atque hoc ipſo, quòd de nobis delectatur, redditur nobis ipſe valde delectabilis, ſiquidem ait: *delitiæ meæ eſſe*

Prou. 8. 31. *cum filijs hominum.* 3. Quæcunque rationes delectabilium inſunt creaturis, reperiuntur in Deo perfectiùs. Vnde poteſt per ſeipſum abſque creaturis nos mirabiliùs delectare; quod & inſinuat, quando promittit *centuplum.* quia inæſtimabiliter maius gaudium confert relinquentibus terrenas oblectationes propter ipſum, quàm quod afferre poſſunt

omnia simul mundi delectabilia 4. Cùm tam delectabilis sit Deus, & ipse tanta affluat delectatione, & delectabiliter se nobis cōmunicet, & nobiscum sit: planè conuenit vt, delectabiliter ipsi seruiamus. *Iubilate Deo: seruite Domino in lætitia; & introite in conspectu eius in exultatione non enim habet amaritudinem conuersatio eius, nec tedium conuictus illius, sed lætitiam & gaudium.* & *hilarem datorem diligit Deus.* Disce, quàm abominabile sit, ob delectationem ex creaturis, posthabere summū delectabile, & infinitum. Et sunt, qui sic agūt, innumerabiles. *Absit à me. Ego in omnipotente delectabor:* & *exultabo in Deo Iesu meo.* 4. Psal 99.2. Sap. 8.16. 2. Cor. 9.7 Iob. 27.10. Habac. 3.18.

MEDITATIO IX.

Qualem charitatem Deus habeat.

AMOR tres habet actus. 1. est *beneuolentiæ*, qua benevolumus amato, & in eo, quod habet, acquiescimus. 2. *concupiscentiæ* in rem, quam alicui, vel nobis cupimus. 3. *amicitiæ* inter plures, ob bonum, in quo communicant. quod si supernaturale sit, dicitur charitas. ex his oritur *beneficentia* erga *amatum.*

PVNCTVM I.

De Amore Diuino erga seipsum.

1. DEVS Amore beneuolentiæ amat seipsum, quantū est amabilis infinita eius

bonitas. qui amor rectissimus est & debitus non vt amor proprius, quo creatura amat se præ Deo, illius postponens voluntatem. nempe amor in creaturam debet esse subordinatus amori in summum bonum, alioqui vitiosus est. 2. Inter diuinas personas est amor amicitiæ perfectæ. nam sunt æquales, & communicant in bono infinito, & habent vnum velle, quin vnum intelligere, & operari.

Gaudebo, quòd sit aliquis amor, quo Dei bonitas ametur, quantum est amabilis, nempe Diuinus, quo se Deus amat.

Deinde gratulabor mihi, quòd ex illo amore oritur, vt etiam amet nos, quasi quid sui. Ita vicissim amor noster erga Deum vrgere debet nos ad amandum proximum, quem ille sic amat; amor enim noster debet esse participatio Diuini: ergo sicut ille se amando, conuertit amorem in hominem; ita nos, Deum amando, debemus similiter in proximum conuerti.

PVNCTVM II.

QVOMODO Deus amat alia extra se. I. Differt modus amandi à nostro, quoniam Deus amando confert creaturis id ipsum, vnde sint amabiles: quare amare & benefacere in Deo sunt coniuncta. Amando cœlum, stellas, elementa, plantas, animantes, hominem, dedit esse, quod sint, & sic amat spontaneè, non ex necessitate. At ego, Do-

mine, non valeo sic amare te, vt aliquid tibi conferam; amabo autem sic, vt, quod abs te accepi, totum in obsequium tuum impendam, nec non, vt proximis meis loco tui benefaciam.

II. Amat hominem præ alijs creaturis corporeis, quia homo est ad imaginem Dei conditus, similitudo autem est causa amoris. Hîc dupliciter ad amandum Deum excitabor, &, quia fecit mihi magna, imaginem sui me faciens, & quia, si *omne animal diligit sibi simile*, quantò magis ego Deum, cuius similitudinem gero, & cui similem esse, tantæ est excellentiæ? Eccl. 13, 19.

III. Creaturas irrationales amat Deus amore concupiscentiæ, non amicitiæ, amat enim, vt seruiant homini, alioqui eas non producturus. Non sunt autem capaces, vt amentur amore amicitiæ, quia non possunt Deum redamare: voluit autem eas creare, vt ex illis, & in illis, homo amaret, laudaretque Deum. *Domine. quid est homo, quòd memor es eius? omnia subiecisti sub pedibus eius, quàm admirabile est nomen tuum!* Ideo admirabile, quia sic hominem amasti. quot sunt res, in singulis amasti hominem, & ego non te vicissim in singulis amabo? totidem donarem corda, si suppeterent totidem vitas. Psal. 8. 5.

(§)

PVNCTVM III.

QVòD Deus nihil excludit à suo amore, sed amat omnem creaturam, eò saltem, quòd ab illo habet esse. Diligis omnia, quæ
Sap. 11. 25. sunt; & *nihil odisti eorum, quæ fecisti*: vnde & tribuit singulis, quæ à natura ei cōueniunt. Hominem quoque peccatorem amat, tametsi minimè peccatum eius.

Hinc 1. petam à Deo, vt remoueat, quicquid ego mali adieci ad bonum naturæ, quod
Iob 10. 8. ipse contulit: *manus tuæ fecerunt me & plasmauerunt me totum in circuitu, & sic repentè præcipitas me?* Absit: sed tolle à me, vnde me præcipitas. 2. Discam amare omnes, & velle ijs suum bonum; tantùm peccatum odisse:
Matt. 5. 44. *Diligite inimicos vestros, benefacite ijs qui oderunt vos, vt sitis filij Patris vestri, qui in cœlis est.* 3. Imitabor Deum, qui omnia ex amo-
Sap. 11. 25. re operatur, sicut ait Sapiens: *Neque odiens aliquid constituisti, aut fecisti.* & Dionysius:
Cap. 4. de Diuin. Nomin. Amor est causa omnium rerum, ac, si amare Deus desineret, interirent omnia. Ego vicissim omnia opera mea, vt in charitate fiant, ela-
1. Cor. 13. 2. borabo, vt suadet Apostolus: alioqui, *si charitatem non habuero, nihil sum*, perit fructus.

PVNCTVM IV.

QVòD Deus hominem non solùm amauerit, sed amicum etiam suum fecerit. Amicitiæ autem conditiones sunt istæ
I. I. Debet esse inter æquales, & quia creatura infini-

tè inferior est Creatore, quò nos essemus capaces amicitiæ Diuinæ: *maxima & pretiosa nobis promissa donauit, vt per hæc efficeremur diuinæ naturæ consortes.* vnde animam iusti vocare dignatur, *sororem & sponsam*, quæ sunt nomina æqualium, vt passim Filius, imò Deus: *Ego dixi, Dij estis & filij excelsi omnes.* quòd si Dauid iure miratur, quòd Deus hominé con stituerit super omnia bona sua, & paulò minus ab Angelis minorem fecerit, quantò istud mirabilius, quòd æqualem Angelis per gratiam, & suæ naturæ consortem effecerit. 2. Pet. 1. 4. Cant. 4. 9. Psal. 81. 6.

II. Amicorum est communicare in bonis· vnde illud: amicorum sunt omnia communia: certè Deus communicat sua iusto, quando naturam, gratiam, & gloriam confert, vt verè vsurpet illud: *omnia mea tua sunt.* At iustus ex parte sua non habet bona, quæ vicissim communicet, nisi quæ à Deo ipso acceperit: hæc igitur reddet, agnoscendo ab illo omnia, atque in illius gloriam ijsdem vtendo. II. Luc. 15. 31.

III. Amici sunt vnum, est alter ego, est vna anima in duobus corporibus, magis est vbi amat, quàm vbi animat. hinc auent conuiuere mutuaque præsentia & colloquio frui, nihil inter se celant Ita *qui adhæret Deo* per amorem, *vnus spiritus cum illo fit*, teste Paulo. pro pupilla sua iustos habet: *qui vos tetigerit, tangit pupillam oculi mei*, quasi dicat: vos estis oculi mei. Porrò *delitiæ* sunt eius, *esse cum filijs hominum.* Et tandem to- III. 1. Cor. 6. 17. Zach. 2. 8. Prou. 8. 31. Ioan. 15. 14

tum se eis aperit. *iam non dicam vos seruos, quia seruus nescit, quid faciat Dominus eius, vos autem dixi amicos, quia omnia quæcunque accepi à Patre meo, nota feci vobis.* Quid au-
Iob 7. 17. tem, *cùm se reuelabit facie ad faciem?* ô Domine *quid est homo: quia sic magnificas eum, & apponis erga eum cor tuum!* O, valeam reddere vicem. sed quod minùs possum Deo exhibere, præstabo proximo meo propter ipsũ; imò ipsi Deo in proximo, exercens amicitiæ proprietates, & munia. Præstabo me æqualem & humanum etiam infimis: communicabo libenter cum illis quæcunque habuero, eisque proderunt, tum corporalia, tum spiritualia. Denique fiam cum illis vnum, vt & ipsi cum Deo sint vnum per charitatem.

MEDITATIO X.

De quatuor excellentijs Diuinæ Amicitiæ, & Charitatis.

Ephes. 3. 18. HAE continentur verbis Apostoli: *vt possitis comprehendere, quæ sit longitudo, & latitudo, & sublimitas, & profundum.* Est autem *longitudo* amicitiæ æternitas; *latitudo*, qua neminem excludit, sed omnibus patet; *sublimitas*, in cœlestium bonorum communicatione; *profundum* est abyssus secretorum, quæ amicis patescunt.

Hæ

Hæ proprietates & excellentiæ non in humana, sed in diuina tantùm amicitia insunt de quibus aliquid insinuatum in præcedent meditatione: sed nunc ex instituto.

PVNCTVM I.

AMICITIA & Charitas Dei sunt æterna ex parte Dei, nam ex quo est Deus, amauit, quos creare constituit; & gratia ac gloria donare, quantũ in se erat, sed præcipuè prędestinatos vt verè dicat, *in charitate perpetua dilexi te*. ô si, ex quo ego sum homo, amassē illum! saltem, ne vlterius differam seriò amare amicum tam antiquum. verè monet Sapiens: *Ne derelinquas amicum antiquum: nouus enim non erit similis ei.* Ier. 3. 8. Eccl. 9. 14.

Iam qui ab æterno amauit, proculdubio amauit prior: in quo charitas eius commendatur, sicut ait eius dilectus: *in hoc apparuit charitas Dei in nobis, non quasi nos dilexerimus Deum; sed quoniam ipse prior dilexit nos.* Vnde sequitur, quòd non amauerit propter aliquod suum commodum sed gratis: quia bonus est ipse. Colligit hinc Ioannes: *Nos ergo diligamus Deum, quia ipse prior dilexit nos.* Fiat, fiat. 1. Ioan. 4. 9.

Neque ab æterno solùm amat; sed in æternum. Et *misericordia eius ab æterno vsque in æternum*, vtique & amor. *quis nos separabit à charitate Dei?* inquit Paulus. Quis efficiet, vt nos Deus non amet? à quo amore accipimus Psal. 102. 17. Rom. 8. 35.

virtutem; *in omnibus superamus propter eum, qui dilexit nos.* Quòd si à gratia excidamus; pergit amare, dum paratus est in gratiam nos
Iere.3. 1. recipere: *Tu fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuertere, & ego suscipiam te.* ô Domine ita me ama, & ad hoc ama, vt te constanter amem; nec amandi te cursum interrūpam; multò verò minùs in fine abrumpam: sic fiet, vt neque mors, neque vlla creatura præualeat aduersùm me. *Cùm dilexisset tuos, in finem*
Ioan.13. 1. *dilexisti eos.* ô & me in finem dilige: da perseuerare in charitate.

PVNCTVM II.

LATITVDO charitatis Dei est infinita, sinu suo complectens omnes omnino homines: quia omnes vult saluos fieri, quantum
Matt. 5. 45. in se est: & *solem* iustitiæ, Filium suum, *oriri facit super iustos & iniustos, & pluit* doctrinæ illius imbre *super bonos & malos*; quin recedentes à se blandè reuocat, & beneficijs de-
Rom.12.20. meretur: *congregans carbones ignis, super ca-*
Sap.11. 24. *put inimicorum suorum: dissimulans peccata hominum propter pœnitentiam*: ita cum illis agens, ac si ignoraret eorum culpas, dum ad pœnitentiam eos adducit, suæque restituit amicitiæ. Nihilominus electos peculiari prosequitur amore; vnde dicit: *Iacob dilexi, Esau*
Rom. 9. 13. *autem odio habui.* Sed heu, *infernus dilatauit os*
Isai. 5. 14. *suum absque termino*, ô, claude, claude Domine Deus; & cœlum potius pande, vt repleatur domus tua.

Deinde considera, quòd etsi amicitia humana, teste Philosopho, debeat esse inter paucos, quòd qui fideles amici sint, non est reperire multos; & quia familiaris conuictus non potest esse ad multos: at diuinæ alia est ratio: potens est enim Deus sibi multos parere sinceros & fideles amicos : & ita singulis potest conuiuere, seq; ipsum cõmunicare, ac si vnus tantùm foret. quare de multitudine fidelium, tanquam de vna persona, & ad vnam loquitur: *Vna est columba mea, perfecta mea.* ô sim columba per innocentiam, perfecta per charitatem; æmulabor diuinam, dilatans cor in amorem omnium absque exceptione. Et omnes sint mihi instar vnius amici, in Deo omnes complectendo. Cant. 6.8.

Pvnctvm III.

Svblimitas charitatis est immensa, vt dona communicata. Nam 1. *videte qualem charitatem dedit vobis Pater? vt Filij Dei nominemur, & simus.* quid sublimius? & porrò ad dignitatem filiorum adiecit, quidquid decet Filio Dei: quod quantum sit, non assequimur modò, teste Ioanne: *Nunc Filij Dei sumus, & nondum apparuit, quid erimus. scimus, quoniam cùm apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* 2. Amplius se extulit charitas Dei, *sic enim dilexit mundũ, vt filium suum vnigenitum daret, & in hoc apparuit charitas Dei in nobis, quia filiũ suum v-* 1. Ioan 3.1. Ioan. 3. 16. 1. Ioan. 4.9.

igenitum misit in hunc mundum, vt viuamus per eum. Voluit Deus ex hominibus sumere, qui esset simul verus Deus, & talem cum homine amicitiam contrahere, quæ propria foret illi, qua diuinæ inter se personæ cohæresc unt. illæ enim sunt vnum essentia: Deus autẽ & homo per Incarnationem, sunt vnum persona. In qua coniunctione & amicitia Christi hominis cum Deo fundatur nostra, quam cũ Deo contrahimus, nam quia Filiũ suum nobis per Incarnationẽ dedit, ideo *cum illo omnia nobis donauit*. ô charitas sublimis, quousque extolleris? qui est Deus verus, fit verus homo; vt in hoc Deo & homine adoptemur ipsi in filios, atque in amicos intimos adsciscamur. Fiã vnus ex istis! *Respice Domine in faciem Christi tui*, meque ad imaginem illius renoua. 3. adiecit charitas ad hæc, vt Deus in assumpta humanitate abderet sese sub speciebus panis & vini: quò mirabiliter in pectus & animam ipsam vniuscuiusque peruaderet, nexuque ineffabili iungeretur singulis. 4. ipsum Spiritum sanctum suum donat nobis, donorũ maximũ; & charitatem ipsam: vt postquam cætera dedit, fontem ipsum donorum effunderet in nos. Quid non hîc concipiã desideriorũ? quid non aggrediar? auscultabo monenti Apostolo: *hoc oro, vt charitas vestra magis ac magis abundet in scientia & in omni sensu spirituali, vt probetis potiora: vt sitis sinceri; & sine offensa, repleti fructu iustitiæ per Iesum Christum, in gloriam, & laudem Dei* Amen!

Rom. 8. 33.

Philip. 1. 9

Pvnctvm IV.

Profvnditas charitatis tanta est, vt Deum, quo nihil excelsius, humiliauerit ad humanam conditionem. *Exinaniuit semetip sum formam serui accipiens & habitu inuentu vt homo*, quia enim amicitia quandam requirit æqualitatem, demisit se Deus, *assimulatus per omnia nobis*, vt fiduciam præberet suæ amicitiæ consequendæ. Hoc modo naturam nostram assumere propter nos voluit; sed etiam ærumnas, quia *maiorem hac charitatem nemo habet, quàm, vt animam suam ponat quis pro amicis suis*. Impleuit supremum officium amicitiæ. Quanquam maius aliquid facit, non enim pro amicis id promerentibus mortem subijt, sed pro inimicis; vt sibi eos faceret amicos. Et in hoc *commendat charitatem suã: quoniam cũ adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est*. ô charitas Dei verè patiens, verè benigna; sed & in mysterio Eucharistię Deus se profundè humiliat, vsque in nostra ipsa viscera se dimitti volens, secundũ viscera charitatis suæ. Postremò, profunda etiã iudicia sunt Dei, & viæ, per quas deducit amicos suos ad optatũ finẽ. *Nã diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, etiã aduersitates, & tentationes; nec non subinde ipsi lapsûs; vnde cautiores firmioresq; resurgunt. Et quis possit inuestigare secreta prouidentiæ Dei erga suos amicos? Igitur *in charitate radicati & fundati æmulemur charismata meliora*, has Diuinę charitatis quatuor Excellẽtias; *Lõgitudinẽ*, vt ma-

Phil. 2. 7.
Heb. 2. 17.
Ioan. 15. 13.
Rom. 5. 8.
c. 8. 28.
Ephes. 3. 17.

neat per omnẽ vitã; *latitudinem*, vt nullũ hominẽ, nullũ genus officij nõ cõplectatur; *sublimitatẽ*, vt nihil sapiat terrenũ, Deũ in omnibus intueatur: denique *profunditatem*, vt velit etiam conculcari propter dilectum suum.

MEDITATIO XI.

Quòd Deus vult amari à nobis.

PVNCTVM I.

CHARITATIS quidem est amare potiùs, quàm velle amari; sed & hoc auet charitas Dei erga nos, vnde & præceptum cõdidit, quo iubet se amari, & quidem sine modo, *ex toto corde*, &c. Postquam ipse ita amauit, & de facto amat, & quò plus amatur, plus amat. *Ego diligentes me diligo*; & pro dilectionis modo ego etiam diligo: namquantò ma- *Prou. 8.17.* magis diligitur, plura confert, vnde diligatur.

Hoc præceptum vocat Christus *primum* & *maximum*, pluribus de causis. 1. quia est *fundamentum* reliquorum, & omnis perfectionis. 2. *dignitate*: quia sine charitate reliquæ virtutes nihil sunt. 3. *merito*, quia *si distribuerem facultates in cibos pauperum, & corpus tradam, ita vt ardeam, nihil mihi prodest sine charitate*. 4. *suauitate*: hinc enim *iugum Christi suaue est, & onus eius leue*; & charitatis fructus est *gaudium in Spiritu sancto*. 5. *efficacitate*: quia facit implere omnia præcepta. Vnde Christus, in hoc *tota Lex pendet & Prophetæ*; & *plenitudo*

Mat. 22.37. *1. Cor. 13.13.* *Mat. 11.30.* *Rom. 14.17.*

legis est dilectio, & finis præcepti charitas: quare monemur: *Omnia vestra in charitate fiant.* Rom. 13.10. 1.Tim.1.5. 1.Cor.16 14.
Si quidem tanti est, satagam, vt illud impleam perfectè, quod fiet, si remoueam omnem alium amorem à me, & quæcunque charitati aduersantur, aut eius feruorem remittunt. Deinde si accingar ad exequenda illa, vnde conseruatur & augescit.

Diligam igitur ex *toto corde*, mortificans quidquid est amoris proprij, & meam abnegans voluntatem, vt impleam diuinam, ex *tota anima* refrenans illius passiones, & seruire faciens Deo, ex *tota mente*, captiuans intellectum in obsequium fidei, & diuinæ voluntatis. Ex *omnibus viribus*, vt omnes facultates animæ impendam in Dei seruitium.

PVNCTVM II.

NON præcipit solùm, vt amemus: sed ipsam infundit charitatem, quâ id præstare possimus, & insuper inspirat per inspirationes internas ad amandum, vtendumque charitate infusa: vnde illa magis augeatur & roboretur.

Ampliùs confert charitatis fontem, Spiritum sanctum. *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet & Deus in eo*, & *in hoc cognouimus, quoniam in eo manemus, & ipse in nobis, quoniam de spiritu suo dedit nobis.* 1.Ioan.4. 13.16.
Porrò Spiritus sanctus est in nobis, fouens donum suum, & ad operandum secundùm illud nos instigans.

Quin Pater & Filius adueniunt: *Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Conuiuunt personæ diuinæ amanti animæ per communicationem amicitiæ singularis ac intimæ, quali vniuntur inter se ipsæ.

Ioan. 14. 23.

O diligam te Domine, fortitudo mea. Si Deus charitas est, quid ea potest esse melius? si is, qui est in charitate, est in Deo, quid potest esse securius? & si Deus in eo est, quid potest esse lætius? quid itaque diligis, si talem charitatem non diligis?

PVNCTVM III.

LICET Deus id non præcepisset, amari debuit: at inuitat etiam præmijs amplissimis: nam cùm posuisset dilectionis mandatum subdit: *Vt benè sit tibi* non mihi inde benè, sed tibi. 1. mensura gloriæ datur pro mensura charitatis. *qui diligit me, ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum* prout dilectio fuerit, ita erit manifestatio sui in gloria, quæ est beatitudo essentialis. 2. Dona & fauores Dei peculiares in hac vita promeretur charitas. vnde Sapientia; *in vijs iustitiæ ambulo, in medio semitarum iudicij; vt ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam.* 3. fouet Deus in nobis ignem charitatis, adiectione beneficiorum, tanquam materiæ optatæ: vnde magis inflammetur. *Ignem veni mittere in terrã, & quid vol , nisi vt ardeat*? hi sũt *funiculi Adæ.*

Deut. 10. 13. *Ioan. 24. 21.* *Prou. 8. 20.* *Luc. 12. 49.* *Osee 11. 4.*

vincula charitatis, quibus nos trahit ad amandum se: vult enim in terra habere suos Seraphinos. Osim. 4. Comminatur supplicia, nisi amemus: vt vel sic adigat, *qui non diligit, manet in morte.* Et *qui non diligit Dominum Iesum Christum, sit anathema*; maranatha. 1. Ioan. 3. 14. 1. Cor. 16. 22

Porrò Deus diligendus est, propter bonitatem suam præcipuè; non propter spem mercedis, aut metum supplicij, licet tamen hoc quasi triplici vinculo se obstringere ad amandum; & propter bona quæ nunc recipimus; & propter futura sperata, & ob mala declinanda.

MEDITATIO XII.

Quòd Deus sit infinitè misericors.

PVNCTVM I.

IN operibus Dei misericordia & iustitia vigent; sed magis illa iuxta illud: *Misericordia superexaltat iudicium*, vincit. Iacob. 2. 13.

I. Misericordia præcedit iustitiam: quia non plectuntur, nisi qui misericordia abusi sunt. *Numquid voluntas mea est mors impij, & non vt conuertatur & viuat? Deus mortem non fecit, nec delectatur in perditione viuorum.* Ezec. 18. 23. & c. 33. 11. Sap. 1. 13.

II. Comitatur vbique iustitiam, etiam in puniendo admiscet Deus misericordiam. *Nũquid obliuiscetur misereri Deus, aut continebit in ira sua misericordias suas?* quasi dicat: nec in Psal. 76. 10.

irascen-

irascendo desinet misereri. *Cùm iratus fueris,* Hab.3,2. *misericordiæ recordaberis.* Nempe offert veniam, etiam tunc; & ad hoc castigat, vt resipiscam, & infra meritum flagellat: quin in ipso inferno citra condignum mulctat. est igitur misericordia veluti finis iustitiæ: nam & ex damnatione reproborum intendit & procurat salutem electorum, qui inde proficiunt.

III. Maiora Deus præstitit misericordiæ Psal.144.9. documenta, quàm iustitiæ, vt mox dicetur. *Miserationes eius super omnia opera eius.* Hinc fiduciam concipiam. oportet quidem iustitiam præ oculis habere, ne præsumam, sed præcipuè inhærebo misericordiæ: ad quam tanquam ad maius quodammodo tribunal Heb.4.16. prouocabo, hortante Paulo. *Adeamus ergò cum fiducia thronum gratiæ, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno.*

Misericors Dominus & iustus, & Deus noster miseretur Psal.114.5. quasi dicat: sed præcipuè miseretur; *iustus Dominus & iustitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius.* Psal.10.8. *Ego sum Deus zelotes, visitans patrum iniquitatem in filios, in tertiam & quartam generationem.* Exod.20.5. At sequitur: & *faciens misericordiam in millia his, qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea.*

PVNCTVM II.

AMPLITVDO diuinæ misericordiæ, quæ omnes creaturas complectitur, & omnibus miserijs subuenit: vnde misericordia

fun-

fundatur in omnipotentia. *Misereris omnium; quia omnia potes.* Bonum factum, quòd ambæ adsunt; vt cùm per misericordiam velit, per potentiam valeat opitulari. *Semel locutus est Deus, duo hæc audiui; quia potestas Dei est; & tibi Domine misericordia.* Sap. 11. 24. Psal. 61. 12.

Ad omnes creaturas extenditur: quia *misericordia Dei plena est terra.* omnes res habent aliquem defectum; vnde misericordiâ Dei egent. de brutis; *homines, & iumenta saluabis Domine, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus.* Et: *qui dat iumentis escam ipsorum, & pullis coruorum inuocantibus eum.* At quantò magis hominibus impendet? vnde & ad Ionam ait, *Tu doles de hedera; & ego non parcam Niniue?* Psal. 32. 5. Psal. 35. 7. Psal. 146. 9 Ion. 4. 11.

Verè *Domine, melior est misericordia tua super vitas:* quia nihil nisi abs te venit. *Veniant igitur mihi miserationes tuæ & viuam.* Gaudeo, quia nihil est miseriarum, quod leuare non possit, & velit, pro ordinatissima sua prouidentia, quantum expedit mihi. Psal. 62. 4. Psal. 118. 77.

PVNCTVM III.

SIGILLATIM misericordia Dei erga peccatores expendenda est. De qua Sapiens: *Misereris Domine omnium, quia omnia potes, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. Diligis enim omnia, quæ sunt; parcis autem omnibus, quoniam tua sunt Domine, qui amas animas.* Hinc colligũtur Sap. 11. 24.

proprietates misericordiæ diuinæ. 1. est, quòd neminem excludit. *Misereris omnium Domine.* duas tantùm reddit caussas. 1. quòd omnes ab ipso facti. 2. quia amat omnes.

2. Ad omnia peccata extenditur, quantumuis magna & multa. 3. quòd expectat patienter, dum resipiscat peccator: & non semel, aut
Mat. 18.22. *septies. sed septuagesies septies*, & infinities re-
Rom. 2. 4. cipit pœnitentem. Quæ *benignitas Dei ad pœnitentiam nos adducit*, non fræna laxat peccandi 4. Quòd misericordia Dei maximè se impendit eis, qui & ipsi misericordes sunt er-
Matth. 5. 7. ga proximos. *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.*

PVNCTVM IV.

MISERICORDIA Dei erga electos,
Rom. 9 23. quos Paulus vocat *vasa misericordiæ.*
Psa 102. 17. 1. est *æterna*, & *vsque in æternum, super timentes eum*: & quidem erga electos, omninò erga omnes quantum in ipso est. 2. Comitatur ele-
Psal 58. 11. ctos ab ortu, & *misericordia eius præueniet*
Psal. 107. 5. *me*. 3. est altissima, quia euehit ad summa: *Magna est in cœlo*, & super cœlos *misericordia*
Psal. 102. 11. *tua*. Et *secundùm altitudinem cœli à terra corroborauit Deus misericordiam super timentes se.*

PVNCTVM V.

DOCVMENTA diuinæ misericordiæ. 1. cùm Deus non esset capax affectûs tristitiæ, ex miserijs nostris: *voluit per omnia fratribus aßimilari, vt misericors fieret.* 2. non affectu tantùm, sed re cõmunicare voluit miserijs nostris: *Non enim habemus Pontificem, qui non poßit compati infirmitatibus nostris; tentatum* autem *per omnia pro similitudine absque peccato.* 3. *memoriã fecit mirabiliũ suorũ misericors & miserator Dominus, escã dedit timentibus se.* Summa hæc misericordia, qua voluit esse cibus noster, medicina, hostia, & quid nõ! *Confiteantur tibi misericordiæ tuæ, quia satiasti animam inanem, & animam esurientem replesti bonis.* Heb. 2, 17. cap. 4. 15. Psal 110. 4. Psal. 106. 9

Siquidem Deus ita misericors est, imitabor ipsum pro viribus erga proximum, quod monet Christus ipse: *estote misericordes, sicut & Pater vester cœlestis misericors est*: quare cupiam dari mihi occasionem exercendi, vt cùm Dauid dicebat: *Numquid superest aliquis de domo Saul, vt faciam cum eo misericordiam Dei?* Dei inquit, qualẽ Deus exhibet. *O Pater misericordiarum, ostende nobis misericordiam tuam*: fac intelligamus illius magnitudinem, & experiamur in nobis, quò tanquam filij tibi similes in exercenda reddamur. Luc. 6. 36. 2. Reg. 9. 3. 2. Cor. 1. 3.

MEDITATIO XIII.

Quòd Deus sit infinitè liberalis.

PVNCTVM I.

Iacob 1.5. Dei liberalitas ex quibus cognoscitur?

EST summè liberalis: quia *dat omnibus affluenter, & non improperat.* Spectatur in istis. 1. in multitudine donorum naturæ, & gratiæ. 2. in excellentia, siquidem se etiam ipsum dat. 3. erga omnes absque acceptione personarum. 4. nullo debito, tantùm quia bonus est, & per se propensus ad largiendum, vnde ab eo cœpit liberalitas. *quis antè dedit mihi, vt reddam ei?* ait apud Iob, sicut Paulus: *quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* 5. non spectat compensationem; quia *bonorum nostrorum non eget.* Quòd si requirit gratitudinem, facit, quòd iustitia id postulet, & quò plura largiatur. Similiter, si obedientiam, cùm sit summus legislator, iubet autem quæ nobis expediunt. Itaque sicut *nemo bonus, nisi solus Deus*: ita neque liberalis.

Iob. 41.2. *Rom. 11. 35.* *Psal. 15.2.* *Luc. 18.19.*

Studebo vicissim liberalem me exhibere Deo in omnibus quæ ei grata fore cognouero: idque *non ex tristitia aut necessitate, hilarem enim datorem diligit Deus*: neque spe retributionis: sed pro bonitate ipsius; & quia is maximè cupit, imò petit: *Fili præbe mihi cor tuum.* illud ei tradam, quia non alibi melius locari potest; cumque illo omnia mea desideria &

2. Cor. 9.7. *Prou. 23.16.*

affe-

affectus offeram, vti sponsa: *omnia poma noua & vetera, dilecte mi, seruaui tibi.* Can. 7. 13.

PVNCTVM II.

SINGVLARITER liberalis est in eos, qui ipsi se præstant liberales. 1. in eorũ exaudiendis orationibus: siquidẽ ipsi prompti sunt, placita ei præstare. 2. si nos immemores simus petẽdi, *ipse spiritus postulat pro nobis*: inspirãs, vt petamus, quia dare cupit. 3. dat etiam non petentibus: *antequam clament, ego exaudiam.* 4. replet consolationibus cœlestibus, in primis eos, qui eius caussa reliquerunt omnia. 5. prouidentiam eorum gerit singularem, peculiaremque in tentationibus & periculis: assumit ad magna opera: virtutes meritaque accumulat, quò liberaliùs remuneret; iuxta illud: *Date & dabitur vobis, mensuram bonam, & confertam, & coagitatam & superaffluentem dabunt in sinum vestrum.* Vincit immensum liberalitas diuina nostrum. Ergo *non sit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta. Aperit* enim ille *manum suam, & implet benedictione.*

Deus liberalis erga eos qui ipsi sunt liberales. Rom 8. 26. Isai. 65. 24. Luc. 6. 38. Eccles. 4. 36. Psal. 103. 28.

PVNCTVM III.

QVAM ego sim parcus erga Deum. Petenti aquam Samaritana non dedit, sitienti in cruce Iudæi obtulerunt acetum. Sic ego, aut non facio, aut vitiosa facio. Percurram præcepta, consilia, regulas Instituti, præscripta superiorum, inspirationes diuinas. Par-

Deus parcus in te, quia tu parcus.

cum me præsto in omnibus, vt mirum non sit, si experiar Deum mihi parcum, si non exaudiar, si consolatione priuer, & bonis, quibus à Deo abundant liberales. Mihi dici cogitem à

Isa. 50. 2.

Deo: *nunquid abbreuiata & paruula facta est manus mea, vt non possim redimere?* nequaquam, sed tua me prohibet parcitas, & dolet, sic se cogi, ne sit liberalis. O expergiscar à torpore isto.

MEDITATIO XIV.

Quòd Deus sit immensus, & vbique præsens.

PVNCTVM I.

Dei immēsitas.
Iere. 23. 24.
Sap. 1. 7.
Psal. 138. 7. 8.

DEVS est in omni loco. *Numquid non cœlum & terram ego impleo?* & *spiritus Domini repleuit orbem terrarum.* quare quocunque vadam, per Deum ipsum vado, & illic eum inueniam. *Si ascendero in cœlum, tu illic es; si descendero ad infernum, ades; si sumpsero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Quin si millia millium orbium essent, omnes repleret: ita vt mundus hic pro puncto sit respectu spacij, quod replere potest. Quare Salomon: *Cœli cœlorum te capere non possunt.* Viua fides huius præsentiæ efficax est, & iuuat eleuationem mentis ad Deum, iaculatoriè per interualla. Si fiat, quod de Moyse scribitur: *inuisibilem tanquam videns sustinuit.* & huc respexit Paulus,

3. Reg. 8. 27

Volo viros orare in omni loco. O, *Israel quàm magna est domus Domini, & ingens locus possessionis illius. Magnus est, & non habet finem, excelsus & immensus. Excelsior cœlo es, & super stellarum verticem sublimaris, esq; profundior inferno.* Heb. 11. 27. 1. Tim. 2. 8. Bar. 3. 24. Iob 11. 8.

PVNCTVM II.

MODVS existendi vbique. 1. Vbique est per essentiam, hoc est, per suam substantiam; &, quia substantia eius est etiam ipsius operatio, vbique est, seipsum comprehendens, amans generans, spirans, gubernans, & crea ns omnia. Quare frui eo vbique potes, & perfectiones eius præsentes contemplari, amare. Non enim est diuisus, vt alia alibi illius pars existat, sed indiuisibiliter totus est vbique. 2. Per præsentiam: quia cognoscit, quidquid agitur vbique. Non enim est in loco, vt homo dormiens & ignorans, quid ibi agitur, nec vt anima nostra in corpore, nequaquam videns, quæ in illo sunt. nec tenebræ obstant: quia *tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur.* Deus vbique. 1. Per essentiam. 2. Præsentiam. Psal. 138. 12.

Quare ô anima si oras: ipse *videt in abscondito*: si tentatio vrget, cogita, quòd *oculi eius sint mundi, ne videant malum, & respicere ad iniquitatem non possunt.* Si affligeris, vtiq; videt, & vult in tempore subuenire: si bonum operaris, non hominibus, sed omnia intuenti placere stude. nam *oculi eius in omni loco contemplantur bonos & malos*. 3. Per potentiam, Mala. 1. 13. Prou. 15. 3. & c. 16. 2. 3. Potentiam.

qua dat omnibus esse, nec non etiam operari,
Act. 17. 27. & eos conseruat. *In ipso enim viuimus, mouemur & sumus* Itaque sicut intuens hominem, eiusque actiones, cogito animam in eo existentem, dantemque ei esse, & operari, ita res omnes, & singulas considerans, Deum in ijs communicantem, quòd sint & agant, contemplabor; non tanquam sit forma, aut pars rerũ, sed modo eminentiori, vt prima caussa omnis esse.

Quare gaudebo, quòd ita Deus creaturis suis coniunctus sit: ac, si pulchræ sint, non capiar tamen ab illis, sed dantem quòd sunt, potius amabo, si fœdæ & terribiles, nec multum
Iob. 17. 3. mouebor, in eis contemplans Deum. *Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me. Si consistant aduersum me castra, non timebit*
Psal. 26. 3. *cor meum.* *Prouidebam Deum in conspectu meo*
Psal. 15. 8. *semper, quoniam à dextris est mihi, ne commouear.*

PVNCTVM III.

Deus. 1. Circa me. SPECIALIOR consideratio Diuinæ præsentiæ in me. 1. Quòd sit circa me, ambiens circum me totum, vt mare pisces, vt mater prolem vtero claudit. Gaudebo, me sic vallatum, & conclusum à Deo, quasi intimis visceribus. Cogitabo, Deum tanquam ignem
Deut. 4. 24. toto mundo effusum, (nam *Deus ignis consumens est*) & mirabor, si non ignescam. Item, vt lucem purissimam, à qua optem illustrari.
2. In me. 2. Quòd sit in me, & intra me magis, quã anima in corpore, & intimiùs, per triplicem mo-

dum, essentiæ, præsentiæ, & potentiæ. Ibi tres personæ Diuinæ sunt, & Diuinitas, ibi perfectiones *bonitas* se mihi communicans; *sapientia*, mentem illuminans; *potentia*, faciens me operari, oculos videre, aures audire, &c. sum ego quasi domus continens Deum, sed quæ, illo abscedente, mox corruit. Ibi est Deus tanquam in conclaui, ad quod proinde me recipiam, oraturus, vt Christus monet: *Cũ orauerꝭ, intra in cubiculũ tuum.* circũspiciam, ne quid ibi sit, quod displicere possit habitatori Deo. quid foris quæram, qui intus habeo totum? *Matth. 6. 6.*

PVNCTVM IV.

SVNT alij modi peculiares, quibus Deus est in certis locis. 1. In cœlis est manifestus, vbi suam essentiam beatis ostendit, proinde dicitur *tabernaculum Dei cum hominibus, vbi ipsi populus eius erunt, & Deus cum eis erit eorum Deus.* 2. Specialiter est in locis alijs, vbi suæ præsentiæ singulare aliquod exhibet signum, vt cùm apparuit Iacob in scalis; vnde dixit: *Verè Deus est in loco isto. Non est hic aliud, nisi Domus Dei, & porta cœli.* quod in templa & orationis loca conuenit. 3. In iustis per gratiam. nam ait Ioannes: *qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Vicissim in se manent, quia amans est vbi amat, amant autem se inuicem Deus & iustus. Deinde iustus in Deo est per protectionem, habitans in adiutorio Altissimi; Deus autem in iusto, operans in illo opera gratiæ. 4. Est in

Alij modi præsentiæ Dei.
1. *Apoc. 21. 3.*
2.
Gen. 28. 12.
3. *1. Ioan. 4. 16*
4.

quibusdam eximijs amicis modo singulari, insinuans se illis intimè. vnde existit in illis fiducia magna, securitas, gaudium, & quoddam internum testimonium gratiæ præsentis, & futurum gloriæ pignus.

Ex his modis tertius nobis sollicitè procurandus est, quartus autem suspiciendus.

MEDITATIO XV.

Quòd Deus sit infinitè sapiens.

PVNCTVM I.

Comprehendit seipsum, & omnia extra se in seipso.

COMPREHENDIT seipsum, & ita omnia, quæ per suam omnipotentiam facere potest, & omnes rerum euentus possibiles, & quidquid à se disponi potest circa creata, atque hæc in seipso cognoscit. Quæ est ipsius beatitudo. Congaudeo ipsi de tanto gaudio; & ô, sim aliquando particeps, non iam ipsum in creaturis, sed ipsum in se, & in eo creata contemplans. Tunc satiabitur illud inexplebile sciendi desiderium: *satiabor, cùm apparuerit gloria* eius. Nam, vt ait Gregorius, quid non videt, qui videntem omnia videt. Tunc *erimus sicut i Dij, scientes bonum & malum*, sed minimè per experimentum.

Psal. 16. 15. *Gen.* 3. 5. *Lib.* 4. *Dialog. cap.* 33.

PVNCTVM II.

Sapiens per essentiam

EST sapiens, non accidentali sapientiâ, sed per suam essentiam: vnde non ab alio didicit: *quis enim consiliarius eius fuit*, aut

Isa. 40. 13.

Magi-

Magister? & est sapiens, non limitatè circa aliqua tantùm, vel aliquatenus, sed *sapientiæ eius non est numerus*. qui proinde solus est sapiens, sicut solus bonus. Humilietur ergo homuncio, & dicat cum Salomone ipso: *stultissimus sum virorum, non didici sapientiam*. Et quod Ieremias, *stultus factus est omnis homo à scientia*. vnde rectè Socrates: *hoc vnum scio, me nihil scire*. A natiuitate nullam habet scientiam homo; quod autem acquirit, tenue est; & quantum tandem, præ infinita sapientia? quare est insignis arrogantiæ, vt homo assequi velit Diuinæ Sapientiæ rationes. Quæ Dei sunt, nemo cognouit, nisi Spiritus Dei, & *sapientiam Dei præcedentem omnia quis inuestigabit? Abscondita est*, inquit Iob, *ab oculis omnium viuentium, volucres quoque cœli latet*, ipsos Angelos. Vnde dicitur, *qui ascendis super Cherubim*: qui alioqui à scientia nomen acceperunt.

Psal. 14. 6. 5. *Prou. 30. 2.* *Ierem. 10. 14* *Eccl. 1. 3.* *Iob 28. 21.* *Psal. 57. 11.*

PVNCTVM III.

PECVLIARIA Diuinæ Sapientiæ inuenta. *Meditabor in omnibus operibus eius. & in adinuentionibus eius exercebor*.

Psal. 76. 13. Sapientiæ diuinæ inuenta.

I. Est opus orationis: Fide enim *intelligimus aptata esse sæcula verbo Dei*, vt ex inuisibilibus visibilia fierent: hoc est, quæ in arcano Diuinæ Sapientiæ latebant, foras prodirent. Vbi de opere sex dierum licet cogitare.

I. *Hebr. 11. 3.*

II. *Genes. 2. 7.* II. Opus sapientiæ est ipse homo: quem *ex limo plasmauit* ; & , inspirato spiritu incorporeo & immortali, *fecit in animam viuentem*. Mira est in hominibus ingeniorum, propensionum, facierum varietas; & his excogitatæ artes mirabiles, inuentæ scientiæ: quæ sunt omnia diuinæ sapientiæ participatio. Nam *Deus scientiarum Dominus est*. *1. Reg. 2. 3.*

III. III. Opus gratiæ: quò pertinet stupenda humanæ naturæ assumptio in personæ verbi vnitatem: tum ineffabilis communicatio Dei cum singulis hominibus per Eucharistiæ mysterium: & viæ mirabiles, per quas deducit electos ad salutem: quæque cum singulis agit, intus, forisque disponit.

IV. IV. Vniuersè in operibus Dei relucent ipsius perfectiones: quod est eximiæ sapientiæ inuentum, quòd ita se Deus exhibet cognoscendum. vnde dicitur: *omnia in sapientia fecisti; & effudit illam super omnia opera sua.* *Psal. 103. 24.* *Eccles. 1. 10.*

Ergo in rebus licèt deploratis non diffidam, quando Dei sapientia potens est exitum reperire. Ego quoque adinuentiones excogitabo, magis quotidie Deo placendi, meque ipsum mortificandi: quoniam *iustus fructum adinuentionum suarum comedet.* *Isai. 3. 10.*

PVNCTVM IV.

QVOMODO sapientia Dei omnia fecerit in numero, pondere, & mensura: nã comprehendit, & definiuit numerum dierum, rerumque omnium, vel minutissimarum: indi-

dit

dit rebus propensiones, & dirigit in proprios fines; definitum perfectionis gradum vnicuique attribuit.

PVNCTVM V.

SAPIENTIA exæquat æternitatem. 1. nouit omnia præterita; & ita habet præsentia, vt non possit in eum cadere obliuio, & nouit perfectè absque errore, ambiguitate, aut dubitatione. *Oculi* enim *Domini multò plus luci-diores sunt super solem.* Ac ita nihil boni, aut mali, quod egerim, ipsum latet. 2. intuetur præsentia. *Viuus sermo eius & penetrabilior omni gladio ancipiti: omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius*: vnde circumspectè me geram in oculis Dei, seruans illud: *Videant oculi tui recta, & palpebræ tuæ præcedant gressus meos.* 3. prospicit futura, quasi existentia.

1.
Eccl. 23.28.
2.
Iere. 17. 10.
Heb. 4. 12.
Pro. 4. 25.
3.

PVNCTVM VI.

PRAETER dicta, nouit, quæcunque cadunt sub diuinam omnipotentiam, innumerabiles mundos, & alios alijs perfectiores. Porrò de sua sapientia *communicauit* creaturis *sine inuidia*, præsertim Angelis & beatis; & ante omnes Christo homini: *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei* ita vt nouerit prorsus omnia ab æternitate in æternitatem: possibilia autem non potest comprehendere vt homo; quia nec omnipotentiam. *Verè magnus es Domine, vincens scientiam nostram.* ô, *doce me vtilia: Mitte sapientiam de cœlo sancto tuo,*

Cognoscit omnia possibilia.
Sap. 7. 13.
Colos. 2. 3.
Iob 36. 26.
Isai 48. 17.

cto tuo, vt mecum sit, mecumq; laboret; vt sciam, quid acceptum sit ante te omni tempore. Sap. 9. 10.

MEDITATIO XVI.

Quòd Deus sit omnipotens.

PVNCTVM I.

DEVS est omnipotēs, ita vt posit facere, quidquid non implicat contradictionem in genere entis, vt Philosophi loquuntur. Et hoc indicauit Gabriel: *quia non erit impoßibile apud Deum omne verbum.* Luc. 1. 37.

1. Excellentiæ Diuinæ omnipotentia.

Quare. 1. potest plures res, & mundos absque certo numero facere, & perfectiores: vt quidquid factum est, præ eo, quod facere posit, quasi nihil sit. Nam diuina essentia est infinita: creaturæ autem sunt participatio quædam illius: cùm igitur eius perfectio nunquā posit exhauriri, aliæ atque aliæ sine fine res à Deo produci possunt. Vnde Sapiens, *multa absconditta sunt maiora his, pauca enim vidimus operum eius. Terribilis Dominus, & magnus vehementer, & mirabilis potentia illius, glorificantes Dominum quantumcunque potueritis, superualebit adhuc: & admirabilis magnificentia illius.* Eccl. 43. 36. Ver. 31. 2. potest circa res iam creatas facere quidquid libuerit. *Ipse est omnipotens super omnia opera sua.* Ver. 30. Hinc miracula. 3. velle eius est posse: *omnia quæcunque voluit Dominus* Psal. 113. 11.

fecit:

fecit: subest ei cùm voluerit, posse. Dicam ergo cum leproso illo: *Domine, si vis, potes.* Sap. 12. 18. Matt. 8. 2.

PVNCTVM II.

OMNIPOTENTIA est propria Dei. 1. quia est per essentiã potens: vnde & *solus potens*: creatura autem sicut ex se non est, ita nihil potest. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* 2. quia potest solus omnia facere, absque alicuius adminiculo: creaturæ autẽ, quod, Deo date, possunt: nõ faciũt, nisi Deo mouente. *qui*, vt ait Isaias, *opera nostra operatur in nobis.* & Christus: *sine me nihil potestis facere.* 3. quòd omnipotentiam suam communicat creaturis, maximè Angelis, & hominibus, vt Deo coniuncti, tanquam eius instrumenta, valeant quiduis. sic Paulus: *Omnia possum in eo, qui me confortat*: & Christus, *si credis: omnia possibilia sunt credenti.*

1. 1. Tim. 6. 15. 2. Cor. 3. 5. 2. Isai. 26. 12. Ioan. 15. 5. 3. Philip. 4. 13 Matt. 9. 23.

PVNCTVM III.

QVÒD Deus non otiosam habeat omnipotentiam; sed assiduè exerceat, simul cum sapientia & bonitate; quibus tanquam *tribus digitis appendit molem terræ*, conseruat, gubernat. Nam sapientia disponit, bonitas vult, potentia exequitur. Hæc appropriatur Patri; sapientia Filio; bonitas Spiritui sancto, qui, vt vnum sunt principium, ac fons omnium, ita sunt vna sapientia, bonitas, & potentia. His respondent tres virtutes, sapientiæ fides; potentiæ spes, bonitati charitas. Isai. 40. 12.

MEDITATIO XVII.

De Omnipotentia Dei in creatione; & de huius beneficio.

PVNCTVM I.

Gen.1.1. PRIMVS articulus fidei hic est, quòd *in principio creauit Deus cœlum & terram; mare, & omnia, quæ in eis sunt*, visibilia, & inuisibilia. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine* Ioan.1.3. *ipso factum est nihil.*

1. Circa quòd cogita. 1. quòd ante illud initium nihil extitit, nisi Deus solus; cætera nihil erant. Hoc fundamentum humilitatis propriè.

2. 2. quod creauerit non necessitate, non commodo suo, non bonitate creaturæ: sed sua im- Prou. 16.4. pellente. *Vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus.* 3. 3. quòd huius ordinis rerum exemplar ipse sibi fuit; non aliunde sumpsit; quòd ista, non alia: hoc modo, non alio fecerit; ipse sapientia & bonitate sua disposuit. Agnoscam, & gratus ero, quòd me inter ea esse voluerit, quæ ex nihilo euocauit, tot alijs sibi relictis in suo non esse.

PVNCTVM II.

Ex quatuor relucet omnipotentia. IN Creatione mundi elucet omnipotentia multipliciter. 1. quòd ex nulla præcedente materia creauerit; Efficentia autē creata nihil agunt sine illa, *vocat ea quæ non sunt, tan-* Rom. 4. 17.

quam

quam ea quæ ſunt. 2. quòd ex creatis rurſum produxit alia; ex elementis plantas, & animantes. quò diſceremus potentiam illius ſuper res à ſe factas. 3. quòd ſolus fecit; nec adhibito miniſterio Angelorum. *Qui extendit cœlos ſolus*, ait Iob: nempe, vt ſolus agnoſceretur auctor: & ita Sancti dant illi gloriam in cœlo: *quia tu creaſti omnia; & propter voluntatem tuam erant.* 4. fecit ſine reſiſtentia, ſine mora, verbo. *Dixit, & facta ſunt.* ô, ſic ego obediam creatori heu, ſola reſiſtit peruerſa voluntas. ô, dic efficaciter, & fiet.

2. 3. *Iob* 9. 8. 4. *Apoc.* 4. 11. *Pſal.* 148. 5.

Pvnctvm III.

Qvòd per interualla ſex dierum perfecit, cùm momento potuiſſet; ita voluit. 1. vt ſapientiæ Diuinæ diſpoſitio meliùs à nobis attenderetur. 2. vt rerum ipſarum conſequentia, & neceſsitas cerneretur: dum aliæ per alias perficiuntur. 3. ad inſinuandũ, quòd ita fit in ſanctificatione hominis, per quoſdam gradus deducendo hominem ad perfectionem.

Modus creationis, 1. 2. 3.

Meditatio XVIII.

Circa id, quod initio temporis creatum eſt.

In *principio creauit Deus cœlum & terram; terra autẽ erat inanis & vacua; & tenebræ* *Geneſ.* 1. 1

erant super faciem abyßi; & ſpiritus Domini ferebatur ſuper aquas.

PVNCTVM I.

Creatio cœli.

IN Principio temporis creauit cœlum, corpus illud pulcherrimum & ampliſsimum, quod quantum quantum eſt, *palmo ponderauit*, vt ait Iſaias: & cùm ſit perfectè ſphæricum nullo fulciente ſtare iuſsit; omnes autem cœleſtes orbes Empyreo circumdedit: qui foret aula & thronus Dei, ſedeſque ſanctorum, tum Angelorum, tum hominum: vbi eis manifeſtaret gloriam ſuam. *Cœlum cœli Domino: terram autem dedit filijs hominum*, pro tempore viæ & peregrinationis. *Beati qui habitant in domo tua Domine: in ſæcula ſæculorum laudabunt te.*

Iſai. 40. 12.

Pſal. 113 16.

Pſal. 83. 5.

Porrò cœlum condidit non vacuum, ſed refertum nouem ordinibus Angelorum, multitudine innumerabili, quos naturæ & gratiæ donis ornatiſsimos creauit; mox etiam donãdos gloria: qui in auctorem ſuum conuerſi, primo illo ſuæ creationis momento exultauerunt in Deo ſuo: nam de illis apud Iob Dominus ait: *vbi eras, cùm me laudarent ſimul aſtra matutina, & iubilarent omnes filij Dei?* Aſtra dicuntur matutina; quòd in primo exortu mundi, & quaſi diluculo extiterunt. Gratulabor, & congaudebo ipſis; atq; ad Dei laudes celebrandas prouocabo. *Laudate Deum omnes Angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius.*

Iob. 38. 7.

Pſal. 148. 2.

PVN-

PVNCTVM II.

SIMVL etiam creauit terram intra cœlum, & in centro illius posuit, & quasi appendit: sicut dicit Iob: *& appendit terram super nihilum.* & Isaias: *appendit tribus digitis molem terræ, & librauit in pondere montes, & colles in statera.* librata dicitur, quia in neutram partem reclinare potest *fundata est super stabilitatem suam, non inclinabitur in sæculum sæculi.* Sic terra mea; corpus meum non degrauabit animum, si super nihilum suum steterit; & cogitauero, quia terra sum, & mox dissoluenda. | Creatio terræ. *Isai. 40. 12.* *Psal. 103. 5.*

Porrò terram operiebat abyssus aquarum, vt non conspiceretur: ita cor terrenum operiunt malorum gurgites. Quare ad Deum clamandum: *circumdederunt me aquæ Domine vsque ad animam: abyssus vallauit me, pelagus operuit caput meum: sed tu Domine Deus meus subleuabis de corruptione vitam meam.* | *Ioan. 2. 6.*

PVNCTVM III.

TERRA, cùm creata est, *inanis erat, & vacua* absque omni ornatu plantarum, & incolentium animalium: Insuper *tenebræ erãt super faciem abyssi*: hoc est, spatium inter cœlum & terram, quod aquis ac nebulosis vaporibus repletum erat, omni prorsus luce carebat. | *Genes. 1. 2.* Ruditas terræ & aquæ.

Per hæc repræsentatur status hominis post Adæ lapsum; inanis à fine suo, frustratus fine,

vacuus gratiâ & donis, tenebris peccati & ignorantiæ obrutus.

Cur aliter cœlum Empyreum, aliter terra initio producta sit. 1. quòd cœlum significat statum gratiæ: terra autem conditionem hominis ex se ipso. *vniuersa vanitas, omnis homo viuens*. 2. quòd cœlum Empyreum est sedes perfectorum, qui finem suum consecuti sunt: terra autem viatorũ, & pergentium ad finem, & pro tempore tantùm habitanda. Nunc ego me peregrinum cogitabo in terra miseriæ: & suspiciam, quò tendam, *ascensiones in corde meo disponens in valle lachrymarum: donec videam Deum Deorum in Sion.*

1. *Psal. 8. 6.*

2.

Psal. 83, 6.

PVNCTVM IV.

Genes. 1. 2. Spiritus sanctus super aquas.

QVòD *Spiritus Domini, ferebatur super aquas*, quas vocauerat abyssũ, nimirũ virtutẽ tribuẽs: vt ex aquis gignerẽtur volatilia, & pisces, & terræ etiam fœcunditatẽ impertiens. Significabatur etiam sanctificatio aquarum ad regenerandos in Christo homines, quam postea Spiritus sanctus operaturus erat Et quòd idem Spiritus peccatoribus, gratia vacuis & in obscuro positis, se communicat, vt ad meliorem statum reuocet *Ferebatur*, inquit, quo significatur irrequieta cura prouidentiæ circa nos; & ferebatur quasi confouens aquas ad gignendum; sicut gallina sub alis pullos, vt succrescant & solidentur.

MEDITATIO XIX.

De opere primæ diei.

DIXIT Deus: *fiat lux; & facta est lux: & vidit, quòd esset bona: & diuisit lucem à tenebris, appellauitq; lucem, diem: & tenebras, noctem.* Gen. 1. 3.

PVNCTVM I.

I. Lux corporalis.

OPVS fuit luce in mũdo, qui licèt omnem aliam accepisset perfectionem; sine luce inutilis fuisset: nam eius pulchritudo non fuisset homini perspecta; nec homo ipse suis functionibus, ad vitam necessarijs, commodè vti posset Lux exhilarat omnia, præcipuè hominem, vnde Tobias dicebat, *quale gaudium mihi erit qui in tenebris sedeo, & lumen cœli non video?* Tob. 5. 12. per lucem quoque in mundo inferiori gignuntur. & fouentur omnia. Ergo gratias Deo agam pro hoc dono, & bene illo vtar, ad cognoscendum Deum ex omnibus operibus suis. Contrà detestabor eos, qui abutuntur ad peccandum, vel, *qui oderunt lucem,* Ioan. 3. 20. vt malefaciant, & *ne arguantur opera eorum.*

II. Lux spiritalis.

Est & lux spiritualis, qua pellantur ex anima tenebræ peccati, & ignorantiæ, qua Deum, ipsum cognoscimus, & agenda à nobis. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, dedisti lætitiam in corde meo.* Psal. 4. 7. per hanc gignũtur fouenturque virtutes. ô Pater luminum! gratias tibi ago pro hac potissimum luce. ô fons luminis, *illumina tenebras meas.* Psal. 17. 29. Fiat in

Prou. 4. 18. me *sicut lux splendens, quæ procedit, & crescit, vsque ad perfectam diem.*

PVNCTVM II.

I. Tria in luce perpendenda. PRIMA die lux facta est; quia nec dies fuisset sine luce; ac proinde principium dierũ à creatione lucis esse debuit. Potuisset tamen creari post alium mundi ornatum; sed voluit in luce creare cætera, nam & in spiritualibus lux præcedit omnem actionem. Psal. 126. 3. *Vanum est vobis ante lucem surgere.* ô Domine, præueni Sap. 16. 28. me luce tua, quò te agnoscam & amem. *Præueniam* & ego *solem ad benedictionem tuam, & ad ortum solis te adorabo*, nam ita faciendum, monet Sapiens exemplo Israelitarum, qui manna ante ortum solis colligere debebant.

II. Nihil præter lucem prima die creauit; quam obire circum totum mundum voluit, diemque efficere. Sat operis pro vna die existimans, diem constituisse. Docemur & nos magnifacere lucem spiritualem; & bene diem esse collocatum, quo in luce profecerimus. Quod studium constanter adhibendum vsque ad extremum vitæ periodum, quasi ad summum diei. O Sapientia, quæ fecisti *in Cœlis,* Eccl. 24. 5. *vt oriatur lumen indeficiens;* oriatur, obsecro, in me etiam, vt nunquam occidat. ô *Lucifer, qui nescis occasum,* tu mihi nunquam occidas.

III. *Dixit, fiat lux.* Dixit Pater per Verbum

suum

suum, qui est eius Filius. *Vidit* Filius, qui est sapientia: *quòd esset bona*; & Spiritus sanctus qui est amor, complacuit in ea. Tota Trinitas vnus Deus, iussit fieri, & facta est; vidit, & in opere complacuit. O Domine dic quoque, vt in anima mea fiat lux.

PVNCTVM III.

DIVISIT *lucem à tenebris*: voluit vicissitudinem esse, vt die operarentur homines, & animalia, noctu quiescerent, in hoc etiam gerens curam nostri. quare *benedicite lux & tenebræ Domino, benedicite nox & dies Domino.* — Diuisio lucis à tenebris. *Dan.3.71.*

1. Sed & spiritualiter idem contingit. in primis Deus est serena illa lux, de qua Ioannes, *& tenebræ in eo non sunt vllæ.* Et qui illam vident sancti, semper in luce sunt, absque vicissitudine tenebrarum. *Nox enim non erit illic*, ait Ioannes. At in terra alij ambulant sicut in die filij lucis, alij in nocte. quin idem homo nunc lucis, nunc tenebrarum filius est. Diuidet autem Deus inter vtrosque (nam *quæ societas luci ad tenebras?*) cùm ad iudicandum venerit. O pertineam ad lucem, & ad hanc diem! — *1.Ioan.1.5.* *Apoc.21.25.* *2.Cor.6.14*

2. Præterea in ipsis iustis datur diuisio lucis & noctis: quin in vno atque eodem, dum modò aduersa, modò prospera accidunt, & consolationum, ac desolationum vices alternant, feram vtramque sortem cum gaudio de manu Dei.

3. Ipse, *qui dixit de tenebris lucem splendesce-*

re, luceat in cordibus nostris ad illuminationem
2.Cor. 4. 6. *scientiæ claritatis Dei, in facie Christi Iesu*:
claritatis inquam, qualis relucet in facie
Isai.5.20. Christi. *Væ qui dicitis, malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras.* Non sic ego, sed quod Deus lucem dixit, mihi erit lux; similiter de tenebris.

MEDITATIO XX.

De opere secundæ diei.

Gen.1.6. DIXIT Deus: *Fiat firmamentum in medio aquarum, & diuidat aquas ab aquis, & factum est ita: vocauitque Deus firmamentum cœlum, & factus est mane & vespere dies secundus.*

PVNCTVM I.

Aëris elementum. FIRMAMENTVM est aër fusus inter cœlum & terram, cuius elementi miræ sunt vtilitates: in eo stamus, & mouemur, respirationem & vitam ducimus, per illum species rerum ad sensus deferuntur colorum, sonorum, odorum: & de cœlo lux transmittitur cum reliquo influxu planetarum; ibi coalescunt pluuiæ, niues, ros, & venti, ne siti inferiora torpescant, atque marcescant, in omnem partem adspirant. igitur & propter hunc gratias agam Auctori, quoties respiro.

Cur aër firmamentũ. Cæterùm etsi est corpus tenuissimum, & maximè instabile, vocatur tamen firmamentum:

tum: quia conſtanter ac firmiter obit ſua munia,& locum ſuum tenet, omnia replens,quocunque acceſſus datur, nec diſiungi inter ſe corpora, vacuo interuallo, vllatenus ſinens. Ergo aſsignatam ſtationem ſibi immobiliter tuetur,non ſecus,atque ipſi cœli,licèt ſecundùm partes huc illucque agitatus.

PVNCTVM II.

DIVISIT *aquas ab aquis*. oportebat enim diſcooperiri terram propter germina, & nihilominus irrigari ad fœcunditatem. in hunc ergo finem ſuper aëra coëgit nubes, ſeu locum nubium, quæ ſunt aquæ ſupra firmamentum. Nubes.

Nec id modò, ſed nubes ipſas diſpenſat, & prouocat, promouetque,ſicut placet eius prouidentiæ. Nam apud Iobum de nubibus dicitur,*quæ lustrant per circuitum, quocunque eas voluntas gubernantis duxerit, ad omne quod præceperit illis ſuper faciem orbis terrarum*. Et quaſi glorians ait: *quis eſt pluuiæ Pater, vel quis genuit stillas roris*? O qui pluis ſuper iuſtos, & iniuſtos, ne quæſo ab anima mea ſubtrahas imbrem ſalutarem gratiæ tuæ. *Iob 37.12. & c.38 28. Matt.5.45*

Aliter etiam Deus eſt mirabilis in nubibus cœli, quòd tantas moles ſuſtinet ſuſpenſas, cumque defluere ſinit, guttatim demittit, ne obruant animantes,& terrã eluuione deſtruant. vtrumq; Iob deprædicat: *Qui ligat aquas in nubibus ſuis,vt non erumpant pariter deorſum*. *Iob 26.8.*

Iob 37. 11. Ampliùs, nubes pro vmbraculo sunt, excipientes lumen solis, & ardores à terra arcentes. vnde illud: *frumentum desiderat nubes, & nubes spargunt lumen suum:* reflectunt videlicet, ne feriat aduratque fruges. En quot, & quanta bona ab huius diei opere.

PVNCTVM III.

Cur firmamentum cœlum.

FIRMAMENTVM appellauit cœlum. Nam aër aspectu similis est orbibus cœlestibus, vt nihil oculus distinguat. Est enim diaphanus pariter, & lucem, astrorumque influxus transmittit. Firmamentum hoc, seu cœlum est anima iusti, illustrata à Deo secundùm intellectum, firma & stabilis in bono per gratiam, licèt conditione sua mobilis. In ea diuiduntur aquæ, dum spiritus cœlestia petit, caro autem ei subiecta obedit: sed & hæc à spiritu irroratur, vt etiam *exultet in* Psal. 83. 3. *Deum viuum.*

At cur Deus opus huius diei non approbauit, vt præcedentis? quia non illud hac die perfecit, sed sequenti, quoad aquarum diuisionē: postera enim die congregauit aquas inferiores in certa loca, vt detegeretur terra. Mat. 10. 22. Nempè docet, non qui cœperit, sed *qui perseuerauerit*, atque perfecerit, laude dignum.

Aliqui putant, hac die peccasse Angelos, & separatos bonos fuisse supra firmamentum, à Iob 26. 5. malis in abysso: de quibus apud Iob: *Ecce gigantes gemunt sub aquis, & qui habitant cum*

eis. Atque in odium peccati illorum reticeri laudem huius diei. Adde, quòd hæc dies initium dedit disiunctioni diei à die, cùm sit secunda: Deus autem amat vnitatem, atque concordiam.

MEDITATIO XXI.

De opere tertiæ diei.

PVNCTVM I.

DIXIT *Deus; congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum vnum, & appareat arida.* Enituit Omnipotentia. 1. quòd momento, aut imperceptibili tempore paruerunt aquæ voci creatoris. *Abyssus sicut vestimentum amictus eius*, nempe terræ: *super montes stabunt aquæ*: nam & hos operiebant. *Ab increpatione tuæ fugient, à voce tonitrui formidabunt.* Et quasi trepidæ festinatò parebunt. 2. quòd quamuis naturali inclinatione appeterent superstare terræ, eâ postpositâ recesserunt. O sic abnegare discam propriam voluntatem & propensionem. Et quandò etiam ad humiliorem locum detrusus fuero, obsequar libenter. *Non quæram*, cum Paulo: *quod mihi vtile est, sed quod multis.* 3. quòd ibi se continent, nec excedunt: *circumdabat mari terminum suum & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos.* de quo etiam gloriatur Deus apud Iob: *quis conclusit ostiis mare, quando erumpebat quasi de*

Genes. 1. 9.
1. In aquis maris patet Omnipotentia Dei.
Psal. 103. 6
2.
1 *Cor.* 10. 33
3.
Psal. 103 9.

de vulua? circumdedi illud terminis meis, & posui vectem & ostia, & dixi, hic confringes tumentes fluctus tuos.

Admirabor potentiam, & timebo, cùm dicat ipse: *me non timebitis; & à facie mea non dolebitis, qui posui arenã terminum maris,* &c. Timebo offendere tantum Dominum, & dolebo, quòd toties offenderim. Tu Domine cor meum tanquã mare procellosum timore tuo, & protectione tua circumda, & contine. Sperabo in te: quoniam sic potens es, & *mensus es pugillo aquas.*

Ierem. 5. 22.

Isa. 40. 12.

PVNCTVM II.

Montes & valles.

1.

QVOMODO terra iussu Dei aperit amplissimos sinus ad recipiendas aquas, & repentè montes, vallesque existunt. *Ascendunt montes, & descendunt campi in locum, quem fundasti eis. Qui commouet terram de loco suo, & columnæ eius concutiuntur?* quis non timeat à potentia illius. At & fiduciam concipiam, quando is promittit: *si habueritis fidem, dicetis monti huic: transi illuc, & transibit; & nihil impossibile erit vobis.*

Psal. 10. 3. *Iob 9. 6.* *Matt. 17. 19*

2.

Illud quoque Omnipotentiæ: quòd subitò terra siccata est, non per dies multos, vt post diluuium; nec immisso vento vrente, vt mare rubrum, sed nutu Dei. ô exsiccet etiam in me humores prauarum cogitationum & affectionum, ne locum inueniat ille, qui *sub vmbra dormit, in secreto calami, & locis humentibus.*

Iob 40. 16.

Sed

Sed ita Deus aquas congregauit in maria, vt quasi venas in terra ipsa aperuerit, per quas aquæ dulces commearent. vnde fontium ac fluuiorum varietas, vel ex ipsis rupibus prodeuntium. Nec temporariæ sunt scaturigines, sed perennes. Et cùm flumina ex mari prodeant salso, percolata dulcescunt ad humanos vsus, qui multiplices sunt ad rigandã terram, ad potum animalium, ad lauandum, ad temperandum æstum, ad sanandos morbos. quare benedicite Deo, maria, flumina, fontes, terra, montes, & colles. 3. Fontes.

Postremò terram ipsam ita disposuit, vt pars esset pinguis, ad alendas plantas, & fruges; pars duresceret in metalla, quorum varia foret vtilitas. pro quo etiam gratias agam.

Verùm hæc non sunt recensita, vti reliqui terræ fructus, quòd intra terram abdita sint, & nolit Deus eorum nos cupiditate teneri. nam in cupidos dicetur: *Domine à paucis de terra diuide eos in vita eorum.* Hoc est, ne partẽ illi habeant cum electis tuis, qui sunt pauci. quoniam inhiarunt & repleuerunt se thesauris, quæ tu extra oculos posueras, ne concupiscerentur. Cur nihil de metallis. *Psal.* 16. 14.

PVNCTVM III.

VBI terra detecta fuit, placuit Deo & dixit: *Germinet terra herbam virentem.* Noluit ornatum terræ differre in diem alterum, sed postquam aquis quasi vestimento fuerat nudata, noluit rudem relinquere, sed su- *Gen.* 1. 11. Plantæ.

perueitiri meliori veste. Ita vult exuere nos veterem hominem, vt statim nouum nos induat. neque plantas ex nihilo creauit, sed ex materia terræ produxit, quia vult nos cooperari ad iustificationem nostram. sed quæ, & quomodo fecit ex terra? multa, & mirabiliter.

Dei prouidentia erga creaturas.

1. Produxit innumerabiles species plantarum, herbarum, florum, nec quiduis vbique, sed conuenienter ad clima, cœlique temperamentum. Sic omnia suauiter disposuit. Vnde etiam dona gratiæ attemperat naturis, vt suauiùs, & constantiùs operentur homines

2. Perfecit totum momento, per omnia terræ spacia, subitoq; apparuit terra conuestita pulcherrimè. vnde ait: *pulchritudo agri mecum est.* (Psal. 49. 11.)

3. Produxit iam perfecta, non per incrementa, quia ita decet Deum. vnde arbores extitêre subitò adultæ, folijs, fructibusque decoræ. O, sic Domine perfice me: *facilè est enim in oculis tuis subitò honestare pauperem.* (Eclesi. 11. 23.)

4. Talia fecit, vnde nobis vtilitates maximæ prouenirent. nam & sunt, quæ singulos sensus oblectant, & vitam sustentant, & vtraq; non vnius generis, sed multiplicia. quin ad curandos morbos virtutem indidit mirificam, & quæ carere fructu videntur, vt quædam arbores, habent vsus necessarios ad ædificia, ad instrumenta varia conficienda, ad alendum ignem. Et quæ ipsi per se homini non sunt vsui, seruiunt brutis in commodum hominis. *qui produxit fœnum iumentis, & herbam seruituti hominum. omnia à te expectant, vt des* (Psal. 103. 14. 27.)

llis escam in tempore. aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione. 5. Vt cõmodum foret perpetuum, dedit plantis virtutem seminalem ad propagandum se. 5.

Ergo his tot nominibus *benedicam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi.* *Psal.* 115.12

Pvnctvm IV.

INter hæc *plantauit Paradisum voluptatis* hac ipsa die, in sedem peculiarem hominis, antequam ipsum conderet. 1. Is locus fuit in optima cœli temperie, & terræ qualitate. 2. Omnigenis consitus plantis ad omnẽ oblectationem & alimentum, vt carnium vsus nunquam foret. 3. In medio erat lignum vitæ à morte & corruptione præseruans, donec fuisset Deo visum, transferre hominem ad statum immortalem. 4. Interfluebat amœnissimus fluuius, & saluberrimus ad potum, atque ad fœcundandam eam terram, qui mox in quatuor partiebatur, ad vicinas circum oras irrigandas. 5. Fuit locus haud dubiè amplissimus, ad plurimorum incolatum, instar prouinciæ alicuius. Gratus existam, quia non Adæ soli, sed mihi etiam Paradisum hunc cõdidit Deus. Et quando inde eiectus sum, adipiscor pro eo cœlestem. illum amisi interueniente culpa originali, qua iam deleta per Baptismum, satagam, ne proprijs actibus excidã à spe cœlestis. Conserua me Domine in Ecclesia tua, tanquam in Paradiso delitiarum, & præbe fructum ligni vitæ in cibum, quo

Gen. 2. 8. Paradisi terrestris excellentiæ. 1. 2. 3. 4. 5.

præ-

præſeruatus, tandem aſſumar ad te, vbi viuis & regnas in æternum.

PVNCTVM V.

Omnes res bonæ. Vſus malus.

ET *vidit Deus, quòd eſſet bonum*, quidquid hac die fecerat. Bona ſunt, quæ Deus in alimentum hominis creauit; vſus autem aliquando malus eſſe poteſt: quando ſcilicet prohibetur, vt lignum ſcientiæ boni & mali, ad probationem obedientiæ, vel cùm ob alios fines, vel ab Eccleſia, vel ſpontè interdicitur ad mortificationem carnis, vel cùm inordinatè rebus vtimur. Alioqui omnis creatura bona eſt, & *nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per verbum Dei & orationem.* Nam verbo diuino approbatur, vt bonum, & oratione in ſumendo benedicitur.

1. *Tim.* 4. 4.

Inter alia ſpinæ & herbæ mortiferæ creatæ ſunt, ſed hæc etiam ipſa bona ſunt, ſi non homini, alijs ſaltem animantibus, vel ob alios fines vniuerſi. quin ipſi homini conducunt pro antidotis. & tandem inſtrumenta ſunt iuſtitiæ Diuinæ, cui etiam ſeruiunt res alioqui nobis vtiliſsimæ, vt aqua, dum ſuffocat, ignis dum exurit. Quare, vt ait quidã, omnes creaturæ dicunt homini: *accipe, redde, fuge.* Accipe beneficium; redde debitum; fuge ſupplicium. quaſi dicat: ſi non ob beneficium, ſaltem ob ſupplicium bene vtere.

MEDITATIO XXII.

De opere quartæ diei.

Pvnctvm I.

Qvod creauit ſolem, luminare maius: in quo multa inſunt miranda. 1. magnitudo lucis, vt ad eius ortum obfuſcentur reliquæ ſtellæ, qui & fons lucis dicitur, quòd ab eo aſtra eam mutuentur. 2. lux eius perpetua eſt, & conſtans, abſque vlla variatione: quod Lunæ non conuenit. 3. amplitudo corporis, vt ſexies millies ſuperet lunam; terram autem centies. 4. efficacitas, quâ momento totum hemiſphærium peruadit ſua luce: motu verò diurno diem conficit, totam obiens illuſtranſque terram. 5. vis calefactiua, qua omnia gignit, & viuificat. 6. diſtinguit tempora: facit annum proprio motu; & in eo ſtatas temporum varietates, veris, æſtatis, autumni, hyemis. Ob hæc vocatur *vas admirabile, opus excelſi*: per excellentiam *procedit vt ſponſus; exultat vt gigas ad currendam viam*. Eſt ſymbolum Diuinitatis. quare dicitur: *In ſole poſuit* Devs *tabernaculum ſuum*. Et conueniunt Deo multò amplius prædictæ ſolis excellentiæ. Anima quoque perfecta eſt quaſi Sol, *electa vt Sol*, & radios fundit bonorum operum.

Commoda ex ſole. 1. 2. 3. 4 6. Eccl. 43. 2. Pſal. 18. 6. Cant. 6. 9.

(*,*)

PVNCTVM II.

Lunæ excellentia.

ITEM creauit Lunam, luminare minus: cuius sunt excellentiæ.
1. 1. Magnitudo aspectabilis, & pulchritudo singularis, cùm plena est, à sole, & à quo suum lumen accipit; quod non intra se continet, sed noctem pro sole il-
2. lustrat. 2. AEquabilis respectus ad solem,
Eccl. 43. 8. à quo pars ei obiecta semper illustratur, *crescens mirabiliter in consummatione*, vt ait Sapiens: hoc est, sensim deficiens, donec consum-
3. metur eius lux. 3. Vires habet magnas in ma-
4. re, & corpora, quas experimur. 4. Suo motu efficit menses, varietates temporum inducit, & particulares effectus gignit.

Cant. 6. 9. Symbolum est animæ sanctæ, de qua dici-
Luna symbolum animæ sanctę. tur: *Pulchra vt Luna.* nam respicit semper Solem iustitiæ, & ab eo illuminatur, crescit in consummatione, dum proficit in cognitione propriæ obscuritatis, & vilitatis, vsque ad defectum luminis, nihil se habere de suo intelligens. Crescit vicissim in studio virtutum, *vsque ad perfectam lucem.* O, decrescam per veram humiliationem, crescam antem, vadens de virtute in virtutem!

PVNCTVM III.

Stellarum excellentiæ.

CREAVIT etiam stellas, in quibus mira sunt.
1. 1. Multitudo innumerabilis, vnde pro magno dicitur de Deo, *qui numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomi-*
Psal. 146. 4. *na vocat*, qui admirabiliter eas disposuit, tan-

quam

quam aciem castrorum ordinatam: *nec deficiunt*, vt ait Sapiens, *in vigilijs suis*. 2. Præsunt etiam nocti cum luna, ac mirificè cœlum ornant, *species cœli gloria stellarum, mundum illuminans in excelsis Dominus*. Præterea dirigunt nauigantium cursum, & viarum duces sunt 3. Influunt in hæc inferiora, etsi nobis minus notæ sunt illarum vires. de ijs dicitur: *in verbis sancti stabunt ad iudicium*, nempe paratæ ad agendum secundùm inditam ipsis à Deo vim, & præscriptum. & alibi: *vocatæ sunt, & dixerunt: adsumus, & luxerunt ei cum iucunditate eius, qui fecit illas*.

Eccl. 43. 11.
2.
vers. 10.
3.
Bar. 3.

Pro his gratias agam, & laudabo Deum, porrò *qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ fulgebunt in perpetuas æternitates*. quãtò pulchrius erit cœlum empyreum à gloria sanctorum! quàm ibi ordinatissimè disponentur secundùm merita cuiuscunque! Luceam nunc in Ecclesia militante, itẽ in vigilijs meis, vt illuc transferar aliquando.

Dan. 12. 3.

PVNCTVM IV.

VIDIT *Deus, quòd esset bonum*. Vtique Domine, & eo vsque bonum, & pulcherrimum est, vt aliqui pro Deo habuerint hasce creaturas. At, *si horum specie delectati, Deos putauerunt: sciant quantò his dominator eorum speciosior est. Speciei enim generator omnia hæc constituit*. Igitur in hoc ipso errore disce, qualis quantusque sit Deus in se, qui

Sap. 13. 3.

sic in effectis suis est admirabilis. Ama illum, qui istam pulchritudinem produxit ad obsequium tuum. nam monet Moyses: *Attende, ne fortè eleuatis oculis ad cœlum, videas solem & lunam, & astra: & errore deceptus, adores ea, quæ creauit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cœlo sunt.* *Deut. 4. 19.*

PVNCTVM V.

Creatio ignis. Eius commoda.

ELEMENTVM quoque ignis non est omittendum, quod cœlis proximum est: sed à Moyse non commendatum, nec commemoratum, quòd non sit nobis conspicuum. Licèt autem ignis ille ab inferiore differat: huius hîc proprietates considerare opportunum fuerit, quòd Soli persimilis sit.
1. 1. Vicem
2. solis noctu supplet intra ipsa cubilia. 2. Pro sole per hyemem distante calefacit fouetque
3. corpora. 3. Impertit se sine diminutione sui,
4. cùm ignis ignem accendit. 4. Plurima commoda præstat, tanquam quædam vniuersalis causa: decoquit cibos, purgat metalla, absumit humiditates, emollit, liquatque dura, & plura alia præstat: vt deceat inde glorificare datorem.

Psal. 135. 1. 7. Ergo *confitemini Domino: quoniam bonus, qui fecit luminaria magna, solem in potestatem diei, lunam & stellas in potestatem noctis,* quin & ignem. *vt luceret eis per noctem.*

Ignis est symbolum Diuinitatis: vt in aduentu Spiritus sancti consideratum fuit, &

nunc in eo, quòd supplet defectus creaturarum, vt dictum de igne, cùm humana desunt auxilia, & communicat seipsum liberaliter. *Accedite ad eum & illuminamini, & facies vestræ non confundentur.* Psal. 33. 6.

MEDITATIO XXIII.

De opere quintæ diei.

PVNCTVM I.

PRODVCANT *aquæ reptile animæ viuentis.* Gen. 1. 20. Ad hoc imperium repleta sunt Pisces. maria, & flumina piscibus supra numerum terrestrium, & volatilium animantium, figura & specie diuersissimis, magnitudine excedentibus quæuis terrestria. *Hoc mare magnum & spatiosum manibus: illic reptilia, quorum non est numerus, animalia pusilla cum magnis: illic draco, quem formasti ad illudendum ei.* Psal. 103. 25. & hæc ad vsum & delicias hominis, & oblectationem in capiendis. *Vt præesset,* inquit, Gen. 1. 26. *piscibus maris.* & Noë dixit: *omnes pisces maris manui vestræ traditi sunt, & erunt vobis in cibum.* Cap. 9. 2.

Atque vt beneficium esset perenne, benedixit illis, dicens: *Crescite & multiplicamini, & replete aquas maris.* Lauda potentiam atque prouidentiam.

PVNCTVM II.

Gen. 1. 20. Aues.

ET *aquæ producant volatile ſuper terram, ſub firmamento cœli.* Ex eadem materia, qua piſces; ſed ſubtiliori, & magis aërea, vt aër etiam concurreret ad animantes, quarum ſedes erat. agnoſce potentiam.

Commoda.

At prouidentiam ex commodis. Aliæ aues delicatè nutriunt nos, aliæ cantu demulcent, aliæ plumis ſuis ornant, aliæ docent, dum artificiosè nidos conſtruunt, prouident pullis, tempora obſeruant. Et Deus ipſe talibus ſe ſimilem facit: Aquilæ *prouocanti pullos ad volatum*; Gallinæ *congreganti ſub alas.* Diſcere autem vult nos ex miluo agnoſcente tempus ſuum, & turture, hirundine, cyconia, *populus autem meus non cognouit iudicia Domini.* Vtimur quibuſdam ad venandum alias, & ſagacitatem ab eis diſcimus. Apis verò qualis induſtria, quod regimen, quæ vtilitates?

Deut. 32. 11. Matt. 23. 37. Ier. 8. 7.

Gratias agam: imitabor aues pernicitate in Diuino ſeruitio, volatu ad cœleſtia, & reliquâ induſtriâ.

PVNCTVM III.

VIDIT, *quòd bonum eſſet.* Probauit Deus. conuenit, vt ſimul aquæ, & aër replerentur, & ornarentur, quia ſunt affinia. ita Deus benefacit coniunctis charitate, ſed & ſignificatur, quòd ex regeneratis aqua baptiſmi alij in ſæculo manent, alij cœleſtem vitam amplectuntur: *ex aquis ortum genus par-*

tim remittis gurgiti, partim leuas in aera. duplex eſt vita, actiua, & contemplatiua priores ſunt, vt Martha; qui turbantur circa plurima, vt qui in mari; poſteriores, vt Magdalena, quæ partem optimam elegit; vtroſque probat Deus; ſed hos maximè, illi in ſalſis & amaris aquis manent, quia pœnitentiæ lachrymis opus habent aſsiduis: iſtorum etiam lachrymæ ſunt aquæ dulces, vt ex quibus aues extiterũt. priùs narratur de piſcibus, quia in actiua prius exerceri oportet. & Lia prior ducta fuit, quàm Rachel.

Benedixit eis, vt multiplicarentur: vtraque vita gignit Chriſto filios: ſed Actiua plures; vti & piſces, quàm aues; & Lia, quàm Rachel; ſed hæc perfectos. Cupiam iungere vtramque, vt & vna die piſces & aues.

MEDITATIO XXIV.

De opere ſextæ diei.

PVNCTVM I.

DIXIT *Deus: producat terra animam viuentem.* 1. poſt aquas, & aërem repleuit terram animantibus; ex ipſa ſimiliter productis pro imperio, alia alijs potiſsimũm locis, vt conueniebat naturis, ac de alimento conuenienti prouidit illis, & quidem ſingulis. Quanta potentia, & prouidentia! 2. tria re- *Geneſ.* 1. 24. 1. Animalia terreſtria. 2. Tria genera.

censet genera: iumenta, sic dicta, quòd iuuent hominem; vt sunt domestica, reptilia, à motu; bestias syluestres, & feras. In quouis genere diuersas species, & verò multa, cũ miris proprietatibus. de quibus gloriatur Deus apud Iob, & de prouidentia circa illa. quantò ampliorem habeat hominis, propter quem illa! 3. commoda ex eis multa, & magna percipit homo: nutritur, vestitur, calceatur, ornatur, iuuatur, docetur: *Vade ad formicam piger.* Gratias agam pro bono concesso ipsis animantibus, quæ nequeunt per se agnoscere Auctorem: & quia id est totum meum.

Iob. 38. ex tribus seqq.

3. Commoda

Prou. 6. 6.

PVNCTVM II.

VIDIT, *quòd esset bonum*: etiam reptilia, licèt venenata; & bestiæ, licèt noceant: nam ita subiecerat homini, vt nisi peccasset, lædi nequiuisset. Et nunc iustitiæ instrumenta: sed & in ijs conspicitur prouidentia: dum non lædunt, nisi permissu, vt significat Sapiens: *creatura tibi factori deseruiens, exardescit in tormentum aduersus iniustos: & lenior fit ad benefaciendum pro his, qui in te confidunt.*

Sap. 16. 24.

Deinde docent hominem, quid sequendum, aut fugiendum: *estote prudentes, sicut serpentes.* & à iumento discimus subijci diuinæ legi. *vt iumentum factus sum apud te.* Contrà verò vitare stoliditatem: *Homo cùm in honore esset, non intellexit, comparatus est iumen-*

Matt 10. 15. *Psal. 72. 22.* *Psal. 48. 13* *Psal 31. 9.*

mentis insipientibus. & nolite fieri, sicut equus & mulus.

PVNCTVM III.

CVR non benedixit terrestribus animalibus, sicut alijs. 1. Quia eadem die erat facturus hominem, eique benedicturus: & in homine etiam istis, vt quæ cũ homine in terra habitarent. 2 Quia benedictio istorum pendebat ex iustitia hominis. Quare Iudæis promisit multiplicationem vtilium animaliũ, si legem custodirent. aut contrà fore, vt deficerẽt, feræ autem, & venenata augerentur. Attamen ibidem similiter de fructibus terræ loquitur, & aliæ etiam animantes possunt cedere ad præmium & pœnam.

1. 2. *Deut. 28. 1. c. 32. 24.*

Intelligam, quòd passiones brutales in homine inualescunt, cùm secundùm voluntatem rationalem ipse non est subiectus Deo: contrà verò debilitantur, & cicurantur, obsequentesque fiunt rationi, cùm Deo homo subiacet; adeo, vt etiam iuuent ad virtutem, & *caro* ipsa *exultet in Deum viuum.* *Psal. 83. 3.*

MEDITATIO XXV.

De creatione hominis.

PVNCTVM I.

EADEM die cum bestijs creauit hominem, vt commonefaceret humilitatis, dum considerat, se cum illis participare naturam animalem, & sensitiuam. Creatio hominis.

Deus in creatione viuentium cœpit ab imperfectioribus,& ſenſim ad perfectiora progreſſus eſt. quo monemur profectûs quotidiani in virtutibus ;& vt cantemus DEO quotidie canticum nouum , ex nouo profectu.

Poſtremò creauit hominem, vt perfectiſsimum, & in quo omnem naturam copulabat, &cuius cauſa erant cætera ac ita,vt ſtatim eis frui poſsit , veniens ad habitationem plenè inſtructam.

PVNCTVM II.

Myſteria. 1. ALITER in creatione hominis loquitur Deus. 1. non ait; FIAT , aut, *producat terra.* quòd homo ſecundùm animam non fieret ex aliquo,ſed à ſolo Deo ex nihilo. quo monemur, vt & ipſum ſuper omnia diligamus, à

Pſal.79. 15. quo ſolo ſumus. ô Deus , *perfice vineam* hanc,

2. animam iſtam,*quam plantauit dextera tua.* 2. ait,*faciamus* ad inſinuandum myſterium diuinarum perſonarum,quarũ imaginem refert homo,& quaſi deliberarent de creando homine,quem præuiderent fore ingratum,& tanto reparandum opere,& tamen concludunt. *Fa-*

3. *ciamus.* Quid tibi retribuam? 3. monemur,om-

Eccl.32.24. nia cum conſilio agere,præſertim grauia. *Fili, ſine conſilio nihil facias:& poſt factum non pœ-*

Eccl.6.6. *nitebis.* *Conſiliarius autem ſit tibi vnus de mille;* Deus potiſsimum. *Conſilium meum iuſtifica-*

Pſal.118. 24 *tiones tuæ* Secundùm has conſilia captanda.

4.

4. In-

4. Insinuat, se facere hominem tanquam capacem consortis cum Deo ipso, & amicitiæ illius. Nempè *delitiæ* eius ab initio fuerunt *esse cum filijs hominum*. Prou. 8. 31.

Pvnctvm III.

Excellentiae sex, secundùm quas anima hominis est imago Dei. 1. Deus est Spiritus, & ita inuisibilis, & indiuisibilis; proinde totus in quauis rei parte; & dat esse, vitam & motum rebus. Sic anima nostra inuisibilis est, & indiuisibiliter existens in quauis corporis parte, dant singulis vitam, & operationem, pro cuiusque partis exigentia. *Auferes spiritum eorum & deficient, & in puluerem reuertentur.* gratias ago, quòd talem mihi dederis vt adorem te in spiritu, & veritate. Da, vt etiam *spiritu facta carnis mortificem*. 2. Quòd sit immortalis, vt à corpore non pendeat vita eius; & eo pereunte, Spiritus redeat ad Devm; qui dedit illum, à quo recipit locum pro meritis: O Domine, qui mihi dedisti Spiritum immortalem secundùm naturam, da etiam secũdùm gratiam, quæ est vita beata. Porrò Deus est immortalis per suam essentiam; homo per participationẽ; ac ita ex voluntate Dei pẽdet. *Soli Deo immortali & inuisibili honor & gloria.* 3. Anima refert Trinitatem, quòd vna existens, habet tres potentias, intelligendi, me-

[Margin: Excellentiæ 1. — Psal. 103. 29 — Rom. 8. 13. — 2. — 1. Tim. 1. 17.]

moran-

morandi, quæ intellexerit, & volendi. Et sicut
3. Tres potentiæ animæ. Pater intelligendo producit Verbum, & amando cum Filio producit Spiritum sanctum: ita anima format Verbum ipsius Dei, & amorem spirat in illum. 4. Prædita est libertate, quod sequitur ex præcedenti, vt à nemine cogi queat. 5. Est capax sapientiæ & gra-
4. tiæ, vt à solo Deo expleri possit. 6. habet Dominium in omnia visibilia, & est finis proxi-
5. mus illorum: nam & compendio continet in
6. se totum mundum, vt Deus eminentissimè omnia possibilia. Hæc est dignitas hominis. Cuius est imago hæc? si Dei, rede eam Deo. Agnosce homo dignitatem tuam.

PVNCTVM IV.

QVOD Deus creauit hominem ad similitudiné suam, secundùm gratiam & dona spiritualia. Vnde dicitur: quòd *Deus fecerit hominem rectum.* Nam opera Dei sunt perfe-
Eccl. 7. 30. cta, cùm ergo homo capax esset supernaturalis similitudinis cum Deo, conueniebat, vt talis conderetur, accepit autem perfectam. 1. Quia anima perfectæ subdebatur Deo, per gratiam. 2. quia dominabatur appetitui per
1. iustitiam originalem, vt nullam sentiret re-
2. bellionem. 3. in ipsum corpus redundabat immortalitas, qua posset non mori. nec mortuus
3. fuisset homo, nisi Adam peccasset. Hæc data primis parentibus, at & mihi, & omnibus in illis, ex diuina dispositiorum, si Adam persti-

tiſſet. quare, vt pro acceptis, ſeu mihi exhibitis gratias agam.

Pvnctvm V.

QVòd Deus fecit hominem aliarum rerum Dominum, quam dignitatem miratur Dauid: *quid eſt homo, quòd memor es eius? omnia ſubieciſti ſub pedibus eius.* vnde eis vti poteſt pro libitu, & mactare pro vſu, vel ad voluptatem. *Dominamini*, inquit, *piſcibus* maris, &c. quare etiam adduxit ea ad Adam, velut ad homagium ei præſtandum, & vt nomina imponeret.

Excellentiæ hominis.

Pſal. 8. 5.

Poſt peccatum etiam ius habet vtendi, & induſtriã à Deo accepit, vt ſibi ſubijciat, etiã feras, vt ait S. Iacob, *Omnis natura beſtiarũ, & volucrum, & ſerpentium, & reliquorum domantur & domita ſunt à natura humana.* Vtinam & paſsiones beſtiales ego domarem, in animalibus ſignificatas, in piſcibus concupiſcentiam carnalem, in volatilibus ambitionem & ſuperbiam, in ſerpentibus cupiditatem terrenorum, in feris, & beſtijs iram & vindictæ appetitum. Vna eſt *lingua*, quam *nemo domare poteſt*, vt idem ſubijcit Apoſtolus.

Iacob. 3. 7.

MEDI-

MEDITATIO XXVI.

De formatione corporis Adæ, & inspiratione animæ.

PVNCTVM I.

Corpus formatum ante animam.

QVÒD Deus voluit seorsim narrari formationem corporis, & quidem priùs quàm animæ infusionem. Nempè, vt intelligeretur, cùm reliquæ animantes ex terra sint secundùm animam & corpus, hominem non nisi secundùm corpus. Non creauit autem ex nihilo, sed *formauit ex limo*, vt intelligeret fragilitatem suam, & quòd ex se mortalis sit.

Documenta.

Eccl. 10. 9.

Rom. 9. 20.

Isai. 64. 8.

Iere. 18. 6.

Gen. 3. 19.

Hinc 1. humiliabitur, sibimet dicens: *quid superbis terra & cinis?* 2. non obloquetur Deo, quidquid sibi eueniat: *Nunquid dicet figmentum ei, qui se finxit, quid me fecisti sic?* 3. confidit: & *nunc, Domine Pater noster es tu, nos verò lutum, & fictor noster tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Ne irascaris Domine satis.* 4. vt me resignem Deo, *ecce sicut lutum in manu figuli, ita vos in manu mea, dicit Dominus.* 5. Vt cogitem, vas istud confringi per peccatum, & in suum redigi puluerem, *puluis es, & in puluerem reuerteris.*

PVNCTVM II.

Corporis excellentia.

OMNIPOTENTIA Dei in corpore humano formando ex tam rudi, vilique mate-

materia. 1. quia tot & tam diuersis partibus, tamque delicatis constat, & coaluerunt omnes momento: *Domine omnia ossa mea dicent: Quis similis tibi?* Eadem membra in vtero formantur ex vili quoque materia, sed per interuallum, à Deo tamen, vt mater Machabæorum professa est: *Non ego membra compegi, sed mundi Creator, qui formauit hominis natiuitatem.* 2. Quòd tam pulchrum corpus, & complexionis tam eximiæ in iustam magnitudinem subitò eduxerit, cùm aliàs per triginta annorum incrementa perfici soleat. 3. quòd figura erectum, & spectans in cœlum, quò mens & cor sustolli debent. At sunt, quos alligauit Sathan, vt mulierem illam, quā Dominus soluit & inclinati ad terram incedunt, nec possunt sursum respicere. 4. quòd tametsi ob perfectam complexionem corpus formatum est nudum, & inerme, cùm reliqua animalia vestita, & instructa ad sui defensionem ferè sint à natura tamen defectum hunc omnem supplet industria, qua pollet homo, ad se contegendum, muniendumque.

1. *Psal. 34. 10.*

2. Mac. 7 22.
Ecclef. 11. 5.

2.

3.

Luc. 13. 16.

4.

Punctum III.

Et *inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ.* quo in primis significatur, animam hominis non esse ex terra, vt corpus, vel ex alia quapiam reproductam, sed creatam à Deo ex nihilo, atque ex præcordijs Dei procedere, ex amore singulari, & per os eius. quod de sapientia diuina dicitur: *Ex ore altissimi prodij,*

Gen. 2. 7.
Anima ex nihilo.

Eccli. 24. 5.

nempè

nempè quòd anima ſit imago Dei, vt ipſa ſapientia: ſed hæc increata, & conſubſtantialis. Tanta eſt animæ noſtræ nobilitas; de qua gloriari oporteat, non de proſapia maiorum, & glorificare largitorem, & illuc contendere, vnde exiuit, nempè ad Deum, in eoque eſſe per charitatem.

Animam vocat *ſpiraculum vitæ*, quia inſpirata corpori, facit illud viuere, & reſpirare, quod eſt ſignum vitæ. *In faciem* autem inſpirauit, quia in ea vigent pręcipui ſenſus, & ipſa reſpiratio, quibus maximè vita conſtat. Igitur quoties reſpiro, ſuſpirabo ad illum, qui reſpirationem dat mihi. Nam ſicut corpus abſque animæ ſpiraculo non poteſt viuere, ita nec anima mea, niſi Deo illam conſeruante, & quaſi ſemper ſpirante.

Vita gratiæ. Cogita etiam eſſe aliam vitam ſpiritualem gratiæ, quam ſimiliter inſpirat Deus, & fortè ideò in Hebræo dicitur: *quòd inſpirauit ſpiraculum vitarum*: hoc eſt, vitæ naturalis, & gratiæ. nam primus homo accepit ſimul ambas, creatus in gratia. Quanquam & naturalis vita eſt multiplex, vegetans, ſentiens, & rationalis. Ad ſignificandam inſpirationem vitæ

Ioan. 20. 22. gratiæ, Chriſtus dedit *Spiritum ſanctum per inſufflationem*. Nam Spiritus ſanctus ſanctificator animarum procedit à Patre per os Filij, tanquam diuinus flatus. O hunc, Deus, aſsiduè mihi affla, vt hac vita viuam.

PVNCTVM IV.

QVIS sensus Adæ, vbi se primùm, & creata circumspexit, cœlos, solem, astra, & conuestitam terram amœnitate admirabili? vbi in paradisum inductus? vbi animalia ad eum adductas? quibus & nomina dedit? & acceperat diuinitus scientiam, qua æstimare posset donorum magnitudinem! O quid erit in cœlestem illum Paradisum introduci! & tantò meliorem mundum spectare!

PVNCTVM V.

CVM aues, & terrestria animalia Deus creauerit in vtroque sexu: hominem non item; sed virum tantùm. 1. quòd homo creabatur, vt Deo vacaret, non generationi; etsi id tunc erat necessarium ad propagationem; sed quasi per accidens. vnde & in sopore ex eius latere Eua est producta: quòd coniugium non debet impedire studium orationis, *& qui habent vxores, sint tanquam non habentes.* 2. ad fouendam inter nos charitatem: quòd ex vno omnes, ex vno Patre in cœlo, & ex vno Patre in terris. Vnde Malachias: *Nunquid non vnus Pater omnium nostrum? numquid non vnus Deus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisq; fratrem suum?* 3. Significatur vnus Pater in esse gratiæ, Christus Dominus Pater futuri sæculi: ex huius latere sopiti, in cruce formata est Ecclesia, dum sanguis & aqua fluxit, in lauacrum regenerationis, quo illa ædifi-

Creatio viri prior.
1.
2.
1. *Cor.* 7. 29.
Malachia 2. 10.
3.

Ephes. 5. 27. catur, & efficitur *sine ruga & macula*, ex quo capite tantò plus. ad mutuum amorem excitari debemus.

MEDITATIO XXVII.

De approbatione totius operis, ac de Sabbatho.

PVNCTVM I.

Reflexio Dei super opera sua.

POST opera singula, *vidit Deus, quòd essent bona*: in fine autem reflectens se super omnia, vidit: *quòd essent valdè bona*, nempè vnaquæque res in se bona fuit, & in ordine ad perficiendum mundum, qui ex illis constat, valdè bonus.

Solus Deus potest ita loqui de omnibus suis operibus: tùm etiam Christus, qui peccare non potuit, quòd esset Deus. de quo dicitur: Marc 7. 37. *benè omnia fecit*. & B Virgo, quæ non peccauit, ex singulari priuilegio. Alij quantumuis Iacob. 3. 2. iusti: *in multis offendimus omnes*. Debemus opera nostra examinare, primò singula, vbi aliquod perfecimus; deinde ad vesperam, quæ per diem. tertiò in fine hebdomadæ pro confessione; quartò quotannis pro generali; Ioan. 14. 30. demum in fine vitæ, vt *Princeps huius mundi* in nobis, quod suum sit, *inueniat nihil*.

Pvnctvm II.

Die *septimo requieuit ab omni opere, quod patrarat.* Non quasi non posset plura facere; sed,quia iam istud perfectum erat. Nec requieuit in ipsis creaturis,vnde nihil accepit;sed in se ipso gaudens,quòd expleuisset æternum suum consilium creandi mundum. Sic ego in Deo, non in creaturis quietem ponam,lætari licet de illis: nam & *lætatur Deus in operibus suis. Et delectasti me Domine in factura tua, & in operibus manuum tuarum exultabo.* Sed non requiescere in illis verùm ad Deum referre. *Requieuit* Deus,non quasi laborasset: sic mihi ne sit labori,propter Deum operari. *Et benedixit diei septimo* De est benedicere,benefacere.Cessauit à creando, sed non à conseruando,& gubernando, quod fecerat, sed ex tunc vsque modò semper operatur,quæ est noua benedictio.Creaturę quoque ipsæ secundùm acceptam virtutem deinceps operari cœperunt, atque ad fines suo tendere: neque enim conditæ sunt, vt cessarent, ac imprimis homo ipse, cui præcipuè sanctificatus est dies Sabbathi, vt moneretur æternæ quietis, & sabbatismi, quò adspirare deberet.

Benedictio diei septimæ.

Psal.103.31.

Psal.91.5.

Pvnctvm III.

Praecipit Deus Iudæis: *memento, vt diem Sabbathi sanctifices*: idque ad memoriam beneficij creationis. Huic successit dies

Exod.20.10.

Mysterium cessationis ab omni opere.

Dominicus in memoriam renouationis, quam sua redemptione Christus perfecit, & illius, quam speramus in resurrectione corporum, & gloria cœlesti. Porrò sanctificatur dies Dominicus. 1. abstinendo à peccatis, quæ sunt opera maximè seruilia. Nam *qui facit peccatum, seruus est peccati*: nec maior potest esse ingratitudo, quàm tunc offendere Deum, cùm recolenda est memoria illius beneficiorum. 2. meditando acceptum beneficium per exercitium orationis. 3. laudando Deum etiam voce, quod fit in Ecclesia, quò conuenire oportet, *cantantes in cordibus nostris, & gratias agentes Deo, & Patri misericordiarum per Christum*. 4. offerendo sacrificium, quod fit ad cultum Dei in gratiarum actionem, & ad impetranda beneficia. Offerre autem cum sacerdote quisq; debet, iungendo intentionem suam, & preces, vt acceptabile fiat Deo sacrificium nobisque salutare. Addi etiam debet sacrificium spiritus contribulati, & cordis contriti, nec non sacrificium iustitiæ, & bonorum operum, quia non sufficit cessare à seruilibus, nisi adijciamus bona.

Ioan. 8. 35.

Colos. 3. 16

Quando nos ita sanctificamus diem, vicissim Deus benedicet illi diei, replens nos benedictionibus cœlestibus, ac etiam temporalibus. Ergo *conuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi*: recole accepta, adspira ad futura.

(S)

MED-

MEDITATIO XXVIII.

De conseruatione rerum, & dependentia à Deo.

Pvnctvm I.

Omnia pendent à Deo in conseruatione sui esse, quæ est quasi cõtinuata quædam creatio, sicut lumen in aëre, vt sole subtrahente concursum, statim pereat; ita, &c. Hoc est, quod Paulus ait : *portansq; omnia verbo virtutis suæ.* Et Isaias : *conseruata sunt, & nunc creata sunt, & non ex tunc.* Omnes pendent à Deo. Heb. 1. 3. Isa 48. 6.

Hinc *fiduciam* concipiam ex Deo, vt ille: *Nos in omnipotente Deo confidemus, qui potest & venientes aduersus nos, & vniuersum mundum vno nutu delere.* Mach. 8. 18.

Item *timorem* à tam potenti, cùm iustus sit. *Corripe me Domine, verumtamen in iudicio, & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me.* Quomodo timerem offendere eum, qui me tribus digitis appensum teneret in sublimi. Iere. 10. 24.

Item affectum concipiam *humilitatis*: cùm ex me non subsistam, nisi quà sustentor, & simul *charitatis* erga sustinentem me.

PVNCTVM II.

Beneficia ex conseruatione.

AD conseruationem etiam hominis concurrunt omnia à Deo creata, cœli, astra, motores, elementa & tot alia; vnde cibus, & quæcunque faciunt ad conseruationem hominis. quod in particulari applicabo ad quasuis res, quibus vtor pro sustentatione, & commodo, quæ licèt exiguæ, non extant tamen absque multis causis, tùm particularibus, tùm vniuersalibus, à cœlo, &c.

Item quòd Deus nunquam aliquid in nihilum redigit, sed ex vno aliud existere facit, nec peccatores & dæmones ipsos: quamuis aliquando dixerit: *pœnitet me fecisse hominem.*

Genes. 6. 7.

Item quòd multa nos latent beneficia Dei, pro conseruatione nostra auertendo pericula mille: nec est malum, quod aliquis patitur, quin ego similiter possem: latere autem ea vult & doceamur benefecere, non quæsita laude.

PVNCTVM III.

Actiones rerum à Deo pendeat.

QVOD res omnes pendent à Deo, non in esse tantùm conseruando, sed vt operari possint. Vbi admiranda omnipotentia, quæ assistit omnibus in operando, ac si vni tantùm. Applicabo mihi, discurrendo per singulas operationes meas. *Omnia opera nostra operatus est Dominus in nobis.* Et *Pater meus vsque modò operatur.* Et hæc assistentia est infallibilis,

Isai. 26. 12.
Ioan. 5. 17.

bilis, nisi quando subtrahat ad gloriam suam manifestandam. vt cũ *ignis non combusſit tres pueros in fornace*; & concurrit ad ipsasmet actiones, quibus inest culpa; ne deroget humanæ libertati. O, ego non abutar tuo concursu ad malum. ac siquidem *in te mouemur & sumus*: quod ago, & sum, tibi seruiat. Dan. 3. 50. Act. 17.28.

Hinc humiliabor, quòd nihil planè agere ex me possum. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* &, *sine me nihil potestis facere.* Vt homo non glorietur: *Numquid potest gloriari securis contra eum, qui secat in ea? Ergo humiliamini sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis.* 2. Cor. 3. 5. Ioan. 15. 5. Isa. 10. 15. 1. Pet. 5. 6.

MEDITATIO XXIX.

Quid sit prouidentia, & quæ bona ex ea proueniant.

PVNCTVM I.

PROVIDENTIA est dispositio mediorũ per quæ fines suos consequantur res creatæ, ac præsertim homo. Vbi 1. considerandũ, in Deo ex parte intellectûs inesse illi perfectã notitiam finium, & mediorum nec non & impedimentorum, quæ obijci possunt, & qua ratione eis occurrendum. vnde ex ignoratione non potest falli diuina prouidentia, sicuti potest humana. *Cogitationes mortalium timidæ, & incertæ prouidentiæ.* 2. Ex parte voluntatis, quæ est summè bona, voluit rebus præfigere Quid prouidentia? 1. Sap. 9. 14. 2.

excellentissimũ finem, qualis est manifestatio suæ gloriæ. sed præterea singulis rebus proprium & accommodatum, cũ opportunis medijs: homini autem, vt & Angelis, claram sui
3. visionem, qui finis supra naturam est. 3. Ex parte potentiæ nihil Deo deest ad præstandũ, quod ordinauit. Quare prouidentia vtitur his tribus: *Sapientia, Bonitate, Potentia*: quibus tanquam tribus digitis sustinet mundum.

1. Pet. 5. 7. Hæc ad me applicabo, atque ita *omnem sollicitudinem proijciam in ipsum, quia ipsi est cu-*
Cant. 2. 16. *ra de me. Dilectus meus mihi & ego illi*, ipse mea curabit, ego, quæ illius sunt.

PVNCTVM II.

Bona Prouidentia Dei.

QVÒD Diuina prouidentia est mihi omnia; dat esse vt mater; gestat vlnis vt nutrix; instruit vt pædagogus, est vt Magister, Consiliarius, Rector, Amicus, Medicus, Iudex, Pastor: & quæcunque officiorum genera cogitari possunt, ex charitate & misericordia prouenientia, mihi præstat. Ab eadem proficiscitur quidquid animæ, & corpori boni obuenit: mala autem auertit, vel ex eis eripit.

PVNCTVM III.

Curam gerit suorum.

PROVIDENTIA Dei. 1. Tota est circa creaturas; non etiam circa se, cùm nihil aliunde accipiat. 2. Est circa singula vel mi-
Sap. 6. 8. nutissima. *Pusillum & magnum ipse fecit, & æqualiter cura est illi de omnibus.* vnde confidã 3. Per se exequitur etiam prouidentiam quia etsi vtitur ministerio, tamen ipse adest o-

mni-

mnibus, & fine illo nihil fit, etiam ex liberis. 4. Nihil casu euenit respectu prouidentiæ Diuinæ.

MEDITATIO XXX.

De prouidentia in gubernatione mundi.

PVNCTVM I.

PROVIDENTIA in creatione mundi recolenda. antequam ipsum hominem conderet, ædificauit priùs illi domum.

PVNCTVM II.

QVI creauit, idem gubernat. *Quem constituit alium super terram?* ait Iob, & Sapiens. *Tua pater prouidentia gubernat* à principio omnia. Communicat tamen partē aliquam cum creaturis. quare, *qui potestati resistit: Dei ordinationi resistit.* ipse autem vt supremus gubernator, dirigit illos ipsos ministros suos.

Iob 34. 13.
Sap. 14. 3.
Rom. 13. 2.

PVNCTVM III.

EXCELLENTER gubernat. 1. Vt Pater. & ita suauiter dans rebus propensionem ad fines, ad quos eas dirigit. Vnde homini indidit ad virtutem inclinationem, cumque ab appetitu retardari posset: ideò cum iustitia originali eum creauit. 2. Efficaciter: vt facere possit, vt velimus, quod ipse vult, salua libertate. 3. Iustè: cùm alioqui sit Dominus absolutus, & quiduis possit de creatura. hinc

Excellentia gubernationis.
1.
2.
3.

supplicia & præmia proponit, & reddit pro merito. 4. Vtiliter: impertit participationẽ suæ bonitatis, conseruat, promouet ad profectum. *Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* imitentur, qui regunt, has proprietates prouidentiæ circa suos.

4.

Psal. 21. 1.

PVNCTVM IV.

EXTENDITVR ad omnes creaturas, à supremo Angelo ad vermiculum. *Numerati sunt capilli, nec vnus perit, neq; folium sine voluntate Dei.*

Luc. 21. 18.
Matt. 10 30

MEDITATIO XXXI.

De prouidentia in victu, cultu & bonis fortunæ.

Sumitur hæc meditatio ex verbis Christi, Matt. 6 Luc. 12.

PVNCTVM I.

Matt. 6. 25. Nimia sollicitudo.

NE *solliciti sitis animæ vestræ, quid manducetis, neq; corpori vestro, quid induamini* quæ sollicitudo reprehenditur. 1. De superfluis ad vitam, vel statum. 2. Si nõ in tempore. 3. Si malo modo, cum iactura spiritualium, aut præ illis, aut per media illicita, aut ob malos fines, aut si in eis constituitur finis 4. Si anxia, & cũ turbatione, vt Marthæ: quia est signum inordinati affectus ad rem, & parũ fiduciæ erga prouidẽtiam Dei. Examinabo me de his, ne sim, vt cui dicitur: *stulte, hac nocte repetent animam tuam & quæ parasti cuius erunt?*

Luc. 12. 20.

runt? sequar illud: *Omnem sollicitudinē proÿcientes in Deum quia ipsi est cura de vobis.* nō tamé reprehenditur debita diligentia in prouidendo, quæ careat prædictis vitijs. 1. Pet. 5. 7.

PVNCTVM II.

RATIO reddita à Christo: *nonne anima plus est quàm esca; & corpus plus quàm vestimentum?* tria insunt. 1. Quòd præstat anima escæ, corpus vestimento, quibus continentur omnia ad vitam & cultum. 2. Quòd sicut ex Deo habemus animam & corpus, ita ex eius dispositione venit, quòd egeamus esca, & veste. 3. Quòd qui dedit illa, dabit ista, ac proinde ei fidendum. Collige hinc, quòd esca & cultu vtendum, quatenus non obsint potioribus, sicut ait Paulus: *noli propter escam destruere opus Dei;* &, *quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur; animæ verò suæ detrimentum patiatur?* Item, collige vniuersè, quando præbet Deus aliquod insigne donum, daturum etiam quæ illuc spectant. Sic Paulus: *qui filium suum tradidit, quomodo non omnia cum illo?* sic, qui ad perfectionem vocauit, dabit media, & qui seipsum in Sacramento ad alimentum, etiam, corporalem cibum. Item collige, quòd siquidem de cibo & amictu Deus prouidet, etiam curam gerit eorum, vnde ista nobis proueniunt, agrorum, pecorum, &c. nec non pluuiæ, venti, & influxuum, vnde illa pendent. Itaque vt propriam rem Deus curat.

Matt. 6. 25. Pro anima sollicitum esse.

Rom. 14. 20. Matt. 16. 26

Rom. 8. 32.

PVNCTVM III.

ALTERA ratio ab exemplo animalium. *Respicite volatilia cœli, & considerate coruos: quia non seminant, neque metunt, neque congregant in borrea, & Pater vester cœlestis pascit illa: nonne vos pluris estis illis?* de coruis Iob: *Qui præparat coruo escam suam, quando pulli eius clamant ad Deum, vagantes: eò quòd non habeant cibum:* & tamen illi non sunt filij, sicut vos: & sunt tantò viliores. Deinde aues non serunt, neque metunt: & tamen habent. *Aquila contemplatur escam, & pulli eius lambunt sanguinem,* quo nutriuntur. hirundines per aëra pinguescunt: depone erga anxietatem.

Matt. 6. 26. Luc. 12. 7. Iob 38. 41. Iob 39. 29.

Pariter nutrit. *Tu das escam illorum in tempore opportuno, qui das iumentis escam ipsorum: catuli leonum vt rapiant, & quærant à Deo escam sibi.* Ergo *iacta super Dominum curam tuam: quia ipse te enutriet.*

Psal. 144. 15. Psal. 103. 21. Psal. 54. 23.

PVNCTVM IV.

QVIS *vestrum cogitans potest adijcere ad staturã? Si ergo nec quod minimũ est, potestis; quid de cæteris solliciti estis?* Statura cuique decreta est à Deo, & succresit, ipso nihil agente: quid ni det nutrimentum ad eam necessarium? & dat sæpe modis occultis: vt magis aduertamus eius prouidentiam. Item ait: sicut frustra est sollicitudo pro statura; ita pro esca: si Deus non prouideat. Frustra ergo angeris

Matt. 6. 27. Luc. 12. 26.

geris. Hinc etiam collige, quemcunque contentum esse debere etiam statura, & alijs corporis qualitatibus, vti à Deo. *ipse fecit nos & non ipsi nos.*

PVNCTVM V.

DE *vestimento quid solliciti estis?* omnia viuentia vestiuit Deus, pisces squamis, aues plumis, pecora lanis, aut dura cute, plãtas etiam cortice. Hominem autem vestiuit iustitia originali; qua tutus erat, & nihil indecori inde patiebatur. Hac exutus per culpam cùm esset, prouidit de pellibus, docuitque modum se vestiendi. adeo non deserit hominem prouidentia, quamuis gloriosam stolam abiecisset. *Matt. 6. 28.*

Considerate lilia agri; nec Salomon sic fuit coopertus in omni gloria sua Non ex animalibus sumpsit exemplũ; sed ex floribus, qui sunt ornatissimi. *1.* Vt indicaret, non ad necessitatem tantùm, sed etiam ad splendorem prouidere de vestimentis. 2. quòd si rem mox interituram sic ornat, quantò magis tibi prouidebit. *si fœnum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur.* Potest referri ad reprobos mox perituros: quos non destituit prouidentia sua: quomodo Electos?

PVNCTVM VI.

NOLITE *solliciti esse dicentes: quid manducabimus?* toties abducit à superflua sollicitudine, tanti id facit. Lucas addit: *&* *Matt. 6. 31. Luc. 12. 29.*

nolite in sublime tolli. 1. vetat sollicitudinem de excellentia nominis, honoris, dignitatum. 2. ne de talibus inflemur, si obueniant, Deo largiente. 3. ne supra nostram paruitatem eleuari optemus, aut procuremus. 4. ne in astra cœli curiosè intenti, inde speremus; sed à Deo, *in cuius manu sunt sortes nostræ*, & qui eas temperat. 5. ne velut absorpti præ sollicitudine incedamus. 6. ne quasi vices Dei nobis arrogantes, ac si nostra cura assequi posѕimus sine Deo.

Psal. 30, 16.

Addit duas rationes. 1. *Hæc enim omnia gẽtes inquirunt*, qui prouidentiam negant, dicentes: *quid enim nouit Deus? nec nostra considerat*; vel etiam carnales, qui facto ipso dicunt: *quomodo scit Deus?* 2. *Scit enim Pater vester cœlestis, quia his omnibus indigetis.* Scit, est Pater, & potest. Hæc basis fiduciæ. quòd si secus acciderit, quàm opto; *Non contristabit iustum quidquid ei acciderit*: dum reputat, ex prouidentia diuina venire.

Iob 22. 13.
Psal. 72, 11.
Luc 12. 30.
Prou. 12. 21.

PVNCTVM VII.

QVAERITE *ergo primùm regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis.* Ordo seruandus, vt promereamur Deo curę esse. *Primum*: Hæc prima cura & præcipua, & cuius caussa curæ cæteræ. *Quærite*: non ait: solliciti estote: quia & in hoc vitanda anxietas ex diffidentia.

Matt. 6. 33.

Regnum Dei, cœleste & æternum, vbi cum Deo regnetis, sed & vt ipse modo regnet,

lon-

longè lateque in hominibus, & in te.

Et iustitiam eius: quia hæc est medium absolutè necessarium, perueniendi ad regnum.

Et hæc omnia adijcientur vobis promissio est certa. At *diuites eguerũt & esurierunt: inquirentes autem Dominum non deficient omni bono* quòd si defectum patiantur, certò credant ita eis expedire. Psal. 33. 11.

Non ait; *quærite regnum Dei*; & postea hæc alia, quia nec tunc vult sollicitè quæri. sed *qui vtuntur hoc mundo, tanquam non vtentes sint*, nec ait: dabuntur vobis; sed *adijcientur*, vt auctuarium; non, vt præmium. 1. Cor. 7. 31.

PVNCTVM VIII.

EXTRA ordinẽ etiã Deus prouidet de talibus, ad testandam suam curam Filijs Israel *pluit manna*. 40. annis *petra* potum dedit, *vestimenta & calceamenta non sunt consumpta*. Eliam aluit mane & vesperi, *carnes & panes per coruum* suppeditando, alioqui voracissimum, sic peccatores, alioqui cupidi, Deo agente, nutriunt seruos Dei. Exod. 16. 35. c. 17. 6. Deut. 29. 5. 3. Reg. 17. 6.

Aliàs per pauperem viduam, cui nihil erat, sed locupletauit eam, vt posset alere seruum suum. Prouidet suppeditando pijs, vnde alant seruos Dei. Ibidem.

Item per Angelos: sic Eliæ fugienti apposuit Angelus panem, & aquam. Et alius portauit Habacuc in Babyloniã ad Danielem cũ prandio Tres hi modi singularis prouidentiæ

MEDITATIO XXXII.

De prouidentia Dei in aduersis & malis, tum culpæ, tum pœnæ.

PVNCTVM I.

Aduersa cur obueniant.

OMNIA mala, tum culpæ, tum pœnæ cadunt sub diuinam prouidentiam, quæ nouit; ex omnibus elicere bonum, præsertim
1. triplex 1. manifestat Deus suam excellentiam
2. in subueniendo malis. 2. conseruatio mundi id fert: quæ ex vicissitudine pendet, dum alia corrumpuntur, generantur alia. Sic naturalis inimicitia inter animalia ipsa, vt alia ex alijs
3. nutriantur. 3 peculiare bonum hominis, tum naturale, tum supernaturale: quod vtrumque ex malis contrarijs perficitur: nam virtutes inde eminent: itaque inter mala intendam animum ad bonum, quod Deus inde elicit.

PVNCTVM II.

Diaboli tentationes

DE prouidentia in Diaboli impugnationibus. 1 sine permissione Dei nihil potest, nec in porcos: cùm autem permittit, certo
1. id limite, vt nihil vltrà possit. 2 cùm dæ-
2. mon intendat perdere nos; Deus elicit bonũ, vt sic ad orationem, mortificationem, aliasque virtutes exercendas excitemur; & vnde volebat nos ad luxuriam, vel impatientiam impellere, reddamur in vtroque solidiores. 3. at-
3.

tempe-

temperat impugnationem viribus naturæ & gratiæ: *vt poßimus ſuſtinere*; cùm & proficiamus inde: adeſt autem per viros ſpirituales, & per Angelos, & per internas inſpirationes ac motus. Hinc non attendam ad Dæmonem impugnantem, ſed ad Deum permittentem, de cuius manu venit: vt Iob, qui dicebat, *Dominus dedit, Dominus abſtulit*. Deinde non reſpiciam ad mala, quæ Dæmon ſpectat; ſed ad bona; quæ Deus inde parat mihi conferre. 1. Cor. 10. 13. Iob. 2. 10.

Pvnctvm III.

De prouidentia circa mala, quæ ab alijs hominibus patimur. 1. quòd nihil poſſunt, niſi quantum Deus ſuo conſilio ſinit. *paſſer non cadit in terram ſine patre veſtro; nec eſt in obliuione coram Deo. Sed & capilli veſtri numerati ſunt; nolite ergo timere.* Vbi duplex ratio continetur: quia, ſi vitæ paſſerum eſt tāta cura Deo, & ſi capillus nihili in numerato eſt, quantò magis homo, & quæ huius præcipua ſunt? *qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.* Ergò cuſtodi me, vt pupillam oculi tui. *ſub vmbra alarum tuarum protege me.* 2. quòd Deus inde nobis procurat bonum, contrarium malo intento ab aduerſarijs: & illoſmet aliquando iuuat. Sic Ioſeph per occaſionem venditionis *exaltatus eſt*; & fratribus ſuccurrit, quod vtrumq; ipſe obſeruat. proinde dicam: *Obmutui, quoniam tu feciſti.* Et vt Dauid de Semei; *Dominus præcepit ei.* dicitur præcipere: quia permittit conſulto in bonum tuum.

Perſecutiones hominum. 1. Mat. 10. 29. Luc. 12. 6. Zacha. 2. 8. Pſal. 16. 8. 2. Gen. 50. Pſal. 38. 10. 2. Reg. 16. 10.

PVNCTVM IV.

Corporis aduersitates.

DE Prouidentia circa mala corporis, siue communia, siue priuata; & ex quacunque causa, siue naturali, siue malitiosa, siue incuria. Quia *non est malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit*. 1. Igitur cogitabo, minuta quæque euenire ex prouidentia, & in numerato esse apud Deum *A Deo est omnis medela Vita & mors à Deo sunt. percutit & sanat, mortificat & viuificat*. 2. ista permitti in bonum animæ, dum sic purior fit à culpis, vincit passiones, exercet virtutes. *virtus in infirmitate perficitur*: & *libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi.* Quare si caro refugit, dicam: *Calicem, quem dedit mihi Pater, non vis, vt bibam illum.*

Amos 3. 6. *Eccl. 38. 2. & 11. 14.* *Osee 6. 2.* *1 Reg. 2. 16.* *2. Cor. 12 9.* *Ioan. 18. 12.*

PVNCTVM V.

Animi miseriæ.

DE Prouidentia circa mala animæ; quorum alia sunt inuoluntaria, pugna carnis & spiritus, vagæ cogitationes, & inordinati motus, oborientes ex peccato originis; quæ relicta sunt ad exercitium virtutum, & meritum & Deus dat gratiam. Alia sunt volũtaria quæ permittit, vt constet humana libertas; & inde surgit homo humilior, cautior, feruentior. Alia, vt à malis, qui peccant, exerceantur boni & perficiantur. Item, vt bonitatẽ suam ostendat, expectando peccatorem, & recipiendo; vel iustitiam, puniendo Denique omnia cooperantur in bonum iustis, qui ex alienis etiam peccatis fiunt cauti, & ex

venia aut pœna laudant misericordiam, aut iustitiam Denique, multa nos latent diuinæ prouidentiæ effecta, ob quæ laudari debet, & gratiæ agi.

MEDITATIO XXXIII.

De Prouidentia in orationibus exaudiendis.

Pvnctvm I.

ORATIO est medium à Deo institutum ad obtinenda bona omnia, & auertenda omnia mala sancitum à Deo infallibili promissione: *Petite, & accipietis.* Est autem mediũ efficacissimum, quia nititur Diuina promissione; suauissimum, quia nihil facilius, quàm petere; & quidem à nostri amantissimo; & vniuersalissimum, quia valet ad omnia. Item per hoc medium Deus manifestat suas perfectiones, communicando se, miserando, remunerando, & mirabilia patrando supra naturam. Item quæ creauit, perficit per hoc medium, amoliens nocitura, & indulgens proficua; temperiem aëris, multiplicationem segetum & animalium, &c.

Oratio medium impetrandi.
Matt 7. 7.

Pvnctvm II.

PROVIDENTIA. concedit petenti vtilia, alioqui negat, pari charitate, *Si filius petierit panem, numquid Pater dabit ei lapidem?* Et quando res petita non expedit, dat tamen aliud melius; vt Paulo petenti, vt *stimulus carnis*

Matt. 7. 9.
Luc 11. 13.
2. Cor. 12. 8.

a te *discederet*: data est gratia ad vincendum.

PVNCTVM III.

DAT opportunè; vel statim, si expedit; vel differt in tempus opportunius; cùm nō sumus dispositi ad accipiendum; vel ob alias causas: & perseueranti præbet copiosius, vt illi *petenti tres panes dedit, quotquot habuit* Luc. 11. 8. *necessarios, ob improbitatem.*

PVNCTVM IV.

v. 9. PROVIDET omnibus hoc medio: *Omnis qui petit, accipit*; & ita singulis attendit, ac vni soli: & oblectatur orantium concursu. quin vrget nos: *petite, quærite, pulsate*: quia desiderat nobis benefacere. nec exterius tantū prouocat sed intus mouet, *quod oremus nescimus*, Rom. 8. 26. *sed spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* Nec peccatores excluduntur, dum benè petunt, rem bonam, ob finem bonum. amoto obice rei petitæ, & perseueranter.

MEDITATIO XXXIV.

De prouidentia in custodia Angelorū.

PVNCTVM I.

Causæ. 1. Amor Dei. CVR assignauerit Angelos custodes. 1. vt intelligamus, quantopere nos amat, quāque facit, & quàm cupit incolumitatem nostram, vt non satis ei fuerit, quòd cœlum & reliqua homini seruiant, nisi etiam *administratorios spiritus* exhiberet *propter eos, qui hæ-* Heb. 1. 14. *reditatem capiunt salutis*. quare cauet, ne con-

temnatis

temnatis vnum ex pusillis , quos tanti ipse facit: vt *Angeli eorum videant faciem Patris.* *Mat. 18. 10.* Quid ergo mirum, quòd *subiecerit alia omnia sub pedibus eius; & paulò minus ab Angelis* hominem fecerit: quando illos etiam ministros fecit nostræ salutis? 2. quia imbecilles eramus, & multis periculis cincti; ac, licèt per se poterat custodire: decuit potius per Angelos. *Non accedet ad te malum & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo; quoniam Angelis suis mandauit de te:* quidnam? *vt custodiant te in omnibus vijs tuis*, in omni loco, & negotio: & *in manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.* præseruabunt à periculis Nec vni, sed pluribus *Angelis mandauit de te.* 3. propter Dæmones, hostes inuisibiles: vt vicissim auxiliatores inuisibiles haberemus, *plures sunt pro nobis*, aiebat Elisæus.

2. Infirmitas nostra. *Psal. 90. 13.* *4. Reg. 6. 17.*

PVNCTVM II.

QVOD omnibus omnino hominibus exhibetur hoc beneficiũ: non prædestinatis tantũ, sed etiam reprobis; nec iustis tantũ, sed peccatoribus, quia vult omnes saluos fieri. & cùm vnus Angelus sufficeret toti ciuitati, aut regno, vult tamen singulis propriũ assignare: qui vbique adsit, vt pædagogus; idque ab ipso conceptu, quo nomine neminẽ contemnã, sed magis honore afficiam. vitabo offendere quẽcunq; reuerentiâ Angeli ipsius. Ampliùs, non singulis tantũ suum præfecit, sed ciuitati, Regno, cœtui propriũ: qui ipse curã gerit singulo-

rũ, etiam vt membra eius corporis; nec nõ peculiarem Principibus & capitibus congregationum; & non ex infimo tantùm ordine; ſed etiam ex Archangelis, Principatibus: denique, qui præſint etiam ſingulis ſpeciebus rerum conſeruandis.

PVNCTVM III.

QVOD Angeli magna voluptate præſtant hoc miniſterium. 1. præcipuè, quia ita
1. Deus vult, quo ipſo illud habent pro honora-
Tob. 12. 15. Pſal. 102. 20 tiſsimo. Videre licet in *Raphaele*, *ex ſeptem vno*, *qui Tobiam* duxit; nec minùs cupidè mancipiũ cuſtodit, quàm alius Regem. *Potentes virtute ad faciendum verbum illius*.
2. 2. ex charitate erga hominẽ, quem vident ſic amari à Deo.
Apoc. 19. 10. & c. 22. 9. Ideo *Angelus* vetuit *Ioannẽ*, ne ſe *adoraret*. *conſeruus tuus ſum, & fratrum tuorum, qui habent teſtimonium Ieſu*. In hoc glorior: ac ita pro vno de vobis tractari volo, non iam pro ſpiritu
3. cæleſti, & beato. 3. quia cupiunt repleri ſedes malorum Angelorum: vnde magnum *gaudium in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente* hinc vrgear ad profectum, vt lætificem Angelum meum; &, ne contrà contriſtem.

PVNCTVM IV.

Vigilantia. BONA ſpiritualia à cuſtode Angelo. Is, quòd videat faciem Dei, habet notitiã neceſſariã ad prouidendũ; & pro bonitate ſua volũt, ac etiã poſſunt. Si quãdo eis non cõſtet de volũtate diuina, cõtingit, vt contraria velint, donec innoteſcat. Sicut inter Angelos Iſraëlis & Perſa-

rum. Ergo *ne dicas coram Angelo, non est proui dentia, ne fortè iratus Deus dissipet cuncta opera manuum tuarum.* Dan. 10. 13 Eccli. 5. 5.

Tria sunt eorum officia, *purgare, illuminare, perficere. Purgant* ab erroribus & peccatis abducendo, & ad id remedia suggerendo *Seraphim accepto calculo ignito, tetigit labia Prophetæ, & auferetur*, inquit, *iniquitas tua.* *Illuminant* per illustrationes internas, atque ad virtutum exercitium permouent. Suggerunt etiam, vt discere velimus à spirituali Magistro, & hunc edocent. *Perficiunt* per exercitia vnitiua homines cum Deo, & orationes nostras Deo offerunt. *In conspectu Angelorum psallam tibi.* Denique auertunt à nobis pericula. *Immittit Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos.* Officia tria. Isai. 6. 6. Psal. 137. 1. Psal. 33. 7.

PVNCTVM V.

PROVIDET etiam in temporalibus & corporalibus, quatenus expedit saluti, vt videre est in Raphaële. Hinc 1. intelligam, quantum illi debeam, vt meritò dicere possim cum Tobia: *si meipsum tradam tibi in seruum, non ero condignus prouidentiæ tuæ.* 2. geram illum asiduè in oculis, & cauebo ne qua re oculos eius offendam; & quoniam aliquando ex latere discedit, accersam amicè. 3. Consulam in dubijs, implorabo in difficultatibus, gratias agam sæpè, gratulabor ipsi de suis bonis, & in tempus mortis conciliare curabo defensorem, quòd maximè fiet, si in vita ipsi obtemperauero. Tob 6. 4. c. 9. 2.

MEDITATIO XXXV.

De prouidentia in reparatione hominis per Christum.

PVNCTVM I.

Primi parentis lapsus quãtus

CONSIDERANDA prouidentia erga hominem in ſtatu innocentiæ. Nam creauit Adamum, vt caput totius generis, quo perſiſtente in iuſtitia, facilè etiam cæteri. nam ex Iuſtitia Originali carebant triplici impedimento, rebellione carnis, & ſpiritus, ærumnis mortalitatis, & impugnatione ab extrinſeco inimico. nam etſi dæmon oppugnare potuit, at non ſicut modò, ipſum corpus alterando, & ingerendo phantaſiæ ſpecies, ſed exteriùs tantùm proponendo & ſuadendo.

Porrò, etſi homo hanc prouidentiam à ſe auertit peccando, non illum tamen deſeruit Deus, ſed aliam orſus eſt excellentiorem. nec enim permiſiſſet illum labi cum totius generis ruina; niſi reparandi modũ habuiſſet. fuit etiam ſic magis occaſio oſtendendi bonitatem ſuam, quando etiam inimicis benefaceret, & eundem ſolem oriri faceret ſuper eos, quem propter amicos condiderat. Elegit autem ex pluribus iſtum modum, vt ipſe per ſe in aſſumpta carne fieret Redemptor.

PVNCTVM II.

COMPARATIO delicti, & doni. quantò præstat Christus Adæ, tantò donum delicto. 1. in statu primo nati fuissent infantes in gratia, nunc in maiori per Christum renascuntur, & ea non gratuita, sed debita infinitis Christi meritis. 2. tunc homines caruissent rebellione, nunc etiam illam vincere possunt per Christum. 3. caruissent miserijs mortalitatis, nunc istæ sunt materia virtutum maximarum, & in felicitate reponuntur, postquam Christus pro nobis illas experiri voluit. 4. Misericordia vicit miseriam, & plus potuit Christus conferre, quàm Adam auferre. vnde sunt, qui nobis inuidere possent, qui tunc erant futuri, quia non solùm expiamur à delicto Adæ, & à proprijs, sed amplissimis fauoribus cumulamur, pro quibus Deus homo factus est, & passus, tanquam admirabile sacrificium perfecit, & Sacramenta instituit.

Gratia maior post lapsum.
1.
2.
3.
4.

PVNCTVM III.

CHRISTVS ipse gubernat nos, vt caput nostrum, qui *factus est nobis sapientia, iustitia, sanctificatio, redemptio.* 1. Est gubernator sapientissimus, qui perspicit necessitates nostras, & quomodo subueniendum; propensiones nostras, & quomodo obsecundandum, 1 Cor. 1. 30.

qui & nos ſapere facit, non *ſapientia* mundi,
Rom. 8. 30. *ſed diuina, quam dat omnibus affluenter Terra*
Iacob. 1. 5. *enim repleta eſt ſcientiâ Domini, & omnes*
Iſai. 11. 9. *ſumus docti à Domino*. 2. eſt iuſtiſsimus in ſe:
Ioan. 6. 45. per excellentiam iuſtus, in quem non poteſt cadere peccatum, qui proinde gubernat in iuſtitia, illuc ſpectans, vt iuſtificet multos: de
Pſal. 71. 7. cuius tempore dictum eſt: *in diebus eius orie-*
Iſai. 48. 28 *tur iuſtitia & abundantia pacis.* Et, *attendent mandata eius, & fiet illis ſicut flumen pax eorum, & iuſtitia eorum ſicut gurgites maris*. 3. ſanctiſsimus: Sanctus Sanctorum, de cuius plenitudine omnes accipiunt Hoc eſt, non ſolùm iuſtitiam impertit, qua mundamur à peccatis, ſed ſanctitatem, qua aſsimilamur
1. Pet. 1. 16. Deo. *Sancti eſtote, ſicut ego Sanctus ſum*. 4. potentiſsimus, ad ſaluandum ab inimicis, à peccato, diabolo & mundo, & ad nos aſſerendos in libertatem ſpiritûs.

MEDITATIO XXXVI.

De prouidentia in Eccleſia fundanda.

Circa illa verba: *Sapientia ædificauit ſibi domum*, Prouerb. 9.

PVNCTVM I.

Eccleſiæ finis. FINIS Eccleſiam fundandi fuit, vt in ea eſſet remedium à peccato, & inferno, quæ ſunt maxima mala; & adeptio gratiæ, & glo-

riæ,

riæ, quæ ſunt illis contraria; quin vt eſſet velut quædam domus voluptatis Filio Dei, ad conuerſandum cum Filijs hominum in terris. Quòd ſi pro vita corporali tuenda tam mira fecit, quantò mirabiliora pro ſpirituali? præſertim cùm corporalia non niſi propter ſpiritualia prouiderit.

PVNCTVM II.

MEDIA ad finem reduci poſſunt ad ſeptem: *excidit columnas ſeptem.* 1. eſt *fides, vt cognoſcant te ſolùm verum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum.* Nam *ſine fide impoſsibile eſt placere Deo. Nec aliud nomen eſt ſub cœlo, in quo oporteat nos ſaluos fieri, quàm Chriſti.* 2. *Lex* pura & ſancta, qua continentur præcepta & conſilia. 3. eſt *cultus* externus, qui olim multis ſacrificijs conſtabat in vnico templo, nunc vnico ſacrificio in multis templis. 4. ſunt ſeptem *Sacramenta*, in quibus eſt menſa ad ſolidum animæ nutrimentum. 5. *chorus virtutum* ſacer, quarum Theologicales tres, morales quatuor, cum eximio illarum ſtudio, & exercitatione, quaſi pulcherrima varietate. 6. *promiſsiones* ampliſsimæ, & certiſsimæ, tùm minæ, & ſupplicia. 7. ſacra *Scriptura*, fons prædictorum omnium & menſa opifera, qua reficiuntur animæ. Nam *quæcunque ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt, vt per patientiam & cõſolationem ſcripturarum ſpem habeamus.* His omnibus frui datum eſt mihi, & omnibus, qui in Eccleſia Chriſti ſunt.

Media ſalutis. Sap. 3. 1. 1. Ioan. 17. 3. Heb. 11. 6. Act. 4. 12. Roma. 15. 4.

PVN-

PVNCTVM III.

Ecclesia vna.

HAEC domus est vnica, sicut vna Arca Noë, sicut vnus Deus, & vnus finis vltimus omnibus. Habet vnicum ostium, quod est Christus. *Ego sum ostium, per me si quis in troiuerit, saluabitur: qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.* Gratulabor mihi, quòd ibi sim, tot extrà relictis.

Ioan. 10. 9.

MEDITATIO XXXVII.

De prouidentia in vocatione ad Ecclesiam & fidem.

PVNCTVM I.

Vocatio diuina quid sit.

VOCATIO est interna illuminatio, & motio, qua prçuenitur, & adiuuatur homo ad gratiam iustificationis percipiendam. Et est donum Dei. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum:* instar illius vocis Christi: *Lazare veni foras.* Hac fit, vt homo credat: quia *sine fide impoßibile est placere Deo;* &, vt confidat de remissione peccatorum: *spe salui facti sumus:* & vt salutarem timorem concipiat. nam, *qui sine timore est, non potest iustificari;* tum demum doleat, & amet. Contingit autem vocatio absque meritis proprijs: *Qui nos vocauit, non secundùm opera nostra, sed secundùm propositum suum, & gratiam, quæ data est nobis.*

Ioan. 6. 44. *c.* 11. 43. *Hebr.* 11. 6. *Rom.* 8. 24. *Eclesf.* 1. 28. 2. *Tim.* 1. 9.

PVNCTVM II.

QVÒD media & modi vocationis sint varij, & quòd omnes suo modo vocat: quia *est lux illuminans omnem hominem*, vnde in *linteo* illo Petri *continebatur omne genus animalium*, & *sapientia in plateis dat vocem suam*; & vocat per omnem vitam, *prima, tertia, sexta, nona, & vndecima* hora, vt nunquam sit de quoquam desperandum. Non ideo præsumã. Nam Deus finem suum assequitur, quamuis ego damner, quòd ei duo sint brachia, vnum misericordiæ, alterum iustitiæ. *Læua eius sub capite meo*, vt timore suo me sustineat; *dextera* autem *amplexetur me*, vt in amplexu prouidentiæ ipsius, & spe æternorum conquiescam.

Media vocationis.
Ioan. 1. 9.
Act. 10. 11.
Prou. 1. 20.
Matt. 20. 1.
Cant. 2. 6.

PVNCTVM III.

OBLIGOR ad obsequendum vocanti. 1. Quia vocat non vllo suo commodo, sed meo tantùm, quia ipse bonus est, & benè mihi vult; quia Creator, Dominus, & Pater meus est. 2. Quia bonum mihi & honorificum, quòd dignetur vocare me: alioqui dignum, qui deserar. 3 Quia ex miseria peccati, quæ est maxima, eripere vult, & auertere æternã. 4. Quia vocat ad maxima: ad vitam gratiæ, ad pacem super omnem sensum, ad arrham æternæ vitæ. 5. Quia suauiter vocat intùs, & exteriùs miris modis. 6. Quia si obsurdescam, iurauit, quia *non gustabo cœnam eius*. Ex his ipsis æsti-

Cur obligor parere vocationi.
Luc. 14. 24.

æstimandum beneficium vocationis, & gratiæ agendæ.

MEDITATIO XXXVIII.

De prouidentia in Sacramentorum institutione.

Zach. 4. 2. AVREVM *candelabrum* repræſentat Eccleſiam; *ſuper caput eius lampas* quæ eſt Chriſtus: & *circum ſeptem lucernæ*, quæ eſt multitudo fidelium. *Infuſoria* autem *aurea* etiam ſeptem, quæ ſunt Eccleſiæ Sacramẽta, vaſa Diuinæ gratiæ, ad ſanandos morbos, & ad roborandos, perficiendoſque fideles.

PVNCTVM I.

PARTICVLARES ac proprij fines cuiuſque Sacramenti conſiderentur.

PVNCTVM II.

EXCELLENTIA Sacramentorum nouæ legis. 1. Quòd non ſint egena elementa, vt antiqua, ſed gratiam continent, & conferunt, quam ſignificant. 2. Quòd faciunt ex attrito contritum, ſupplendo defectum contritionis. 3. Ex opere operato dant gratiam, ita vt præter gratiam reſpondentem actibus ſuſcipientis detur propria, ratione Sacramenti.

PVNCTVM III.

OFFERVNTVR omnibus pro cuiuſq; indigentia; ſunt vaſa, nõ vitrea, & fragilia, ſed aurea & ſolida ſemper duratura. nunquã

defi

deficiet in eis oleum, & gratia, quam continent, quamuis innumeris hominibus conferantur. sicut oleum pauperis viduæ propter verbum Elisæi, *nunquam cessauit fluere, quamdiu fuerunt vasa vacua*, in quibus reciperetur. *4. Reg. 4. 6.*
Possunt etiam frequentari ad augmentum gratiæ.

MEDITATIO XXXIX.

De prouidentia in institutione venerabilis Sacramenti.

In Festo corporis Christi.

PVNCTVM I.

CONFERAM cum prouidentia erga Adamum: quando præter tot alias arbores, dedit *lignum vitæ*, quo posset non mori: at multò hoc præstantius, quod dat vitam animæ, & est simile cœlesti, *reddenti fructus duodecim per singulos menses, & folia illius ad sanitatem gentium*. Nam in hoc Sacramento Christus ipse sumitur, *qui est via, veritas & vita*; & esus illius parit in nobis duodecim fructus Spiritûs: qui sunt *Charitas*, &c. Folia autem, id est, verba de hoc Sacramento, vt ait Christus, *Spiritus & vita sunt*, ad sanitatem gentium.

1. Collatio cũ ligno vitæ. *Gen. 2. 9.* *Apoc. 22. 2.* *Ioan. 14. 6.* *Gal. 5. 22.* *Ioan. 6. 64.*

PVNCTVM II.

CONFERAM cum prouidentia erga filios Israël, quibus dedit *manna*, *panem de cœlo*, & panem Angelorum eorum ministerio præparatum. At hic verus de cœlo est, &

2. Cum Manna. *Exod. 16.*

Spiritus sancti operâ paratus in vtero Virginis. manna erat vt *ros, minutum, & in similitudinem pruinæ cadebat super terram*: hic autem descendit sicut ros, & *sicut stillicidia stillantia super terram*. Illud frangebatur mola, & coquebatur in olla, Christus laboribus attritus, & in aqua afflictionum, ab igne charitatis excoctus fuit, vt melius in cibum esset. quare pro maledictione illa: *in sudore vultus tui vesceris pane tuo, panem de cœlo præstitit eis sine labore.*

Num. 11, 8. Psal. 71. 6. Gen. 3. 19. Sap. 16. 20.

Manna erat medicina etiam præseruans à morbis: vnde *non erat in tribubus eorum infirmus*. at hic melius sanat morbos peccatorum, & præseruat ab illis: quin dabit etiam corpori vitam: *qui manducat & bibit, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouißimo die*. Igitur per cibum incurrimus mortem: per hunc cibum vitam acquirimus. O, ne hic ipse fiat in mortem, indignè sumptus! *sunt* enim inter nos *infirmi multi, & imbecilles, & dormiunt multi*: quia sumunt *non dijudicantes corpus Domini*.

Psal. 104. 37. Ioan. 6. 55. 1. Cor. 11. 3.

Manna erat vnius saporis ex natura, vt panes oleati; at hic panis cœlestis præbet iustis omne delectamentum suauitatis: ita Eucharistia palato sapit panem, at Spiritui *omnes suauitates*: quia eius dulcedo super omnes est corporales, & quia facit, vt nobis sapiant omnes virtutes.

Sap. 16. 20

Manna sic erat: vt nec qui plus colligeret, præscriptâ mẽsurâ haberet amplius; nec, qui

minus parauerat, reperiebat minus, ita in Eucharistia: tantum enim sub fragmento quantum toto tegitur; & manet tamen Christus totus sub vtraque specie.

Pvnctvm III.

Qvòd *manna* debebat *colligi ante ortum solis*: alioqui liquefiebat, & peribat: quoniam *oportet præuenire solem, ad benedictionem tuam accipiendam, & ad ortum lucis te adorare*; surgendum diluculo. 1. ad colligendum manna deuotionis, per sanctas huius Sacramenti meditationes, ante diurnas occupationes & distractiones. 2. ad memorandum beneficium, assistendo huic sacrificio. nam si dati mannæ voluit Deus extare memoriam, dum ex eo *Gomor vnum asseruari voluit in Arca*: multò magis huius, quo nos pauit, non iam 40. annis, sed millenis, vsque in finem. 3. præcipuè diebus communionis id agendum: & sicut ante sabbathum colligebatur duplex portio: quòd in sabbatho non decideret: ita sex diebus vitæ præsentis studiosè colligam fructus huius Sacramenti, vt in æterno sabbatho frui possim, reuelata iam facie. Ad hæc præstanda iuuabunt sequentes Meditationes de hoc Sacramento.

Exod. 16. 21. Sapient. 16. 7. 28. — 1. — 2. — *Exo 16. 13.* — 3.

MEDITATIO XL.

Quòd Sacramentum Eucharistiæ sit memoria mirabilium Domini.

Memoriam *fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus: escā* *Psal. 100. 4.*

dedit timentibus se. reducuntur ad septem.

PVNCTVM I.

Col. 2. 9. EST memoriale ipsius Diuinitatis, quæ in Christo habitat corporaliter; & totius Trinitatis, quia vbi vna est persona, etiam reliquæ ob naturæ vnitatem: & quia omnes simul operãtur, quidquid ibi est mirabile. proinde etiam ibi sunt omnes thesauri, sapientiæ & scientiæ Dei, nec non bonitatis, aliarumque perfectionum.

PVNCTVM II.

EST memoriale operũ omnipotentiæ Dei. 1. Dum acidentia separantur à substantia, ac sine illa conseruantur, ipsa desinente. 2. Quòd conuertitur in corpus Christi, quale habet in cœlo. 3. Quòd hoc sit sub speciebus indiuisibiliter, totum in quauis particula. 4. Quòd manens in cœlo, tot locis reponatur, per admirabilem conuersionem.

PVNCTVM III.

EST memoriale officiorum, quæ Christus præstitit in vita mortali, & in hoc Sacramento etiam exhibet: vt sunt Medici, Magistri, Redemptoris, Pastoris.

PVNCTVM IV.

EST memoriale virtutum, quas exercuit in vita, atq; hic etiam *Humilitatis*, qua se demittit ad species panis; *Obedientiæ* ad verbũ sacerdotis; *Mansuetudinis & patientiæ*, ob ea, quæ perfert ab hæreticis, & indignè cõmuni-

municantibus,& malis ſacerdotibus; *Charitatis* & miſericordiæ, ſic ſe donando in teſtimonium, quòd mortuus ſit pro nobis,& applicare volens nobis fructum ſuæ mortis; *Perſeuerantiæ*, dum ſpecies durant, & in finem ſæculi manendo nobiſcum per hoc Sacramentũ. Has quinq; virtutes à Chriſto petam, præſertim in communicando, intendendo ad quinq; plagas. Per pedum plagas, petam humilitatẽ & manſuetudinẽ, per manuum obedientiam & perſeuerantiam, per lateris charitatem.

PVNCTVM V.

EST memoriale trium maximorum Dei operum: Redemptionis, Sanctificationis, Glorificationis. Recolitur memoria paſsionis eius, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. de quibus ſigillatim meditandum.

MEDITATIO XLI.

De Euchariſtia, vt memoriali Paßionis.

PVNCTVM I.

CVR Paſsionis amaræ memoriale voluit eſſe conuiuium. 1. Vt bonitatẽ & charitatem ſuam erga nos patefaceret, qui ſibi amara, nobis dulcia ſeruat. ita qui benè præſunt. 2. Vt intelligeremus inſtar cõuiuij fuiſſe ſibi, pati pro nobis; vnde dixit; *Deſiderio* *deſi-*

Cur memoriale paſſionis? *Luc. 22. 18.*

desideraui hoc Pascha manducare vobiscum: & quia dies passionis fuit ipsi desponsationis, qui proinde conuiuio celebrandus fuit. 3. Vt quò ipse benignior, nos accendamur magis ad amplectenda insuauia propter ipsum. *Thren. 3. 20.* *Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea*. 4. Vt *Matt. 11. 29* commendaret suauitatem suæ legis: *iugum meum suaue est, & onus meum leue.*

PVNCTVM II.

Cur ipse Christus verè & realiter in Sacramento.

CVR voluit ipsemet esse memoriale, cùm sufficisset panis & vinum, sicut aqua Baptismi repræsentat sepulturam. 1. Vt intelligeremus, quanti sit, quòd pro nobis mortuus sit, siquidem per semet voluit esse monitor. 2. Vt indicaret se paratum sæpiùs pro nobis, & quotidiè mori, si opus foret, aut expediret: ideo voluit quotidiè immolari incruentè. sicut *ab origine mundi dicitur* occisus in typis *Apoc. 13. 8.* sacrificiorum. Quid ni æmulemur? *2. Cor. 4. 10.* *semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes*: *Rom. 8. 36.* & *quasi oues occisionis*: vt Paulus: *1. Cor. 15. 31.* *quotidie morior per vestram gloriam fratres.* 3. Quia nos non sufficiebamus gratijs agendis, voluit supplere ipsemet pro nobis. Vnde vocatur EVCHARISTIA: *Psal. 110. 3.* *Confessio, & magnificentia opus eius*: hoc inquam opus est plena confessio laudis, & gratiarum, ac verè magnificentissima erga nos liberalitas.

* * *

PVNCTVM III.

CVR sub speciebus panis & vini. 1. Vtrũque conficitur ex pluribus, conterendo & premendo, in vnum coalescentibus. ex quo memores simus passionum eius, qui in torculari crucis pressus & calcatus pependit exanguis. 2. Sicut in Baptismo per immersionem significatur mors, & sepultura Christi, qui immersus est in profundis passionum velut aquarum. Ita, dum in hoc Sacramento teritur dentibus, significatur passio, & sepultura illius. O, sim dignum sepulchrum, gloriosum, nouum, & excauatum in lapide per imitationem Christi, qui est petra! *Rom. 6. 8.* *Psal. 68. 15.*

MEDITATIO XLII.

De Eucharistia, vt signo & causa sanctificationis.

PVNCTVM I.

QVÒD inter septem instrumenta nostræ sanctificationis voluit Christus ipse per se in vno eorum latere, & sanctificationem perficere. Ita est medicus, vt ipsemet applicet medicinam; Mater, vt per se lactet inffantem.

PVNCTVM II.

MAIOR gratia datur, quàm in alijs Sacramentis. velut cùm Rex manu ua præbet eleemosynam. ibi exhibet animæ

ſpirituale conuiuium, replens gaudio, & ſanctis deſiderijs.

PVNCTVM III.

Ioan. 6. 54. VNIMVR ipſi intima charitate; *qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo.*

PVNCTVM IV.

verſ. 58. EFFECTVM huius Sacramenti explicat Chriſtus altiſsima ſimilitudine: *ſicut ego viuo propter Patrem; ita, qui manducat me, viuet propter me.* Viuit ille propter Patrem, quia ab illo accipit vitam Diuinitatis, & cum illa omnia: ita manducans, vt non iam ipſe viuat, ſed in eo Chriſtus. *Propter me*, inquit: eſt enim ipſe cauſa efficiens in nobis ſpiritualis vitæ; ipſe exemplar, ipſe finis, ac tandem materia, circa quam omnis noſtra actio, cogitatio, affectuſque verſetur: vt *nihil ſciat, niſi Chriſtum, & hunc crucifixum.* (1. Cor. 2. 2.)

PVNCTVM V.

INTELLIGI etiam poſſunt effectus Sacramenti à ſimilibus. 1. Vt cibus ſuas impertit corpori qualitates: ita Chriſtus animæ. 2. Tanquam viti Chriſto palmes inſeritur, qui inde trahit ſuccum ſalutarem omnium virtutum. 3. Eſt *inſitum verbum, quod ſaluat animam.* (Iacob. 1. 21.) vt cum trunco ſterili ſurculus bonæ arboris imponitur, producit fructum bonum.

PVN-

PVNCTVM VI.

CVR in pane & vino. 1. quia sunt alimentum quotidianum: vt sic moneret frequenter sumendum. vnde peti iussit, *panem nostrum quotidianum*: &, *nisi manducaueritis, non habebitis vitam in vobis*. 2. quia commune omnibus, etiam vulgaribus: huc omnes inuitantur. 3. ad commendandam mutuam charitatem: quòd ex granis pluribus conficiatur vtrumque. Hæc vestis nuptialis. 4. quia panis cor hominis confirmat, vinum lætificat, neutrum parit fastidium. ita hoc. *Qui edunt me, adhuc esurient, & qui bibunt, adhuc sitient*. non sic *manna*, super quo *nauseabant*.

Matt. 6. 11. *Ioan. 6. 53.* *Ecc. 24. 29.* *Num. 25. 5.*

MEDITATIO XLIII.

De Eucharistia, vt est pignus futuræ gloriæ.

PVNCTVM I.

AD sancienda pacta, vel promissa, solet dari pignus pretiosum, & aliquando obsides: ita Pater æternus, & ipsemet Christus dat se pignus: vnde certissimus promissorum. Est pignus.

Nam si dedit Filium, quomodo non cum illo omnia donauit? pro iam donatis haberi debent. *Rom. 8. 32.*

* *
*

PVNCTVM II.

ITA est pignus, vt simul ducat ad promissa: quia minuit concupiscentiam, præseruat à lapsu, nutrit, ac roborat ad perseuerandum: quin vnit cum Christo: quæ iam est quædam inchoatio gloriæ, & *tanquam fons saliens in vitam æternam.* Vnde etiam est arrha illius: est autem arrha, quæ ita in pignus datur, vt non repetatur, quamuis reddito promisso sed manet penes eum, qui accipit: *charitas* quippe *nunquam excidit.*

Ioan 4. 14.

1. Cor. 3. 8.

PVNCTVM III.

EST pignus sui ipsius, & eò præstantius. Nam quod edunt & bibunt sancti in regno Patris, exhibetur etiam hîc; sed alio modo pro statu. illic *præcingit se, & ministrat Christus discumbentibus*: quia, etsi reuelata facie vident Diuinitatem & humanitatem Christi, illam tamen præcinctè, quia non potest comprehendi. In Sacramento etiam magis, quando velatum se exhibet. Præcingam & ego meipsum, cohibendo fluxa desideria: vt dignè accumbam isti mensæ. nam & ideo priùs orare iubemur: *fiat voluntas tua*; tum vbi in hac profecerimus, *Panem nostrum da nobis hodie.* Et quia vt conuiuium, est pignus æterni conuiuij; simul est viaticũ, in cuius fortitudine cũ Elia pertingere possumus *vsque ad montem Dei Horeb.* Quare quoties sumo, ita me comparabo, quasi nunc profecturus. quò potest ap-

Luc. 12. 37.

3. Reg 19. 8.

tari illud : *quando sederis, vt comedas cum Principe, statue cultrum in gutture tuo.* moriturum te puta, & sic ad Christi Regis mensam accumbe. Prou. 23. 2.

MEDITATIO XLIV.

Applicatio sensuum ad Sacrosanctam Eucharistiam.

PVNCTVM I.

ASPICIAM species illas, considerans, consistere sine subiecto : & eius rei fidem exercens, ac Omnipotentiam Dei laudãs: aspiciam sub illis Christum gloria coronatũ; & penetrabo ad intima, quòd sit *splendor gloriæ Patris, & figura substantiæ eius.* Item, quomodo sacra illa humanitas coniuncta sit illis speciebus ineffabiliter. Heb. 1. 3.

PVNCTVM II.

AVDIAM, quid ibi existens loquatur mihi: audiam inuitantem : *Venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis. Relinquite infantiam; & viuite, & ambulate per vias prudentiæ.* Et *comedite, amici, & bibite, & inebriamini charissimi.* Et *omnes sitientes venite ad aquas, & comedite bonum & delectabitur in crassitudine anima vestra.* Item exhortantem *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Audiam Angelos, cùm iam communicaturus sum, dicentes; *Ecce spõ-* Prou. 9. 5. Cant. 5. 1. Isa. 55. 1. Matt. 11. 29. c. 25. 7.

ſ‹›s venit, exite obuiam ei cum lampadibus. Et
1. Reg. 3. 9. cùm accepero: *Loquere, Domine, quia audit*
Pſal. 84. 9. *ſeruus tuus; & audiam, quid loquatur in me Dominus.*

PVNCTVM III.

ODORABO ſuauitatem ſacrificij: dum ſe Chriſtus in hoc Sacramento offert Patri, in odorem ſuauitatis. Item fragrantiam virtutum ipſius: & tanquam *aquila congregabor ad corpus*; quod faciunt animę contemplationi deditæ. ô *trahe me poſt te; curremus in odorem vnguentorum tuorum.*

Mat. 24. 28. Cant. 1. 3.

PVNCTVM IV.

GVSTABO: quàm ſuauis eſt Dominus præ omni manna; facit dulceſcere virtutum exercitia, quamuis amara ſenſibus. Quin ipſe Dominus paſcitur ſuauiter, dum editur à nobis; quia eſt panis viuus, & delectatur, dum manditur.

PVNCTVM V.

TANGAM ſpiritu, tangam & manu, cùm oportet, *quia virtus de illo erit ad ſanandum omnes*; vt quæ dicebat: *ſi tetigero, ſalua ero.* Quin oſculum petam in ſumendo, *oſculetur me oſculo oris ſui. quia meliora ſunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.* Hæc ſunt ſpecies Sacramentales, quæ continent ſuauitates præ omnibus terrenis. Ampli-

Luc. 6. 19. Mar. 5. 28. Cant. 1. 1.

us Spiritu penetrabo ad sacras cicatrices mittensque digitos & manus, exclamabo, *Dominus meus, & Deus meus*, &c. *Ioan. 20. 28.*

MEDITATIO XLV.

De supplicatione Corporis Christi.

PVNCTVM I.

COGITABO, Christum obeuntem ciuitates, & villas, *benefaciendo, & sanando omnes oppressos à Diabolo*; & quo affectu fuissem tunc illum comitaturus: faciam iam, nec dubitem etiam nunc bene eis facere, qui ipsum glorificant; & relinquere suæ præsentiæ effectus, quocunque procedit. *Act. 10. 38.*

PVNCTVM II.

COGITABO ingressum Ierosolymitanum; & pompam illam cum ista conferam: vehebatur autem tunc asinâ, iam exiguis speciebus clausus. cantabo: *Hosanna.*

PVNCTVM III.

COGITABO ignominiosas processiones, quibus Christus ab horto Gethsemani per tribunalia circumductus est: pro quibus redditur ei iste honor. *Sic honorabitur,* *Esth. 6. 9.*

quem

quem voluerit Rex honorare. *Dignus es Domi-*
Apoc. 4.11. *ne accipere honorem, & gloriam & virtutem.*
Sic Deus clarificat, à quo clarificatus est. Quòd
2. Reg. 6.14. si *Arca* à Dauide, quantò magis hic? Nec cu-
rãda Michol obtrectatio, quin tantò plus ge-
vers. 6. stiendum, sed cauendum exemplum *Ozæ*, si ir-
reuerenter attingatur.

PVNCTVM IV.

COGITABO cœlestem plausum, quo ex-
cipitur ibi Christus, ad cuius æmulatio-
nem nos in villa nostra aliquid faciamus. se-
Apoc. 4.8. niores deponunt coronas ad pedes eius. *Qua-
tuor animalia die ac nocte*, absque requie di-
cunt: *Sanctus, Sanctus, Sanctus, qui est, erat, &
venturus est.* alij offerunt phialas odoramen-
torum. denique per plateas Ierusalem perpe-
tuum Halleluia cantatur. Sic ego coronam
deponam ante pedes per affectum humilita-
tis, agnoscens, ex me nihil habere. Acclamabo,
Sanctus, Sanctus, viua fide profitens: quia ve-
nit in carne, & venturus est iudex. Offeram
phialam cordis auream ex charitate, ple-
nam odoramentis thuris & myrrhæ,
feruentis orationis & mor-
tificationis.

(§)

MEDITATIO XLVI.

De prouidentia Dei in aſsignando cuique ſtatum.

Pvnctvm I.

PATERNE Deus etiam prouidet de ſtatu cuique accommodato, dum ipſe ſe regi ſinat, cùm non quiuis cuilibet conueniat, & alioqui ſint, ſicut in corpore, multa membra, ita in Eccleſia, & Republ. ciuili diuerſi ſtatus. Alij ſunt velut caput ad regendum; alij vt oculi, qui eminent doctrina; alij manus in vita actiua; alij pectus in recondito contemplatiuæ; alij pedes in humilioribus. Ergo qui non ſuſcipit certum ſtatum, ad Deum confugiat, & qui iam habet, in Deo confidat, ſe in illo ſaluum fieri, & *vnuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat.* 1 Cor. 7. 20

Pvnctvm II.

PROVIDENTIAE diuinæ ſuaui tas ſpectatur in eo, quòd varias hominibus indit propenſiones ad diuerſa, vt nunquam deſint, qui ſpontè amplectantur conditiones, quamuis moleſtas, & ſeruiles, ne in publicum deſideretur aliquid Quòd ſi aliquãdo imponat aliquid à propenſione naturali alienum; ſic illud dulcorat, vt reddat ſuaue, velut ſtatum religioſum. Et quando non ſic faciat delectabile, ita ratione perſuadet, vt inſpirata lux vincat na-

turæ

turæ repugnantiam. Ergo me illi totum committam.

PVNCTVM III.

QVòD Deus iuxta ſtatum prouidet de medijs ad ferendum. vnde cùm Moyſes delegiſſet adiutores regiminis, dictum ei à Deo eſt: *Auferã de ſpiritu tuo, tradamq́; ſeptuaginta ſenioribus, vt ſuſtentent tecum onus populi tui.* Quare ſi mihi duplicatur onus, etiam virtus. Hinc periculoſum eſt amplecti ſtatum, nõ ex voluntate diuina, quæ inquirenda eſt. nam deſtituitur is conuenientibus ſubſidijs. ſi tamen erratum eſt, nec licet regredi, recurrendum eſt ad Deum, qui non deſtituet nos. Alioqui omnis plantatio, quam non plantauit Pater cœleſtis, eradicabitur.

Num. 11. 17
Marc 12.

MEDITATIO XLVII.

De prouidentia circa ſtatum Religioſum.

PVNCTVM I.

FINIS inſtituendi hunc ſtatum fuit multiplex. 1. vt eſſet ſchola perfectionis, quæ in charitate Dei, & proximi conſiſtit. vbi proinde amouentur omnia impedimenta perfectæ charitatis. *Hæc eſt generatio quærentium Dominum, & faciem eius ſemper.* Eſt Eccleſia filiorum ſapientiæ, quorum natio & conditio eſt obedientia, & dilectio. quare nituntur imitari

Cur diuerſi ſtatus Religioſi.
Pſal. 23. 6.
Eccl. 3. 1.

tari Deum, & Christum. *Estote perfecti, sicut Pater*, qui est 2. finis. 3 est domus refugij, à periculis mūdi 4. est domus solatij, quò diuertat Deus. *Delitia mea esse cùm filijs hominum.* 5. est *lucerna super candelabrum, & ciuitas super mōtem posita*, ad exēplum virtutis: vt *sitis sine querela*, &c. 6. est officina meritorum, quorum ampla seges, vt & gloriæ. Hæ sunt *sex alæ Seraphin.* *Matt.5.48.* *Prou.8.31.* *Matt.5.14.* *Philip.2.15.* *Isai.6.2.*

PVNCTVM II.

PROVIDIT, vt essent varia Religiosorum instituta: quia cùm plura sint officia charitatis, non potuit vna in omnibus excellere, facilius autem alia sine alio. & cùm Christus sit exemplar perfectissimum omnium virtutum, non potuit per omnia exprimi ab vna aliqua Religione, & dum alia aliter eminet, redditur *Regina amicta varietate.* Et denique sunt hominum propensiones valdè diuersæ, & vires, ac facultates variæ, vt oportuerit modos assequendi perfectionem proponi diuersos. In ordinibus Regulæ. *Psal.44.10*

PVNCTVM III.

VOCAT ad Religionem ipse: non enim est humanarum virium. *Non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datum est.* Et *nemo potest venire ad me, nisi Pater traxerit.* Non vocat omnes, quia non est status ad salutem necessarius, & vocat non ex merito, sed quia vult: *non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Hinc aliquando relinquit meliores, vocat autem Vocatio Dei. *Matt.19.11* *Ioan.6.44.* *cap.15.16.*

tem imperfectiores, vt eos perficiat. gratias agam. proinde inurbanum est, & ingrati animi, non sequi vocantem, imò periculosum, quando ideò vocat, quòd hunc statum ducat vocatis opportunum ad salutem. Quare de renuentibus dicit: *non gustabũt cœnam meam* & *respiciens retro non est aptus Regno Dei*. Porrò in vocando Deus spectat duo, & commodum Religionis, ad quam vocat, & congruentiam ipsius vocati: nam prouidet tùm bono publico, tũ priuato: quare magnus error est, reniti.

Luc.14. 24.
cap.9.62.

MEDITATIO XLVIII.

De bonis status Religiosi.

PVNCTVM I.

Mundus quid?

1.Ioan.2.16.

QVIA eruit à periculis mundi: est autem mundus multitudo seruientium *concupiscentiæ carnis, oculorum, & superbiæ vitæ:* quorum alij per infidelitatem sunt extra Ecclesiam, alij autem per fidem, membra Ecclesiæ, sed putrida; inter quos viuunt quidem iusti, sed cum periculo ab occasionibus, ab exemplis conuiuentium, à rebus ipsis, siquidem facilius est, teste Domino: *Camelum intrare per foramen acus, quàm diuitem intrare in Regnum Dei*. Gratias ago tibi Domine, quia *eduxisti me de Vr Chaldæorum*, ab igne concupiscentiæ illius. triplices porrò varij & miri sunt modi educendi ex mundo, etiam per tentationes,

Matt.15.24
Genes.15.7.

DE COELESTI GLORIA.

MEDITATIO LI.

Quid sit, De loco, & socijs.

PVNCTVM I.

QVID sit. Est status bonorum omnium aggregatione perfectus, in quo nulla mala culpæ, aut pœnæ, & omnia bona, quæ desiderari possunt. Nam, teste Augustino, ille est beatus, qui habet omnia, quæ vult, & non vult aliquid mali. Porrò est æternus, securus, absque metu, quòd Deus mutet decretum, immutabilis sine diminutione, satians absque fastidio. Contrà, status vitæ præsentis, quantumuis fœlix, admiscetur multis malis, est ad tempus anxius, variabilis. Ideò, *nolite vobis thesaurizare in terra*, &c.

Quid sit?

Matt. 6. 19.
Luc. 12. 33.

PVNCTVM II.

PRAESTANTIA loci. Describitur Apocalypsis 2. c. *Ex auro & lapide precioso*, quia apud nos nihil pręstāt ius. At excedit immensū. 1. est lucidissimus, suaui quadam luce. 2. temperatissimus, absque vicissitudinibus. 3. firmissimus, absque metu ruinæ, aut rimæ. 4. amœnissimus, nam si Adæ consitus locus deliciarum, & si tot hæc inferior habitatio communis, cum bestijs habet commoda, quid lo-

Locus.

Psal.83.2. cus ille? O *quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum!*

PVNCTVM III.

Societas in cœlis quæ? CONVICTVS iucundiſsimus beatorum, Angelorum & hominum. Nam ſe omnes inter ſe noſcunt, & communicant. Sunt autem Angelorum millia millium, & hominum tur-
Apoc.7.9 ba *quam dinumerare nemo poteſt*. 2. ſunt Angeli omni virtute ornatiſſimi, & amabiliſsimi. 3. varietas graduum, vt ſtella differt à ſtella in claritate. Ibi ordines Angelorum, ac inter eos permixti ex hominibus; quin aliqui ſupra omnes, ob vitæ meritum. Ibi chori Sanctorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, Sacerdotum, Confeſſorum, Virginum, &c. 4. mira concordia: quia vnuſquiſque gaudet de bono cæterorum, ac de proprio.

MEDITATIO LII.

De eſſentiali gloria animæ & corporis.

PVNCTVM I.

Bonum animæ & potentiarum. ANIMA repletur Deo, vt ferrum candens. 1. memoria ſic occupabitur, vt diuertere nequeat à præſenti bono; tùm memo-
1. rabit omnia accepta à Deo, & recipienda, nec vllius recordatio affliget. *memoriam abun-*
Pſal.144.7. *dantiæ, ſuauitatis tuæ eructabunt, & iuſtitia*
2. *tua exultabunt*. 2. intellectus replebitur clara viſione Dei in ſeipſo, & intuebitur diuinam eſſentiam, & perſonas, attributa, modum Incarnationis; & quomodo Deus mirabiliter o-

pera-

peratus sit, quæcunque fecit. Vnde cessabit fides, & spes, re iam possessa. Ibi intelliget arcanum diuinorum consiliorum, & ratione prouidétiæ circa se. 3. Voluntas ineffabiliter Deo adhærebit, atque in eum transformabitur amore, qui sit omnis amor, filij, sponsæ, amici, &c. vnde immensitas gaudij redundabit, & *inebriabitur ab vbertate domus Dei*, & verè intrabit in gaudium Domini sui, vndique circumfluens. Ab hoc amore ordinabitur voluntas ad omnem rectitudinem, vnde obedientia exactissima, humilitas profundissima, religio subtilissima existent. 4. Tandem cogita, inde te beatum fore, vnde ipse Deus est: quòd se videt, & amat. Collige, exercitium orationis esse adumbrationem quandam illius status, quando in illa studemus easdem animæ potentias circa Deum occupare pro modulo.

3. Voluntas. *Psal. 35. 9.*

4.

Pvnctvm II.

Dotes corporis gloriosi. 1. *Claritas. iusti fulgebunt sicut Sol*; membrorum proportio, figura, color, & nitor mirabilis. inspicientur etiam internæ partes, & harmonia totius corporis, tanquam crystallum. 2. *Impatibilitas* & immortalitas: *non esurient, neque sitient*: nec ab vllo extrinseco lædi poterunt 3. *Agilitas*; etenim Anima ita dominabitur corpori, vt sine repugnantia illud celerrimè transferat quocunque, *sicut scintillæ in arundineto discurrent*. 4. *Subtilitas*, vt instar Spiritus non subiaceat necessitatibus vitæ vege-

Dotes corporis gloriosi.

1. *Matt. 13. 43.*

2. *Apoc. 7. 16. Isai. 49. 10.*

3.

4. *Sap. 3. 7. Matt. 22.*

Matt.22.30 tatiuæ; sed *erunt sicut Angeli Dei*, ait Christus. poterunt etiam penetrare per quoduis corpus: vt Christus ex sepulchro, & ad discipulos. O, verè *non sunt condignæ passiones huius temporis*, quidni *mortificationem Iesu* nunc *in corpore nostro circumferamus?* 2.Cor. 4.10. Rom. 8. 18.

PVNCTVM III.

1. GLORIA sensuum. 1. *Visus*, ex aspectu tot glorificatorum corporum, in primis Christi, quo Iob solabatur se: *scio quòd in carne mea videbo Deum Saluatorem meum*. 2. *Auditus*, ex colloquijs sanctorum plenis gratiæ & ex laudibus Dei. nam *exultationes Dei in gutture eorum*. 3. *Odoratus*, à fragrantia corporum beatorum, quia hic fuerunt bonus odor Christi: cuius in primis est fragrantissimus. *Vbi fuerit corpus, illuc & congregabuntur aquilæ*: cœlestes nimirum, attractæ à suauitate illius. 4. *Gustatus*, vt absque cibis *omne delectamentum suauitatis* percipiat, siquidem tale manna in terris dedit. 5. *Tactus* toto corpore diffusus, purissimo perfruetur sensu. Iob 19. 25. 2. Psal. 149. 5. 3. Mat 24 28. 4. 5.

Ergò, *secundũ multitudinem dolorum meorum consolationes tuæ lætificauerunt animam meam*. Ergo & tu, corpus, *lætare in his, quæ dicta sunt tibi*; sustine modicum. Psal. 93. 19. Psal. 121. 1.

MEDITATIO LIII.

De gloria cælesti, vt respondet octo beatitudinibus.

PVNCTVM I.

PAVPERIBVS *spiritu, & persecutionem patientibus promittitur regnum Dei*, quod *est iustitia, pax, & gaudium in Spiritu sancto*, ex visione clara Dei, quod intra ipsos est, vt auferri nequeat, & ita cuiusq; proprium, vt citra consortium aliorum quisque Rex foret. Hinc Ecclesia dicitur *Regina aßistens à dextris Dei*.

Matt. 5. 3. &c.
Rom. 14. 7.
Psal. 44. 10.

PVNCTVM II.

MITIBVS promissa est terra, nō vt hæc morientium, & vallis lachrymarum, & subiecta maledicto; sed viuentium, in qua nemo ampliùs mori potest, affluens omni solatio: *vbi non est amplius neq; luctus, neque dolor*: quam irrigat *fluuius aquæ vitæ, ex sede Dei procedens*, ad cuius ripā *arbores* cēsitæ sunt, *ferentes fructum in singulos menses*: hi sunt beati ipsi.

Terræ possessio.
Apoc. 22. 1.

PVNCTVM III.

LVGENTIBVS est plena consolatio: vbi *absterget Deus omnem lachrymam*, vbi semper lætissimum Halleluia cantatur, vbi gaudium non tolletur ab eis.

Consolatio.
Apoc. 21. 4.

PVNCTVM IV.

Saturitas. ESVRIENTIBVS *& sitientibus iustitiam* est saturitas sine fastidio. Nunc nihil hominem satiat; non terrena, quia inania; non scientia, aut virtus, quia imperfecta. *Satiabor* autem, *cùm apparuerit gloria tua.* *Non esurient, neque sitient amplius.*

Psal. 16. 15.
Apoc. 7. 16.

PVNCTVM V.

Plenitudo misericordiæ. MISERICORDIBVS est misericordia: sunt enim alia vasa iræ, alia misericordiæ, sicut quædam honoris, quædam contumeliæ: hæc inferis, illa cœlo dicata, vbi coronat eos misericordiâ, & miserationibus. nã etsi beatitudo est corona iustitiæ, tamen est misericordia maxima, quia inde sumit initium. Hæc sunt vasa aurea, & argentea à charitate & puritate: reliqua lignea, & fictilia, quia casum admittunt, & franguntur.

PVNCTVM VI.

Visio Dei. MVNDIS *corde* est visio: nam pro fide datur lumen gloriæ, *in lumine tuo videbimus lumen*; & *in lumine vultus tui ambulabunt & exultabunt tota die: quoniam gloria virtutis eorum tu es: quàm dulce lumen, & quàm delectabile oculis videre solem?*

Psal. 35. 10.
Psal. 88. 16.
Eccl. 11. 7.

Pro spe datur comprehensio, & omnimoda possessio. *Inueni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam.*

Cant. 3. 4.

Charitati demum accedet fruitio. *Dilectus meus mihi, & ego illi.*

Cant. 2. 16.

PVNCTVM VII.

PACIFICIS est adoptio filiorum. Nam est duplex: vna imperfecta, & in hac vita: altera perfecta, ad quam aspirant ipsi filij *gementes, & adoptionem filiorum Dei expectantes.* Prior significata in Baptismo Christi, cùm audita est vox: *Hic est Filius meus.* Posterior in gloriosa transfiguratione, cùm eadem vox repetita. de vtraq; Ioannes: *Nunc filij Dei sumus, & nondum apparuit, quod erimus. scimus autem, quoniam cùm apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.*

Adoptio filiorũ Dei.

Rom. 8, 23.

1. *Ioan.* 3. 2.

MEDITATIO LIV.

De gloria cœlesti, vt datur vincenti. Apocal. 2.

PVNCTVM I.

VINCENTI *dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei.* Lignum vitæ est Deus ipse. *Quia in ipso vita erat.* editur de illo per visionem claram. *Hæc est enim vita æterna: vt cognoscant te verum* DEVM, *& quem misisti* IESVM *Christum.* Paradisus est ipsum cœlum Empyreum: locus delitiarum Beatis: vbi suam gloriam Deus patefacit, fruendamque exhibet.

sed datur vincenti.

* *
*

Alia præmia.

1. Feruor.

Apoc. 2. 7.

Ioan. 1. 4.

Ioan. 17. 3.

PVN-

PVNCTVM II.

II. Corona vitæ. *Apoc. 2. 10.*

ESTO *fidelis vſque ad mortem; & dabo tibi coronam vitæ; & qui vicerit, non lædetur à morte ſecunda.* Promittit coronã vitę, hoc eſt, immortalem & immarceſcibilem. *Nec lædetur à morte ſecunda;* quæ eſt damnatio perpetua, atque æterna.

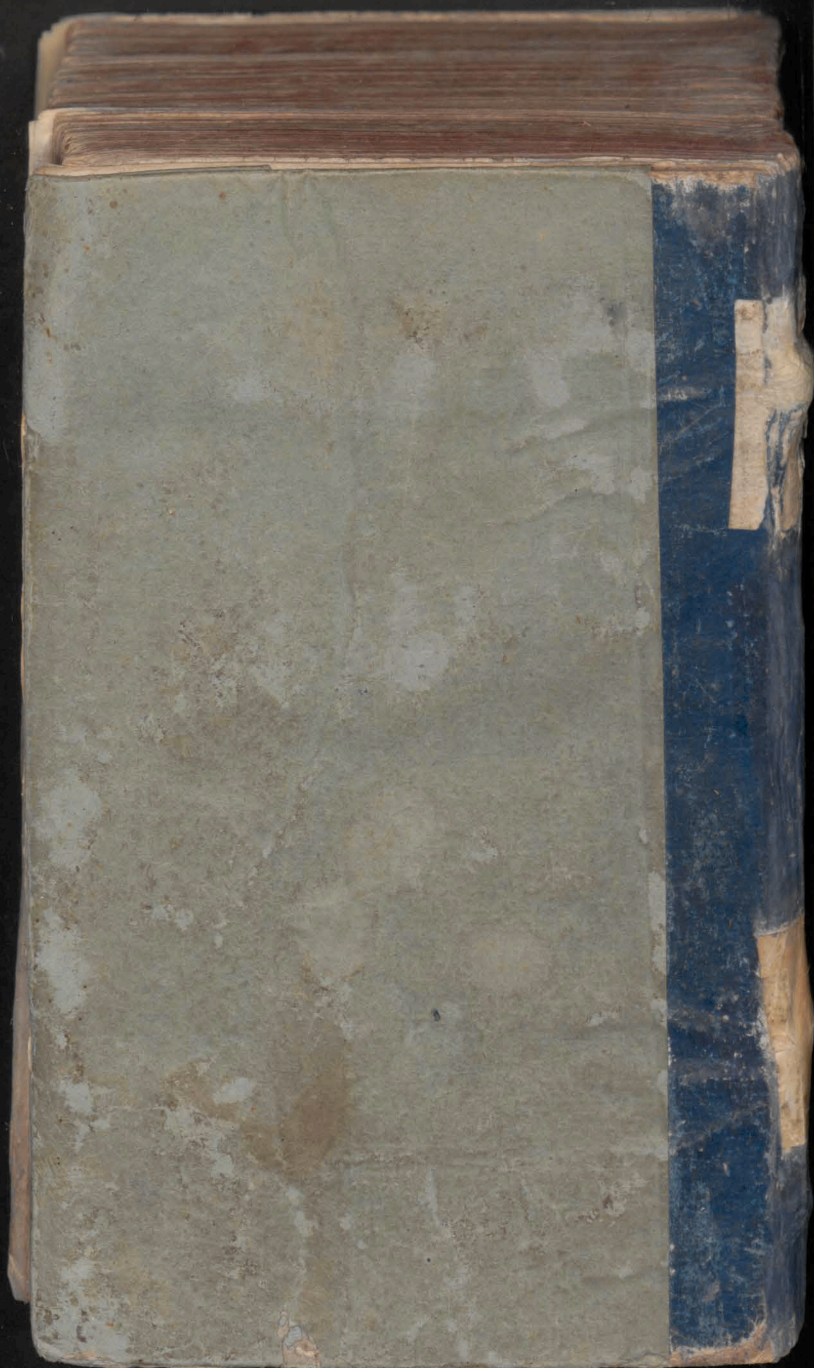
PVNCTVM III.

III. Manna abſconditum. *Apoc. 2. 17.*

VINCENTI *dabo manna abſconditum; & dabo illi calculum candidum; & in calculo nomẽ nouum ſcriptum: quod nemo ſcit, niſi qui accipit.* Manna eſt ipſa diuinitas, verè habens omne delectamentum ſuauitatis: & *Pſal. 30. 20.* eſt abſconditum: *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, quam abſcondiſti timentibus te!* hi ſunt beati. Calculus candidus eſt approbatio rata, & immutabilis: qua Deus beatos certos reddit, ac ſecuros de æterna ſua felicitate: *Matt. 25. 34* eſt illud: *Venite benedicti, percipite Regnum* Quòd ſi nunc internum teſtimonium Spiritûs ſancti, quòd ſimus filij Dei, ſic afficit iuſtos, quid tunc illud manifeſtum, & immutabile? Contrà, nigrum calculum reprobationis referent peccatores: *Ite maledicti.* Nomen nouum, eſt nomen Filij: quia tunc demum ſancietur æterna adoptio, quæ modò nutat, & imperfecta eſt: perficietur autem, cùm hæreditatem adibimus, *Nam ſi filij: & hæredes per Chriſtum.* Tunc lamentantes dicent impij: *Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei.* *Rom. 8. 16.* *Sap. 5. 5.*

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej
02721

[illegible] de Ponte S. J.
[illegible]
Compendium [illegible]
[illegible] 1?23